BOLŞEVİK

Devrimci teori olmadan, devrimci pratik olmaz!

ŞUBAT 1987 FİATI: 10 DM

TKP/ML(B)

III. KONFERANSI

RAPORU

– II –

SAYI 18

İÇİNDEKİLER

TKP/ML(B) MERKEZ KOMİTESİ AZINLIĞININ AÇIKLAMASI . . . . s.(iv)

ESKİ KARDEŞ ÖRGÜTLERİMİZİN "TKP/ML(B) VE PROLETER ENTERNASYONALİZMİ" BAŞLIKLI BROŞÜRLERİNDE GETİRDİKLERİ TEMEL ELEŞTİRİLER KONUSUNDA TEZLER HALİNDE TAVIR

1- "Proleter Enternasyonalizmi Alanında TKP/ML(B)'nin Temel Görevleri ile İlgili" s.1

2- "TKP/ML(B)'nin 'Proleter Enternasyonalizmi, Diğer Ülkelerden Proleterler ile Birleşme Görevini Özel ve Temel bir Görev Olarak Ortaya Koymadığı, Pratiğe Uygulamadığı' Biçimindeki Genel Tez ile İlgili . s.4

3- TKP/ML(B)'nin 'Diğer Ülkelerden İşçilerin Birliği İçin Mücadeleyi Milliyetçi Çıkarlar Uğruna Reddettiği' Tezi Üzerine s.20

4- "Çeşitli Ülkelerden Devrimci Örgütler Arasında Eşitlik İlkelerinin TKP/ML(B) Tarafından Çiğnendiği ve Böylece Her Türlü Enternasyonalist Çalışmanın Sabote Edildiği" Tezi Üzerine s.23

5- TKP/ML(B)'nin "İdeolojik Planda Kürt Milliyetçiliğine Karşı Mücadeleyi Esas Alarak Büyük-Türk Şövenizmini Savunduğu" Tezi ile İlgili . s.29

6- TKP/ML(B)'nin "Kürt Ulusuna Ayrılma Hakkı Yerine, Gerici Bir Nitelik Kazanmış Olan 'Ulusların Kendi Kaderini Tayin Hakkı'nı Savunarak, Büyük-Türk Şövenisti Sapma İçinde Bulunduğu" Tezi Üzerine s.38

7- TKP/ML(B)'nin "Türkiye'de Ezilen Uluslardan Halkların Varlığını Reddettiği" Tezi Üzerine s.44

8- TKP/ML(B)'nin "Ezilen Ulus ve Milliyetlerin Dilini, Özellikle de Kürt Ulusunun Dilini Komünist Propagandanın Bir Aracı Yapmadığı" Tezi ile İlgili s.59

9- TKP/ML(B)'nin "Kıbrıs Konusunda Yarı-Faşist Çizgi İzlediği" Tezi ve Suçlaması Üzerine s.64

10- TKP/ML(B)'nin "Ermeni Sorununda da Büyük-Türk Şövenisti Bir Çizgi İzlediği" Tezi Üzerine s.73

TÜM HAKKINDA TAVIR s.81

REFORM/DEVRİM SORUNUNDA ESKİ KARDEŞ ÖRGÜTLERİN ELEŞTİRİLERİ ÜZERİNE TEZLER HALİNDE TAVIR

1- TKP/ML(B)'nin Devrimin İlkesel Programatik ve Stratejik Sorunlarını Revizyondan Geçirdiği ve Gözden Kaybettiği Suçlaması Üzerine . . s.82

A) TKP/ML(B)'nin silahlı mücadele konusundaki tavrıyla Kruşçev revizyonizminin izinden yürüdüğü suçlaması bütünüyle yanlıştır . s.82

B) Türkiye'de devrim aşamasının tespiti konusunda bugün bizim tavrımızın açık olmadığı, bu konuda 'karışıklık' olduğu tespiti, bizim demokratik devrim aşamasında olduğumuz tezini henüz tam olarak bilimsel bir temele oturtmamış olduğumuz bağıntısında, ve yalnızca bu anlamda, gerçek durumun doğru tespitidir s.99

C) Bizim açımızdan 'Köylü sorununa ilgisizlik' bu genellikle reddettiğimiz bir suçlamadır s.115

2- Devrim Yerine Reformizmi mi Savunuyoruz? s.120

3- İlkelerden Yola Çıkma Yerine, Somut Durumdan Yola Çıkması Savunduğumuz, ve Pratiğimizin de bu Olduğu Tespiti, bu Genellikle Kesinlikle Reddettiğimiz bir Tespittir s.122

ESKİ KARDEŞ ÖRGÜTLERİN "TKP/ML(B) MK'NIN BÜROKRATİK TASARIMI VE REVİZYONİST DİSİPLİN ANLAYIŞI PROLETARYANIN MARKSİST-LENİNİST PARTİSİNİN İNŞASINDAN VAZGEÇMEK DEMEKTİR" BAŞLIKLI BROŞÜRLERİNDEKİ TEMEL TEZLERİ HAKKINDA TEZLER HALİNDE TAVIR s.127

1- "Genel Olarak Eylem Konusunda Karar Alındıktan Sonra, Eylem Kararı Üzerine Tartışılması Doğru Değildir" Şeklindeki Bir Genel Tez, Leninizmin bu Konudaki Genel Tezi ile Çelişen, Revizyonist bir Tezdir s.139

2- Kararların Alınmasından Önce ve Sonra Tartışma Özgürlüğü ve Alınan bir Kararın Uygulanması Yükümlülüğü ile Tartışma Özgürlüğünün Bağı s.140

3- Parti Kongresi Kararları Üzerine Tartışma ile İlgili s.141

4- Bu Konularda Polemiğin Gelişmesi ve Hatalarımız Üzerine s,142

5- Eski Kardeş Örgütlerin Bu Bağıntıdaki Tartışma İçinde Savundukları Bazı Yanlış Tezler s.144

II- TKP/ML(B) MK'NIN İKİNCİ PARTİ KONFERANSI VE TKP/ML(B) MK'NIN BÜROKRATİK PLANI BÖLÜMÜ ÜZERİNE s.144

1- İkinci Konferans Öncesinde İdeolojik Alanda Hakim Olanın Liberalizm Olduğu Genel Tezi Tekyanlı ve Yanlıştır s.152

KARDEŞLİK İLİŞKİLERİ ÜZERİNE TARTIŞMA s.157

SPARTAKUS'UN DEĞERLENDİRİLMESİ İLE İLGİLİ TARTIŞMA s.178

KKP/ML(ÖK) VE KKP/B(ÖK)'DAN MESAJ, VE KONFERANSIN TAVRI . . s.185

MERKEZ KOMİTESİ FAALİYET RAPORUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ . . . s.189

C. Yenidünya'nın Konferansa Talebi Üzerine Tartışma s.228

TEORİK ÇALIŞMA PLANI ÜZERİNE s.231

GENEL OLARAK AJİTASYON-PROPAGANDA, ÖZEL OLARAK YAYIN ORGANLARI SORUNU ÜZERİNE s.242

GÖREVİNİ AKSATANLARA KARŞI TAVIR SORUNU s.258

AİDATLAR/BAĞIŞLAR SORUNU s.263

LEGALİTE/İLLEGALİTE SORUNU s.264

KİŞİLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ SORUNU s.266

ÖRGÜTLENME SORUNLARI s.267

YAYINCININ AÇIKLAMASI

Aşağıda TKP/ML(B) III. Konferansının elimize geçen "Rapor"unun ikinci bölümünü ve geçen sayımızda elimize geçmemiş olduğu için yayınlayamadığımızı açıkladığımız "MK Azınlığı" açıklamasını yayınlıyoruz.

MK AZINLIĞININ AÇIKLAMASI

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

Yoldaşlar, devrimciler,

Şu an elinizde tuttuğunuz belge, TKP/ML(B)'nin III. Konferansı hakkında Merkez Komitesi çoğunluğunun son şeklini verdiği "Konferans Raporu"dur.

Merkez Komitesi içinde şu an bulunan ve "azınlık" olarak bilinen bizler, bu "Konferans Raporu"nun bu haliyle çıkmasına neden taraftar olmadığımızı çok kısa olarak açıklamak istiyoruz.

Konferans "Raporu" olarak yayınlanan bu belgenin, bugüne dek yayınlanmamış olmasının sebeplerini ne yazık ki bu yazımızda bütün yönleri ile ortaya koyabilecek durumda değiliz. Çünkü bu yönde bir değerlendirme için, bir dizi belgeyi, gelişmeyi yeniden gözden geçirmek zorundayız. Ne var ki, şu an içinde bulunduğumuz durum, bu yönde bir çaba gösterilmesini son derece sınırlamıştır. "Kağıt trafiği" içinde, adeta şuraya buraya yazılı tavır yetiştirme pratiği içinde boğulmaktayız, vs.

Bunun içindir ki, "gecikmenin" sebebini çok kaba olarak ortaya koyacağız.

"Konferans Raporu"nun gecikmesinin birden fazla nedeni olmuştur. Örneğin, Konferans bantlarının zamanında kağıda çekilememesi, ve bunların zamanında daktilo edilmemesi, bir yoldaşın "rapor taslağını" belli bir süre geciktirmesi, "rapor taslakları" hakkında yapılması gereken düzeltme önerilerinin zamanında ve yeterince yapılmaması vs. gibi etkenler "gecikmeye" neden olmuştur. Açıktır ki, bu durumda genel olarak Merkez Komitesi, özel olarak da tek tek yoldaşların sorumlulukları vardır.

Biz şu an bu sorumluluğu pay edecek durumda değiliz. Gerekli gördüğümüzde, bunu ilerde, iç yayın organında yapacağız.

Bugün Merkez Komitesi içinde yeralan azınlıktan yoldaşlar olarak bir bölümümüz Merkez Komitesi 3. Toplantısında alınan kararı olumlu bulup, oy kullanmıştık. Diğer bir bölümümüz ise, daha farklı bir tavır takınmıştık. Bunun için, ilgili bölümü buraya aktarmak istiyoruz:

> "Tartışmalar sonunda çoğunlukla şu karar alındı:
>
> Konferansta yürütülen tartışmaları özetleyen, önemli çelişkileri öne çıkartan, önemli olan noktalarla, önemsiz, ikincil olanı birbirinden ayıran bir "Rapor" çıkarılacak; daha önce alınan karar uygulanacaktır.
>
> Azınlıkta yeralan yoldaşlar bu konuda kendi aralarında tam bir birlik halinde değildirler. Bir bölümü, söz tutanağı çıktıktan, taraflar yazılı tavır takındıktan sonra, bu mücadelenin ürünü olarak bir konferans raporu gereklidir görüşünü savunurken, diğer bir bölümü bu durumda bir Konferans Raporuna gerek olmadığını savunmaktadır. (İç organ, S.24, s.2)

Merkez Komitesi içindeki azınlıktan yoldaşlar olarak, tam bir fikirbirliği içinde şu görüşü savunuyoruz: "Söz tutanağı çıktıktan, taraflar yazılı tavır takındıktan sonra, bu mücadelenin ürünü olarak bir Konferans Raporu" gereksiz olduğu gibi, böyle bir süreç yaşanmadan Merkez Komitesi çoğunluğunun aldığı karar temelinde bir Konferans Raporunun da gereksiz olduğunu düşünüyoruz.

Çünkü bugün içinde bulunduğumuz durum, Merkez Komitesi çoğunluğunun karara bağladığı temelde bir "Konferans Raporu" çıkarmasını gereksiz kılmaktadır.

Neden derseniz? İçinde bulunduğumuz durum, iki olağanüstü parti konferansı çağrısının yapıldığı, tarafların özellikle Bolşevik Parti İnşası ve Marksizm-Leniniz-

min güncel kıstasları sorunlarında karşılıklı olarak yoğun bir polemiğe hazırlandıkları, Parti çalışmasının merkezine, olağanüstü parti konferansının gerçekleşeceği ana kadar, temel eğitimin yanında, ayrılık konularımızın tartışılmasının konduğu, kısacası "iki çizginin" çatıştığı bir durumdur. Tam da böyle bir dönemde, "Konferansta yürütülen tartışmaları özetleyen, önemli çelişkileri öne çıkartan, önemli olan noktalarla, önemsiz, ikincil olanı birbirinden ayıran bir 'Rapor'"; var olan durumu, çelişkilerin sertliğini doğru bir biçimde yansıtmayacaktır.

Çelişkilerin bu kadar belirginleşmediği, bunlar üzerine yoğunlaşma kararının alınmadığı, Merkez Komitesi adına, yukarda belirtilen temelde bir birlikteliğin mümkün olduğu şartlarda, açıktır ki bu temelde de olsa bir "rapor" yararlı olacaktır. Ama bugünkü durumda, böyle bir rapor, yukarda belirttiğimiz çerçevede yararlı olmayacağı gibi, enerjinin de belli bir anlamda boşa harcanması olacaktır.

Çelişkilerin üzerine tarafların yoğunlaşmasından sonra, bir rapor da gerekli değildir, ayrıca mümkün de değildir. Bu noktadan itibaren, tarafların "Konferansı değerlendirme" yazılarından sözedilecektir. Nitekim şu an yapılan da, daha doğrusu yapılmakta olan da budur.

İşte bizler bu temel gerekçelerden dolayı, elinizde bulunan belgenin "Rapor" olarak yayınlanmasını doğru bulmadık.

Bizlerin, bu belgenin "Rapor" olarak yayınlanmasını doğru bulmamış olmamız, hiçbir şekilde bu belgenin hazırlığına katılmadığımız anlamına gelmemelidir. Tersine, "Konferans Raporu"nun <u>belkemiğini</u> oluşturan:

+ Bolşevik Parti İnşası
+ Marksizm-Leninizmin güncel kıstasları
+ Proleter enternasyonalizmi
+ Reform/Devrim

bölümlerinin taslakları, biz azınlık saflarında yeralan yoldaşlar tarafından hazırlanmıştır.

Bu taslaklara son şeklini veren Merkez Komitesi çoğunluğu olmuştur. Ve bizim yazdığımız bu açıklama, "Rapor"un son şeklini incelemeden yazılmış olan bir açıklamadır. Bu anlamda, "Rapor"un son şeklinin bizi ne kadar bağlayıp bağlamadığı, "Rapor"un incelenmesi sonunda belirlenecektir. Hemen şunu belirtelim ki, "Rapor"un son hali, önceden hazırlanan taslaklara genelde bağlı kaldığı ölçüde bizleri de bağlamaktadır.

TKP/ML(B) MK Azınlığı

15/12/1986

ESKİ KARDEŞ ÖRGÜTLERİMİZİN "TKP/ML(B) VE PROLETER ENTERNASYONALİZMİ" BAŞLIKLI BROŞÜRLERİNDE GETİRDİKLERİ TEMEL ELEŞTİRİLER KONUSUNDA TEZLER HALİNDE TAVIR

Üçüncü Konferansın gündeminin önemli bir bölümünü, eski kardeş örgütlerimizin kardeşlik ilişkilerini kesmeden önce, ve kestikleri sırada getirdikleri eleştirilere Parti olarak tavır takınma sorunu oluşturdu.

Bu alanda önce eski kardeş örgütlerimizin —GDS, WBK, AMLP— "Proleter Enternasyonalizmi" alanında getirdiği eleştiriler üzerinde duruldu.

Konferans öncesinde Mart 1985'de yayınlanan Bolşevik sayı 13'te, eski kardeş örgütlerimizin "TKP/ML(B) ve Proleter Enternasyonalizmi" adlı broşürlerine bir cevap taslağı ortaya konmuş, Parti içi ve çevresinde tartışmaya sokulmuştu.

1985 yazında yapılan kampa da bu broşürdeki görüşler doğrultusunda tezler sunulmuştu.

Bu belgeler temelinde yürütülen tartışmalar (Bkz. Kamp Tutanağı, s.2-283 arası) sonrasında da, 1985 kampına getirilen tezlerde, tezlerin yazarı yoldaş, tezlerin birinci bölümünde bir değişiklik yapma ihtiyacı duymamış, bu bölümü Konferansa olduğu gibi sunmuştu.

Konferansın proleter enternasyonalizmi ile ilgili tartışma bölümünün başında

1. "PROLETER ENTERNASYONALİZMİ ALANINDA TKP/ML(B)'NİN TEMEL GÖREVLERİ İLE İLGİLİ"

tartışıldı. Bu tartışma şu karar tasarısı temelinde yürütüldü:

1- PROLETER ENTERNASYONALİZMİ ALANINDA TKP/ML(B)'NİN(*) TEMEL GÖREVLERİ İLE İLGİLİ

Bütün ülkelerin ve ulusların işçilerinin --proleter dünya devrimi için-- uluslararası birliği, her komünist programın, ve komünist çalışmanın çıkış noktası olmak zorundadır.

"İşçilerin anavatanı yoktur. Bu şu demektir: a) onun ekonomik durumu (le salariat) ulusal değil, uluslararasıdır; b) sınıf düşmanı uluslararasıdır; c) kurtuluşunun şartları da öyledir; ve d) işçilerin enternasyonal birliği onların ulusal birliğinden önemlidir." (Lenin, "Ines Armand'a mektup", Eserler c.35, s.223; MEL, Proleter Enternasyonalizmi Üzerine, Alm. s.431)

"Komünist enternasyonal'in ulusal soruna ve sömürge sorununa ilişkin tüm siyaseti herşeyden önce BÜTÜN ULUSLARIN PROLETERLERİ İLE EMEKÇİ YIĞINLARININ, TOPRAK SAHIPLERİ VE BURJUVAZİYİ DEVİRMEYİ AMAÇLAYAN ORTAK DEVRİMCİ BİR SAVAŞIM İÇİN DAHA YAKINDAN BİRLİK KURMALARI ESASINA ("Eckstein": köşetaşına) DAYANMALIDIR. Kapitalizme karşı zaferi sağlayacak tek şey bu birliktir." (Lenin, Ulusal sorun ve Ulusal Kurtuluş Savaşları, s.387; Ulusal sorun ve Sömürge sorunu üzerine tezlerin öntaslağı, KE'in II.Kongresi için.. 4. madde; MEL, Proleter Enternasyonalizmi Üzerine, Alm. s.573)

"... Proleter enternasyonalizmi, herşeyden önce, herhangi bir ülkedeki proleter savaşımın çıkarlarının, dünya ölçüsündeki savaşımın çıkarlarına bağlı olmasını, ikinci olarak da burjuvazi üzerinde zafer sağlayan bir ulusun, uluslararası sermayeyi devirmek için daha büyük fedakarlıklar yapabilmesini ve yapmaya istekli olmasını gerektirir." (Lenin, age, s.391; Tezler, madde 10, Alm. MEL, PEÜ s.576)

Bu, bu alanda TKP/ML(B)'nin bugün kabaca öncelikle şu iki temel görevi yerine getirmek için çalışması gerektiği anlamına gelir:

++ Diğer ülkelerden işçi sınıfı ile, Türkiye işçi sınıfı arasındaki --proleter dünya devrimi mücadelesi için-- birliği sağlamak için çalışma görevi

(Ki bu görev bu alanda çıkış noktası alınmak zorunda olan, ve diğerleri kendisine tabi kılınmak zorunda olan temel görevdir. Çıkış noktası bir bütün olarak PROLETER DÜNYA DEVRİMİNİN; PROLETER DÜNYA DEVRİMİ İÇİN BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİNİN ENTERNASYONALİST BİRLİĞİNİN ÇIKARLARI olmak zorundadır. Bu, kendi ülkesinde (somut olarak Türkiye'de) proletaryanın mücadelesinin çıkarlarının, genelin çıkarları ile çatıştığı noktada --ki bu özel durumlarda mümkündür--, tercihin genelin çıkarları lehinde yapılması anlamına gelir.

Bugün bu görev bizim açımızdan somut olarak, öncelikle uluslararası proletaryanın birliğini sağlayabilmek için bir ön adım olarak Uluslararası komünist hareketin (UKH) ortak bir platformunu yaratmak, ve bu platform temelinde UKH'in örgütsel birliğini de sağlayabilmek yönünde yapılabileceğin azamisini yapmak; kendi ülkemizde proletaryanın partisini yaratmak için çalışırken, bunu UKH'in birliğini yaratma çalışmasının bir parçası olarak ele alan bir çalışma yürütmek, diğer ülkelerde Marksist-Leninist örgüt ve gruplara azami desteği vermek anlamına gelir.)

++ Türkiye'de "aynı despot devletin baskısı altında yaşayan değişik milliyetlerden işçilerin" faşizmi yıkma, emperyalizme bağımlılık zincirini kırma; halkın demokratik diktatörlüğünü kurma, devrimi durmaksızın sürdürme, proletarya diktatörlüğünü gerçekleştirerek, sosyalizm yolunda ilerleme... mücadelesinde birliğini sağlamak için çalışma görevi

(Türkiye'de değişik milliyetlerden işçilerin birliğini sağlama için mücadele; Türkiye'de komünistlerin, Türkiye'de milli sorunu da çözmek; Türkiye'de milli baskı, zulüm altında inleyen Kürt ulusundan ve çeşitli milliyetlerden ezilen halklar ile ezen ulusun halkının devrim mücadelesinde birliğini sağlamak için yürütmek zorunda olduğu hayati önemdeki mücadelenin çıkış noktasında bulunmak, merkezine konmak zorundadır.

Bu alanda bugünkü somut öncelikli görev, Türkiye'de çeşitli milliyetlerden komünistlerin ortak programını yaratmak, ortak komünist örgütünü yaratmak için; Türkiye'de çeşitli milliyetlerden komünistlerin içinde birleştiği Bolşevik bir partiyi yaratmak için mücadeledir. Görev bu anlamda somut olarak öncelikle çeşitli milliyetlerden işçilerin öncü unsurlarını birleştirme görevidir.)

Eski kardeş örgütlerimiz broşürlerinde TKP/ML(B)'nin bu alandaki görevleri ile ilgili olarak şu genel tespitleri yapıyorlar:

"Buna ilişkin olarak TKP/ML(B) bu alandaki uygun görevinin bizim görüşümüzce kabaca şu iki temel göreve hizmet etmelidir: Birincisi, diğer ülkelerin proleterleri ile

uluslararası kaynaşma için mücadele. İkincisi, Türkiye'de yaşayan çeşitli ezilen milliyet ve milletlerin birliğinin sağlanması için mücadele."(İkinci cümlenin doğru türkçe çevirisi şöyle: "İkincisi, Türkiye'de yasayan çeşitli ezilen milliyet ve milletler ile birliğin sağlanması için mücadele." -BN) (Bolşevik 13, s.1)

Bu görev tespitlerinden birincisi doğru bir genel tespittir. Ancak kabaca da olsa yapıldığı tespit edilse bile, ve eski kardeş örgütler diğer belgelerinde bu noktada bugün somut olarak ne yapılması gerektiği konusunda doğru görüşler savunmuş olsalar bile; bizim bu noktadaki çizgimizle genel hesaplaşma iddiasında olan bir broşürde, bugün bu genel görev tespitinin somut olarak ne anlama geldiğinin tezler düzeyinde de olsa konmamış olması hatadır.

Görev tespitlerinden ikincisi kesinlikle yanlış, Lenin'e dayandırılmaya çalışıldığı yerde Lenin'i çarpıtan bir tespittir. Bu tespit, a) milli sorunu sınıf sorununa bağlı olarak ele almayan, sınıf sorunundan bağımsız bir "ezilen milliyetlerle, milletlerle birlik" düşüncesini savunan, ML olmayan bir tespittir. b) TKP/ML(B)'yi "Türk komünistlerinin örgütü" olarak gören bir anlayışa da işaret eden bir tespittir.

Bu bölümde önce **Mustafa** konuşur, ve karar tasarısının sondan ikinci paragrafının çıkarılması gerektiğini, çünkü eski kardeş örgütlerin "hemen bütün yazılarında" görüşlerinin açık olduğunu savunur.

Cafer de bu öneriye katılır, ve ayrıca bu paragrafın karar tasarısına "yeni birşey de katmadığı" gerekçesini de getirir.

Derviş bu paragrafın çıkarılması önerisine karşı çıkar. Bizim görevlerimizin ne olduğu konusunda gayet iddialı genel görüşlerin konduğu, "Proleter enternasyonalizmi konusunda temel görevleriniz budur" dendiği bir broşürde, bizimle polemik içinde bütün görüşlerini toparladıkları ve "TKP/ML(B) ve Proleter Enternasyonalizmi" başlığını attıkları bir broşürde kabaca da olsa bu genel görev tespitinin ne anlama geldiğinin ortaya konmamış olmasının hata olduğunu belirtir. (Tartışma için bkz. Tutanak, s.436-438 arası)

Derviş'in konuşmasından sonra yeniden söz alan **Cafer**, bu paragrafa "... doğru görüşler savunmuş olsalar bile" denen yere, parantez içinde "(ki vardır)" ekinin konması ve öyle onaylanmasını önerir. (s.437)

Mustafa da bu öneriye, "Bu konuda onların doğru görüşlerinin olup olmadığının vurgulanması sorunudur, sorunun esası budur" sözleriyle katılır.

Derviş sorunun hiç de bu olmadığını, Mustafa'nın ilk önerisinin bu paragrafın olduğu gibi çıkarılması, ve gerekçesinin de böyle bir yerde bunu talep etmenin yanlış olduğu biçiminde olduğunu belirtir.

Bölüm Cafer'in bu ek önerisi ile birlikte oybirliği ile onaylanarak karar haline gelir.

Ermiş oylama öncesinde, karar tasarısında yer alan Uluslararası Komünist Hareketin platformundan ne anlaşıldığı konusunda kendisinin ayrı görüşlere sahip olduğunu, oyunun bu bölüme olmadığının bilinmesi gerektiğini açıklar.

2. "TKP/ML(B)'NİN 'PROLETER ENTERNASYONALİZMİ, DİĞER ÜLKELERDEN PROLETERLER İLE BİRLEŞME GÖREVİNİ ÖZEL VE TEMEL BİR GÖREV OLARAK ORTAYA KOYMADIĞI, PRATİĞE UYGULAMADIĞI' BİÇİMİNDEKİ GENEL TEZ İLE İLGİLİ

Bu bölüm ile ilgili tartışmada, daha önce sunulmuş ve üzerinde tartışılmış olan şu karar tasarısı temel alınır:

2- TKP/ML(B)'NİN "PROLETER ENTERNASYONALİZMİ, DİĞER ÜLKELERDEN PROLETERLER İLE BİRLEŞME GÖREVİNİ, ÖZEL VE TEMEL BİR GÖREV OLARAK ORTAYA KOYMADIĞI VE PRATİĞE UYGULAMADIĞI" BİÇİMİNDEKİ GENEL TEZ İLE İLGİLİ

Bu konuda eski kardeş örgütlerin TKP/ML(B)'nin bütün teorisi ve pratiği hakkında yaptığı böyle bir genel değerlendirme'nin dayandırıldığı tek kanıt, bizim bu konudaki 1 Mayıs 1982'deki tavrımızdır.

Bu konuda önce açıklığa kavuşturulması gerekli olan şey, bir teşkilatın çizgisi hakkında "Proleter enternasyonalizmini özel görev olarak ortaya koymuyor ve uygulamıyor" şeklinde bir genel değerlendirme yapabilmek için, böyle birtek kanıtın --o noktada getirilen eleştirilerin tümünün doğru olduğu varsayılsa bile, ki durum bu değildir-- yeterli olup olmadığıdır. Bizce bu soruya ML'lerce verilecek cevap açıktır: Hayır, bir teşkilat hakkında bir konuda genel değerlendirme, onun bir tek eylemde takındığı tavırdan, bir tek eylemdeki teori ve pratiğinden yola çıkılarak, yalnızca buna dayanılarak yapılamaz. Böyle genel değerlendirmeler yapanlar, yalnızca bir şeyi, kendilerinin ML yöntemleri kullanmadıklarını; tekyanlı, toptancı genel değerlendirmeler yaptıklarını, sapma içinde bulunduklarını gösterir.

Biz, TKP/ML(B)'nin bu konudaki bütün teorisi ve pratiği ele alındığında, TKP/ML(B) hakkında yapılan, "Proleter enternasyonalizmini özel bir görev olarak ortaya koymuyor, pratiğe uygulamıyor" şeklindeki genel değerlendirmeyi kökten reddediyoruz.

1 Mayıs 1982 ile ilgili duruma gelince:

TKP/ML(B) MK, 1 Mayıs 1982 ile ilgili genelgesinde, 1 Mayıs 1982'de mutlaka çözülmesi için mücadele edilmesi gereken görevleri sayarken, Batı Almanya'da çeşitli ülkelerden ML'lerin ve devrimcilerin birlikte hareket etmesinin sağlanması gerektiğini, bunun gerçekleştirilmesi için mücadele edilmesi gereken bir görev olduğunu, açık ve berrak bir biçimde ortaya koymamış; tespit ettiği üç görev dizisi içinde bu görevi özel bir görev olarak açık ve berrak bir biçimde adlandırmamıştır. O bu anlamda proleter enternasyonalizmini özel bir görev olarak ortaya koymamıştır. Bu, TKP/ML(B) MK'nın önemli bir hatası, TKP/ML(B)'nin proleter enternasyonalisti çizgisinden bir sapmadır.

Bunun ötesinde, TKP/ML(B) MK, bu tavrının eleştirisi karşısında polemik içinde takındığı tavırda da (bkz. MK'nın cevabı, Mavi Kitap) bu hatasını görmemiş; yanlış bir şekilde, saydığı üç görev içinde de proleter enternasyonalizmi görevinin hem geniş ve hem de dar anlamda varolduğu biçiminde bir savunma ile, hatayı aşmayan, onu derinleştiren bir konuma girmiştir. Bu noktadaki sapma, polemiğin daha sonraki gelişme süreci içinde görülebilmiştir.

Yani 1 Mayıs 1982 ile ilgili olarak getirilen, "TKP/ML(B) MK 1 Mayıs 1982'de görev tespiti yaparken, proleter enternasyonalizmini özel bir görev olarak saymadı. Bu proleter enternasyonalizminden sapmadır" vb. biçimindeki bir eleştiri doğrudur. Böyle bir eleştirinin TKP/ML(B)'nin tüm çizgisine, tüm teori ve pratiğine genişletilmesi yanlıştır.

Biz 1 Mayıs 1982'de, teoride diğer ülkelerden komünist ve devrimcilerle birlikte yürümeye önem vermeyen sapmamızı, yaptığımız üç yürüyüşün ikisinde de pratiğe de yansıttık. Yaptığımız pratik, proleter enternasyonalizmini özel görev olarak tespit etmeyen sapmanın doğrudan yansıması olan bir pratikti. Bu anlamda bizim teoride doğru şeyler savunduğumuz, pratikte bunu uygulamadığımız biçimindeki bir eleştiri bu bağıntıda yanlıştır.

TKP/ML(B) MK ve bir bütün olarak TKP/ML(B), 1 Mayıs 1982'de yaptığı bu hataları, içine düştüğü bu sapmaları, daha sonraki polemik içinde teorik olarak aşma; pratikte de bu hataları aşma yönünde adımlar atmıştır.

Mesela 1 Mayıs 1983, 1984 ve 1985'de, TKP/ML(B), Batı Almanya'daki bütün ülkelerden ML ve devrimci güçlerle eylembirliği sağlamaya, devrimci bir 1 Mayıs eylemini birlikte gerçekleştirmeye çalışmayı özel bir görev olarak tespit etmiş, bu görev tespitini hayata geçirmeye çalışmış, bunun için çaba sarfetmiştir. TKP/ML(B)'ne "Proleter enternasyonalizmini özel görev olarak ortaya koymuyor, pratiğe uygulamıyor" şeklinde genel bir eleştiri getiren, lafta çok birlikte hareket etme yanlısı eski kardeş örgütlerimiz, bizim eylembirliği çağrılarımıza cevap bile vermeyi gerekli görmemişlerdir.

> "TKP/ML(B) MK Batı Almanya'da 1 Mayıs 1982 sorunu etrafındaki tartışma içinde, gerçekte proleter enternasyonalizminden ne anladığını, ona hangi rolü ve önemi verdiğini gösterdi. TKP/ML(B) MK'nin bununla ilgili hatalarının 1 Mayıs'la ilgili olarak ortaya çıkması, bir anlamda anlaşılırdır. ("folgerichtig": başka türlü olamazdı anlamında! CN) Çünkü tam da 1 Mayıs işçi sınıfının uluslararası mücadele günüdür, bu yüzden de proleter enternasyonalizminden sapmalar kendilerini tam da 1 Mayıs konusundaki tavırda, 1 Mayıs pratiğinde daha kolaylıkla gösterir" (Broşür, Alm. s.8)

diyen eski kardeş örgütler, bu söylediklerinin kantarında tartıldıklarında, durum çok kötüdür. Bir sürü polemik sonrasındaki 1 Mayıs 1983, 1984, 1985 pratikleri, onların "proleter enternasyonalizmine", "Batı Almanya'da 1 Mayıs'ın ırzına geçilmesine göz yumulmamasına" vb. gerçekte ne kadar değer verdiklerini göstermiş; onların bu konudaki laf radikali tavırları ile pratiklerinin uyum içinde olmadığını açıkça belgelemiştir.

Tartışma, Neriman'ın kamptaki tartışmaya atıfta bulunarak, hatırladığı kadarı ile kampta bizim proleter enternasyonalizmi alanında doğru bir genel çizgimizin zaten olmadığı, bu anlamda da "doğru çizgiden sapma" gibi tespitlerin yanlış olduğu şeklinde görüşler savunulduğu, bu konuda durumun ne olduğunu sorması ile (s.438) başlar.

Neriman'ın atıfta bulunduğu görüşler, 1985 kampına yazılı olarak getirilmiş olan şu görüşlerdir:

"<u>BOLŞEVİK 13 ÜZERİNE TARTIŞMA NOTLARI</u> **15/7/1985**

Tartışma konusu olan "TKP/ML B VE PROLETER ENTERNASYONALİZMİ" sorununda yanlış bulduğum önemli noktalar üzerinde tek tek durmadan önce, <u>temel bir sorun</u> hakkında görüşlerimi ortaya koymak istiyorum.

Sorun şudur: Bugüne dek eski kardeşler ile yapılan polemiği kaba da olsa inceleyen her yoldaş şu gerçeği görmüştür: Başta MK olmak üzere bütün yoldaşlar, kendimize ait olarak değerlendirdiğimiz hata veya sapmaları hep "doğru çizgimizden sapma" olarak nitelendirmişizdir. İşte bu genel yaklaşım, bu sayıda tartışma konusu olan 'proleter enternasyonalizmi' sorununda da kendini açıkça ortaya koymuştur.

Mesela, 1978'de yapılan TKP/ML I. Konferansında uluslararası komünist hare-

ketin birliği için mücadelenin öncelikle ele alınması gereken bir görev olduğu tespit edilmemiştir.

Mesela, 1981'de yapılan TKP/ML B'nin I. Konferansında 'ilkelerin neden çıkış noktası alınması gerektiğine' yanlış, milliyetçi bir cevap verilmiştir.

Mesela, 1982 1 Mayısında Merkez Komitesi tarafından ortaya konan üç görev tespitinde, pratikte proleter enternasyonalisti yürüyüşler düzenlenmesi gerektiği, bunun özel bir görev olduğu ortaya konmamıştır.

Mesela milli mesele ile ilgili olarak, gerek II. Konferansa sunulan karar tasarısında, gerekse Konferans sonrasında, önemli Türk milliyetçisi sapmalar işlenmiştir. Vs...

İşte bu ve benzeri sapmalar ve hatalar için söylenen bağlayıcı cevap şudur: 'Bunlar doğru çizgimizden birer sapmadır.'

Ben sorunun bugün gelinen aşamada —ki daha önceleri ben de sorunu bu şekilde kavrıyordum— böyle konulmasının kesinlikle yanlış olduğunu düşünüyorum.

Bildiğimiz gibi, "Sapma düzeltilebilir birşeydir. Kişiler bir parça yoldan ayrılmışlardır, veya ayrılmaya başlıyorlar, fakat hala doğru yola sokulabilirler." -Lenin-.

Demek ki, sapma denilen şey, önceden varolan doğru çizgiden 'bir parça' ayrılma veya ayrılma yönünde adım atmadır.

İşte bu genel yaklaşım temel alındığında, tartıştığımız konularla ilgili tespitlerimizin doğruluk derecesini ölçebiliriz.

Mesela, uluslararası komünist hareketin birliği için mücadelenin öncelikle ele alınması gereken bir görev olduğu, ilkelerin de öncelikle bu görev alanında incelenmesi, kavranması ve savunulması gerektiği şeklinde bir anlayışa 1978 öncesi veya sırasında sahip değilsek; nasıl olur da böyle bir anlayışa sahip olmadığımız halde bu alandaki hatamızı 'doğru çizgiden sapma' olarak niteleyebiliriz?

Böylesi bir yaklaşım, sorunu teorik açıdan yanlış açıkladığı gibi, pratik görevler açısından da yanlış tespit ve beklentilere sebebiyet verecektir.

Şöyle ki: Bizler bir yandan, Partimizin genel çizgisinin belli unsurları hakkında daha etraflı ve daha ciddi incelemeler ve tartışmalar sonrası kesin tavır takınmayı görev olarak önümüze koyarken; diğer yandan da bizzat tartışma konusu olan noktalarda geçmişte zaten 'doğru bir çizgi' izlediğimizi, hatalarımızın bu 'doğru çizgiden bir sapma' olduğunu vurgulamaktayız. Bu davranış ister istemez, geçmişin köklü bir şekilde incelenmesi ve değerlendirilmesi görevini hafife almaya neden olacaktır. Mesela, 'proleter enternasyonalizmi' sorununda geçmişimizi doğru dürüst incelemeden, bugünden şu sonuca varıyoruz: 'Çizgimiz doğru proleter enternasyonalisti bir çizgidir.'

Mesela, Reaform/Devrim tartışmasını bir hatırlayalım. Ben de dahil olmak üzere hemen bütün yoldaşlar, bu alandaki hata ve sapmalarımızın 'doğru çizgiden uzaklaşma' olduğunu belirttik. Peki ama, biz biliyoruz ki bu konuda Bolşeviklerin I. Konferansı bizzat kendisi çok önemli sapmalar taşımaktadır. O halde bizim saptığımız 'doğru çizgi' hangisidir? Yoksa Partizan dönemindeki çizgi mi kastedilmektedir? Vs...

Kısacası, ben gerek 'proleter enternasyonalizmi' gerekse 'Reform/Devrim' sorunlarında hata veya sapma olarak nitelendirdiğimiz konuların geçmişteki 'doğru çizgiden birer sapma' olarak nitelendirilmesine kesinlikle karşıyım. Doğru bulmuyorum.

Doğru tavır: Herhangi bir konuda geçmişte doğru bir hat izleniyor da, süreç içinde bu doğrudan uzaklaşılıyorsa, o zaman uzaklaşılan alanda 'doğru çizgiden sapma' içine girildiği belirtilmelidir. Yok ama, bizim sapma dediğimiz konu hakkında geçmişte olumlu veya olumsuz yönde herhangi bir tavır yoksa, o alanda sorun hiç tartışılmamışsa, süreç içinde bu konu gündeme gelmiş ve

tavır takınılırken yanlışlar yapılmışsa; o noktada içine düşülen hatalar ve sapmalar geçmişin 'doğru çizgisinden' birer sapma olarak nitelendirilemezler.

Bu durumda söylenmesi gereken, Marksist-Leninist bilimin tartışılan alanlarda doğru kavranmamış olunduğu, ve o alanlarda Marksist-Leninist bilimden sapıldığıdır.

Ben bizim konumumuzun çok ağırlıklı bir şekilde ikinci kategoriye dahil olduğunu düşünüyorum.

Konumuzla bağıntı içinde, Lenin ve Stalin'den birer örnek vermek istiyorum. Mesela Lenin 1921'de 10. Kongrede ortaya çıkan "İşçi Muhalefeti" isimli grubun platformunu "anarko-sendikalist sapma" olarak tanımlar. Bu tanımlama, hem içerik olarak doğrudur. Hem de gerçek durumu yansıtmaktadır. Gerçekten de bu grup, partinin sendikal çalışma ve sendikal çalışmanın sosyalizmin inşasındaki yeri vs. konularında partinin VAROLAN DOĞRU ÇİZGİSİNDEN sapmıştır.

Mesela Stalin 1928/29'larda başını Buharin'in çektiği 'sağ' sapmanın NEP, köylülük, sınıf mücadelesinin sertleştirilmesi vs. konularında partinin XV. Kongresinde tespit edilen doğru çizgisinden uzaklaşma olduğunu vurgular.

Bu iki örnekteki yaklaşım, bizim de yaklaşımımız olmalıdır."

Bu konuda birinci konuşmacı olarak söz alan **Cafer**, Neriman'ın sorusu karşısında özetle: Daha önce kendisi tarafından 'genelde proleter enternasyonalisti çizgimiz yoktur' şeklinde ne yazılı ne de sözlü görüş savunulmadığını, savunulanın daha önce üzerinde hiç tartışmadığımız ve tartışmadığımızdan dolayı da olumlu olarak bile görüşlerimizin olmadığı konularda yapılan hatalar da 'proleter enternasyonalisti çizgimizden sapmaydı' şeklinde sorunu ortaya koymanın sorunu çözmediğini, bunun ötesinde hatalarımızın üstünü örtmeye yaradığını, Konferans öncesi bunları anlatmaya çalıştığını, şimdi de bu görüşte olduğunu açıklar. (Bkz. s. 438)

Ancak 1985 kampına Cemal imzalı getirilen "B 13 Üzerine Notlar" adlı yazıda, "Kısacası ben gerek proleter enternasyonalizmi, gerekse reform/devrim sorunlarında hata ve sapma olarak nitelendirdiğimiz konuların geçmişteki doğru çizgiden birer sapma olarak nitelendirilmesine kesinlikle karşıyım, doğru bulmuyorum" denmesinden, o yazının geneli gözönünde bulundurulmadığında, o yazıdan soyutlandığında, bizim geçmişte proleter enternasyonalizmi konusunda esasta doğru bir çizgiye sahip olmadığımız şeklinde bir yorum çıkabileceğini, ama bütünlük içinde ele alındığında böyle bir yoruma açık olmadığını açıklar. (Bkz. s.439)

Onun da ötesinde, 1985 kampında Cemal olarak konuşan yoldaşın, bir başka yoldaşın bu konu ile ilgili sorusu üzerine görüşlerini ortaya koyduğu ve bu görüşleri doğru bulduğunu açıklar.

Proleter enternasyonalizmi konusunda geçmişte doğru bir çizgimiz olduğunu söyler ve bu çizgiden ne anladığını şu şekilde belirtir:

> "Parti olarak uluslararası komünist hareketin birliğinin yaratılması yönünde veya uluslararası komünist harekete yakın gördüğümüz gruplarla, partilerle beraber işbirliği yapmak, enternasyonalist dayanışmalarda bulunmak, bunlar proleter enternasyonalizmi çizgisinin en temel unsurlarından biridir.
>
> Proleter enternasyonalizmi çizgisinin diğer bir temel unsuru, milli meseledeki tavırdır. Proleter enternasyonalizminin diğer bir unsuru, bu milli meseleye bağımlı olarak, bizim özel durumumuzda Kıbrıs ile ilgili tavrımızdır. vb.
>
> Bütün bunlar bütünlük içinde ele alındığında, genel çizgimiz proleter enternasyonalisti doğru bir çizgidir. Geçmişte genel çizgi bu düzeyde.
>
> Ancak ben sorunun bu düzeyde ele alınıp, burada bırakılmasından yana değilim. Bu genel çizginin içerisinde, çizginin konusu olan tek tek noktalardaki çizgimizin özel olarak tartışılıp incelenmesini, evet değerlendirilmesini talep ediyorum." (s.440)

Cafer'e bu konuşması sonrasında şu soru **Derviş** tarafından sorulur:

"Derviş: Bu ikinci maddeyle ilgili olarak bu bağıntıda yoldaşın düşündüğü ne? Bu 2- "TKP/ML(B)'nin proleter enternasyonalizmi diğer ülkelerden proleterler ile birleşme görevini özel ve temel bir görev olarak ortaya koymadığı ve pratiğe uygulamadığı": şimdi proleter enternasyonalizminin bu alanında —madem böyle alanlara ayırarak şey yapacağız— bu konuda görüşün ne? Çizgi, sapma vs.?

Ya da buna bağlı, somut olarak bununla bağıntılı: bu görev pratikte bir yürüyüşte omuz omuza yürüme ya da yürümemeyle mi belirleniyor? Bu alanı sadece şeyin." (s.440)

Cafer bu soruya cevap içinde, GDS'in kullandığı başlığı bu genellikte doğru görmediğini; çünkü burada "'82 1 Mayısında ortak yürümenin gereğini kavramamış ve bunu özel bir görev olarak tespit etmemiş olmanın başlıkta konulan genellikte eşitlendiğini" açıklar.

"Geçmişte teorik olarak diğer ülkelerden proleterlerle birlikte çalışma düşüncesi savunuldu" der. Fakat sorunun bu olmadığını, bizim '82 öncesi "yapılacak eylemlerde çeşitli uluslardan proleterlerin omuz omuza yürümesinin sağlanması bir görevdir" şeklinde görüşümüzün olmadığını, bundan dolayı da bu noktada hataya "doğru görüşümüzden bir sapmadır" demenin yanlış olduğunu açıklar.

Cevap konuşması içinde, ilk konuşmasında değinmediği bir soruna da değinir:

"Şimdi soru içerisinde ben bir başka noktaya da değinmek istiyorum. Çünkü konuşmam içerisinde belirtemedim. Sayfa 10'da 3. paragraf, yani okuduğum paragrafın içerisinde ben şu cümlenin, kelimelerin çıkarılmasından yanayım: "TKP/ML(B) MK 1 Mayıs '82 ile ilgili genelgesinde, 1 Mayıs 82'de mutlaka çözülmesi için mücadele edilmesi gereken görevleri sayarken, B. Almanya'da çeşitli ülkelerden Marksist-Leninistlerin ve devrimcilerin birlikte hareket etmesinin sağlanması gerektiğini, bunun gerçekleştirilmesi için mücadele edilmesi gereken bir görev olduğunu açık ve berrak bir biçimde ortaya koymamıştır" deniyor. Burada "açık ve berrak" kelimelerinin çıkmasını istiyorum. Çünkü bu kelimeler, açık ve berrak olmasa da, üstü kapalı bir şekilde bizim bu görevi ortaya koymuş olduğumuz yorumuna açıktır; bunun çıkmasını istiyorum. Tabii ki bu kelimeler çıkınca bu paragrafın yeniden düzeltilmesi lazım. O noktada şöyle olabilir (diye) düşünüyorum ben: "...mücadele edilmesi için bir görev olduğunu ortaya koymamıştır." "Açık-berrak" çıkıyor. "... koymamıştır. O bu alanda" filan diye devam ediyor. Ki onun altında yine aynı şey devam ediyor. Bu kadar." (s.441)

Cafer'den sonra söz alan **Neriman** şu görüşleri savunur:

"Ben bu tartışma içinde yoldaşta teorik bir sorun görüyorum. Yoldaş anladığım kadarıyla bir çizgiye sahip olunduğu zaman, bu çizginin uygulamada hep doğru yapılacağının, uygulanacağının garantisi olmadığını görmüyor. Eğer bir çizginiz varsa, epeyce şeyiniz vardır elinizde. Fakat bu çizginin pratiğe uygulanmasında da hala bir takım problemlerin çıkmasını bu dıştalamaz. Ve bir çizgi, devrimci pratiğin önüne koyduğu somut sorunların bütün somut sorularına en baştan cevapları hazır olarak ortaya koyacak bir şekilde de olmaz. Ben bu bağıntıda, a) genel olarak proleter enternasyonalizmi konusunda doğru bir çizgiye sahip olduğumuzu, b) diğer devrimci Marksist-Leninist örgütlerle ortak çalışmanın gerekliliği, birlikte çalışmanın, birlikte hareket etmenin gerekliliği konusunda da bu çizgi doğru temellere sahipti. Hem teoride, hem de pratikte.

Partizan döneminde yurtdışında yapılanlara bakıldığında şu tespit edilmek zorundadır: Bütün diyelim anti-emperyalist örgütler konusunda, diyelim GUAfS, diyelim İranlılar, bunlara hem teorik hem pratikte elden geldiğinde destek olunmuştur. Bunun temeli vardır. Mesela İspanya Dostluk Cemiyeti bağıntısında FRAP'la birlikte. O çalışma bağıntısında biz çok açık olarak işte yurtdışında anti-emperyalist, Marksist-Leninist örgütlerin birbirlerini desteklemesi, pratikte birlikte hareket etmeleri, eylemleri birlikte yapmaları yönünde hem teorik olarak sorunu ortaya koyduk, —bir sürü noktada ben gösterebilirim

yani yoldaşa—, hem de pratikte de bu yönde adımlar atıldı.

Ben bu bağıntıda sorunu şöyle görüyorum: Bu noktada da doğru bir proleter enternasyonalisti çizgimiz vardı. Ama 1982 somutunda devrimci pratik, daha önce ortaya çıkmamış bir sorun çıkardı. O sorun da şu idi: Kendi başımıza DGB'den bütünüyle ayrı bir yürüyüş yapma ve bu yürüyüşün nasıl yapılması gerektiği noktasındaydı. Ve bu noktada biz doğru çizgiyi pratikte uygulamada bu bağıntıda yanlış bir tavır takındık.

Bir başka örnek vereyim mesela bu tartışma bağıntısında. Biz mesela eski kardeş örgütlerimizle birlikte yaptığımız teorik çalışma içinde, polemiklerin değerlendirilmesi çalışması içinde, partiler arası ilişkilerin bugün nasıl olması gerektiği konusunda çok açık bir biçimde, işte ana parti - kardeş parti şeyinin reddedilmesi, her partinin eşit olması vs. ilkeleri kesin olarak tespit ettik, ve o dönemde pratikte de evet bunu böyle uyguladık. Ama devrimci pratikte önümüze bir sorun çıktı. Bu sorun ne idi? Bir eylembirliği yapacaktık. Bu eylembirliğinin içinde: a) bir yandan kardeş örgütlerimiz vardı; b) Bir yandan da kardeş örgüt olarak görmediğimiz bir başka örgüt vardı. Bu noktada görüşüme göre uygulamada hata yapıldı. Tartışmalı konuda açık seçik oylama talep edilecek yerde —ikincil bir nokta sözkonusu olan—, bu noktada karar alınmadı, net, açık bir karar alınmadı ve GDS'e bırakıldı alan. GDS'e bu noktada kullanma alanı bırakıldı. Bence burada sapma, bu hatayı gerekçelendirmeye başladığımız noktada başladı.

Milli meseleyle ilgili olarak söylediği sözlere gelince: Benim bu noktada kişi olarak problemim var. Buradaki mantık, İbrahim Kaypakkaya'da vardı, onun çizgisi doğruydu bağıntısında bir sorun. Biz bir yanıyla tabii ki İbrahim Kaypakkaya'nın devamıyız, sürdürücüsüyüz. Bu bağıntıda bizim TKP/ML(B) olarak yaptığımız hatalarda hep yani geri dönüp, İbrahim Kaypakkaya'da var bizim çizgimiz filan şeklinde koymak, açık-berrak bir biçimde İK'da ne savunuluyor, ne savunulmuyor konmadığı ölçüde ve sürece oldukça problemli bir sorun. Yani bu noktada böyle bir problem var." (s.442-443)

Mustafa konuşmasına Neriman yoldaşın söylediklerinden en son konu ile başlar ve şunları söyler:

"En son Neriman yoldaşın söylediklerinden çıkacak olursak, ben çizgimizin milli mesele sorununda İK olduğu şeyini problem değil, yanlış olarak görüyorum.

Hem II. Konferansta karar alıyoruz, diyoruz ki, bizim önümüzdeki görev, İK'nın öğrenilmesi, incelenmesi ve savunulması. Öğrenmediğin, incelemediğin şey senin temelin. Benim temelim Marx, Engels, Lenin ve Stalin'dir ama incelemedim. Benim temelim bu. Aldığımız kararın anlamı bu kesinlikle. Ben İK'da hiçbir şeyi savunmadık anlamında getirmiyorum. Biz birçok şey savunduk, ama aldığımız karar II. Konferansta İbrahim'in öğrenilmesi ve savunulması şey merkezde. Bu ondan sonra da o bizim temelimiz, yani çıkış noktamız, bizim çizgimizin şeyi o. Ya II. Konferansta alınan karar yanlış, ya da başka birşey. Ben ama II. Konferanstaki kararın yanlış olmadığı görüşündeyim. Çünkü gerçekten de biz İK'yı inceleyip öğrenip kendi malımız haline getirmedik.

Onun dışında bizim proleter enternasyonali pratikte '82 1 Mayısında ortaya çıktığı sorunuyla ilgili. Ben kesinlikle bu görüşle hemfikir değilim. Özellikle teoride bakmadım şeylere ama, en azından pratikle ilgili bizim 1982 ile ilgili de Proleter enternasyonalizmiyle ilgili ya da diğer komünist anti-faşist örgütlerle işbirliği noktasında önemli problemlerimiz vardır ve biz kesinlikle gereken önemi vermedik. Çok işler yaptık, doğrudur. Ama biz yapmamızı gerekeni layıkıyla yerine getirmedik. Ve 1982'deki pratikte hareket etme genelde bana göre onun devamıdır. Biz DGB'den ayrı yürümeyi filan 1982'de ortaya koymadık; mavi kitaptaki dipnotta da düştüğü gibi, daha önce ortaya konuldu. Sorun ama yaklaşım sorunu. Onun için ben kesinlikle bizim pratikteki hatamızın 1982'de 1 Mayısta sapma içine girdik şeyine hemfikir değilim. Onun öncesi de var. Neriman yoldaşın İF döneminde şöyle çok iyi yapıyorduk; gerçekten de çok iyi şeyler yaptık. Ama onun yanında yapılması gerekeni layıkıyla

yerine getirdiğimiz görüşünde değilim. Ve o dönemlerin de değerlendirme içine alınması gerektiği görüşündeyim." (s.443)

Mustafa 1982'deki hata ile geçmişin bağının kurulması gerektiğini belirtir. Tartıştığımız bağıntıda bizim teorimizle pratiğimizin uygun olmadığını, çünkü bir yandan teorimizin birlikte yürümeye gereken önemi vermediği, ve fakat bir yandan da dağıtılan ortak bildiride 'Biz İranlı, Türkiyeli, vb. komünistler bir araya geldik, yürüyoruz' gibi tespitlerin bulunduğu bildiriye imza attığımızı ve bu belgeyi de bizim belgemiz olarak kabul ettiğimizde, teori ile pratiğimizin uyum içinde olmadığını, ancak bu belgenin bizim belgemiz kabul edilmediği şartlarda teori ile pratiğimizin uyumluluğundan sözedilebileceğini belirtir. (Bkz. s.444)

Tartıştığımız bağıntıdaki sapmaları daha sonraki polemik içinde hem teorik olarak, hem pratik olarak aşma yönünde adımlar atma sorunu ile ilgili olarak; adımlar attığımız ile ilgili kesin olarak hemfikir olduğunu, ve fakat bu adımların nasıl atıldığı noktasında doğru bir yöntem kullanmadığımızı açıklar. Gelişmeyi incelediğimizde, gerçekten de hatayı eleştiri geldiğinde ortaya koyma filan değil, önce geri bir adım, arkasından bir daha, arkasından bir daha biçiminde, "etap etap bulunduğumuz yere geldiğimizi" açıklar.

Cafer'in karar tasarısından çıkarılmasını önerdiği "açık ve berrak" sözcüklerinin çıkarılması yönünde tavır takınır.

Mustafa'ya şu sorular yöneltilir:

"DERVİŞ: Birincisi, bizim temelimiz İbrahim Kaypakkaya değildir, öyle konması yanlıştır, çünkü Konferansta bizim aldığımız karar İbrahim'in incelenmesi, öğrenilmesidir. Konferans Raporu, Bolşevik sayı 1, s.117'de alınan karar, milli mesele konusunda alınan karar, yalnızca İbrahim Kaypakkaya'yı incelemek vs. şeklinde mi bir karar, yoksa İbrahim Kaypakkaya'da neyin nasıl savunulacağı konusunda kesin tespitler var mıdır? Bu noktalarda herhangi bir problemin filan var mı? İkincisi, bu en son getirdiğin şeyde, neden çıkmasından yanasın? Açık-berrak olmasa da o üç görev tespiti içinde de birlikte yürüme, birlikte hareket etme konusunda, diğer belgelerle de bağıntı içinde ele aldığında, var mı yok mu?

ALİ: Yoldaş, çizgimiz mutlaka bizim iyi bir şekilde kavradığımız şey midir? Çizgi dendiğinde mutlaka kavramış olmak önşart mı? Teori-pratik bağıntısında nasıl görüyorsun bu işi?

Yapmamız gereken şeyi yapmadık, ya da layıkıyla yapmadık şeyi; mesela neler giriyor bunun içine, yapmamız gereken dediğin şeyin içine?

Bir de 82'de bir anda ortaya çıkmadı bu olay diye birşey söyledin. Benzer bir tartışma, benzer bir konu var mıydı gerçekten geçmişte? İkincisi, bu noktada sapmaya düşerken, gerekçelendirmemiz daha çok işçi sınıfı öncülerine gitmek, kitle bağları vs. teorik olarak birbirine bağıntılı mıydı, yoksa doğrudan proleter enternasyonalizmi şeklinde gerekçeler olarak onun kapsamına giren gerekçeler miydi?" (s.444-445)

Mustafa'nın bu sorulara verdiği cevaplar aynen şöyledir:

"MUSTAFA: Şimdi ilk soruyla ilgili: Ben kesinlikle alınan kararın yalnızca inceleme olduğunu söylemedim. Açar dinleriz şeyi. Bu yalnızca kesinlikle inceleme şeklinde değil, inceleme-öğrenme şeklinde değil. İnceleme-öğrenme şeklinde koymak başka, ya da alınan kararın öncelikle öğrenme ve savunma olduğunu söylemek bir başka şey.

İkincisi, bu karar tasarısında ben belirli sınırlar çizmediğimizi de filan tartışma içine sokmadım. Bu şeyi çizmiş olsak bile, kesinlikle incelemeyi-öğrenmeyi ve bu anlamda oradan çıkarak savunmayı merkeze koyduğumuz andan itibaren kesinlikle o çizgi bizim temelimiz filan değildir. Bizim temelimiz olabilmesi için, aynı zamanda Ali yoldaşın sorusuna ilişkin, kendi malın haline getirilmesi gerekir. Getirilmedi ise, özellikle de bizim tarafımızdan üretilmedi ise, başkaları tarafından üretildi ise, bunu sen kendi malın haline getiremediysen,

nasıl benim çizgim diyeceksin ki? Ben abarttım sorunu. Dedim ki, Marx, Engels, Lenin'in, Stalin'in yazdığı bütün şeyler benim çizgimdir, yani ben bunları bilmeden benim çizgim! O zaman birisi çıktığı zaman ben Marksist-Leninistim, o zaman Marksist-Leninist. Ama ben onların doğru olduğunu kabul ediyorum. Ama bilmiyorum ki içinde ne var, ne yok! Ne anladım ki?

<u>DERVİŞ:</u> Niye kabul ediyorsun o zaman?

<u>MUSTAFA:</u> Belli olgular vardır, bilimin geldiği bir yer vardır, geçmişte olmuştur. Ben onu olgu olarak alırım. Ama o olgunun nasıl olduğu, nasıl bittiği, nasıl yollardan geldiğini bilmiyorumdur. Mesela ay'a gidiliyor. Ben aya gidildiğinden kuşku falan duymam. Ama nasıl gidildiği, nereye gidildiği konusunda bilgim yok. Ben şimdi diyeceğim, uzay bilimi konusunda yazılan şeyler, gelinen yerler benim malım mıdır? Şeydir ama ben ondan kuşku duymuyorum. Marksizm-Leninizm denilen bilim de dünya işçi sınıfı hareketi tarafından bizzat sadece teorik olarak ortaya konulmamış, ispatlanmış bir olgudur. Bu anlamda benim kuşku duymama gerek yok. Ama bütün bu eserleri kendi malı haline getirmiş de, hala bizim yaptığımız hataları yapanlar varsa, gülerim hallerine. Gerçekten bunları kendi malları haline getirmiş, çizgileri haline getirmiş bütün şeyle, ondan sonra da biz burda neler tartışıyoruz, hangi hatalarımızdan bahsediyoruz! Ve birbirimizin neyi anlattığını, neyi anlatmak istediğini doğru bir şekilde anlamaya çalışalım.

Tabii ki bir anlamda sen olgu olarak doğru şey yaptığında, kendi çizgindir, ama kendi malın değil daha o senin. Kendi malın haline gelebilmesi için onu öğrenmen gerekir, şey yapman gerekir. Onun ötesinde onunla ilgili başkalarında belli sorunlar varsa, onların üzerine yoğunlaşman gerekir. Yoksa başka türlü ben kavramıyorum, kendi malım haline gelmesini.

Tespit edilen şeylerde bir problemim var mı, yok mu? İK'da tespit edilen şeylerden benim kesinlikle bir problemim yoktur. Ama bunların nasıl tespit edildiği de bir problemdir. Çünkü oraya gelen karar tasarısında belli konular yoktur. Belirli konular bize ilişkin kardeşlerin eleştirisi üzerine getirilmiştir. Bu anlamda doğru birşey. Onların bizi eleştirisiyle, onların bize şeyi göstermesiyle bu iş olmuştur. Bunu ne kadar kavrayıp kavramadığımız da bizzat bizim pratiğimizde çıkarak bir şeydir.

Çizgimizi kavramış olmak önşart mı? Bu anlamda ben gerçekten de kavramadıysak, biz üretmediysek o şeyi, kesinlikle önşarttır. Yoksa nasıl çizgi diyeceğiz ki? Kabul ediyorum demekle yani nasıl diyeceğiz ki bu şeyi? Ben yani kavrayamıyorum.

Yapmamız gerekenler yapılmadı daha öncesiyle ilgili. Şimdi mesela biz geçmişte birçok teşkilatın yaptığı, anti-emperyalist anti-faşist Türkiyeli grupların yaptığı eylemlerin dışında eylemleri ama önemli bir kesimine mesela merkezi olarak gidip destek vermeyi yapmadık. Birçoğuna gittik, sadece o bölgedeki bir-iki şehir gitti, oldu, ama bu hiç yapmadık da değil. Ama genellikle yaptığımız şeyler ise bizzat Türkiye'nin de içine katıldığı eylemlere ise yoğun bir şekilde, bütün, merkezi olarak gittik. Ve bütün bunları alt alta getirdiğimizde, özellikle GUAfS'la ilgili özeleştiriyi de gündeme getirdiğimizde, ben 1982 öncesi pratiğimizde belli sorunların olduğunu ve bu sorunların da evet 1982'de tartışma olmamış olsa bile, doğru olarak tartışma olmamış olsa bile, 1982'deki pratiğe de yansıdığı görüşündeyim. Daha önceki 1 Mayısların hiçbirisinde mesela hemen hemen çoğunda, biz anti-faşist anti-emperyalist gördüğümüz, ML'ye yakın gördüğümüz teşkilatları birleştirip DGB'nin arkasında yürümüş olsak bile, onlarla bloklar şeklinde şey yapıp onlarla ortak hareket etmeyi merkeze koymadık mesela. Hiç koymadık da değil. Ama esasta koymadık bunu. Yani bütün bunları birleştirdiğinde ama, 1982'deki şey havadan düşen birşey değil. Yeni bir tartışmanın sonucu olan birşey değil. Tartışma yeni birşey, doğrudur. Ama pratik kesinlikle yeni birşey değildir. Eskinin devamıdır. Ben sorunu böyle kavrıyorum ve kesinlikle GDS'e detaylı tavır takınırken, bizim geçmişimiz de incelenip hatalar bilince çıkartılmalıdır. Yoksa aynı hataları tekrar etmenin şeyi yoktur, başka şeyi yoktur." (s.445-446)

İrfan Mustafa'nın bu tavrıyla çok vahim bir teorik yanılgı içine düştüğünü belirtir. Onun mantığı ile Marksizm-Leninizmin dört klasiğinin klasikliğinin de soru işareti haline gelebileceğini, Marksizm-Leninizmin kavrandığı ölçüde bizim malımız olduğunu ve kavrandığı ölçüde savunulacağını belirtir. İbrahim Kaypakkaya'nın bizim çizgimizin bir parçası olduğunu savunur. Onu savunmamızın, incelemenin önünde engel olmadığını vurgular. (Bkz. s.447)

Genel yaklaşıldığında proleter enternasyonalisti bir çizgiye sahip olduğumuzu, hata ve sapmaların bu genel doğru çizgiden sapma olarak değerlendirilmesi gerektiğini savunur.

Cafer'in, "Sorunu daha önce tartışmadığımız için sapma olarak adlandırılmamalı" şeklindeki yaklaşımını da yanlış bulduğunu belirtir. (s.447)

Leyla, Proleter enternasyonalizmi alanında yapılan hataların doğru bir çizgiden sapma biçiminde değerlendirilmesini doğru bulduğunu açıklar. Doğru çizginin unsurları olarak, 1972'den bu yana savunulan "Bütün ülkelerin işçileri birleşiniz" şiarının savunulmasını, "Kürt ulusunun ayrılma, ayrı devlet kurma hakkının savunulmasını", "tüm milliyetler için hak eşitliği"nin savunulmasını, "ana parti/yavru parti" anlayışının reddini sayar.

Bazı konularda görevleri gerçekten de bugün koyduğumuz gibi koymadığımızı, ama o dönemde uluslararası alanda doğru bir çizginin varlığından yola çıkıldığını belirtir.

Ayrıca doğru bir çizginin varlığının otomatikman doğru bir pratik anlamına gelmeyeceğini, bu konuda Neriman'a katıldığını açıklar. (Bkz. s.447-448)

Daha sonra konuşan **Derviş** şunları söyler:

> "Şimdi önce Mustafa'yla ilgili: Aslında parti inşası ve Marksizm-Leninizmin kıstasları tartışmalarında bence berrak bir biçimde ortaya çıkan, esasında çok kısa ifadesiyle "Yahu biz ne biliyoruz ki!" filan yaklaşımının devamı yoldaşın tavrı; milli meseledeki tartışmada devamı.
>
> Bu, İbrahim Kaypakkaya'ya yaklaşımda çok açık. Mantık silsilesi sonuna kadar götürüldüğünde bizi çok komik yerlere götürecek bir yaklaşım. İbrahim Kaypakkaya konusunda Konferansın aldığı karar ortadadır. Konferansın aldığı karar aynen şöyledir:
>
> 'İbrahim Kaypakkaya Türkiye'de Türk olmayan tüm milliyetlere, Kürt milleti ve milli azınlıklara yapılan baskılara karşı çıkmıştır. İbrahim Kaypakkaya ulusal sorunda Marksist-Leninist ilkelerden yola çıkmış," —Konferans tespit ediyor bunu— "bu konuda Marksizm-Leninizmin bir dizi önemli ilkesini oportünist saptırmalara karşı savunmuştur. O, ulusların kendi kaderini tayin hakkını ayrılıp ayrı devlet kurma hakkı olarak, somut olarak da Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkı olarak savunmuştur. Yine o, ezen ve ezilen ulus milliyetçiliği karşısında ikili tavır sorunu, proleter devrimin çıkarlarına bağlı ele alma tezlerini savunmuştur. Bütün uluslar için tam hak eşitliği, ulusların kendi kaderini tayin hakkı, bütün ülkelerin işçileri ve ezilen halkları birleşmeli şiarını savunmuştur. Onun milli meseledeki ideolojik mücadelesi hakim ulus milliyetçiliğine, her türden oportünizme ağır darbe vurmuştur. Bugün görevimiz herşeyden önce İbrahim Kaypakkaya'nın milli mesele konusundaki doğru görüşlerini kavramak, her türden oportünizme karşı mücadelede silah olarak savunmak, bunları adım adım geliştirmektir. Bu mücadelede esas darbe, İbrahim Kaypakkaya'nın ortaya koyduğu gibi, milli meselede esas tehlike durumunda olan Türk şövenizmine vurmaktır.'
>
> İkinci Konferansta aldığımız, o dönemde yoldaşın da oy kullandığı ve bizim milli meseledeki temelimizi belli bir anlamda çizen, oluşturan, en azından İbrahim Kaypakkaya konusunda alınan karar budur. Bu kararda yoldaşın aklına yalnızca "İbrahim'i inceleme, ona dayanma, onu öğrenme, kavrama" sorunu geliyor. Diğer yanları gelmiyor. Biz kesinlikle bu kavrama, İbrahim'i kavrama, savunma görevini koyarken, —İbrahim'de yoldaşın mantığına göre daha hiç bilmiyoruz birşeyler, ama buna rağmen bu kararı almışız; İbrahim'i

kavramamışız, o halde İbrahim nasıl bizim çizgimizin temeli olur?— İbrahim'i kavrama kararı almışız; almışız ama, aynı zamanda İbrahim'i kavradığımız ölçüde, kavradığımız yönünde nasıl kavradığımızı da koymuşuz. Arkadaşa göre bu büyük bir çelişmedir. Çünkü biz birşey bilmiyoruz, esasında kavramamız lazım, o halde diyemeyiz! Mantık silsilesi bu!

Bu mantık, arkadaşa verdiği cevapta da çok açık ortaya çıkıyor. Biz kavramadığımız halde nasıl çizgimiz? Eğer böyle yaklaşırsanız, ben size söyliyeyim, bir parti içinde her adamın çizgisi değişiktir, değişik olacaktır. Kavrama ölçüsü nedir? Herkes aynı ölçüde mi kavrayacak varolan teorik temeli? Ben başka çizgi, arkadaş başka çizgi, nerde kaldı parti çizgisi? Bu kafayla parti çizgisinden filan sözetmez, herkes kendi çizgisinden sözedebilir ancak.

Marksizm bağıntısında da yoldaşın getirdiği, kurduğu bağ gayet doğru bir bağdır. Bu mantıkla evet, biz bütünlük içinde neyi inceledik, kavradık ve. ki? O zaman nasıl Marksist deriz kendimize? Ve esasında bu mantık silsilesidir, "Parti değiliz", "Partinin birinci aşamasında demeyelim", "Marksizm-Leninizmin kıstaslarını tespit etmeyelim." Bu mantıktır.

Bu yoldaşın bu kararlarda, bu tartışmalarda bu tavrı takınmasının hepsinin temelinde bu mantık vardır. Sanki yoldaş gerçekten korkunç bir hem kendine hem herkese bir güvensizlik geliştirmiştir. VE bir tek kendisi, "Ben bunu okudum, kavradım" dediği noktalarda inanıyor kendisine. Orda da ama çok kötü kendisi. Ortaya koyduğu şeyleri gördük, pek öyle sağlam şeyler çıkartamıyor. Onun sonucunda kendisine de pek güveni yok. Onun sonucunda da en iyisi mümkün olduğunca problemimiz var, bilmem neyimiz var, kesin şeyler koymayalım ortaya; hep problemimiz var vs. ile sorunu koyalım. Bu konu kavradığım kadarıyla böyle bir konu ve gitgide gidiş yönünü ben hiç iyi bulmuyorum bu yaklaşımın.

Karar tasarısıyla ilgili; (Cafer) yoldaşın getirdiği yaklaşımla yaklaştığımızda, evet tek tek noktalarda da şu veya bu noktada proleter enternasyonalizminin şu veya bu unsurunda doğru çizgi, yanlış çizgi, genel olarak proleter enternasyonalizminden bağımsız olarak şu ya da bu unsurunda doğru çizgi/yanlış çizgi tartışması yapılabilir. Ben bu bağıntıda soru sordum. Proleter enternasyonalizmi bu bağıntıda diğer ülkelerden proleterlerle birleşme görevini özel temel görev olarak pratiğe koyup uygulama/uygulayamama bağıntısında, bu özel konumda çizgi nedir?

Bence bu özel bağıntıda da çizgi evet Marksist-Leninist idi; 1982'de de, bugün de Marksist-Leninisttir. Uygulamada 82'de bunun çok özel bir noktasında evet bu çizgiden uzaklaşılmıştır. Benim bu noktada görüşüm bu.

Karar tasarısıyla ilgili çıkarılması gerekli olan ya da önerilen şey. Bence bu olgudur, burada tespit edilen. Gerçekten de genelgede üç görev tespiti içinde, evet birlikte yürüme görevi de o üç görevin içinde vardır. Öne çıkartılmamaktadır, açıkça konmamaktadır, berrak konmamaktadır, ama vardır. Bu olgu tespitidir. Bu anlamda ben bunun çıkarılmasına karşıyım. Ama benim için bu ilkesel bir sorun da değil. Yani bu yüzden bunun bütününün reddedilmesi durumu ortaya çıkarsa, o zaman ben düşünürüm ancak bunun çıkarılıp çıkarılmayacağını. Evet, söyleyeceğim bundan ibaret." (s.448-449)

Derviş'in bu konuşması, sorularda, <u>Mustafa</u> ve <u>Ali</u>'nin, "ideolojik-siyasi sorunlar üzerine yoğunlaşacağına, belli kişilerin —varsa— zaafları üzerine yoğunlaşma" (Mustafa, s.449); "Belli ideolojik pozisyonların yansımalarını —tek tek bazı eleştirilere cevap verecek yerde— evirip çevirip tekrarlama" (Ali, s.449) itirazları ile karşılaşır.

<u>CAFER</u> ise, üç görev tespitinin içinde birlikte yürümenin üstü kapalı da olsa olmadığını daha önce Derviş'in kabul ettiğini düşündüğünü, şimdi ise başka bir açıklamada bulunduğunu getirir.

Cafer'le ilgili olarak <u>DERVİŞ</u>, sorunu konuşmasında koyduğu gibi gördüğünü, başka bir yerde başka biçimde koydu ise, nerde nasıl koydu ise somut getirilmesini talep eder. (Bkz. s.450)

Konuşmasında, Ali ve Mustafa'nın getirdiği itirazlarla ilgili olarak ise, 10 dakika içinde tabii ki kendine önemli görülen üzerinde durduğunu; önemli görülenin ise Mustafa'nın belli bir ideolojik kamplaşmada bir akımı temsil etmesi olgusu olduğunu, kendisinin böyle değerlendirdiğini belirtir. (Bkz. s.450-451)

Ermiş konuşmasında tüm bu karar tasarılarını onaylarken, bizim bütün platformumuzun Marksizm-Leninizmin ilkeleri çerçevesi içinde gözden geçirilmesinin elzem olduğu düşüncesinden yola çıktığını, bu yapılmadıkça hataların kökeninin çıkarılamayacağını belirtir.

Derviş'in Mustafa'ya karşı saldırısını yoğunlaştırmasının kendisinde, Derviş'te, Mustafa'da varolan eğilimin nerden kaynaklandığını kabullenmeme yönünde bir eğilim olduğu kanısını uyandırdığını belirtir.

Ardından bizim partimizin derli-toplu bir platformu olmadığı, Derviş'ten başka kimsenin, tutarlı bir şekilde platformun ne olduğunu bilmediği görüşlerini savunur. (Bkz. s.451)

Ermiş'in bu konudaki görüşleri, İRFAN, NERİMAN, SELAMİ, DERVİŞ'in itirazları ile karşılaşır. (Bkz. s. 452)

Ermiş'ten sonra konuşan **Selami**, Konferansta, Derviş'in pozisyonlarına yakın pozisyonlar savunanlar için, "Derviş ak derse ak, kara derse kara der" şeklinde bir havanın yaratılmaya çalışıldığını, bunu kendi adına kesinlikle reddettiğini belirtir. (Bkz. s.452)

Partinin platformu nedir? sorusunu soran yoldaşın, eğer bunu bilmiyorsa kendisinin hesap vermesi gerektiğini savunur. (Bkz. s. 453)

Marksizm-Leninizmi bilip bilmeme bağıntısında söylenenlerin bağıntısından koparılmaması gerektiğini savunur. (s.453)

Ali konuşmasına "Önce özsel bazı noktalarda fikir belirtmeye çalışacağım" diyerek başlar.

Uluslararası komünist hareketin platformunun yaratılması meselesinde Ermiş'in görüşlerine katılmadığını belirtir. Onun, daha önceki kamp tartışmalarını da dikkate alırsak, bu sorunu nerdeyse "resmi bir belgenin onayı sorunu"na indirgeyen (s.453) bir biçimde yaklaştığını belirtir.

Bizim bu konudaki genel çizgimiz bağıntısında, çizginin —onu ne kadar kavradığımızdan bağımsız olarak— İbrahim Kaypakkaya dönemi belgelerinden, '78 Konferansında alınan kararlar, özeleştiri, daha sonraki dönemdeki belgelerden oluştuğunu belirtir. "Kavramadığımız şey çizgimiz değildir" diyen yoldaşların bu noktada kesinlikle yanlış bir pozisyonda olduğunu belirtir.

Yapmış olduğumuz şeylerin az olduğu konusunda getirilen eleştiri bağıntısında ayrımcı yaklaşmak gerektiğini belirtir. Mesela uluslararası planda Marksist-Leninistlerin birleştirilmesi noktasında; pratik karşılıklı destek noktasında; ya da karşılıklı teorik alışveriş noktasında vb. gibi.

Pratik destek bağıntısında: Uluslararası komünist hareketin ortak platformu olmadığı bir ortamda, esas merkezde durması gerekenin "bu platformu ortaya çıkaracak teorik alışveriş olması" gerektiğini savunur. Bu anlamda alınıyorsa, yetersizlik tespitine katıldığını, onun dışında ise somut destek ise somut tartışmak gerektiğini belirtir.

1982'deki sapmayı, parti inşası bağıntısında soruna yanlış yaklaşmaktan doğan bir sapma olarak değerlendirdiğini belirtir.

İdeolojik sapmanın temsilcisine karşı mücadele bağıntısında ise şunları söyler:

> "Ben Derviş yoldaşın konuştuğu sırada konuşsam, şahsen şöyle konuşurdum: Yoldaş şu şu noktalarda eleştiri getirdi. Az pratik yaptık, yeterince destek vermedik, 82'de ortaya çıkmış olması tesadüfi değildir vs. Bunlar konusunda görüşüm şudur. Bizim çizgimizin kavradığı şey olması bağıntısında getirdiği şey kesinlikle yanlıştır. Aynı görüşteyim. Bu bizim bugünkü çizgimizi kavra-

madığını söyleyen herkese bizim çizgimizin yok olduğu sonucuna varmasına yolaçan, açmak zorunda olan bir yaklaşımın ürünüdür. Bu yaklaşım kesinlikle yanlıştır. Yoldaşta genelde varolan, benim de başta saydığım, ideolojik planda, teorik planda yetersizlik tespiti, siyasi planda da var. Olan tespitlerim ise bu alanda sürekli bir anlamda olumlu; fakat öbür yönüyle olumsuz rol oynayan kuşkuculukla yaklaşmasında beliren akım, yaklaşım. Bunun götüreceği yer kesinlikle iyi bir yer değildir.

Şimdi yoldaşın buna karşı alınmasında, tepki göstermesinde —Mustafa yoldaşın— ben şunun da rol oynadığını görüyorum: Aramızda bazı yoldaşlar, diyelim herhangi bir eleştiri, herhangi birşeye eleştiri getirmiyorlar. Eleştiri getirmemek tabii ki bir suç değildir tam olarak. Fakat eleştiri getirenin derhal bazı şeyleri önplana çıkarılıyorsa, böyle bir karşılıklı durumda bence bu eleştiri getirene karşı —ki bunun bazı noktalarda bizi ilerlettiği belgelerle sabittir— eleştiri getirene karşı bence bir bastırma sonucuna varmaktadır, ideolojik mücadelenin yanında. Ben bugün öbür yöndeki hataya fazla düşmemek gerektiğini düşünüyorum." (s.454-455)

Ali'den sonra konuşan **Faruk** özetle şu görüşleri savunur:

Özellikle GDS ile tartışma içinde gelen eleştirilere karşı tepkici davrandığımız ve bu tepkiciliğin sonucu belirli şeyleri görmediğimiz bizzat Merkez Komitesinin raporunda tespit edilmiştir.

Son dönemde bu alanda biraz daha olumlu bir yaklaşım sözkonusudur. Ama tam olumlu olduğunu söyleyecek durumda değilim. (Bkz. s. 456)

Eleştirilere karşı tepkici davranma tavrı belirli yoldaşlarda, özellikle Derviş yoldaş üzerinde var.

Bir başka sorun, hataları aşma için yazılarımıza eleştirici yaklaşma sorunudur. Bunu yapan yoldaş azdır. Önümüze gelen yazıları daha dikkatli, eleştirici gözle incelemek görevdir.

Özellikle kardeşlerle tartışma içinde bir sürü yanlış yaptığımız, önce görüş koyup sonra değiştirdiğimiz olgudur. Bu olgu, dikkatli olmamız gerektiğini göstermiştir. Ama Mustafa yoldaşın somutunda bunun biraz abartılıp uç noktasına doğru götürülme durumu olduğunu görüyorum. (Bkz. s. 457)

Proleter enternasyonalizmi konusunda geçmişten bu yana belirli bir gelişim içinde platformumuz vardır. Ben de bu noktadaki görüşlerimizi tam olmasa da dışa karşı yansıtacak durumda olduğumu tahmin ediyorum.

Ben bu noktadaki platformumuz bütünlük içinde ele alındığında, esasta Marksist-Leninist olduğunu görüyorum.

Marksist-Leninistler ile birlikte yürüme noktasında önceden doğrusunu yapıp sonradan bu noktada sapma içine girdiğimiz görüşünde değilim. (Bkz. s. 458)

Derviş yoldaş tartışmalar içinde, üç görev dizisi içinde birlikte yürümenin de platforma konduğu şeklinde görüş belirtti. Ama Bolşevik 13, s.9'da söylenen ile bu çelişiyor.

Bu bağıntıda <u>Derviş</u>'in, karar tasarısında söylenen ile, Bolşevik sayı 13'ten yapılan alıntı arasındaki çelişmenin ne olduğunu sorması üzerine, Faruk yoldaş, kendisinin karar tasarısına değil, konuşmaya atıfta bulunduğunu getirir. (s.459)

<u>Mustafa</u>'nın, kendi şüpheciliğinin neresinin yanlış olduğu biçimindeki (s.458) sorusu üzerine ise, dikkatli olmanın doğru olduğunu, ve fakat bunu abartmamak gerektiğini, tartışma içinde mesela Mustafa'nın " İbrahim Kaypakkaya bizim çizgimiz olamaz" görüşünü savunduğu noktada, bu mantık silsilesi ile bizim çizgimiz olmadığı sonucuna varabileceğini savunur. (Bkz. s. 459)

Cafer özetle şunları savunur:

Derviş yoldaşın Mustafa yoldaşa getirdiği eleştirilerde kendi değerlendirmesi temelinde sorunun ideolojik yönüne dikkat çekmesi, mantıki sonucunu göstermesi yanlış değildir. Ancak Derviş, Mustafa yoldaşın birtakım yetersizliklerini çatışma

kızıştığında tekrar tekrar önplana getiriyor. Burda öyle bir sonuç çıkıyor ki, Mustafa yoldaş eleştiri getirmese, Derviş yoldaşın böyle bir sorunu sanki yok. Bu yönünü doğru görmüyorum.

Çizgi meselesinde, bizim bugünkü çizgimizle İbrahim Kaypakkaya'nın çizgisinin eşitlenmesine karşı çıkılmalıdır. Yoksa tabii ki İbrahim Kaypakkaya'nın çizgisinin kavradığımız ölçüde bizim çizgimizin unsuru, temeli olduğu doğrudur. Mustafa bu ikisini birbirine karıştırıyor.

Derviş'in görüşlerini doğru gören yoldaşların hiç birini Derviş'in her dediğini onaylayan yoldaşlar olarak görmüyorum. (Bkz. s.460)

Neriman özetle şunları savunur:

Mustafa çıkardığı bilançoda olumluyu genel geçip, olumsuzları somut sayma durumunda. Değerlendirme böyle yapılmaz. Olumlu ile olumsuz yanyana konarak tartılmak zorundadır.

Saflaşmalarla ilgili olarak, gerçekten de sorun sanki bir yanda Derviş'in her dediğine evet diyenler varmış, diğer yanda da eleştiri getirenler varmış gibi konmaya çalışılıyor. Böyle bir koyuş doğru değildir.

Mustafa eleştiri getiriyor, onun için ona karşı tavır takınılıyor şeklindeki tespitler bütünüyle yanlıştır.

Ben mesela TKP/ML'nin I. Konferansının belgesinden başlayarak bir dizi yazılı eleştiri getirmişimdir. Bunların belgeleri vardır. Burda sorun eleştirinin içeriği ve yönelimi sorunudur. Eleştirinin içeriği ve yönelimi yanlış, buna karşı sert tavır takınılma durumunda. Bu kimseyi gocundurmamalı. (Bkz. s. 462)

Ali bu bağıntıda bu tartışma içinde "Hatta genel eğilim, eleştiri getirene yüklenmektir biçiminde bir genel iddia var mı?" sorusunu sorar. Neriman'ın cevabı, Faruk'un bunu açık ifade ettiği biçimindedir.

Karar tasarısına düzeltme önerileri üzerine tartışma

Somut olarak CAFER şu düzeltme önerilerini getirir:

"Sözünü ettiğin paragrafın çıkmasını veyahut_ta o paragrafın şöyle düzeltilmesini talep ediyorum ben:

'TKP/ML(B) MK 1 Mayısla ilgili genelgesinde, 1 Mayıs 1982'de mutlaka çözülmesi için mücadele edilmesi gereken üç görev tespitini yaparken, B. Almanya'da çeşitli ülkelerden Marksist-Leninistlerin ve devrimcilerin birlikte hareket etmesinin sağlanmasının gerektiğini, bunun gerçekleştirilmesi için mücadele edilmesi gereken bir görev olduğunu ortaya koymamıştır. Bu hata bu anlamda milliyetçi bir sapmadır.'

Benim bu paragrafa düzeltme önerim budur. Yani ben o paragrafın yerine bunun konmasını istiyorum. Sayfa 10'daki ikinci paragraf.

Mustafa yoldaşın dikkat çektiği bir paragraf var. Aşağıdan dördüncü paragraf. Bu paragrafın şöyle düzeltilebileceğini, ya da düzeltilmesini istiyorum ben:

'TKP/ML(B) MK 1 Mayıs 1982'de yaptığı bu hataları, içine düştüğü bu sapmaları gerek eski kardeşlerin, gerekse içimizdeki yoldaşların getirdiği eleştirilere rağmen uzun süre bu hataları kavramamış, yanlış konumda diretmiştir. Süreç içinde bu hatalarını kavrayarak gerek teorik gerekse pratik yönde olumlu adımlar atmıştır"

dedikten sonra, karar tasarısında gelen "Mesela" paragrafı onu tamamlamaktadır. Bu olumlu adımların ne demek olduğu, pratikte bunun hangi yönlerde nasıl düzeltmeye çalıştıklarımızı göstermektedir. Benim şeyim bu." (s.460-461)

Bununla ilgili DERVİŞ'in takındığı tavır şöyledir:

"Bu birincisinde, "bu proleter enternasyonalisti çizgisinden sapmadır"ı çıkarmak istiyorsun. "Açık ve berrak" dışında silinmelidir dediği yer burası yoldaşın. Ben buna kesin karşıyım, bir. İkincisi, "açık-berrak" konusunda demin söyledim. Benim için ilke sorunu değildir, silebilirim. Böyle geçmezse silerim, böyle geçerse silmem. Evet, ben bunun doğru olduğu görüşündeyim. Benim için ama bu kesinlikle ilke sorunu değil. Bu anlamda da ben buna böyle çoğunluk bulmazsam, tümünü çıkarmaktansa, onu çıkarıp geçirmekten yanayım. Tespit yapılmasından yanayım. Ben boş bırakmaktan yana değilim.

TKP/ML(B) MK'nın tavrıyla ilgili olarak yaptığın önerme doğru bir önermedir. Evet, TKP/ML(B) MK, GDS'in doğru eleştirilerine rağmen belli bir süre direnmiştir. Süreç içinde düzeltmiştir. Ve evet, Parti içindeki iki yoldaş, —onun da tespit edilmesinden yanayım, yoldaşlar filan değil—, Parti içinde iki yoldaşın getirdiği eleştirilere, doğru eleştirilere rağmen, —onlar da bu ve bu yoldaştır— direnmiştir. Ve süreç içinde gelmiştir geldiği yere.

Bu noktalarda düzeltmeden yanayım, böyle bir düzeltmeden yanayım. Proleter enternasyonalizminin bu alanında çizgimiz neden doğrudur sorusuna verdiğim cevap açıktır. Biz, birincisi, geçmişte teorik olarak bütün ülkelerden proleterlerle birleşme görevinin özel ve temel bir görev olduğunu bir dizi belgemizde koyduk. Bu somut olarak her yürüyüşte ille de birlikte yürüme, bilmem ne şeyini ne dıştalar, ne içerir. Bu olmadan o olmaz diye birşey yoktur. İkincisi, pratik olarak bu görevin getirdiği pratik birtakım işler vardır. Mesela yoldaşın tespit ettiği gibi, teorik birlikte çalışma görevi vardır. Pratik birlikte karşılıklı destek görevi vardır, vs. Biz geçmişte hem teorik alanda hem pratik alanda 1982 sonrasında yaptığımızdan çok daha fazlasını yaptık. Birşeye daha dikkat edilmelidir: Geçmiş dönemde çok daha güçlüydük, fakat yaklaşımda değişiklik bu noktada 1982 sonrası olmamıştır. O dönemde de önemli bir görev olarak kavrıyorduk, merkezi bir görev olarak kavrıyorduk, ona göre birtakım işler yapıyorduk. Yaptığımız işler sayılabilir. Bir dizi sayılmıştır. Onun için saymıyorum. Bolşevik 13'te. Bu anlamda çizgimiz proleter enternasyonalizminin bu alanında doğruydu. Bu anlamda yaptığımız, pratikte ortaya çıkan yeni bir sorunda o çizginin pratiğe doğru uygulanmaması, o anlamda çizgiden sapma idi." (s.463)

Derviş'in bu konuşmasından sonra konuşan <u>ÇAFER</u> şunları söyler:

"Şimdi isterseniz karar tasarısı önerisini ben getirdiğim için, yoldaşın konuşması sonrası benim de birtakım eklemeler, çıkarmalar yapma şeyim var. Şu temelde:

Birincisi, ikinci başlık altında okunan, işte "TKP/ML(B) MK'nın proleter enternasyonalizmi, diğer ülkelerden proleterlerle birleşme görevini özel ve temel bir görev olarak ortaya koymadığı ve pratiğe uygulamadığı" biçimindeki temel tezle ilgili, burada bu bağıntıda bizim genel şeyimizin proleter enternasyonalisti olmadığı (şeklinde) bir anlayışa sahip değilim, bir.

İkincisi, bu noktadan itibaren bu tartışma benim için teorik bir tartışmadır, önemsiz teorik bir tartışmaya dönüşmektedir. Yani önceden teoride varolan sapmayı, çizgiden sapma olarak adlandırabilir miyiz, adlandıramaz mıyız tartışmasına dönüşmektedir, tartışma benim açımdan. Bundan dolayı ben şeyde bu açıklamalarımla birlikte evet oraya yoldaşın önüne koydum bu önergemi. Bu sapmanın bu anlamda TKP/ML(B)'nin proleter enternasyonalisti çizgisinden bir sapmadır şeklindeki cümleyi de ekliyorum. Paragrafın o şekilde onaylanmasından yanayım.

İkinci paragraf hakkında şu an geri çektiğim yok. Yoldaşın ekini de kabul edebilirim, evet kabul ediyorum. Yani iki yoldaş denmesi, vurgulanması açısından daha somut olarak doğru olur.

Şimdi bu değişikliklerin dışında başka yoldaşların ayrı görüşleri varsa, onlar da konuşmalıdırlar, ya da değişiklik önerileri var mı? Varsa konuşmalıdırlar." (s.463-464)

<u>MUSTAFA</u> şu yazılı tavrı takınır:

"TKP/ML(B)'nin 'Proleter enternasyonalizmi, diğer ülkelerden proleterler ile birleşme görevini, özel ve temel bir görev olarak ortaya koymadığı ve pratiğe uygulamadığı' biçimindeki genel tez ile ilgili" bölümünde, bu paragrafla ilgili Cafer'in getirdiğine katılıyorum.

İkincisi, Ek: '1982'deki 1 Mayıs'taki sapmamızın 1982 öncesi ile bağı vardır. Detaylı araştırma içinde bunları da ortaya çıkarmaya çalışmalı ve özeleştirisini yapmalıyız.

1 Mayıs 1982'deki sapmamız aynı zamanda teori ve pratik uyumsuzluğudur da; çünkü ortak bildiriye imza da attık.

Hatalarımızı aşma yönünde adımlar attığımız sorunu bu genellikte doğru değildir. Son geldiğimiz yerde hatalarımızı tespit ettik. Ama bu duruma gelmemiz doğru bir metotla olmamıştır.

26.12.1985

Bunlardan dolayı bu bölümü bu düzeltme ve eklerle onaylıyorum. Yoksa değil." (s.464)

Mustafa bunu karara açıklama olarak kavradığını açıklar.

NERİMAN ve İRFAN, "hataları aşmanın doğru yöntemle olmadığı" biçimindeki bir genel tespite katılmadıklarını açıklarlar.

CAFER bu açıklama ile ilgili olarak:

* '82 ile bağ meselesinde, tartışılanın somut olarak '82 olduğu
* Eğer bu paragraf geçmişle bağ sorununu tartışma için varsa, o zaman açılması gerektiği
* Teori/pratik uyumsuzluğumuz konusundaki görüşe katılmadığını
* Yöntem bağıntısında ise bunun zaten kendi değişiklik önerisinde var olduğunu belirtir.

DERVİŞ bu tartışmalar bağıntısında şu tavrı takınır:

"Şimdi birincisiyle ilgili olarak esasında sorun şudur: Herşeyin herşeyle bağı vardır. O anlamda burda yapılan hatanın 1982 öncesinde de birtakım şeylerle bağı vardır. Böyle bir genel tespit bu tartışma bağıntısından koparıldığında, gayet te heryere koyabileceğimiz bir tespittir. Diğer yandan özeleştiri isteği de her zaman yani tespit edip yapabileceğimiz şeydir. Hiçbir —kendi başına, eğer buradaki tartışmalardan soyutlanırsa— bir problem yoktur. Ama nasıl soyutlanır ki burdaki tartışmalardan? Bu şeyler 1982 meselesinde öyle bir tespitin buraya girmesi şu anlama gelir: Esasında 1982 öncesinde çizgimizin ne olduğu konusunda problemler vardır. Ancak bu şekilde özel olarak koymanın bir anlamı var. Aksi taktirde bir anlamı yok. Çünkü biz en sonunda diyoruz ki: "Burda yaptığımız tespitler temelinde bütün belgelerimizi gözden geçireceğiz." Niye burda özel olarak konacak ki bu? Bunun gerekçesi ne?

Bir tek gerekçesi olabilir: '82 öncesi bu noktadaki çizgide doğruluğu veya yanlışlığı konusunda çizginin bu noktadaki şeyde, problemler vardır, oraya bakmamız lazımdır, bu şeyde. Burda diyeceğiz ki, bu çizgiden sapmadır; bir yandan da böyle özel not koymaya ihtiyaç duyacağız. Bu sulandırmaktır şeyi! Ben buna karşıyım,bir.

İkinci meseleyle ilgili olarak, teori/pratik uyumsuzluğu konusunda: Bu noktada burada yazılanlara birşey eklenmesine karşıyım. O anlamda doğru bulmuyorum sorunu. Üçüncü?

CAFER: Üçüncüsü, MK'nın doğru yönde adım atması doğru bir metotla olmamıştır.

DERVİŞ: Bu şekilde genel bir tespiti de, bence içi açılmadıkça, kesinlikle kabul etmem. Ne demek istiyor, nedir yani, sorun nedir? Sorun neyse açık

konmalıdır ortaya. O zaman üzerine tartışırız. "Doğru yöntemle olmamıştır"! Nedir doğru yöntem? Nedir yanlış yöntem? Yani bunu biz şey yapmadan, ben buraya birşey ekleyeceğim, 'doğru yöntemle yapmamıştır'. Hayır.

Onun için, senin getirdiğin öneride de dedim ki, somut. "Yoldaşların getirdiği eleştiri"; yok öyle şey! Getirdiyse "iki yoldaş" densin. Yani ben o şeylerin konmasına karşıyım.

Ben bu karar tasarısına senin ikinci ekinle birinciyi reddediyorum. İkinci ekinle oylamaya sunmasından yanayım ben. Şeyim bu.

CAFER: Birinciyi neden reddediyorsun?

DERVİŞ: Anlattım; seninle aynı görüşte değilim. Ben o belge içinde, somutta alındığında o belge içinde de birlikte hareket etme vs. anlamında da tespitin varolduğunu, bunun ama görevler içinde vurgulanmadığını, açık-berrak konmadığını, sapmanın bu noktada olduğunu düşünüyorum. Sen ise diyorsun ki yok.

CAFER: Üç görev tespiti içinde yok diyorum. Ben genelgeyi tartışmıyorum. Sen kalsın diyorsun, genelgeyi halledelim diyorsun. İyi.

DERVİŞ: Ben burada genelgeyi tartışıyorum." (s. 466-467)

Bu tartışmalar içinde MUSTAFA ve FARUK da Cafer'in birinci önerisini desteklediklerini açıklar.

ERMİŞ, kendisinin "tartışmalar dışında kalmış biri olarak" "tartışmalar sürecinde hatalara karşı mücadele etmiş ve anlayabildiğim kadarıyla detaylı olarak beni sorunu incelediğine inandırmış olan Cafer yoldaşla birlikte oyunu kullanacağını" açıklar. (s.470)

MUSTAFA ve CAFER bu tavrın yanlış olduğunu belirtir. ERMİŞ tavrını savunur.

Sonuçta şu iki düzeltme ile birlikte karar tasarısı oybirliğiyle onaylanır:

1."TKP/ML(B) MK 1 Mayıs ile ilgili genelgesinde, 1 Mayıs 82'de mutlaka çözülmesi için mücadele edilmesi gereken üç görev tespitini yaparken, B. Almanya'da Marksist-Leninistlerin ve devrimcilerin birlikte hareket etmesinin sağlanması gerektiğini, bunun gerçekleştirilmesi için mücadele edilmesi gereken bir görev olduğunu ortaya koymamıştır. Genelgede 'Pratik Öneriler' bölümünde bu görev açık ve berrak olmasa da vardır. Ama üç görev tespitinde, bu tespitin olmaması hatasını genelgedeki 'Pratik Öneriler' bölümündeki tespit ortadan kaldırmamaktadır. TKP/ML(B) MK bu anlamda Proleter enternasyonalizmi görevini ortaya koymamıştır. Bu, TKP/ML(B) MK'nın önemli bir hatası, TKP/ML(B)'nin proleter enternasyonalist çizgisinden bir sapmadır."

2."TKP/ML(B) MK 1 Mayıs 82'de yaptığı bu hataları, içine düştüğü bu sapmaları, gerek eski kardeşlerin, gerekse içimizdeki yoldaşların getirdiği doğru eleştirilere rağmen uzun süre kavramamış, yanlış konumda direnmiştir. Süreç içinde bu hatalarını kavrayarak gerek teorik, gerekse pratik yönde aşma yönünde adımlar atmıştır."(s.471-472)

*

3. TKP/ML(B)'NİN 'DİĞER ÜLKELERDEN İŞÇİLERİN BİRLİĞİ İÇİN MÜCADELEYİ MİLLİYETÇİ ÇIKARLAR UĞRUNA REDDETTİĞİ' TEZİ ÜZERİNE

Bu noktadaki tartışmada, Konferansa sunulan şu karar tasarısı çıkış noktası alınır:

3- TKP/ML(B)'NİN "DİĞER ÜLKELERDEN İŞÇİLERİN BİRLİĞİ İÇİN MÜCADELEYİ MİLLİYETÇİ ÇIKARLAR UĞRUNA REDDETTİĞİ" TEZİ ÜZERİNE

Eski kardeş örgütlerimiz 1 Mayıs polemiği içinde getirdikleri bu tezi, "TKP/ML(B) ve Proleter Enternasyonalizmi" başlıklı broşürlerinde de, bu kez daha da genel hale getirerek savunmayı sürdürüyorlar.

Biz bu tezi de, TKP/ML(B)'nin bu konudaki çizgisi ile ilgili olarak yapılan bir genel değerlendirme olduğu ölçüde reddediyoruz.

1 Mayıs 1982'deki teori ve pratiğimizle ilgili olarak bu konuda getirilen eleştirilerle ilgili olarak ise söyleyeceğimiz şudur:

1 Mayıs 1982'de eski kardeş örgütlerimizden GDS, eylemin biçiminin seçiminde kendi örgütünün durumu ve çıkarlarını merkeze koymuş, çıkış noktası almış, ve böylece proleter enternasyonalizminden sapan milliyetçi bir konumda durmuştur. GDS'in bu tavrı, gelişen polemik içinde açık bir biçimde belgelenmiştir.

TKP/ML(B) MK polemiğin ilk aşamasında GDS'in bu tavrını proleter enternasyonalizminden sapan bir tavır olarak mahkum etmemiş, tersine bu tavrın "onlar açısından doğru bir tavır" olduğunu söyleyerek bu tavrı, bu sapmayı destekleyen bir konumda durmuştur.

TKP/ML(B) MK bu konuda 22.4. tarihli belgede kendi tavrını ortaya koyarken, hem kendi durumunu çıkış noktası alma anlamına gelen, ve fakat hem de aynı zamanda "genelin çıkarlarını çıkış noktası" olarak almayı savunma anlamına gelen, birbirini dıştalayan iki görüşü altalta savunarak eklektik bir tavır takınmıştır. 1 Mayıs 1982'deki tavrı bütünlük içinde ele alındığında, bu noktadaki sapmalar arasında mantık bağı kurulduğunda, TKP/ML(B) MK sonuç olarak esasta kendi durumunu çıkış noktası olarak alan bir konumdadır. Bu tavır proleter enternasyonalisti bir tavır değil, ondan sapan bir tavırdır. Bu noktada MK, polemiğin daha sonraki gelişmesi içinde de, eski kardeşlerin geniş yazısına verdiği cevapta, sorunu böyle tespit etmemiş; kendi sapmasını bütün boyutları ile ortaya çıkarmamıştır. (Bolşevik 13'te de sorunun tartışıldığı yerde, s.21'de; kendimizin hatası, milliyetçi sapması üzerinde durulmuyor.)

Pratiğe gelince: TKP/ML(B) 1 Mayıs 1982 pratiğinde "diğer ülkelerden işçilerin", daha doğrusu "diğer ülkelerden ML'lerin ve devrimcilerin" birliğini sağlamak için en az eski kardeş örgütler kadar çalışmıştır. Somut tavırlar ele alınıp değerlendirildiğinde, 1 Mayıs 1982 pratiğinde, kendilerinden talep edilen, yapabilme imkanları olan, ve yapmaları kuşkusuz genelin çıkarları açısından daha doğru olan bir görevi, "kendi gücüne güven" gibi "çok proleter enternasyonalisti!!!" bir tavsiye ile geri çeviren kardeş örgütlerimizden GDS, bu tavrı ile bu noktada birliği sabote eden olmuştur.

Karar taslağının bu bölümü ile ilgili olarak **Neriman** yoldaş Konferansa şu yazılı eleştiriyi getirmiştir:

"Önerinin, 'çeşitli ülkelerin devrimci örgütleri arasındaki proleter enternasyonalist ortak çalışma Mk tarafından sabote ediliyor tezi üzerine' başlıklı 3. noktasına ilişkin:

a) 'Merkez Komitesinin cevap yazısında da hata böyle görülmedi, tersine kendi hatasını tüm derinliğiyle ortaya koymayan bir tavır takınıldı'-değerlendirmesi bütünüyle yanlıştır, özeleştirici değildir ve kendi hatalarına karşı uzlaşıcıdır. Görüşüme göre, Merkez Komitesinin cevabında hatalar bu yönde daha derinleştirilmektedir; çünkü yanlış pozisyonlar savunulmaktadır.

b) Son iki bölüm ya çıkarılmalı ya da doğru bir şekilde ortaya konmalıdır.

Eğer saptandığı gibi, kardeş örgütler pratikte önemli bir pratik işi (ideolojik ayrılıklardan dolayı) üstlenmiyorlarsa, 'Pratiğe gelince, Merkez Komitesi 1 Mayıs'ta diğer ülkelerden devrimcilerle birliğin sağlanması için en azından pratikte, eski kardeş örgütler kadar çalıştı" değerlendirmesi gariptir. Ya da bu ironik bir şekilde, siz hata yaptınız, biz hata yaptık, öyleyse fitiz demeye mi geliyor?!"

Tartışmalar daha çok Neriman'ın bu eleştirileri ve düzeltme önerileri üzerine yürür. Bunun dışındaki düzeltme önerileri daha çok formülasyon düzeltmeleri şeklindedir.

Özsel olarak **Ermiş** şu eleştiriyi getirir:

"Şimdi arkadaşlar, birinci ve üçüncü bölümde tespit edilen milliyetçi sapma sorunu var. Ben bu soruna kampta da değindim. Bu sapmaya doğrudan sebep olan bir tespit var; bir ilke tespiti olarak edilmiş bir tespit var. Bu tespit, hem GDS'in hem de bizim kullandığımız bir tespit. Almanya'da deniyor, Almanlar öncelikle Almanlar arasında, Alman devrimi için; yine Almanya'da Türkiyeliler öncelikle Türkiyeliler arasında, Türkiye devrimi için. Böyle bir tespit var. Ve böyle bir tespit, bir prensip olarak ileri sürülüyor. Ben bunun yanlış bir prensip; prensip olarak ele alındığında yanlış bir çalışma alanı ve çalışma yönü tespiti olduğu görüşündeyim. Bu yöndeki sapmalar; ayrı yürüme yönünde örgütün kendi çıkarlarını savunma davasıdır. Bunlara doğrudan doğruya yol açan tespit temel olduğu kanısındayım. Ve bu yönde böyle bir çalışma alanı tespitinin prensip olarak reddedilmesi gerektiği konusunda bir karar almamız gerektiği görüşündeyim." (s.473)

Buna karşı <u>DERVİŞ</u> şunları söyler:

"Sen bu prensibin en azından GDS açısından, sonradan da bizim tarafımızdan kabul edilen şekilde nasıl konduğunun bilincinde mi yapıyorsun bu tespiti? Çünkü hatırlatmada fayda var. GDS tam da bizi bu noktada eleştirdiydi. Biz dediydik ki, tabii ki bizim görevimiz Türkiyeli işçiler, sizin göreviniz de Alman işçileri arasında çalışmak. Onlar da dediydi ki, ama bir önşartla: O da, enternasyonal proletaryanın birliğini merkeze koymak, çıkış noktası almak şartıyla, evet sizin göreviniz bu, bizim görevimiz de bu şeklinde eleştirdiydi bizi. Ve biz en son geldiğimiz noktada bu eleştirinin doğru olduğunu kabul ettiydik. Sorun böyle konduğunda, senin bir problemin var mıdır? Yoksa problemin nedir?

<u>ERMİŞ</u> bunun üzerine, sorun böyle konduğunda problem olmadığını, ancak belgelerden hatırlayabildiği kadarıyla sorunun kendi koymuş olduğu gibi konmuş olduğunu düşündüğünü belirtir.

Daha sonra karar aşamasında <u>ERMİŞ</u> bu konuda şöyle bir ekin karara girmesini önerir:

"Şimdi bu iki ve üç'ün birarada tespit ettiği milliyetçi sapmayla ilgili bir önerim var, bu şeyden bağımsız olarak. İsterseniz okuyayım sizlere:

'Bu Konferans gerek eski kardeş örgütler, gerekse TKP/ML(B) tarafından doğru bulunan, Almanya'da Almanlar, öncelikle Almanlar arasında Alman devrimi için, Türkiyeliler öncelikle Türkiyeliler arasında Türkiye devrimi için şeklinde tespit edilen çalışma alanı ve çalışma yönünün bir prensip; bir ilke olarak tespitinin yanlış olduğunu ve bu tespitin ilke seviyesine vardırılarak, 1 Mayıs somutunda da görüldüğü gibi, hem kardeşlerin hem de Partimizin örgüt çıkarlarını önplana çıkarmasında olumsuz rol oynayan faktörlerden biri

olduğunu, bütünün çıkarının önplana alınmasını engellemede olumsuz rol oynadığını tespit eder." (s.476)

Bu ek önerisine MUSTAFA, DERVİŞ, CAFER karşı çıkarlar. GDS'in böyle bir tezi savunmadığını, bizim de hatamızı görüp düzelttiğimizi savunurlar. (s.476) Bu ek, karara Ermiş'in şerhi olarak kalır.

Bu bölümde NERİMAN yoldaşa CAFER yoldaş, 22.4. tarihli mektupla ilgili, bu mektubun eklektik değerlendirildiğini, kendisinin bu konuda ne düşündüğünü sorar. Buna NERİMAN yoldaş şu cevabı verir:

"Ben buradaki şeyi; 22.4. tarihli belgedeki tavrı bu bağıntıda evet ikisinin de yan yana yeralan bir tavır olduğu şeklinde kavradım, ki durum budur. Bana ama direkt sorarsan, ama bana ille de somut adlandırma filan istersen, eklektik yerine oportünist bir pozisyon denmesini daha doğru bulurum. Çünkü her-ne kadar ikisi de yanyana duruyorsa da, belli bir bağıntı içinde ağırlık yanlış yönde idi." (s.474)

Karar tasarısına şu düzeltmeler girer:

"Şimdi 3. bölümle ilgili. Üçüncü bölümün başlığı şöyle: "TKP/ML(B)'nin diğer ülkelerden işçilerin birliği için mücadeleyi milliyetçi çıkarlar uğruna reddettiği tezi üzerine".

'Eski kardeş örgütlerimiz 1 Mayıs polemiği içinde getirdikleri bu tezi, "TKP/ML (B) ve Proleter Enternasyonalizmi" başlıklı broşürlerinde de bu kez daha da genel hale getirerek savunmayı sürdürüyorlar. Biz bu tezi de TKP/ML(B)'nin bu konudaki çizgisiyle ilgili olarak yapılan genel değerlendirme olduğu ölçüde reddediyoruz. 1 Mayıs 82'deki bizim ve GDS'in teori ve pratiği ile ilgili olarak bu konuda getirilen eleştirilerle ilgili olarak ise söyleyeceğimiz şudur'

dendikten sonra şu düzeltme geliyor buraya:

'TKP/ML(B) MK bu konuda 22.4. tarihli belgede kendi tavrını ortaya koyarken, hem kendi örgütünün durumunu çıkış noktası alan, bu arada GDS'in de kendi örgütsel çıkarlarını çıkış noktası aldığı iddiasında bulunan ve bunun doğru olduğunu savunan konumuyla esasta milliyetçi bir sapma içine girmiştir. Bu belgede savunulanlar bir bağıntıda eklektik olsa da, ağırlıklı olarak milliyetçi bir sapmadır. Bu noktada Merkez Komitesi polemiğin daha sonraki gelişmesi içinde de, eski kardeşlerin geniş yazısına verdiği cevapta, bu sapmasını görüp özeleştiri ile düzelteceği yerde, bunu teorik gerekçelendirmesi içinde daha da derinleştirmiştir.

Sorunun bu berraklıkta görülüp kavranılması ancak III. Konferansımız öncesi ve içindeki tartışmalar sonunda tespit edilmiştir.

Bu bağıntıda, eski kardeş örgütlerimizden GDS'in tavrı ise şudur: 1 Mayıs 1982'de eski kardeş örgütlerimizden GDS, merkezi birleşik ortak yürüyüşü kendi örgüt çıkarlarını çıkış noktası alma temelinde savunmuş ve böylece proleter enternasyonalizminden sapan milliyetçi bir konumda durmuştur. GDS'in bu tavrı, gelişen polemik içinde açık bir biçimde belgelenmiştir. Pratiğe gelince: TKP/ML(B) MK, 1 Mayıs pratiğinde yukarıda tespit ettiğimiz sapmasının bir sonucu olarak, diğer ülkelerden Marksist-Leninistlerin ve devrimcilerin pratik eylemde birliğini sağlamak için üzerine düşen görevi layıkıyla yerine getirmemiştir. Onun bu olumsuzluğu, bu görev alanında hiçbir şey yapmadığı şeklindeki bir suçlamaya kesinlikle haklılık kazandırmaz. 1 Mayıs 1982 pratiğinde GDS, kendilerinden talep edilen, yapabilme imkanı olan, yapmaları kuşkusuz genelin çıkarları açısından doğru olan bir görevi, 'kendi gücüne güven' gibi çok proleter enternasyonalisti bir tavsiye ile geri çevirmiştir. Onun bu somut tavrı, proleter enternasyonalisti dayanışmaya indirilen ağır bir darbedir." (s.475)

Bu şekli ile oybirliğiyle onaylanır.

MUSTAFA bu karara ek olarak şu şerhi yazılı verir:

"3. bölümle ilgili:

Neriman'ın getirdikleri doğrultusunda düzeltilirse ve:

'Pratikte omuz omuza birlikte yürümek için GDS'i ve diğerlerini 3 bölgede yürümek için ikna edemezsek; o zaman bizim hangi alanda ya da alanlarda birlikte yürüme imkanı varsa oraya gitmeliydik. Tabii onları eleştirerek"

eklemesiyle bu bölümü onaylıyorum. Yoksa değil." (s.477)

*

4. "ÇEŞİTLİ ÜLKELERDEN DEVRİMCİ ÖRGÜTLER ARASINDA EŞİTLİK İLKELERİNİN TKP/ML(B) TARAFINDAN ÇİĞNENDİĞİ VE BÖYLECE HER TÜRLÜ ENTERNASYONALİST ÇALIŞMANIN SABOTE EDİLDİĞİ" TEZİ ÜZERİNE

Bu bölümde, Konferans öncesinde Parti içi ve çevresinde üzerinde tartışılmış olan ve Konferansa sunulan karar tasarısı şöyledir:

4- "ÇEŞİTLİ ÜLKELERDEN DEVRİMCİ ÖRGÜTLER ARASINDA EŞİTLİK İLKELERİNİN TKP/ML(B) TARAFINDAN ÇİĞNENDİĞİ VE BÖYLECE HER TÜRLÜ ENTERNASYONALİST ORTAK ÇALIŞMANIN SABOTE EDİLDİĞİ" TEZİ ÜZERİNE

Bu tez de bu genellikle kökten reddettiğimiz bir tezdir.

Bu genel tezin de dayandırıldığı 1 Mayıs 1982 polemiğindeki tavırla ilgili olarak ise şu tespitler yapılmalıdır:

Bu noktada TKP/ML(B) MK'nın devrimci örgütler arasında eşitlik ilkelerini ayaklar altına aldığı şeklindeki suçlama; GDS'in TKP/ML(B) MK'nin "büyük örgüt olduğu gerekçesi ile" varolan bir çoğunluk kararına uymayı reddettiği iddiasına dayandırılarak getirilmiştir. Bu iddia, olguların utanmazca çarpıtılmasıdır. Siyasi sahtekarlıktır. 1 Mayıs ile ilgili yapılan tartışmalarda eylemin biçimi konusunda TKP/ML(B) MK'nın uymayı reddettiği bir çoğunluk kararı yoktur. Bu noktada polemik, GDS'in bir siyasi sahtekarlığı üzerinde inşa ettiği görüşler ile başlamıştır.

GDS, diğer eski kardeş örgütlerin de katıldığı uzun 1 Mayıs polemik yazısında, tartışmayı genel bir "devrimci örgütler arasında eylembirliklerinde eşitlik" sorunu üzerine çekmekte; ve genel eşitlik ilkesini eylembirliklerinde --ilkesel sorunlarda anlaşan örgütler arasında-- bir örgüt-bir oy biçiminde yorumlayan bir genel konumda konaklamaktadır.

Sorun eğer genel teorik düzeyde örgütler arası eşitlik, devrimciler arasında eşitlik ilkesi vb. bağıntısında tartışılırsa; eşitlik ilkesinin ayrımsız olarak, her şart altında eylembirliklerinde, ilkelerde anlaşan örgütlerin bir oy-bir örgüt biçiminde yorumlanması yanlıştır. Eğer soruna genel eşitlik ilkesi açısından teorik düzeyde yaklaşılırsa, o zaman gerçek anlamda eşitliğin, eylembirliklerinde de, ilkelerde anlaşan örgütlerin güçleri oranında temsili ve bir dizi diğer ayrımları da içermesi gerektiği tespit edilmek zorundadır.

MK, GDS ve diğer eski kardeşlerin 1 Mayıs konusundaki geniş tavrını içeren yazıya verdiği cevapta haklı olarak, "eşitlik ilkesi"ni ayrımsız, "bir oy-bir örgüt" biçiminde yorumlayan tavrı "küçük-burjuva, şekilci eşitlik anlayışı" olarak adlandırmış ve reddetmiştir.

Ama o bunu yaparken, yanlış bir şekilde, bugün (ve şartlarda önemli bir değişme olmadığı sürece) eylembirliğinde devrimci örgütler arasında --ilkelerde anlaştıktan sonra, belirleyici olmayan sorunların karara bağlanmasında-- kullanılması mümkün olmayan, kullanılması halinde ise kafa sayısını belirleyici hale getiren, komünizmin çıkarlarına olmayan, güç oranında oy düşüncesini savunmuştur.

MK tartışmanın başlangıç noktasında, hiçbir haklı temeli yok iken, siyasi sahtekarlık ile yaratılmış bir "çoğunluk kararına uymama" iddiası üzerinde yükselen "eşitlik ilkesini çiğneme" suçlamasını, onun sahte temelini teşhir edip; geri çevirmeyi merkeze koymayarak; bir genel eşitlik ilkesi tartışması alanına kayarak da hatalı davranmış; eski kardeşlerin gerçek hatalarının üzerini örtmeleri için onlara fırsat vermiştir.

Neriman yoldaş Konferansa bu karar tasarısı ile ilgili olarak şu görüş ve eleştirilerini yazılı olarak sunmuştur:

"Önerinin, 'TKP/ML(B) eşit hak sorunundaki düşünceleriyle her türlü enternasyonalist ortak çalışmayı sabote ediyor tezi üzerine' başlıklı 4. noktasına ilişkin:

a) Oy eşitliğinde farklılıklara ilişkin tüm teorileştirmeler çıkarılmalıdır.

Özeleştiride, bu sorunda, bugün ve güncel olarak bir örgüt-bir oy ilkesinden hareket edilmemesinin yanlış olduğu doğru bir şekilde saptandığından, bu ilkenin reddedilmesinden oluşan hatanın 'kurtarılması', teorik oyunlarla sağlanmaya çalışılmaktadır.

Kardeşlik ilişkilerinin yalnızca, çeşitli örgütlerin kendi bağımsızlıklarını ve özerkliklerini koruma anlamında mutlak bir eşitlik temeli üzerinde mümkün olduğu bugün, uluslararası bir örgütsel birliğin olmadığı bugün, bir başka ilke yanlış ve olanaksızdır.
Diğer koşullar altındaki soruna gelince, Merkez Komitesi cevabında verilen örnekler, uluslararası bir birliğin sözkonusu olduğu Komünist Enternasyonal döneminden örnekler olduğu için, yerini bulmamaktadır.

Klasikleri bu sorunda da incelemeden herhangi bir teorik olasılık üzerine spekülasyonlar yürütmek, yalnızca işlenen hataları örtmeye yarar."

Konferans sırasında Cafer yoldaş, Konferansa sunulan karar tasarısına alternatif bir karar tasarısı getirir.

Neriman da ilk karar tasarısına belli çıkarma ve eklerle üçüncü bir karar tasarısı sunar.

Tartışmanın gelişmesi şöyledir: İlk konuşmacı Cafer'dir. Cafer alternatif karar tasarısını sunup gerekçelendirdiği bu konuşmasında aynen şunları söyler:

"CAFER: Şimdi yoldaşlar., bu sorunda, bu 4. bölümle ilgili '85 kampında da üzerinde uzun boylu tartıştığımız sorunlardan birisidir bu. Ve '85 kampında da ne yazık ki yine üzerinde birleşemediğimiz, bütün tartışmalara rağmen birbirimizi ikna edemediğimiz bir sorun olarak kalmıştı.

Ben o tartışmalar içerisinde daha önce yazılan broşürdeki görüşleri savunmuş, fakat Derviş yoldaşın özellikle o birtakım gerekçeler üzerine yeniden düşünme ihtiyacı duymuştum. Bu konferans hazırlığı öncesinde bir kez daha bu konuda gerek Merkez Komitesinin cevap yazısını, gerekse de bu sorunla ilgili daha önce yazılı olarak takındığım tavrı yeniden gözden geçirdim. Ve bununla ilgili vardığım sonuç, daha önce yazılı olarak ortaya koyduğum tavırda vardığım sonuçla aynıdır. Yani bu anlamda kamptaki tartışmalar, beni yeniden düşünmeye itmiş olmakla birlikte, başka sonuca varmamı sağlamadı.

Dördüncü bölümle ilgili olarak bir karar tasarısını ben Konferansta yazdım, önceden yazmamıştım. Şimdi onu okumak istiyorum. Onun üzerine tartışılır.

DERVİŞ: İstersen önce burdakine hangi gerekçeyle karşı çıktın, burdaki şeye?

CAFER: Bu şeyi okuduktan sonra yorumlamaya çalışacağım. Dört'le ilgili olarak başlık olduğu gibi kalıyor. Başlığın hemen ardından gelen, "Bu genellikte bu tez de reddettiğimiz bir tezdir" de kalıyor. Ondan sonra şöyle devam ediliyor:

'Bu noktada TKP/ML(B) MK'nın devrimci örgütler arasında eşitlik ilkesini ~~ayaklar altına aldığı şeklindeki eleştiri, 1982 1 Mayıs eylembirliği~~ toplantılarında bizim kendimizi büyük örgüt görme anlayışıyla, varolan bir çoğunluk kararına uymayı reddettiğimiz iddiasına ve eylembirliklerinde tali sorunda kararın bir örgüt-bir oy sistemiyle alınmasına karşı çıkan anlayışımıza dayandırılmaktadır. Bizim varolan bir çoğunluk kararına uymayı reddettiğimiz iddiası kesinlikle reddettiğimiz bir iftira, bir karalamadır.

Eylembirliklerinde devrimci örgütler arasında tali sorunlarda çıkan çelişkilerin nasıl çözülmesi, kararın nasıl alınması gerektiği sorununda Merkez Komitesinin savunduğu düşünce hakkında Konferansımız şu tespitleri yapar:

1) Merkez Komitesi eylembirliklerinde gerçek eşitliği savunma adına pratik olarak uygulanamaz bir teori savunucusu; bu teori ile Komünist Enternasyonal'in pratiği arasında yanlış bir bağ kurucusu olarak tamamen yanlış bir yoldadır. Benzemeyenler arasında benzerlik kurarak sorunu çarpıtmaktadır.

2) Merkez Komitesi ilkesel olmayan çelişkili konularda eylembirliği yapan güçler arasında hiçbir ayrım yapılmaksızın bir örgüt-bir oy sisteminin uygulanması gerektiği şeklindeki doğru düşünceyi reddetmekle bütünüyle haksız bir konumda durmaktadır.

3) Bir örgüt-bir oy sistemini genel kural olarak reddetmesi ve ilkesel olmayan çelişkili durumlarda örgütlerin güçleri oranında oy kullanma hakkını savunması, böyle durumlarda son sözün büyük örgüt veya örgütlere ait olduğu düşüncesiyle, Merkez Komitesi büyük örgüt şövenizmine düşmektedir.

4) Merkez Komitesi bu yeni teorisi ile 1982 öncesi eylembirliklerinde oy sistemine ilişkin uygulamamızla da çelişki içine düşmektedir.'

Burada ben bu dört noktada özetlediğim şeyler daha önce Bolşevik 10/11'de ortaya konulan şeylerdir, o polemik içerisinde formüle edilen tezlerdi. Ve fakat bildiğimiz gibi Bolşevik 13'te tartışma gelişti ve Kominform sorunu da gündeme geldi.

Kominform sorununun da buraya eklenmesini yapacağım. Daha sonra formülleştireceğim onu. Kominform sorununda da benim düşüncem şudur:

Kominform örneği, GDS ve eski kardeşlerin getirip ortaya koydukları şekilde değil, onların savunmadığı bir düşünce onlara maledilerek eleştirilmektedir. O da şudur: Sorun öyle bir konmaktadır ki, sanki eski kardeşler Kominform içerisinde yeralan 9 tane Komünist Partisinin dışında, o günün koşullarında komünist hareketin bütün parçalarını, yani komünist olan, Marksist-Leninist olan bütün örgütleri o Komünist Enternasyonal içinde bir örgüt - bir oy şeklinde temsil edildikleri şeklinde bir anlayış var. Buna karşı polemik yapılıyor.

Halbuki Kominform bağıntısında eski kardeşlerin getirdiği şey, Kominform içerisinde yeralan örgütlerde uygulama veyahut ta örgütler arasında bağımsızlık anlamında eşitlik ilkesi, bir örgüt-bir oy şeklinde demektedirler. Orada anlattıkları şey kesinlikle Kominform içerisinde yeralan doğrudan 9 parti için geçerlidir. Bunu ben şu an formüle edebilmiş durumda değilim henüz. Onu sonra yapmaya çalışacağım.

Gerekçelerime gelince: ~~Ben polemikler içerisinde şunu görüyorum:~~ Bolşevik 13'te "TKP/ML(B) Oportünizmi ve Proleter Enternasyonalizmi" başlıklı broşür eleştirilirken şöyle bir ifade kullanılmaktadır: İşte, kardeşlerin AEP'ten aldıkları alıntıyı, ÇKP'den yaptıkları alıntıyı biz bütünüyle doğru görüyoruz, bu alıntılarla sorunumuz yoktur. Sorunumuz işte bunu eski kardeşlerin nasıl yorumlaması denmektedir. Aslında bence sorun ciddi bir şekilde, dikkatli bir şekilde incelendiğinde, ÇKP'den yapılan alıntıyla da yoldaşların sorunlarının olması gerektiği düşüncesindeyim. Çünkü ÇKP'nin ilgili alıntısı, Polemikten yapılan ilgili alıntısında aynen şöyle denmektedir:

'SBKP yönetimi bizi, dünya komünist hareketinin bir feodal klan topluluğu olmadığımızı söylemeye mecbur etmesin. İstisnasız tüm kardeş partiler, ister büyük olsun, ister küçük, ister eski olsun ister yeni, ister iktidar olsun ister olmasın, bağımsız ve eşit haklara sahiptirler.' Buranın altını ben çizmek istiyorum. 'Bağımsız ve eşit haklara sahiptirler. Kardeş örgütlerin hiçbir enternasyonal dayanışma toplantısı, ortaklaşa, bir partinin diğeri üzerinde olabileceği, yönetenin ve yönetilenin olacağı, SBKP'nin diğer kardeş partilerin yöneticisi olacağı kararını almamıştır' diye devam ediyor.

Şimdi, Kominform örneğine baktığımızda, yani Komünist Enternasyonal tipi bir örgüt olmadığı dönemde birbirini komünist partisi olarak değerlendiren örgütler uluslararası komünist hareket içerisinde bağımsızlıklarını, yani örgüt olarak bağımsızlıklarını korudukları sürece, Komünist Enternasyonal tipinde bir örgüt içerisinde yeralmadıkları sürece, aralarındaki eşitlik ilkesini bir örgüt-bir oy şeklinde uygulamaktadırlar. Bu tarihsel bir olgudur.

Şimdi bu noktada şöyle bir polemik yürütülmektedir, Essen toplantısında Bolşevik Partizan adına konuşan yoldaş tarafından. Denmektedir ki, galiba yanlış hatırlamış olabilirim, 57/60 deklarasyonu bağıntısında herhalde söyleniyor, bir örgüt-bir oy kimin işine yaramıştır? Çünkü 57/60 deklarasyonunda modern revizyonistler çoğunluktaydı, partiler olarak Marksist-Leninistler azınlıktaydı. TKP gibi revizyonist bir parti de, ÇKP gibi kocaman bir komünist partisinin karşısında bir örgüt-bir oy şeklinde bir hakka sahipti. Olmaz böyle şey, şeklinde bir polemik.

Şimdi burada sorunun esası bence şu: Eğer bu partiler birbirini KP olarak görüyorsa, bunlar birbirinin bağımsızlığına saygı gösteriyorlarsa, ayrı örgütler olduklarını kabul ediyorsa, yani sorun, bunlar gerçekten komünist partileri ise, bu durumda evet, bir örgüt-bir oy olmalıdır.

Ben bununla şunu savunmak istemiyorum: Teorik olarak ve eski kardeşlerin de bunu savunduğunu düşünmüyorum. Gerçek eşitlik, her şart altında komünist örgütler arası her ilişkide, durum ne olursa olsun, ancak böyle olur. Böyle bir tezim yok. Benim genel olarak yaklaşımım budur. Bu kadar." (s. 477-480)

Neriman yazılı eleştirisi olduğunu, Enternasyonal örgütsel birliğin olmadığı bugünkü şartlarda, "kardeşlik ilişkileri ve diğer devrimci örgütlerle ilişkiler yalnızca mutlak eşitlik temelinde —ki bu bağımsızlık, her örgütün bağımsızlığı ve egemenliği temelinde— mümkündür" der. Merkez Komitesinin cevabındaki diğer şartların uygun olmadığını ve bu konuda Cafer'le esasta birlik olduğunu açıklar. (Bkz. s. 480)

Derviş kendi sunduğu karar tasarısında önemli bir problem görmediğini açıklar. Kendisi açısından sorunun ne olduğunu şöyle koyar:

> "Sorun hiçbir zaman bütün polemik içinde, bizim tarafımızdan kardeş örgütlerle, komünist gördüğümüz örgütlerle bugün bir oy-bir örgüt biçiminde uygulama doğru mu yanlış mı şeklinde bir sorun olmamıştır. Sorun eylembirliklerinde değişik nitelikte örgütler arasında yapılan eylembirliklerinde şöyle genel bir teorinin konup konmayacağı noktasında çıkmıştır. Genel teori: Genel, "Devrimci örgütler arasında eylembirliklerinde eşitlik = bir oy-bir örgüt." Biz tartışmaya bu bağıntıda eşitlikten yana olduğumuzu, fakat eşitlik'in her şart altında bir oy-bir örgüt olmayabileceğini ortaya koyduk." (s.480)

Derviş devamla, bu noktada yaptığımız hata olarak, bugün bir örgüt-bir oy dışında birşeyin uygulanabileceğini mümkün görmemizi tespit eder. Ve kendisinden önce konuşan Cafer ve Neriman'ın, genel teorik tartışmada ortaya koyduğumuz doğruları reddettiklerini açıklar.

Mustafa, Kominform ile ilgili, ve ilkeleri işine geldiğinde uygulama, işine gelmediğinde uygulamama ekleri dışında, ve Neriman'ın olasılıklar ile ilgili bağıntının da eklenmesi ile, Cafer'in karar tasarısını doğru gördüğünü açıklar. (s.480-481)

Ermiş, şartlardan bağımsız bir örgüt-bir oy'un yanlış olduğunu açıklar.

Cafer, bağımsız örgütler olduğu sürece, eylembirliklerinde tali sorunları çözmek için bir örgüt-bir oy görüşünü tekrar getirir. Derviş çelişmenin bu olmadığını açıklar. Neriman, bir örgüt-bir oy'un bugünle sınırlandırılması gerektiğini söyler. "Bağımsız örgütler olduğu sürece"ye karşı çıkar. Derviş Neriman'a bu notta bugünle sınırladığında, kendini karar tasarısından nerede ayırdığını sorar. Neriman ise:

"Senin yazında,'eğer soruna genel eşitlik ilkesi açısından teorik düzeyde yaklaşılırsa, o zaman gerçek anlamda eşitliğin eylembirliklerinde de ilkelerde anlaşan örgütlerin güçleri oranında temsili, bir dizi diğer ayrımları da tespit edilmek zorundadır' dediğin yerde sen, illa de böyle olması gerektiği şeklinde bir ilke getiriyorsun. Bir dizi ayrımlar getirmene rağmen, bunların ne olduğu belli değil. Herkes istediğini alabilir" şeklinde tavır takınır. (s.481)

Derviş, birinci bölümde anlaşma sağlanırsa, ikinci bölümü çıkarmaya hazır olduğunu açıklar ve Cafer'e bu durumda tavrının ne olacağını sorar. Cafer orası çıksa da desteklemeyeceğini açıklar. Cafer de karar tasarısında kendi sunduğu karar tasarısının 'bugün' ifadesinin konmasından yana tavır belirler.

Derviş karar tasarısından "Eğer soruna genel eşitlik ilkesi açısından yaklaşılırsa, o zaman gerçek anlamda...vb." cümlesini çıkartarak, kendi karar tasarısını bu düzeltme ile oylamaya sunar.

Ali, eşitlik ilkesi ile ilgili "bütün dönemler için geçerli bir örgüt-bir oy ilkesi, bu ayrı ilke olarak kullanılamaz. Temel ilke, eşitlik ilkesidir. Bu eşitlikten ne anlaşıldığı her dönemde değerlendirilip ortaya konulmak zorundadır" şeklinde düşüncesini belirtir. Bunu ERMİŞ yoldaşın, anlaşma olabileceği, genelde birlik olduğu, ve fakat kardeşlere karşı tavra dönüştüğünde anlaşılamadığını belirttikten sonra belirtir.

Cafer, olasılık olarak birlik noktalarında karar tasarısının alınabileceğini belirtir. Ve hangi noktada birliğin olduğunu ortaya koyar. Bunun dışında, iki karar tasarısının da ayrıca oylanabileceğini belirtir. Derviş de böyle birşeyin olabileceğini, ama kendi karar tasarısını mutlaka oya sunacağını belirtir.

Mustafa, bir örgüt-bir oy sorununun hangi şart altında olursa olsun yanlıştır şeklinde bir karar almaya karşı olduğunu, çünkü alınan kararın bir anlamı olduğunu, karara böyle birşey girerse, sanki eski kardeşler böyle bir düşünce savunmuşlar gibi bir durumun ortaya çıkacağını, ve fakat eski kardeşlerin böyle bir düşünce savunmadıklarını belirtir. Cafer de bu görüşe katılır.

Neriman Kominform ile ilgili CAFER'in getirdiği şeye katılmadığını açıklar. Ve kendi karar tasarısını sunar. Bu karar tasarısı, Konferansa sunulan karar tasarısında şu değişiklikleri yapan bir tasarıdır:

"NERİMAN: Bak, ilk dört paragraf kalıyor. "Sorun eğer..."den başlayıp, dört paragraf çıkıyor, hepsi çıkıyor ondan sonraki.

FARUK: Yerine ne geliyor?

NERİMAN: Yerine şu geliyor: a) Bugünkü şartlarda kardeş örgütler ve devrimci örgütler arasındaki ilişkilerde bir örgüt-bir oy biçiminde uygulanmalı eşitlik ilkesi.

b) MK'nın verdiği cevaptaki bütün Komünist Enternasyonal, Kominform tartışması kökten reddedilmelidir. Çünkü bugünkü günle uygun değildir verilen örnekler. Bir de bu örnekler esasında, varolan yanlışı teorileştirmektedir.

Ondan sonra en son "MK tartışmanın başlangıç noktasında hiçbir haklı temeli yok iken, siyasi sahtekarlıkla yaratılmış bir çoğunluk kararına uymama iddiası üzerinde yükselen, eşitlik ilkesini çiğneme suçlamasını vs., o paragraf da en sonuna giriyor. Anlaşıldı mı? En son paragraf da kalıyor yani.

FARUK: Yoldaşa benim bir sorum var. Benim anlamadığım sorun şu: Şimdi neyi teorileştiriyor MK? Şimdi gelinen aşamada görebildiğim kadarıyla MK

ve senin savunduğun teori aynısı: Bugünkü aşamada tek oy, her örgüte tek oy olması doğrudur. MK onu reddetmiyor ki! O da onu savunuyor. Ama sorun eşitlik ilkesi tartışması.

NERİMAN: MK'nın cevabında ve bir de burda "gerçek anlamda eşitlik" dendiği yerde teorileştiriliyor.

FARUK: Benim bir önerim var yoldaşın şeyine. Ben de Komintern, Kominform tartışmasını o şeyde yanlış buluyorum. Yalnız 'bunu teorileştirmek için şey yapılıyor' cümlesi konuyor sonuna. Ben onu doğru görmüyorum. Teorileştirme diye ortada birşey yok. Neyi teorileştiriyor? MK'nın anlayışı bu işi teorileştirmek değil.

NERİMAN: Bir kişi kazanmak için ben feragat ederim o cümleden.

FARUK: O cümle çıkarsa, ben varım." (s.485-486)

Oylama aşamasına gelindiğinde, %50 ile karar alınıp alınmayacağı sorunu üzerine tartışılır. DERVİŞ yoldaş, alternatif oylamaların yapıldığı yerlerde, çoğunluğu sağlayan karar tasarısının; yüzde oranına bakmaksızın karar haline geleceğini, usulün bu olduğunu açıklar. MUSTAFA ve CAFER bilgilerinin olmadığını, yoldaşın anlattıklarının doğru olduğu varsayımından hareket ettiklerini açıklarlar. ALİ yoldaş ise böyle durumların şaibeli durumlar yaratabileceğini ve bundan dolayı tartışılmasını ister. Bu noktada NERİMAN yoldaş da hiçbir durumda 'pat' olacak şekilde Konferansa gidilemeyeceğini söyler.

Bu tartışmalardan sonra MUSTAFA, Cafer'in karar tasarısından desteğini çektiğini ve Neriman'ın karar tasarısını destekleyeceğini, çok yanlışı olan bir kararın çıkmasındansa, daha az yanlışı olan karar tasarısının karar haline gelmesini doğru gördüğünü açıklar. Cafer'in karar tasarısıyla hemfikir olduğu halde bunu yaptığını söyler. CAFER de benzer gerekçelerle karar tasarısını geri çeker ve Neriman'ın karar tasarısını destekleyeceğini açıklar.

Oylamada her iki karar tasarısı da %50 oy alır, çoğunluk sağlayamaz ve karar alınmaz. Yeni bir karar tasarısının hazırlanması daha sonraki oturumlara bırakılır. (Bkz. s.487)

Daha sonra yapılan bazı düzeltmelerle, NERİMAN'ın da oyu ile, çoğunlukla karar olarak çıkan şu metin üzerinde anlaşma sağlanır:

"4- 'ÇEŞİTLİ ÜLKELERDEN DEVRİMCİ ÖRGÜTLER ARASINDA EŞİTLİK İLKELERİNİN TKP/ML(B) TARAFINDAN ÇİĞNENDİĞİ VE BÖYLECE HER TÜRLÜ ENTERNASYONALİST ORTAK ÇALIŞMANIN SABOTE EDİLDİĞİ' TEZİ ÜZERİNE

Bu tez de bu genellikle kökten reddettiğimiz bir tezdir.

Bu genel tezin de dayandırıldığı 1 Mayıs 1982 polemiğindeki tavırla ilgili olarak ise şu tespitler yapılmalıdır:

Bu noktada TKP/ML(B) Merkez Komitesinin devrimci örgütler arasında eşitlik ilkelerini ayaklar altına aldığı şeklindeki suçlama; GDS'in TKP/ML(B) Merkez Komitesinin 'büyük örgüt olduğu gerekçesi ile' varolan bir çoğunluk kararına uymayı reddettiği iddiasına dayandırılarak getirilmiştir. Bu iddia, olguların utanmazca çarpıtılmasıdır. Siyasi sahtekarlıktır. 1 Mayıs ile ilgili yapılan tartışmalarda eylemin biçimi konusunda TKP/ML(B) Merkez Komitesinin uymayı reddettiği bir çoğunluk kararı yoktur. Bu noktada polemik, GDS'in bir siyasi sahtekarlığı üzerinde inşa ettiği görüşler ile başlamıştır.

GDS, diğer eski kardeş örgütlerin de katıldığı uzun 1 Mayıs polemik yazısında, tartışmayı genel bir "devrimci örgütler arasında eylembirliklerinde eşitlik" sorunu üzerine çekmekte; ve genel eşitlik ilkesini eylembirliklerinde —ilkesel sorunlarda anlaşan örgütler arasında— bir örgüt-bir oy biçiminde yorumlayan bir genel konumda konaklamaktadır.

Sorun eğer genel teorik düzeyde örgütler arası eşitlik, devrimciler arasında eşitlik ilkesi vb. bağıntısında tartışılırsa; eşitlik ilkesinin ayrımsız olarak, her şart altında eylembirliklerinde, ilkelerde anlaşan örgütlerin bir oy-bir örgüt biçiminde yorumlanması yanlıştır. Merkez Komitesi, GDS ile ve eski kardeş örgütler ile polemik içinde, haklı olarak eski kardeşlerin sorunu yer yer bu teorik genellik içinde koymasına karşı çıkmıştır.

Ama o bunu yaparken, yanlış bir şekilde, bugün (ve şartlarda önemli bir değişme olmadığı sürece) eylembirliğinde devrimci örgütler arasında —ilkelerde anlaştıktan sonra, belirleyici olmayan sorunların karara bağlanmasında— kullanılması mümkün olmayan, kullanılması halinde ise kafa sayısını belirleyici hale getiren, Komünizmin çıkarlarına olmayan, güç oranında oy düşüncesini savunmuştur. VE Komintern-Kominform tartışması bağıntısında, Merkez Komitesi de, genel eşitlik ilkesinin uygulanmasını 'güç oranına göre oy' biçiminde teorileştirme, ilkeleştirme eğilimi içine girmiştir.

Merkez Komitesi, tartışmanın başlangıç noktasında, hiçbir haklı temeli yokken, siyasi sahtekarlık ile yaratılmış bir 'çoğunluk kararına uymama' iddiası üzerinde yükselen 'eşitlik ilkesini çiğneme' suçlamasını, onun sahte temelini teşhir edip; geri çevirmeyi merkeze koymayarak; bir genel eşitlik ilkesi tartışması alanına kayarak da hatalı davranmış; eski kardeşlerin gerçek hatalarının üzerini örtmeleri için onlara fırsat vermiştir."

*

5- TKP/ML(B)'NİN "İDEOLOJİK PLANDA KÜRT MİLLİYETÇİLİĞİNE KARŞI MÜCADELEYİ ESAS ALARAK BÜYÜK-TÜRK ŞÖVENİZMİNİ SAVUNDUĞU" TEZİ İLE İLGİLİ

Bu konuda Konferans öncesi Parti içinde ve çevresinde tartışılıp Konferansa sunulan karar tasarısı şöyledir:

5- TKP/ML(B)'NİN "İDEOLOJİK PLANDA KÜRT MİLLİYETÇİLİĞİNE KARŞI MÜCADELEYİ ESAS ALARAK BÜYÜK-TÜRK ŞÖVENİZMİNİ SAVUNDUĞU" TEZİ İLE İLGİLİ

Bu tez kökten reddettiğimiz bir suçlama, bir iftiradır.

TKP/ML(B) milli meselede esas tehlike sorununu tartıştığı hiçbir yerde, Kürt milliyetçiliğinin esas tehlike olduğu şeklinde bir tez savunmamış; hiçbir yerde ideolojik planda Kürt milliyetçiliğine karşı mücadelenin esas olduğu şeklinde bir tespit yapmamış; pratikte de Kürt milliyetçiliğine karşı mücadeleyi şimdiye kadar hiçbir dönemde esas almamıştır.

Eski kardeş örgütlerimiz bu iftiralarını TKP/ML(B) II.Konferansına sunulan karar tasarılarında milli mesele konusunda yapılan tespitlere, II.Konferans öncesinde enternasyonal ilişkiler sorumlumuz ile yaptıkları görüşmelere, II.Konferanstaki tartışmalara, 1 Mayıs'la ilgili eylembirliği toplantılarından ikincisinin tutanağında temsilcimizin sözlerine dayandırmaya çalışıyorlar.

Bütün bu saydığımız "dayanak noktalarından" TKP/ML(B)'nin "milli sorunda ideolojik alanda esas tehlike Kürt milliyetçiliğidir", "ideolojik alanda esas mücadele ona karşı yönlendirilmelidir" vb. şeklinde bir tespit yaptığı genel tezi çıkarılamaz.

İkinci konferansa sunulan, "Çizgimiz ve Disiplin Anlayışımız" başlıklı belgede, İbrahim Kaypakkaya'nın eserinin değerlendirilmesi denemesinde milli mesele ile ilgili olarak söylenenler, onun bu konudaki kazanımlarını yeterli bir biçimde ortaya koymamakta, onun Kürt ulusunun ayrılma hakkını doğru olarak savunduğunu, Türk şovenizmine karşı mücadeleyi milli meselede merkeze koyduğunu, bunların onun en önemli kazanımlarından olduğunu tespit etmemektedir. Bu II.Konferans öncesinde ve sırasında eski kardeş örgütler tarafından eleştirilmiş, eleştiri kabul edilmiş, alınan kararda bu eleştiriler doğrultusunda hata düzeltilmiştir.

Aynı belgede önümüzdeki dönemde yapılacak teorik çalışmanın konularının tespit edildiği bölümde, milli mesele ile ilgili olarak "Kürdistan'ın sömürge olup olmadığının araştırılması" milli meselede önümüzdeki dönemde yapılması gereken esas teorik çalışma olarak tespit edilmektedir. Bu da yanlıştır.

Bu yanlış da II.Konferansta eski kardeş örgütlerin temsilcileri tarafından eleştirilmiştir. Bu yanlışın dayandığı anlayış, hiçbir şekilde, Kürt milliyetçiliğine karşı ideolojik mücadelenin esas olması gerektiği biçiminde bir anlayış değildir. Bu yanlışın dayandığı anlayış, bizim açımızdan İK'nın milli mesele konusunda yeterli bir temel oluşturduğu, milli meselede bizim açımızdan teorik alanda esas sorunun onun eksik bıraktığı yerlerin tamamlanması sorunu olduğu şeklindeki anlayıştır. Bu anlayış gerçek durumla uyuşmayan bir anlayıştır.

Evet, İK bir anlamda milli sorunda yeterli bir temel koymuştur. Ama bu temel bizim içimizde kollektif bir eğitimle yeterli bir şekilde kavranmamış, oportünizme karşı mücadelede bizim layıkıyla kullandığımız bir silahımız haline getirilmemiştir. O halde milli meselede teorik alanda öncelikle ele alınması gerekli olan görev, bu konuda teorik alanda bugünkü esas görev Kürdistan'ın sömürge olup olmadığının araştırılması ve çözülmesi değil, ondan önce bu konuda klasiklerin ve onlara bağlı olarak İK'nın incelenmesi, kollektif eğitimi, kavranması, savunulmasıdır. İkinci Konferansımız gelen eleştiriler ışığında doğru olarak bu alanda görevi böyle tespit etmiştir.

Eski kardeş örgütlerimiz, teorik alanda esas görevin "Kürdistan sömürge midir? sorununun açıklığa kavuşturulması için çalışma" olarak tespit edilmesinin ancak bir tek kaynağı olabileceğini düşünüyorlar: Onlara göre böyle bir tespit ancak Kürt milliyetçiliğinin ideolojik esas tehlike görülmesi halinde yapılabilir, ve pratik sonucu da Kürt milliyetçiliğine karşı mücadelenin esas alınması olabilir. Başka bir durumda böyle bir tespit yapılamaz!

Onların bu iddiaları birden fazla noktada sakattır. Önce Kürdistan sömürge midir? sorusuna cevap vermek için yapılan teorik çalışmanın, yalnızca Kürt milliyetçiliğine darbe vurmak, evet esas olarak Kürt milliyetçiliğine darbe vurmak için, bu amaçla yapılan bir çalışma olması zorunlu değildir. İkinci olarak böyle bir çalışmanın sonucunun Kürt milliyetçiliğine karşı mücadelenin esas alınması olması da zorunlu değildir.

Bizim açımızdan, ne amaç, ne sonuç bağıntısında, sorun böyle konmamıştır. Biz önümüzdeki dönemde Kürdistan'ın sömürge olup olmadığı sorununun çözülmesi milli meselede esas teorik çalışma olmalıdır derken, bunu milli meseledeki doğru görüşlerimizin eksikliklerinin tamamlanması gerekçesine dayandırdık.

Aktüel ideolojik mücadele, milli sorunda bu konuyu getirip önümüze koymuştur. Bu soruya şimdiye dek ML bir cevap verilmemiştir. Bu cevap verilmediği süreçe, bu hem ezen ulus şovenizmine karşı mücadeleyi zayıflatır, hem de ezilen ulus milliyetçiliğine karşı mücadeleyi zayıflatır. Bu konuda takınılacak doğru tavır, hem esas tehlike olan hakim ulus şovenizmine, hem de yerel milliyetçiliğe darbe vurur. Biz bütün tartışmalarda neden "Kürdistan sömürge midir? sorusuna cevap verilmesi gerek-

tiğini" böyle gerekçelendirdik, hiçbir yerde, hiçbir tartışmada, teorik alanda milli meselede esas çalışmanın bu soruya cevap vermek için yapılması gerektiği şeklindeki bir düşünceyi, "ideolojik alanda esas tehlikenin Kürt milliyetçiliği olduğu" vb. ve bu araştırmanın da tam da esas olarak "bu esas tehlike görülen Kürt milliyetciliğine karşı mücadele için gerektiği" vb. şeklinde gerekçelendirmedik.

Bizim sorunu koyuşumuz ve gerekçelendirmemiz yanlış değildi, yanlış olan, bu sorunun çözümünü içinde bulunduğumuz dönemde, milli mesele konusunda teorik çalışmada esas görev olarak koymak idi. Ve bu yanlış ikinci konferansta düzeltildi.

İkinci konferans sonrasında da yer yer teorik alanda esas görevin ne olduğu konusunda hatalı görüşler savunulmuştur. II.Konferans sonrasındaki bu hatalar, II.Konferansta bu konuda tespit edilen doğru çizgiden sapma niteliğindeki hatalardır, ve TKP/ML(B)'nin genel çizgisinin değerlendirilmesi için yeterli dayanak olarak kullanılamaz. Bu hataların yapıldığı belgelerde de hiçbir yerde "Kürt milliyetçiliği esas tehlikedir", "esas darbe ona vurulmalıdır" şeklinde bir tez savunulmamış, bir öneri getirilmemiştir. Dayanak noktası olarak getirilen, 1 Mayıs 1982 eylembirliği 2. toplantısı tutanağındaki temsilcimizin görüşleri olarak aktarılan gerekçeye gelince:

Bizim temsilcimizin bu tutanakta aktarılan gerekçesi; bizim görüşlerimizi tam olarak yansıtmayan; gerçek durum ve olgularla çelişen; ve ideolojik olarak'da gerçekten de bizim sanki belli bir dönemden beri Kürt milliyetçiliğine karşı mücadeleyi esas gören bir pozisyon savunduğumuzu ifade eden; bu anlamda bizim genel çizgimizden sapan bir gerekçedir.

Bir bütün olarak ele alındığında, II.Konferanstan bu yana izlediğimiz pratik çalışma, propaganda-ajitasyon faaliyetimiz de bütünlük içinde gözden geçirildiğinde, bizim "Kürt milliyetçiliğine karşı mücadeleyi esas alarak Türk şövenizmini savunduğumuz" tezinin bir iftira olduğu açıkça görülmektedir.

Bu bağıntıda tartışılması gereken bir sorun da, eski kardeş örgütlerimizin, biz hiçbir yerde "esas tehlike Kürt milliyetçiliğidir" şeklinde bir tespit yapmadığımız halde, belli belirtilerden yola çıkarak bizim böyle bir tespit yaptığımız sonucuna varmalarının mantıki, daha derin bir kökü, bir teorik temeli olup olmadığı sorunudur. Bununla ilgili olarak onların bu konudaki broşürünün "TKP/ML(B) saflarında bugün ulusal sorunda teorik ve pratik olarak esas görev nedir?" başlıklı bölümünde yaptığı bazı tespitler ipuçları vermektedir.

Bu noktanın başında eski kardeş örgütlerimiz, TKP/ML(B) saflarında milli meselede esas tehlikenin "Büyük-Türk şövenizmi" olduğu tespitini yapıyorlar.

Biz bu genel tespite katılıyoruz. Merkez Komitesi, III.Konferansa sunduğu Faaliyet Raporunda bu konuda şunları söylemektedir.

> "Kendi açımızdan da, kendi içimizde de bizim sapmalarımız, hatalarımız şimdiye dek hemen hep Türk şövenizmine karşı mücadeleyi küçümseme vb. şeklinde olduğu için, Türk şövenizmine karşı mücadelenin esas alınması gerektiğini söylüyoruz."

Bundan bizim çıkardığımız sonuç, parti inşasının, milli mesele bağıntısında, öncelikle ve esas olarak Türk şövenizmine karşı mücadele içinde, (ama yalnızca ona karşı mücadele içinde değil, aynı zamanda ezilen ulus milliyetçiliğine karşı da mücadele içinde) ele alınmasıdır.

Eski kardeşlerimizin bu tespitten çıkardığı sonuç ise hiçbir yanlış anlamaya meydan vermeyecek berraklıkta şöyledir:

> "Milli sorunla bağıntılı olarak bundan sonraki ideolojik çalışma, bundan sonraki parti inşası teorik ve pratik çalışması, büyük-Türk şövenizmine karşı mücadele içinde ele alınmalıdır."

Buyrun eski kardeş örgütlerin mantık silsilesini!.. Esas tehlike "Türk şövenizmi"... O halde.. "Türk şövenizmine karşı mücadele içinde"...

Esas tehlike ne ise, esasta ona karşı mücadele değil, yalnızca (esas/tali ayrımı yapmadan!) ona karşı mücadele! Bu somut tartışma bağıntısında, esas tehlikeye karşı mücadele adına, esas olmayan tehlikeyi destekleme, güçlendirme; böylece gerçek anlamda esas tehlikeye karşı da mücadeleyi zayıflatma demektir. Başka birşey değildir.

Marksist-Leninistler yalnızca esas tehlike durumunda olan sapmaya karşı değil; her türlü sapmaya; tartıştığımız bağıntıda, yalnızca Türk şövenizmine; hakim ulus şövenizmine değil; her türlü milliyetçiliğe karşıdır. Ve her zaman, esas tehlike olana karşı mücadeleyi merkeze koymak şartı ile, hepsine birden karşı mücadele eder! Bunu yapmazsa, yaptığı kesinlikle Marksist-Leninist bir mücadele değil; proleter enternasyonalizmini güçlendiren bir mücadele değil, milliyetçiliğin şu veya bu biçimini güçlendiren bir mücadele olur!

Burada aslında eski kardeş örgütlerimizin milli meseledeki sapması ve onun teorik temeli ortaya çıkmaktadır. Milli meselede bizimle polemik içinde bulundukları konum, esasta ezilen ulus milliyetçiliğine prim veren, ona karşı mücadele etmeyen bir konumdur. Bunun teorik temeli de, esas olan tehlikeye karşı mücadeleyi --adı üzerinde-- esas görecek yerde, onu herşey haline getiren, tek mücadele edilecek hedef haline getiren sapmadır.

Konferans öncesindeki tartışmalar sonrasında bu karar tasarısının yazarının yaptığı düzeltme şöyledir:

> "5. bölümde sayfa 14'te (Bkz. s.31, ikinci paragraf) "Ve bu yanlış II. Konferansta düzeltildi" cümlesi çıkacak ve yerine:
>
> 'İkinci Konferans Milli Mesele ile ilgili aldığı kararda bu yönde tavır takındı. Yine de bu hata tam olarak kavranmamıştı.
>
> İkinci Konferans sonrasında da yer yer teorik alanda esas görevin ne olduğu konusunda hatalı görüşler savunuldu. Mesela Enternasyonal İlişkiler Sekreterinin II. Konferans sonrasında yaptığı özel açıklamada, o Milli Meselede teorik alanda esas görev nedir sorusuna, II. Konferansın verdiği cevabı vermiyor. Aynı görüş bazı MK belgelerinde de yer alıyor.
>
> İkinci Konferans sonrasında da...'"

Bu tasarı hakkında **Neriman** yoldaş Konferansa şu yanlı eleştiriyi getirmiştir:

> "Önerinin, 'TKP/ML(B), ideolojik planda Kürt milliyetçiliğine karşı mücadeleyi esas alarak Büyük-Türk şövenizmini savunuyor tezi üzerine' başlıklı 5. noktasına ilişkin:
>
> Burada, Büyük-Türk şövenizmine karşı mücadelenin yeterli bir şekilde yürütüldüğünü saptamak için, Parti'nin diğer belgelerinin de incelenmesi gerektiği mutlaka eklenmelidir.
>
> Dörtler'in ülkelerindeki devrimin durumuna ilişkin dörtlü açıklamada, görüşüme göre, Kürt milliyetçiliğine ve Büyük-Türk şövenizmine karşı mücadelede bir dengesizlik vardır. Büyük-Türk şövenizmi anılmamakta ve damgalanmamaktadır bile."

Cafer ise Konferansa şu alternatif karar tasarısını getirmiştir:

> "5- TKP/ML(B)'NİN 'İDEOLOJİK PLANDA KÜRT MİLLİYETÇİLİĞİNE KARŞI MÜCADELEYİ ESAS ALARAK BÜYÜK-TÜRK ŞÖVENİZMİNİ SAVUNDUĞU' TEZİ İLE İLGİLİ:
>
> Bu tez bu haliyle kökten reddettiğimiz bir suçlama ve bir iftiradır. TKP/ML(B)

Parti olarak, milli meselede esas tehlike sorununu tartıştığı hiçbir yerde, Kürt milliyetçiliğinin esas tehlike olduğu şeklinde bir tez savunmamış, hiçbir yerde ideolojik planda Kürt milliyetçiliğine karşı mücadelenin esas olduğu şeklinde bir tespit yapmamış, pratikte de Kürt milliyetçiliğine karşı mücadeleyi şimdiye kadar —1982-1985 sonu— hiçbir dönemde esas almamıştır.

Eski kardeş örgütlerimiz bu genel iftiralarını Partimize yöneltirken; TKP/ML(B) II. Konferansına sunulan karar tasarılarında milli mesele konusunda yapılan tespitlere, II. Konferans öncesinde Enternasyonal İlişkiler Sorumlumuz ile yaptıkları görüşmelere, II. Konferanstaki tartışmalara, 1 Mayıs'la ilgili eylem-birliği toplantılarından ikincisinin tutanağında temsilcimizin sözlerine dayandırmaya çalışıyorlar.

Bütün bu saydığımız dayanak noktalarından Parti olarak 'TKP/ML(B)'nin milli sorunda ideolojik alanda esas tehlike Kürt milliyetçiliğidir', 'ideolojik alanda esas mücadele ona karşı yönlendirilmelidir' vb. şeklinde bir genel tez savunduğu çıkartılamaz.

Üçüncü Konferansımız konuyla ilgili olarak yapılan bütün polemik belgelerini inceleyerek, gerçek durumun şöyle olduğunu açıklar:

** İkinci Konferansa sunulan "Çizgimiz ve Disiplin Anlayışımız" başlıklı belgede, İbrahim Kaypakkaya'nın eserinin değerlendirilmesi denemesinde, milli mesele ile ilgili olarak söylenenler, onun bu konudaki kazanımlarını yeterli bir biçimde ortaya koymamakta, onun Kürt ulusunun ayrılma hakkını doğru olarak savunduğunu, Türk şovenizmine karşı mücadele etmeyi milli meselede mücadelenin merkezine koyduğunu, bunların onun en önemli kazanımlarından olduğunu tespit etmemektedir. Açıktır ki, sorunun böyle konulmuş olması, Türk milliyetçiliğine prim veren, Türk milliyetçisi bir sapma idi. Bu sapma II. Konferans öncesinde ve sırasında eski kardeş örgütler tarafından eleştirilmiş, eleştiri kabul edilmiş, alınan kararda bu hata düzeltilmiştir.

Aynı belgede önümüzdeki dönemde yapılacak teorik çalışmanın konularının tespit edildiği bölümde; milli mesele ile ilgili olarak 'Kürdistan'ın sömürge olup olmadığının araştırılması' milli meselede önümüzdeki dönemde yapılması gereken esas teorik çalışma olarak tespit edilmektedir, ki bu tespit birden fazla sebepten dolayı bütünüyle yanlıştır.

Şöyle ki: Bu tespiti yapmak ve savunmak, Türk şovenizminin Türkiye-Kürdistan toplumunda hakim olduğunu, genel olarak 'sol' çevre ve özel olarak da Partimiz içinde esas tehlikeyi oluşturduğunu kavramamak, buna uygun görev tespitlerinde bulunmamaktır. Lenin, Stalin ve İbrahim yoldaşın konuyla ilgili eserlerinin Parti olarak tarafımızdan köklü olarak incelenerek kavranılmamış olduğu gerçeğine gözlerini kapayarak, Türk şovenizmine karşı Partimizin yürüttüğü mücadeleyi yeterli gören ve bundan dolayı İbrahim Kaypakkaya yoldaşın eserini 'geliştirme' görevini esas görev olarak önümüze koyan bir tespittir.

Bu tespit, Kürdistan sömürge midir, değil midir sorununun Partimiz içinde önemli bir sorun haline gelmesinin gerçek sebebinin; İbrahim Kaypakkaya yoldaşın mirasını savunmaya çalışan bizlerin, onun ortaya koyduğu 'esas tehlike Türk şovenizmidir' ve buna karşı mücadele esas görevdir, bu görev öncelikle Türk komünistlerin önünde durmaktadır şeklindeki doğru önermesini teori ve pratikte layıkıyla kavrayıp savunamamak, bunun bir sonucu olarak yer yer Kürt milliyetçileriyle ideolojik mücadeleye ağırlık vermiş olmamızın doğrudan bir sonucu olduğu gerçeğini yadsımaktadır. (1980 öncesi için diyoruz.)

İşte bu temel sebeplerden dolayıdır ki; Partimizin içinde bulunduğu durumda Kürdistan sömürge mi değil mi sorununu milli meselede teorik çalışmanın merkezine koymak, siyasi sonuçları ve mantıki olarak mızrağın sivri ucunu Kürt milliyetçiliğine yöneltmek demektir. Açıktır ki, sorunun böyle konulması kaba Türk şovenisti bir sapmadır.

** İkinci Konferansımızda hiçbir yoldaş bu sapmanın bütün siyasi sonuçlarının

tamamen bilincinde olarak savunmamıştır. Amaç ve niyet ideolojik planda Kürt milliyetçiliğine karşı mücadeleyi esas almak olmamasına rağmen; savunulan sapma tam da budur. Milli meselede teorik çalışmanın merkezine neden Kürdisten sömürge midir, değil midir sorununun konması gerekliğini savunan bütün yoldaşların ileri sürdükleri kanıtlar ve —yer yer sulandırarak— yürüttükleri mantık bütünlük içinde ele alındığında, gerçeğin bu olduğu kesinlikle görülecektir.

Eski kardeşlerin bu 'kaba Türk şövenisti sapma'ya karşı yürüttükleri mücadele sonucu, II. Konferansta milli mesele ile ilgili doğru bir karar alınmış ve bu tez geri çekilmiştir. Ne var ki, bu tezin geri çekilmesinin, hatayı gerçek anlamda kavrama sonucu olmadığı, II. Konferans sonrası gelişmelere bakıldığında rahatlıkla görülmektedir.

İkinci Konferans sonrasında, başta Uluslararası İlişkiler Sekreterimiz olmak üzere, Merkez Komitemiz de uzun bir süre 'milli meselede teorik çalışmanın merkezine Kürdistan sömürge midir, değil midir' sorununun konulmasının hiç de yanlış olmadığını, bu tespitin Türk şövenizmine karşı mücadelenin esas alınmasını dıştalamayacağını; İbrahim Kaypakkaya'nın eserinin teorik çalışmanın merkezinde durmasına ters düşmediğini vs., savunmuşlardır. Bunun en açık örneklerinden biri, 1983 Mart'ında yapılan ortak toplantıya sunulan Proleter Enternasyonalizmi Üzerine başlıklı referatta görmekteyiz. Orada bir yanda II. Konferans kararı savunulmaya çalışılırken, diğer yanda da milli meselede 'teorik çalışmanın merkezine Kürdistan sömürge midir, değil midir' sorununun konulmak istenmesinin 'Türk şövenisti bir sapma'nın kanıtı olmayacağı ispatlanmaya çalışılır. Bu tavır bizzat o toplantıda, eski kardeşler ve kendi içimizden bir yoldaş tarafından eleştirilmiştir.

Bu eleştirilere rağmen Merkez Komitemiz hatasını derhal düzeltmemiştir. III. Konferansa sunmak için hazırladığı Faaliyet Raporu'nda, Kürdistan sömürge midir, değil midir sorununun milli meselede teorik çalışmanın merkezine konulmasının doğru olmadığı vurgulanır. Ancak bu tespitin siyasi sonuçları ve konumu hakkında doğru değerlendirmelerde yine bulunulmaz. Merkez Komitemizin bütün bu hata ve sapmaları, Spartaküs ayrılığından sonra da hiçbir zaman Partimizin bütünü tarafından onaylanmamıştır. Ayrıca Merkez Komitemizin bu hata ve sapmaları tamamen kendi içinde sistemli, yozlaşmış Türk şövenisti bir çizgi de değildir. Bu hata ve sapmaların karakteristik özelliği, devşirmeci, eklektik bir niteliğe sahip olması, ve düzeltilmediği taktirde Türk milliyetçisi bir çizgiye dönüşebilecek tehlikede olmasıdır.

Eski kardeşler, Partimizin çizgisi hakkında 'İDEOLOJİK PLANDA KÜRT MİLLİYETÇİLİĞİNE KARŞI MÜCADELEYİ ESAS ALARAK BÜYÜK-TÜRK ŞÖVENİZMİNİ SAVUNUYOR' şeklinde genel tespitte bulunurken, yukarıda saydığımız gerçek olguları görmezden gelmeyi 'oportun' görmektedirler. Çünkü başka türlü böyle genel tez savunulamaz.

Bu bağıntıda tartışılması gereken bir sorun da eski kardeş örgütlerimizin Partimiz saflarında 'esas tehlikenin Türk şövenizmi' olduğu gerçeğinden hareketle, Parti inşası açısından ne gibi sonuçlar çıkarttıkları sorunudur. Biz kendi saflarımızda 'esas tehlikenin Türk şövenizmi' olduğu şeklindeki genel tespite katılıyoruz. (Sonrası tezlerden devam edecek. S.14-15)"

Bu karar tasarıları üzerine yürüyen tartışma kısaca şöyledir:

İlk konuşmacı olan Cafer yoldaş, neden yeni bir karar tasarısı hazırladığını şu şekilde gerekçelendirir:

"Ben geniş olarak yazdığım o 23 sayfalık yazıda, hangi gerekçelerden dolayı İkinci Konferansa sunulan karar tasarısında Kürdistan sömürge midir, değil midir sorununun teorik çalışmanın merkezine konmasının siyasi sonuçları ve mantıki olarak Kürt milliyetçiliğine karşı ideolojik mücadeleyi esas almak demek olduğunu etraflı bir şekilde anlattım.... Bu karar tasarısını sunmamdaki birinci gerekçem, bu soruna (Derviş) yoldaşın sunduğu karar tasarısında cevap verilmemiş olması. Yani yoldaşın sunduğu karar tasarısında bunun

tespit edilmemiş olması; sadece yanlıştır filan denilerek geçiliyor. Bu yanlışın adı nedir, hangi rolü oynamıştır vs. sorunlarına cevap vermiyor.

İkincisi; bu bağıntıda ben, eski kardeşlerin getirdiği eleştiriye karşı nasıl tavır takınılması gerektiğinin benim açımdan doğru nasıl yapılarak doğru olması gerektiğini anlatmaya çalıştım. Çünkü Derviş yoldaşın yazdığı karar tasarısında bu sorun üzerine, Merkez Komitesinin, Uluslararası İlişkiler Sekreterinin Konferans sonrası yaptığı hatalar, ve bu hatalara karşı da Parti içinden birtakım eleştirilerin geldiği, bunların da benim anlayışıma göre tabii ki istediğim şekilde konmamış olması sonucunu gördüğümden dolayı bu ihtiyaca gittim." (s.489)

Yoldaş konuşmasının devamında, Merkez Komitesinin gelişimini, hangi dönemlerde olumsuz yöne, hangi dönemlerde hatalarını görerek olumlu yöne geliştiğini tespit etmeye çalıştığını belirtir.

Kürdistan sömürge midir, değil midir sorununun 82'de getirilip teorik çalışmanın merkezine konmasının, bunun karara bağlanmasının istenmesinin bizim '82 öncesi teori ve pratiğimizle bağlı olduğunu düşündüğünü açıklar. Ve bu konuda belli belgeleri örnek olarak gösterir. 1979'da YDBK'nın bir toplantısında ulusal sorunda İbrahim Kaypakkaya'yı geliştirmenin esas görev olarak tespit edilmesi, II. Konferansta 17 nolu yoldaşın tespit ettiği, ulusal sorunla ilgili seminerlerde Kürt milliyetçileri ile cebelleşmemiz -diğer oportünist, sosyal-şöven teşkilatları bırakarak-, 'Partizan Çıkarken' dergisinde ulusal sorunla ilgili genişçe bir bölüm olduğu halde, esas görevin Türk şövenizmine vurmak olduğu, İbrahim Kaypakkaya'nın ikili görevi nasıl yorumladığı vs. konularında görüşün olmaması vb.dir. (Bkz. s. 490-491)

Bütün bunlardan çıkardığı sonucun, "82 öncesi yer yer Kürt milliyetçiliğine karşı mücadelenin esas, ya da ağırlıklı olarak ona yöneldiği" biçiminde bir sonuç olduğunu açıklar.

İkinci Konferansın kararına rağmen Merkez Komitesinin ve Uluslararası İlişkiler Sekreterinin teorik alanda çalışmanın merkezine ne konması gerektiği sorununda Konferans kararını savunmamış olmasını, ve '83 Martında hazırlanan belgenin eklektik olduğunu vurgular.

<u>ALİ</u> yoldaş şu soruyu sorar:

> "Yoldaş, ben senin yazılarından yanlış bir sonuca varmadı isem, ulusal sorunda teorik çalışmada merkeze sömürgecilik tezinin araştırılmasının konulması halinde, bunun kesinlikle bir ve tek anlamı olduğunu, dolayısıyla Kürt milliyetçiliğini esas alma olduğunu açıklıyorsun. Eğer bu tez doğru ise, bir ikinci tez: Hemen hiçbir dönemde, ezilen ulus milliyetçiliği devrimden önce esas tehlike olamaz diyorsun. Biz başka bir sürü ulusal sorunda sorunu çözmüş bile olsak, çözmüş olmamız halinde, senin bu iki tezine göre, devrimden önce Kürdistan sömürge midir tezini araştırmayı teorik planda öne alabilmemiz mümkün müdür?" (s.491)

Bu soruya karşı <u>CAFER</u> yoldaş, soruna şartlardan, kendi durumundan bağımsız yaklaşmanın yanlış olduğunu belirtir. Ve şunları söyler:

> "Bütün bunlardan bağımsız, senin durumun ne kadar iyi olursa olsun milli meselede, sen gerçekten teorik olarak sorunu koymuşsun, ikili görevi de şu idi, bu idi kavramışsın, pratik olarak propaganda-ajitasyonunda Türk milliyetçiliğine karşı mücadele ediyorsun, esasta bir sorunun yok; bu durumda bile Kürdistan sömürge midir, değil midir, bunu teorik çalışmanın merkezine koymanın eşittir Kürt milliyetçiliğine karşı mücadeleyi esas alma demek olduğunu kesinlikle reddediyorum." (s.492)

Bunların dışında, demokratik devrimin gerçekleşeceği döneme dek yerel milliyetçiliğin toplumun geniş kesimleri açısından, Türkiye ve Kürdistan genelinde esas sapma olabileceğinin kendine doğru gelmediğini, Lenin ve Stalin'in pratiğinin de bunun ispatı olduğunu; ama Parti açısından durumun biraz daha değişik olduğunu, Parti içinde yerel milliyetçiliğin hakim hale gelebileceğini, ve seksiyon örgütlenmesi yapıldığında, yerel milliyetçiliğin hakim olduğu yerde, o seksiyonun

yerel milliyetçiliğe esasta vurmak zorunda olunduğunu belirtir.

Cafer'den sonra söz hakkı alan **Selami**, kendisinin GDS'in ve Cafer'in kurduğu bağıntı ile hemfikir olmadığını söyler. (Cafer'den kastettiği, Cafer'in şu sözleridir:

"Bu görevin (Kürdistan sömürge midir, değil midir—BN) çözümü, evet tali planda da olsa, dolaylı da olsa, Türk milliyetçiliğine karşı mücadele perspektifimizi sağlamlaştırsa da, esasta Kürt milliyetçiliğine karşı yönelir. Ona yönelmek zorundadır. Onların getirip dayattığı bir sorundur. Ve bizim çözmemiz bunu, evet onlara karşı hesaplaşmamız içindir....

Benim tezim kesinlikle şu değildir. Tekrarlamak istiyorum bunu. İşte II. Konferansta bunun getirilip konması eşittir ... Ben diyorum ki, neden bu böyledir, onu açıyorum. İşte bizim durumumuzda bilmem neler var. Geçmişte bu sorunu doğru dürüst halletmedik falan filan. Bu bağıntıda ben görüyorum. Ve benim görüşüme göre, GDS temsilcisinin de II. Konferansta getirdiği bağıntı, mantık bu." s.493))

SELAMİ, sömürgecilik sorununu sadece Kürt milliyetçilerinin değil, örneğin şöven dediğimiz Kurtuluş'un da kabul ettiğini belirtir. "Kürdistan meselesine yoğunlaşıp, sömürgecilik meselesinin araştırılıp incelenmesinin direkt Kürt milliyetçiliğine karşı ya da ezilen ulus milliyetçiliğine karşı yönelme olarak görmüyorum" der.

Selami, "Ancak bugün yani kalkıp Kürdistan sömürge midir, değil midir meselesine cevap aramanın, evet Kürt milliyetçiliğini esas tehlike olarak görmek ya da esas alarak ona yönelme şeklindeki bir mantık silsilesini ben doğru bulmuyorum" (s.494)

dedikten sonra, neden Kürt milliyetçileri ile mücadeleye yoğunlaştığımızı anlatmaya çalışır. Bunun da, bütün tartışmalarda Kürt milliyetçilerinin sorunu sömürge mi, değil mi sorusuna çektiklerinden geldiğini açıklar. (Bkz. s.494)

Konferansa sunulan, Parti içi ve çevresinde Konferans öncesinde tartışılmış olan karar tasarısının yazarı olan **Derviş** yoldaş, Cafer'in düzeltilmesini istediği bölümle ilgili olarak şunları söyler:

"Şimdi bu Cafer yoldaşın yazısıyla ilgili. Yazısında getirdiği genel tez, — o uzun yazısını da okudum yoldaşın, ve kendisiyle de önce bir sürü tartışmalar yürüttük— bizim teorik çalışmanın merkezine milli meselede Kürdistan sömürge midir sorusunu koymamız bugünkü şartlarda evet Kürt milliyetçiliğine karşı mücadeleyi esas almak anlamına gelir, siyasi sonuçlar itibariyle, şeklindeki genel tez bana doğru geliyor. Kanıtlar esasında doğru kanıtlar. Evet, bugünkü şartlarda biz bunu kabul de ettik, yalnız adını koymadık bunun, yani bu sapmadır, bu yanlıştır.

Fakat reddettiğimiz hep şu oldu: Bu Türk şövenisti sapmadır, ya da öyle de demedik, Türk şövenizminin kanıtıdır vs. filan şeklinde getirilmesine karşı çıktık. O genellikte evet yani Türk şövenizmi şeyini, o pabucu yine giymem de, evet, şunu görmek lazım: Eğer biz milli meselede esas teorik konuda esas görev Lenin-Stalin'in öğrenilmesi, İbrahim'in kavranılması, onun uygulanması iken, getirip şeyi koyarsak teorik çalışmanın merkezine, siyasi sonuçları itibariyle bugün, bugünkü şartlarımızda bu teoriyi esas olarak Kürt milliyetçilerinin savunduğu görüldüğünde vs., bütün bunlar yanyana konduğunda, Kürt milliyetçiliğine karşı mücadeleyi en azından teorik planımız açısından merkeze koymak demektir.

Bu her şart altında, yoldaşın sorduğu soruya verdiği cevap doğru. Yani bu her şart altında devrimden önce olamaz. Yani ne zaman biz hangi şart altında olursa olsun bunu koyarsak yanlış olur, Türk milliyetçisi sapma olur filan şeklinde bir tez savunulmadığı sürece ve ölçüde, benim bir problemim yoktur. Bu yazıda da bu savunulmuyor.

Bu yazının bu genel tezi itibariyle evet benim ortaya koyduğum şeyden üstünlüğü vardır. O anlamda ben kendi yazımın o bölümünü çekip, bu arkadaşın ortaya koyduğu bu bölüme katılırım.

Bu bağıntıda yalnız, bu yazıda katılmadığım yerler de vardır. Katılmadığım en önemli yer, esasında geçmişle ilgili olan, '82 öncesiyle ilgili olan değerlendirmelerdir.

Yoldaşın yazısının en başında açık bir biçimde "teorik olarak hiçbir zaman bu tespiti yapmamıştır TKP/ML(B) Parti olarak" dedikten sonra, pratik bağıntısında da şöyle diyor: "Pratikte de Kürt milliyetçiliğine karşı mücadeleyi şimdiye kadar —82-85 sonu— hiçbir dönemde esas almamıştır." Bu, bu bağıntıda çok açık bir biçimde sınırlamanın böyle getirildiği, '82 öncesi için pratikte en azından Kürt milliyetçiliğine karşı mücadelenin esas alınmış olduğunu, ya da olabileceği vs. bir dönem olduğu şeyini içerir. Ki yazının en sonunda devam edecek 14-15. bölümü ele alındığında, yoldaşın notları —Herhalde o uzunca yazıdan 14-15'i diyorsun— bu açık. Yani 78'den itibaren yer yer verdiği örneklerle de, işte durumun Kürt milliyetçiliğine karşı mücadelenin anladığım kadarıyla pratikte esas alındığı bir durum olduğunu filan anlatmaya çalışıyor arkadaş.

Ben bu genel tezle kesinlikle hemfikir değilim; en azından bugünkü bilgi seviyemle. Çünkü ben özel olarak bu belgeleri tümden 78'den itibaren bu bakış açısıyla yeniden gözden geçirip gelmedim; 78-82 arası şeyleri. Bu yüzden sınırlıyorum; bugünkü bilgi seviyemle diye. Ola ki... Ben şeyi dıştalamıyorum; bu konuda epeyce hatalar yapmış olduğumuz ortada.

Yalnız yoldaşın yazısında getirdiği kanıtlar, —benim dikkatimi çeken şey o— hep tekyanlı. Yoldaş yalnızca bir yanını alıp koymuş meselenin. Ama bir genel değerlendirme yapabilmek için, pratikte Kürt şövenizmi, Türk şövenizmi vs. şeklinde bir tespit yapabilmek için, yalnızca Türk şövenisti belgelerin alt alta sıralanması yetmez. Aynı zamanda Türk milliyetçiliğine karşı doğrudan doğruya yönelen mücadelenin de değerlendirilmesi gereklidir. Onların da belgeleri konmalıdır. Ancak ondan sonra genel bir değerlendirme yapılması mümkündür. Bu yüzden ben kesinlikle bu 14-15. bölüme bugünkü şeyde katılmam." (s.494-495)

Bu noktada CAFER araya girerek, Derviş'in yanlış bir temelde eleştirdiğini, sözü edilen yazının —"devam edecek" denilen yerde— kendi elyazısıyla yazmış olduğu yazı değil, Derviş'in sunduğu karar tasarısı olduğunu belirtir.

DERVİŞ, eğer elyazılı belgeden birşey girmiyorsa, o zaman bu eleştirisini geri çektiğini açıklar.

Formülasyonu düzeltme önerisi olarak "kaba Türk şövenisti" sözlerinden "kaba" sözcüğünün çıkarılmasını önerir. Sorunun böyle konmasının, kaba Türk şövenizmini de hoş gösterir bir fonksiyonu olabileceğini belirtir. (Bkz. s. 496)

Derviş'ten sonra konuşan Neriman, '82 öncesi için Türk şövenizmine karşı mücadelenin yeterli bir biçimde yürütülememiş olduğunu düşündüğünü, en azından yeterli olmadığı noktasında bir ek yapılması gerektiğini düşündüğünü belirtir. (Bkz. s. 496)

CAFER, "kaba" sözcüğünün çıkarılması yönünde getirilen öneriye katıldığını açıklar. '82 öncesi için ise şunları belirtir:

"82-85 sorununa gelince: Ben buraya bu paragrafın altına bir yıldız veya işaret koyup, karar tasarısının en sonuna '82 öncesi Türk milliyetçiliğine karşı mücadelede yetersiz olduğumuz ve yer yer pratikte ve teoride Kürt milliyetçiliğine karşı mücadeleyi esas aldığımız yönünde kuşkulara sahip olduğunu Konferansımız açıklar, şeklinde bir ek konmasını, en azından bunun kuşku olarak konmasını istiyorum." (s.496)

Bu nokta ile ilgili düzeltme daha sonra DERVİŞ yoldaş tarafından şöyle formüle edilerek karar tasarısının parçası haline gelir:

"Konferansımız, '82 öncesinde Türk şövenizmine karşı mücadelenin yeterli olmadığını, teori ve pratiğimizde Türk şövenisti sapmaların araştırılması gerektiğini tespit eder, görev olarak önümüze koyar." (s.499)

İrfan yoldaş karar tasarısı ile ilgili olarak, karar tasarısında yapılan, saflarımızda Türk şövenizminin ağırlıkta olduğu tespitinin bu şekli ile pek birşey ifade etmediğini belirtir. (Bkz. s. 497)

CAFER bu tespitin Merkez Komitesinin de yapmış olduğu tespit olduğunu açıklar. MUSTAFA aynı bağıntıda, saflarımızda Kürt milliyetçisi sapmanın olduğu bir durumun olup olmadığı sorusunu sorar.

İRFAN cevaben, kendisinin yalnızca bir soruna dikkat çekmeye çalıştığını, saflarımızdaki şimdiye kadarki sapmaların Kürt milliyetçisi sapma olmadığını belirtir.

Ali, Cafer'in getirdiklerinin doğru olduğunu, geçmişte bu noktada yanlış bir pozisyonda durduğunu açıklar. (Bkz. s.498)

Oylama öncesinde DİVAN, karar tasarısına köklü itirazı olan SELAMİ yoldaşa yeniden tavrını sorar.

SELAMİ kendisinin karar tasarısına bir bütün olarak karşı olmadığını, yalnızca belli problemlerini anlattığını; bizim bugünkü durumumuzda "Kürdistan sömürge midir" sorununun araştırmasını milli meselede çalışmanın merkezine koymamızın yanlış olduğunu gördüğünü belirtir. (Bkz. s.498-499)

Karar tasarısı, yukardaki açıkladığımız iki düzeltme önerisinin kabulü ile oybirliğiyle karar haline gelir.

Bu karar içinde yeralan "Türkiye-Kürdistan" sözcüğüne ALİ yoldaş dikkat çeker. Bunun üzerine, propagandada dil birliğini sağlamak amacı ile hangi kavramın kullanılmasının doğru olduğu üzerine (Türkiye Kürdistanı/Türkiye'deki Kürdistan/Kürdistan'ın Türkiye'deki bölümü/Türkiye-Kürdistan) vb. bir tartışma yürür.

NERİMAN'ın önerisi üzerine, bu konuda yeterli hazırlık olmadığından, bağlayıcı bir karar alınmaz. Sorunun araştırılması, bu arada şimdiye dek kullanılan kavramların kullanılmaya devam edilmesi kararlaştırılır. (Bkz. s.500-506 arası)

*

6- TKP/ML(B)'NİN "KÜRT ULUSUNA AYRILMA HAKKI YERİNE, GERİCİ BİR NİTELİK KAZANMIŞ OLAN 'ULUSLARIN KENDİ KADERİNİ TAYİN HAKKI'NI SAVUNARAK, BÜYÜK-TÜRK ŞÖVENİSTİ SAPMA İÇİNDE BULUNDUĞU" TEZİ ÜZERİNE

Bu bölümün tartışması, Konferans öncesi üzerinde tartışılmış olan şu karar tasarısı üzerine yürür:

6- TKP/ML(B)'NİN "KÜRT ULUSUNA AYRILMA HAKKI YERİNE, GERİCİ BİR NİTELİK KAZANMIŞ OLAN "ULUSLARIN KENDİ KADERİNİ TAYİN HAKKI"NI SAVUNARAK "BÜYÜK-TÜRK ŞÖVENİSTİ SAPMA" İÇİNDE BULUNDUĞU" TEZİ ÜZERİNE

Bu noktada önce şu tespit edilmelidir: Evet, Lenin 1917'de "Parti Programının Revizyonu" adlı yazısında

"birçok halde yanlış yorumlara meydan veren ulusların kendi kaderini tayin hakkı yerine, kesin bir kavram olan ulusların özgürce ayrılma hakkı kavramının geçirilmesi"ni

önermiştir. Evet, Stalin, Çiçerin'e karşı 1922'de yürüttüğü bir polemikte, onun "artık gerici bir nitelik kazanmış olan ulusların kendi kaderini tayin hakkı" kavramını kullanmasına karşı çıkmıştır.

Bundan bizim için çıkan sonuç şudur:

Propagandamızda, ajitasyonumuzda, temel belgelerimizde, programımızda kural olarak ulusların kendi kaderini tayin hakkı yerine, ondan çok daha berrak olan, açık olan "ayrılma hakkı" kavramını kullanmalıyız. Biz bunu şimdiye dek genel kural olarak yapmadık. Ve bunu yapmadığımız noktada hata yaptık.

Bizim bu hatamız, bizim "Türk şövenisti sapmamız"ın bir sonucu veya işareti değildir. Biz ulusların kendi kaderini tayin hakkını her zaman ayrılma hakkı anlamında kullandık ve bu kavramın ne anlama geldiğini tartıştığımız her yerde, bu kavramın yalnızca bir tek anlama, ulusların ayrılma hakkı anlamına geldiğini açıkladık.

Ulusların kendi kaderini tayin hakkının savunulmasının, ulusların ayrılma hakkını savunmamak demek olduğu şeklinde bir anlayış ve eleştiriyi, böyle bir genel tezi biz kesinlikle kavram fetişizmi olarak reddediyoruz. Ulusların kendi kaderini tayin hakkının içeriği Lenin ve Leninistler tarafından en başından itibaren yalnızca bir tek anlamda, ayrılma hakkı anlamında doldurulmuştur. Öyle savunulmuştur. Bu yüzden biz, bize getirilen "ayrılma hakkı"nı savunmadığımız suçlamasını kökten reddediyoruz.

Ulusların kendi kaderini tayin hakkı kavramına takılıp kalanlar, bu kavram gerici bir nitelik kazanmıştır gerekçesi ile bu kavramın kullanıldığı her yerde, her durumda "ayrılma hakkının savunulmadığı"nı iddia edenler, kavram fetişistleridir. Bu gibileri, böyle bir tavırla gerçekte ulusların kendi kaderini tayin hakkı kavramını "yanlış yorumlara açık olduğu", "gerici bir nitelik kazandığı" gibi gerekçelerle, bir başka kavramla; ayrılma hakkı kavramı ile değiştirmeyi öneren Lenin ve Stalin'e, daha sonra onların aynı kavramı yer yer kullandıkları noktada saldıran bir konumda durmaktadırlar.

Lenin, ulusların kendi kaderini tayin hakkı kavramı yerine ayrılma hakkı kavramının programa konmasını önerdikten 1,5 yıl sonra da Buharin'le girdiği bir polemikte Ulusların kendi kaderini tayin hakkı kavramını kullanmada bir sakınca görmemektedir. Çünkü Lenin kavram fetişisti değildir.

Çiçerin'le girdiği bir polemikte, ulusların kendi kaderini tayin hakkı kavramının kullanılmasına, bu kavram gerici bir nitelik kazandığı gerekçesi ile karşı çıkan Stalin, bu polemikten üç yıl sonra Semiç ile girdiği bir başka polemikte ulusların kendi kaderini tayin hakkı kavramını kullanmaktadır. Çünkü Stalin kavram fetişisti değildir.

Bu kavram 1928 Komintern programında kullanılmaktadır. Bu kavram 1938'de SBKP/B Tarihi - Kısa Ders'te kullanılmaktadır. Kimse de çıkıp, "Siz ulusların kendi kaderini tayin hakkı kavramını kullanmakla ayrılma hakkını savunmuyorsunuz" şeklinde bir eleştiri getirmemektedir. Çünkü dünya komünist hareketi kavram fetişisti değildir.

Karar tasarısına eleştirilerini Neriman yazılı olarak getirmiştir. Neriman yoldaşın Konferansa gedrdiği yazılı eleştirisi şöyledir:

"Önerinin, "TKP/ML(B), Kürt ulusunun ayrılma hakkı yerine, gerici bir nitelik kazanmış olan 'Ulusların kendi kaderini tayın hakkı'nı savunarak, Büyük-Türk şövenisti sapma içinde bulunduğu tezi üzerine" başlıklı 6. noktasına ilişkin:

a) GDS'in eleştirisine ilişkin sonuçlar yanlıştır. Öneride, GDS'in kendi kaderini tayin hakkı kavramının kullanılmasını şövenist olarak gördüğü ve böylelikle Lenin ve Stalin'e saldırdığı söylenmektedir.

GDS'in eleştirisinin özü, kendi kaderini tayin hakkının bizim tarafımızdan sürekli programatik olarak kullanıldığıdır. Buna bir de Frankfurt'taki toplantıda yapılan konuşmada, bunun haklı çıkarılması ve kendi kaderini tayin hakkı ile ayrılma hakkının aynı şeyler olduğunun söylenmesi eklenmelidir.

Dananın kuyruğu burada kopmaktadır. Getirilen doğru eleştiriye karşılık, biz kendi kaderini tayin hakkını Kaypakkaya'nın "ayrılma hakkından başka anlama gelmez" demesi anlamında kullandık, ama Komünist Enternasyonal'de bu slogan üzerine yürütülen tartışmadan haberimiz yok; şimdi dikkatimizin çekildiği noktada, slogan olarak ayrılma hakkını kullanmayı programatik olarak doğru görüyoruz şeklinde cevap verilseydi, görüşüme göre tüm tartışma problemsiz yürürdü. Tayin edici olan, gerçekten varolan bir hatanın eleştirildiği, bizim bu hatayı anında düzeltme yerine bu hatada direndiğimizdir.

b) Frankfurt konuşmasındaki, kendi kaderini tayin hakkının Marksist-Leninistler tarafından "kayıtsız-koşulsuz savunulduğu" şeklindeki pozisyon da reddedilmelidir.

Burada, Marksist-Leninistlerin yalnızca kendi kaderini tayin özgürlüğü için mücadeleyi kayıtsız-koşulsuz tanıdıkları, ama ulusal kendi kaderini tayın doğrultusundaki her talebi asla desteklemedikleri ince ve temiz bir şekilde birbirinden ayrılmamaktadır.

Bu bölümdeki ilk konuşmacı olan **Neriman** yoldaş, GDS'in bizim ulusların kendi kaderini tayin hakkını kullandığımız noktada, bunun ayrılıp ayrı devlet kurma hakkını reddettiğimiz anlamına geldiği şeklinde bir eleştiri getirdiğinin söylendiğini, ama polemiğin başlarında en azından GDS'in eleştirisinin özünün bu olmadığını, kendisine göre "Benim için bu bağıntıda getirilen eleştirinin esası, özü, bizden programatik olarak ayrılma hakkı kavramının kullanılmasının talep edilmiş olması idi" olduğunu, Merkez Komitesinin ise bu özü görmediğini, tersine hatasını derinleştirdiğini belirtir. GDS'in eleştirisinin diğer yanının, esas olmayan yanının ise yanlış olduğunu, bu sloganın hiç kullanılamayacağı şeklindeki eleştirinin yanlış olduğunu belirtir. (Bkz. s.506-507)

Mustafa, kendisinin geçmişte sadece Merkez Komitesinin yazılarına katılmakla kalmadığını, bu sloganı doğrudan kendisinin ürettiği yazılarda da kullandığını, bu sorunla ilgili tam çözemediği bir sorunu olduğunu açıklar. Bu sorununu da şöyle koyar:

> "Benim yalnız tam çözemediğim, sorun bizim önümüze Lenin'den alıntı getirildiği halde biz ısrar ettik. Ben bunun her halde daha önceki gündem maddesinde aldığımız kararla ilgili de bağının olabileceğini düşünüyorum."

Ve Neriman'ın gerek yazılı, gerekse sözlü getirdiklerine esasta katıldığını açıklar (s.507)

Derviş, GDS tarafından getirilen eleştiride öz ile ikincil yanın ayrılması talebinin doğru olduğunu, ama gelen eleştiride öz noktasında Neriman ve ona katıldığı oranda Mustafa ile hemfikir olmadığını; GDS'in getirdiği eleştiride esas yön olmasa bile, doğru bir yönün başlangıçta MK tarafından ve Partinin bir bölümü tarafından görülmediğini, daha sonra ise bunun görülüp düzeltildiğini açıklar. (s. 507-508)

GDS'in eleştirisinin özünün Neriman tarafından yanlış yorumlandığını; bu özün ulusların kendi kaderini tayin hakkını savunmanın, ayrılma hakkını savunmamak, ayrılma hakkını reddetmek iddiası olduğunu açıklar. (Bkz. s. 509)

Leyla, GDS'in getirdiği eleştirinin özü konusunda Derviş'e katıldığını, ancak bizim de bu eleştirinin bu şekilde gelmesi karşısında tepkici davrandığımızı, Lenin alıntısı getirildikten sonra da bir süre ulusların kendi kaderini tayin hakkını savunduğumuzu belirtir, ve bunun karar tasarısına eklenmesini önerir. (Bkz. s.509)

Yeniden konuşan **Neriman**, kendisinin GDS'in ulusların kendi kaderini

tayin hakkının savunulması sosyal-şövendir tezine katılmadığını, ama bu yanlış tezin GDS'in getirdiği eleştirinin doğru özü olmadığını, ve bizim bu doğru özü bulup ortaya çıkarmadığımızı savunur. (Bkz. s. 509-510)

İRFAN, Neriman yoldaşın polemiğin gelişmesini doğru değerlendirmediğini belirtir. (Bkz. s. 511)

CAFER, tartışılan öz nedir bağıntısında, Neriman'ın yanlış pozisyonda olduğunu belirtir. (Bkz. s. 512-514)

DERVİŞ, tartışmada gelinen noktada esas çatışma noktasının, GDS'in eleştirisinin özünün ne olduğuna verilen cevapta yattığını açıklar, Neriman'ın pozisyonunu eleştirir. GDS'in getirdiği eleştirideki yanlış özün, bu eleştirideki doğru yanı görmemizi geciktirmede de rol oynadığını, gelinen yerde bunun karar tasarısına eklenmesi önerisinin doğru olduğunu belirtir. (Bkz. s. 514-516)

Ali:

"Ulusların kendi kaderini tayin hakkının savunulmasının, gerçekte ayrılma hakkını savunmak demek olmadığının söylendiği yerde, getirilen eleştirinin ve bunun sonucu olarak da sosyal-şövenizm tespitinin yapıldığı bir yerde, getirilen eleştirinin özünün kesinlikle yanlış olduğu benim için açıktır" (s.516)

diyerek, gelen eleştiride özü nasıl gördüğünü ortaya koyar. Devamla, bunun GDS'in "bu noktadaki kelime düşkünlüğünün ve hem de teoriyi istediği gibi kullanmaya çalışma tavrının bir örneği" olduğunu söyler.

Ulusların kendi kaderini tayin hakkı sloganının belli şartlarda —bu sloganın bizzat ayrılık hakkına karşı bir slogan olarak kullanılmaya başlanması—, Bolşevikler tarafından kullanılmadığını, bunun yerine ayrılık hakkı'nın getirildiğini, ve fakat daha sonra tekrar kullanıldığını, tekrar kullanılmasının da o dönemdeki şartlarla açıklanabileceğini belirtir. (Bkz. s.517)

Ali yoldaş son olarak, ulusların kendi kaderini tayin hakkı sloganının bir ve tek anlamı olmadığını, "Bolşevik Parti Tarihinde, Stalin'in eserlerinde ulusların kendi kaderini tayin hakkının bir tek ve yalnızca ayrı devlet kurma hakkı olarak tanımlanmaktadır" der. Bunun günümüz sorunu olmamakla birlikte, teorik bir sorun olarak bilinmesini talep eder. (s. 517)

Faruk, Derviş'in getirdiklerine katıldığını; GDS ve eski kardeşlerin polemiğin başlarında Lenin'den ilgili alıntıyı getirmediklerini, bunu süreç içinde getirdiklerini belirttikten sonra, 'Propagandamızda, ajitasyonumuzda, temel belgelerimizde, programımızda kural olarak ulusların kendi kaderini tayin hakkı yerine, çok daha berrak olan, açık olan ayrılma hakkı kavramını kullanmalıyız. Biz bunu şimdiye dek genel kural olarak yapmadık. Ve bunu yapmadığımız noktada hata yaptık' denildiğini, ama bu hatanın nereden kaynaklandığının konulmadığını, bunun konması gerektiğini belirtir. (Bkz. s. 517)

Leyla, bu konuda bizim hatamızın içeriksel bir hata olmadığını, hatanın yanlış bir kavramın kullanılması olduğunu; Lenin'den alıntıyı Mart 1983'te değil, 1982 12 Eylül tartışma toplantılarında —en azından kendi bölgesinde— getirdiklerini, ve bunların getirdikleri şeyleri daha sonra hücrede tartıştıklarını belirtir. Tepkici bir şekilde, eleştiride doğru olan yanı kabul etmediğimizi, bunun hata olduğunu belirtir. (Bkz. s. 519)

Mustafa, daha önce problem olarak getirdiği şeyi biraz daha açar. GDS'in bize bu eleştiriyi hangi ortamda getirdiğini açıklamaya çalışır. Ortam konusunda şunları söyler:

"Bu ortam; II. Konferansı yapıyoruz. II. Konferansta şimdi tespit ettiğimiz gibi, niyetimizden-isteğimizden bağımsız olarak Kürt milliyetçiliğini esas tehlike görüyoruz... 1 Mayıs 82'nin 2. toplantısında —söyleyip söylemediğinden bağımsız— bizim sorumlu yoldaşımız, bizim temsilcimiz o toplantı tutanağında... Türkiye'de halk/halklar kavramının tartışması var. Ve bize doğrudan sosyal-

şöven filan demeden, böyle bir kavramın kullanılması yanlıştır, sizin bunu kullanmanız gerekir filan eleştirisi getiriliyor." (s. 520)

Devamla, bu eleştiriler gelmesine rağmen bizim bu kavramı kullanmaya devam ettiğimizi ve zaten bu kavramı şu anlamda kullanıyoruz vs. diye açıklamalarda bulunduğumuzu; daha sonraki tartışmalar içerisinde ise GDS'in, siz sosyal-şöven olduğunuzdan dolayı bunları kullanıyorsunuz eleştirisini getirdiğini, bizim bu kavramları ısrarla kullanmamızın o günkü sapmalarımızla her halükarda bir bağının olduğunu gördüğünü açıklar. (Bkz. s. 520)

Şartlardan bağımsız her ulusların kendi kaderini tayin hakkı kavramını kullanmanın problem olacağı anlayışında olmadığını, ama bizim şartlarımızda belli problemlerimizin, sapmalarımızın olduğunu, bu şartlarda problem olarak gördüğünü, bu problemin araştırılmasını Konferansın önümüze görev olarak koyması gerektiğini belirtir. (Bkz. s. 520)

Ermiş, kavram fetişizmi denilen şeyin doğru olmadığını açıklar. Kavramlara ciddi bir şekilde sarılmayı yanlış görmediğini ortaya koyar.

Derviş tartışmalar sonrasında karar tasarısına şu eki yaptığını açıklar:

""Biz ulusların kendi kaderini tayin hakkı kavramını GDS'in bu kavram yerine ayrılma hakkı kullanılmalıdır eleştirisine ve tartışmanın bir aşamasında, Lenin-Stalin'den alıntılar getirilmesine rağmen, bir süre daha kural olarak parantez içinde ayrılma hakkıyla beraber kullanmaya devam ettik. Bu da önemli bir hata idi. Bu hatamızda, GDS'in getirdiği eleştiride, eleştirinin ulusların kendi kaderini tayin hakkı kavramının kullanılmasının ayrılma hakkını savunmamak anlamına geldiği, bizim bu kavramı kullanmakla ayrılma hakkını propaganda etmediğimiz ve bunu savunmadığımız şeklinde getirmesinin önemli rolü olmuştur." Ondan sonra devam ediyor: "Bizim bu hatamız, bizim Türk şövenisti sapmamızın bir sonucu veya işareti değildir. Biz ulusların kendi kaderini tayin hakkını her zaman ayrılma hakkı anlamında kullandık. Ve bu kavramın ne anlama geldiğini..." vs. diye gidiyor." (s. 522)

Bir-iki formülasyon düzeltmesi yapıldıktan sonra, şu karar, Mustafa'nın çekimser oyuna karşı, tüm diğer delegelerin oyları ile çoğunlukla karar olarak çıkar:

"6- <u>TKP/ML(B)'NİN 'KÜRT ULUSUNA AYRILMA HAKKI Y E R İ N E, GERİCİ BİR NİTELİK KAZANMIŞ OLAN 'ULUSLARIN KENDİ KADERİNİ TAYİN HAKKI'NI SAVUNARAK 'BÜYÜK-TÜRK ŞÖVENİSTİ SAPMA' İÇİNDE BULUNDUĞU' TEZİ ÜZERİNE</u>

Bu noktada önce şu tespit edilmelidir: Evet, Lenin 1917'de "Parti Programının Revizyonu" adlı yazısında

'birçok halde yanlış yorumlara meydan veren ulusların kendi kaderini tayin hakkı yerine, kesin bir kavram olan ulusların özgürce ayrılma hakkı kavramının geçirilmesi'ni

önermiştir. Evet, Stalin, Çiçerin'e karşı 1921'de yürüttüğü bir polemikte, onun

'artık gerici bir nitelik kazanmış olan ulusların kendi kaderini tayin hakkı'

kavramını kullanmasına karşı çıkmıştır.

Bundan bizim için çıkan sonuç şudur:

Propagandamızda, ajitasyonumuzda, temel belgelerimizde, programımızda <u>kural olarak</u> ulusların kendi kaderini tayin hakkı yerine, ondan çok daha berrak olan, açık olan 'ayrılma hakkı' kavramını kullanmalıyız. Biz bunu şimdiye dek genel kural olarak yapmadık. Ve bunu yapmadığımız noktada hata yaptık.

Biz, 'ulusların kendi kaderini tayin hakkı' kavramını GDS'in; bu kavram yerine 'ayrılma hakkı' kavramı kullanılmalıdır eleştirisine ve tartışmanın bir aşamasında Lenin-Stalin alıntıları getirilmesine rağmen, bir süre daha kural olarak kullanmaya devam ettik. Bu önemli bir hata idi.

Bu hatamızda, GDS'in getirdiği eleştiride, eleştirinin 'ulusların kendi kaderini tayin hakkı' kavramının kullanılmasının, ayrılma hakkı'nı savunmamak anlamına geldiği; bizim bu kavramı kullanmakla ayrılma hakkını propaganda etmediğimiz ve savunmadığımız anlamına geldiği şeklinde getirmesinin de önemli rolü olmuştur!

Bizim bu hatamız, bizim 'Türk şövenisti sapmamız'ın bir sonucu veya işareti değildir. Biz ulusların kendi kaderini tayin hakkını her zaman ayrılma hakkı anlamında kullandık ve bu kavramın ne anlama geldiğini tartıştığımız her yerde, bu kavramın yalnızca bir tek anlama, ulusların ayrılma hakkı anlamına geldiğini açıkladık.

Ulusların kendi kaderini tayin hakkının savunulmasının, ulusların ayrılma hakkını savunmamak demek olduğu şeklinde bir anlayış ve eleştiriyi, böyle bir genel tezi biz kesinlikle kavram fetişizmi olarak reddediyoruz. Ulusların kendi kaderini tayin hakkının içeriği Lenin ve Leninistler tarafından en başından itibaren yalnızca bir tek anlamda, ayrılma hakkı anlamında doldurulmuştur. Öyle savunulmuştur. Bu yüzden biz, bize getirilen 'ayrılma hakkı'nı savunmadığımız suçlamasını kökten reddediyoruz.

Ulusların kendi kaderini tayin hakkı kavramına takılıp kalanlar, bu kavram gerici bir nitelik kazanmıştır gerekçesi ile bu kavramın kullanıldığı her yerde, her durumda 'ayrılma hakkının savunulmadığı'nı iddia edenler, kavram fetişistleridir. Bu gibileri, böyle bir tavırla gerçekte ulusların kendi kaderini tayin hakkı kavramının 'yanlış yorumlara açık olduğu', 'gerici bir nitelik kazandığı' gibi gerekçelerle, bir başka kavramla; ayrılma hakkı kavramı ile değiştirmeyi öneren Lenin ve Stalin'e, daha sonra onların aynı kavramı yer yer kullandıkları noktada saldıran bir konumda durmaktadırlar.

Lenin, ulusların kendi kaderini tayin hakkı kavramı yerine ayrılma hakkı kavramının programa konmasını önerdikten 1,5 yıl sonra da Buharin'le girdiği bir polemikte, ulusların kendi kaderini tayin hakkı kavramını kullanmada bir sakınca görmemektedir. Çünkü Lenin kavram fetişisti değildir.

Çiçerin'le girdiği bir polemikte, ulusların kendi kaderini tayin hakkı kavramının kullanılmasına, bu kavram gerici bir nitelik kazandığı gerekçesi ile karşı çıkan Stalin, bu polemikten üç yıl sonra Semiç ile girdiği bir başka polemikte, ulusların kendi kaderini tayin hakkı kavramını kullanmaktadır. Çünkü Stalin kavram fetişisti değildir.

Bu kavram 1928 Komintern Programında kullanılmaktadır. Bu kavram 1938'de SBKP/B Tarihi - Kısa Ders'te kullanılmaktadır. Kimse de çıkıp, 'Siz ulusların kendi kaderini tayin hakkı kavramını kullanmakla ayrılma hakkını savunmuyorsunuz' şeklinde bir eleştiri getirmemektedir. Çünkü Dünya Komünist Hareketi kavram fetişisti değildir."

7- TKP/ML(B)'NİN "TÜRKİYE'DE EZİLEN ULUSLARDAN HALKLARIN VARLIĞINI REDDETTİĞİ" TEZİ ÜZERİNE

Bu noktanın tartışılmasında çıkış noktası, Konferans öncesinde Parti içi ve çevresinde tartışılmış olan şu karar tasarısıdır:

7- TKP/ML(B)'NİN "TÜRKİYE'DE EZİLEN ULUSLARDAN HALKLARIN VARLIĞINI REDDETTİĞİ" TEZİ ÜZERİNE

Böyle bir genel tezi İFTİRA olarak reddediyoruz. Biz kesinlikle hiçbir yerde, hiçbir belgemizde Türkiye'de ezilen uluslardan halkların varlığını reddetmedik. Türkiye'de Türk milleti dışında, Kürt milleti, ve çeşitli milli azınlıklar yaşamaktadır. Her millet ve milliyet kendi içinde sınıflara bölünmüştür. Bir yanda, emekçi ve ezilenler; diğer yanda sömürücüler, ezenler! Bu anlamda Türkiye'de Türk halkı, Kürt halkı, Ermeni halkı, Arap halkı, Rum halkı, Çerkez halkı, Laz halkı vb., yani halklar vardır. Biz bunu hiçbir yerde reddetmedik. Sorunu bizim Türkiye'de "ezilen uluslardan (Doğrusu ulus ve milliyetlerden olmalı —BN) halkların varlığını reddettiğimiz" biçiminde koymak, sorunu çarpıtmaktır. Bizim tartıştığımız sorun, Türkiye'de halkların varolup olmadığı değil, kullanılacak hangi sloganın, milli temelde aralarında ayrılıklar olan, ve fakat hakim sınıflara, emperyalizme karşı sınıf mücadelesinde ortak çıkarlara sahip olan halk yığınlarının devrim mücadelesinde birleştirilmesine hizmet edeceği sorunu idi, ve sorunudur.

Biz bu soruya "Türkiye halkları" yerine, hem halklar arasındaki milli bölünmüşlüğü dile getiren, ve fakat aynı zamanda onlar arasındaki çıkar birliğini de dile getiren "çeşitli milliyetlerden Türkiye halkı" kavramını kullanmanın bu amaca daha iyi hizmet edeceği cevabını verdik.

Eski kardeş örgütlerimizin 1 Mayıs konusundaki polemik başlayana dek bizim bu sloganı kullanmamıza köklü bir itirazları yoktu; bu sloganın Türkiye "halklarının varlığını reddetmek" demek olduğu şeklinde bir eleştirileri hiç yoktu! Tersine bu kavramı doğru bulup, kendileri de kullanıyorlardı!

Ne zaman ki, 1 Mayıs tartışmaları içinde Komeleh, halk yerine halklar kavramının kullanılması gerektiğini getirdi; o noktada kardeş örgütler, Komeleh nın eleştirisini alıp, sanki bu konuda eleştiri hedefi bir tek bizmişiz gibi, veryansın ettiler!

Polemiğin başlangıç noktasında, hiçbir ayrım ve sınırlama yapmadan, "Türkiye halkları kavramı daima kullanılmalıdır" tezini getirdiler. Lenin ve Stalin'in Rusya'da hep "halklardan sözettiği" tespitini getirdiler.

Merkez Komitesi, GDS'e karşı yürüttüğü polemikte haklı olarak bu tezin yanlışlığını ortaya koydu. O bunu yaparken, kendisi de bir hataya düştü. Yapması gereken, eski kardeşlerin yapmadığı ayrımı yapmak, ve Lenin ve Stalin'in milli meseleyi tartıştıkları yerlerde, halk/halklar kavramlarını kullanma durumunda kaldıklarında, halklar kavramını kullandıklarını tespit etmekti. MK polemik içinde bunu yapmadı. Bunun ötesinde, Lenin ve Stalin'in halk kavramını yalnızca sınıfsal içerikle kullandığı anlamına gelen yanlış bir tez de savundu.

Bunun dışında, polemiğin başlangıç noktasında; 1 Mayıs 1982 için yapılan ikinci eylem birliği toplantısında BP temsilcisinin neden halklar kavramı yerine çeşitli milliyetlerden Türkiye halkı kavramı kullanıldığı konusunda yaptığı açıklama ve getirdiği gerekçeler yanlıştı. Hem olgu tespiti olarak yanlıştı; hem de ideolojik olarak Kürt milliyetçiliğine karşı mücadeleyi esas gösteren bir sapma idi.

Geldikleri son noktada eski kardeş örgütlerimiz broşürlerinde "milli sorunda tartışıldığında, halklar kavramı kullanılmalıdır" biçiminde bir genel tezi savunmaktadırlar. Bu tez de bu şekli ile yanlıştır. Çünkü milli meselede tartışıldığında, ancak halk/halklar kavramları bağıntısında halklar kavramının kullanılması gerektiğini söylemek doğrudur. Bunun yanında milletler, milliyetler gibi kavramlar da tabii ki kullanılacaktır. Şu tespit edilmelidir ki, geldikleri son noktada savundukları tez ile, başlangıçta savundukları tez arasında da önemli bir farklılık vardır! Ama bu farklılık sessizce geçiştirilmektedir. Yani tavır özeleştiri tavrı değildir.

Eski kardeşlerin "Türkiye halkları" kavramının daima kullanılması gerektiği tezini gerekçelendirmek için getirdiği gerekçelerin hiçbirinin tutar tarafı yoktur. Yalnızca onların kavram fetişisti yaklaşımlarına işaret etmektedir.

Bu karar tasarısına Parti içindeki tartışmalar sonrasında yapılan tek ek/düzeltme şöyle idi:

"7. bölümde, 16. sayfada, alttan ikinci paragrafın (Bkz. s. 44, alttan ikinci paragrafın son cümlesi) çıkacak, yerine:

'Bunun ötesinde, Lenin'in ve Stalin'in halk kavramını 'hiçbir yerde millet, ahali' vb. ile eşanlamlı kullanmadıkları biçiminde yanlış bir iddia da ileri sürdü.'

Konferansa Neriman yoldaş bu tasarı hakkında şu yazılı görüşleri getirdi:

"Önerinin, "TKP/ML(B)'nin Türkiye'de ezilen uluslardan halkların varlığını reddettiği tezi üzerine" başlıklı 7. noktasına ilişkin:

a) Giriş bölümünde, "çeşitli uluslardan Türkiye halkı" şeklindeki kavram belirlemesinin, çeşitli kavramların yanısıra bu kavramı da, ama "Türkiye halkları" kavramını da kullanan İbrahim Kaypakkaya'ya da yöneldiğini ve böylelikle açık bir şekilde yanlış bir kavram belirlemesi yapıldığı da özeleştirici bir şekilde eklenmelidir.

b) "Halklar kavramı tartışmada, yalnızca halk/halklar kavram çifti arasında seçim yapılması gerektiğinde kullanılmalıdır" belirlemesi ve ondan bir önceki cümle: "çünkü ulusal sorunda öncelikle millet, milliyetler gibi kavramlar kullanılmalıdır", halk/halklar kavramının kullanılmasını çok biçimsel bir şekilde gerekçelendirmekte ve asla içeriksel bir şekilde değil.

Türkiye halkları kavramının kullanılması tam da ulusal sorunda hangi açıdan mutlaka gereklidir? Bu soru yanıtlanmamakta ve önemi görülmemektedir. "Yalnızca Türkiye halkları ortaklaşa devrimci mücadeleleriyle ulusal baskıya bir son verebilir ve faşizmi devirebilirler" şeklindeki bir programatik slogandan sözedildiğinde, burada ulusal sorun sosyal sorunla bağlanmakta ve a) ulusal sorunun yalnızca demokratik devrimle çözülebileceği, ve b) bunun için esaslı önkoşulun Türkiye halklarının ortak mücadelesi olduğu sonucu çıkmaktadır.

Bu anlamda, ulusal sorunda halklardan sözetmek ve sosyal sorunda çeşitli ezilenlerden sınıfsal olarak sözetmek şeklindeki belirleme sorunu çözmez.

Tam da sosyal sorunla ulusal sorunun birbiriyle bağlanmasından sözediliyorsa, halklar kavramı kullanılmalıdır. Çünkü ancak bu şekilde çeşitli uluslardan Türkiye halkının birliğinin sağlanması görevi doğru olarak belirlenebilir.

Cafer yoldaş ise şu alternatif karar tasarısını Konferansa getirdi:

"7- TKP/ML(B)'NİN 'TÜRKİYE'DE EZİLEN ULUSLARDAN HALKLARIN VARLIĞINI REDDETTİĞİ' TEZİ ÜZERİNE

Üçüncü Konferansımız böyle bir genel tezi İFTİRA olarak reddeder. Biz kesinlikle hiçbir yerde, hiçbir belgemizde Türkiye'de ezilen uluslardan halkların varlığını reddetmedik. Türkiye'de Türk milleti dışında, Kürt milleti ve çeşitli milli azınlıklar yaşamaktadır. Her millet ve milliyet kendi içinde sınıflara bölünmüştür. Bir yanda başta proletarya olmak üzere emekçiler ve ezilenler, diğer yanda sömürücüler, ezenler. Bu anlamda Türkiye'de Türk halkı, Kürt halkı,

Ermeni halkı, Arap halkı, Rum halkı, Çerkez halkı, Laz halkı, vb., yani halklar vardır. Biz bunu hiçbir yerde reddetmedik. Sorunu bizim, Türkiye'de ezilen uluslardan —doğrusu ulus ve milliyetlerden olmalı— halkların varlığını reddettiğimiz biçiminde koymak, bize savunmadığımız düşünceyi maletmektir. Eski kardeşler bu genel tezlerini bizim kullandığımız 'çeşitli milliyetlerden Türkiye halkı' sloganına dayanarak getirmektedirler.

En başta şunu belirtelim ki, eski kardeş örgütlerimiz 1 Mayıs konusundaki polemik başlayana dek bizim bu sloganı kullanmamıza köklü bir itirazda bulunmadılar. Hele bu sloganın Türkiye halklarının varlığını reddetmek demek olduğu şeklinde bir eleştirileri hiç yoktu. Tersine bu sloganı doğru bulup, kendileri de kullanıyorlardı. Ne zaman 1 Mayıs tartışmaları içinde Komeleh halk yerine halklar kavramının kullanılması gerektiğini getirdi, o zaman o noktada kardeş örgütler Komeleh'nin eleştirisini alıp, sanki bu konuda eleştiri hedefi bir tek bizmişiz gibi veryansın ettiler. Bu tavır Marksist-Leninist bir tavır değildir.

Üçüncü Konferansımız, çeşitli milliyetlerden Türkiye halkı ve Türkiye halkları sloganları üzerine eski kardeşler ile Merkez Komitemiz arasındaki süregelen polemiği inceleyerek bu konuda şu sonuçlara varmıştır:

* Eski kardeşler polemiğin başlangıcında, doğru olanın, İbrahim Kaypakkaya yoldaşın yazılarında ortaya koyduğu "Türkiye halkları" parolası olduğunu; çünkü yalnız bu parola ile ulusların ulusların kendi kaderini tayin hakkı, ayrılıp ayrı devlet kurma hakkı olarak savunulabilir; Türkiye halkı parolası ile aslında ayrılık hakkı reddedilmektedir görüşünü savundular. Onlar bu temel yaklaşımlarını — İbrahim Kaypakkaya'nın da çeşitli milliyetlerden Türkiye halkı sloganını kabul etme dışında— bütünüyle korudular, koruyorlar. Biz sorunun bu şekilde konuluşunu kökten yanlış buluyoruz.

* Türkiye halkları parolası, Türkiye'de Türk halkı dışında değişik ulus ve başka halkların da —ulusların değil— yaşadığını açıkça ilan eden ve kendini bununla sınırlayan, bu özelliği ile yalnızca Türk şövenizmine karşı yönelen doğru bir slogandır. Bu slogan yerel milliyetçiliğe yönelmediği gibi, yalnız bununla ayrılık hakkının savunulacağı düşüncesini de içermez. Çünkü çeşitli milliyetlerden Türkiye halkı sloganı ile de ayrılık hakkı savunulur.

Şöyle ki: Bu slogan Türkiye'de halkın milli bölünmüşlüğünü, çeşitli milliyetlerden oluştuğunu, Türkiye'de sadece Türk halkının yaşamadığını savunmakla Türk şövenizmine karşı yönelirken; sınıfsal konumundan dolayı halkın emperyalizme ve yerli uşaklarına karşı birliğini savunduğu için de yerel milliyetçiliğe karşı yönelir. Yani ikili bir özelliğe sahiptir. Bunun içindir ki, bu slogan ayrılma hakkının reddi değildir. Bu slogan aynı zamanda polemik içinde Merkez Komitemizin savunduğu gibi, Türk milliyetçiliğine karşı mücadeleyi merkeze koyan, bunun yanında 'ezilen ulus milliyetçiliğine de vuran' bir slogan değildir. Hele hele, sloganın böyle bir yorumu, Lenin ve Stalin'in kullandıkları Rusya halkı kavramının anlamı ile hiç mi hiç aynı değildir. Tabii ki İbrahim Kaypakkaya yoldaşın bu sloganı kullanırken anladığı içerikle de tamamen çelişmektedir. İbrahim Kaypakkaya yoldaş gerek Türkiye halkları sloganını, gerekse çeşitli milliyetlerden Türkiye halkı sloganını hiçbir zaman doğrudan Kürt ulusunun ayrılma hakkı sorununu tartışan ve çözen bir slogan olarak kullanmamıştır. O doğrudan Kürt ulusunun ayrılma hakkı ile ilgili olarak, Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkı ve genelde ve özelde kullandığı ulusların kendi kaderini tayin hakkını kullanmıştır.

Kardeşler ayrılma hakkının yalnızca Türkiye halkları parolasi ile savunulabileceğini doğru bulmakla, İbrahim Kaypakkaya yoldaşı anlamadıkları gibi, onu savunmadıklarını da kanıtlamaktadır.

* Konferansımız bu konudaki tartışmanın ilk başlangıcı olan 1982 1 Mayıs eylembirliği toplantısında temsilcimizin neden Türkiye halkları sloganı yerine çeşitli milliyetlerden Türkiye halkı sloganını kullandığımızı açıklarken getirdiği gerekçelerin kesinlikle yanlış olduğunu, ideolojik planda Kürt milliyetçiliğine karşı mücadeleyi doğru gördüğümüz anlamına gelen değerlendirmesinin kaba Türk şövenisti bir sapma olduğunu vurgular. Ayrıca temsilcimizin gerekçeleri-

nin çeşitli milliyetlerden Türkiye halkı sloganının tam doğru bir yorumu olmadığını, bu anlamda Partimizin gerçek pozisyonunu tam olarak yansıtmadığını vurgulamak isteriz.

* Konferansımız, Partimiz TKP/ML(B)'nin yalnızca Türk komünistlerinin örgütü olmadığını, Türkiye-Kürdistan'da yaşayan Kürt, Ermeni, Arap, Laz, Çerkez, vs. gibi ulus ve ulusal azınlıklardan komünistlerin de içinde yeraldığı bir örgüt olarak değerlendirdiği için; kendini yalnızca Türk şovenizmine karşı mücadele ile görevlendirmeyi Marksizm-Leninizme bir saldırı olarak görür ve bundan dolayı halk/halklar bağıntısında sadece Türk şovenizmine karşı mücadeleyi içeren Türkiye halkları parolasını kullanmayı yeterli görmez.

Ulusal sorunda ikili görevin bilincinde olarak, Türkiye'de Türk şovenizminin hakim ideoloji olduğunu, buna karşı ideolojik mücadelenin toplumun geniş kesimleri, genelde sol çevre ve özelde kendi içimizde esas alınması gerektiğini vurgular. Bu görevin öncelikle içimizdeki Türk ulusundan komünistlerin görevi olduğunu açıklar. Bütün bunlardan dolayıdır ki, halk/halklar bağıntısında Türkiye halkları sloganının, Türk şovenizmine karşı mücadelede kural olarak kullanılmasını doğru bulduğunu açıklar.

* Konferansımız, Partimizin bileşiminden ve ulusal sorunda ikili görevin bilincinde olarak, başta Kürt milliyetçiliği olmak üzere yerel milliyetçiliğin her türüne karşı mücadele göreviyle Partimizi yükümlü kılar. Esas görev olan Türk şovenizmine karşı mücadele sorununa bağlı ele alınması gereken bu görev, öncelikle içimizdeki Kürt ve diğer ulusal azınlıklardan gelen yoldaşların görevidir. Bu görevin gereği olarak, halk/halklar bağıntısında "Yaşasın çeşitli milliyetlerden Türkiye-Kürdistan halklarının birliği" sloganının kullanılmasını doğru bulduğunu karara bağlar.

Bu bağıntıda, çeşitli milliyetlerden Türkiye halkı sloganı, ulusal sorunda, ne Türk şovenizmine karşı mücadele sorununu, ne de yerel milliyetçiliğe karşı mücadele sorununu gerçek anlamda çözmediği için, propaganda ve ajitasyonda kullanmamayı doğru bulduğumuzu açıklarız.

* Bu konudaki tartışmanın bir diğer temel unsuru ise şudur:

Eski kardeşlerden GDS, tartışmanın içinde Türkiye halkları ile ulusların ayrılma hakkını eşanlamlı kullanarak, Türkiye'de sadece ve daima Türkiye halkları parolasının kullanılması gerektiğini, çünkü ancak bu parola ile ayrılık hakkının savunulabileceğini, Lenin ve Stalin'in de daima Rusya halklarından sözettiklerini, ancak böyle bir tavrın İbrahim Kaypakkaya'nın mirasını savunmak olacağını ileri sürdü ve savundu. Bu görüş daha sonraları bütün kardeşlerin ve bu arada Spartakis'in de görüşü haline geldi.

Merkez Komitemiz, GDS'in bu pozisyonuna karşı polemik yürütürken, birden fazla yanlış savundu. Birincisi: Lenin ve Stalin'in hiçbir yerde halk kavramını millet, ahali vb. ile eşanlamlı kullanmadıklarını. İkincisi: GDS ile tartışılan sorunun milli sorun bağıntısında Lenin ve Stalin'in daima Rusya halklarından sözedip etmediklerinin olduğunun kavranmaması ve boş yere Lenin ve Stalin'in Rus halkı, Rusya halkı gibi kavramları da kullandığının ispatlanmasıdır. Halbuki yapılması gereken şey, Lenin ve Stalin'in ulusal sorun bağıntısında ancak halk/halklar ikileminde, kural olarak Rusya halkları parolasını kullandıkları, ancak genelde ulusal sorunda Rusya halkları sloganını kullanmadıklarını ispatlamak, Lenin ve Stalin'in ulusal sorun bağıntısında millet, milliyet vb. gibi kavramları da kullandıkları kanıtlanarak, daima Rusya halkları kavramını kullandılar, Türkiye'de de daima ve sadece Türkiye halkları kullanılmalıdır tezinin bu genellikle saçma olduğunu, Lenin ve Stalin'e ve bu alanda İbrahim Kaypakkaya yoldaşa saldırı olduğunu savunmak olmalıydı. Ne yazık ki, Merkez Komitemiz bu doğruları ortaya koyamadı ve savunamadı. Tersine, bizzat kendisi Lenin ve Stalin'in konuyla ilgili yaklaşımlarını yukarda gösterdiğimiz alanlarda kavramadı, revize etti. Ancak tartışma sürecinde hatalarını bütün yönleriyle olmasa da, kavramaya ve aşmaya çalışarak, olumsuz yöne doğru giden gelişmenin engellenmesinde küçümsenemeyecek bir gelişme gösterdiği de kesinlikle vurgulanmalıdır.

Eski kardeşlerin Türkiye'de Partimiz tarafından sadece ve daima Türkiye halkları sloganının kullanılmasını savunmaları, kesinlikle bizi Türk örgütü olarak görmelerinin ve sadece Türk şövenizmine karşı mücadele edilmesi gerektiği anlayışında olduklarının açık bir kanıtıdır."

Bu bölümde ilk konuşmacı olan **Mustafa**, Cafer'in hazırladığı karar tasarısını esasta doğru gördüğünü, düzeltilmesini istediği bir-iki yerin olduğunu belirtir. Şunları söyler:

""Ne zaman ki 1 Mayıs tartışmaları içinde Komeleh, halk yerine halklar kavramını kullandı" paragrafı içinde kesinlikle o toplantıdaki durum aktarılmalıdır. Sadece Komeleh temsilcisinin halklar kavramı kullanılmalıdır'dan sonra işte GDS bu kavrama sarılmamıştır. Önce GDS'le BP, tutanaktaki yansımaya göre, Komeleh'ye karşı çıkmışlardır. Ne zaman ki BP temsilcisi biz bu sloganı Türkiye'de Kürt milliyetçiliğine karşı mücadele içinde geliştirdik şeyini takınır, ondan sonra GDS buna karşı çıkar ve daima halklar kavramının kullanılmasını savunur. Bu kesinlikle bu bölüme yansıtılmalı. Ve bu bağıntıda kesinlikle sosyal-şöven bir slogandır. Ve bizzat ikinci toplantı içinde GDS'in bu şekilde doldurmaması içini görüşüme göre yanlıştır. Ama onun ötesinde GDS aynı toplantıda bir başka yanlış daha yapıyor. O da, daima mutlaka halklar'ı kullanmalısınız, yani halk/halklar bağıntısında bunu kullanmalısınız filan değil, daima bunu kullanmalısınız şeklinde görüş belirtiyorlar." (s. 524-525)

Mustafa devamla, bu sloganın ortaya çıkmasının geçmişte bizim Türk şövenisti sapmalarımızdan bağımsız olmadığını, geçmişi inceleyen yoldaş tarafından bu sloganın hangi şartlarda ortaya çıktığının incelenmesi gerektiğini, bu düzeltmelerin yapılması gerektiğini —karar tasarısında— belirtir. Çeşitli milliyetlerden Türkiye halkı sloganının genelde kullanılıp kullanılmaması ile ilgili olarak da, bu sloganın genelde kullanılmaması gerektiğini, ve fakat Kürdistan seksiyonu kurulduğunda bu seksiyonun, ya da seksiyon kurulmadan da Kürdistan'da propagende yapan Kürt kökenli yoldaşlarımızın bu sloganın içeriğini "Yaşasın çeşitli milliyetlerden Türkiye halkının birliği" şeklinde doldurup kullanılabileceğini belirtir. Ayrıca bu sloganın geçmişte çeşitli milliyetlerden Türkiye halkının birliği şeklinde kullanıldığını hatırladığını açıklar. Bu getirdiklerini daha önceki tartışmalar içinde getirmediğini ve sorunun bu yönünü bilince çıkarmadığını, bunun da kendisinin bir eksikliği olduğunu ortaya koyar.

Bu konuşmasında en son olarak da Faruk'un sorusu üzerine şunları belirtir:

"Kürdistan'da yapılan propagandada gerek seksiyon kurulduğunda, gerekse seksiyon kurulmamış olsa bile, işte TKP/ML(B)'nin içindeki Kürt komünistlerinin şeyi diye bir bildiri çıkardık, Kürdistan'da dağıtmak için, orda da kullanılabilir bu slogan —Yaşasın çeşitli milliyetlerden Türkiye halkının birliği—." (s.326)

Neriman, karar tasarısının giriş bölümüne bizim "Çeşitli milliyetlerden Türkiye halkı kavramını sürekli kullanmamızın aynı zamanda İbrahim Kaypakkaya'ya yöneldiğini, çünkü onun ikisini de kullandığını" eklememiz gerektiğini belirtir. (s.326) Şöyle devam eder:

"Şimdi benim tam çözemediğim bir sorun var. O da şu: Bu halk/halklar kavramları evet milli meselede, milli meseleyle bağıntılı olarak kullanılacaksa, halklar kavramının kural olarak kullanılması doğru; fakat sosyal sorunda da, yani halkların kurtuluşunun demokratik devrimle olacağının söylendiği yerlerde de esasında henüz halkın birliğinin varolmadığını ifade etmek açısından da kural olarak halkların kullanılması doğru olabilirmiş gibime geliyor. Bunların ama ilkesel olarak yalnızca bu ya da şu kullanılır filan şeklinde sorunun konması bana bugünkü anladığım kadarıyla ters geliyor. Sorunun hangi yanını vurgulamak istediğimize bağlı olarak bence ele alınmak zorunda, ve bu sorun şeyde pek tartışılmıyor; karar tasarısında pek tartışılmıyor.

Mustafa'nın sorunu koyduğu gibi bir bağıntıda görmüyorum ben sorunu. O da şu anda herhalde Türkiye'de örgütlendiğimizde daha çok ilk başlarda Kürdistan'dan çok diğer bölgelerde bir örgütlenme olacak. Ve Türk milliyetin-

den olanlar herhalde çoğunlukta olacak örgütün içinde. Ama bence hiçbir şekilde Türk örgütü, ya da Türklerin yapması gerekeni yapan bir örgüt olma anlamında kavranmamalı.

Ben Lenin'in de sorunu böyle kavradığını sanmıyorum. Bu noktada sorun, ideolojik hedefin ne olduğu sorunudur. Ve bu bağıntıda Kürdistan'da parti inşasında, Kürdistan bölgesinde parti inşası konusunda özel birtakım sorunlar vardır. Bunu bilince çıkartmak lazımdır. Ama yani sonuç olarak biz Kürdistan bölgesinde seksiyon oluşturacak duruma gelmeden, bir anlamda evet Türk örgütü olduğumuz şeklinde bir tespitin siyasi sonuçlarını ortaya koymak yanlıştır. Bu doğru bir sonuç değildir." (s. 526-527)

Cafer önce kendi hazırladığı karar tasarısının gerekçesini şöyle koyar:

"Bilindiği gibi, işte TKP/ML(B)'nin ezilen uluslardan halkların varlığını reddettiği tezi üzerindeki tartışma esas olarak diyelim Türkiye halkı mı, veyahut ta çeşitli milliyetlerden Türkiye halkı mı/Türkiye halkları mı sloganları üzerine yoğunlaşıp gelişmiştir. Şimdi daha önce kampa da sunulan karar tasarısında doğrudan yani bu sloganlar üzerine bir polemik, bu sloganların değerlendirilmesi, ve buradan çıkarak çıkarmamız gereken sonuçlar ve somut olarak da Konferans sonrası parolayı hangi gerekçeyle kullanıp kullanmayacağımız sorunlarına açıklık getirilmemiştir." (s.527)

Daha sonra doğrudan kendi karar tasarısına gelen eleştirilere geçer; Mustafa'nın dikkat çektiği gelişmenin anlatılması ile ilgili görüşlerin olgu olduğunu tespit eder, ve fakat "Bu bağıntıda GDS'in işte daima Türkiye halkları kullanılmalıdır. Sadece Türkiye halkları parolası doğrudur. Ancak bununla ayrılma hakkı savunulabilir, şeklindeki temel yaklaşımının yanlış olduğunu düşünüyorum. Bunu karar tasarısında ortaya koydum" der. Devamla, bizim kural olarak çeşitli milliyetlerden Türkiye halkı sloganını kullanmış olmamızdan hareketle, GDS'in eleştirisinin kendisine göre nasıl olması gerektiği konusunda şunları belirtir: "Bu sloganı genel kural olarak kullanmamız birliği öne çıkarmadır. Ve bu Türk şovenizmine hizmettir."

Ama GDS'in teorik bir yanılgının savunucusu olduğundan ve bizim temelcimizin açıklamasının da kökten yanlış olmasından dolayı, toptancılığa vardıklarını ve bu toptancılığın bizim hatamızı uzun süre sürdürmemizde rol oynadığını, ancak bu rolün ağırlığının tartışma konusu olduğunu belirtir. (Bkz. s.528)

Bizim çeşitli uluslardan ve azınlık milliyetlerden gelen komünistlerin, devrimcilerin oluşturduğu bir teşkilat olduğumuzdan ve bölgesel ulusal bir örgütlenmemizin olmadığından, ikili görevi, yani ezen ve ezilen ulus milliyetçiliğine karşı mücadeleyi beraber yürütmek zorunda olduğumuzu, ve fakat bunu açıklığa kavuşturmadığımızdan, ne bir görevi, ne de diğerini doğru dürüst yürütemediğimizi; bölgesel örgütlerin varlığı şartlarında —Rusya örneğini de vererek— işin kolay olduğunu, bizim şartlarımızda ise sorunun biraz karışık olduğunu belirttikten sonra şunları söyler:

"Şu ayrım yapmamız lazım: 1. Türk şovenizmine karşı mücadeleyi teşkilat olarak merkeze koymak, bunun yanında yerel milliyetçiliğe, özel olarak da günümüzde gelişen Kürt milliyetçiliğine, yani yerel milliyetçilik içerisinde de özel olarak da Kürt milliyetçiliğine karşı mücadele yürütmemiz lazım. O zaman bu her iki milliyetçiliğe de yönelen parolaları da bizim örgütün kullanması gerekiyor." (s.529)

Türkiye halkları sloganı "Türk şovenizmine karşı mücadele sloganıdır". Çeşitli milliyetlerden halkların birliği sloganının da "halkın sınıf birliğini, birleşmesi gerektiğini içeren bir slogan olduğunu, yani bir yandan ayrılığı, diğer yandan da birlik görevini çizdiğini" düşündüğünü; sonuna birlik ifadesi geldiği zaman da esasta birliği savunduğunu; bu iki sloganın da kullanılması gerektiğini açıklar. Kürt milliyetçiliğine karşı mücadeleyi seksiyonun varlığına bağlamayı yanlış gördüğünü açıklar. (Bkz. s. 529)

Kürt milliyetçiliğini konu alan bir makale yazıldığında, bu makalede öne çıkarılması gerekenin birlik sorunu olduğunu ortaya koyar. Böyle bir makalenin altına da

TKP/ML(B) içindeki Kürdistanlı komünistler vs. şeklinde imza atılabileceğini belirtir.

Derviş tartışmaya: "Önce Cafer yoldaşın getirdiği karar tasarısı temel alınmalıdır görüşüme göre. Ben karar tasarımı bu anlamda geri çekiyorum. Çünkü yoldaşın getirdiği gerekçeler doğrudur" sözleri ile başlar. (s. 530)

Çeşitli tartışma noktaları ile ilgili olarak: Çeşitli milliyetlerden Türkiye halkı kavramının, halkı oluşturan sınıfların milliyetlere bölünmüşlüğünü, hem de bunların ortak çıkarları olduğunu belirtmek için kullanıldığını; tartışmalı 1 Mayıs toplantı tutanağında da sorunun böyle konulduğunu, ve bu kavramın kullanılmasının hiçbir şekilde ayrılık hakkını vs. reddetmediğini belirtir. (Bkz. s.531)

Bu kavramın "Yalnızca Türk şövenizmine, ya da yalnızca Kürt milliyetçiliğine karşı değil, milli mesele bağıntısında düşünüldüğünde, bu kavram(ın) her türden milliyetçiliğe karşı çıkan" bir kavram olduğunu, bugünkü Türkiye şartlarında; yani Türkiye'de Türk dışında başka millet ve milliyet yoktur vb. denilen şartlarda, kendini varolan birliğe karşı yönlendiren bir kavram olduğunu, halklar kavramı ile arasında bir nitelik farkı olmadığını açıklar. Ama başka bağıntıda farkın olduğunu, halkın çıkar birliğini belirtmeye çalıştığı noktada fark olduğunu, ve fakat bu birliği ne kadar ifade ettiğinin ayrı bir sorun olduğunu açıklar.

Bizim bugünkü durumda da hakim olan milliyetçiliği esas almak şartı ile, her iki milliyetçiliğe karşı da tavır almak görevi ile karşı karşıya olduğumuzu açıklar. Şöyle devam eder:

> "Mustafa yoldaşın bence iki yanılgısı var. Birinci yanılgısı, çeşitli milliyetlerden Türkiye halkı kavramının evet devletin birliğini parçalamaya yönelik bir kavram olduğunu, ve bu anlamda halklar kavramıyla arasında ilkesel bir ayrılık olmadığını görmediği noktada yanılıyor yoldaş. İki: devletin bütünlüğünü parçalamanın yanında, halkın çıkar birliğini savunmanın sanki sadece Kürt komünistlerinin görevi olduğu gibi bir yaklaşım var. Seksiyon meselesinde, "olduğunda ancak bir bu kavramı kullanırız"dan ben bunu çıkartıyorum. Ya da bu kavram, yoldaşın anlayışına göre esasta birliği öne çıkaran bir kavram anladığım kadarıyla. Bu da yanlış. Bunu, hiçkimse böyle birşeyi ispatlayamaz. Eğer bir devlet bütünlüğü varsa, bu devlet bütünlüğünü en başta soru işareti haline getiren şeyin esasta birliğe yönelik olduğunu vs.yi hangi birlik? Bu noktada hangi birlik sorunu vardır? Ona cevap verilmelidir. Evet, emekçilerin birliğini savunmak, bunu sağlamaya çalışmak her zaman bütün komünistlerin görevidir.
>
> Bu noktada iki ayrı görev vardır; Türk komünistlerinin, Kürt komünistlerinin ama, biz bugünkü durumda Türk komünistler/Kürt komünistleri bilmem ne şeklinde ayrılmış ve Türkler bunu yapacak, Kürtler bunu yapacak şeklinde, biz bu kadar genel birşeyi yapma, yapabilecek durumda değiliz. Bu bağıntıda sorun böyle.
>
> Bir başka bağıntı, ikinci düzeltme önerisi ile ilgili: Yoldaşın da kabul ettiği düzeltme önerisi ile ilgili gelişmelerin aktarılması konusunda ben düzeltme önerisine karşıyım. Neden karşıyım? Şu şekilde karşıyım: Burda yoldaşın koymaya çalıştığı bağıntı şu:
>
> İkinci toplantıda sorun temsilci tarafından yanlış konduğu için, Kürt milliyetçilerine karşı mücadele esas alındığı için, gerekçelendirmede onun için adamlar halklar kavramı sürekli kullanılmalıdır dediler. Yoldaşın ortaya koymak istediği, koymaya çalıştığı bağ budur. Eğer böyle olsa, o zaman gerekçe de bu olmalı. Madem ki belgelere dayanıyoruz, o zaman bakalım belgeye.
>
> Gerekçe, Kürt milliyetçiliğine yöneldiği için biz sürekli halklar —eğer bu slogan sizin tarafınızdan böyle kullanılıyorsa, Kürt milliyetçiliğine karşı mücadele esas alınıyorsa, o zaman— biz hep halklardan yanayız diye mi gelmiş birşey? Bağlar böyle mi? Yoldaşın göstermeye çalıştığı gibi mi?" (s. 532)

<u>DERVİŞ</u> daha sonra alıntılarla GDS'in gerekçesinin bu olmadığını göstermeye çalışır. (Bkz. s. 533)

Derviş'ten hemen sonra ikinci konuşmasını yapan Mustafa, Derviş'in son değindiği konu ile konuşmasına başlar. Bu sloganın "ulusal soruna ilişkin olarak kullanılsa da filan" sorunu olmadığını, bu tartışma içinde "ikinci toplantıda tartışma içinde ulusal soruna ilişkin olarak tartışıl"dığını söyler. İlgili belgeden alıntıya dayanarak, Türkiye halkları sloganının Türkiye'de Türk milleti dışında başka millet ve milliyetlerin varlığını reddedenlere karşı geliştirildiğinin söylendiğini, bunun anlamının, bu sloganın Türk şövenizmine yönelme olduğunu, çeşitli milliyet-Türkiye halkı sloganının ise milli baskıya karşı mücadeleyi herşey gören ve kendi lerden Türkiye halkı sloganının ise milli baskıya karşı mücadeleyi herşey gören ve kendi milletinin birliğini çeşitli milliyetlerden emekçilerin birliğinden üstün gören sapmaya karşı geliştirildiğinin söylendiğini, bunun da Kürt milliyetçiliğine karşı yönelen bir slogan olduğunun açık olduğunu belirtir. Temsilcimizin bu açıklamaları yapıp yapmamasından bağımsız olarak, tutanakta bunların olduğunu, ve GDS'in eleştirisinin tam da bundan sonra geldiğini, kendi kurduğu bağıntının kesinlikle doğru olduğunu, başka bir bağın kurulamayacağını açıklar.

Bir slogan hem halkın çeşitli ulus ve milliyetlerden geldiğini söylüyorsa ve hem de bunların çıkar birliğini ifade ediyorsa, ve bu slogan daima ulusal soruna ilişkin olarak kullanılıyorsa, o zaman bu sloganın ayrılık hakkını reddettiğini belirtir. (Bkz. s. 534)

Devamla şunları söyler:

"Şimdi gelelim bu bağıntıda halklar sloganına: Halklar sloganı doğrudan ayrılığı ya da ayrılık hakkını gündeme getiren bir slogan değildir. Bu anlamıyla halk, çeşitli milliyetlerden Türkiye halkı kavramından bir ayrılığı yoktur. Ama bir üstün tarafı vardır, ve burada nitelik ayrımıdır sorununda, görüşüme göre sorunun esası, burada halk/halklar bağıntısında, halklar sloganının kullanılmasının üstünlüğü, diğerine göre nitelik farkı burada yatmaktadır. Bu görülmelidir.

Bugün Türkiye'de sorun Kürt olup olmaması değil, esas olarak bugün burjuva gazetelerini açtığımızda, her PKK davasından sonra Kürdistan İşçi Partisi bilmem zımbara-zımbara okuyoruz. Yani geldiğimiz aşamada artık esas sorun, Türkiye'de Kürtlerin olup olmadığı değil, —hala bir sorun bu ama— esas sorun bu değil. Esas sorun, bunların ayrılma haklarının varolup olmadığı, bunların özgür olup olmadığı sorunudur. Bu bağıntıda Rusya'da özellikle liberal burjuvazi Rusya'da çeşitli milliyetlerin olduğunu kabul eder. Ama ne zaman ki devletin birliği parçalanacak, devletin birliği sözkonusu olduğunda ise onu bastırmaya giderler. Türkiye'de de görüşüme göre bugün olan şey bu. Yani Kürtlerin varolup olmaması, onun dışında azınlık milliyetlerin var olup olmamasını kabul ya da red değil; esas sorun bu değil. Esas sorun bunların özgür olup olmadığı, bunların zorla bu devlet sınırları içinde tutulup tutulmadığı, bunların bu zorla birlikten kurtulmaları gerektiğinin propagandasının yapılıp yapılmaması sorunudur. Bunun dışında birşey değil. Bunun dışında sorun görenler görüşüme göre sorunu çarpıtmaktadırlar.

Onun dışında ben sadece Kürdistan'da seksiyon kurduğumuzda bu sloganı kullanırız değil. Evet, biz bugün de kullanırız bu sloganı, Kürdistan'da TKP/ML(B) içindeki Kürdistanlı komünistler olarak, bilmem ne olarak. Ama bu ikili görevin yerine getirilmesi bağıntısında, ben sadece bu sloganın kullanılmasında, birliğin sadece propagandasının edilmesinin işte seksiyon kurduğumuzda oraya getirmeliyiz anlayışında değilim. Bunu MK Raporu'nda görmedim Ama MK Raporu'ndan sonra ya da önce, doğrudan gene kendi ürettiğim yazılardan birisinde bu sorunu Spartaküs'le tartışma içinde doğru bir şekilde ortaya koydum. Ama dediğim gibi, MK Raporu'nda okunulan şeyde görmedim. Daha sonraki tartışmalar içinde, özellikle Cafer yoldaşın dikkat çekmesiyle sorun iyicene; bu ikili görevin şeye ertelenemeyeceği sorunu bilincime çıktı. Yani bu da benim sorunu daha ne kadar sığ kavradığımın filan da göstergesi." (s. 534-535)

Neriman şunları belirtir:

"Ben bu konuda şunu söylemek istiyorum: Eylembirliği toplantılarındaki gelişmeyi

Mustafa'nın gördüğü gibi görmüyorum. Ve eğer bir sorun GDS'le tartışmanın tümünün değerlendirmesi sorunu ise, o zaman çok daha gerilere gitmek gerekir. Çünkü GDS'in ilk bu noktadaki eleştirisi bildiğim kadarıyla daha 1976 yılında, halklar kavramının kullanılması daha doğrudur biçiminde getirildiği idi. Ve GDS bizim getirdiğimiz argümanlarla, evet çeşitli milliyetlerden Türkiye halkı kavramının daha doğru olduğu sonucuna varmıştır. Ve bu noktada eğer gelişme şey yapılacaksa, GDS'in kendi pozisyonunu bir anlamda değiştirdiği ortaya konmalıdır.

Ben yeniden ilk önerime dönmek istiyorum. Yani bizim Kaypakkaya'da iki tane kavram yanyanayken, bu kavramlardan biri yönünde kesin tavır koymamız, bir yanda evet İbrahim Kaypakkaya'dan uzaklaşma anlamına gelmektedir. Bu konmalıdır karar tasarısına." (s. 535-536)

Ali: "Derviş yoldaşın genel olarak koyduğu biçimiyle soruna katılıyorum" diyerek tartışmaya başlar. (s.536)

Cafer'in getirdiği karar tasarısından, "Türkiye halkları parolası, Türkiye'de Türk halkı dışında —ulusu değil— başka halkların da —ulusların değil— yaşadığını açıkça ilan eden ve kendini bununla sınırlayan, bu özelliği ile yalnızca Türk şövenizmine karşı yönelen doğru bir slogandır" alıntısını yapar ve "Bu özelliği ile bu slogan(ın) aynı zamanda Türk şövenizmine hizmet eden bir slogan" olduğunu söyler. Devamla da İbrahim Kaypakkaya ile TİİKP'nin polemiklerine atıfta bulunur. Bu sloganın yalnızca Türk şövenizmine yönelen bir slogan olduğu tespitinin yanlış olduğunu, bizim geçmişte hatalarımızı tespit ederken aşırı uçlara varmamak gerektiğini, kendisinin böyle bir aşırı uca gidildiğini gördüğünü, nerdeyse 'birliği vurgulama'nın suç, günah olduğu noktasına getirildiğini, halbuki komünistlerin en temel şiarlarından birisinin "Bütün Ülkelerin İşçileri Birleşiniz" olduğunu belirtir. Devamla şöyle der:

> "Emperyalistler de belli hallerde birliği savunuyor. Hakim uluslar da belli hallerde birliği savunuyor. Bizi onlardan ayırt eden, bizim de onların da birliği kabul ediyor oluşumuz değil. Bizim bu birliği hangi koşullarda hangi ayırtedici özelliklerle savunduğumuz meselesidir. Biz birliği gönüllü birlik olarak savunuyoruz. Biz birliği, temelde ayrılık hakkını garanti altına almış bir platform üzerinde savunuyoruz. Bizi ayırt eden şey, bizim de birliği, onların da birliği savunuyor oluşu değil. Esasta budur. Fakat günlük propagandada tabii ki sonuçları itibarı ile aynı politikaya düş(me)mek için bütün siyasetimizin bu noktalarını dikkate almak zorundayız. Dolayısıyla "çeşitli milliyetlerden Türkiye halkı" ifadesi birlik yanını yerine göre bu anlamda da kötü hale getiren bir slogandır. Birlik yanını kullandığı için yoldaş eleştirdi, ya da öbüründe birlik tarafı olmadığı için üstün taraf olarak gösterdi; aynı şeydir. Ben yanlış buluyorum yoldaşın tavrını. Genel olarak komünistlerden bütün ülkelerin işçileri, çeşitli milliyetlerden işçilerin birliği yönünde de propaganda yapma görevini alan, onların üzerinden bu görevi alan bir sonuca götürücü bir tavır olarak görüyorum. Evet, bu kadar." (s.537)

İrfan, Ali yoldaşın son getirdiklerine genel olarak katıldığını söyleyerek konuşmasına başlar. Mustafa'nın getirdiği öneriyi reddettiğini belirtir. Sorunu aşırı uca götürmemek gerektiğini, bunun kendisine "Türk şövenizmine karşı mücadele ederken, birliği baltalama yönünde ilerleme, yani nerdeyse evet Kürt milliyetçiliği filan şeyini... andırdı"ğını belirtir. Mavi kitapta ikinci toplantı tutanağından yapılan alıntıdan Mustafa'nın çıkardığı sonucu kendisinin çıkarmadığını, ve Mustafa'nın yorumunun yanlış olduğunu belirtir.

Kürtlerin varlığı-yokluğunun kabulünün bugünkü Türkiye koşullarında esas sorun olup olmadığı tartışması ile ilgili olarak da Mustafa'nın söylediklerine katılmadığını açıklar. (Bkz. s.538)

Faruk, 1 Mayıs '82 eylembirliği toplantılarından ikincisinde Türkiye halkları ve çeşitli milliyetlerden Türkiye halkı sloganıyla ilgili söylenenlerin yorumlanması konusunda Mustafa'nın yorumuna genelde katıldığını ve niye katıldığını, sorunu kendisinin nasıl kavradığını anlatır. Çeşitli milliyetlerden Türkiye halkı

sloganına "birliği" ekinin de eklenmesi ve bu şekilde kararlaştırılmasını doğru gördüğünü açıklar. (Bkz. s. 539)

Ali'nin getirdiği, Türkiye halkları sloganının Türk şövenizmine de hizmet ettiği eleştirisi ve İbrahim Kaypakkaya ile TİİKP arasındaki polemikler konusunda kurduğu bağ konusunda, hatırlayabildiği kadarıyla TİİKP ile tartışmalarında (orda TİİKP ulusların kendi kaderini tayin hakkını değil de, halkların kendi kaderini tayin hakkı sloganını savunduğundan dolayı İbrahim bu noktada onlara karşı çıkıyor), İbrahim Kaypakkaya'nın tartıştığı sorunun biraz değişik olduğunu belirtir. Karar tasarısında halklar sloganının uluslar anlamında kullanılmadığını, ve fakat bu kavramın klasiklerde ulus anlamında da kullanıldığını, bunun bir türlü düzeltilmesi gerektiğini açıklar. (Bkz. s.540)

Cafer, Ali'nin halklar sloganı ile İbrahim Kaypakkaya'nın TİİKP ile polemiği konusunda söyledikleri şeylere Faruk'un getirdiği itirazlara katıldığını belirtir. İbrahim Kaypakkaya'nın "Türkiye halkları" sloganını yer yer kullanmış olduğu tespitini yapar ve bunun da sorunun bir başka yönü olduğunu, İbrahim Kaypakkaya'nın bu sloganı kullanmakla Türk şövenizmine hizmet ettiği sonucuna kendisinin varmadığını belirtir.

1 Mayıs '82 ikinci toplantısındaki tutanak tartışmasında GDS'in Türkiye halkı sloganına karşı çıkması ve daima halklar sloganı kullanılmalıdır'ı gerekçelendirmesi konusunda, "GDS'in gerekçelendirmesinin, yani karşı çıkma gerekçelendirmesinin esasının, işte siz bu sloganı Kürt milliyetçiliğine karşı bir slogan olarak görüyorsunuz. Böyle kullandığınız için ayrılma hakkını reddetmektir, şeklinde bir gerekçe olmadığını düşünüyorum" der. Bu noktada Mustafa ile ayrı düşündüğünü, polemiği izlememiz gerektiğini belirtir. GDS'in genel mantığının: "Rusya halkı/Türkiye halkı dersen, ayrılma hakkını reddedersin, mantık bu (Bu kavramları ulusal sorun bağıntısında kullanırsan)" olduğunu, bundan dolayı da bizim hatamıza doğru bir yönde dikkat çekilmediğini, GDS'in pozisyonunu esasta doğru olduğu şeklinde göstermeyi, GDS'in pozisyonunu olumlu gösterme olarak gördüğünü açıklar. Bize eleştirilerinde olumlu bir yanın olduğunu, ve fakat genel teorik yaklaşımlarının kökten yanlış olduğunu —bu noktada— belirtir. (Bkz. s. 542)

GDS'in yaklaşımını "esasta bizi Türk örgütü görme olarak" kavradığını belirtir. "İşte daima Türkiye halkları sloganını kullanmamız gerektiğini söylemesinden, Rusya'da daima Rusya halkları denmiştir, ve ancak bu sloganla ayrılma hakkı savunulabilir demesinden bunu çıkarıyorum" der. (s.543)

Karar tasarısında gelişmeyi aktarmaktan yana olduğunu, ve fakat GDS'in bu pozisyonunun yanlış olduğunun konulmasını, bunun zaten karar tasarısında olduğunu belirtir. Onların bizi nasıl eleştirmesi gerektiği noktasında daha önce getirdiklerini tekrarlar.

Bugünün şartlarında da çeşitli milliyetlerden Türkiye halkı sloganının kullanılmasının esasta Türk milliyetçiliğine vurduğu tezine Mustafa'nın getirdiği eleştirinin doğru olduğunu, bu tezi savunan yoldaşın Bolşevik 13'teki pozisyonu devam ettirdiğini, bunun yanlış olduğunu, bu sloganın esasta Türk milliyetçiliğine vurduğu şeklindeki yorumlamaya karşı olduğunu açıklar. (Bkz. s. 543)

Faruk'un getirdiği, ulus ile halk kavramlarının zaman zaman aynı anlamda kullanıldığı ile ilgili sorunu kendisinin tartışmaktan yana olduğunu, İbrahim Kaypakkaya'nın bu ikisinin aynı anlamda kullanılamayacağını savunduğunu, Merkez Komitesinin de bir dönem böyle savunduğunu, ve fakat polemikler içinde bunu düzelttiğini, bu iki kavramın aynı anlamda kullanılabileceğini gördüğünü anlatır. Bu sorunun bizim içimizde çözülmemiş olmasından hareketle, böyle bir ayrım yaptığını, Konferans delegelerinin evet bu kavramlar aynı anlamda kullanılabilir anlayışında ise, o şekilde koymaktan yana olduğunu belirtir. "Birliği" ekinin de kendisi açısından kabul edilebilir bir ek olduğunu söyler.

Mustafa, halklar sloganının İbrahim Kaypakkaya'daki tartışma bağıntısında söz aldığını, bu konuda Faruk ile Cafer'in getirdiklerine katıldığını belirtir. (s.544)

GDS'in bizi Türk örgütü gördüğü bağıntısında kendisinin de belli problemlerinin

olduğunu, GDS'in bizi Türk örgütü gördüğü tezinin kendisi açısından ispatlanabilir bir tez olmadığını, bizimle ortak açıklamalarının da olduğunu, bu ortak açıklamalarda sorunun gayet açık olduğunu vs. belirtir. Ve fakat belirli kavramları kullanmalarında belirli problemlerin olduğunu, kendisinin sorunu tam çözmüş durumda olmadığını açıklar. "GDS'in ikinci toplantıda bizim pozisyonumuza karşı Türkiye halkları sloganı ile ilgili getirdiği yanlış değil. Ama bunu daha sonra genelleştirme ve bunu Lenin-Stalin'e dayanarak teorileştirme. Bunu çokça biz de yapıyoruz. Esas yanlış burada" der. (s.543) Geldikleri mantığın yanlış olduğunu, ama bizim tartıştığımızın geldikleri mantık olmadığını söyler. VE pozisyonunda bir değişiklik olmadığını açıklar.

GDS'in pozisyon değiştirmesi ile ilgili Neriman'ın söylediklerine karşı, sorunu tam hatırlamadığını, Neriman'ın söylediklerinin doğru olabileceğini, böyle birşey varsa, bunun GDS'in tutarsızlığı olduğunu ortaya koyar.

İkinci toplantıdaki temsilcimizin açıklamasının Parti tarafından da görülmemesinin —ki hiç kimse eleştiri getirmedi— "II. Konferansa sunduğumuz belgelerdeki sapmalar, II. Konferans içindeki, II. Konferans sonrasındaki bizim genelimizdeki olan sapmalardan bağımsız ele alınamayacağı" görüşünde olduğunu belirtir. Devamla Konferans öncesi ve sonrası yapılan bu konu ile ilgili sapmalara değinir. Bunlarla bağını kurmaya çalışır. (Bkz. s. 546)

Leyla, Cafer'in karar tasarısını esasta doğru bulduğunu, eylembirliği toplantısındaki tartışmanın aktarılması ile ilgili Derviş'in anlattıklarına katıldığını açıklar. Türk şövenizminin hakim olmasından dolayı yayınlarımızda esas olarak Türk şövenizmine karşı yönelmemiz gerektiğini, bu esas göreve bağlı olarak yerel milliyetçiliğe de vurmamız gerektiğini, bugün seksiyon olmadığı şartlarda Kürtlerin yerel milliyetçiliği, Türklerin türk milliyetçiliğine vurması ayrımını yanlış bulduğunu, esas tehlike ne ise, örgüt olarak esasta ona yönelinmesi gerektiğini, yerel milliyetçiliğe de vurulması gerektiğini anlatır. Çeşitli milliyetlerden Türkiye halkı sloganının milli sorunun tamamını çözmediği halde, hiç kullanılamayacağı anlayışında olmadığını, milli sorun bağıntısında siyasi sorunun tartışıldığı bir şeyde, Kürt, Türk ve azınlık milliyetlerden halkın ortak düşmana karşı ortak çıkarlara sahip oldukları için ve bu anlamda kullanılmasına karşı olmadığını belirtir. (Bkz. s.546-548)

Derviş, karar tasarısındaki "Ulusal sorunda ikili görevin bilincinde olarak, Türkiye'de Türk şövenizminin hakim ideoloji olduğu, buna karşı ideolojik mücadelenin toplumun geniş kesimleri, genelde sol çevre ve özelde kendi içimizde esas alınması gerektiğini vurgular, bu görevin özellikle içimizdeki Türk ulusundan komünistlerin görevi olduğunu açıklar" bölümüne şu tavrı takınır:

> "Bundan açıkça çıkan şey şudur: İçimizdeki Kürt komünistlerinin, Kürt ulusundan komünistlerin öncelikli görevi bu değildir. (Bütün bunlardan dolayıdır ki, bütün bunlar içinde bu da var. Türk komünistleri görevi, Öncelikle bugünü tartışıyoruz.) Şimdi genel teorik şeyi değil, bugün ne yapacağımızı tartışıyoruz. "Bütün bunlardan dolayı, halk/halklar bağıntısında, Türkiye halkları sloganının Türk şövenizmine karşı mücadelede kural olarak kullanılmasını doğru bulduğunu açıklar." Şimdi burda şöyle bir tablo çıkıyor: İçimizdeki Kürt komünistleri, Kürt milliyetinden komünistler, Türkiye halkları kavramını esasta kullanamazlar; eğer şeyi doğru kuruyorsan yani. Ama bu bana biraz yani, biraz durumumuzu hiç gözönüne almayan filan bir yaklaşım.
>
> Yani öyle birşey ki ikili görev, evet ikili görev ama, bunun bugün uygulamada bizim açımızdan şeyi ne? Birincisi, durumumuz ne ve bizim durumumuzda bu nasıl kullanılır? Bu iki şeyi birbirine yani iyi bağdaştıramazsak, ondan sonra diyelim ki içimizden bir Kürt milliyetinden arkadaş oturup, Türkiye halkları vs., diyelim ki Türk şövenizmine karşı bir makale yazdı. Biz onu şeylen mi? Yani bunu biraz düşünelim. Yani biraz tartışalım bu sorunu bir."
> (s.548)

Derviş devamla, Neriman'ın getirdiği, " İbrahim Kaypakkaya'da iki slogan da vardı. Biz biri yönünde tercih yaptık. Bu İbrahim Kaypakkaya'nın doğru pozis-

yonundan uzaklaşma idi" önerisi ile ilgili, İbrahim Kaypakkaya'dan uzaklaşıldığını tespit etmek gerektiğini belirtir.

Halk kavramının içeriğini ise karar tasarısında sınırlamamak gerektiğini belirtir. Türkiye halkları sloganının yalnız Türk şövenizmine yöneldiği tespitinin, bu sloganı kimin nasıl kullandığına bağlı olduğunu, onun için "komünistler tarafından" eklenmesi gerektiğini açıklar.

İkinci toplantıda GDS'in pozisyonunun esasta doğru olduğu şeklinde bir eke kesinlikle karşı olduğunu açıklar. Böyle kaba bir hatanın nasıl yapıldığı ve nasıl görülmediği ile ilgili, "Benim şahsım için sorun, ben hiçbir zaman Kürt milliyetçiliğine karşı mücadeleyi esasta yönlendirmeliyiz ve buna uygun politika şudur şeklinde bir tavır savunmadı"ğını, ve bu şekilde hiçbir yoldaşın da savunmadığını vurgular. Toplantı tutanağının durumu doğru aktarmadığını, ama orda durduğunu ve bunun görülmediğini, görülmemesinin nedeninin kendisi açısından bunun problem bile olmamış olması olduğunu belirtir. (Bkz. s.550)

Mustafa, aynı şeyleri tekrarlamanın yararı olmadığını belirtir ve şu açıklamayı yapar:

> "Ben ne Derviş yoldaş tarafından, ne de teşkilatın içindeki herhangi bir yoldaş tarafından, ne de herhangi bir sempatizan tarafından, Kürt milliyetçiliğini esas alalım diye bir öneri getirildiğini, geldiğini söylemedim. Yoldaşın verdiği şey bu anlamda olgudur. Açıktır. Ama benim tartıştığım şey, böyle bir önerinin gelmemesi değil, bilinçli bir şekilde bunun öne konup konmaması meselesi değil; objektif durumdur." (s. 550)

Cafer, ikili görevle ilgili olarak tartışmaya başlar. Karar tasarısını bütünlük içinde okuduğunda, teorik olarak bir sorun görmediğini, ikili görevin nasıl çözüleceği hakkında pratik olarak görüş belirtmediğini, ancak bunun tartışılıp çözülmesi gerektiğini, bunu da Faaliyet Raporu'nun tartışması içinde yapmayı doğru gördüğünü açıklar. Bu konu ile ilgili görüşlerini kısa da olsa ortaya koyar:

> ""Türk milliyetçiliğine karşı ancak ve ancak, veyahut ta sadece, esas olarak Türk ulusundan gelen komünistler mücadele edebilir." Hayır, ben böyle anlamıyorum. Lenin yerel milliyetçiliği karşı da bir yığın polemik yazmıştır."

Stalin ile ilgili de örnek verir ve kendisinin bugün Türk yoldaşlar Türk şövenizmi ile hesaplaşsın, Kürt yoldaşlar da Kürt milliyetçiliğiyle hesaplaşsın şeklinde sorunu anlamadığını belirtir. (s.551)

Neriman'ın önerisi ile ilgili şunları söyler:

> "Neriman yoldaşın getirdiği öneriyi ben şu çerçeve ile kabul ediyorum: Evet, İbrahim Kaypakkaya yoldaşta her iki parola da vardır. İkincisi, İbrahim Kaypakkaya yoldaş çeşitli milliyetlerden Türkiye halkı veya çeşitli milliyetlerden emekçi halkı parolalarını benim kavrayabildiğim kadarıyla doğrudan ulusal sorun bağıntısında değil, esasta emekçi halk, yani bu çeşitli milliyetlerden Türkiye halkı, Türkiye emekçi halkı kavramlarını esasta emekçi halk bağıntısında kullanmıştır. O noktada, yani bizim 82'deki açıklamamız doğrudan İbrahim Kaypakkaya'nın tartıştığı bir sorun değil. Çünkü 82'deki tartışma daha çok ulusal sorun bağıntısında hangisi kullanılır, hangisi kullanılmaz. Ama ben bu noktada evet İbrahim'de bu iki parolanın kullanıldığını, onun çeşitli milliyetlerden Türkiye halkı'nı veyahut ta emekçi halkını doğrudan ulusal sorun bağıntısında kullanmadığını, bizim ise bunu bu şekilde kullanma ile, bu sloganı bu bağıntıda kullanmakla, hatta bunu esas olarak kullanmakla, genel kural olarak kullanmakla İbrahim Kaypakkaya'nın doğru pozisyonundan uzaklaştığımızın tespit edilmesinden yanayım." (s.553)

Eylembirliğindeki açıklamanın geçmişle bağı olduğu sorununda Mustafa ile genelde hemfikir olduğunu, bunun araştırılması gerektiğini vurgular. Karara konmasını gereksiz gördüğünü belirtir.

Türkiye halkları parolası bağıntısında Derviş'in getirdiği, kim tarafından, nasıl sorularına bağlı olarak, "Komünistler" ekinin getirilmesiyle hemfikir olduğunu açıklar. Çeşitli milliyetlerden Türkiye halkı kavramının ulusal soruna ilişkin

kullanılmaması gerektiğini, ancak bu sloganın İbrahim Kaypakkaya'nın yaptığı gibi içeriğinin doldurularak kullanılabileceğini, ama ulusal soruna ilişkin kullanılmaması gerektiğini bir kez daha belirtir.

Neriman, karar tasarısından ikili görev bölümünün olduğu gibi silinmesini, bu sorunun olgunlaşmadığı gerekçesiyle önerir. Bu soruna ilişkin klasiklerde çeşitli örneklerin olduğunu, Lenin'in bir makale yazıp, altına imzalamak için bir Gürcü bulunması gerektiğini söylediğini örnek olarak verir.

Derviş, Neriman'ın getirdiğinin doğru olduğunu söyler. Sorunun Parti içinde Türkler/Kürtler vs. şeklinde olmadığını, bölge sorunu olduğunu kavrayabildiği kadarıyla açıklar.

Daha sonra karar tasarısında, getirilen öneriler doğrultusunda düzeltmeler yapılır.

Oylama aşamasında **Selami**, ikili görev konusunda problemlerinin olduğunu, bu problemlerinin durduğunu, yapılan değişikliklerle bir probleminin olmadığını, ikili görev sorununda somut olarak bugün nasıl uygulanacağı konusunda probleminin hala durduğunu söyler. (Bkz. s. 561)

Cafer, ikili görevin teorik olarak yorumlanması ile ilgili bölümü geri çekmesinin nedeninin; getirdiği şeylerin yanlış olduğunu gördüğünden değil, Parti tarafından yeterli tartışılmadığından dolayı olduğunu belirtir.

Mustafa, ikinci toplantı ile ilgili aktarmanın bir uzlaşma zemini olup olmayacağı konusunda iyicene bakma ihtiyacı duyduğu gerekçesi ile oylamaya katılmaz.

Bu anlamda Mustafa'nın çekimser oyuna karşı diğer delegelerin tümünün oyları ile şu karar çoğunlukla alınır:

"7- TKP/ML(B)'NİN 'TÜRKİYE'DE EZİLEN ULUSLARDAN HALKLARIN VARLIĞINI REDDETTİĞİ' TEZİ ÜZERİNE

III. Konferansımız böyle bir genel tezi İFTİRA olarak reddeder. Biz kesinlikle hiçbir yerde, hiçbir belgemizde Türkiye'de ezilen uluslardan halkların varlığını reddetmedik. Türkiye'de Türk milleti dışında, Kürt milleti, ve çeşitli milli azınlıklar yaşamaktadır. Her millet ve milliyet kendi içinde sınıflara bölünmüştür. Bir yanda, başta proletarya olmak üzere emekçiler ve ezilenler; diğer yanda sömürücüler, ezenler! Bu anlamda Türkiye'de Türk halkı, Kürt halkı, Ermeni halkı, Arap halkı, Rum halkı, Çerkez halkı, Laz halkı vb., yani halklar vardır. Biz bunu hiçbir yerde reddetmedik. Sorunu bizim Türkiye'de "ezilen uluslardan —doğrusu ulus ve milliyetlerden olmalı-BN— halkların varlığını reddettiğimiz" biçiminde koymak, bize savunmadığımız bir düşünceyi maletmektir.

Eski kardeşler bu genel tezlerini, bizim kullandığımız "çeşitli milliyetlerden Türkiye halkı" sloganına dayanarak getirmektedirler.

En başta şunu belirtelim ki, eski kardeş örgütlerimiz 1 Mayıs konusundaki polemik başlayana dek, bizim bu sloganı kullanmamıza köklü bir itirazda bulunmadılar. Hele hele bu sloganın Türkiye "halklarının varlığını reddetmek" demek olduğu şeklinde bir eleştirileri hiç yoktu. Tersine, bu sloganı doğru bulup, kendileri de kullanıyorlardı.

1982 1 Mayıs hazırlıkları ikinci toplantısı içinde Komeleh temsilcisi, halk ve ulus kavramlarının eşanlamda kullanılması gerektiğini savunur. Buna bizim temsilcimiz ve GDS temsilcisi karşı çıkarlar.

Bu tartışma bağıntısında temsilcimiz, çeşitli milliyetlerden Türkiye halkı sloganını hangi anlamda kullandığımızı, ve Türkiye halkları sloganı ile bu sloganı neye karşı mücadele içinde geliştirdiğimizi açıklar. Her iki sloganın da doğru olduğunu, kullanılabileceğini belirtir.

GDS temsilcisi bu açıklama üzerine, 'doğru olanın İbrahim Kaypakkaya yoldaşın yazılarında ortaya koyduğu "Türkiye halkları" parolası olduğunu, çünkü yalnızca bu parola ile ulusların kendi kaderini tayin hakkı, ayrılıp ayrı devlet kurma hakkı olarak savunulabilir. Türkiye halkı parolası ile aslında ayrılık hakkı reddedilmektedir" görüşünü savunur. Onlar bu temel yaklaşımlarını — İbrahim Kaypakkaya'nın da "çeşitli milliyetlerden Türkiye halkı" sloganını kabul etme dışında— bütünüyle korudular, koruyorlar. Biz sorunun bu şekilde konuluşunu kökten yanlış buluyoruz.

GDS temsilcisi toplantıda yaptığı açıklamada, bizim çeşitli milliyetlerden Türkiye halkı sloganını genel kural olarak kullanmış olmamızdan dolayı, yanlış olduğunu; ikinci toplantıda yapılan açıklamada getirilen gerekçelerle kullanılmış olması halinde, bunun Kürt milliyetçiliğine karşı mücadeleyi esas alan, ve bu anlamda ayrılma hakkına karşı yönelen bir slogan olduğunu koymamıştır. O bunu yapacağına, bir başka temel yanlışın savunucusu olmuştur.

Konferansımız bu bağıntıda, İbrahim Kaypakkaya'da gerek Türkiye halkları, gerekse çeşitli milliyetlerden Türkiye halkı sloganlarının varlığına, ve her ikisini de kullanmasına rağmen, daha sonra bizim tarafımızdan bu sloganlardan yalnızca birinin genel kural olarak kullanılmış olmasının, İbrahim Kaypakkaya'nın doğru pozisyonundan uzaklaşma olduğunu tespit eder.

* Türkiye halkları parolası Marksist-Leninist temelde kullanıldığında, Türkiye'de Türk halkı dışında başka halkların da yaşadığını açıkça ilan eden, ve kendini bununla sınırlayan, bu özelliği ile YALNIZCA Türk şövenizmine karşı yönelen doğru bir slogandır. Bu slogan, yerel milliyetçiliğe yönelmediği gibi, yalnız bununla "ayrılık hakkı"nın savunulacağı düşüncesini de içermez.

Çünkü "çeşitli milliyetlerden Türkiye halkı" sloganı ile de "ayrılık hakkı" savunulur.

Şöyle ki: Bu slogan Türkiye'de halkın milli bölünmüşlüğünü, çeşitli milliyetlerden oluştuğunu, Türkiye'de SADECE Türk halkının yaşamadığını savunmakla Türk şövenizmine karşı yönelirken; sınıfsal konumundan dolayı halkın emperyalizme ve yerli uşaklarına karşı birliğini savunduğu için de yerel milliyetçiliğe karşı yönelir. Yani ikili bir özelliğe sahiptir. Bunun içindir ki, bu slogan "ayrılma hakkı"nın reddi değildir.

Bu slogan aynı zamanda, polemik içinde Merkez Komitemizin savunduğu gibi, Türk milliyetçiliğine karşı mücadeleyi merkezine koyan, bunun yanında "ezilen ulus milliyetçiliğine de vuran" bir slogan da değildir. Hele hele bu sloganın böyle bir yorumu, Lenin ve Stalin'in kullandıkları "Rusya halkı" kavramının anlamı ile hiç mi hiç aynı değildir. Tabii ki, İbrahim Kaypakkaya yoldaşın bu sloganı kullanırken anladığı içerikle de tamamen çelişmektedir. İbrahim yoldaş gerek "Türkiye halkları" sloganını, gerekse "çeşitli milliyetlerden Türkiye halkı" sloganını hiçbir zaman doğrudan Kürt ulusunun "ayrılma hakkı" sorununu tartışan ve çözen bir slogan olarak kullanmamıştır. O doğrudan Kürt ulusunun "ayrılma hakkı" ile ilgili özel olarak "Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkı", ve genelde de "ulusların kendi kaderini tayin hakkı" sloganını kullanmıştır. Eski kardeşler "ayrılma hakkı"nın "yalnızca" Türkiye halkları parolası ile savunulabileceğini doğru bulmakla, İbrahim Kaypakkaya yoldaşı anlamadıkları gibi, onu bu noktada savunmadıklarını da kanıtlamaktadırlar.

** Konferansımız bu konudaki tartışmanın ilk başlangıcı olan, 1982 1 Mayıs eylembirliği toplantısında temsilcimizin neden Türkiye halkları sloganı yerine çeşitli milliyetlerden Türkiye halkı sloganını kullandığımızı açıklarken getirdiği gerekçelerin kesinlikle yanlış olduğunu, ideolojik planda Kürt milliyetçiliğine karşı mücadeleyi doğru gördüğümüz anlamına gelen değerlendirmesinin Türk şövenisti bir sapma olduğunu vurgular. Ayrıca, temsilcimizin gerekçelerinin, "çeşitli milliyetlerden Türkiye halkı" sloganının tam doğru bir yorumu olmadığını, bu anlamda Partimizin gerçek pozisyonunu tam olarak yansıtmadığını vurgulamak isteriz.

** Konferansımız, Partimiz TKP/ML(B)'i yalnızca Türk komünistlerinin örgütü olarak değil, aynı zamanda Türkiye-Kürdistan'da yaşayan Kürt, Ermeni, Arap, Laz, Çerkez vb. gibi ulus ve ulusal azınlıklardan komünistlerin de içinde yer aldığı bir örgüt olarak değerlendirdiği için, kendini yalnızca Türk şövenizmine karşı mücadele ile görevlendirmeyi Marksizm-Leninizme bir saldırı olarak görür, ve bundan dolayı, Marksist-Leninist temelde kullanıldığında "halk/halklar" bağıntısında Türk şövenizmine karşı mücadeleyi içeren "Türkiye halkları" parolasını kullanmayı yeterli görmez.

** Konferansımız, Türk şövenizmine karşı mücadelede genel kural olarak, "halk/halklar" bağıntısında, Türkiye halkları sloganının kullanılacağını tespit eder.

** Konferansımız yine aynı bilinçle, esas görev olan Türk şövenizmine karşı mücadele yanında, yerel milliyetçiliğe, bugün bu milliyetçilik içinde öncelikle Kürt milliyetçiliğine karşı mücadele görevine de sahip olduğumuzu tespit eder. Bu görevin gereği olarak, halk/halklar bağıntısında "çeşitli milliyetlerden Türkiye halklarının birliği" vb. sloganları kullanmayı doğru bulduğunu açıklar.

** "Çeşitli milliyetlerden Türkiye halkı" sloganı, ulusal sorun bağıntısında, ne Türk şövenizmine karşı mücadele sorununu, ne de yerel milliyetçiliğe karşı mücadele sorununu gerçek anlamda çözen bir slogan değildir. Kullanıldığı zaman, bu bilinçle kullanılmalıdır.

** Bu konudaki tartışmanın bir diğer temel unsuru ise şudur:

Eski kardeşlerden GDS, tartışmanın içinde "Türkiye halkları" ile "ulusların ayrılma hakkı"nı eşanlamlı kullanarak, Türkiye'de "SADECE" ve "DAİMA" "Türkiye halkları" parolasının kullanılması gerektiğini, çünkü ancak bu parola ile "ayrılık" hakkının savunulabileceğini, Lenin ve Stalin'in de "daima Rusya halklarından" sözettiklerini, ancak böyle bir tavrın İbrahim Kaypakkaya'nın mirasını savunmak olacağını ileri sürdü ve savundu. Bu görüş daha sonraları, bütün kardeşlerin ve bu arada "Spartaküs"ün de görüşü haline geldi.

Merkez Komitemiz, GDS'in bu pozisyonuna karşı polemik yürütürken, birden fazla yanlış savundu: Birincisi, Lenin ve Stalin'in "hiçbir yerde halk" kavramını "millet, ahali, vb. ile eşanlamlı kullanmadıklarını" savunmuştur. İkincisi, GDS ile tartışılan sorunun, "milli sorun bağıntısında" Lenin ve Stalin'in "daima Rusya halklarından" sözedip etmedikleri olduğunun kavranmamasıdır. Böylece boş yere Lenin ve Stalin'in "Rus halkı", "Rusya halkı" gibi kavramları da kullandığı ispatlanmaya çalışılmıştır. Halbuki, yapılması gereken şey, Lenin ve Stalin'in "ulusal sorun bağıntısında" ancak "halk/halklar" ikileminde, kural olarak "Rusya halkları" parolasını kullandıklarını, ancak genelde "ulusal sorunda" "Rusya halkları" sloganını kullanmadıklarını ispatlamaya; Lenin ve Stalin'in ulusal sorun bağıntısında "millet", "milliyet" vb. gibi kavramları da kullandıklarını kanıtlamaya çalışmak; "Lenin, Stalin 'daima Rusya halkları' kavramını kullandılar, Türkiye'de de 'daima' ve 'sadece' 'Türkiye halkları' kavramı kullanılmalıdır" tezinin bu genellikle saçma olduğunu, Lenin'e ve Stalin'e ve bu alanda İbrahim Kaypakkaya'ya saldırı olduğunu savunmak olmalıydı.

Ne yazık ki, Merkez Komitemiz bu doğruları ortaya koyamadı ve savunamadı. Tersine, bizzat kendisi, Lenin ve Stalin'in konuyla ilgili yaklaşımlarını yukarda gösterdiğimiz alanlarda kavramadı, revize etti.

Ancak tartışma sürecinde, hatalarını bütün yönleriyle olmasa da kavramaya ve aşmaya çalışarak, olumsuz yöne doğru giden gelişmenin engellenmesinde küçümsenemeyecek bir gelişme gösterdiği de kesinlikle vurgulanmalıdır.

Eski kardeşlerin Türkiye'de Partimiz tarafından "sadece" ve "daima" "Türkiye halkları" sloganının kullanılmasını savunmaları, kesinlikle bizi Türk örgütü olarak görmelerinin, ve sadece Türk şövenizmine karşı mücadele edilmesi gerektiği anlayışında olduklarının açık bir kanıtıdır."

**

8- TKP/ML(B)'NİN "EZİLEN ULUS VE MİLLİYETLERİN DİLİNİ, ÖZELLİKLE DE KÜRT ULUSUNUN DİLİNİ KOMÜNİST PROPAGANDANIN BİR ARACI YAPMADIĞI" TEZİ İLE İLGİLİ

Bu bölümle ilgili tartışma, Konferans öncesi üzerinde tartışılmış olan şu karar tasarısı üzerine yürür:

"8- TKP/ML(B)'NİN 'EZİLEN ULUS VE MİLLİYETLERİN DİLİNİ, ÖZELLİKLE DE KÜRT ULUSUNUN DİLİNİ KOMÜNİST PROPAGANDANIN BİR ARACI YAPMADIĞI' TEZİ İLE İLGİLİ

Bu konudaki görüşlerimiz şöyledir:

* Türkiyeli komünistlerin önünde, propaganda ve ajitasyonlarını yalnızca hakim ulusun dili olan Türkçe ile değil; Türkiye'de yaşayan ezilen ulus ve milliyetlerin dilinde de; bütün dillerde yapma görevi vardır.

* Bu, bütün milliyetlerden proletaryanın birleşik bir proletaryasını yaratma; ve çeşitli milliyetlerden proleterleri, emekçileri kaynaştırma; birleştirme için mutlaka çözülmesi gereken bir görevdir.

* Bu görevin çözülmesi yönünde atılacak her adım, hem esas olarak hakim ulus şövenizmine, hem de aynı zamanda ezilen ulus milliyetçiliğine darbe vuracaktır.

* Ezilen ulus ve milliyetlerin dilinde yayın, öncelikle ve özellikle, bizzat o ulusun ve milliyetlerin yerleşmiş olduğu bölgelerde yapılacak çalışmada belirleyici bir öneme sahiptir.

* Türkiye'de ezilen ulus ve milliyetlerin dilinde yayın yapma görevinde ilk ele alınması ve çözülmesi gereken, Kürt dilinde yayın yapma sorunudur. Çünkü Türkiye'de milli meselenin esasını Kürt milli sorunu oluşturmaktadır.

* Biz bugünkü gücümüzle kesinlikle böyle bir görevi, mesela en temel belgelerimizin Kürtçeye çevrilip yayınlanması düzeyinde bile çözebilecek durumda değiliz. Bizim bugünkü gücümüzle yapabileceğimiz şey, bu görevi tespit etme; propagandasını yapma, ve adım adım çözebilmek için belli görevlendirmeler yapmaktır. Bunun yanında, belli bildirilerin (mesela milli mesele ile ilgili tavır takındığımız) Kürtçeye çevrilmesi vb. de bugün ele alınıp çözülebilecek görevler olarak tespit edilebilir.

* Kürtçe yayın konusunda şu iki sorun da bilince çıkartılmalıdır:

a) Bugün Türkiye'de Kürtçe okuyup yazma bilenlerin sayısı yok denecek kadar azdır. Ve bu Kürtçe okuyup yazma bilenlerin hemen hepsi Türkçe de okuyup-yazma bilmektedirler. Birçok halde Türkçeyi daha iyi yazıp okumaktadırlar. Yani yapılacak Kürt dilinde propagandanın esas amacı, Marksizm-Leninizmi daha iyi kavratmak, "ana dilinden kavratmak" vb. değil; doğrudan biz komünistlerin, hakim ulusun diğer dilleri ezmesine karşı olduğumuzu pratikte göstermektir.

Bugün kazanmayı önümüze dolaysız görev olarak koyduğumuz kesimin "ileri kesim" olduğu gözönüne alındığında; Kürtçe dilinde yayının esas karakterinin, "diller üzerinde baskıya karşı olduğumuzun pratik olarak gösterilmesi" olduğu büsbütün açıktır.

b) Bugün Türkiye'de Zazaca ve Kırmancı olmak üzere iki "ayrı" Kürtçe konuşulmaktadır. (Bu konuda, bunların iki ayrı dil mi, yoksa bir dilin iki ayrı lehçesi mi olduğu konusunda tartışmaya katılacak durumda değiliz. Çünkü bu konuda bir araştırmamız yok.) Bildiğimiz, ve somut pratik içinde gözlemlediğimiz, her halükarda Zazaca ve Kırmancı konuşanların, birbirlerini anlamakta

çok güçlük çektikleri; bazı hallerde ise anlaşamadıklarıdır. Bu durumda, her halükarda Kürtçe dilinde yayın görevi, Zazaca ve Kırmancı yayın olarak ele alınmak zorundadır. Bunlardan birinde yayın yapıp, bu sorunu çözdüğünü söylemek; gerçekte varolan bir duruma gözlerini kapamaktır.

Biz geçmişte bu görevin varlığını tespit ettik. Belli görevlendirmeler de yaptık. Ancak bu konuda somut birşey ortaya çıkmadı. Bu, bizim bu konuda gereken önemi vermediğimizin bir ifadesidir. Ve bu noktada bize getirilen böyle bir eleştiri haklıdır.

Biz sorunu, özellikle eski kardeşlerimiz, ve onların hayranları ile polemik içinde, "Sorun, bir kereye mahsus, bir bildiriyi Kürtçeye çevirmek ve yayınlamak değil; ya da şu veya bu sloganın Kürtçeye de çevrilip, Kürtçe de yayınlanması değil, böyle bir yayının sürekliliğinin sağlanmasıdır" vs. şeklinde koyduk. Bu, soruna yanlış yaklaşan bir koyuştu. Tabii ki sorun, bazı sloganların Kürtçe de atılması ile, bir-iki bildirinin Kürtçe de yayınlanması ile çözülmeyecektir. Ama eğer bugün bu yapılabiliyorsa, bunun yapılması, "esas çözüm bu değildir" adına reddedilmemesidir. Çünkü bu, küçük de olsa, sorunun ciddiye alındığını, çözülmeye çalışıldığını gösteren bir adımdır. Ve bu adımın atılması, sorunun gerçek çözümünü engellemez; tersine, o yönde gelişmeyi hızlandırıcı bir rol oynar. Öyle ya da böyle, Kürtçe yayın —bu, belli sloganların Kürtçeye çevrilmesi, atılması düzeyinde bile olsa, eğer bugün yalnızca bu yapılabiliyorsa— Türk faşist hakim sınıflarına karşı kesin bir tavrın, Türkçe dışındaki dillere yapılan baskıya, somutta Kürt diline yapılan baskıya karşı oluşun, somut ifadesidir. Bizim, eski kardeşlerimizin ve Spartaküs'ün demagojik "çaba"larına karşı bir tepki olarak da, bugün yapabileceğimizi de yapmamamız kesinlikle yanlıştır. Bu yanlışı düzeltmeli; bugün bu konuda yapabilecek durumda olduğumuz (mesela belli temel sloganlarımızın Kürtçe propagandası; belli bildirilerimizin, yazılarımızın Kürtçe de yayını) mutlaka yapmalıyız."

Tartışmada önce **Derviş** karar tasarısından belli çıkartmalar yaptığını açıklar Açıklaması şöyledir:

"Karar tasarısının 17. sayfasında, "Kürtçe yayın konusunda şu iki sorun da bilince çıkartılmalıdır" noktasından itibaren çıkacak. Bolşevik 13, s.99'da bu kenarları siyah çizgili olan yer. Ki geçmişte yaptığımız hatayla ilgili değerlendirme yapılan yer girecek. Şurayı kastediyorum: "Biz geçmişte bu görevin varlığını tespit ettik...."

Şimdi deniyor ya, "Görevler,...." filan... Herkesin elinde yok mu bu 13? Bu 'neden' meselesinde getirilen şeylerin yanlışlığı vs. ile ilgili filan değil çıkartmam. Çıkartmam, esas olanla birtakım detayı; yani ikincil sorunlar var, bunları birbirine karıştırmamak açısından çıkartmadır. Bu anlamda yani çıkartma-ekleme şeyi.

"Kürtçe yayın konusunda şu iki sorun bilince çıkartılmalıdır". İlk taslakta esasında "iki sorun bilince çıkartılmalıdır"dan sonra, o iki sorunda bilince çıkartılan yerden en sonuna kadar, buraya kadar içindeydi. Şimdi bu iki sorunu çıkartıyorum.

Çıkartmanın nedeni, biz bunları koyduğumuzda, ister istemez tartışma bu şeylere kayacaktır: Zazaca mı, Kırmancı mı, bilmem ne miydi tartışmasına kayacaktır. Ama meselenin esası bu değildir. Bizim açımızdan bu da meselenin bir yanıdır; ama bir yanıdır. Esası, Kürtçe yayın yapıp yapmayacağımız, ve bu konuda hatamız olup olmadığı sorunudur. Bence bu iki şeyi birbirine karıştırmamakta yarar var.

Ondan sonra, neden işte bugün Kürtçe yayının hangi anlama geldiği vs. de bence bu karar tasarısında tartışmaya gerek yok. O tartışma başka türlü de yürütülür. Yani karar tasarısı gerçekten esası öne çıkaran birşey olmalıdır. O yüzden evet." (s. 561-562)

Derviş'in açıklamalarından sonra söz alan **Mustafa** şunları belirtir:

"Bu çıkarılan yerle ben hemfikirim. Zaten daha önce de tartışmıştık bu sorunu bazı yoldaşlarla. Onun dışında ben çıkan bu yerle ilgili belli problemlerin

de çözülmediği görüşündeyim. Örneğin Zazacayı konuşanlar Kürt ulusunun bir parçası mı? Onun ötesinde ayrı bir ulus mu? Ya da ulusal azınlık mı? Sorun bana göre çözülmüş bir sorun değildir. Çünkü Stalin ulusu tarif ederken, dil birliğinden de bahsetmektedir. Ama bildiğimiz kadarıyla Zazaca ile Kırmancı denilen diller birbirinin diyalekti olabilecek şekilde değil, birbirinden tamamen ayrı diller. Bu bağıntıda yani sorun tam çözülmüş değil. Bu sorun çözülmediği müddetçe de işte iki tane dil var, üç tane dil var şeklinde sorunu koymak, evet sorun olan birşeyi çözülmüş gibi göstermek de bana yanlış geliyor. Çünkü hiçbir şey anlamıyorlar karşılıklı konuştukları zaman. Örneğin Almanya'da Bayernliler konuştuğunda, diyelim ki Hamburg'da konuşulan Almanca ile Bayern'de konuşulan birbirlerini anlayabiliyorlar. Belirli kelimeler değişik, belirli şeyler değişik. Ama yani bu iki dil bundan biraz daha farklı." (s. 562)

Cafer, Derviş'in önerdiği değişikliklerle hemfikir olduğunu, ve kendisi için de Zazaca konuşanlarla Kırmancı konuşanların bir ulus olup olmadığı sorununun bir problem olduğunu açıklar. Fakat bunun bugün "pratik mücadele açısından" önce önemli bir sorun olmadığını, bundan daha önemlilerin mesela Kürtçe yayın organı, Kürtçe dili bilenlerin olup olmadığı, bunları nasıl kullanacağımız üzerine tartışılmasını önerir. Karar tasarısında Spartakü̈s için eski kardeşlerin "hayranı" denmesini yanlış bulduğunu, bunun düzeltilmesi gerektiğini açıklar. Yine karar tasarısına, bu konudaki hatalarımızın da ulusal soruna ilişkin diğer sapmalarımızla bağının olduğunun konulmasını ister.

Mustafa, yayın organlarının isimlerinin Kürtçe de yazılması kararının alınmasının bu bölümde ele alınmasının daha doğru olacağını, ve yayın organlarının isimlerinin Kürtçe de basılması için karar alınmasını savunur. (Bkz. s.564-565)

Selami, Kürtçe yazılı propaganda ile ilgili, örgütlenme şeması ile ilgili tartışılmasını, o bölümde "çeşitli bürolar üzerinde duruluyor. Bunlardan bir tanesi de çeviri bürosu. Ya da ayrıca Kürtçe ile ilgili bir büro ya da özel bir görevlendirme filan şeklinde ele alınmasını ben önerecektim" der. Kürtçe olarak yayın organlarının başlıklarının konmasına karşı olmadığını açıklar. (Bkz. s. 565)

İrfan, Zazaca alfabenin olmadığını, ve fakat konuştuklarında anlaştıklarını açıklar. Zazacanın çoğunlukla Türkçeden etkilendiğini, bu yüzden de ilerde de Kırmancı yayın, Zazaca yayın filan gibi bir problemin çıkmayacağını belirtir.

Selami, İrfan'ın konuşmasının arasına girerek, Dr. Şiwav diye birisinin Zazaca dilinde yazdığı bir kitabın olduğunu, alfabesinin de olduğunu, bunun ne kadar bilimsel olduğu konusunda bilgisinin olmadığını, Zazaca konuşan biri ile Kırmancı konuşan birinin anlaşamadıklarını belirtir.

İrfan, Selami'nin bu açıklamasından sonra bu konuda görüş belirtmez. Konuşmasının bundan sonraki bölümünü yayın organlarımızın başlıklarının Kürtçe de çıkmasına ayırır. Kürtçe yayın yapıldığında, bu yayının başına bunların konulması gerektiğini, Kürtçe yayın yapılmadığı zaman bunun konulmasının göstermelik olacağını, bunun da yarardan çok zarar getireceğini belirtir. (Bkz. s.565-566)

Leyla, karar tasarısını düzeltmelerle birlikte ve Cafer'in bu hatanın geçmişle bağı konusunda getirdiği yönde bir ek yapılmasını doğru bulduğunu açıklar. Kürtçe başlık konusunda düşünmediğini belirtir. (Bkz. s.566)

Ali Kürtçe yayın meselesinde, Kürtçe yayın yapılmalıdır denildiğinde, hangi Kürtçe sorusunun gündeme geldiğini ve bunun üzerine tartışılması gerektiğini açıkladıktan sonra şunları belirtir:

"Doğrudur, dil uzmanlığı alanında bir çalışmamız yoktur. Biz bunların ayrı birer dil mi, yoksa yazılı basından uzak, sürekli milli baskı altında, feodal kapalı ekonomi yaşantısı içinde giderek birbirinden iyice uzaklaşmış, başka bazı etmenlerin de, dini etkilerin sonucu olarak içe kapanmasında vb. etkileri,

giderek birbirinden uzaklaşmış şeyler mi olduğu bilinemiyor şu anda benim tarafımdan. Fakat şu kesinlikle biliniyor: Bazı hallerde anlaşamama değil, hiçbir biçimde anlaşamama, bir; iki, yabancı dil kesinlikle, konuşma biçiminde bir olaydır. Bu ciddi olarak düşünülmelidir. Çünkü pratik bakımdan da değere sahiptir. Mesela Dersim kesinlikle genel olarak bu dili konuşuyor. Sadece Dersim'de değil, epeyce, Kars, Erzincan'ın bir yöresi, Kars-Erzurum tarafında da konuşulan, pratik bakımdan da değere sahip olan birşeydir. Bu dili konuşanların genelde Alevi olması, Alevilerin de genellikle devrimci olması vs. bakımından pratik bakımdan konuşmada öne çıkıyor. Yani bunları dikkate almak lazım. Alevistan teorileri de var bu alanda.

...

Evet, yani bu bakımdan bu konuda biraz düşünülmesinde yarar var.

İkincisi, bütün dillerde yayın görevi tespit edildiği noktada, ve bizim bunları iyi bir biçimde çözemememize rağmen, pratikte diller üzerindeki baskıya karşı olmamızın göstergesi olarak kullanmaya çalışmamız gerektiğini tespit ettiğimiz noktada, ben diyorum ki, mesela bir Arapça, mesela bir Ermenice de işin içine sokulmalıdır. Çünkü bunların pratikte kullanırlığı şeyden çok daha fazladır. Önem bakımından demiyorum. (Türkiye'de milli meselenin esasını Kürt meselesi değil de efendim..., bu anlamda söylemiyorum.) Ama mesela Türkiye' de Ermenice eğitim yapan okullar vardır. Arapça bugün bütün şeyde kullanılıyor. Resmi devlet dilidir ve Türkiye'de Antakya Hatay meselesi, kesinlikle bu dikkate alınmalıdır. Ermeni meselesi dikkate alınmak zorundadır. Bence bu noktalarda eğer başlıklar, birtakım sloganlar gibi şeyler kullanılacaksa, bunlara da yönelip yapabiliriz diye düşünüyorum. Evet." (s.567)

Karar tasarısı, ek ve çıkarmalarla şu son şeklini alır ve oybirliğiyle onaylanır:

"8- TKP/ML(B)'NİN 'EZİLEN ULUS VE MİLLİYETLERİN DİLİNİ, ÖZELLİKLE DE KÜRT ULUSUNUN DİLİNİ KOMÜNİST PROPAGANDANIN BİR ARACI YAPMADIĞI' TEZİ İLE İLGİLİ

Bu konudaki görüşlerimiz şöyledir:

* Türkiyeli komünistlerin önünde, propaganda ve ajitasyonlarını yalnızca hakim ulusun dili olan Türkçe değil; Türkiye'de yaşayan ezilen ulus ve milliyetlerin dilinde de; bütün dillerde yapma görevi vardır.

* Bu, bütün milliyetlerden proletaryanın birleşik bir partisini yaratma; ve çeşitli milliyetlerden proleterleri, emekçileri kaynaştırma; birleştirme için mutlaka çözülmesi gereken bir görevdir.

* Bu görevin çözülmesi yönünde atılacak her adım, hem esas olarak hakim ulus şövenizmine, hem de aynı zamanda ezilen ulus milliyetçiliğine darbe vuracaktır.

* Ezilen ulus ve milliyetlerin dilinde yayın, öncelikle ve özellikle, bizzat o ulusun ve milliyetlerin yerleşmiş olduğu bölgelerde yapılacak çalışmada belirleyici bir öneme sahiptir.

* Türkiye'de ezilen ulus ve milliyetlerin dilinde yayın yapma görevinde ilk ele alınması ve çözülmesi gereken, Kürt dilinde yayın yapma sorunudur. Çünkü Türkiye'de milli meselenin esasını Kürt milli sorunu oluşturmaktadır.

* Biz bugünkü gücümüzle kesinlikle böyle bir görevi, mesela en temel belgelerimizin Kürtçeye çevrilip yayınlanması düzeyinde bile çözebilecek durumda değiliz. Bizim bugünkü gücümüzle yapabileceğimiz şey, bu görevi tespit etme; propagandasını yapma, ve adım adım çözebilmek için belli görevlendirmeler yapmaktır. Bunun yanında, belli bildirilerin (mesela milli mesele ile ilgili tavır takındığımız) Kürtçeye çevrilmesi, vb. de bugün ele alınıp çözülebilecek görevler olarak tespit edilebilir.

 Biz geçmişte bu görevin varlığını tespit ettik. Belli görevlendirmeler de yap-

tık. Ancak bu konuda somut birşey ortaya çıkmadı. Bu, bizim bu konuda gereken önemi vermediğimizin bir ifadesidir. Ve bu noktada bize getirilen böyle bir eleştiri haklıdır.

Biz sorunu, özellikle eski kardeşlerimiz, ve Spartaküs ile polemik içinde, "Sorun, bir kereye mahsus, bir bildiriyi Kürtçeye çevirmek ve yayınlamak değil; ya da şu veya bu sloganın Kürtçeye de çevrilip, Kürtçe de yayınlanması değil, böyle bir yayının sürekliliğinin sağlanmasıdır" vs. şeklinde koyduk. Bu, soruna yanlış yaklaşan bir koyuştu. Tabii ki sorun, bazı sloganların Kürtçe de atılması ile, bir-iki bildirinin Kürtçe de yayınlanması ile çözülmeyecektir. Ama eğer bugün bu yapılabiliyorsa, bunun yapılması, "esas çözüm bu değildir" adına reddedilmemelidir. Çünkü bu, küçük de olsa, sorunun ciddiye alındığını, çözülmeye çalışıldığını gösteren bir adımdır. Ve bu adımın atılması, sorunun gerçek çözümünü engellemez; tersine, o yönde gelişmeyi hızlandırıcı bir rol oynar. Öyle ya da böyle, Kürtçe yayın —bu, belli sloganların Kürtçeye çevrilmesi, atılması düzeyinde bile olsa, eğer bugün yalnızca bu yapılabiliyorsa— Türk faşist hakim sınıflarına karşı kesin bir tavrın, Türkçe dışındaki dillere yapılan baskıya, somutta Kürt diline yapılan baskıya karşı oluşun, somut ifadesidir. Bizim, eski kardeşlerimizin ve Spartaküs'ün demagojik "çaba"larına karşı bir tepki olarak da, bugün yapabileceğimizi de yapmamamız kesinlikle yanlıştır. Bu yanlışı düzeltmeli; bugün bu konuda yapabilecek durumda olduğumuzu (mesela belli temel sloganlarımızın Kürtçe propagandası; belli bildirilerimizin, yazılarımızın Kürtçe de yayını) mutlaka yapılmalıdır.

• Kuşkusuz bizim bu noktadaki hatalarımızın, milli sorunla ilgili diğer hata ve sapmalarımızla bağı vardır.

*

9- TKP/ML(B)'NİN "KIBRIS KONUSUNDA YARI-FAŞİST ÇİZGİ İZLEDİĞİ" TEZİ VE SUÇLAMASI ÜZERİNE

Bu konuda Konferans öncesinde Parti içi ve çevresinde yayınlanıp tartışılmış olan karar tasarısı şöyledir:

9- TKP/ML(B)'NİN KIBRIS KONUSUNDA YARI-FAŞİST ÇİZGİ İZLEDİĞİ TEZİ VE SUÇLAMASI ÜZERİNE

Bu tezin temeli ilk defa 26 Mart 1983'te yapılan ortak toplantıda GDS temsilcisinin yaptığı bir konuşmada atıldı.

Bu bağıntıda eski kardeşlerimizin bu toplantı öncesinde TKP/ML(B) Merkez Komitesine getirdiği eleştiri, Kıbrıs konusunda "TKP/ML(B)'nin MK fraksiyonundan ayrıldığından bu yana tüm propagandada tek laf etmemiş olduğu", "bunun tesadüf olmadığı" (Büyük-Türk şövenisti çizginin bir yansıması olduğu) şeklinde idi.

Bu konuda şunu tespit ediyoruz:

TKP/ML(B) olarak ayrıldığımızdan sonra, 1983 1 Mayısına ve 1983'te yaptığımız Kıbrıs toplantısına kadar, Kıbrıs konusunda Türkiyeli komünistler olarak yapabileceğimizi; ve yapmamız gerekli olan propagandayı esas olarak yapmadık. Bu anlamda Kıbrıs halklarının devrim mücadelesine karşı proleter enternasyonalisti görevimizi tam olarak yerine getirmedik. Biz Kıbrıs konusunda ortaya koymuş olduğumuz doğru çizgiyi, TKP/ML MK hizibinden ayrıldıktan sonra da --(en azından mesela işgalin yıldönümlerinde özel propaganda yaparak, bunun yanında çıkardığımız genel bildirilerde de bu konuda da tavır takınarak)-- propaganda etme görevine sahiptik. Bu görevi esasta yerine getirmemiş olmamız önemli bir hatamızdır. Ve evet, proleter enternasyonalizminden belli bir sapmadır.

26 Mart toplantısında okunan yazıda biz bu konudaki hatamızı tespit etmedik. Bu yazının bir yerinde, bizim Kıbrıs ta da "ulusların kendi kaderini tayin hakkını" savunduğumuz şeklinde bir tespit yapılıyordu. GDS temsilcisi bununla bağıntılı olarak yaptığı bir konuşmada, Kıbrıs'ta ulusların kendi kaderini tayin hakkını savunmanın, yarı-faşist bir tavır olduğu seklinde bir tez getirdi.

Bu iddia daha sonra, eski kardeşlerimizin savunucusu olmaya çalışan Spartakus oportünistleri tarafından daha da geliştirildi; "Kıbrıs konusunda yarı-faşist çizgi" haline getirildi.

Bu tezin dayandığı yer, bizim Kıbrıs'ta ulusların kendi kaderini tayin hakkı diyerek, işgale doğrudan karşı çıkmadığımız iddiasıdır. Bizzat bu kavramın kullanıldığı yazıda ve bu konudaki onlarca yazımızda bu konuda tavrımız açıktır. Biz sonradan değil, en başından itibaren Kıbrıs'ta işgale karşı çıkıp, "Faşist Türk ordusu, Kıbrıs'tan defol şiarını bu konudaki siyasetimizin merkezine koyduk.

Biz bu konudaki görevlerimizi yerine getirmede, yukarda da tespit ettiğimiz gibi, özellikle TKP/ML'den ayrıldığımız dönemde hatalar yaptık. Ama hiçbir şekilde bu konudaki çizgimizin yarı-faşist olduğu şeklindeki bir suçlamaya haklılık kazandıracak bir tavrımız yoktur.

Bu suçlama, suçlamayı getirenlerin laf radikalizmi ile Marksizm-Leninizmi birbirine karıştırdıklarının yanında, onların bu tezi gerekçelendirmeye kalktıkları yerde teorik bir yanlışlarını da kanıtlamaktadır.

Onlar ulusların kendi kaderini tayin hakkının, ayrılık hakkı'nı olduğu gibi, birliği de içerdiğini; bu yüzden de, işgal altında bulunan bir yerde, işgalci ülkenin komünistlerinin ulusların kendi kaderini tayin hakkını savunmalarının, aslında işgale karşı çıkmamak anlamına geldiği şeklinde bir gerekçe getiriyorlar.

Bu gerekçe, ~~birliğin gönüllü olmadığı~~; zor üzerine kurulu olduğu bir yerde, kendi kaderini tayin hakkının savunulmasının, yalnızca ayrılma hakkının savunulması anlamına geldiğini; bu hakkın savunulmasının zoraki birliğe karşı çıkmaktan başka hiçbir anlama gelemeyeceğini, bu yüzden de ilhaklara karşı Marksistlerin genel tavrının, ayrılma hakkının savunulması olduğunu anlamayan bir gerekçedir.

Neriman yoldaş bu karar tasarısı ile ilgili olarak Konferansa yazılı olarak şu görüşleri getirmiştir:

"Önerinin, 'TKP/ML(B)'nin Kıbrıs'ta yarı-faşist bir çizgi izlediği tezi üzerine' başlıklı 9. noktasına ilişkin:

Kıbrıs için kendi kaderini tayin hakkı talebinin asla yetmediği ve güncel olarak da asla ana slogan olmadığı açık ve berrak bir şekilde tespit edilmelidir.

Ana slogan, "Türk ordusu Kıbrıs'tan defol!" ve "Kuzey Kıbrıs'ın işgaline son!" olmalıdır. Türkiye'de Marksist-Leninistlerin, Kuzey Kıbrıs'ta kendi kaderini tayin hakkından hareket etmeleri oportünistçedir. Onlar bugün, Türk faşizminin yayılmasının durdurulmasını talep etmeli ve Türkiye devletini zayıflattığı, Kuzey Kıbrıs ve Türkiye'de proletaryanın mücadele konumunu güçlendirdiği için, Kuzey Kıbrıs'ın Türk devletine karşı olan ulusal bağımsızlık hareketinin haklı ve desteklenmesi gerektiğini savunmalıdırlar.

Bunun dışında ise, Türkiye proletaryası karşısında "Diğer halkları ezen bir halk özgür olamaz!" şeklindeki Marksist-Leninist ana sloganı; yani proletarya kendi kurtuluşu için mücadeleye başladığında, Türk milliyetinden Kuzey Kıbrıs halkının özgürlük mücadelesi ile bağlı olmalıdır."

Cafer yoldaş da Konferansa yazılı olarak şu değişiklik önerilerini getirmiştir:

"9- ile ilgili EK:

Son paragraf şöyle olmalıdır:

'Bu gerekçe, gönüllü birliğin olmadığı, zor üzerine kurulu olduğu bir yerde, ayrılma hakkının savunulmasının doğrudan doğruya zoraki birliğin parçalanmasına yöneldiğini, zor uygulayan ülke ile zor veya 'işgal' altında tutulan ulus arasında birliği içermeyeceğini, ancak ezilen halkların kardeşliğinin de propagandası olduğunu anlamamaktadır. Bunun kavranılmaması, ayrılmayı savunmakla ayrılma hakkının savunulmasını tamamen birbirine karşıt iki uzlaşmaz tez olarak görüp gösterme sonucuna vermektedir. Bu yaklaşım Marksizm-Leninizme tamamen terstir.'

* 7. paragrafta, "Biz sonradan değil" yerine, "Bugün Bolşevik saflarda bulunan ve eski kardeşler tarafından Türk şövenisti olarak değerlendirilen yoldaşlarımız, işgalin daha ilk başında, işgale karşı çıkıp, "Faşist Türk ordusu Kıbrıs'tan defol" şiarını savunmuştur." Burası ya böyle düzeltilmeli, ya da tamamen çıkartılmalıdır. "Biz" kelimesi sorunu çözmüyor."

Tartışmada ilk söz alan; karar tasarısının sunucusu **Derviş** yoldaş şunları belirtir:

"Şimdi Neriman yoldaşın getirdiği bu noktada bir eleştiri var. O eleştiri de, önce Kıbrıs konusunda somut olarak ulusların kendi kaderini tayin hakkı'nın savunulmasının yeterli olmadığının eklenmesi yönünde önerisi var. Karar tasarısında bence bu öneri doğrudur. Bu öneri doğrultusunda şöyle bir düzeltme ekliyorum karar tasarısına; "Bu tezin dayandığı yer..." diye başlayan paragrafta. (Bkz. s. 64, alttan 3. paragraf) "Bu tezin dayandığı yer, bizim Kıbrıs'ta ulusların kendi kaderini tayin hakkı diyerek işgale doğrudan karşı çıkmadığımız iddiasıdır" cümlesinden sonra şu ek girecek:

"Konferansımız şunu tespit eder: Kıbrıs konusunda da Türkiyeli komünistler açısından ulusların kendi kaderini tayin hakkını savunmakla yetinmek kesinlikle yanlıştır. Ve bu güncel temel slogan da olamaz. Bu konuda temel sloganlar "Faşist Türk ordusu Kıbrıs'tan defol!", Kuzey Kıbrıs'ın Türk faşistlerince işgaline son!" vb. sloganlardır. Konferansımız bunun yanında şunu da tespit eder: TKP/ML(B) hiçbir dönemde Kıbrıs sorunu açısından ulusların kendi kaderini tayin hakkı sloganını ne yeterli görmüş, ne de temel slogan olarak bunu savunmamıştır."

Ondan sonra burdan devam ediyor: "Bizzat bu kavramın kullanıldığı yazıda..." deminki paragrafta: "Bizzat bu kavramın kullanıldığı yazıda ve bu konudaki onlarca yazımızda bu konudaki tavrımız açıktır. Biz sonradan değil, en başından itibaren Kıbrıs'ta işgale karşı çıktık. Faşist Türk ordusu Kıbrıs'tan defol! şiarını bu konudaki siyasetimizin merkezine koyduk" vs. diye devam ediyor. Evet, karar tasarısında, yani bu şekliyle tartışılsın." (s.568-569)

Cafer, konuşmasına Neriman'ın getirdiği eklemeyi, düzeltme önerisini doğru bulduğunu açıklayarak başlar. "Biz sonradan değil..." diye başlayan paragraftaki "biz"in kimi kastettiğinin açık olmadığını, çeşitli şekillerde yorumlanabileceğini, onun için bunu düzeltmek gerektiğini belirtir. (Bkz. s. 569)

Son paragrafın şu şekilde olmasını önerdiğini açıklar:

"Bu gerekçe, birliğin gönüllü olmadığı; zor üzerine kurulu olduğu bir yerde, ayrılma hakkının savunulmasının, doğrudan doğruya zoraki birliğin parçalanmasına yöneldiğini, zor uygulayan ülke ile, zor veya 'işgal' altında tutulan ulus arasında birliği içermeyeceğini, ancak ezilen halkların kardeşliğinin de propagandası olduğunu anlamamaktadır. Bunun kavranılmaması, ayrılmayı savunmakla ayrılma hakkının savunulmasını tamamen birbirine karşıt, iki uzlaşmaz tez olarak görüp gösterme sonucuna varmaktadır. Bu yaklaşım Marksizm-Leninizme tamamen terstir." (s. 569)

Konuşmasının devamında, Lenin'in "Emperyalist Ekonomizm ve Marksizmin bir Karikatürü" adlı makalesinde sorunu nasıl gördüğünü örnekleriyle açıklamaya çalışır. Ve Lenin'in sömürgelerden-işgallerden elinizi çekin şiarını ayrı devlet kurma hakkı içinde gördüğünü belirtir.

İRFAN bu bağıntıda Cafer'e şu soruyu yöneltir:

"Bu bağıntıda yani aslında bunu tartışmaya sokmak istemiyordum. Bana birtakım şeyler gösterdi. Yani ilhak veyahut ta işgal edilmiş uluslar, veyahut ta ülkeler için "Elinizi çekin!" veyahut ta defolun sloganını mesela Kürdistan için kullanabilir miyiz? Bugün diyoruz ki, Kürdistan Kürdistan'dır. Ayrı bir şey. İşgal mi, isterse ilhak mı deyin, ne derseniz deyin, bugüne kadar hep ayrılma hakkı veyahut ta kendi kaderini tayin hakkını kullandık. Bundan sonra şey de ekliyoruz: İşte ayrılma hakkı. Haydi Türk ordusu veyahut ta Türk devleti Kürdistan'dan defolun filan.

CAFER'in bu soruya verdiği cevap şöyledir:

"Şimdi ben, o Kürdistan'dan çekin şeklinde, ona girmeden önce, yani burda Konferansta bütün yoldaşların bir anlamda bilgisine sunmak için, sözünü ettiğim yeri okumak istiyorum ben zaman olursa. Şimdi Lenin şöyle bir polemik yürütüyor Kievski'ye karşı. Kievski, ayrılma hakkının savunulmasında, Bolşeviklerin '"Ya sizin ayrılma hakkınız vardır ama, her durumda da biz ayrılmanızı desteklemiyoruz" şeklinde sorunu getirip koyuyorlar. Bu saçmalıktır, böyle şey olmaz' diyor. Ya adamların ayrılmasını desteklemek lazım, ya da böyle bir laf etmemek şeklinde bir polemik yürütüyor. Lenin buna karşı: "Biz, teorik bir soruna ait teorik bir tartışmayı, propaganda çığlıklarıyla kısa kesme şeklindeki Aleksinski alışkanlığını gayet iyi biliriz. Sömürgelerden çıkın sloganının bir tek, evet yalnızca bir tek siyasal ve ekonomik içeriği vardır. O da, sömürge uluslar için ayrılma özgürlüğü, ayrı bir devlet kurma özgürlüğüdür."

Yani sömürgelerden çıkın şeyinin bizim için teorik olarak, bilmem ne olarak

anlamı budur. Burada yani ayrılma hakkını, ayrılma özgürlüğünü savunmayla ayrılmayı karşı karşıya koymuyor. Tam tersine, bunların evet birbirini tamamlayan şeyler olduğunu filan anlatıyor. Benim yorumum bu. Eğer bir tercüme hatası filan yoksa.

Şimdi bu bağıntıda Kürdistan sorununda; eğer sömürge filan görüyorsak Kürdistan'ı —ben öyle görüyorum—, ilhak görüyorsak, bu tartışılmalı. Bu dünkü şeylerimizde koyduk. Bence evet o noktadan itibaren, Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkı yanında, onun da ötesinde, "Elinizi çekin!", "Sömürgeci Türk devleti Kürdistan'dan elini çek!" şeklinde bir slogan hiç de yanlış olmaz. Bunu söylemen senin, kesinlikle şeyi söylemen değildir: Kürtler birleşsinler, ayrılsınlar, işte milliyetçi bir temelde devlet kursunlar demek değildir. Sen sömürgeciliğe karşı olduğunu, bu şiarla dile getirirsin. Elinizi çekin sloganını kullanabilirsin.

Spartaküs'ün benim kavrayabildiğim kadarıyla kavramadığı şeylerden bir tanesi de budur. Onlar ayrılma hakkını Kürdistan'da savunmak doğrudur; doğrudur ama Kıbrıs için savunmak yarı-faşisttir diyorlar. Neden Türkiye Kürdistanı'nda doğrudur? Çünkü Türkiye Kürdistanı'nda birliği de içeriyor bu slogan. Genelde bu slogan birliği de içeriyor. Ve Türkiye ile Türkiye Kürdistanı arasında birlik mümkündür, olabilir. Kıbrıs için bunu kullandığımızda, onların anlayışına göre Kıbrıs yönetimi ile veyahut ta Kıbrıs'taki halk bir bütün olarak sanki Türk devleti ile birleşecekmiş, Türkiye ile birleşecekmiş, bu slogan bunun anlamıymış ve bundan dolayı da 'yavru vatan' bilmem ne eleştirilerini getiriyorlar." (s. 571-573)

Mustafa, Konferansa gelene, daha doğrusu Neriman'ın eleştirisini okuyana kadar karar tasarısında bir problem görmediğini, ama eleştirileri okuduktan sonra bu tartışma ile ilgili belgeleri inceleme ihtiyacı duyduğunu, bundan dolayı kendisini tartışma yürütecek durumda görmediğini; Cafer'in açıklamalarının akla uygun geldiğini, ama doğrudur ya da yanlıştır diyecek durumda olmadığını belirtir. Sonra, '74'te Kıbrıs'ın işgali ile birlikte Bolşevik saflarda kalan yoldaşların Türk ordusunun Kıbrıs'tan defolmasını siyasetlerinin merkezine koymaları ile ilgili o dönemdeki bölgesinde yapılan çalışmalarla ilgili bilgi verir. Bölgesinde bu slogana uygun hareket edildiğini, Yunanistanlı birtakım örgütlerle o dönemde bazı mitinglerin yapıldığını açıklar. (Bkz. s. 573)

Derviş, işgalin ertesi günü .. federasyonunun çıkardığı bildiri olduğunu, ama merkeze rağmen belli derneklerin işgali desteklemek için para topladıklarını ve bunların çoğunlukta olduğunu vs. anlatır. Ve "biz" ifadesinin çıkabileceğini belirtir. Bunun üzerine CAFER, propaganda açısından kalabileceğini, ve fakat durumun olduğu gibi konması gerektiğini, mesela kendisinin işgali desteklediğini, kendisi gibi yoldaşların olabileceğini açıklar. Aynı şekilde FARUK da o zamanlar kendisinin gönüllü savaşmaya gitmeyi düşündüğünü anlatır. (Bkz. s. 574)

Neriman son bölümle ilgili şu görüşleri savunur:

"Ben son bölümün çıkartılmasından yanayım. Senin düzeltilmesini istediğin yer, özeleştirici bir biçimde tespit etmek istiyorum ki, bu ulusların kendi kaderini tayin hakkı kavramının Frankfurt'ta kullanılmasında benim rolüm olmuştur. Bu bağıntıda ben ideolojik olarak yani ulusların kendi kaderini tayin hakkı'nın tabii ki savunulması gerektiğini, ama bunun savunulmasının işgal şartlarında evet faşist Türk ordusu defol vs. anlamına geldiğini ve bu şekilde esas yapılması gerektiğini, yani bu şeyi görmüyorum. Bir yanda genel politik sloganlar vardır her zaman geçerli olan. Mesela ulusların kendi kaderini tayin hakkı temel slogan. Çok uluslu devletlerde, bir devletin, işte bir devlet içinde bir ulusun diğer ulusları ezdiği vs. durumlarda bu slogan aynı zamanda özel slogandır da. Ulusların ayrılma hakkı, kendi kaderini tayin hakkı, somut siyasette bu sorun gündeme geldiğinde, mesela birinci dünya savaşı içinde olduğu gibi; ya da mesela Faşist Türk devletinin başka bir devlete doğrudan müdahale etmesi halinde, mesela Kıbrıs'ta olduğu gibi, böyle bir durumda çok açık, hiç yanlış anlaşılmayacak bir biçimde, doğrudan doğruya işgale karşı çıkılmazsa, sorun yalnızca kendi kaderini tayin hakkı filan sloganıyla, özel

sloganıyla, özel slogan olarak çözülmeye çalışılırsa, istenmese de sosyal-şöven bir pozisyonda konaklanılabilir. Tabii ki ezen ulusun ya da işgal altında tutan ulusun komünisti olarak.

Şunu görmek lazım: Bu Kıbrıs/Kürdistan meselesinde, Kıbrıs bağımsız bir devlettir. Siyasi olarak bağımsız bir devlettir. Siyasi bağımsızlık bağıntısında, faşist Türk devletinin işgali bu durumu ortadan kaldırdı. Bu başka bir gelişmedir. Kürdistan'dakine göre değişik bir gelişmedir." (s.575)

Derviş tartışmalar ışığında değişiklik önerileri ile ilgili şu tavrı takınır:

"İlk değiştirme önerisiyla ilgili olarak: "Bizim tavrımız", —"Biz sonradan değil, en başından" vs. yerine— "Bizim tavrımız, faşist Türk ordusu Kıbrıs'tan defol! şiarını bu konudaki siyasetimizin merkezine koyma tavrıdır." Yani başı-sonu vs. tartışmadan, genel tavır. "Biz" dendiğinde TKP/ML(B). Bu anlamda TKP/ML(B). Gerisini sonra bir makalede tartışırız." (s.576)

İkinci düzeltme önerisi hakkında:

"O zaman düzeltmeyle şöyle oluyor, 18. sayfada alttan 4. paragraf: Düzeltmesi ile okuyorum: "Bu tezin dayandığı yer (onların tezinin dayandığı yer), bizim Kıbrıs'ta ulusların kendi kaderini tayin hakkı diyerek işgale doğrudan karşı çıkmadığımız iddiasıdır. Konferansımız şunu tespit eder: Kıbrıs konusunda Türkiyeli komünistler açısından ulusların kendi kaderini tayin hakkını savunmakla yetinmek kesinlikle yanlıştır. Ve bu sloganın güncel temel slogan olarak kullanılması da yanlıştır. Bu konuda temel sloganlar, "Faşist Türk ordusu Kıbrıs'tan defol!", "Kuzey Kıbrıs'taki Türk faşistlerinin işgaline son!" vb. sloganlardır. Konferansımız bunun yanında şunu da tespit eder: TKP/ML(B) hiçbir dönemde, Kıbrıs sorunu açısından ulusların kendi kaderini tayin hakkı sloganını ne yeterli görmüş ne de temel slogan olarak bunu savunmuştur. Bizzat bu kavramın kullanıldığı yazıda ve bu konudaki onlarca yazımızda bu konudaki tavrımız açıktır. Bizim tavrımız, faşist Türk ordusu Kıbrıs'tan defol! şiarını bu konudaki siyasetimizin merkezine koyma tavrıdır."

Evet, alttan 4. paragraf bu şekildedir." (s.576-577)

DERVİŞ son paragrafla ilgili olarak, çıkartılmasından değil, genişletilerek konmasından yana olduğunu, ve fakat Cafer'in formülasyonunda anlaşılmayan bir yer olduğunu belirtir. Bu konuda tartışma şöyledir:

"Yoldaşın getirdiği son paragrafı düzeltme önerisiyle ilgili olarak, son paragrafın çıkartılması yerine, evet genişletilmesinden ve kalmasından yanayım. Bir okuyayım.

Anlaşılmayan bir yer var. Buras nedir? Bu şuraya kadar doğru."Bu gerekçe, birliğin gönüllü olmadığı, zor üzerine kurulu olduğu bir yerde, ayrılma hakkının savunulmasının doğrudan doğruya zoraki birliğin parçalanmasına yöneldiği, zor uygulayan ülkeyle, zor veya işgal altında tutulan ulus arasındaki birliği içermeyeceğini, ancak ezilen halkların da kardeşliğinin de propagandası olduğunu anlamamaktadır." Nedir ezilen halkların propagandası?

CAFER: Şimdi bu noktada, Lenin'i demin okudum.

DERVİŞ: Yani bizzat bu kavram şeyini kastediyorsun, ayrılma hakkının savunulması, aynı zamanda halkların kardeşliğinin savunulması.

CAFER: Aynı zamanda ona da hizmet eder, birliği de içerir. Yani birliği içermesi, ancak bu anlamda bir birliği içerebilir.

DERVİŞ: Ama yani onu öyle ifade etmek lazım. Yani bu şekilde ulusların kendi kaderini tayin hakkı kavramı ya da ulusların ayrılma hakkının savunulması, ezilen halkların da kardeşliğinin de propagandasıdır. Değildir, yani tek başına değildir.

CAFER: Değildir tabii, orada bağıntı içinde.

DERVİŞ: Ayrılma hakkının savunulması, ezilen halkların gerçek anlamda birli-

ğini sağlayabilmek için önşarttır. Ama kendiliğinden ezilen halkların birliğinin propagandası filan değildir kendi başına. Yani anlıyor musun?

CAFER: Belki ifade yanlış olabilir. Fakat benim anlatmak istediğim şey şu: Şimdi ayrılma hakkını mesela diyelim biz savunuyoruz. Türkiye'de bu somut olarak Kürt ulusunun ayrılıp ayrı devlet kurma hakkıdır. Bizim bu hakkı sadece savunmamız, bu hakkı savunmamız Kürt emekçileriyle Türk emekçilerinin birliğine de hizmet ediyor. Çünkü bu hak savunulmadan zaten onların birliğinin, birleşmesinin imkanları yaratılamaz. Benim anlayabildiğim kadarıyla Spartaküs'ün ve diğer kardeşlerin getirdiği eleştiri, 'birliği de içerir' dediklerinde, karıştırdıkları şey bu. Yani onlar, birliği içerir, 'çünkü ulusların kendi kaderini tayin hakkı birliği de içerir' diyorlar. Ve yorumu birliğe de hizmet eder." (s.577-578)

ALİ, ulusların kendi kaderini tayin hakkı sloganının zoraki birliğin olduğu yerde bile 'birlik unsurunu da içerir" der ve bunu içermediğini söylemenin bu işin pratik olarak nasıl olacağına kafa yormamak demek olduğunu belirtir. Daha sonra ise Kıbrıs'ta ulusların kendi kaderini tayin hakkı talebini getirdiğimizde, bunun referandumla sonuçlandırılmaya gidildiğinde, uygulamada çoğunluğun birlik yönünde tavır takınabileceğini, bunun da ulusların kendi kaderini tayin hakkı talebinin uygulamadaki neticesi olduğunu, bunun mümkün olduğunu belirtir. Bundan dolayı da bu talepie neyin anlatılmak istendiğinin açıklanması gerektiğini, yoksa ulusların kendi kaderini tayin hakkı sloganının birliği içermediği tespitine karşı olduğunu açıklar. (Bkz. s. 579)

DERVİŞ bu bağıntıda şu soruyu sorar: "Yoldaş, bu şartlar altında yapılacak bir referandumu... bizim ulusların kendi kaderini tayin hakkı olarak mı adlandırmamız lazımdır? Bu şartlar altında yapılacak referandumu?"

ALİ şartlardan ne kastedildiğini sorar. DERVİŞ de faşist işgal şartlarını kastettiğini anlatır. ALİ'nin cevabı şöyledir:

"Yoldaşlar, dikkat ederseniz, ben genel bir genellikte, belirli bir genellikte konulması halinde diye... Bunun öbür türlüsü, yapılan üçkağıtçılıkların vs. bu şartlarda bizim teşhir etmemiz gereklidir. Somut olarak bu işin gerçekten öyle olup olmadığını da değerlendirmemiz gereklidir. Varsayalım ki, sizin örnekte bugün bu talep hayata geçirilecektir. Hayata geçirildiği sırada, işgal orduları vs. geri Türkiye'ye çekildi. Türk faşist ordusu geri çekilmiştir varsayalım. Bu halde bir referandumda da birlik unsuru, birlik olabilmek ihtimali mevcut kalmaktadır. Ama biz genel bir biçimde ulusların kendi kaderini tayin hakkı birlik unsurunu içermez dediğimiz noktada, ben bu genellikle sorunun çözülemediğini görüyorum." (s. 579)

Daha sonra Kıbrıs'ta ulusların kendi kaderini tayin hakkı'nın savunulmasının somut olarak ne anlama geldiği noktasında Ermiş ve Aptullah konuşur. Yoldaşların konuşmaları şöyledir:

"ERMİŞ: Kıbrıs'ta ulusların kendi kaderini tayin hakkı davasının nasıl uygulandığını görmek istiyorsak, biraz somut şartlara bakmak lazım. Kıbrıs en başta küçük bir ülke. Daha başından beri bu böyle. İngilizlerin işgali altında, İngilizlere karşı yürütülen mücadele sırasında olsun, daha sonraki gelişmeler içerisinde olsun, gerek Kıbrıslı Rumlar gerekse Kıbrıslı Türkler emperyalistlerin elinde birer oyuncak durumundadır. Bunun böyle olması da gayet normal birşey. Çünkü ülke küçük, nüfus küçük ve emperyalistler bu ülke ile istedikleri gibi oynamaktadırlar.

Bu emperyalistlerin bu ülke ile istedikleri gibi oynama süreci içerisinde, benim görebildiğim kadarıyla Kıbrıslı Türklerin özel gerici bir konumu var. Çünkü küçük nüfusları, azıcık olmaları ve şimdi bu Türkiye'nin de aynı milletten olması temelinde, bilhassa Amerikalılar, ilk başta İngilizler, daha sonra ise Amerikalılar, Kıbrıslı Türkleri açıkça kullanmışlardır. Şimdi de ne yapıyorlar ulusların kendi kaderini tayin hakkını? İşte GDS'in savunduğu çok devrimci anlamıyla ayrılma hakkı da dahil olmak üzere, adamlar uyguluyorlar. Yani Kıbrıslı Türkler içerisinde burjuvazi açıktan açığa ayrılma hakkının

ateşli savunucusu pozisyonunda. Yani somut durum bu.

Benim görebildiğim kadarıyla ayrılma hakkını falan filan Kıbrıs içerisinde savunacak halimiz yok. Bizim yapacağımız genel propaganda açısından, ayrılma hakkı da dahil olmak üzere bu ulusların kendi kaderini tayin hakkı sloganının emperyalistler tarafından nasıl kullanıldığını da teşhit etmek lazımdır Kıbrıs somutunda, ve emperyalistlere "Elinizi Kıbrıs'tan çekin!" dememiz lazımdır. Açıktan açığa oyuncak haline getirilmiştir Kıbrıs. Ve bu ayrılma hakkı talebi de dahil olmak üzere, hepsi oyuncak etmenin bir aracı haline dönüştürülüyor. Yani bunları teşhir etmek lazım.

APTULLAH: Şimdi bir de bu terimin Rumlar tarafından kullanılması vardır. Onların da, yani Rum komprador burjuvazisinin bakış açısı da vardır bu terime. Bu terim ilk 50'lerde ve 60'larda gündeme geldi. AKEL tarafından getirildi. Fakat Kıbrıs halkının kendi kaderini tayin hakkı olarak gündeme getirildi. '60 antlaşmasından sonra, '60 antlaşmasını bir emperyalist empoze olarak değerlendirdi AKEL. Halkın kendi kaderini tayin etmediği şeklinde getirdi. Ve 70'de yanılmıyorsam seniç konuşmasında, Papayuannis açıkça Kıbrıs'ın, Kıbrıs halkının kendi kaderini tayin hakkını kullanması şarttır ve biz bu hakkı Yunanistan'la birleşme şeklinde kullanacağız şeklinde getirmiştir. Yani burda ulusların kendi kaderini tayin hakkı gerek Rumlar, gerek Türk burjuvazisi tarafından çok yönlü bir şekilde çarpıtılmıştır. Bir yandan Yunanistan'a bağlanma, öbüt tarafta Kıbrıslı Rumlarla, yani Kıbrıs devletinin parçalanması, ayrılık açısından kullanma. Bizim yani Türkiye açısından da baktığımızda, Türkiye'ye ilhak veya Türkiye'den ayrılma, Türk kısmı; işgal altındaki bölgenin Türkiye'ye ilhakı veya Türkiye'den ayrılıp fakat yine Rum kesiminden de ayrılıp ayrı bir devlet olarak ortaya çıkma durumu vardır. Dolayısıyla çok karmaşık bir durumda. Yani ulusların kendi kaderini tayin hakkı genel olarak Kıbrıs'a uygulanamaz. Bütün bu faktörleri gözönünde bulundurup, özel sloganları tespit etmek şarttır bence." (s. 580-581)

Derviş bu tartışmalar ertesinde, karar tasarısının son üç paragrafını geri çektiğini açıklar ve bu bağıntıda; "Belki karar tasarısında yani en fazla... bu yönde (Ulusların kendi kaderini tayin hakkı sloganının Kıbrıs'ta ne anlama geldiği noktasında) araştırmanın gerekliliği ihtiyacı içinde olduğumuz konulabilir" der. (s. 581)

Ali durumun tespitinden yana olduğunu açıklar.

Cafer, Derviş'in geri çektiği bölümlerden sonra, "Ayrılma hakkının Kıbrıs somutunda birleşmeye hizmet edip etmediği, bunun pratikte oynayacağı rolün ne olup olmadığı sorununda Konferansımız bu incelemeyi önüne görev olarak koyar" ekinin, ya da buna benzer bir ekin yapılmasının doğru olacağını savunur. Bizim çizgimizin yari-faşistliği sorununda, geri çekilen paragrafların bunun böyle olmadığının teorik gerekçeleri olduğunu açıklar. (Bkz. s. 582)

Faruk şu görüşleri getirir:

"Kıbrıs somutunda bu ulusların kendi kaderini tayin hakkı'nı kullanmak benim için de problemli birşey. Yani bu Kıbrıs'ın direkt işgal edilmesiyle, Kürdistan somutu değişik şeyler, farklı şeyler. Bu anlamda da ulusların kendi kaderini tayin hakkı sloganının Ali yoldaşın da ortaya koyduğu gibi, birlik yönünü de içerdiği yönünde bir eğilimim var. Bundan dolayı da ben yani bu sorunun araştırılıp ortaya konulmasında ben de yarar görüyorum." (s. 582)

Derviş, Cafer'in önerisini şu şekilde formüle eder:

"Şöyle bir ek öneriyorum: "Ayrılma hakkının savunulmasının, teorik olarak, zoraki birliğin varolduğu şartlarda, aynı zamanda varolan zoraki birliği savunma anlamına da gelip gelmeyeceği sorusunun araştırılmasını Konferansımız görev olarak tespit eder." (s. 582)

Konferansta bir süre bu formülasyon üzerine tartışılır.

Bu tartışma içinde DERVİŞ, Ali yoldaşın ulusların kendi kaderini tayin hakkı sloganının savunulmasının, zoraki birliğin olduğu şartlarda birliği de içerebileceği gibi bir teorik soruna sahip oldu[illegible] tiğini belirtir. (Bkz. s. 583)

Ali bu bağıntıda şunları söyler:

> "Benim buradaki problemim, birincisi, çok genel planda, teorik olarak, çok genel planda, ulusların kendi kaderini tayin hakkı bir tek ve yalnızca kendi kaderini devlet kurma olarak kullanmak anlamına gelir, bir başka anlama gelmez genelliğindeki teze yöneliktir. İkincisi, burda ayrılık hakkını, ulusların kendi kaderini tayin hakkını savunmak, ayrılık hakkını olduğu kadar, birlik yönünde de tavır takınma hakkını da içerir tezine karşı bir polemik de yürütülmektedir. Kıbrıs'la bağı kurulmaksızın, ben bu genellikle, eğer doğru dürüst ortaya konulmazsa, hemfikir değilim.
>
> Son düzeltme önerisi, bence açık olan birşeyi açık değilmiş gibi gösteren bir öneridir. Açık olan nedir? Zoraki birliğin olduğu bir yerde ulusların kendi kaderini tayin hakkını savunma, zoraki birliği hiçbir şekilde savunma sonucuna vardıramaz. Eğer birlik yönünde tavır takınmış ise o ulus, zaten zoraki birlik diye bir mesele kalmamıştır. Dava gönüllü birlik halini almış demektir. Bu bakımdan da, düzeltme teklifi, açık olan bir sorunu benim görüşümce kapalı hale getiriyor; sorun haline getiriyor.
>
> ...
>
> Somut önerim şudur: Bugünün Kıbrıs koşullarında, bizim koşullarımızda, ulusların kendi kaderini tayin hakkı, Kıbrıs'la bağıntılı olarak tayin hakkını ileri sürmeksizin, anlam-rolü üzerine önümüzdeki dönemde araştırma yapılmalıdır. Çünkü bu GDS'in getirdiği eleştirideki anlamda birlik vs. unsurunu da içinde barındırıyor olabilir. Benim şeyim budur." (s. 584-584)

Neriman karar tasarısının eksiksiz —ekleri ile birlikte— oylanmasından yana tavır takınır. (s. 583)

Mustafa şu tavrı takınır:

> "Şimdi ben burdaki tartışmalardan, benim daha önce problemsizdi kafam. Ama buraya geldiğimde problemler çıktı. Ama ben özellikle GDS Kıbrıs somutunda bu sloganı kullanmak yarı-faşisttir dedikten sonraki tartışmayı bir bütün olarak, böyle gelişim içinde incelemeden, benim açımdan böyle bir karar tasarısına kabul oyu vermek doğru olmaz. Ama benim açımdan şu da açıktır: Biz Türk ordusu Kıbrıs ta kalabilir şeklinde bir anlayışımız yok. Bu açık. Benim açımdan ama sorun, böyle bir sloganı kullanmak o anlama gelir mi, gelmez mi? Bir bu konuda açıklığa kavuşmam lazım. İki, bu eleştiri getirildiği halde, biz nasıl cevap verdik, nasıl gerekçelendirdik, bunun açıklığa kavuşması. Benim açımdan sorun bu. Yoksa yani başka bir problem değil. Şu anda bu konuda açıklığa kavuşabileceğimi de sanmıyorum." (s. 585)

Mustafa'nın tavır belirlemesinden sonra karar tasarısı üzerinde formülasyon düzeltmeleri yapılır. CAFER ek önerisini geri çektiğini, sorunun çözülmemiş yönünün 'kesinlikle ayrılma hakkını savunmuş olmanın, oradaki zoraki birliği de savunmuş olabileceğimiz anlamına gelebileceği" olmadığını belirtir. Herhalde Ali ve Derviş için de bu sorunun açık olduğunu belirtir. Ve kendi getirdiği problemin teorik bir tartışma olduğundan da, onca önemli görmediğini belirtir. ALİ de tutanaklara geçtiğini, bilince çıkartılması için önerisini yaptığını belirtir. ERMİŞ'in dikkat çekmesi üzerine, Spartaküs değerlendirilmesi yapılan yer ertelenir.

Daha sonra oylamaya geçilir. Mustafa'nın çekimserliği dışında, diğer tüm delegelerin oyları ile şu karar alınır:

"9- TKP/ML(B)'NİN 'KIBRIS KONUSUNDA YARI-FAŞİST ÇİZGİ İZLEDİĞİ' TEZİ VE SUÇLAMASI ÜZERİNE

Bu tezin temeli ilk defa 26 Mart 1983'te yapılan ortak toplantıda GDS temsilcisi-

nin yaptığı bir konuşmada atıldı.

Bu bağıntıda eski kardeşlerimizin bu toplantı öncesinde TKP/ML(B) Merkez Komitesine getirdiği eleştiri, Kıbrıs konusunda "TKP/ML(B)'nin MK fraksiyonundan ayrıldığından bu yana tüm propagandada tek laf etmemiş olduğu", "bunun tesadüf olmadığı" (Büyük-Türk şövenisti çizginin bir yansıması olduğu) şeklinde idi.

Bu konuda şunu tespit ediyoruz:

TKP/ML(B) olarak ayrıldığımızdan sonra, 1983 1 Mayısına ve 1983'te yaptığımız Kıbrıs toplantısına kadar, Kıbrıs konusunda Türkiyeli komünistler olarak yapabileceğimizi; ve yapmamız gerekli olan propagandayı esas olarak yapmadık. Bu anlamda Kıbrıs halklarının devrim mücadelesine karşı proleter enternasyonalisti görevimizi tam olarak yerine getirmedik. Biz Kıbrıs konusunda ortaya koymuş olduğumuz doğru çizgiyi, TKP/ML MK hizibinden ayrıldıktan sonra da —(en azından mesela işgalin yıldönümlerinde özel propaganda yaparak, bunun yanında çıkardığımız genel bildirilerde de bu konuda da tavır takınarak)— propaganda etme görevine sahiptik. Bu görevi esasta yerine getirmemiş olmamız önemli bir hatamızdır. Ve evet, Proleter enternasyonalizminden belli bir sapmadır.

26 Mart toplantısında okunan yazıda biz bu konudaki hatamızı tespit etmedik. Bu yazının bir yerinde, bizim Kıbrıs'ta da "ulusların kendi kaderini tayin hakkı"nı savunduğumuz şeklinde bir tespit yapılıyordu. GDS temsilcisi bununla bağıntılı olarak yaptığı bir konuşmada, Kıbrıs'ta ulusların kendi kaderini tayin hakkını savunmanın, yarı-faşist bir tavır olduğu şeklinde bir tez getirdi.

Bu iddia daha sonra, eski kardeşlerimizin savunucusu olmaya çalışan Spartaküs tarafından daha da geliştirildi; "Kıbrıs konusunda yarı-faşist çizgi" haline getirildi.

Bu tezin dayandığı yer, bizim Kıbrıs'ta ulusların kendi kaderini tayin hakkı diyerek, işgale doğrudan karşı çıkmadığımız iddiasıdır.

Konferansımız şunu tespit eder: Kıbrıs konusunda Türkiyeli komünistler açısından "ulusların kendi kaderini tayin hakkı"nı savunmakla yetinmek kesinlikle yanlıştır ve güncel temel slogan da olamaz. Bu konuda temel sloganlar, "Faşist Türk ordusu Kıbrıs'tan defol!", "Kuzey Kıbrıs'ın Türk faşistlerince işgaline son!" vb. sloganlardır.

Konferansımız, bunun yanında şunu da tespit eder: TKP/ML(B) hiçbir dönemde, Kıbrıs sorunu açısından "ulusların kendi kaderini tayin hakkı" sloganını ne yeterli görmüş, ne de temel slogan olarak bunu savunmuştur.

Bizim tavrımız, "Faşist Türk ordusu Kıbrıs'tan defol!" şiarını bu konudaki siyasetimizin merkezine koyma tavrıdır. Kıbrıs için ulusların kendi kaderini tayin hakkı kavramının kullanıldığı yazıda ve bu konudaki onlarca yazımızda bu konuda tavrımız açıktır.

Biz bu konudaki görevlerimizi yerine getirmede, yukarıda da tespit ettiğimiz gibi, özellikle TKP/ML'den ayrıldığımız dönemde hatalar yaptık. Ama hiçbir şekilde, bu konudaki çizgimizin yarı-faşist olduğu şeklindeki bir suçlamaya haklılık kazandıracak bir tavrımız yoktur."

*

10- TKP/ML(B)'NİN "ERMENİ SORUNUNDA DA BÜYÜK-TÜRK ŞÖVENİSTİ BİR ÇİZGİ İZLEDİĞİ" TEZİ ÜZERİNE

Bu bölümdeki tartışma, Konferans öncesinde sunulup üzerine tartışılmış olan şu karar tasarısı üzerine yürür:

> **10- TKP/ML(B)'NİN "ERMENİ SORUNUNDA DA BÜYÜK-TÜRK ŞÖVENİSTİ BİR ÇİZGİ İZLEDİĞİ" TEZİ ÜZERİNE**
>
> Bu tez şimdiye kadar eski kardeş örgütler tarafından değil, yalnızca onların savunucusu Spartaküs tarafından savunuldu ve gerekçelendirilmeye çalışıldı.
>
> Biz, TKP/ML(B)'nin Ermeni sorununda Türk şövenisti bir çizgi izlediği suçlamasını kökten reddediyoruz.
>
> Bu suçlamanın teorik temellerinden biri, bizim bugün Türkiye'deki Ermenilerin bir ulus teşkil etmediği konusunda söylediklerimizdir.
>
> Bu konuda sorunu olanların sorunu, gerçekte Stalin'in ulus konusundaki tanımı ile olmak zorundadır."

u karar tasarısı hakkında Neriman yoldaş Konferansa yazılı olarak şu örüşleri getirmiştir:

> "Önerinin, "TKP/ML(B), Ermeni sorununda da Büyük-Türk şövenisti bir çizgi izlemektedir tezi üzerine" başlıklı 10. noktasına ilişkin:
>
> Bu sorundaki tavır yanlıştır ve pratikte Büyük-Türk şövenizmini beslemektedir. Bunun için en iyi örnek, BP'de yayınlanan "Türk faşistleri, Ermeni milliyetçilerinin eylemlerini ırkçılığı körüklemek için kullanıyorlar" başlıklı, tümüyle yanlış ve oportünist makaledir.
>
> Bu sorunla ilgili bir kararda şu saptanmalıdır:
>
> a) Ermeni halkının, Ermeni ulusunun toplu kıyımdan geçirilmesi, çeşitli ulusların Türk hakim sınıfları tarafından baskı altında tutulmasının en zalimce örneğidir. Bu 'tarihsel haksızlık' bugün de çeşitli uluslardan Türkiye proletaryasının ortak sınıf mücadelesinin önünde bir engeldir. Çünkü bu, proletaryanın bölünmesinde ideolojik planda Büyük-Türk şövenizminin ana mücadele araçlarından birisini oluşturmaktadır.
>
> b) Bugün de Ermeni halkı, Türkiye'de faşistler tarafından ezilmektedir, özellikle onların yurtdışında faal olan ulusal hareketi.
>
> c) Marksist-Leninistler, bir Ermeni ulusunun olduğunu, Türk hakim sınıflarının bütün araçlarla bu ulusu yoketmek için çaba harcadıklarını ve harcamakta olduklarını savunmalıdırlar.
>
> d) Türkiye, Sovyetler Birliği ve diğer batılı devletlerdeki Ermeni ulusunun Türkiye toprakları ve Sovyetler Birliği'nde kendi ulusal devletini kurmak istemesi, Türkiyeli Marksist-Leninistlerin Ermeni ulusunun bu devleti kurması hakkını savunmaları yükümlülükleri ve borçları olduğu olasılığı. Ama bu elbette, her tarihi anda ayrılmanın savunulması anlamına gelmez. Ama hak kalmalıdır."

Cafer de Konferansa şu yazılı notu getirmiştir:

> "10- ile ilgili görüşüm şudur: Kamptaki tartışmada Anna yoldaşın getirdiği yeni unsurlar gözönünde bulundurularak burası yeniden yazılmalıdır. Ben bunu şu an yapabilecek durumda değilim (tutanak yok)."

Tartışmada ilk konuşmalar NERİMAN ve DERVİŞ yoldaşlar tarafından yapılmıştır. Ancak teknik bir hata sonucu bu konuşmalar banta alınmamıştır.

Neriman yoldaş daha sonra notlarına dayanarak yaptığı konuşmayı yazılı tezler halinde şöyle aktarmıştır:

"Ermeni sorunu ile ilgili konuşmanın metni:

Ne yazık ki, bu konuşma metnine ilişkin olarak elimde, kısa notlar var ve konuşma metnini ancak kaba hatlarıyla yansıtabilirim. Konferansa katılan bütün diğer yoldaşlarla aramda varolan ve ulusal sorunda, özellikle ulusal soruna yaklaşımda ve Türk şövenizmine karşı mücadelede çok önemli bir çelişki olan bu sorunda benim tarafımdan varolan bir çelişki olmasından ötürü, bu durum daha da vahimdir.

Konuşmamda, III. Konferansa yazılı olarak sunulan (Bkz. s. 73) eleştirilerim temelinde aşağıdaki temel tezleri savundum. (Eleştirilerim esas olarak WBK'nın bu sorunla ilgili eleştirilerine dayanmaktadır.)

a) Türkiye'deki Ermeni nüfusu, Ermeni ulusunun bir parçasıdır. Türkiye'de ezilen Ermeni ulusu vardır.

b) Stalin'in "Marksizm ve Ulusal Sorun" makalesindeki kıstaslar, ulusların gelişmesi, yani oluşmasına ilişkindir. Ama bu alıntı böyle kavranmaz ise, o zaman mesela onyıllar boyunca bütünlüklü bir iktisadi yaşantıya sahip olmayan ve üçe bölünen Polonya ulusunun da bir ulus olmaması gerekirdi.

c) BP sayı 9/10'daki "Türk faşistleri, Ermeni milliyetçilerinin eylemlerini ırkçılığı körüklemek için kullanıyor" adlı makalede, karar tasarısında da yansıyan aşağıdaki merkezi hatalar yapılmaktadır:

— Ermeni ulusu üzerinde bugün varolan ırkçı-şöven baskı adlandırılmamakta, tersine makalede Ermeni sorunu "tarihsel bir haksızlık" olarak ele alındığı için, gerçekte inkar edilmektedir. Ve bu, şövenist bir hatadır; Ermeni nüfusu, bir ulus oluşturup oluşturmadığından bağımsız olarak, Türkiye'deki hakim sınıflar tarafından baskı altında tutulmakta ve ırkçı takibata uğramaktadır.

— Tarihsel haksızlık sorununda Lenin'e ve İbrahim Kaypakkaya'ya atıfta bulunmak yanlıştır. Lenin, tam da bir sorunun hangi koşullar altında tarihsel ana akım dışında olduğunu saptamaktadır. Şunu söylemektedir: "Tarihsel ana akımın dışında kalan, onu durdurmayan, gidişatını rahatsız etmeyen, proleter sınıf mücadelesinin derinleşmesini ve gelişmesini önlemeyen sorunlar vardır." Ve Ermeni sorunu tam da böyle bir sorun değildir.

Türkiye'de sınıf mücadelesinin derinleştirilmesi ve genişletilmesi, Ermeni sorunu tarafından, faşistlerin egemen şövenizmi tarafından, bu düşüncelerin kitlelerin içinde bütün araçlarla yerleştirilmesine çalışılarak ya da bu düşünceler çok önceden yerleştirilmiş olarak ve daha da yaygınlaştırılmaya çalışılarak engellenmektedir. Tam da Ermeni ulusu, onun kültürü ve tarihi açısından, Türkiye'deki hakim sınıflar eşi görülmemiş şövenist bir kışkırtma yürütmektedirler. Ermeniler hıristiyan olduklarından, bu kışkırtma kampanyası, yer yer Kürt ulusuna karşı yürütülen kışkırtmayı da geçmektedir, vs.

Türk ve Kürt proletaryası, bu anti-Ermeni ideoloji ile dolu olduğu sürece, bütün ezilen uluslardan ve milliyetlerden proleterlerle Türkiye'deki hakim sınıflara karşı birleşik mücadele için birleşemeyecektir. Ermeni ulusuna karşı şövenizm, proletarya içinde de ulusal bölünmenin nedenlerinden biridir.

— Bu nedenden dolayı, tam da makalenin son cümlesi: "Gerçek görevlere sarılalım!" temelden yanlıştır. Ermeni ulusu için de ayrılma hakkı savunulduğunda, Ermeni ulusundan takibat altında tutulanların hepsinin Türkiye'ye dönebilecekleri ve ayrı devlet kurma haklarının olduğu savunulduğunda, tutarlı bir şekilde sürdürülebilecek bu şövenizme karşı mücadele bugün ana görevdir. Bu anlamda, tarihsel haksızlık, egemen sınıfların Ermeni ulusuna karşı yoketme stratejileri "düzeltilmek"; proletarya, bu yoketme stratejisinin karşısına Türkiye'de Ermeni ulusunun haklarını savunmayı koyduğunda, bütün ezilenlerin kurtarıcısı olma görevine layık olacağı bilinciyle eğitilmek zorundadır.

Bu sorun Ermeni milliyetçileri tarafından da ortaya atılmaktadır. Ayrılma hakkına ilişkin soru sorulmaktadır; bu soruya Marksist-Leninistler tek doğru cevabı şu şekilde vermek zorundadırlar: Biz, bu hakkı savunuyoruz, Türkiye'de Ermeni ulusunun ayrılma hakkını tanıyoruz. Ama bu hak ancak, Türkiye'deki bütün proleterlerin, milliyetlerin, egemen Türk devletini parçalayacak ve işçilerin ve köylülerin diktatörlüğünü kuracak olan demokratik halk devrimi için mücadelesi ile kazanılabilir ve elde edilebilir." (Tutanak, s. 588-589)

Banta alınan tartışmaların gidişatı ise şöyledir:

"MUSTAFA: (BP 9/10, s.18, birinci sütun, son iki paragraf) Burda tarihi haksızlık sorunu, sınıf mücadelesi ile, içinde bulunulan anda sınıf mücadelesi ile bağ içinde ele alınmaktadır. Eğer WBK'nın eleştirisi bu yönde bir eleştiri ise, geri çevrilmelidir. Ama dediğim gibi, ben WBK'nın eleştirisini doğrudan tanıma durumunda değilim.

Son bir-iki cümlede özetlemek gerekirse; yurtdışında yaşamak zorunda bırakılan, bırakılmış olan Ermenilerin, işçi-köylü diktatörlüğünün kurulduğu şartlarda Türkiye'ye dönme garantisi, Türkiye'de yaşama garantisi verilmelidir. Bu konuda geçmişte tavır takınmamış olmamız özeleştirisel olarak aşılmalıdır.

Türkiye'deki Ermenilerle, Türkiye'den göç etmek zorunda bırakılmış, ya da ölümden kaçan Ermenilerin bir ulus olup olmadığı sorunu araştırılıp çözümlenmeli, onun ötesinde, eğer bir ulus teşkil ediyorsa, onların tekrardan Türkiye'de ya da Türkiye denilen toprak içinde, ya da Kemalistlerin ünlü deyimiyle Misak-ı Milli sınırları içinde bir Ermeni devleti kurulacaksa, bunun nasıl kurulacağı, nasıl olmayacağı noktasında, özellikle İsrail örneği filan, —Polonya örneğini de verdi yoldaş— buralarda bu sorun nasıl çözümlenmiş, bunları inceleyip bu konuda da somut birtakım şeyler yapabilirsek önümüzdeki dönemde iyi olur. Ama bu sorunları her halükarda Konferansımız önümüzde araştırılması gereken, incelenmesi gereken bir sorun olarak önümüze koymalıdır. Benim diyeceğim bunlar." (s. 590)

Derviş, Neriman'ın BP 9/10'daki Ermeni sorunu ile ilgili yazıyı genelde oportünist değerlendirdiğini, kendisinin böyle bir genel değerlendirmeye kesinlikle katılmadığını açıklar. Neriman'ın bu genel değerlendirmeye iki temel eleştiriden hareketle vardığını, kendisinin bu eleştiriler konusunda görüşlerini anlatır.

Birinci temel eleştiri olan, Türkiye'de Ermeniler üzerinde milli baskının yapıldığı ile ilgili görüş olmadığı sorunu üzerine: Neriman'ın bu makaleye bakış açısının değişik olduğunu, bu makalenin Ermeni sorununun bütün boyutlarını tartışmadığını ve Türkiye'de Ermeni sorununu çözme iddiasında olmadığını, Ermeni milliyetçi örgütlerinin başlattığı eylemlerle ilgili Türk faşistlerinin başlattığı "ırkçı kampanyaya karşı somut olarak tavır takınma amacıyla", ve yurtdışındaki Ermeni örgütlerinin de mücadelelerinin merkezine koyduğu soykırım var mı yok mu konusunda tavır takınma ihtiyacından kaynaklandığını, buna cevap vermeyi kendine amaç edinen bir yazı olduğunu vs. anlatır. Bütün bunlardan ötürü, "Türkiye'deki Ermeniler üzerinde yapılan baskılardan sözedilmemesi bence gayet normaldir" der. (s. 591)

Devamla, Ermeniler üzerine yazılan yazıdan "Türkiye'de Ermeniler üzerinde baskı nasıldır vs." beklemenin yanlış olduğunu belirtir. Partinin temel belgeleri ele alındığında, milli baskının sadece Kürt milletine yapılmadığının gayet açık olduğunu, bizim Kürt milletine ve bütün azınlık milliyetlere milli baskının yapıldığını, bu sorunu tartıştığımız "bütün makalelerde, yazılarda; temel yazılarda olduğunu", bundan dolayı da bunun genelde bir sorun olmadığını Neriman'ın da bilmesi gerektiğini açıklar.

İkinci temel eleştiri ile ilgili de şunları belirtir:

"İkinci mesele, teorik olarak sorun, işte bu tarihi haksızlık mı, değil mi? Buna karşı tavır meselesi ile ilgili olarak getiriliyor. Ve deniliyor ki; tarihi haksızlık denmesi ve öyle bırakılması bu sorunun, ve bunun bugün Türkiye'de sınıf mücadelesinin gelişmesinin önünde doğrudan bir engel olmadığı konu-

sundaki tespitler oportünizmin ikinci kanıtıdır. Bu bağıntıda yoldaşın kurduğu bağ nasıl? Bugün Türk faşist hakim sınıfları proletaryanın birliğini engellemek için Ermeni sorununu kullanmaktadırlar. Bu bağıntıda sorun şudur: Nasıl kullanmaktadırlar? İdeolojik olarak yoldaş soruna yaklaşıyor." (s. 591-592)

DERVİŞ yoldaş devamla, İbrahim Kaypakkaya'nın Lenin'e atıfta bulunarak getirdiği, Lozan'ın 'tarihi bir haksızlık' olduğu tespitinin soruna böyle yaklaşmadığını; eğer soruna hakim sınıfların ideolojik olarak kullanması olarak yaklaşılırsa, bugün Lozan'ın da (ki bu Misak-ı Milli sınırlarını çizen temel anlaşmadır) değiştirilmesinin gündem maddesi haline getirilmesi gerektiğini vb. belirtir. Ermeniler bağıntısında "tarihi haksızlık" denen şeyin somut olarak a) Ermeni ulusunun soykırıma uğramış olması, ve b) bunun sonucunda ulus olmaktan çıkarılması, yurtdışına sürülmesi vb. olduğunu belirtir.

Bu 'tarihi haksızlığın' ortadan kaldırılmasının ise soykırım bağıntısında mümkün olmadığını, bu konuda somut olarak yapılacak olanın, bu soykırımın ve sorumlularının teşhiri, zarara uğrayanların tazmin edilmesi vb. olduğunu, bunların yapılmasının proletaryayı birleştirici rol oynayacağını belirtir. Ermenilerin topraklarına geri dönmesi somut talebinin program maddesi olarak alınmasının ise proletaryayı birleştirmede ne ölçüde rol oynayacağının kendisi için soru olduğunu belirtir. (Bkz. s. 593) İkincinin program maddesi olarak konmadığı yerde oportünizm suçlaması getirilmesini doğru bulmadığını açıklar.

Ulus bağıntısında, Stalin'in ulus tanımının açık olduğunu, bu tanıma göre Türkiye'de Ermenilerin ulus olmadığını belirtir. Ancak isteyen Ermenilerin Türk hakim sınıfları tarafından soykırımla sürüldükleri topraklarına geri dönme haklarının ulus olmasalar da olabileceğini; Neriman'ın 'ulus' deme konusundaki ısrarının, ulus denmez ise sürüldükleri topraklar üzerinde hakları olmayacağı kaygısından kaynaklandığını düşündüğünü belirtir. Devamla şunları belirtir:

> "Ama bu noktada teori çarpıtılıyor. Bence teoriyi çarpıtmaya hiç gerek yok. Evet, Ermenilerin Türkiye'de ulus olmadığını tespit ederiz. Ama tarihi bir haksızlık yapıldığını, Ermenilerin soykırıma uğradığını, yurtdışında bugün evet Türkiye'ye dönmek isteyen bir dizi Ermeni olduğunu ve bizim Türkiyeli komünistler olarak o Ermenilerin tabii ki Türkiye'ye dönme haklarını sonuna kadar savunduğumuzu, bir bilmem Halk Cumhuriyeti Türkiyesinde dönmek isteyen her Ermeninin yeri olduğunu, bilmem nesini ortaya koyarız. Biri diğerini engellemiyor.
>
> Bu bağıntıda bir de Polonya meselesi filan getirildi. Polonya benim bilebildiğim kadarıyla hep kompakt bir alandır. Üç devlet arasında dağılmış olma bile, evet bir bütün olarak sürekli aynı toprak parçası üzerinde belli bir alan Polonya olarak adlandırılmaktadır. Bir dağınıklık yoktur. Aynı mesela Türkiye'de Kürdistan. Mesela Kürdistan da kompakt, içine kapalı bir alandır. Ve bunlar devletlere bölünmüş olmasına rağmen, evet aynı coğrafi şey içinde yaşamaktadırlar. Yani bu benzetmeler yapılırken biraz bence dikkatli olmakta yarar var." (s. 594)

NERİMAN şu soruyu sorar:

> "Ermenilere dönüp yerleşmeleri için haklar tanınabilir falan filan dedi, ama mesela somut olarak koymadı, böyle olacaktır (diye). Bu makalede de yok. Yani onlar talep de ediyor yani böyle birşeyi. Nedir yani bu? Nasıl oluyor da bu makalede, sınıf bilinçli Ermeniler açısından sorun, bulunduğu ülkelerde, yaşadığı ülkelerde, ülkelerin KP'lerinde örgütlenmesi önerisi getiriliyor. Ve o ülkelerde devrim için mücadele etmeleri önerisi getiriliyor da, Türkiye'de Türk-Kürt Türkiyelilerle birlikte Türkiye devrimi için mücadele etme önerisi getirilmiyor? Çünkü bu adamlar tam da Türkiye'ye dönmek istiyorlar?" (s. 594-595)

DERVİŞ ikinci sorudan başlayarak cevaplamaya çalışır. Özetle; Neriman'ın milliyetçilik ile komünistliği birbirine karıştırmamızı istediğini belirttikten sonra, "Bugün sınıf mücadelesi yerine Ermenistan meselesini merkeze koyan, her bulunduğu ülkede sınıf mücadelesi yerine Ermenistan'a geri dönme programını merkeze

koyan siyaset, sınıf bilinçli proletaryanın siyaseti değildir" tespitini yapar. (s. 595)

Neriman'ın Ermeni milliyetçisi örgütlerin taleplerini sınıf bilinçli Ermeni proletaryasının talepleri imiş gibi gördüğünü, ama her halükarda bu taleplere somut tavır takınmak gerektiğini ve yazıda berrak bir tavrın olmadığını tespit eder. Yazıda kendisinin tavır takınabileceği şeylerde tavır takındığını, bugün Partinin tavır takınabileceğini düşündüğü konularda tavır takındığını belirtir. Kendi şahsi görüşünün tavır takınılmayan konularda şöyle olduğunu belirtir:

> "Benim şahsi görüşümü sorarsanız, evet Ermeni halkının Ermenistan'a dönmesi, milli topraklarında kendi kendini yönetmesi tarihi bir hakkıdır; buna hiç kimsenin bir itirazı olamaz. İkincisi, isteyen Ermenilerin Türkiye'ye dönmesi ve yerleşmesi, ve evet Ermenileri bir bölgede toparlaması. Bu bölge ille de bilmem eski gittikleri bölge de olmayabilir bence, ve Ermenistan bilmem ne şeklinde bir arada toplaması da bence mümkündür. Mutlaka böyle olacaktır; ben bunu diyemiyorum. Kusura bakmasın. Diyen varsa, Ermeni konusunda program böyle olmalıdır, koysun ortaya, tartışalım. Ben bunu yapacak durumda değilim." (s. 596)

Cafer, Neriman'ın getirdiği eleştirilerin bütününe tavır takınabilecek durumda olmadığını, bu eleştirilerin daha önce de geldiğini ve fakat yazılı olmadığından üzerine kafa yoramadığını belirtir. Konferans notlarına ise, daha önce gelen eleştirileri gözönünde tutarak belli düzeltmeler yapılması gerektiğini yazdığını belirttikten sonra, bu sorunla ilgili yapılan tartışmalardaki pozisyonunu şu şekilde ortaya koyar:

Makalenin oportünist değerlendirilmesine kesinlikle karşı olduğunu açıklar. Bu değerlendirmenin, "makalenin hangi amaçla, hangi özel amaçla yazıldığına, kendini hangi çerçeve ile sınırladığına bakmadan yöneltilen ve toptan köktenci" olduğunu söyler. (s. 597)

Türkiye dışındaki Ermenilerin Türkiye'ye dönme ve kendilerine ait topraklara yerleşme sorununu çözmediğimiz için, tartışmadığımız ve açık olmadığımızı da belirtmediğimizden, bu konuda hata yapıldığını, şimdi ise bu konuda şunları düşündüğünü anlatır:

> "Bugün gelinen aşamada, hak olarak evet, Türkiye dışındaki isteyen Ermeniler, Türkiye'ye gelip yerleşme hakkına sahiptir. Biz bu hakka sahip çıkmalıyız. Bu hakkı garanti altına aldığımızı ilan etmeliyiz. Ama onların böyle bir hakkı pratiğe dönüştürmeleri halinde, geçmişteki toprakları üzerinde mi, bir başka bölge üzerinde mi, yoksa Türkiye genelinde dağınık olarak yerleşip yerleşmeyecekleri sorunu bence tamamen detay tartışmasıdır. Ve benim görebildiğim kadarıyla mesela Lenin-Stalin böyle durumlarda —benim şu an hatırlayabildiğim kadarıyla Yahudiler sorunu vardı— Rusya'da devrim sonrası belli bölgelere getirip yerleştirme yönünde girişimleri olmuştur. Bu olabilir, olmayabilir. Bu somut olarak Ermenilerle Türkiye somutunda devrim sonrası ikili anlaşmalarla, eşitlik, kardeşlik temelinde karar verilebilecek birşeydir. Bu anlamda şimdiden program maddesi olarak, işte geldiklerinde topraklarını biz onlara vereceğiz şeklinde bir madde koyma, veyahut ta bir tez koyma bana yanlış geliyor. Ama evet, onların Türkiye'ye yerleşme hakkının olduğu ve bizim bu hakka sahip çıktığımızın konması gerekir." (s. 599)

Karar tasarısı hakkında, bu eleştiriler sonrasında, eğer "Ermenilerin geri dönme hakkı vardır" noktasında anlaşma sağlanamazsa, o zaman bu konuda sorunu araştırma ihtiyacı duyduğumuzun konmasının doğru olacağını belirtir. (Bkz. s. 598-599)

Ali, Türkiye'de Ermenilere karşı şöven tavrın, emekçiler arasında yaygınlık açısından da çok yaygın olduğunu örneklerle açıklar. Ve bu bağıntıda Ermeniler ile ilgili bir makalede, bugün Türkiye'de Ermenilere yapılan baskılardan sözedilmemiş olmasına getirilen eleştirinin (Neriman'ın eleştirisi) haklı olduğunu tespit eder. (Bkz. s. 599-600)

Ayrıca Türkiye'de Ermeni hareketinin gelişmesinin toplumsal temelleri olduğunu tespit eder, ve meselenin bu yanıyla da önemli olduğunu, şimdiden çözüm konusunda kafa yormak gerektiğini belirtir.

Makalede başlıkta Türk faşistlerinin ırkçılığı karşısında Ermeni milliyetçiliğinin de kötülenmekte olduğunu ve ayrım yapılmadığını, bunun yanlış olduğunu belirtir.

Konferansın, yurtdışındaki Ermenilerin geri dönme hakkının olduğunu tanıdığını açıkça ilan etmesinin doğru olacağını, bunun çok önemli propaganda değerine sahip olacağını düşündüğünü belirtir. (Bkz. s. 601)

Leyla, kendisinin söylemek istediği birçok şeyi Cafer'in söylediğini belirterek konuşmasına başlar ve makalenin yazıldığı dönemdeki durumu kendine göre anlatır: Ya tavır takınabileceğimiz konularda tavır takınırız, ya da susarız . Biz birincisini yaptık. Türk hakim sınıflarının Ermenilere karşı başlattığı rasist-şövenist propagandaya karşı teşhir ve tecrit kampanyası. Bu doğru idi.

Başlıkta bir probleminin olmadığını, yazının içinde ağırlığın doğru bir şekilde Büyük-Türk şövenizmine verildiğini belirtir, "fakat yazıda, açık olmadığımız konularla ilgili de not düşseydik iyi olurdu" tespitini yapar. Stalin'in kıstaslarına göre Ermenilerin bir ulus olmadığının açık olduğunu söyler. (Bkz. s. 601)

Faruk, Ali'nin ortaya koyduğu görüşlere bir bütün olarak katıldığını belirterek konuşmasına başlar ve çok kısa olarak Ali'nin getirdiği eleştirileri tekrar eder. Ermenilerin Stalin'in kıstaslarına göre ulus olmadığının açık olduğunu belirtir. (bkz. s. 602)

Selami, söylemek istediği şeylerin kendisinden önce söylendiğini, Ali'nin getirdiklerine, özellikle de Türkiye'de hala Ermeni düşmanlığının olduğu ile ilgili getirdiklerine katıldığını belirtir. Ve kendi bölgesinden Ermeni düşmanlığı ile ilgili somut bilgiler verir. Ermeni katliamının kendi bölgelerinde de yapıldığını, fakat bu bölgenin Ermenistan ile coğrafi olarak aynı bölge olmadığını, Stalin'in kıstaslarından birinin de toprak birliği olduğunu, kendisinin ulus ya da ulus değil tartışması yürütecek durumda olmadığını, fakat tespitlerin ayakları üzerine basması gerektiğini belirtir.

Karar tasarısında yapılması istenen değişikliklerin önemli olduğunu ve propagandasının yararlı olacağı görüşünde olduğunu açıklar. (Bkz. s. 603)

İrfan, karar tasarısının bu şekli ile eksik olduğunu, hatta işe yaramaz bile denilebileceğini, Ali'nin getirdiği önerileri de doğru gördüğünü, fakat başlık konusunda doğru görmediğini, diğer eleştirilerinin karar tasarısına yansıtılması gerektiğini, Neriman'ın ulus konusundaki görüşlerine katılmadığını açıklar. (Bkz. s. 603)

Ermiş özellikle ulus kavramı üzerinde durur. Ve kendisinin ulusların gelişme süreci bağıntısında kavramın nasıl kullanıldığı konusunda kesin görüşlere sahip olmadığı için, bugün Türkiye'de Ermeniler ulus teşkil etmezler biçiminde bir teze destek veremeyeceğini, araştırma ihtiyacı duyduğunu belirtir. Her halükarda, bir kez oluşmuş bir ulusun, ulus olmaktan çıkıp çıkmayacağı sorununun çözülmesi gerektiğini belirtir. Türkiye'deki Ermenilerin "ayrı devlet kurma"larının pratik olarak mümkün olmadığını, ama bu onlara ulusun parçası denmesini engellenmemesi gerektiğini düşündüğünü belirtir.

Ayrıca tüm burjuva-demokratik hakların proletarya demokrasisine bağlı olarak ele alınması gerektiğini kararda da belirtmek gerektiğini söyler. (Bkz. s. 605-606)

Neriman, Stalin'in ulus sorunu ile ilgili koyduğu kıstaslar sorununu Ermiş gibi gördüğünü açıklar. (s. 606)

Tartışma içinde yazının daha bir dizi hatasını görmeye başladığını, Leyla'nın konuşmasında makaleyi savunduğunu ve esas hedefin "hakim sınıflar bu katliamı

yaptığı" olduğunu söylediğini, burada anlatılmak istenenin bütün kitleye karşı birşey mi, yoksa en ileri devrimcilere karşı takınılan tavrın mı önemli olduğunu sorar. Derviş'in oportünistlerin ideolojik olarak bu katliamın olduğunu inkar ettikleri ve bu konu üzerine gitmedikleri tespitini yaptığını, bunun doğru olduğunu, bu makalenin bunu merkeze koymadığı müddetçe oportünistlere karşı da yönelmediğini belirtir.

Kandisinin, açık olmadığımız konularda tavır belirlemeyi savunmadığını, Ermeni milliyetçilerinin merkezi olarak talep ettikleri "Türkiye'de ayrı bağımsız bir devlet" konusunda bizim hiç tavır takınmadığımızı, bunun yanlış olduğunu belirtir. Garanti sorunu ile ilgili olarak da sorunun garanti verme şeklinde konulmasını yanlış gördüğünü, sadece haklarının verileceğinin söylenmesi gerektiğini, bunun nasıl olacağının somut bakılması gereken bir sorun olduğunu belirtir. (Bkz. s. 606)

Mustafa, Ali'nin konuşmasından sonra makalede problemler gördüğünü, ve fakat problemlerin ağırlığını tartabilecek durumda olmadığını belirtir. O dönemin burjuva yayın organları açıldığında, Türk hakim sınıflarının Türkiye'de yaşayan Ermenilere baskı yapılmadığını, onların bir probleminin olmadığını, bu eylemleri yapanların kaşındığını vs. yazdıklarının görülebileceğini; birisine kızıldığında Ermeni lafının küfür olarak kullanıldığını, bunun halkın günlük yaşamına girdiğini, bunun için geçmişle şimdiki durum arasında bağın kurulmasının ve bugünün de teşhir edilmesinin önemli olduğunu, bunun yapılmamasıyla hata yapıldığını düşündüğünü açıklar.
Ermenilerin geçmişte millet olup olmaması ile ilgili Osmanlı Meclis-i Mebusanında Ermenistan milletvekillerinin olduğunu, bu milletvekillerinin Sovyet Ermenistanı'nın temsilcisi olmadığını, Osmanlı toprakları içinde yaşayan Ermenilerin temsilcisi olduklarını, (Ermenistan) haritasını tam çizemeyeceğini, fakat belli bir bölgede toplu yaşadıklarını; tabii çeşitli bölgelere de dağılmış olduklarını, fakat belli bir bölgede ağırlıklı olarak bulunduklarını, Sovyet Ermenistanı'na yurtdışında yaşamak zorunda bırakılan Ermenilerin gitmemesinin anlaşılır olduğunu Ermiş'e karşı söyler. (Bkz. s. 607)

Bugünün Türkiye'sinde yaşayanların ulus olmadığının açık olduğunu (yurtdışındakilerden bağımsız ele alındığında), ama bir problemin olduğunu, tarihi olarak oluşmuş bir ulusun katliamdan sonra dağıldığında, ulus olma özelliğini yitirip yitirmediğinin araştırılması gerektiğini, bu konuda Yahudiler örneğinden hareketle incelememiz gerektiğini, bunun bir problem olduğunu belirtir.

Geriye dönme garantisi verilmesinden, devlet kurma ya da özerklik verilmesi gibi sorunları açık bıraktığını, bunların somut bakılması gereken sorunlar olduğunu, ayrıca ajanların vs.nin de dönmesini anlamadığını belirtir.

Oportünistlerle ilgili, Partizan ile Dev-Yol'un ortak bildiri çıkardığını, ve fakat bizim üzerine yeterince düşünmediğimizden, bu bildiriye tavır takınmadığımızı belirtir. (Bkz. s. 608)

Cafer, Ali'nin konuşmasından ve Mustafa'nın gösterdiği örneklerden sonra makalenin yazıldığı dönemde de baskıların yapıldığının konmamış olmasını hata gördüğünü, bu konuda tavır takındığını belirtir.

Geriye dönme hakkının bizim tarafımızdan savunulmasının "Dönmek isteyen herkesin mutlaka Türkiye'ye girebileceği, girmesi gerektiği demek olmadığını" söyler.

Makalenin oportünizme karşı yazıldığı sorunuyla ilgili; bu makalenin bildiği kadarıyla bir tek Aydınlık oportünizmine vurduğunu, A ya da B oportünizmini teşhir etmek için —somut olarak— yazılmadığını, esas olarak soykırımı hakkında içimizde bilgi yetersizliğini gidermek için de yazıldığını belirtir. (Bkz. s. 609)

Derviş, makalenin oportünizmle bir hesaplaşma olmadığını, bunun da anlaşılır olduğunu, çünkü oportünistlerin bu konuda tavırlarının makale yazıldığında elimizde olmadığını açıklar. (s. 609)

Makalede geçmişle bugün arasında yapılan baskılar konusunda esasında bağın ideolojik saldırı bağıntısında varolduğunu, ancak bugün Ermenilere karşı ne yapılıyorla ilgili olmadığını belirtir. Makalenin başlığı ile ilgili eleştirinin dışın-

dakileri doğru görmediğini, bu anlamda görüşlerinde bir değişiklik olmadığını belirtir. Yeni sunacağı karar tasarısının, kendi karar tasarısı ile Neriman'ın karar tasarısının belli noktalarda birleştirilmesi olduğunu, Neriman'ın getirdikleri ile iki temel noktada çelişmesinin olduğunu, bunların da şu olduğunu belirtir:

"Yoldaşla temel ayrılığım, Türkiye'deki Ermenilerin ulus teşkil edip etmediği bağıntısındadır. Bu noktada da çelişme durmaktadır. Ve ben bu noktada benim tavrımın doğru olduğunu düşünüyorum. Bir.

İkincisi, ikinci ayrılık, Türkiye proletaryasının ortak sınıf mücadelesinin önünde bu tarihi haksızlık engeldir şeklinde tespitinde, bunun bağının ne olduğu konulmadığında, yoldaşla hemfikir değilim. Ne açıdan engeldir? Nasıl engeldir? Tartıştığımız bağıntıda ele alındığında, ayrı ayrı yeni yaklaşımlara sahibiz. Aradaki farklar bunlardır. Bunun dışında getirdiği öneriler, belli bir şekilde sahip çıktığım önerilerdir." (s. 610)

Mustafa şu yazılı açıklama ile onaylayacağını belirtir:

"<u>Ermeni sorunu ile ilgili karar tasarısı üzerine:</u>

Türkiye'deki Ermenilerle, Türkiye dışında yaşamak zorunda kalan Ermenilerin bir ulus teşkil edip etmedikleri benim açımdan açık değildir. Çözülmesi gereken bir problemdir. Bu noktada özel olarak İsrail örneği incelenmelidir. Bu inceleme sonucu sorunun nasıl çözümlenebileceği açıklığa kavuşacaktır.

Not: Filistin sorunu da incelenmelidir."

Neriman şu açıklamayı yapar:

"Ben iki ilkesel neden ile bu karar tasarısına karşıyım. Marksist-Leninistler bir Ermeni ulusunun olduğunu, Türk hakim sınıflarının bütün araçlarla bu ulusu yoketmek için çaba harcadıklarını, harcamakta olduklarını savunmalıdırlar. Bu onların Ermeni ulusunun ayrılma hakkını savunma anlamına gelir." (s. 611)

Daha sonra yapılan bazı formülasyon düzeltmeleri ile karar tasarısına son şekli verilir. Ve şu karar, Neriman'ın —açıkladığı nedenlerle— karşı oyuyla ve Mustafa'nın "şerhli" desteği ile, çoğunluk kararı olarak alınır:

"<u>10- TKP/ML(B)'NİN 'ERMENİ SORUNUNDA DA BÜYÜK-TÜRK ŞÖVENİSTİ BİR ÇİZGİ İZLEDİĞİ' TEZİ ÜZERİNE</u>

Bu tez şimdiye kadar Spartaküs ve WBK tarafından savunuldu ve gerekçelendirilmeye çalışıldı..

Biz, TKP/ML(B)'nin Ermeni sorununda Türk şövenisti bir çizgi izlediği suçlamasını kökten reddediyoruz.

Bu suçlamanın teorik temellerinden biri, bizim bugün Türkiye'deki Ermenilerin bir ulus teşkil etmediği konusunda söylediklerimizdir.

Biz bu konudaki tespitimizi Stalin'in ulus konusundaki tanımına dayandırıyoruz.

Konferansımız, "Ermeni sorunu"nun bizim açımızdan tüm yönleri ile çözülmemiş olduğunu tespit eder.

Konferansımız aynı zamanda şunların bizim açımızdan açık ve kesin olduğunu tespit eder:

— Ermeni halkının, Ermeni ulusunun Türk hakim sınıfları tarafından toplu kıyımdan geçirilmesi; en zalimce soykırım örneklerinden biridir. Bu "tarihsel haksızlık" konusunda doğru tavır, çeşitli milliyetlerden Türkiye proletaryasının ortak sınıf mücadelesi açısından hayati önemdedir.

Bugün Türkiye proletaryasının bölünmüşlüğünün ayakta tutulmasında "Ermeni düşmanlığı" ideolojik planda Büyük-Türk şövenizminin ana mücadele araçlarından birini oluşturmaktadır.

— Bugün de Ermeni halkı, Türk faşist hakim sınıfları tarafından yoğun milli baskı altında tutulmakta; diğer azınlıklar gibi, bütünü ile yokedilmeye, 'Türkleştirilmeye' çalışılmaktadır.

— Konferansımız, Türk hakim sınıflarının tarihteki Ermeni soykırımını lanetler; Osmanlı devletinin devamı olan T.C. devletinin bugünkü Ermeniler üzerindeki aktüel milli baskılarını lanetler; bu noktalarda Türk hakim sınıflarını, ve Marksizm-Leninizm adına hakim sınıflara suç ortaklığı eden oportünistleri, revizyonistleri teşhir görevini önümüze koyar.

— Konferansımız; bugün Türkiye'deki Ermenilerin 'ulus' teşkil etmediği tespitinin; yurtdışında, Türkiye'ye dönmek ve yerleşmek isteyen Ermenilerin; dönme ve yerleşme haklarının olmadığı biçiminde yorumlanmasına karşıdır.

Konferansımız, Türkiye'deki Ermenilerin, Türkiye'ye dönme ve yerleşme hakkını savunduğunu açıklar.

— Konferansımız, bu noktada da, bütün milli meselede olduğu gibi, gerçek çözümün proletarya önderliğindeki devrimle gerçekleşeceğini açıklar."

*

TÜM HAKKINDA TAVIR:

Bütün Milli Mesele tartışması ile ilgili olarak şu karar tasarısı Konferansa sunulur:

"Konferansımız burada "Milli Mesele/Proleter Enternasyonalizmi" konusunda takındığı tavırların, bu konuda kardeş örgütlerin getirdiği temel eleştirilere karşı tavır olduğunu; bir dizi ikincil eleştiri konusunda burda tavır takınmadığını bilince çıkartır. Bu konuda takınılacak detaylı tavrın, Bolşevik 13 olarak yayınlanan taslağın hatalarının düzeltilmesi ile ortaya çıkacağını tespit eder."

Mustafa bu karar tasarısı içindeki "temel" yerine "bazı" kelimesinin geçirilmesinden, "ikincil" kelimesinin ise olduğu gibi çıkmasından yana olduğunu belirtir. (s. 614)

Cafer de Mustafa'nın önerisi yönünde tavır takınır. **Derviş** bu düzeltme önerisinin daha önce de getirildiğini ve kendisinin bir problem görmediğini, ancak eski kardeşlerin getirdiği en temel eleştirilerin bunlar olduğunu, bunun olgu olduğunu; ama kaygının cevap vermediğimiz önemli eleştirilerin olduğu şeklinde ise, o zaman sorunun o şekilde konulmasını talep eder. Bunun üzerine biraz daha tartışılır.

Ve son karar olarak çıkan şu belge üzerinde oybirliği ile anlaşmaya varılır:

"Konferansımız, burada "Milli Mesele/Proleter Enternasyonalizmi" konusunda takındığı tavırların, bu konuda eski kardeş örgütlerin getirdiği, ve kendilerinin tartışmanın merkezine koyduğu temel eleştirilere karşı tavır olduğunu; bir dizi eleştiri konusunda burada tavır takınmadığını bilince çıkartır.

Partimizin önüne, burada tavır takınılmamış konularda tavır takınmayı; ve buradaki görüşler ışığında geçmişimizin değerlendirilmesini görev olarak koyar."

*

REFORM-DEVRİM SORUNUNDA ESKİ KARDEŞ ÖRGÜTLERİN ELEŞTİRİLERİ ÜZERİNE TEZLER HALİNDE TAVIR

1- TKP/ML(B)'NİN DEVRİMİN İLKESEL PROGRAMATİK VE STRATEJİK SORUNLARINI REVİZYONDAN GEÇİRDİĞİ VE GÖZDEN KAYBETTİĞİ SUÇLAMASI ÜZERİNE

A) TKP/ML(B)'NİN SİLAHLI MÜCADELE KONUSUNDAKİ TAVRIYLA KRUŞÇEV REVİZYONİZMİNİN İZİNDEN YÜRÜDÜĞÜ SUÇLAMASI BÜTÜNÜYLE YANLIŞTIR

Bu sorun üzerine tartışma, Konferans hazırlık belgelerinde sunulan karar tasarısı üzerine yürütülür. Sunulan karar tasarısı şöyledir:

1- TKP/ML(B)'NİN DEVRİMİN İLKESEL PROGRAMATİK VE STRATEJİK SORUNLARINI REVİZYONDAN GEÇİRDİĞİ VE GÖZDEN KAYBETTİĞİ SUÇLAMASI ÜZERİNE

A) TKP/ML(B)'nin SİLAHLI MÜCADELE konusundaki tavrıyla Kruşçev revizyonizminin izinden yürüdüğü suçlaması bütünüyle yanlıştır.

Bu bağıntıda, TKP/ML(B)'nin şiddete dayalı devrimi taktik bir sorun derekesine düşürdüğü suçlaması bütünüyle bir iftira olarak damgalanmalı ve geri çevrilmelidir.

Bu suçlamayı gerekçelendirmeye çalıştıkları yerde eski kardeş örgütler, silahlı mücadele ile şiddete dayalı devrim'i eşitledikleri noktada, bizzat kendileri Kruşçev revizyonistlerinin konumunda bulunmaktadır.

Eski kardeş örgütler, yapılmaması gereken bir şekilde, "silahlı halk kitlelerinin şiddete dayanan devrimi"; "şiddete dayanan silahlı devrim"; "Halk kitlelerinin silahlı mücadelesi"; "şiddete dayanan devrim" kavramları ile, "silahlı mücadele" kavramını eşitlemekte, bunları bir ve aynı anlamda kullanmaktadır. Onların "silahlı mücadele taktik bir sorundur" tespitine karşı çıkmalarının temel dayanağı bu yanlış eşitlemedir.

Silahlı mücadele kavramı bir üst kavram olarak kullanıldığında, sınıf mücadelesinin silahlı olan bütün biçimlerini kapsayan (gerilla eylemleri, barikat çatışmaları, silahlı halk ayaklanması, milli kurtuluş savaşı, vb.) bir kavramdır. Emperyalist burjuvazinin iktidarı silahlar üzerinde yükselmektedir. O iktidarı alaşağı etmenin tek yolu, devrimin öznesi olan kitlelerin silah zoru yoludur. Bu anlamda --silahlı müca-

delenin bütün biçimlerini kapsayan bir üst kavram olarak-- kullanıldığında, silahlı mücadele devrimi gerçekleştirmek için mutlak zorunluluktur. "İktidar namlunun ucundadır." İşçi sınıfı ve emekçi sınıflar, silaha sarılmadıkça, emperyalist burjuvazinin ve onun uşaklarının iktidarlarını yıkmak, işçi sınıfının ve işçi sınıfı-köylülüğün iktidarlarını kurmak mümkün değildir.

"İç savaş", "milli kurtuluş savaşı", "silahlı halk ayaklanması", silahlı mücadele biçimlerinden "en sert, en keskin" olanıdır ve iktidarı ele geçirecek olan silahlı mücadelenin bu biçimleridir. Lenin'in deyimi ile "içsavaş... sınıf mücadelesinin en sert, en keskin biçimidir." Teorik olarak sınıf mücadelesinin bu en sert, en keskin biçimini kullanmadan da --çok olağanüstü şartlarda-- burjuvazinin iktidarı barışçıl olarak terketmesi (barışçıl demek, Lenin'e göre zor olmadan demek değil; zorun, şiddetin içsavaş biçiminde kullanılmasına gereklilik kalmadan anlamına gelmektedir) mümkündür. Ama bu o kadar küçük bir ihtimaldir ki, Marksizm-Leninizmin programı -- bu noktada-- yalnızca İÇSAVAŞIN kabulü olmak zorundadır.

Yani "içsavaşın", "silahlı halk ayaklanmasının", "milli kurtuluş savaşının", "Halk yığınlarının silahlı devriminin" vb. kabülü, ve YALNIZCA bunun kabulü veya reddi, ZORA/ŞİDDETE DAYALI DEVRİM'in kabulü veya reddi ile aynı anlamdadır. Bu anlamda bu kavramları eşitlemek mümkün, doğru ve haklıdır.

Ama aynı şey, bütün silahlı mücadele biçimlerini içeren şekli ile de ele alınsa, silahlı mücadele kavramı için söylenemez. Bütün silahlı mücadele biçimlerini içerdiği en genel şekli ile bile ele alındığında, silahlı mücadele ile zora dayalı devrimi eşitlemek doğru değildir. Çünkü böyle bir eşitleme içinde, silahlı mücadelenin çeşitli biçimleri arasındaki belirleyici önemdeki farklar yokolup gitmektedir.

Kaldı ki, klasiklerimiz silahlı mücadele kavramını birçok halde, silahlı mücadelenin şu veya bu biçimi için kullanmaktadır; ve kullandığı yerde içini doldurmaktadır. Mesela Lenin silahlı mücadele kavramını "Partizan Savaşı" makalesinde, partizan eylemleri için kullanmaktadır. Böyle kullanıldığında, silahlı mücadelenin zora dayalı devrimle eşitlenemeyeceği çok daha açıktır.

Eski kardeşlerin bize getirdikleri suçlamayı dayandırdıkları yazıda tartışılan, kesinlikle zora dayalı devrim mi/yoksa barışçıl geçiş mi sorunu değil; silahlı mücadelenin biçimlerinin --daha çok da bizim tartıştığımız bağıntıda gerilla eylemlerinin-- şartlara bağlı olmadan, hep esas mücadele biçimi olup olmadığı sorunudur. Bu tartışma bağıntısında silahlı mücadelenin, sınıf mücadelesinin bir biçimi olduğu, ve onun ne zaman öne geçip, ne zaman arka planda kalacağının şartlara bağlı olduğu, sorunun taktik bir sorun olduğu doğru olarak savunulmuştur. Eski kardeşlerin bu tartışma bağıntısını gözlerden kaçırarak getirdiği eleştiriler zorlama, sofist eleştirilerdir.

Bu bağıntıda şu bilince çıkartılmak zorundadır:

Biz "silahlı mücadele"nin taktik bir sorun olduğunu tartıştığımız yerlerde, bu kavramın çeşitli düzeylerde ele alınabileceği sorununu tartışıp çözmedik. Eski kardeş örgütlerle tartışma içinde bu yapılmak zorundadır.

Yine bu sorunu tartıştığımız yerlerde, "silahlı mücadele, sınıf mücadelesinin bir biçimi, en yüksek biçimidir" şeklinde bir genel tezi savunduk. Böyle bir tez ancak "silahlı mücadele" kavramı, "halkın silahlı genel ayaklanması" ya da "içsavaş" anlamında kullanıldığı zaman doğrudur. Bunların ise eşitlenmesi, yukarda açıkladığımız gibi doğru olmadığından, böyle bir tez yanlıştır.

Biz bu sorunu Partizan menşevikleriyle tartıştığımız yerde, Mao Zedung'un silahlı mücadelenin bir biçimi olan gerilla eylemlerinin başlangıcından itibaren "esas mücadele biçimi" olduğunu söyleyen tavrına karşı, onun "Savaş ve Strateji Meseleleri"nde "hiçbir şeyi genelleştirmediği" tezini savunduğumuz noktada da hatalı idik. Mao Zedung sözü geçen makalesinde "iktidarın silahla ele geçirilmesi... sorunun savaşla çözülmesi"ni Marksist-Leninist ilke olarak doğru bir biçimde savunmakta; bunu en başa koymakta idi.

Sunulan karar tasarısının ayrıca şu eki vardır:

EK: SİLAHLI MÜCADELE + ŞİDDETE DAYALI DEVRİM KONUSUNDA BAZI ALINTILAR; KAYNAKLAR; NOTLAR

0000000000000000000000000000000000000000000000000000000000000000000

"RM... işçilere sınıf mücadelesi ve sosyalizmin kavramlarını açıklayacak yerde, içi boş bir sürü laf ediyor. Son olarak da modern sosyalizmin, sosyalizmi gerçekleştirmek için ortaya koyduğu aracı --siyasi iktidarın örgütlü proletarya tarafından fethedilmesi-- adlandıracak yerde; yalnızca üretimin (işçilerin) toplumsal idaresi altında; ya da demokratikleştirilmiş (her türlü fabrika ve işletme sorunlarında söz sahibi olan odalarda işçilerin aktif katılımı, mahkemelerde, her türlü toplantılarda, komisyonlarda ve iş kanunlarını hazırlayan danışma kurumlarında işçilerin söz sahibi olması ile, işçilerin toplumsal kendi kendini yönetime katılması ile ve en sonunda da işçilerin ülkenin genel temsili kurumuna katılımları ile demokratikleştirilmiş) toplumsal iktidarın idaresi altına alınmasından sözetmektedir. Yani RM'in redaktörleri işçi sosyalizmine yalnızca barışçıl yolla erişilen sosyalizmi saymakta ve devrimci yolu dıştalamaktadır.

(Dikkat, burada Lenin barışçıl yol ile devrimci yolu açıkça karşı karşıya koymaktadır. Barışçıl yol dediği, reformlarla toplumun dönüştürülmesidir. Barışçıl yol, "devrimci yolu dıştalayan yol"dur.

Buna göre de şiddet, devrimci yol ile eşitlenmektedir... (Devrimci yol eşittir silahlı mücadele değil.)

Daha sonraki tavrı ile belirli bir çelişme var... Modern revizyonistlerin buraya dayanması muhtemeldir.)

İşçi sınıfı tabii ki iktidarı BARIŞ İÇİNDE ele almayı tercih ederdi. (Biz iktidarın ancak örgütlenmiş ve sınıf mücadelesi okulundan geçmiş işçi sınıfı tarafından ele geçirilebileceğini daha önce belirtmiştik.) Ama eğer proletarya iktidarın devrimci elegeçirilmesinden VAZGEÇERSE, bu hem teorik, hem de pratik politik açıdan APTALLIK, ve tüm mülk sahibi sınıflara ve burjuvaziye verilmiş rezilce bir taviz olurdu. Burjuvazinin proletaryaya barışçı bir taviz vermeyeceği, tayin edici anda imtiyazlarını şiddet ile savunacağı çok büyük --çok yüksek derecede-- bir ihtimaldir. O zaman işçi sınıfına amacına ulaşmak için devrimden başka yol kalmaz. İşte "işçi sosyalizmi"nin programının neden genel olarak siyasi iktidarın fethedilmesinden sözettiği, ve fakat bu fethin araçlarını tespit etmemesinin sebebi budur. Çünkü bu aracın tespiti, kesin bir şekilde tespit etmemiz mümkün olmayan geleceğe bağlıdır. Ama proletaryanın faaliyetini yalnızca barışçı demokratikleştirme ile sınırlama her halükarda --bunu tekrarlıyoruz-- işçi sosyalizmi kavramını keyfi bir şekilde daraltma ve sığlaştırma anlamına gelir." ("Rus Sosyal-Demokrasisinde Geriye Giden bir Akım", c.4, s.270-271)

"Siyasi özgürlüğün ve sınıf mücadelesinin büyük sorunları son çözümlemede yalnızca şiddet ile (zor ile) çözülebilir, ve biz bu zor'un örgütlenmesi için aktif, yalnızca savunmacı değil, saldırmacı olarak kullanılması için çalışmalıyız." (İki Taktik, c.9, s.16)

"Zor... kitlelere dayanan zor..." (10/241)

".. zor... mücadele ile, ayaklanma yolu ile iktidarın fethi..." (11/145)

"Tam da 1905 Aralığında Polonya'da kitlelerin silahlı mücadelesi yoktu... amaçsız, anlamsız, dağınık şiddet'ten, kitlelerin amaca hizmet eden şiddetine geçiş..." (15/50-51)

"Proletarya diktatörlüğü sorunu o kadar önemlidir ki, onu reddeden veya lafta kabul eden birisi Sosyal-Demokrat Parti üyesi olamaz. Ama şu inkar edilemez ki,

belirli durumlarda, kuraldışı olarak, mesela büyük bir devlete komşu küçük bir devlette, burjuvazinin, komşu büyük devlette sosyal devrim zafere ulaştıktan sonra, direnişin çıkar yol olmadığını görüp, kendi canını kurtarmak için barışçıl olarak iktidarı terketmesi MÜMKÜNDÜR. Ama bundan çok daha olası olan, küçük devletlerde de sosyalizmin içsavaş OLMAKSIZIN gerçekleştirilmesinin mümkün olmamasıdır. Bu yüzden enternasyonal sosyal-demokrasinin programı YALNIZCA --insanlara karşı kullanılan şiddet bizim idealimiz olmamasına rağmen-- böyle bir savaşın kabulüdür." ("Marksizmin bir Karikatürü Üzerine" 1916, 23/63-64)

"Devam. Devrim, devlette "normal" durumlardan, tam da devlet hayatını ilgilendiren kavgalı sorunların dolaysız olarak sınıfların mücadelesi, kitlelerin silahlı çatışmaya kadar varan ("bis zur bewaffneten Auseinandersetzung") mücadelesi tarafından çözülmesi ile ayrılır."

..

Bilindiği gibi, toplumsal hayatın sorunları sınıf mücadelesinin en sert, en keskin ("heftigste, schärfste") biçimi tarafından, yani içsavaş biçiminde çözülür ("entschieden": belirlenir)." (abç) ("Anayasal Hayaller Üzerine" 26 Temmuz 1917, 25/200-201)

(Dikkat: Sınıf mücadelesinin en sert, en keskin biçimi... içsavaş)

"Engels'in devletin "yokolup gitmesi"ne ilişkin sözleri öylesine yaygın bir biçimde bilinir, o kadar sık aktarılır ve Marksizmi oportünizme benzetmek için yapılan alışılagelmiş sahteciliğin özünü öylesine açık seçik gözler önüne serer ki, bu sözleri ayrıntılı olarak ele almamız gerekmektedir. Bu sözlerin alındığı bölümü olduğu gibi aktarmak istiyoruz.

"Proletarya devlet iktidarını ele geçirir ve ilk ağızda üretim araçlarını devlet mülkiyetine dönüştürür. Ama bunu yaparken, proletarya olarak kendi kendini ortadan kaldırır, bütün sınıf ayrılıklarını ve uzlaşmaz sınıf karşıtlıklarını ortadan kaldırır; ve aynı zamanda devlet olarak devleti de ortadan kaldırır. Uzlaşmaz sınıf karşıtlıkları içinde ilerleyen daha önceki toplumun, devlete, yani sömürücü sınıfın her dönemde kendi dış üretim koşullarını sürdürmek, dolayısıyla da esas olarak sömürülen sınıfı varolan üretim biçimi tarafından belirlenen baskı koşulları (kölelik, toprak köleliği ya da serflik, ücretli emek) altında zorla tutabilmek için oluşturduğu bir örgüte ihtiyacı vardır. Devlet, bir bütün olarak toplumun resmi temsilcisi, onun gözle görülür bir birlik içindeki özetiydi; ama bu, kendi çağında bir bütün olarak toplumu temsil eden sınıfın devleti olduğu ölçüde böyleydi: Eski çağda köle sahibi yurttaşların devleti, Orta çağda feodal soyluluğun devleti, çağımızda burjuvazinin devleti. Devlet en sonunda gerçekten bir bütün olarak toplumun temsilcisi durumuna geldiğinde, kendi kendini gereksiz kılar. Artık toplumda baskı altında tutulacak hiçbir sınıf kalmadığı zaman; sınıf egemenliği ve o güne kadarki üretim anarşisine dayalı bireysel varolma mücadelesiyle birlikte, bunlardan kaynaklanan çatışmalar ve aşırılıklar da ortadan kalktığı zaman, artık özel bir baskı gücünü, devleti zorunlu kılan, bastırılması gereken hiçbir şey kalmaz. Devletin gerçekten bir bütün olarak toplumun temsilcisi olarak ortaya çıktığı ilk eylem --üretim araçlarına toplum adına el konulması--, aynı zamanda onun bir devlet olarak son bağımsız eylemidir. Devlet iktidarının toplumsal ilişkilere müdahalesi birbiri ardından her alanda gereksiz duruma gelir ve sonunda kendi kendine son bulur. Kişilerin hükümetinin yerini, şeylerin yönetimi alır. Devlet "ortadan kaldırılamaz", yokolup gider. İşte, "özgür halk devleti" deyimini, salt ajitasyon açısından bir süre için kullanılması haklı görülebilen, ama bilimsel bakımdan son tahlilde yetersiz kalan bu deyimi bu açıdan değerlendirmemiz gerekir. Ayrıca, anarşist adı verilen kimselerin, devletin bugünden yarına ortadan kaldırılması gerektiğinde diretmelerini de bu açıdan değerlendirmemiz gerekir." (Bay Eugen Dühring'in Bilimde Yaptığı Devrim (Anti-Dühring)")

Yanılgıya düşmekten çekinmeksizin denilebilir ki, Engels'in son derece zengin dü-

şüncelerle dolu olan bu sözlerinin yalnızca bir noktası, başka bir deyişle devletin "ortadan kaldırılması" yolundaki anarşist öğretinin tersine, Marks'a göre devletin "yokolup gitmesi", günümüzdeki sosyalist partilerdeki sosyalist düşüncenin ayrılmaz bir parçası durumuna gelmiştir. Marksizmi böylesine budamak onu oportünizme indirgemekten başka bir anlam taşımaz, çünkü böyle bir "yorum", geriye, sıçramalardan ve patlamalardan yoksun, devrimden yoksun, ağır, düz ve kademeli bir değişikliğe ilişkin belirsiz bir düşünceden başka birşey bırakmaz. Devletin "yokolup gitmesi"ne ilişkin yürürlükteki, yaygın ve deyim yerindeyse kitle çapındaki anlayış, devrimin inkar edilmesi olmasa bile, hiç kuşkusuz ılımlılaştırılması anlamına gelir.

Ne var ki, böyle bir "yorum", Marksizmin en kaba bir biçimde çarpıtılmasıdır ve yalnızca burjuvazinin işine yarar; teorik bakımdan, örneğin Engels'in az önce tümüyle aktardığımız "özetleme"sinde en önemli koşulların ve düşüncelerin gözardı edilmesine dayanmaktadır.

Birincisi, Engels sözlerinin hemen başında, proletaryanın, devlet iktidarını ele geçirmekle "devlet olarak devleti ortadan kaldırdığını" söylemektedir. Bunun anlamı üzerinde kafa yormak "adet" değildir. Bu genellikle ya olduğu gibi gözardı edilmekte, ya da Engels'in "Hegelci zaafı" gibi birşey olarak görülmektedir. Gerçekteyse, bu sözler, özlü bir biçimde, en büyük proletarya devrimlerinden birinin, sırası geldiği zaman çok daha ayrıntılı olarak sözünü edeceğimiz 1871 Paris Komününün tecrübesini dile getirmektedir. Gerçekte burada Engels, proletarya devriminin burjuva devletini "ortadan kaldırmasından" sözetmektedir; buna karşılık, devletin yokolup gitmesine ilişkin sözleriyle, sosyalist devrimden sonra proletarya devletinin kalıntılarını kastetmektedir. Engels'e göre, burjuva devleti "yokolup gitmez", devrim süreci içinde proletarya tarafından "o r t a d a n k a l d ı r ı l ı r". Bu devrimden sonra yokolup giden ise, proletarya devleti ya da yarı-devlettir.

İkincisi, devlet "özel bir baskı gücüdür". Engels, bu eşsiz ve son derece derin tanımlamayı burada tam bir açıklıkla dile getirmektedir. Ve bundan da, burjuvazinin proletaryaya karşı, bir avuç zenginin milyonlarca emekçiye karşı kullandığı "özel baskı gücü"nün yerini, proletaryanın burjuvaziye karşı kullandığı bir "özel baskı gücü"nün (proletarya diktatörlüğünün) alması gerektiği sonucu çıkmaktadır. "Devletin devlet olarak ortadan kaldırılması"nın anlamı kesin olarak budur. Üretim araçlarına toplum adına el koyma "eylem"inin anlamı da kesin olarak budur. Ve elbette açıktır ki, bir (burjuva) "özel güç"ün yerini başka bir (proleter) "özel güç"ün böylesine almasının, "yokolup gitme" biçiminde gerçekleşmesi asla mümkün değildir.

Üçüncüsü, Engels, devletin "yokolup gitmesinden", hatta daha da canlı ve renkli bir deyimle "kendi kendine göçüp gitmesinden" sözederken, son derece açık ve kesin olarak, "devletin bütün toplum adına üretim araçlarına el koymasından" s o n r a k i, yani sosyalist devrimden s o n r a k i dönemi kasdetmektedir. "Devlet"in o dönemdeki siyasi biçiminin en eksiksiz demokrasi olduğunu hepimiz biliriz. Ama Engels'in burada sonuç olarak d e m o k r a s i n i n "kendi kendine göçüp gitmesinden" ya da "yokolup gitmesinden" sözettiğini, Marksizmi hiç utanmadan çarpıtan oportünistlerden hiçbirinin kafası hiçbir zaman almaz. Bu, ilk bakışta çok tuhaf görünür. Ama bu ancak, demokrasinin d e bir devlet olduğunu ve dolayısıyla devlet yokolduğu zaman, demokrasinin de yokolacağını hiç akıllarından geçirmemiş olanlar için "anlaşılmaz" birşeydir. Burjuva devletini ancak devrim "ortadan kaldırabilir". Genel olarak devlet yani en eksiksiz demokrasi ise ancak "yokolup gidebilir".

Dördüncüsü, Engels ünlü "devlet yokolup gider" önermesini ortaya koyduktan hemen sonra bu görüşün hem oportünistlere, hem de anarşistlere yöneltildiğini somut bir biçimde açıklamaktadır. Engels, bunu yaparken, "devlet yokolup gider" önermesinden çıkan ve oportünistlere yöneltilmiş olan sonucu öne çıkarmaktadır.

Kesin olarak denilebilir ki, devletin "yokolup gitmesi" konusunda birşeyler okumuş ya da birşeyler işitmiş her 10000 kişiden 9990'ı Engels'in bu önermeden çı-

kardığı sonuçları yalnızca anarşistlere yöneltmekle kalmadığını ya hiç bilmez ya da hatırlamaz. Geriye kalan on kişiden dokuzu da büyük bir olasılıkla "özgür halk devleti"nin ne anlama geldiğini ya da bu slogana yöneltilen bir saldırının niçin aynı zamanda oportünistlere de yöneltilmiş bir saldırı olduğunu bilmez. Tarih böyle yazıyor işte! Büyük bir devrimci öğretiyi farkettirmeden böyle çarpıtıyor ve hüküm süren darkafalılığa böyle uyduruyorlar işte! Anarşistlere yöneltilmiş olan sonuç binlerce kez tekrarlanmış, bayağılaştırılmış, en sığ biçimiyle insanların kafalarına sokulmuş ve bir önyargı kadar güçlü duruma gelmiştir; buna karşılık, oportünistlere yöneltilmiş olan sonuç, geçiştirilmiş ve "unutulmuştur"!

"Özgür halk devleti", 1870'lerde, Alman Sosyal-Demokratlarının programlarında bulunan bir talep ve bir hayli yaygın bir slogandı. Bu slogan, demokrasi kavramını tantanalı ve darkafalı bir biçimde tanımlamasını saymazsak, en küçük bir siyasi içerik taşımamaktadır. Engels, demokratik cumhuriyeti yasal bakımdan izin verilebilir bir biçimde çağrıştırdığı ölçüde, bu sloganın ajitasyon açısından "bir süre için" kullanılmasını "haklı görmeye" hazırdı. Ama bu oportünist bir slogandı, çünkü yalnızca allanıp pullanmış bir burjuva demokrasisini dile getirmekle kalmıyor, aynı zamanda genel olarak devlete yöneltilen sosyalist eleştirinin kavranamayışını yansıtıyordu. Biz, kapitalist düzende proletarya için en iyi devlet biçimi olarak demokratik cumhuriyetten yanayız; ama en demokratik burjuva cumhuriyetinde bile halkın payına düşenin ücretli kölelikten başka birşey olmadığını unutmaya da asla hakkımız yoktur. Kaldı ki, her devlet, ezilen sınıfın "bastırılması için özel bir güçtür". Dolayısıyla, hiçbir devlet, ne özgürdür, ne de "halkın devleti"dir. Marks ve Engels bunu 1870'lerde partili yoldaşlarına tekrar tekrar açıklamışlardır.

Beşincisi, Engels'in, devletin yokolup gitmesine ilişkin sözlerini herkesin hatırladığı bu aynı eserinde, aynı zamanda zora dayanan devrimin önemine ilişkin bir başka görüş daha bulunmaktadır. Engels'in, zora dayanan devrimin rolüne ilişkin tarihi tahlili, zora dayanan devrimin gerçek bir övgüsüne dönüşür. Oysa bunu "hiç kimse hatırlamaz"; modern sosyalist partilerde bu düşüncenin öneminden söz etmek, hatta bunu düşünmek gibi bir alışkanlık yoktur; zora dayanan devrim düşüncesi, bu partilerin kitleler arasındaki gündelik propaganda ve ajitasyonunda hiçbir rol oynamaz. Ne var ki, bu düşünce, devletin "yokolup gitmesi" düşüncesine kopmaz bir biçimde bağlıdır ve onunla birlikte uyumlu bir bütün meydana getirir.

İşte Engels'in görüşü:

"... Ama zor, tarihte" (iblisçe bir gücün oynadığından) "başka bir rol, devrimci bir rol de oynarmış; Marks'ın deyişiyle, yeni bir toplumu gebe olan her eski toplumun ebesiymiş, toplumsal hareketin ölmüş, taşıllaşmış siyasi biçimleri kırıp geçmesine ve dağıtmasına yardımcı olan bir araçmış -- Bay Dühring bu konuda tek bir söz bile etmiyor. Yalnızca, zorun, iktisadi sömürü sisteminin yıkılması için ne yazık ki zorunlu olabileceğini yana yakıla kabul ediyor, çünkü ne şekilde olursa olsun zor kullanmak insanın ahlakını bozarmış. Hem de bunu, her muzaffer devrimin sonucunda doğmuş olan o muazzam ahlaki ve ruhi atılıma karşın söylüyor! Hem de bunu, belki de gerçekten zorla kabul ettirilecek zora dayanan bir çatışmanın, Otuz Yıl savaşının getirdiği aşağılanma sonucunda milli bilince işlemiş bulunan kölelik ruhunun hiç değilse kökünü kazıma üstünlüğüne sahip olduğu Almanya'da söylüyor! Üstelik bu cansız, yavan ve güçsüz rahip zihniyeti, kendini tarihte şimdiye kadar görülmüş en devrimci partiye kabul ettirme iddiasında!"

Engels'in 1878'den 1894'e, yani ta ölümüne kadar, Alman Sosyal-Demokratlarının sürekli olarak dikkatine sunduğu bu zora dayanan devrim övgüsü, devletin "yokolup gitmesi" teorisiyle aynı öğreti içinde nasıl birleştirilebilir?

Genellikle, bu iki düşünceden kimi zaman biri, kimi zaman da öteki gelişigüzel bir biçimde (ya da iktidardakileri hoşnut edecek biçimde) ele alınarak, eklektik bir yoldan, ilkesiz ya da saçmasapan bir seçmeyle birleştirilmekte ve ön plana çıkarılan şey, yüzde doksan dokuz --eğer daha fazla değilse-- "yokolup git-

me" düşüncesi olmaktadır. Diyalektiğin yerine eklektizm konulmaktadır; günümüzün resmi sosyal-demokrat literatüründe Marksizme ilişkin olarak rastlanan en alışılmış, en yaygın olgu budur. Hiç kuşkusuz, diyalektiğin yerine eklektizmin geçirilmesi yeni birşey değildir, aynı şey klasik Yunan felsefesi tarihinde bile görülmüştür. Marksizmi oportünistçe çarpıtırken diyalektiğin yerine eklektizmi geçirmek, kitleleri aldatmanın en kolay yoludur; aldatıcı bir doygunluk verir; sürecin bütün yönlerini, bütün gelişme eğilimlerini, bütün çelişmeli etkileri vb. gözönüne alıyormuş gibi görünür, oysa gerçekte toplumsal gelişme sürecine ilişkin hiçbir bütünsel ve devrimci kavrayış getirmez.

Yukarıda belirtmiştik, ileride de daha ayrıntılı olarak ortaya koyacağız; Marks ve Engels'in devrimin zora dayanmasının kaçınılmazlığına ilişkin öğretileri burjuva devletiyle ilintilidir. Burjuva devletinin yerini proletarya devletinin (proletarya diktatörlüğünün) alması "yokolup gitme" süreciyle değil, genel bir kural olarak ancak zora dayanan bir devrimle gerçekleşebilir. Engels'in zora dayanan devrimden övgüyle sözetmesi, Marks'ın tekrar tekrar yaptığı açıklamalarla tam bir uygunluk içindedir. (Zora dayanan bir devrimin kaçınılmazlığını onur duyarak ve açıkça ilan eden Felsefenin Sefaleti'nin ve Komünist Manifesto'nun sonuç bölümlerini hatırlayalım; Marks'ın aşağı yukarı otuz yıl sonra, 1875 Gotha Programını eleştirirken programın oportünist niteliğini acımasızca mahkum ettiği zaman yazdıklarını hatırlayalım.) Engels'in bu övgüsü, kesinlikle, bir "dürtü", tumturaklı söz söyleme düşkünlüğü ya da bir polemik hamlesi değildir. Özellikle bu zora dayanan devrim görüşünü kitlelere sistemli bir biçimde özümletme zorunluluğu, Marks ve Engels'in bütün öğretilerinin temelinde yatmaktadır. Günümüzde ağır basan sosyal-şöven ve Kautskyci akımların her ikisinin de bu propaganda ve ajitasyonu savsaklamaları, bu akımların Marks ve Engels'in öğretisine ihanetlerini çarpıcı bir açıklıkla gözler önüne sermektedir.

Zora dayanan bir devrim olmadan proletarya devletinin burjuva devletinin yerini alması olanaksızdır. Buna karşılık, proletarya devletinin, yani genel olarak devletin ortadan kalkması, ancak "yokolup gitme" süreciyle mümkün olabilir.

Marks ve Engels, ayrı ayrı her devrimci durumu incelerken, tek tek her devrimin tecrübelerinden çıkarılan dersleri tahlil ederken, bu görüşleri ayrıntılı ve somut bir biçimde geliştirmişlerdir.... (Lenin, Devlet ve Devrim, s.23-32, Aydınlık Yayınları, no 58)

Bd. 26, s.399

"Proletarya diktatörlüğü... Direnişi ezmek için şiddet gereklidir... Güçlü devlet gerekli!!!"

Lenin, Proleter Devrim ve Dönek Kautsky'de, Kautsky'den bir alıntı yapıyor... Orada Kautsky, Marks'ın proletarya diktatörlüğü düşüncesini açıklarken, onun İngiltere ve Amerika'da geçiş'in "barışçıl, yani demokratik yoldan olacağını" düşündüğünü söylüyor... (Bd. 28, s.232)

Lenin'in diktatörlük tanımı:

"Diktatörlük dolaysız olarak zora dayalı, ve herhangi bir yasaya bağlı olmayan bir iktidardır.

Proletaryanın devrimci diktatörlüğü, proletaryanın zoru sonucu ele geçirilmiş, ve burjuvaziye karşı proletaryanın zoru üzerinde korunan ve yasalara bağlı olmayan bir iktidardır." (28/234)

"Proleter devrim burjuva devlet aracının zorla parçalanmasından ve onun yerine yeni bir aracın, Engels'in deyişi ile artık gerçek anlamda bir devlet olmayan "bir araç'ın geçirilmesinden başka bir yolla mümkün değildir." (236)

"Kautsky ciddi olarak ve namusluca gerekçeler getirse, o zaman o kendisine şu so-

ruyu sorardı: Devrimler için geçerli olan ve kuraldışısı olmayan yasalar var mıdır? Bu soruya cevap hayır olurdu. Böyle yasalar yoktur. Böyle yasalar yalnızca tipik olanı gözönünde bulundurur." (236) (Barışçı geçiş üzerine tartışmada söylüyor bunu!!!) (Türkçede s.18'den itibaren)

Bd. 30, Sovyet Iktidarının Başarıları ve Zorlukları... s.41'den itibaren

"Bolşevikler şiddetin herşeye kadir olduğunu sanıyorlar..." (Sarı sosyalistler böyle diyor... Bunlar Lenin'e göre "gerekli şiddeti" proletaryaya öğretmeyenlerdir.

"Şiddetin gerekli ve yararlı olduğu şartlar vardır, şiddetin hiçbir sonuca götürmediği şartlar vardır." (Brest barış anlaşması ile ilgili söylüyor.)

"... Uzmanların kazanılmasında şiddet fazla işe yaramaz..." (29/56)

Bd. 29, s.377, Macar İşçilere Selam

Sovyet biçimi... proletarya diktatörlüğü... işçi iktidarının tek yoludur..

"Bu diktatörlük acımasız sertlikte, hızlı ve kararlı zor kullanımını zorunlu kılmaktadır -- amacı sömürücülerin, kapitalistlerin, toprak beylerinin ve uşaklarının direnişini kırmaktır. Bunu anlamayan devrimci değildir, proletaryanın önderi veya öğüt vericisi rolünden alaşağı edilmelidir.

Ama proletarya diktatörlüğünün özü yalnızca şiddet, esas olarak şiddet değildir. Onun esas özü ("Hauptwesen"), emekçilerin en ileri kesiminin, öncüsünün, onun birinci önderinin, proletaryanın örgütlülüğü ve disiplinidir"....

Bd 31, s.174-175, Komünist Enternasyonal II.Kongresinin Tezleri...

"İçinde bulunulan somut durumda --emperyalizm, vs.-- kapitalistlerin kendilerini barışçı olarak sömürülenlerin çoğunluğunun iradesi altına sokacaklarını, sosyalizme reformlarla barışçıl geçileceğini düşünmek yalnızca aşırı burjuva aptallığının değil, aynı zamanda işçi sınıfını kandırmanın ... da bir işaretidir."

Diktatörlük Üzerine Tarihi Birkaç Şey (Geschichtlithes zur Frage der Diktatoriat") Bd.31, s.342'den itibaren.. çok önemli..

Burada Lenin proletarya diktatörlüğünde "zor"un polis aracına vb. değil, "milyonlarca kitleye" dayandığını; diktatörlüğü uygulayanın "devrimci halk" olduğunu (devrimci olmayan kesim değil!!!) örnek verirken, silah kullanımı ile / şiddet-zor kullanımının bir ve aynı olmadığını... Esasın zor kullanımı olduğunu anlatıyor...

Örnek: Bir yanda yüzlerle devrimci halk, diğer yanda bir devrimciye işkence yapan Avramow ve ardında 10 tane silahlı var... Yüzlerle devrimci Avramow'a saldırıp, arkasındakileri silahsızlandırıp, işkence edilen Spiridanova'yı kurtarıyor... Bu "zor kullanımıdır", "diktatörlüktür"... çünkü yasalar onlara saldırma hakkı vermiyor... vs.

Bd.32, s.479

"İçsavaş sınıf mücadelesinin en keskin biçimidir. Bu biçim ne kadar keskin olursa; bütün küçük-burjuva önyargıları ve hayalleri de onun ateşi içinde o hızla yanar gider!"

Komintern Programı:

"... En sonunda, burjuvazinin devlet iktidarına karşı silahlı ayaklanma ile birleştirilmiş genel grev. Mücadelenin bu en yüksek biçimi savaş sanatının kurallarına uymak zorundadır... vs." (Strateji ve Taktik.. s.72; KI Belgeler 6. Kongre II. Cilt, Kararlar, s.96, Alm.)

Mao:

"İktidarın silah zoru ile ele geçirilmesi ve meselenin savaşla halledilmesi, devrimin başlıca görevi ve en yüksek biçimidir. Bu ML devrim ilkesi gerek Çin, gerekse bütün diğer ülkeler için evrensel olarak geçerlidir." (cilt 2, s.221)

"Çin'de esas mücadele biçimi savaş, esas örgütlenme biçimi ordudur..."

İbrahim Kaypakkaya.. silahlı mücadele: Gerilla eylemleri.. (s.19)

İK, s.302: "silahlı mücadele esas, diğer mücadele biçimleri talidir...

303: "Önder kadroların önemli bir kısmının derhal seçilmiş köylük bölgelere gönderilmesini, bunların köylüler arasında gerilla birimleri örgütleyerek SILAHLI MÜCADELEYE girişmesini, diğer örgütlenmelerin bu mücadelenin seyri içinde ve bunu destekleyecek şekilde ele alınmasını istediler."

324, 325.

s.349: "silahlı mücadele şartların elverişli olduğu bölgelerden başlatılmalıdır ve hemen başlatılmalıdır."

s.364: "Biz silahlı mücadele ile diğer mücadele biçimleri arasındaki ilişkide, silahlı mücadelenin esas, diğer mücadele biçimlerinin tali olması gerektiğini savunuyoruz.
.. Biz silahlı mücadeleyi genel olarak politik mücadelenin ve özel olarak propaganda ve ajitasyonun bir biçimi olarak ele alıyoruz..

s.367: .."Biz bugün silahlı mücadele içinde esas mücadele biçimi olarak gerilla savaşını görüyoruz.... Köylü gerilla savaşı 373/374.

İbrahim'de gördüğüm kadarı ile "silahlı mücadele, sınıf mücadelesinin en yüksek biçimidir" şeklinde bir tez yok...

Onda "silahlı mücadele" esastır dendiğinde... en iyi ihtimalle kastettiği silahlı mücadelenin bütün biçimleridir... Böyle bir tespit yanlıştır... Mesela genel grev, bir küçük grubun silahlı banka soygunundan daha "yüksek" bir sınıf mücadelesi biçimidir...

Ama bundan çok kastettiği "esas olan silahlı mücadele", köylük belgelerdeki gerilla eylemleri... en iyi ihtimalle "köylü gerilla savaşıdır", ki bu da yanlıştır...

İK sorunu "şiddete dayalı devrim mi / değil mi" biçiminde tartışmamaktadır. Tartışmasına da gerek yoktur. Çünkü Şafak revizyonistleri ile ayrılık --en azından o dönemde-- bu değildir.

Onun bir anlamda mutlaklaştırdığı... ve sonra bizim de devraldığımız "silahlı mücadele esastır"da mutlaklaştırdığı, "şiddete dayalı devrimin mutlaklığı" değildir...

Lenin'de

"şiddete dayalı devrim", <u>barışçıl dönüşüm</u>'ün karşısında.

"Şiddete dayalı devrim" kural olarak "içsavaş" olacak. "Kitlelerin silahlı ayaklanması" olacak vb...

Teorik olarak burjuvazinin içsavaşa gerek kalmadan teslim olması mümkün. Bu kuraldışı bir durumdur. Ve bu yüzden TEK PROGRAM MADDESİ, ŞİDDETİN, İÇSAVAŞIN TANINMASIDIR...

<u>Sınıf mücadelesinin en sert, en keskin biçimi İÇSAVAŞTIR.</u>

"Silahlı mücadele" kavramını Lenin, gerilla eylemleri için kullanmaktadır.

Ama bu kavram mantıki olarak silahlı mücadelenin her biçimini içeren bir kavram olarak da kullanılabilir.

Stalin'de: "silahlı mücadele" ile "içsavaşı eşitleme" yoktur.

Mao'da da yoktur...

Komintern: Silahlı ayaklanma ile birleştirilmiş genel grev... mücadelenin en yüksek biçimi...

Bu karar tasarısında Konferans öncesinde yapılan düzeltmeler şunlardır:

"A) maddesinde, ikinci paragrafta, ikinci satırda, altı çizili sözler eklenecek:

'zora dayalı devrim mi / yoksa (<u>revizyonistlerin anladığı anlamda zora dayalı olmayan</u>) barışçıl geçiş mi sorunu değil...'

Aynı bölümde, 5. paragraf, 4. satıra "halkın silahlı genel ayaklanması"ndan sonra:

'milli kurtuluş savaşı' sözü eklenecek."

Bu konuda Cafer yoldaş Konferansa şu yazılı görüşleri getirmiştir:

"<u>İÇSAVAŞ, ŞİDDETE DAYALI DEVRİM VE SİLAHLI MÜCADELE SORUNLARI ÜZERİNE</u>

A) Lenin barışçıl yolu yer yer reform yolu olarak tanımlamaktadır. Bu sorun gerek Kruşçev eleştirilirken, gerekse kardeşlerle polemikte ortaya konmamıştır. Bunun bilince çıkartılmaması sonucudur ki, barışçıl yolu şiddetsiz yol olarak tanımlamayı sadece Kruşçev ve kardeşlere ait bir tespit olarak eleştirdik. Durumun böyle olmadığı, tartışma tezlerine EK olarak konan notlarda ilk alıntı ve içinde bulunulan somut durumda —emperyalizm vs.— kapitalistlerin kendilerini barışçıl olarak sömürülenlerin çoğunluğunun iradesi altına sokacaklarını, sosyalizme REFORMLARLA BARIŞÇIL geçileceğini düşünmek yalnızca aşırı burjuva aptallığının değil, aynı zamanda işçi sınıfını kandırmanın da bir işaretidir alıntısı ile de ortadadır.

Bu durumda sorunun daha ayrıntılı ele alınması gerektiği kaçınılmazdır. Şöyle ki, Lenin, "Nisan Tezleri/Ekim Devrimi" derlemesinde "Rus Devrimi ve İçsavaş Korkuluğu" başlıklı makalesinde bu konuyu tartışır. Barışçıl yolu tartışır ve

ve ne anlama geldiğini ortaya koyar. Bu makalede çok açık bir dille Rusya'nın içinde bulunduğu ikili iktidar koşulunun ve Sosyalist Devrimcilerin ve Menşeviklerin burjuva hükümetle uzlaşmaları, devrime ihanet etmeleri sonucu halk yığınlarının ilhakçı savaşların getirdiği maddi ve manevi yük altında acı çektiği, açlık içinde kıvrandığı, kendiliğinden hükümete karşı ayaklanmalar düzenlediği, bütün bunların bir sonucu olarak Bolşeviklerin güçlendiği şartlarda hükümetin içsavaşa başvurabilecek kitlesel temele sahip olmadığını, bunlardan dolayı da içsavaşa gerek kalmadan, kan akıtmaksızın iktidarın Sovyetlerin eline geçebileceğini belirtir. Bu bağıntıda barışçıl yolun anlamı şiddeti tamamen dışlayan bir yol değildir. İçsavaşa ihtiyaç duymayan, ancak proletaryanın ve yoksul köylülüğün —askerler de dahil— silahlı-örgütlü gücü karşısında direnmenin ve içsavaşa başvurmanın anma... (Notların bu bölümü burada kesiliyor.)

B) İçsavaş, milli kurtuluş savaşı, silahlı halk ayaklanması, silahlı mücadele biçimlerinden en sert, en keskin olanıdır. Ve iktidarı ele geçirecek olan, silahlı mücadelenin bu biçimleridir, deniyor. Sorunun bu şekilde konuşu teorik olarak doğru değildir. Şöyle ki, iktidarı ele geçirecek olan silahlı mücadelenin bu biçimleri olarak ortaya konan içsavaş, milli kurtuluş savaşı ve silahlı halk ayaklanması dışında zaten bir başka silahlı mücadele biçimi olamaz. O halde bu biçimler olarak ortaya konanların aslında silahlı mücadele genel tanımlaması içinde yeraldıklarını ve tek tek gerilla eylemlerinin vs., içsavaş, milli kurtuluş savaşı ve silahlı halk ayaklanması içinde yeraldıkları açıktır. Yani bir içsavaş, silahlı mücadelenin <u>bütün</u> biçimlerini içerir. Bundan dolayıdır ki, içsavaşı silahlı mücadelenin en sert, en keskin biçimi olarak ortaya koymak ta yanlıştır. Nitekim Lenin ve Stalin'de böyle bir tanımlama bulunmaz. Lenin içsavaş için "sınıf mücadelesinin en sert, en keskin biçimidir" der. Yoksa silahlı mücadelenin en sert, en keskin biçimi demez.

C) Silahlı mücadelenin taktik olduğunu tartışırken, bu kavramın çeşitli düzeylerde kullanıldığını vs. bilince çıkartmadık. Tartıştığımız şey; silahlı mücadele denmesine rağmen, gerilla eylemlerinin her zaman esas mücadele biçimi olarak ele alınıp alınamayacağı idi. Ancak bu tartışma içinde gerilla mücadelesi anlamında bir silahlı mücadelenin sınıf mücadelesinin en yüksek biçimidir şeklinde bir tez savunduk. Bugün polemikler içinde açıkça gördüğümüz gibi, Lenin böyle bir tanım kullanmaz. En keskin, en sert biçimidir tanımını içsavaş için kullanır. Mao en yüksek biçimidir tanımını iktidarın silah zoru ile ele geçirilmesi için kullanır.

Kısacası bizler silahlı mücadele kavramının, tartıştığımız bağıntıdaki anlamını açmayarak, daha da kötüsü onu sınıf mücadelesinin en yüksek biçimidir diye tanımlamamıza rağmen taktik ilan ettik. Tartışmayı özel bağıntısından kopardığımızda, burdaki mantığın bizi, iktidarın silah zoru ile ele geçirilmesini taktik bir sorun görmeye götüreceği açıktır. Nitekim kardeşler silahlı mücadele ile şiddete dayalı devrim vs. ile eşitledikleri için, ayrıca tartışmanın esas konusunu atladıkları için bu sonuca varmışlardır. Tezlerde bu sorun böyle konmalıdır.

D) Silahlı mücadelenin, silahlı mücadele biçimlerinin bütününü içerdiği anlamda da ele alındığında, bunun taktik bir sorun olduğu söyleniyor.

E) Silahlı mücadele kavramında hiçbir ayrım yapılmaksızın, taktik deniliyor. (s. 32/43) Bu kesinlikle yanlıştır. Hangi anlamda sorusuna cevap vermeksizin bu yanıt bir işe yaramaz. Silahlı mücadele genel kavramı halkın silahlı ayaklanmasını da içerir, ama buna taktik diyemeyeceğimiz açık değil midir? Daha da önemlisi, sınıf mücadelesinin en yüksek biçimi diye tanımladığımız silahlı mücadele nasıl taktik olabilir? Lenin ve Mao, en keskin, en sert derken, içsavaş ve iktidarın silahla ele geçirilmesini vurguluyorlar. Evet, bu anlamda silahlı mücadele taktik filan değil ilkeseldir, <u>evrenseldir</u>.

F) Eski kardeşlere s.45/29'da savunmadıkları bir düşünce mal edilerek saldırılıyor. Bu kesinlikle reddedilmelidir.

G) Lenin'de Partizan Savaşı makalesinden yapılan alıntı s. 28'de yorumlanırken, Lenin'in silahlı mücadele kavramını hem silahlı mücadelenin bütün biçimleri için bir üst kavram, hem de bu yazısında olduğu gibi özellikle bir biçim; yani partizan eylemleri için kullanır deniyor. Alıntı okunduğunda, Lenin'in silahlı mücadele kavramını sadece partizan eylemleri için kullandığı açıktır. Nitekim alıntının doğrudan yorumlandığı s.40'ta bu gerçek yoldaşlar tarafından da teslim ediliyor. Ama aradaki çelişkili duruma dikkat çekilmeksizin."

Tartışmada **Mustafa** yoldaş, Konferansa sunulan karar tasarısında ortaya konulan tezlerde fazla bir problemi olmadığını, esas problemin bu sorunda bizim gelişme sürecimizde olduğunu, gelişme sürecimizin doğru bir metotla olmadığını, bize bir eleştiri geldiğinde bu eleştirinin haklı yönlerinin olabileceğine kafa yormadan, incelemeden ilk başta mahkum etmeye çalıştığımızı, bunun yanısıra kendi hatamızın bir anlamda üstünü örtmek için sorunları şiddetlendirdiğimizi savunur. Buna örnek olarak Bolşevik 14, s.65'te BP temsilcisinin konuşmasını verir. (Bkz. s. 617-618)

Eğer bize gelen eleştirileri dikkatli inceleyerek kavramaya çalışsa idik, belki cevabın 2 ay gecikeceğini, ama bu kadar kaba hatalara düşmeyeceğimizi; önümüzdeki dönemde bu çalışma sistemimizi değiştirmezsek gidişimizin sağlam temeller üzerinde olmayacağını, bunun ötesinde bu çalışma biçimiyle zamanımızı çarçur ettiğimizi savunur.

Devamla, bunu söylediğinde birtakım arkadaşların, saksıda çiçek yetiştirmenin teorisini yapıyor şeklinde eleştiri getirdiklerini, açık olmadığı konularda problemlerin olabileceğini söylediğinde şüphecilikle suçlandığını belirtir. (Bkz. s. 619)

Derviş yoldaş, Mustafa'nın getirdiği şeylerde doğrularla yanlışların içiçe olduğunu, esas olanla tali olanı birbirine karıştırdığını, GDS'in getirdiği eleştiri ve suçlamaların özünün ne olduğunu, bizim o öze karşı takındığımız tavrın en başından itibaren doğru olduğunu, Mustafa'nın bunu görmediğinden dolayı "Şimdi geldiğimiz yerde esasta doğru koyuyoruz, önce biz bu sorunu doğru görmedik" biçiminde kavradığını, bu meselenin yoldaşla kendisini kökten ayırdığı tespitini yapar. (Bkz. s. 619-620)

Kardeş örgütlerle yapılan 26 Mart Frankfurt toplantısında BP temsilcisinin konuşmasında "sınıf mücadelesinin en yüksek biçimi silahlı mücadele ile şiddete dayalı devrimin eşitlenebileceği" teorik önermesini ortaya koymadığını, sorunun özünün ama bu olmadığını (s.620) belirttikten sonra, GDS'in tezinin esasının, bizim "silahlı devrimi savunmadığımız, taktik derekesine düşürerek reddettiğimiz" yönünde olduğunu, temsilcinin konuşmasında bu tezin esas itibariyle doğru bir biçimde geri çevrildiğini, temsilcinin konuşmasından GDS'lilerin rahatsız olduklarını, ondan dolayı laf attıklarını, bildikleri halde anlamazlıktan geldiklerini, onlar hakkında söylenen laflarda geri çekilecek birşey görmediğini savunur.

Yöntemle ilgili Mustafa yoldaşın getirdiği "gelen eleştirilerin doğru olabileceğinden yola çıkmadığımız" genel tezini bu genellikle kökten reddettiğini belirtir. (s.620)

Cafer yoldaş, karar tasarısının beşinci paragrafında "silahlı mücadelenin en sert biçimleri" şeklinde bir formülasyonun olduğunu, bunun bu şekilde konmasının doğru olmadığını, yanlış anlayışlara kapı açabileceğini, bunun yerine "sınıf mücadelesinin en sert biçimleri" şeklinde konmasının doğru olacağını, Lenin'in de böyle koyduğunu, bunun dışında karar tasarısında şu anda başka bir sorun görmediğini belirtir.

Karar tasarısının son şeklini alana kadar geçen polemik hakkında tavır takınır:

Partizan'a karşı polemik yürüttüğümüz BP'de yayınlanan makalede

1) Hiçbir ayrım yapmaksızın silahlı mücadele taktiktir dememizin teorik olarak yanlış olduğunu,

2) Bu ayrımı yapmadan yine silahlı mücadele sınıf mücadelesinin en yüksek biçi-

midir dememizin yanlış olduğunu,

3) Mao Zedung'dan yapılan alıntıda Mao Zedung'un genelleştirdiği nedir? sorusunun açıkça konmamış olmasının yanlış olduğunu,

Bunların karar tasarısında tespit edildiğini, tartışılan bağımdan koparıldığında bu üç hataya dayanılarak "şiddete dayalı devrimi taktik bir soruna indirgediğimiz" suçlamasının rahatlıkla getirilebileceğini, GDS'in de tartışılan konunun ne olduğunu bir kenara bırakarak, ellerindeki bir yığın belgemize bakmaksızın, bu üç hatamızdan yola çıkarak "şiddete dayalı devrimi reddettiğimiz" genel sonucuna varmasının ve bize bu yönde getirdiği suçlamanın kesinlikle reddedilmesi gerektiğini belirtir. (Bkz. s. 621-622)

Bizim Frankfurt toplantısında eleştirinin bu yönünü reddederken bize ait olan hataları görmediğimizi, BP temsilcisinin konuşmasında olsun, gerek kendi konuşmasında olsun, bütün yoldaşların konuşmalarında bu hatayı yaptıklarını, belli bir tepkicilik sonucu, getirilen eleştiriler içerisinde acaba doğru yönler var mıdır? şeklindeki soruya yeterince doğru bir şekilde eğilmediğimizi, buna gereken önemi vermeme hatasına düştüğümüzü, bunu görmemiz gerektiğini savunur. (Bkz. s. 622-623)

GDS'in teorik hatasının, bizim Frankfurt toplantısında tespit ettiğimiz gibi, "şiddete dayalı devrimle içsavaşı eşitlemesi" olmadığını, GDS'in teorik hatasının "silahlı mücadele kavramı ile şiddete dayalı devrimi eşitleme" olduğunu düşündüğünü belirtir. (s. 623)

Faruk yoldaş, eski kardeşlerin bizim bir makalemizdeki belirli hatalarımızdan yola çıkarak getirdiği, bizim "silahlı devrimi reddettiğimiz" suçlamasının reddedilmesi gerektiğini belirttikten sonra, bizim bu makalede "sınıf mücadelesinin en yüksek biçimi silahlı mücadele", bunun da "taktik" olduğu şeklinde bir tez savunduğumuzu, bu tezin bu şekliyle bizim isteğimizden bağımsız olarak şiddete dayalı devrimi taktik duruma indirgeme anlamına geldiğini, karar tasarısında bunun tespit edilmediğini, eleştiri getirilmesi gereken bu noktaya eski kardeşlerin eleştiri getirmediklerinin tespit edilmesi gerektiğini belirtir. (Bkz. s. 624)

Yine silahlı mücadelenin tartışıldığı birçok yazımızda, eski kardeşlerin şiddete dayalı devrimle içsavaşı eşitledikleri noktada Kruşçev revizyonistleriyle aynı konumda durdukları yönünde eleştiri getirdiğimizi, gelinen aşamada bizim de şiddete dayalı devrimle içsavaşın eşitlenebileceğini savunduğumuzu, buna rağmen karar tasarısında bu noktada eski kardeşleri yanlış temelde eleştirdiğimiz tespit edilmediğini, bunun da karar tasarısında tespit edilmesi gerektiğini savunur. (s. 625)

Mao Zedung'un neyi genelleştirdiği yönüne dikkat çekmediğimiz yönünde gelen eleştiriyi en son kamp tezlerimizde kabul ettiğimizi, tüm bunların gösterdiği gibi, gelen eleştirilere tepkici yanaştığımızı, gelen eleştirilerin doğru olabileceği yönünde kafa yormadığımızı gösterdiğini belirtir. (s. 626)

Neriman yoldaş, Faruk'un getirdiği Mao Zedung meselesindeki hatanın Castrop toplantısından önce ortaya konduğunu belirttikten sonra, GDS'in getirdiği eleştirinin esasta geri çevrilmesi gereken bir eleştiri olduğunu, bizim özellikle Partizan'la tartışma içinde temel hatamızın, Partizan oportünistlerine karşı bu noktada yürüttüğümüz mücadelenin, Kruşçev modern revizyonistlerine karşı genel mücadele çerçevesine konmamış olması olduğunu belirtir, "eğer böyle yapılmış olsa idi, bir yandan ilke savunulmuş olurdu ve bu temelde somut ilkeye bağlı olarak somut bir sorunu bu ilke temelinde tartışmış olurduk" der. (s.626)

Mustafa yoldaşın getirdiği, polemiğin sertliği ile ilgili olarak da Frankfurt toplantısında her iki tarafın da yönteminin sakat olduğunu, her iki tarafın da tavırları sonucu atmosferin oldukça zehirlenmiş olduğu bir ortamda bu toplantının yapılmamış olsaydı daha doğru olacağını, esas suçlu olarak kendimizi görmediğini, iki tarafın da hemen hemen eşit derecede sorumlu olduğunu belirtir. (Bkz. s.627)

Eleştirilere karşı tavır konusunda da bütün bir gelişmenin gözden geçirilmesi, izlenmesi gerektiğini, bu izlendiğinde Derviş yoldaşın Partizan'la ayrılık öncesinde kardeşlerin getirdiği eleştirileri esasta kabul eden, Parti içine taşıyan yoldaş olduğunu, bunun yoldaşın en güçlü yanı olduğunu, zayıf yanının ise bütün bu süreç içerisinde diğer yoldaşları yeterince zorlamaması, onlarla uzlaşma tavrının esas hatası olduğunu düşündüğünü, yoldaşın eleştirici olmayan, diğerlerini zorlamayan tavrının daha sonra da süren bir tavır olduğunu, şimdi eleştiriler geldiğinde ise önceden sağlam eleştiriler getirmediğinden dolayı böyle bir resmin çıktığını belirtir. (Bkz. s. 627)

Mustafa'nın kendi eleştirilerine karşı nasıl tavır takınıldığı konusundaki şikayetlerinin haksız olduğunu belirtir. Bu noktada onun getirdiği eleştirilerin ideolojik değerlendirilmesinde köklü farklılıkların olduğunu; yoldaşın eleştirilerinde ideolojik ayrılıkları ortaya çıkaracak yerde, onu merkeze koyacak yerde, kendisinin getirdiği eleştirilerden dolayı kendisine haksızlık yapıldığı şeklinde bir tavır içerisinde olduğunu, yoldaşın getirdiği eleştirilerin ideolojik temel pozisyonunun hep olumsuz yönü gören, olumlu yönde ilerlemek için, olumluyu da ortaya koyan bir tavır olmadığını, bu sorun üzerine yoğunlaşılması gerektiğini belirtir. (Bkz. s. 628)

Ali yoldaş, GDS'in bizim şiddete dayalı devrimi bütünüyle taktik derekesine düşürdüğümüz şeklindeki genel tezini yanlış bulduğunu, bizim hem teorik temelimizin, hem de pratiğimizin bu genel tezi bütünüyle yalanladığını belirtir. (s. 628)

Cafer yoldaşın karar tasarısında dikkat çektiği nokta ile GDS'in içsavaşla şiddete dayalı devrimi eşitlemekle Kruşçev revizyonizmiyle bu noktada aynı oldukları şeklinde önceden getirilen eleştiri hakkında Faruk yoldaşın getirdiklerine katıldığını belirtir.

Yöntemle ilgili ise, gündemin bu maddesinde gayet somut eleştirilerin geldiğini, bu eleştirilere karşı takınılan tavır olduğunu, bizim başkalarının şu veya bu davranışından dolayı kendi hatalarımızı görmeme durumunda olmamamız gerektiğini, merkeze kendimizi koyup önce kendimiz için ders çıkarmamız gerektiğini belirtir . (s. 628)

Çok kısa bir zaman önce örnekleri verilen bir tarzda savunma yürüttükten sonra bu tavırları, eleştirileri geri çekince bunun yıkıcı etkisinin daha büyük olduğunu, eğer bizim gelen eleştirilerin doğru olabileceği vs. yönünde tavır takınmış olsak, bunun ortaya çıkaracağı güvensizliğin, bu anlamda kuşkuculuk tavrının yıkıcı etkisinin daha az olduğunu, bunu kesinlikle görmemiz gerektiğini savunur. (s. 628)

Derviş'in, BP temsilcisinin Frankfurt toplantısındaki tavrına özeleştirel yaklaşma noktasındaki tavrını biraz tutucu bulduğunu; GDS'in bir noktada kendisinden sorumlu olduğunu, bizim hangi ortamda bu hatayı işlediğimizin ikincil bir sorun olduğunu, merkeze kendi hatalarımızı koymamız gerektiğini belirtir. (s. 62))

"Gelen bütün eleştirilere karşı tepkici yaklaşıyoruz" şeklinde genel bir değerlendirmeyi doğru bulmadığını; ama bunun doğru olmamasının bizim hatalarımızı görmemizi engellememesi gerektiğini savunur. (s. 629)

Leyla yoldaş, karar tasarısında ortaya konan şeylere katıldığını, Cafer yoldaşın karar tasarısında dikkat çektiği noktanın kendisine tam açık olmamakla birlikte mantıki geldiğini, Faruk yoldaşın Mao Zedung'un neyi genelleştirdiği yönünde gelen eleştirilere karşı ilk defa kamp tezlerinde tavır takındığımız yönündeki tespitini doğru bulmadığını, ilk defa Castrop toplantısında tavır takındığımızı belirtir. (s. 629)

Frankfurt toplantısında izlenen yöntem konusunda, o toplantıda tüm söz alanların konuşmalarına baktığında pek bir fark olmadığını; ve kendinin de tümünü incelediğinde yöntem konusunda pek problem görmediğini, Mustafa yoldaşın ise yalnızca BP temsilcisinin yöntemine dikkat çektiğini, eğer bir yanlış yöntem varsa, Mustafa da dahil tüm konuşan yoldaşların aynı yöntemi kullandığını belirtir. (s. 630)

Derviş yoldaş ikinci konuşmasında, Cafer ve Faruk yoldaşların getirdikleri düzeltme önerilerine katıldığını, 26 Mart Frankfurt toplantısı öncesinde bir dizi yoldaşın biraraya gelerek yapılacak tartışmanın ve kimin ne konuşacağının çerçevesini hep birlikte çizdiklerini, bunun bilinmesinde yarar olduğunu belirtir. (s. 630)

Yaptığımız hataların ikincil olduğunu, o toplantıda takınılan tavrın esasta doğru olduğunu, bizim yaptığımız hataların teorik berraksızlıktan kaynaklandığını, GDS'in pozisyonunun da bizden farklı olmadığını, bundan dolayı GDS'in soruna daha doğru yanaştığı, bizim teorik açıdan yanlış yanaştığımız filan gibi bir durumun olmadığını savunur. (s. 632)

Mustafa yoldaş ikinci konuşmasında, Cafer yoldaşın düzeltme önerisine, "GDS'in şiddete dayalı devrimi içsavaşla eşitlemekle bu noktada Kruşçev revizyonistleriyle aynı konumdadır" şeklinde önceden getirilen eleştiriye karşı, Faruk yoldaşın getirdiği öneriye katıldığını belirtir. (s. 633)

Hataları ortaya çıkarma konusunda Derviş ve Neriman yoldaşla arasında köklü ideolojik çelişmelerin olduğunu, merkeze kendi hatalarımızı koyup bunun yanısıra diğerlerinin hatalarının üzerine gitmemiz gerektiğini, kendisinin böyle yaptığını, bu noktada iki yoldaşla anlaşamadığını savunur. (s. 632-633)

Bir sürü yazının altında kendi imzasının da olduğunu, tek sorumlu Derviş'tir şeklinde bir yaklaşımının olmadığını, kendisinin de çok önemli hataları olduğunu, ama hataların üreticisi ile, o hataları olduğu gibi kabul edip savunanlar arasında belirli bir farklılığın olduğunu, Mao Zedung'un değerlendirilmesinde bunu teorik olarak bu şekilde ortaya koyduğumuzu belirtir.

Kendisine eleştiri getirildiğinden dolayı bir problemi olmadığını, problemin doğru yöntemle eleştiri getirilmediğinden kaynaklandığını, eğer bu yöntem düzeltilmezse yoldaşça tartışmanın zemininin kayacağını savunur. (s. 634)

Ermiş yoldaş, Cafer yoldaşın getirdiği düzeltme önerisine katıldığını, bunun dışında Konferans hazırlık belgeleri s. 21'in başında (Bkz. s. 83, 5. paragraf) "Mesela Lenin silahlı mücadele kavramını partizan eylemleri için kullanmaktadır. Böyle kullanıldığında, silahlı mücadelenin zora dayalı devrimle eşitlenemeyeceği çok daha açıktır" şeklinde konduğunu, bildiği kadarıyla partizan eylemlerinden bahsedilenin, devrimin başlangıç ya da geri çekilme döneminde köylü savaşı ya da şehirlerdeki ayaklanmanın parçası olarak gerilla eylemleri olduğunu, eğer bahsi geçen makaledeki durumun bir içsavaştan, bir ayaklanmadan, bir gelişmekte olan devrimden bağımsız bir durum ise problem olmadığı, ama partizan eylemlerinin genellikle bizzat içsavaşın, silahlı ayaklanmanın, milli kurtuluş savaşının bir parçası olarak ortaya konduğunu, karar tasarısında konulduğu şekliyle partizan eylemleriyle zora dayalı devrimin eşitlenemeyeceği şeklinde bir sonucun çıkartılabileceğini, çünkü birbirinden ayırdığını savunur. (Bkz. s. 634)

Derviş yoldaş, Mustafa ile kendi arasında hatalara yaklaşım konusunda teorik bir farklılığın olduğu tespitinin doğru bir tespit olduğunu, kendi hatalarımızı merkeze koyalım şeklinde bir genel tespiti doğru bulmadığını, her polemikte, her çatışmada esasla tali yönün ayırtedilmesi gerektiğini; esasta yanlış olan görüşe karşı, bunun yanısıra tali hatalara karşı mücadele edilmesi gerektiğini, bunun böyle yapılmadığı taktirde yanlış görüşlere karşı doğru bir mücadelenin yürütülemeyeceği görüşünü savunur.

Esasta yanlış olan görüşlere karşı mücadelenin her polemiğin merkezinde durması gerektiğini, GDS'i bizim Marksist-Leninist görmemiz, bugüne kadar çatışmalarda bize çok önemli şeyleri göstermiş olmalarından dolayı kendimizi merkeze koyalım denilebileceğini, ama kendimizi merkeze koymalıyız şeklinde bir genel tespiti yanlış bulduğunu; ayrıca Mustafa'nın bu teorisini kendisine de uygulamadığını savunur. (Bkz. s. 634-635)

Selami yoldaş karar tasarısıyla bir problemi olmadığını, probleminin bizim 1957-1960 uluslararası komünist hareketin deklarasyonlarını değerlendirmemizde

Kruşçev revizyonistlerini şiddete dayalı devrimle içsavaşı eşitledikleri noktasında eleştirdiğimizi, gelinen aşamada bunun eşitlenebileceğini doğru olarak savunduğumuzu, bundan dolayı Kruşçev revizyonistlerini bu noktada yanlış temelde eleştirdiğimizin tespit edilmesi gerektiğini savunur. (Bkz. s. 635)

Karar tasarısı üzerine yürütülen bu tartışmaların sonucunda, yapılan düzeltme ve eklemelerle birlikte aşağıdaki karar oybirliği ile kabul edilir.

ERMİŞ yoldaşın partizan eylemlerine ilişkin dikkat çektiği husus kendisi için bir itiraz olarak durmaktadır.

"A) TKP/ML(B)'NİN SİLAHLI MÜCADELE KONUSUNDAKİ TAVRIYLA KRUŞÇEV REVİZYONİZMİNİN İZİNDEN YÜRÜDÜĞÜ SUÇLAMASI BÜTÜNÜYLE YANLIŞTIR

Bu bağıntıda, TKP/ML(B)'nin şiddete dayalı devrimi taktik bir sorun derekesine düşürdüğü suçlaması bütünüyle bir iftira olarak damgalanmalı ve geri çevrilmelidir.

Bu suçlamayı gerekçelendirmeye çalıştıkları yerde eski kardeş örgütler, silahlı mücadele ile şiddete dayalı devrim'i eşitledikleri noktada, bizzat kendileri Kruşçev revizyonistlerinin konumunda bulunmaktadır.

Bu bağıntıda polemik içinde, eski kardeş örgütlere "içsavaş" ile "şiddete dayalı devrimi" eşitlediklerinden dolayı Kruşçev revizyonistleri ile bu noktada aynı konumda durdukları eleştirisini getirdik, ki bu eleştirimiz yanlıştı.

Eski kardeş örgütler, yapılmaması gereken bir şekilde, "silahlı halk kitlelerinin şiddete dayanan devrimi"; "şiddete dayanan silahlı devrim"; "halk kitlelerinin silahlı mücadelesi"; "şiddete dayanan devrim" kavramları ile, "silahlı mücadele" kavramını eşitlemekte, bunları bir ve aynı anlamda kullanmaktadır. Onların "silahlı mücadele taktik bir sorundur" tespitine karşı çıkmalarının temel dayanağı bu yanlış eşitlemedir.

Silahlı mücadele kavramı bir üst kavram olarak kullanıldığında, sınıf mücadelesinin silahlı olan bütün biçimlerini kapsayan (gerilla eylemleri, barikat çatışmaları, silahlı halk ayaklanması, milli kurtuluş savaşı, vb.) bir kavramdır. Emperyalist burjuvazinin iktidarı silahlar üzerinde yükselmektedir. O iktidarı alaşağı etmenin tek yolu, devrimin öznesi olan kitlelerin silah zoru yoludur. Bu anlamda —silahlı mücadelenin bütün biçimlerini kapsayan bir üst kavram olarak— kullanıldığında, silahlı mücadele devrimi gerçekleştirmek için mutlak zorunluluktur. "İktidar namlunun ucundadır." İşçi sınıfı ve emekçi sınıflar, silaha sarılmadıkça, emperyalist burjuvazinin ve onun uşaklarının iktidarlarını yıkmak, işçi sınıfının ve işçi sınıfı-köylülüğün iktidarlarını kurmak mümkün değildir.

"İçsavaş", "milli kurtuluş savaşı", "silahlı halk ayaklanması", sınıf mücadelesinin "en sert, en keskin" olanıdır. Lenin'in deyimi ile, "içsavaş... sınıf mücadelesinin en sert, en keskin biçimidir." Teorik olarak sınıf mücadelesinin bu en sert, en keskin biçimini kullanmadan da —çok olağanüstü şartlarda— burjuvazinin iktidarı barışçıl olarak terketmesi (barışçıl demek, Lenin'e göre zor olmadan demek değil; zorun, şiddetin içsavaş biçiminde kullanılmasına gereklilik kalmadan anlamına gelmektedir) mümkündür. Ama bu o kadar küçük bir ihtimaldir ki, Marksizm-Leninizmin programı —bu noktada— yalnızca İÇSAVAŞIN kabulü olmak zorundadır.

Yani "içsavaşın", "silahlı halk ayaklanmasının", "milli kurtuluş savaşının", "halk yığınlarının silahlı devriminin" vb. kabulü, ve YALNIZCA bunun kabulü veya reddi, ZORA/ŞİDDETE DAYALI DEVRİM'in kabulü veya reddi ile aynı anlamdadır. Bu anlamda bu kavramları eşitlemek mümkün, doğru ve haklıdır.

Ama aynı şey, bütün silahlı mücadele biçimlerini içeren şekli ile de ele alınsa, silahlı mücadele kavramı için söylenemez. Bütün silahlı mücadele biçimlerini

içerdiği en genel şekli ile bile ele alındığında, silahlı mücadele ile zora dayalı devrimi eşitlemek doğru değildir. Çünkü böyle bir eşitleme içinde, silahlı mücadelenin çeşitli biçimleri arasındaki belirleyici önemdeki farklar yokolup gitmektedir.

Kaldı ki, klasiklerimiz silahlı mücadele kavramını birçok halde, silahlı mücadelenin şu veya bu biçimi için kullanmaktadır; ve kullandığı yerde içini doldurmaktadır. Mesela Lenin silahlı mücadele kavramını "Partizan Savaşı" makalesinde, partizan eylemleri için kullanmaktadır. Böyle kullanıldığında, silahlı mücadelenin zora dayalı devrimle eşitlenemeyeceği çok daha açıktır.

Eski kardeşlerin bize getirdikleri suçlamayı dayandırdıkları yazıda tartışılan, kesinlikle zora dayalı devrim mi / yoksa (revizyonistlerin anladığı anlamda zora dayalı olmayan) barışçıl geçiş mi sorunu değil; silahlı mücadelenin biçimlerinin —daha çok da bizim tartıştığımız bağıntıda gerilla eylemlerinin— şartlara bağlı olmadan, hep esas mücadele biçimi olup olmadığıdır. Bu tartışma bağıntısında silahlı mücadelenin, sınıf mücadelesinin bir biçimi olduğu, ve onun ne zaman öne geçip, ne zaman arka planda kalacağının şartlara bağlı olduğu, sorunun taktik bir sorun olduğu doğru olarak savunulmuştur. Eski kardeşlerin bu tartışma bağıntısını gözlerden kaçırarak getirdiği eleştiriler zorlama, sofist eleştirilerdir.

Bu bağıntıda şu bilince çıkartılmak zorundadır:

Biz "silahlı mücadele"nin taktik bir sorun olduğunu tartıştığımız yerlerde, bu kavramın çeşitli düzeylerde ele alınabileceği sorununu tartışıp çözmedik. Eski kardeş örgütlerle tartışma içinde bu yapılmak zorundadır.

Yine bu sorunu tartıştığımız yerlerde, "silahlı mücadele, sınıf mücadelesinin bir biçimi, en yüksek biçimidir" şeklinde bir genel tezi savunduk. Böyle bir tez ancak "silahlı mücadele" kavramı, "halkın silahlı genel ayaklanması" ya da "içsavaş", "milli kurtuluş savaşı", vb. anlamında kullanıldığı zaman doğrudur. Hiçbir ayrım yapmadan, "silahlı mücadele, sınıf mücadelesinin bir biçimi, en yüksek biçimidir" şeklindeki tespitimizin tartışmanın esas bağıntısından kopartıldığında, "şiddete dayalı devrim" ilkesini reddettiğimiz yorumuna kapıyı açmaktadır.

Biz bu sorunu Partizan menşevikleriyle tartıştığımız yerde, Mao Zedung'un silahlı mücadelenin bir biçimi olan gerilla eylemlerinin başlangıcından itibaren "esas mücadele biçimi" olduğunu söyleyen tavrına karşı, onun "Savaş ve Strateji Meseleleri"nde "hiçbir şeyi genelleştirmediği" tezini savunduğumuz noktada da hatalı idik. Mao Zedung, sözü geçen makalesinde "iktidarın silahla ele geçirilmesi... sorunun savaşla çözülmesi"ni Marksist-Leninist ilke olarak doğru bir biçimde savunmakta; bunu en başa koymakta idi."

B) TÜRKİYE'DE DEVRİM AŞAMASI'NIN TESPİTİ KONUSUNDA BUGÜN BİZİM TAVRIMIZIN AÇIK OLMADIĞI, BU KONUDA "KARIŞIKLIK" OLDUĞU TESPİTİ, BİZİM DEMOKRATİK DEVRİM AŞAMASINDA OLDUĞUMUZ TEZİNİ HENÜZ TAM OLARAK BİLİMSEL BİR TEMELE OTURTMAMIŞ OLDUĞUMUZ BAĞINTISINDA, VE YALNIZCA BU ANLAMDA, GERÇEK DURUMUN DOĞRU TESPİTİDİR

Bu sorun üzerine tartışma, Konferans hazırlık belgelerinde sunulan karar tasarısı üzerine yürütülür. Sunulan karar tasarısı şöyledir:

B) Türkiye'de DEVRİM AŞAMASI'nın tespiti konusunda bugün bizim tavrımızın açık olmadığı, bu konuda "karışıklık" olduğu tespiti gerçek durumun doğru tespitidir.

Biz, TKP/ML kurulduğundan bu yana, Türkiye'de önümüzdeki devrim aşamasının --amacı KOMPRADOR PATRON-AĞA DEVLETİNİ yıkmak, yerine işçi sınıfı önderliğinde DEMOKRATİK HALK DİKTATÖRLÜĞÜNÜ (İşçi-Köylü Diktatörlüğü) kurmak ve sosyalist devrimin yolunu açmak (bunu özellikle son yıllarda vurgulamaya başladık -- özellikle ayrılık sonrası. Önceleri "sosyalizm" lafını ağıza bile almaktan çekinen bir durum sözkonusu idi!) olan, DEMOKRATİK HALK DEVRİMİ aşaması olduğunu savunduk, savunuyoruz.

AMA şunu bilince çıkarmak zorundayız ki, bizim bu savunmamız bilimsel temele oturtulmuş bir savunma değildir.

Bir ülkede devrim aşamasının ne olduğu sorusuna bilimsel cevap, ancak Marksizm-Leninizmin devrim aşamaları, devrim tipleri konusundaki öğretisi temelinde verilebilir. Ki bu öğreti bugüne dek ne bizim tarafımızdan, ne de bizim dışımızda Marksizm-Leninizm adına konuşan örgütler tarafından bütün yönleri ile incelenip, kavranılmış ve kendi teorisi ve pratiği için silah haline getirilmiş değildir.

Ama yalnızca Marksizm-Leninizmin devrim aşamaları konusundaki ilkesel öğretilerinin kavranması da, Türkiye'de devrim aşamasının ne olduğu sorusuna doğru cevap vermek için yetmez. Bu soruya doğru cevap verebilmek için, Marksizm-Leninizmin bu konudaki temel öğretilerinden yola çıkmanın yanında, Türkiye'nin sosyo-ekonomik yapısının ML bir çözümlemesi mutlak önşarttır. Bu iki önşart yerine getirilmeden, devrim aşaması konusunda verilecek ve verilen tüm cevaplar bilimsel temele oturtulmamış cevaplardır.

Bu anlamda, bugün bizim bu konuda savunduğumuz bütün tezlerin bir anlamda çalışma hipotezleri olduğu bilince çıkartılmak zorundadır.

Bu bağıntıda tartışılıp çözüme bağlanması gerekli olan bir belirleyici sorun, demokratik devrim aşaması ile sosyalist devrim aşamasını birbirinden ayıran belirleyici kıstasın (veya kıstasların) ne olduğu sorusudur. Bu soruya Lenin'in verdiği KATEGORİK CEVAP:

> "Bunları (demokratik devrim ile sosyalist devrimi -BN) birbirinden PROLETARYANIN HAZIRLIK DERECESİ VE YOKSUL KÖYLÜLERLE BİRLEŞME DERECESİNDEN BAŞKA BİRŞEYLE AYIRMA ÇABASI MARKSİZMİN.. çarpıtılması ve yüzeyselleştirilmesi"dir şeklindedir.

Bu cevap, bizim de vermemiz gereken cevaptır.

Açıktır ki, proletaryanın hazırlık derecesi ve yoksul köylülerle birleşme derecesi bir sonuçtur; salt öncünün çalışmasına bağlı birşey değildir. Öncü ancak varolan objektif şartlar temelinde, onlara uygun çalışması sonucu proletaryayı sosyalist devrime hazır hale getirebilir; proletaryanın yoksul köylülükle sosyalist devrim için birleşmesi, ancak buna izin veren objektif şartların varlığı temelinde mümkündür.

Varolan ekonomik temel, ve bu ekonomik temelin üzerinde yükselen siyasi iktidarın niteliği, açıktır ki proletaryanın yoksul köylülükle sosyalist devrimi gerçekleştirecek bir birliği sağlayıp sağlayamayacağında, sosyalist devrime hazır olup olmamasında belirleyici rol oynar.

Bu bağıntıda şunlar üzerine de tartışılmalı; bu alandaki sorunlar bilince çıkartılmalıdır:

a) Sorunun genel teorik konuşunda:

- Demokratik devrimi yalnızca henüz çözülmemiş ekonomik alandaki demokratik nitelikteki görevlere bağlamak; sosyalist devrim için feodalizmin iyice çözülmüş; veya devrimle tasfiye edilmiş olması gerektiğini, bu alandaki görevler esasta tamamlanmadan sosyalist devrimin mümkün olmadığını savunmak, soruna ekonomist bir yaklaşım olarak reddedilmelidir.

- Sosyalist devrimi ancak hem ekonomide, hem de üstyapıda demokratik devrimin tüm görevleri esasta çözüldükten; bu anlamda demokratik devrim tamamlandıktan sonra mümkün gören anlayış; proletarya önderliğinde demokratik devrim ile sosyalist devrim arasına Çin seddi sokan anlayış reddedilmelidir.

Bu anlayışlara karşı en iyi cevap, 1917 Ekim devrimidir.

- Bu bağıntıda, sosyalist devrime geçiş için belirleyici önşart; demokratik devrimin bütün görevlerinin değil ama; siyasi alandaki görevinin çözülmüş olması; siyasi iktidarın ekonomide kapitalizmin; siyasi alanda (burjuva anlamda) demokrasinin gelişmesinin önünde esasta engel olmayan sınıfların eline geçmiş olmasıdır. Bu önşartın gerçekleşmesi halinde; teorik olarak demokratik devrimden sosyalist devrime geçişin yeterli temeli vardır.

  Geçişin ne kadar hızla; ne kadar zaman içinde olacağı, bir dizi iç ve dış faktöre bağlıdır.

- Her halükarda, demokratik devrimin en azından siyasi iktidar alanındaki görevi esasta çözülmeden; proletaryanın ve yoksul köylülüğün sosyalist devrime hazır hale gelmesi beklenmemelidir.

Biz II.Konferansa sunduğumuz karar tasarısında da, kardeşlerle polemik içinde de; son geniş broşürde de, Rusya'da bu siyasi devrimin gerçekleşmiş olduğu gerçeğini tartışma dışında tutarak; demokratik devrimin hiç olmamış olduğu bir ülkede, onun atlanarak sosyalist devrime geçilebileceği tezini savunur yanlış bir konumda durduk.

- Her devrimin çözmek zorunda olduğu ilk sorun; siyasi iktidar sorunudur.

  Bu bağıntıda, sosyalist devrimi, demokratik devrimden ayıran belirleyici kıstas, her iki devrimin yıkmaya yöneldiği siyasi iktidarların, ve onların yerine geçirmek istedikleri siyasi iktidarların niteliklerinin birbirlerinden kökten farklı olmalarıdır.

- Devrim tipleri ve aşamaları sorunu tartışılırken, özellikle siyasi iktidarın niteliği bağıntısında; o iktidarın emperyalizmle olan ilişkisi (emperyalizme bağımlılık derecesi ne; bağımlı mı, değil mi vb.), ve burjuva-demokrat mı, yoksa faşist mi olduğunun devrim tipini belirlemede belirleyici bir rol oynayacağı da akıldan çıkartılmamalıdır.

Bu sorunların Türkiye ile bağının kurulduğu noktada; somut olarak Türkiye'nin emperyalizmle ilişkilerinin ne olduğu; Türkiye'de demokratik bir devrimin yaşanıp-yaşanmamış olduğu; bugünkü siyasi iktidarın niteliğinin ne olduğu sorularına da doğru cevaplar verilmeden, Türkiye'de devrim aşamasının ne olduğu sorusuna verilen cevaplar bilimsel bir temele oturtulamaz.

Eski kardeş örgütler bize bu konuda getirdikleri eleştiride önce Marksizm-Leninizmin iki aşamalı devrim öğretisinin çıkış noktası olarak alınmasının yeterli olabileceği gibi yanlış bir tavır takınıyorlar. Ardından Türkiye konusunda yeterli bir araştırmaları olmadığı halde, çok iddialı sonuçları, gerçek budur diye ortaya koyarak, çözülmemiş sorunları çözülmüş gibi göstererek, ML olmayan bir konumda duruyorlar.

Derviş yoldaş, karar tasarısındaki başlığın bizim Türkiye'de devrim aşaması konusundaki tespitimizin bilimsel temele oturmadığını vs. ifade eden noktada gerçek durumu yansıttığını, fakat bu Konferans aynı zamanda demokratik devrim aşamasının, işçilerin-köylülerin devrimci-demokratik diktatörlüğünün birinci stratejik hedef olduğu yönünde bir karar alırsa, ki alması gerektiğini, o zaman bu başlığın değiştirilmesi gerektiğini, aksi taktirde bu noktada hiçbir görüşümüzün olmadığı şeklinde bir anlamın çıkacağını belirtir.

Bunun dışında bu karar tasarısıyla ilgili yazılı ek ve düzeltme önerilerinin olduğunu belirtir. Bunlar şöyledir:

"B) maddesinde, 22. sayfada, alttan dördüncü paragrafta (Bkz. s. 100, 7. paragrafta), birinci cümleden sonra:

'Ancak bu önşartın yerine gelmiş olması iledir ki, yığınları açık sınıf savaşımı yolu ile burjuvazinin tümüne karşı sosyalist devrim için eğitme ve hazırlama mümkün hale gelir' eklenecek.

Aynı bölümde, 22. sayfadaki son paragraf (Bkz. s. 100, 10. paragraf) çıkacak, yerine:

'Biz İkinci Konferansa sunduğumuz karar tasarısında da; kardeşlerle polemik içinde de, Bolşevik 12'de de, Rusya'da 1917'de bu siyasi devrimin gerçekleşmiş olduğu gerçeğini, Rusya'da 'sosyalist devrim'i gündeme getiren temel değişikliğin bu olduğu olgusunu vurgulamayarak ; diğer yanda Türkiye'de Kemalistlerin önderliğinde gerçekleşen siyasi devrimin bu alanda oynadığı rolü bütünü ile tartışma dışında tutarak, demokratik devrimin hiç olmamış olduğu bir ülkede de onun atlanarak sosyalist devrime geçilebileceği tezini savunur yanlış bir konumda durduk' girecek.

Aynı bölümde, 23. sayfada 3. paragraf (Bkz. s. 100, alttan ikinci paragraf) çıkacak, yerine:

'- Devrim tipleri ve aşamaları sorunu tartışılırken, özellikle siyasi iktidarın niteliği bağıntısında, o iktidarın emperyalizmle olan ilişkisi (emperyalizme bağımlılık derecesi ne? Emperyalizmle köklü çelişmeleri olan bir burjuvazi var mı? vb.), o iktidarın 'siyasi demokrasi' konusunda konumu (ülkede burjuva demokrasisi mi / faşizm mi hüküm sürüyor? vb.)'nun da mutlaka tartışma içine alınması gereklidir. Çünkü bunlar da devrim aşamasını ve tipini belirlemede önemli rol oynarlar' girecek.

Sonuna ek:

'- Konferansımız devrim aşaması konusunda varolan sorunları bütün çıplaklığı ile devrimci kamuoyuna açıklamasının yanında; tarafımızdan tersi ispat edilmediği sürece, yaptığımız propaganda-ajitasyon-örgütleme faaliyetinde, devrim aşamasının işçi sınıfı önderliğinde, ilk adımda emperyalizme bağımlılık zincirini kıracak; siyasal demokrasiyi gerçekleştirecek, özgürlüğü sağlayacak, bütün feodal kalıntıları tasfiye edecek ve fakat henüz kapitalizmin temellerine dokunmayacak olan, demokratik devrim aşaması olduğunun; bu aşamada iktidar hedefimizin İşçilerin-Köylülerin Devrimci-Demokratik Diktatörlüğü olduğunun propagandasının yapılmasının doğru olduğunu tespit eder."

<u>DERVİŞ</u> ayrıca alternatif bir karar tasarısı sunan <u>ERMİŞ</u>'in karar tasarısını açıklamasını ister. <u>ERMİŞ</u>'in karar tasarısı şöyledir:

-I-

1- Bir ülke devriminin hangi aşamada olduğu, hangi aşamalardan geçeceğinin tespiti için proleter hareketin objektif gelişme süreci, yani ülkenin ekonomik ve siyasi yapısı Marksist-Leninist TEORİ tarafından incelenmeli, böylece gelişmenin yönü, iktidara hangi sınıfların geleceği belirlenmeli ve böylece proleter hareketin HEDEFİ, yani devrimin aşamaları PROGRAMDA tespit edilmelidir.

2- Ancak böyle bir kesin devrim aşaması tespiti temelindedir ki proletaryanın belirli bir hedefe yönelmiş bilinçli ve planlı hareketi, yani proleter hareketin sübjektif yanı üzerinde belirleyici bir etkiye sahip olan stratejik plan doğru bir şekilde çizilebilir.

3- Leninist sürekli devrim teorisi ve Leninist sosyalist devrim teorisi bu tespitlerin reddi değil, bu tespitlere kesin bir uyum üzerinde yükselmiştir.

-II-

Bu tezlerden hareket eden bu Konferans,

1- Tüm Parti örgütlerini eski görüşlerimizde bu tezlere ters düşen görüşleri ortaya çıkarıp teşhir etmeye,

2- Önümüzdeki çalışma döneminde tüm propaganda/ajitasyonlarını bu tezlere uygun olarak sürdürmeye çağırır.

Parti örgütleri bu görevi tutarlı bir şekilde yerine getirebilmek için aşağıdaki hususları da dikkate alır.

-III-

1- Burjuva Demokratik Devrim ile Sosyalist Devrimi "birbirinden proletaryanın hazırlık derecesi ve yoksul köylülükle birleşme derecesinden başka bir şeyle <u>ayırma</u> çabası Marksizmin çarpıtılması ve yüzeyselleştirilmesidir" sözleri şunları ifade eder:

i) Objektif sürecin gelişme yönü Sosyalist Devrimi gösterdiği ve böylece devrim aşaması Sosyalist Devrim olarak tespit edildiğinde,

ii) Sosyalist Devrim aşamasına tekabül eden proletarya-yoksul köylülük ittifakı stratejik planı çizilir ve bu plana uygun çalışma yürütülür.

Dolayısıyla da objektif sürecin gelişme yönü Sosyalist Devrimi gösterdiğinde Burjuva Demokratik Devrim ile Sosyalist Devrimi birbirinden "ekonomik analiz", "demokrasinin yaşatılması", vb. bahanelerle <u>ayırmak</u>; muzaffer bir Sosyalist Devrimi hazırlamaktan kaçınmak, stratejik planın zaferini hazırlamaktan kaçınmak ve bu zaferi mümkün kılacak proletaryanın hazırlık derecesi ve yoksul köylülerle birleşme derecesi dışında Sosyalist Devrim için gerekli önşartlar aramak Marksizmin çarpıtılmasıdır. Aynı meyanda; devrim aşamasını Sosyalist Devrim olarak tespit etmek için halihazırda mevcut bir proletarya-yoksul köylü ittifakı aramak da Sosyalist Devrim hedefinin stratejik hedefi olan bu ittifakı yaratma çalışmasının gerekliliğini; stratejik planın gerekliliğini ortadan kaldıran, son (tahlilde) <u>kendiliğindencilik</u> —stratejik planın kendiliğinden başarılmış olması— anlamına gelen bir öneridir.

2- "Sosyalist Devrimin Burjuva Demokratik Devrimini <u>ne ölçüde aşacağına mücadele ve ancak mücadele</u> karar verir" sözlerinden şunlar anlaşılmalıdır:

Partinin stratejisinin, proleter hareketin sübjektif yanında kesin bir etkiye sahip olduğu; partinin, onun strateji (ve taktiklerinin) proleter hareketi objektif gelişmenin gösterdiği yönde daha hızlı veya daha yavaş geliştirebileceği akılda tutulduğunda;

devrimin, objektif gelişmenin gösterdiği yönde <u>ne ölçüde</u> adımlar atabileceğinde;

dolayısıyla Burjuva Demokratik Devrimden sonra Sosyalist Devrimin onu <u>ne</u>

ölçüde aşabileceğinde ve Sosyalist Devrimin zafer kazanıp kazanmayacağında partinin belirleyici etkisi görülebilir. Ve burada bahsi geçen "mücadele"den şunlar anlaşılmalıdır:

i) Sınıf mücadelesi tecrübesi: Kitlelerin devrimci mücadelesi; kitlelerin burjuva ve küçük-burjuva partilerin üzerlerindeki etkisinden kurtuluşu.

ii) Hareketin devrimci proleter önderliğinin gelişme derecesi: Partinin sayısal gücü, bağımsız karakteri, bilinci ve savaşma yeteneği, onun kitlelerle bağı ve onlar üzerinde otoritesi ve sendika ve köylü hareketi üzerindeki etkisi.

Açıktır ki, tüm bunlar "devrim aşamasının" "mücadele" tarafından belirleneceği demek değildir.

3- "İktidarın bir sınıftan ötekine geçişi, kelimenin salt bilimsel anlamıyla olduğu kadar, politik ve pratik anlamıyla da bir devrimin birinci, başlıca ve esas belirtisidir."

"İktidar hangi sınıfın veya sınıfların elinde yoğunlaşmıştır, hangi sınıf veya sınıflar devrilmelidir, hangi sınıf veya sınıflar iktidara gelmelidir, 'her devrimin esas sorunu' işte budur."

"Her devrimin kilit sorunu hiç kuşkusuz iktidar sorunudur. Hangi sınıfın iktidarı elinde bulundurduğu herşeyin belirleyicisidir."

Bu tespitlerden hareket ederek, devrim aşamasının hangi sınıf veya sınıfların elinde yoğunlaştığına bakarak kolayca tespit edileceği fikri ileri sürülmektedir.

Bu fikir, iktidarın hangi sınıfların elinde yoğunlaştığına bakarak tespit edileceği fikri, iktidarı hangi yeni sınıfların ele geçirebileceği fikriyle tamamlandığında, yani proleter hareketin objektif gelişme sürecinin Marksist-Leninist teori ışığında incelenmesinin bir sonucu olarak ele alındığında, devrim aşamasının tespiti için doğru bir fikirdir.

Gelgelelim bu fikir, iktidardaki sınıflara bakıp, ne iktidardaki sınıfın karakterini, ne de bir bütün olarak objektif sürecin gelişme yönünü anlamama ile birleşince, sorunları "kolayca" çözen bir dogma aracına dönüşebilir.

Ve dolayısıyla da şu noktaları gözden kaçırabilir:

"Somut siyasal amaçlar somut koşullar içersinde belirlenmelidir."

1898'de monarşi yönetimindeki Almanya'da "Alman sosyal-demokrasisi cumhuriyet istemini programına koymuyor. Almanya'da durum öyledir ki, bu sorun pratikte sosyalizm sorunundan ayrılamaz. 1898'in Alman Sosyal-Demokratlarının Cumhuriyet sorununa özel bir ağırlık vermemiş olması oldukça doğaldır ve ne bir şaşkınlığa ve ne de bir suçlamaya neden olabilir.""

Ermiş yoldaş böyle bir karar tasarısını sunmasının sebebinin, gerek Bolşevik 12'de gerekse kamptaki tartışmalarda olsun, Sosyalist Devrim ile Demokratik Devrimi birbirinden ayıran etmenlerin ne olduğu konusunda, iktidardaki sınıfların devrim aşamasının tespitinde oynadığı rol konusunda kesin bir açıklığın olmaması olduğunu, kamptaki tartışmalar içinde kendisinin bu konuda kısmen açıklık getirdiğini, sunduğu bu karar tasarısındaki maddelerin bu Konferansta karar olarak geçerse, bu konuda tutarlı bir tavra ulaşmış olacağımızı savunur.

Divan'daki yoldaşın diğer karar tasarısı üzerine ne düşündüğünü sorması üzerine ERMİŞ, kendisinin Demokratik Halk Devrimi/Demokratik Halk Diktatörlüğü kavramlarını doğru bulmadığını, doğru bulmamasının sebebinin ise Mao Zedung'un görüşleri çerçevesinde Demokratik Halk Diktatörlüğünden milli burjuvaziyi de içine alan bir iktidar şeklinin anlaşılması olduğunu, Demokratik Devrimin kesin zaferi olarak da böyle iktidar türünü anlama yönünde eğilimlerin olduğunu, bundan dolayı doğru görmediğini belirtir.

Karar tasarısında parantez içinde İşçi-Köylü Diktatörlüğünün konduğunu, buna rağmen Demokratik Halk Diktatörlüğü kavramının kullanılmaması gerektiğini savunur. (S. 637)

Mustafa yoldaş, bizde bu tartışmanın nasıl geliştiği üzerinde durur, bu noktada özetle şunları söyler:

İkinci Konferansa sunduğumuz "Çizgimiz ve Disiplin Anlayışımız" başlıklı karar tasarısında, "normal şartlarda demokratik devrimin olacağını, olağanüstü şartlarda ise sosyalist devrimin olabileceği" tezinin savunulduğunu (Bkz. B 3, s.7), GDS'in bizi bu noktada haklı temelde eleştirdiğini (Bkz. B 4, s.79), buna rağmen Merkez Komitesi adına verilen cevabi taslakta, ortaya koyduğumuz şeylerin Marksizm-Leninizmin taleplerine uygun açıklamalar olduğunun söylendiğini ve bunların açıklamalarına gidildiğini; bu açıklamalarda birden fazla unsuru tartışarak birbirine kattığımızı savunur. (s. 638)

Demokratik devrimin yapılmadığı ülkelerde, siyasi iktidarın yıkılmadığı şartlarda, hangi olağanüstü durum olursa olsun, doğrudan doğruya proletarya diktatörlüğüne gitmenin mümkün olmadığını, çünkü devrim denen şeyin hangi sınıf veya sınıfların iktidara geleceği sorunu olduğunu, bütün devrimlerin temel sorununun iktidar sorunu olduğunu, Lenin'in sorunu böyle ortaya koyduğunu savunur. (s. 639)

Bizim ise iktidar yıkılmadan, olağanüstü birtakım şartlarda kitlelerin örgütlenme ve bilinç seviyesinin değişerek proletarya diktatörlüğüne geçilebileceğini savunduğumuzu, daha sonra Bolşevik 12'de SBKP'nin Rusya deneyiminin bizim tartışmamızdan bağımsız olarak çarpıtıldığını, Castrop toplantısında bazı yoldaşların bunu ortaya koyduklarında, başta Hü. yoldaş, getirilen doğru şeylerin içini sulandırarak yanlış pozisyonda durduğunu, Anna yoldaşın da çelişmeyi uzlaştırmaya çalıştığını savunur.

"Lenin'in demokratik devrimle sosyalist devrimi birbirinden ayıran şeyin işçilerin örgütlenme ve bilinç düzeyi, yoksul köylülükle ittifak düzeyinden başka birşeyle ayrılmayacağını" savunduğunun söylendiğini, bunun doğru olduğunu, ama Lenin'in bunu demokratik devrimin yapılmadığı şartlar için söylemediğini, Lenin'in tartıştığı bağıntının demokratik devrimi gerektiren siyasi iktidarın yıkılmasından sonra sosyalist devrime gitmek için gerekli şartların ne olduğunu tartıştığı bağıntıda söylediğini, tartışma bağıntısının kesinlikle bu olduğunu savunur. (s. 639)

Kamptaki tartışmalarda, kampa getirilen tezlerde en azından Rusya deneyiminde burjuva devriminin yapılmış olduğu gerçeğinin atlandığı ve bu noktada çarpıtıldığı kabul edilmesine rağmen, hala bizim hatamızın bilince çıkarılmadığını, bu hatanın Konferansa getirilen eklerde belli ölçüde bilince çıkarıldığını, bizim hatamızın Lenin-Stalin'in öğretisinin çarpıtılmasında da öte, Türkiye'ye ilişkin yanlış pozisyonda olduğumuzu, Bolşevik 12'nin bu yanlış pozisyonu ispatlamaya çalıştığını, bu noktada Bolşevik 12'nin doğru bir pozisyonda durmadığını savunur. (Bkz. s. 639-640)

Cafer yoldaş, Mustafa'nın "olağanüstü koşullarda demokratik devrimin atlanabileceği" tezine getirdiği eleştiriye katıldığını, tartışmanın esasının bu olmakla birlikte, bir başka sorunun, "demokratik devrimde çözülmeyen bazı görevlerin sosyalist devrimle de çözülebileceği"nin tartışıldığını, bunun teorik olarak doğru olduğunu belirtir.

Bolşevik 12, s.52-53'te Komünist Enternasyonal'in 1928 Programından yapılan alıntının üçüncü kategoriyle ilgili bölümünün yanlış yorumlandığını, o bölüm yorumlanırken "bu tip ülkelerde demokratik devrimin gündemde olmasında tayin edici faktörün emperyalizme bağımlılık" şeklinde yorumlandığını, o alıntıdan böyle bir yorumun çıkarılamayacağını, o alıntıda feodalizmin varlığı, emperyalizme bağımlılık, kapitalizmin belli oranda gelişmişliği vb. bütün bunların belirleyici rol oynadığını;

Bolşevik 12'de eski kardeşlerin devrim aşamalarına yaklaşımlarının esasta ekonomist olduğu şeklinde bir görüşün olduğunu, bunu kökten reddettiğini, eski kardeşlerin yanlış yorumlandığını;

Yine Bolşevik 12'deki "eski kardeşlerin Batı Almanya'da devrim aşamasının tespit edilebilmesi için iki aşamalı devrim öğretisinden yola çıkılması gerektiği yönünde bir tez savunuyorlar" şeklindeki iddianın ispatlanamayacağını;

Derviş yoldaşın Kemalist devrimle ilgili ekinin karar tasarısına girmesinden yana olduğunu, karar tasarısına olumlu oy vereceğini, ama geçmiş polemiğin iyi bir şekilde incelenmesi gerektiğini, kendisinin incelediği kadarıyla bu polemikte bizim esasta yanlış pozisyonda durduğumuzu savunur. (s. 640-642)

Neriman yoldaş, Cafer yoldaşın pozisyonuna esasta katıldığını, Mustafa'nın Castrop toplantısında Anna'nın uzlaştırıcı yönde tavır takındığı tespitini doğru bulmadığını, o yoldaşın II. Konferansa sunulan karar tasarısının bu noktasına teşkilat içinde eleştiri getiren tek yoldaş olduğunu, bunun yazılı olarak da varolduğunu belirtir. Ermiş yoldaşın Demokratik Halk Diktatörlüğü/Demokratik Halk İktidarı kavramlarının kullanılmaması, yerine İşçilerin-Köylülerin Devrimci-Demokratik Diktatörlüğünün kullanılması yönündeki önerisine katıldığını belirtir. (s. 642)

Faruk yoldaş, Mustafa'nın "olağanüstü koşullarda demokratik devrimin atlanabileceği" tezine karşı savunduğu görüşe, Cafer'in Komünist Enternasyonal'den yapılan alıntının yorumuna getirdiği eleştiriye, eski kardeşlerin devrim aşaması sorununa esasta ekonomistçe yaklaştıkları tespitine getirdiği eleştiriye katıldığını belirtir. (s. 643)

Derviş yoldaş ikinci konuşmasında, kendisinin en son geldiği yerin tezlerde konduğunu, tartışmanın gelişmesi sürecinde yaptığımız hatalar konusunda geriye dönüp iyi bir araştırma yapmamız gerektiğini, şimdilik yapılan temel hatanın kaynağının Türkiye'de daha önce bir demokratik devrim olup olmadığının, Türkiye'de gerçekleştirilmiş olan Kemalist siyasi devrimin ve onun arkasından gelen birtakım reformların vs. demokratik devrim konusunda ne kadar rol oynadığını koymamış olmamızın, sonuç itibariyle demokratik devrimin hiç olmamış olduğu bir ülkede, olağanüstü şartlarda sosyalist devrimin yapılabileceği şeklinde bir konumda durmamız sonucuna vardığını; eğer biz Kemalist devrimi ve yapılan birtakım reformları filan ortaya koyup olağanüstü şartlarda demokratik devrimin kalan sorunlarının proletarya diktatörlüğü şartlarında da çözülebileceğini savunsa idik, bir problemin olmayacağını savunur. (s. 644)

Bu tartışmada bizim esasta yanlış pozisyonda durduğumuzu, sorunun bizim koyduğumuz şekilde bir teorik düzeyde konulduğunda, stratejik planın çizilmesinin bir anlamda reddedildiğini, GDS'in bu bağıntıda getirdiği eleştiride esasta haklı pozisyonda olduğunu belirtir. (s. 644)

Bizim tartışma içinde, hatırladığı kadarıyla, eski kardeş örgütlerin devrim aşamalarına yaklaşımlarında genel pozisyonları ekonomist bir pozisyondur demediğimizi; bir bağıntıda takındıkları bu tavrın ekonomist bir tavır olduğunu söylediğimizi, bunun da doğru olduğunu, eğer genel konuluyorsa bunun yanlış olacağını belirtir. (s. 645)

Komünist Enternasyonal'den yapılan alıntının yorumuna Cafer yoldaşın getirdiği; diğer yoldaşların da katıldığı eleştirinin yanlış olduğunu; ikinci ve üçüncü kategoride gerek ekonomik yapıları, gerekse bir dizi başka noktada devrimin önünde duran görevler açısından birbirine benzemeyen ülkelerin varolduğunu, neden bunların bir bölümünün ikinci, diğer bölümünün üçüncü kategoride yeraldığına cevap arandığını, orada verilen cevabın doğru olduğunu savunur. (s. 645)

Bir diğer sorunun da demokratik devrimin zaferi sorunu olduğunu; 1917 Şubat Devriminin bir anlamda demokratik devrimin zaferi olduğunu, bir anlamda da olmadığını; Lenin'in 1917 Şubat Devriminden "Nisan Tezleri"ne kadar geçen dönem içerisinde hala devrimin burjuva-demokratik devrim olduğunu cilt 23, s. 311/320/322'de açıkça savunduğunu; Nisan'a kadar stratejik hedefte değişen birşeyin olmadığını; "Nisan Tezleri"nde sosyalist devrimi savunurken yalnızca Çarlığın devrilmiş olmasını değil, bir dizi diğer şartların da sayıldığını, Çarlığın devrilmiş olmasının öncelikle rol oynadığını, ama diyelim ki savaş gibi bir şart olmasa, sınıfların mevzilenmesi ve onların siyasi temsilcilerinin tavırları Rusya'daki gibi olmamış olsa, Lenin'in bir süre daha İşçilerin-Köylülerin Devrimci-Demokratik Diktatörlüğü şiarına devam edeceğini savunur. (s. 645)

Rusya'da o dönemde ikili iktidar sorununun vs. olduğunu, bunların bizim tarafımızdan teorik olarak çözülmüş sorunlar olmadığını, bunun bilincinde davranılması gerektiğini belirtir. (s. 646)

Mustafa yoldaş ikinci konuşmasında, tezlerin 22. sayfasının son paragrafına getirilen düzeltme ekinin sorunu çözmediğini (Kemalist devrimle ilgili), aksine bizim hatamızın üzerini örtmeye yaradığını, eğer bizim 1920'lerin Türkiye'sini tartışmış olsak, bu ekin doğru olacağını, bizim şimdiki durumu tartıştığımızı, eğer bugün Türkiye'de demokratik devrimi gerektirecek bir üstyapı, bir iktidar varsa, kesinlikle olağanüstü koşullarda sosyalist devrim de olabilir tespitinin yanlış olduğunu savunur. Tezlerin 22. sayfasının son paragrafının çıkartılıp, yerine şunun konmasını talep eder:

'Biz Türkiye'de olağanüstü şartlarda demokratik devrimin atlanabileceğini savunduk. Ve bunu ispatlamak için Lenin, Stalin ve Rusya deneyimini objektif olarak çarpıttık. Bu noktada bütünüyle yanlış pozisyonda durduk." (s. 650)

Eski kardeşlerin devrim aşamaları tespitine ekonomist yaklaştıkları tespitine karşı Cafer'in getirdiği eleştiriye katıldığını, yine aynı yoldaşın Komünist Enternasyonal'den yapılan alıntının yorumuna getirdiği eleştirinin kendisine daha mantıki geldiğini, ama şu anda doğrudur veya yanlıştır tespitini yapamayacağını belirtir. (s. 649)

İşçilerin-Köylülerin Devrimci-Demokratik Diktatörlüğü'nden neyin anlaşıldığı bütünüyle açıklığa kavuşturulmadan böyle bir sloganın atılmasından yana olmadığını, gerekçe olarak da Lenin'in Geçici Devrim Hükümetini İşçi-Köylü Diktatörlüğünün bir biçimi olarak görmesine rağmen, Geçici Devrim Hükümetine katılıp katılmamayı taktik bir sorun olarak koyduğunu, Çin'de ise Demokratik Halk İktidarının bizzat Komünist Partisinin önderliğinde kurulduğunu, bütün ülke kurtulduktan sonra da iktidar uzunca bir müddet sürüyor, bu koşullarda açık sınıf mücadelesiyle proletaryanın bilincinin yükselmesi nasıl olacak? Burjuvazinin bütünüyle düşmanı olduğunu nasıl görecek? Bunun kendisi için problem olduğunu, Rusya'da ise proletaryanın geçici hükümete katılsa da katılmasa da burjuvazinin bastırdığını, çünkü geçici hükümette burjuvazinin çoğunlukta olduğunu, bundan dolayı proletaryanın burjuvazinin tümünün kendi düşmanı olarak görecek bir durumda olduğunu, Çin'de ise durumun böyle olmadığını, bunun açıklığa kavuşturulması gerektiğini savunur. (s. 649)

Cafer yoldaş ikinci konuşmasında, bizzat kendisinin de ilk konuşmasında karar tasarısına eklenmesini istediği, Derviş yoldaşın Kemalist devrimle ilgili ekine Derviş yoldaşın yaptığı ikinci konuşmadan yola çıkarak Mustafa yoldaşın karşı çıktığı temelde karşı çıktığını ve Mustafa'nın ekine katıldığını açıklar.

Derviş yoldaşın konuşması içerisinde Kemalist devrimi "düşük bir burjuva demokratik devrimidir" şeklindeki değerlendirmesi hakkında, Partimizin böyle bir değerlendirmesinin olmadığı, İbrahim Kaypakkaya'nın da böyle değerlendirmediği, bundan dolayı "aceleci bir şekilde bu işi de çözmeyelim" şeklinde uyarıda bulunur ve bunu yanlış gördüğünü belirtir. (s. 652)

Daha önce görmediği, Konferanstaki tartışmalar içinde gördüğü bir sorunun da, İşçi-Köylü Diktatörlüğünün yorumlanmasında problem olduğunu, buna rağmen İbrahim Kaypakkaya'nın anladığı şekilde Demokratik Devrimi ve İşçi-Köylü Diktatörlüğü şiarının, tersinin ispatlanmadığı sürece, savunulmasından yana olduğunu, Mustafa yoldaşın İşçi-Köylü Diktatörlüğünde problem var, kullanmayalım talebine katılmadığını; bu mantık devam ettirildiğinde, demokratik devrimin de askıya alınmasını önermesi gerektiğini, bunu yanlış bulduğunu; sorunların açıkça ortaya konup savunulmasında fazla bir problem görmediğini, tersi bir durumun sakıncalarının daha fazla olduğunu, bunun genelleştirildiğinde bizi çizgisizliğe götürebileceğini savunur. (s. 652)

Ali yoldaş, şimdi GDS'in bu konuyla ilgili "demokratik devrim olmaksızın olağanüstü şartlarda sosyalizme geçilir" tezine getirdiği genel teorik eleştiriye katıldığını belirtir. (s. 653)

Bu sorunun yalnız bizim içimizde değil, Türkiye devrimci hareketi ve uluslararası planda tam olarak çözülmemiş bir sorun olduğunu, bizim geçmişten bugüne kadar bu sorunla ilgili bir sürü zikzaklar çizdiğimizi, tüm bunlardan dolayı bunu nasıl çözeceğimiz konusunda berrak bir perspektif çıkarmamız gerektiğini, tezlerde konulan yöntemin doğru olduğunu belirtir.

Derviş yoldaşın Kemalist devrimle ilgili ek önerisine katılmadığını, bunun bir çözüm olmadığını belirtir. (s. 655)

İrfan yoldaş, Ali yoldaşın söylediklerine katıldığını, Mustafa yoldaşın karar tasarısının son paragrafının çıkarılıp yerine kendi önerdiği ekin girmesi yönündeki talebine katılmadığını, son paragrafın olduğu gibi kalmasını savunur. (s.655)

Selami yoldaş, Derviş'in Kemalist devrimle ilgili ekini yanlış görmediğini, gerek II. Konferansa sunulan karar tasarısında olsun, gerekse Bolşevik 12'de olsun, demokratik devrim yapılmadan olağanüstü koşullarda sosyalist devrime geçilebilir tezini genel bir tez olarak değil, kafalardaki Türkiye somutundan çıkarak böyle bir tezin savunulduğunu, Kemalist devrimin birtakım şeyleri çözdüğünü, bundan dolayı böyle bir ekin konmasının doğru olacağını savunur.

"Demokratik devrimin hiç olmamış olduğu bir ülkede de onun atlanarak sosyalist devrime geçilebileceği tezini savunup yanlış bir konumda durduk" tespitiyle kendi kendimize haksızlık ettiğimizi, bu tespitin kendi pozisyonumuzu doğru biçimde yansıtmadığı gerekçesiyle değiştirilmesini önerir. (s. 656)

Derviş yoldaş üçüncü konuşmasında, Kemalist devrimle ilgili ek önerisinin tartışmaya yeni bir unsuru soktuğu yönündeki tespitin doğru olduğunu, tartışmaya sokulan yeni unsurun kendi açısından doğru bir unsur olduğunu, varolan durumda bir sürü yoldaş açısından bunun sorun olduğunu, bundan dolayı bu ekin karar tasarısına girmesi yönündeki önerisini geri çektiğini, bunun kendi eki olarak kalmasını talep eder. (s. 656)

Mustafa yoldaşın son paragrafla ilgili düzeltme önerisi hakkında ise, kendisinin en son geldiği yerde, tartışma bağıntısında demokratik devrimin hiç olmadığı bir ülkede bunun atlanabileceği yönünde bir tez savunmuş olduğumuzu, bunun kökten yanlış olduğunu, bu bağıntıda Lenin-Stalin'i de yanlış yorumlayıp bu anlamda çarpıtıldığını, eğer Konferans bunu tespit edecek durumdaysa bir problem görmediğini belirtir. (s. 657)

Bunların ortaya konmasıyla da sorunun tam olarak çözülmüş olmadığını, Mustafa yoldaşın "demokratik devrimi gerektiren iktidarın varlığı şartlarında sosyalist devrim mümkün değildir" genel tespitinin siyasi iktidarın niteliğini tek belirleyici hale getiren bir tespit olduğunu, bu yaklaşımın Lenin'in, Stalin'in yaklaşımı olmadığını savunur. Hangi siyasi iktidarın demokratik devrimi gerekli kıldığı açıklamasına girildiğinde sorunların çıkacağını belirtir. (s. 657)

İşçi-Köylü Diktatörlüğünün özel biçimleri olduğunu, özel biçimlenişi ile genel teorinin birbirine karıştırılmaması gerektiğini belirttikten sonra, Demokratik Halk Diktatörlüğü kavramından vazgeçilmesi yönünde getirilen öneriyi doğru bulmadığını, bu kavramın yerine daha açık-berrak bir kavram konulmadığı müddetçe bundan vazgeçilmesinin doğru olmayacağını, bu kavramın içinin doğru bir biçimde doldurularak kullanılmasından yana olduğunu, salt bu kavramın kullanılmasını değil, bundan vazgeçmeden, daha çok da İşçilerin-Köylülerin Devrimci-Demokratik Diktatörlüğü kavramının kullanılmasından yana olduğunu belirtir. (s. 657)

Ermiş yoldaş ikinci konuşmasında, Derviş yoldaşın konuşmasında stratejik planın tespiti konusunda hata yaptığımızı söylemesine rağmen, yoldaşın önerdiği ekin bunun kabul edilmediği yönünde kendisinde bir izlenim bıraktığını belirtir. (s. 658)

Derviş yoldaşın demokratik devrimle ilgili çözülmemiş pek çok sorunun olduğunu söylediğini, buna kendisinin de katıldığını; gerek demokratik devrim aşamasının tespitinde olsun, hem teorik olarak hem de somutun incelenmesinde pek çok problemlerin olduğunu, bunun ilerde büyük çatışmalara yolaçacağını belirtir. (s. 658)

Derviş yoldaşın dikkatini bir noktaya çekmek istediğini, genel olarak teorik tartışmalarda kendisinin bilincin rolünü reddettiği, Derviş'in ise bilincin rolünü savunduğu şeklinde bir anlayışın olduğunu, ama burda görüldüğü gibi durumun böyle olmadığını, sürekli olarak Derviş'in bilincin rolünü yadsıyan bir pozisyona düştüğünü savunur.

Tezlerde devrim aşamasını belirlemede faşizmin varlığının önemli rol oynayacağı yönünde bir tespitin olduğunu, bunu anlayamadığını, bunun açıklanmasını ister. (s. 658)

DERVİŞ yoldaş "orda emperyalizmle bağları ile birlikte sorunun ele alındığını" belirtir.

ERMİŞ yoldaş onu pek anlayamadığını, ama kendisinin faşizm meselesini taktik bir sorun olarak gördüğünü, aşama tespitinin stratejinin bir sorunu olduğundan dolayı faşizmin pek devreye girmesi taraftarı olmadığını savunur. (s. 658)

Neriman yoldaş ikinci konuşmasında, bu tartışmanın en az berrak olduğu noktalardan biri olduğunu belirtir. Cafer'in ek önerisini, Mustafa'nın pozisyonunu desteklediğini belirtir.

Kampta ve Castrop toplantısında, bir yoldaş somutunda Kemalist devrimin demokratik devrimin görevlerini esasta çözdüğü yönünde bir pozisyon olduğunu; Derviş yoldaşın ekinin bu pozisyondan kendini ayırmadığını, bu bağıntıda problemlerin çok büyük olduğunu, İbrahim Kaypakkaya'nın demokratik devrimi doğru değerlendirdiğini düşündüğünü;

İkinci ekle ilgili, ikinci ekte emperyalist ülkeler/emperyalist olmayan ülkeler şeklinde bir ayrımın yapılıp yapılmadığını çıkaramadığını, ama klasiklerde kesinlikle emperyalist ülkelerde sosyalist devrim dışında bir devrim aşamasının mümkün olmadığını, eğer muğlaklık varsa bunun düzeltilmesi gerektiğini, çünkü bizim içimizdeki tartışmalarda da faşizmin olduğu şartlarda emperyalist ülkelerde sosyalist devrim aşaması değil başka bir devrim aşaması gündeme gelir şeklinde bir pozisyonun olduğunu, bu yüzden emperyalist olmayan ülkeler için bu sorunun böyle tartışıldığının eklenmesi gerektiğini savunur. (s. 659)

Mustafa yoldaş üçüncü konuşmasında, Türkiye'de demokratik devrimin tespit edilmesi sorununun, Parti isminin kullanılıp kullanılmaması sorunu yanında en fazla ikircikli olduğu sorunlardan biri olduğunu, bir tarafta bilimsel bir açıklamamızın olmayışı, diğer tarafta yapılmadığında temelsiz, perspektifsiz bir siyaset durumuna düşüleceği; sorunun böyle bir sorun olduğunu, eğer %50 kabul, %50 red durumu olursa, böyle bir durumda oyunu olumlu kullanacağını; yok eğer %50'nin üzerinde çoğunluk sağlanırsa, olumlu olarak kabul edilme durumu olursa, bu noktaya çekimser oy vereceğini, durumunun bu olduğunu, problemler gördüğünü, sorunu çözmüş durumda olmadığını belirtir. (s. 660)

Kendisinin tek unsurun iktidar sorunu olduğu şeklinde bir kavram kullanmadığını. 'tayin edici' kavramını kullandığını, eğer 'tayin edici' nin anlamı tekse, o zaman tek unsur olduğunu, bu görüşünü Lenin'in "Nisan Tezleri" broşüründeki "Taktik Üzerine Birinci Mektup"undaki şu alıntıya dayandığını, çıkış noktasının burası olduğunu belirtir: (s. 660)

> "Şubat (Mart) 1917 Devriminden önce devlet iktidarı Rusya'da eski bir sınıfa, başında Nikola Romanov'un bulunduğu feodal toprak soylularına aitti. Bu devrimden sonra iktidar başka bir sınıfa, yeni bir sınıfa, burjuvaziye ait bulunuyor. İktidarın bir sınıftan ötekine geçişi, kelimenin salt bilimsel anlamıyla olduğu kadar, politik ve pratik anlamıyla da bir devrimin birinci, başlıca ve esas belirtisidir."

Emperyalizme bağımlı ülkelerde iktidarda faşizm varsa nasıl olacağını; faşizm yoksa, tek başına emperyalizme bağımlı bir ülkede nasıl olacağını çözmüş durumda olmadığını; ama feodal bir iktidar varsa o şartlarda demokratik devrim aşamasının kesin olduğunu savunur. (s. 661)

Faruk yoldaş ikinci konuşmasında, Kemalist devrimle ilgili ekin sorunu sulandırdığını, bundan dolayı bu ekin konmasına karşı olduğunu, ama Kemalist devrimin oynadığı rol üzerine gerçekten düşünülmesi gerektiğini, görebildiği kadarıyla Kemalist devrimin demokratik devrimin önemli görevlerini çözmüş olduğunu, bunun olgu olduğunu, bunun üzerine kafa yormamız gerektiğini, bu noktada problemlerin olduğunu belirtir.

Şu anda Türkiye'de demokratik devrim mi, yoksa sosyalist devrim mi gündemde olduğu konusunda açık bir perspektife sahip olmadığını, ama sosyalist devrimin olabileceği yönündeki düşüncenin biraz daha ağır bastığını, bu sorunu kısa sürede çözemeyeceğimizden dolayı askıya alınması önerisini getirmediğini, bunun askıya alındığında, kısa sürede çözemeyeceğimizden dolayı perspektifsizliğe düşeceğimizi, bundan dolayı ekteki son paragrafın bu açıklamasıyla birlikte kalmasından yana olduğunu belirtir.(s. 661-662)

Ali yoldaş ikinci konuşmasında, Mustafa yoldaşın tam da kendisinin yapılmamasını istediği şekilde "Nisan Tezleri"ndeki bir alıntıya dayanarak, Lenin'in kesinlikle belirli bir durumda ortaya koymuş olduğu bir söze, "Her devrimin en temel, birinci sorunu iktidar sorunudur" tezine dayanarak bütün dönemler için diğer başka şeyleri önemsememe anlamına gelecek bir şekilde yorumlamaya çalıştığını, bunun temel sözlerden biri olduğunu ama bu noktada bütün temel sözler olmadığını, yarın başka birinin bu noktada başka bir temel söze dayanarak başka sonuçlara varabileceğini, bunun çözüm olmadığını belirtir.

Sosyalist devrim filan konusunda fikirleri olan yoldaşların, öyle belirgin şeyler varsa, perspektifsiz kalacağız diyerek böyle bir kaygıyla onaylamamaları gerektiğini, bunun gerekçelerini koymaya çalışmaları gerektiğini, öbür türlü yanlış birşeyin bile bile propagandasının olacağını, bunu doğru bulmadığını belirtir. (s. 662)

Derviş yoldaş, Ali yoldaşın en son söylediklerine katıldığını; Türkiye'de esasta sosyalist devrimin olacağını görüp de demokratik devrimi savunmaya devam etmenin gericilik olacağını, eğer kendisinin araştırma sonucu sosyalist devrim aşamasının gündemde olacağı şeklinde bir sonucun çıkabileceği, bunun oldukça büyük ihtimal olduğu düşüncesinde olsa, kesinlikle askıya alınması yönünde tavır takınacağını, kendisi açısından durumun böyle olmadığını belirtir. (s. 662)

Bunun üzerine söz alan **Mustafa** yoldaş, kendisinin tamamen bunun bilincinde olduğunu, araştırma sonucu hangisinin çıkacağı yönünde bir ihtimal yürütecek durumda olmadığını, eğer %35-40 sosyalist devrim çıkacağı yönünde bir düşünceye sahip olsa, kesinlikle oy vermeyeceğini, ama durumun bu olmadığını belirtir. (s. 662)

Faruk yoldaş, araştırma sonucu sosyalist devrimin de çıkabileceği yönünde düşüncesi olduğunu, bunu orantıya vuracak durumda olmadığını, bir önceki konuşmasında perspektifsiz kalırız düşüncesiyle olumlu oy kullanacağını belirttiğini, ama Konferansta bu noktanın da olumlu oylanarak çıkacağını gördüğünü, bundan dolayı bu noktaya çekimser oy kullanmayı daha doğru bulduğunu belirtir. (s. 662)

Derviş yoldaş, esas itibariyle Cafer ve Mustafa'nın getirdiği düşünceyi içerdiğini söylediği şu eki önerir:

> "Biz İkinci Konferansa sunduğumuz karar tasarısında, kardeşlerle polemik içinde Bolşevik 12'de Türkiye'de demokratik devrim aşaması olduğu halde, olağanüstü şartlarda demokratik devrimin atlanabileceğini savunan bir konumda durduk. Bu konumumuzu savunurken, Lenin ve Stalin'e yaptığımız atıflarda, Rusya'da 1917 Şubatında bir siyasi devrimin gerçekleştirilmiş olduğu sorusunu tartışma dışında tutarak, onların pozisyonunu objektif olarak çarpıttık."

Bunun yanısıra, eski kardeşlerin tartışmanın temel konusunda doğru pozisyonda durduklarının da eklenmesini önerir. (s. 663)

Mustafa yoldaş, gerekçesini yazılı olarak ortaya koyduğunu, bunun hala geçerli olduğunu, Derviş'in değişiklik önerisinin sorunu çözmediğini, onun ötesinde eski yanlışımızı sürdürmekte olduğunu savunur. (s. 663)

Derviş yoldaş, Ermiş'in getirdiği, eklerin en son paragrafıyla ilgili değişiklik önerisi hakkında, bu paragraftan emperyalist ülkelerde devrim aşamasının faşizm şartlarında sosyalist devrim olmayacağı şeklinde birşey çıkmayacağını savunur. (s. 663)

Ali yoldaş, demokratik devrimin gerekçelendirilmesi konusunda, faşizmi demokratik devrimi gerekçelendirmek için ayrımsız demokratik devrimin gerekçelerinden biri olarak konduğunda, bunun önü kapatılmadığında, böyle bir anlayışa yolaçabileceğini savunur. (s. 664)

Derviş yoldaş bunun üzerine, "o zaman buraya emperyalist ülkeler dışındaki ülkelerde devrim tipleri ve aşamaları tartışılırken" şeklinde konmasından yana olduğunu belirtir. (s. 664)

Ermiş yoldaş şahsen kendisinin, faşizmin taktiğin bir sorunu olduğu kanısında olduğunu, şu andaki bilgisi çerçevesinde devrim aşamasının tespitinde devreye sokulmasından yana olmadığını belirtir. (s. 664)

Ali yoldaş, en sondaki ekte işçi sınıfı önderliğinde demokratik devrimin yapacağı işler sıralanırken, ulusal sorunu çözme konusunda herhangi birşeyin söylenmediğini, gerçi diğerleriyle bağlantı kurulabileceğini, ama Türkiye devrimi açısından önem taşıyan bir sorun olduğunu, bunun özellikle vurgulanması gerektiğini önerir.

Yoldaşın önerisine herhangi bir itiraz gelmez. (s. 665)

Faruk yoldaş, çekimser kaldığı noktanın, Türkiye'de demokratik devrimin tespiti noktası olduğunu, karar tasarısının diğer bölümlerine katıldığını belirtir.

Çekimser kalan yoldaşların gerekçeleri tartışma içinde açıklanan gerekçelerdir .

Bu tartışmalar sonucunda aşağıdaki karar %15 çekimser, %85 olumlu oyla çoğunlukla kabul edilir:

"B) <u>TÜRKİYE'DE DEVRİM AŞAMASININ TESPİTİ KONUSUNDA BUGÜN BİZİM TAVRIMIZIN AÇIK OLMADIĞI, BU KONUDA 'KARIŞIKLIK' OLDUĞU TESPİTİ, BİZİM DEMOKRATİK DEVRİM AŞAMASINDA OLDUĞUMUZ TEZİNİ HENÜZ TAM OLARAK BİLİMSEL BİR TEMELE OTURTMAMIŞ OLDUĞUMUZ BAĞINTISINDA, VE YALNIZCA BU ANLAMDA, GERÇEK DURUMUN DOĞRU TESPİTİDİR</u>

Biz, TKP/ML kurulduğundan bu yana, Türkiye'de önümüzdeki devrim aşamasının —amacı KOMPRADOR PATRON-AĞA DEVLETİNİ yıkmak, yerine işçi sınıfı önderliğinde DEMOKRATİK HALK DİKTATÖRLÜĞÜNÜ (İşçi-Köylü Diktatörlüğü) kurmak ve sosyalist devrimin yolunu açmak (bunu özellikle son yıllarda vurgulamaya başladık; özellikle ayrılık sonrası. Önceleri "sosyalizm" lafını ağıza bile almaktan çekinen bir durum sözkonusu idi!) olan, DEMOKRATİK HALK DEVRİMİ aşaması olduğunu savunduk, savunuyoruz.

AMA şunu bilince çıkarmak zorundayız ki, bizim bu savunmamız <u>bilimsel temele oturtulmuş</u> bir savunma <u>değildir</u>.

Bir ülkede devrim aşamasının ne olduğu sorusuna bilimsel cevap, ancak Marksizm-Leninizmin devrim aşamaları, devrim tipleri konusundaki öğretisi <u>temelinde</u> verilebilir. Ki bu öğreti bugüne dek ne bizim tarafımızdan, ne de bizim dışımızda Marksizm-Leninizm adına konuşan örgütler tarafından bütün yönleri

ile incelenip, kavranılmış ve kendi teorisi ve pratiği için silah haline getirilmiş değildir.

Ama yalnızca Marksizm-Leninizmin devrim aşamaları konusundaki ilkesel öğretilerinin kavranması da, Türkiye'de devrim aşamasının ne olduğu sorusuna doğru cevap vermek için yetmez. Bu soruya doğru cevap verebilmek için, Marksizm-Leninizmin bu konudaki temel öğretilerinden yola çıkmanın yanında, Türkiye'nin sosyo-ekonomik yapısının Marksist-Leninist bir çözümlemesi mutlak önşarttır. Bu iki önşart yerine getirilmeden, devrim aşaması konusunda verilecek ve verilen tüm cevaplar bilimsel temele oturtulmamış cevaplardır.

Bu anlamda, bugün bizim bu konuda savunduğumuz bütün tezlerin bir anlamda çalışma hipotezleri olduğu bilince çıkartılmak zorundadır.

Bu bağıntıda tartışılıp çözüme bağlanması gerekli olan bir belirleyici sorun, demokratik devrim aşaması ile sosyalist devrim aşamasını birbirinden ayıran belirleyici kıstasın (veya kıstasların) ne olduğu sorusudur. Bu soruya Lenin' in verdiği KATEGORİK CEVAP:

> 'Bunları (demokratik devrim ile sosyalist devrimi —BN) birbirinden PROLETARYANIN HAZIRLIK DERECESİ VE YOKSUL KÖYLÜLERLE BİRLEŞME DERECESİNDEN BAŞKA BİRŞEYLE AYIRMA ÇABASI MARKSİZMİN... çarpıtılması ve yüzeyselleştirilmesi"

dir şeklindedir. Bu cevap, bizim de vermemiz gereken cevaptır.

Açıktır ki, proletaryanın hazırlık derecesi ve yoksul köylülerle birleşme derecesi bir sonuçtur; salt öncünün çalışmasına bağlı birşey değildir. Öncü ancak varolan objektif şartlar temelinde, onlara uygun çalışması sonucu proletaryayı sosyalist devrime hazır hale getirebilir; proletaryanın yoksul köylülükle sosyalist devrim için birleşmesi, ancak buna izin veren objektif şartların varlığı temelinde mümkündür.

Varolan ekonomik temel, ve bu ekonomik temelin üzerinde yükselen siyasi iktidarın niteliği, açıktır ki proletaryanın yoksul köylülükle sosyalist devrimi gerçekleştirecek bir birliği sağlayıp sağlayamayacağında, sosyalist devrime hazır olup olmamasında belirleyici rol oynar.

Bu bağıntıda şunlar üzerinde de tartışılmalı; bu alandaki sorunlar bilince çıkartılmalıdır:

a) Sorunun genel teorik konuşunda:

— Demokratik devrimi yalnızca henüz çözülmemiş ekonomik alandaki demokratik nitelikteki görevlere bağlamak; sosyalist devrim için feodalizmin iyice çözülmüş; veya devrimle tasfiye edilmiş olması gerektiğini, bu alandaki görevler esasta tamamlanmadan sosyalist devrimin mümkün olmadığını savunmak, soruna ekonomist bir yaklaşım olarak reddedilmelidir.

— Sosyalist devrimi ancak hem ekonomide, hem de üstyapıda demokratik devrimin tüm görevleri esasta çözüldükten; bu anlamda demokratik devrim tamamlandıktan sonra mümkün gören anlayış; proletarya önderliğinde demokratik devrim ile sosyalist devrim arasına Çin seddi sokan anlayış red edilmelidir.

Bu anlayışlara karşı en iyi cevap, 1917 Ekim Devrimidir.

— Bu bağıntıda, sosyalist devrime geçiş için belirleyici önşart; demokratik devrimin bütün görevlerinin değil ama; siyasi alandaki görevinin çözülmüş olması; siyasi iktidarın ekonomide kapitalizmin; siyasi alanda (burjuva anlamda) demokrasinin gelişmesinin önünde esasta engel olmayan sınıfların eline geçmiş olmasıdır. Bu önşartın gerçekleşmesi halinde; teorik olarak demokratik devrimden sosyalist devrime geçişin yeterli temeli vardır.

Geçişin ne kadar hızla; ne kadar zaman içinde olacağı, bir dizi iç ve dış faktöre bağlıdır.

— Her halükarda, demokratik devrimin en azından siyasi iktidar alanındaki görevi esasta çözülmeden; proletaryanın ve yoksul köylülüğün sosyalist devrime hazır hale gelmesi beklenmemelidir.

Biz II. Konferansa sunduğumuz karar tasarısında, kardeşlerle polemik içinde, Türkiye'de devrim aşamasının demokratik devrim olduğunu savunduğumuz halde, olağanüstü şartlarda demokratik devrimin atlanabileceğini savunur bir konumda durduk.

Bu konumumuzu savunurken, Lenin ve Stalin'e yaptığımız atıflarda, Rusya'da 1917 Şubatında bir siyasi devrimin gerçekleştirilmiş olduğu sorununu tartışma dışında tutarak; onların pozisyonunu objektif olarak çarpıttık.

Bu tartışmada GDS, tartışmanın temel konusunda esasta doğru pozisyonda idi.

— Her devrimin çözmek zorunda olduğu ilk sorun; siyasi iktidar sorunudur.

Bu bağıntıda, sosyalist devrimi, demokratik devrimden ayıran belirleyici kıstas, her iki devrimin yıkmaya yöneldiği siyasi iktidarların, ve onların yerine geçirmek istedikleri siyasi iktidarların niteliklerinin birbirlerinden kökten farklı olmalarıdır.

— Emperyalist ülkeler dışındaki ülkelerde devrim tipleri ve aşamaları sorunu tartışılırken, özellikle siyasi iktidarın niteliği bağıntısında, o iktidarın emperyalizmle olan ilişkisi (emperyalizme bağımlılık derecesi ne? Emperyalizmle köklü çelişmeleri olan bir burjuvazi var mı? vb.), o iktidarın "siyasi demokrasi" konusunda konumu (ülkede burjuva demokrasisi mi / faşizm mi hüküm sürüyor? vb.)'nun da mutlaka tartışma içine alınması gereklidir. Çünkü bunlar da devrim aşamasını ve tipini belirlemede önemli rol oynarlar.

o Bu sorunların Türkiye ile bağının kurulduğu noktada; somut olarak Türkiye'nin emperyalizmle ilişkilerinin ne olduğu; Türkiye'de demokratik bir devrimin yaşanıp yaşanmamış olduğu; bugünkü siyasi iktidarın niteliğinin ne olduğu sorularına da doğru cevaplar verilmeden, Türkiye'de devrim aşamasının ne olduğu sorusuna verilen cevaplar bilimsel bir temele oturtulamaz.

Eski kardeş örgütler bize bu konuda getirdikleri eleştiride önce Marksizm-Leninizmin iki aşamalı devrim öğretisinin çıkış noktası olarak alınmasının yeterli olabileceği gibi yanlış bir tavır takınıyorlar. Ardından Türkiye konusunda yeterli bir araştırmaları olmadığı halde, çok iddialı sonuçları, gerçek budur diye ortaya koyarak, çözülmemiş sorunları çözülmüş gibi göstererek, Marksist-Leninist olmayan bir konumda duruyorlar.

— Konferansımız, devrim aşaması konusunda varolan sorunları bütün çıplaklığı ile devrimci kamuoyuna açıklamanın yanında; tarafımızdan tersi ispat edilmediği sürece, yaptığımız propaganda - ajitasyon - örgütleme faaliyetinde, devrim aşamasının, işçi sınıfı önderliğinde, ilk adımda emperyalizme bağımlılık zincirini kıracak; siyasal demokrasiyi gerçekleştirecek; özgürlüğü sağlayacak; her türlü milli baskıya son verecek; uluslara ayrılma hakkını, ve tüm milliyetlere hak eşitliğini sağlayacak; bütün feodal kalıntıları tasfiye edecek, ve fakat henüz kapitalizmin temellerine dokunmayacak olan, demokratik devrim aşaması olduğunun; bu aşamada iktidar hedefimizin işçilerin-Köylülerin Devrimci-Demokratik Diktatörlüğü olduğunun propagandasının yapılmasının doğru olduğunu tespit eder."

*

Divan bu bölümle ilgili ERMİŞ yoldaşın karar tasarısının oylamaya sunulmadığını, bunun divanın bir hatası olduğunu tespit ettikten sonra, pratik olarak

diğer karar tasarısının kabul edilmiş olmasından dolayı yoldaşın karar tasarısının kabul edilmemiş olduğunu, eğer yoldaş buna rağmen oylanmasını istiyorsa oylama yapılabileceğini belirtir. (s. 666)

Ermiş yoldaş kendi tezlerini alternatif bir karar tasarısı olarak getirmediğini, hala bu öneride ele alınan konularda Derviş yoldaş da dahil olmak üzere pek kesin bir anlayış sahibi olunduğu görüşünde olmadığını, bundan dolayı önerisinin ele alınması taraftarı olduğunu belirtir.

Derviş yoldaş, Ermiş'in önerisi hakkında öz olarak:

Yoldaşın getirdiği tezlerin çok genel olduğunu; bundan dolayı ayrılıkların ne olduğunu tespit etmenin zor olduğunu, ancak belli farklılıkların bu genellikte bile açık olduğunu; birinci bölümde, bir ülke devriminin hangi aşamada olduğu, hangi aşamalardan geçeceği tespiti bağıntısında söylenenlerde belli bir sıralama yapıldığını, bunların tümünün esasında belli bir anlamda başka kelimelerle karar tasarısında olduğunu, fakat sıralamanın başka türlü olduğunu, yoldaşın yaklaşımının "Marksist-Leninist ilkeler zaten var, bunu önce vurgulamaya gerek yok" anlayışıyla üçüncü maddede kısaca değinip geçtiğini, kendisi açısından ise sorunun bu bağıntıda merkeze konarak, Leninist devrim aşamaları teorisinin bizim tarafımızdan kavranması olduğunu, bizim açımızdan ilk atılacak adımın bu olduğunu belirtir. (s. 667)

İkinci bölümle ilgili bir probleminin olmadığını, ama içi açıldığında ne olup ne olmayacağını şimdilik bilemeyeceğini belirtir. (s. 667)

Üçüncü bölümde; "Burjuva Demokratik Devrimle Sosyalist Devrimi proletaryanın hazırlık derecesi ve yoksul köylülükle birleşme derecesinden başka birşeyle ayırma çabası Marksizmin çarpıtılması, yüzeyselleştirilmesidir" sözlerinin yorumunda büyük bir probleminin olmadığını, ama başka bir problemin olduğunu, Parti içindeki tartışmalarda belli bir şekilde Sosyalist Devrimle demokratik devrimi birbirinden ayıran kesin bir ayıraç konması gerektiğinde iki ayrı görüşün olduğunu, bu tartışma bağıntısına Ermiş'in bir cevap getirmediğini, üçüncü maddede buna birşeyler getirilmeye çalışıldığını, orda da Alman sosyal-demokrasisi örneğinde hatırladığı kadarıyla Engels'in cumhuriyet sorununun programa konulması yönünde getirdiği ciddi bir eleştirinin gizlenmesi vs. olayının olduğunu, yoldaşın tezlerinde ise cumhuriyet sorununun programa konulmamasının doğru birşeymiş gibi konulduğunu, Lenin'in bir bağıntıda sorunu böyle tartıştığını, bir başka bağıntıda "Devlet ve Devrim"de bunun hatırladığı kadarıyla oldukça büyük bir günah olduğunu tespit ettiğini belirtir. (s. 668)

Cumhuriyet isteminin hem demokratik devrimin bir istemi olarak, hem de sosyalist devrimin bir istemi olarak değişik içeriklerde kullanılabileceğini, 1898 programına cumhuriyet istemi koymadıkları noktada sosyalist devrim istemini koymamakla eşanlamlı olduğundan dolayı, önemli bir günahın bu yönde genişçe bir eleştiri yazısının Alman sosyal-demokrasisinin gizlemesinin olduğunu, yoldaşın tezlerinde çözülmemiş sorunların çözülmüş gibi konduğunu belirtir. (s. 669)

Yoldaşın bu belgesinin kökten reddettiği bir belge olmadığını, genelde yanlış görmediğini, tartışmalarda sorunu çözücü noktalarda fazla yararlı bir belge olmadığından, çekimser oy kullanacağını belirtir.

Cafer yoldaş yazıyı okuyamadığını, istese imkan yaratıp okuyabileceğini, bunu yapmamakla belli bir anlamda önem vermeme hatasına düştüğünü, bundan dolayı yoldaşın yazısına Konferans sonrası ancak görüş belirtebileceğini belirtir. (s. 669)

Ali yoldaş kendi adına şu an bu yazıya tavır takınmayı erken gördüğünü belirtir. (s. 669)

Mustafa yoldaş şu anda yazıda fazla bir problemin kafasına takılmadığını, tek tek cümleler üzerine fazla düşünmediğini belirtir.

Ermiş yoldaş bu tezleri yazmasının esas sebebinin, Bolşevik 12'de olağanüstü şartlarda sosyalist devrime geçilebileceğinin izah edilmeye çalışıldığı, bunun altında da devrim aşamasını doğru dürüst tespit edememe faktörünün yattığı, bundan dolayı bu tezleri kaleme aldığını, bu faktörlerin halen ortadan kalkmadığını, kendi görüşünün doğru olduğu kanısında olduğunu belirtir. (s. 669)

Tezlerin üçüncü bölümünü ise özel olarak siyasi iktidar davası için yazdığını, siyasi iktidar davası için yazmasının sebebinin de kamptaki tartışmalarda arkadaşlarda iktidara bakarak, eğer iktidarda burjuvazi varsa, otomatikman sosyalist devrim sonucuna varma eğilimi gördüğünü, iktidardaki burjuvazinin karakterine bakmak ve buna bağlı olarak iktidara hangi sınıfların geçeceğine bakmak gerektiğini, Kıbrıslı yoldaşların tezlerinde de bu zaafı gördüğünü belirtir.

Alman sosyal-demokrasisinin, Almanya'da sorun burjuvazi ile proletarya arasındaki çatışmaya dönüştüğünden, doğrudan doğruya demokratik devrim pek önem taşımadığından yola çıkılarak, o çerçevede gizli tutulduğunu, sorunun Lenin tarafından demokratik devrimle bağıntılı konduğu görüşünde olduğunu savunur. (s. 669)

Faruk yoldaş, Ermiş yoldaşın elyazısını okuyamadığını, buna rağmen yoldaşla birlikte okuma imkanı olduğu halde okumamasının hata olduğunu, yoldaşın tartışmalar içerisinde tezlerdeki görüşünü biraz daha açabileceği, imkanı olduğu halde yoldaşın bunu yapmadığını belirtir. (s. 670)

Neriman yoldaş bu tezler hakkında genel değerlendirme yapacak durumda olmadığını, birinci bölümde ilkelerle program arasındaki ilişki konusunda bugünkü bizim durumumuzla bağlı bir biçimde sorunun doğru konmadığını düşündüğünü, her halükarda bu belgenin önümüzdeki tartışma içinde temel belgelerden biri olacağı, bundan dolayı üzerinde önemle durulması gereken bir belge olduğunu belirtir. (s. 670)

Derviş yoldaş Ermiş'e, birinci bölümle ilgili ilkelerle program bağıntısı sorununda getirdiği eleştiriler hakkında ne düşündüğünü sorar.

Ermiş yoldaş sorunu Bolşevik 12'deki tartışma bağıntısından koparmak olarak gördüğünü, Bolşevik 12'deki tavrın devrim aşamalarını tespit ederken muhtemel kıstaslara uymadığı dikkate alınırsa, bunun devreye sürülmesinin gerekli olduğunu, genel birşey olduğunun farkında olduğunu, yani o genellikte koyarak Bolşevik 12'de gözden kaçırılan temel noktaların ortaya çıkarılmasını hedeflediğini belirtir. (s. 670)

Selami yoldaş, Ermiş'in yazısını okuduğunu, sorunun genel konuluşunda şu anda belli yoldaşların getirdiği eleştirilerin düşündürücü olduğunu, ama kendisi okuduğunda pek bir problem görmediğini belirtir. Önümüzdeki dönem bu yazıyı tartışabilmek için yoldaşın sorunun bu genel konuluşundan öte, bizzat bu genelliği açmasının yararlı olacağını belirtir. (s. 671)

Divan, Ermiş yoldaşın tezleri üzerine verimli bir tartışma yürütecek durumda olmadığımızı, bunların Konferans belgelerinde basılarak, Konferans sonrası üzerinde yoğunlaşacağımız demokratik devrim sorununda bu tezlerin de göz önüne alınarak önemle üzerinde durup tartışmamız gerektiğini belirtir. (s. 671)

*

C) BİZİM AÇIMIZDAN "KÖYLÜ SORUNUNA İLGİSİZLİK" BU GENELLİKLE RED ETTİĞİMİZ BİR SUÇLAMADIR

Bu konudaki tartışma, Konferans hazırlık belgesinde sunulan karar tasarısı üzerine yürütülür. Sunulan karar tasarısı şöyledir:

C) Bizim açımızdan "Köylü sorununa ilgisizlik", bu genellikle reddettiğimiz bir suçlamadır.

Köylü sorunu, çalışabilir nüfusun hala yarısından fazlasının tarım kesiminde çalıştığı ve ülke içindeki milli sorunun devrimin temel bir sorunu olduğu ülkemizde, devrimin zaferi ve ilerletilmesi konusunda belirleyici önemde bir sorundur.

Devrimin bir dizi diğer sorununda olduğu gibi, köylü sorununda da bilimsel temele oturtulmuş bir programımız henüz yoktur. Varolan, savunageldiğimiz "toprak devrimi" (son dönemde tarım devrimi dedik. Marksizmde tarım devrimi ile toprak devrimi bir ve aynı şey değildir, ama toprak devrimi, yani toprak sorununun devrimle çözülmesi, toprakta feodal mülkiyetin tasfiyesi, tarım devriminin esasını, özünü oluşturur) programımız, Türkiye'nin yapısının bilimsel bir araştırmasına --ML ilkeler ışığında-- hala dayandırılmamıştır.

Bize köylü sorunu ile ilgili bilimsel bir program gereklidir.

Bizim bugün toprak devriminin propagandasını yapmamamız, geçmişteki çizgimizle kesin çelişme halinde olan bir durumdur. Bu berrak bir şekilde bilince çıkartılmalıdır.

"Tarım devriminin propagandasının yapılmaması" suçlaması gerçek durumu yansıtan bir suçlamadır. Ama bu bizce "devrimden dönme", "oportünizmle uzlaşma" vb.nin işareti değil, tarım devriminin Türkiye'de köylü sorununun esasını oluşturduğu şeklindeki tezin doğruluğundan duyduğumuz kuşkuların işaretidir. Bunun bu şekilde bilince çıkartılmamış olması bizim esas hatamızdır.

Bu bölümle ilgili ilk konuşan Neriman yoldaş, karar tasarısına şu ekin yapılmasını talep eder:

> "Bizim bu sorunda çıkış noktalarımızdan, merkezi çıkış noktalarımızdan biri, anti-feodal anti-emperyalist devrimde köylülüğün temel müttefik olduğu şeklindeki Marksist-Leninist ilkenin savunulmasıdır."

Gerekçe olarak da demokratik devrimin temel ittifakının işçi-köylü ittifakı olduğunu, GDS'in bize getirdiği eleştirinin de esasının bu olduğunu savunur. (s.671)

İkinci olarak, toprak devriminin ya da tarım devriminin propagandasının yapılmasının yanlış olmadığını, bu noktada getirilen gerekçelerin ikna edici olmadığını, İbrahim Kaypakkaya'nın bu bağıntıda getirdiği tezlerin tersinin tarafımızdan ispatlanmamış olduğunu, ama getirilen gerekçelerin de önemli gerekçeler olduğunu, kendisinin tersini ispatlayacak durumda olmadığından dolayı da bu noktada propagandanın dondurulmasına kökten itirazı olmadığını belirtir. (s. 671)

Mustafa yoldaş konuşmasında, demokratik devrimin köylülükle bağı içerisinde ülkemizde milli sorunun gündeme getirildiğini, şu ana kadar incelediği kadarıyla demokratik devrimin gerekçelendirilmesiyle ilgili klasiklerin eserlerinde demokratik devrimle doğrudan ulusal sorunun bağını kurduklarına rastlamadığını, kendisi için bu sorunun çözülmüş bir sorun olmadığını; gördüğü şeyin demokratik devrim gerekçelendirilirken, ulusal sorunun da siyasi özgürlük sorunu içinde ele alındığı; bir de toprak sorunu olduğunu; işçi-köylü ittifakını bu iki

şeye dayanarak koyduklarını, bundan dolayı bizim ulusal sorunu bu şekilde koymamız nedir, ne değildir, tam bilgi sahibi olmadığını belirtir. (s. 672)

Tarım devriminin propagandasını bırakmamızın da doğru bir yöntemle olmadığını, kuşkularımızı bilince çıkararak bundan sonra böyle yapacağız şeklinde olmadığını belirtir. (s. 672)

Leyla yoldaş, Neriman'ın getirdiği eki doğru bulduğunu, Mustafa'nın getirdiği, doğru yöntemle yapılmadığı eleştirisiyle ilgili de, bu eleştiriye katıldığını, ama Bolşevik 12'de ve karar tasarısında bunun özeleştirisinin yapıldığını savunur. (s. 672)

Derviş yoldaş konuşmasında, Neriman'ın önerdiği şekilde bir ekin konulmasında problemi olmadığını, yalnız yoldaşın ekinin çok genel bir ek olduğunu, eğer yoldaş Türkiye'de temel ittifak işçi-köylü ittifakıdır, biz bunu savunacağız, savunuyoruz demek istiyorsa, o zaman öyle formüle edilmesinden yana olduğunu, böyle bir eke de itirazı olmadığını belirtir. (s. 672)

Mustafa'nın getirdiği, köylü sorununun içine milli sorunun da alınmasıyla ilgili; şimdiye kadar okuduğumuz "İki Taktik"te olsun, diğer bazı eserlerde olsun, milli sorunun köylülük sorunuyla birleşen bir sorun vs. şeklinde konmadığını, ama Stalin'in milli meseleyi tartıştığı Semiç'le bir tartışmasında, çok açık bir biçimde milli sorunun esasının köylü sorunu olduğunu, öz itibariyle köylü sorunu olduğunu tespit ettiğini, bu anlamda bunun klasiklerde varolan bir tespit olduğunu savunur.

Bilince çıkarmadığımız eleştirisinin doğru olduğunu, ama bunun karar tasarısında tespit edildiğini belirtir. (s. 673)

Mustafa yoldaş, ulusal sorunun özünün köylü sorunu olduğu" yönünde bir tespitin olduğunu, ama bunun demokratik devrime bağlayıp bağlamadığı sorununun varolduğunu, aynı şeyin köylü sorunu için de geçerli olduğunu, sosyalist devrimde de köylü sorununun gündemde olduğunu, bunu kendisinin henüz çözmüş olmadığını, bu konuda ne düşünüldüğünü sorar. (s. 673)

Selami yoldaş, karar tasarısının ikinci paragrafında, "devrimin bir dizi temel sorununda olduğu gibi, köylü sorununda da bilimsel temele oturtulmuş bir programımız henüz yoktur" tespiti ile, önerilen ekte 'temel işçi-köylü ittifakıdır' derken bir çelişki arzetmiyor mu? sorusunu sorar.

Bunun üzerine söz alan **Neriman** yoldaş, "bilimsel bir temele oturtulmuş programımız yoktur" tespitinde, işçi-köylü ittifakı sorunundan çok köylü sorununda tarım devriminin oynadığı rol nedir, ya da başka unsurların oynadığı rol nedir sorununun bu bağıntıda kavrandığını ve böyle kavranması gerektiğini belirtir. (s. 674)

Neriman yoldaş ayrıca, burada sürekli demokratik devrimden bahsedildiğini, ama Komünist Enternasyonal'in bu kavramı reddettiğini, eski demokratik burjuva devriminden kendini ayırmak için "Milli Demokratik Devrim" ya da "Demokratik Halk Devrimi", "anti-emperyalist anti-feodal devrim" kavramlarını kullandığını, bunun bilince çıkarılması gerektiğini savunur. (s. 674)

Mustafa yoldaşın sorusuyla ilgili, bu konuda kafasının açık olmadığını, Stalin'in Semiç'le tartıştığı yere bakıp çözülmesi gerektiğini belirtir. (s. 674)

Cafer yoldaş konuşmasında, Neriman'ın getirdiği önerinin tez düzeyinde kabul edilebilir bir öneri olduğunu, bu noktadaki problemleri '85 kampındaki tartışmada Cemal yoldaşın Lenin'in teorik olarak demokratik devrimde tüm köylülükle ittifakı savunduğunu, ama zengin köylülükle ittifakı mutlak şart olarak görmediğini, bunu gelişmeye bağlı olarak, proletaryanın yoksul köylülükle ittifakına bağlı olarak ele aldığı yönündeki görüşünü kendisinin de doğru bulduğunu, halen o görüşte olduğunu, bu açıklamayla birlikte işçi-köylü ittifakını savunduğumuzun açıklanmasında bir problem görmediğini belirtir. (s. 674)

Mustafa yoldaşın sorusuyla ilgili ise, Stalin ile Semiç arasındaki tartışmanın demokratik devrim üzerine bir tartışma olmadığını, milli mesele üzerine bir tartışma olduğunu, bu tartışmada milli meselenin içeriği nedir sorunu üzerine yoğunlaştığını, Stalin'in milli meselenin toplumsal temelinin köylülük olduğunu, milli meselenin çözümünün esasında köylülük sorununun çözümü olduğunu, veyahut ta köylülük sorununun çözümüyle milli meselenin tümünün değil, esasının çözüleceğini, yine Stalin'in milli meseleyi gerek birinci dönemde, gerekse ikinci dönemde devrime bağlı olarak ele alınması gerektiğini vurguladığını, bu anlamda da devrime bağlı ele alındığını, sorunun böyle bir sorun olduğunu, böyle bir bağın olduğunu, burda kesinlikle klasikler işte demokratik devrimi gerekçelendirirken milli meselenin varlığını şöyle yaptılar, böyle yaptılar şeklinde teorileştirmek istemediğini, böyle bir bağı olduğuna dikkat çektiğini belirtir. (s. 675)

Türkiye bağıntısında köylülük sorununun milli meseleyle içiçe geçmiş olmasından dolayı oynayacağı rol nedir, ne değildir, bunun kendisi tarafından özel olarak araştırılıp incelenmesi gereken bir sorun olduğunu, Türkiye Kürdistanında zengin köylülüğün ittifak içerisine girebilecek konumda olduğunu, sosyal konumu olarak milli çelişkileri de üzerinde taşımasından dolayı bunu mümkün gördüğünü, ama kesin berrak olarak çözülmüş bir sorun olarak görmediğini belirtir.

Mustafa yoldaşın tarım devriminin propagandasından vazgeçmemizle ilgili yöntem eleştirisine katıldığını, karar tasarısında bu konuda daha berrak-açık bir açıklamanın yapılmasının doğru olacağını belirtir. (s. 675)

Faruk yoldaş konuşmasında, Türkiye Kürdistanı dışındaki bölümde zengin köylülüğün demokratik halk devriminde ittifak içinde yer alabilmesinin kendisi için sorun olduğunu, sosyal konumlarından dolayı buna pek ihtimal vermediğini, ama Türkiye Kürdistanında zengin köylülüğün milli meseledeki çelişkisinden dolayı Demokratik Halk Devrimine katılabileceğini düşündüğünü, Türkiye'de köylülük sorununda böyle ikili bir sorun gördüğünü belirtir.

Neriman yoldaşın getirdiği öneriye tez düzeyinde katılabileceğini, ama bunun Türkiye somutunda savunulmasını problemli gördüğünü, bundan dolayı bu noktaya çekimser olduğunu belirtir. (s. 676)

Ali yoldaş konuşmasında, nüfusunun yarıya yakın bölümünü köylülüğün oluşturduğu bir ülkede, açıktır ki köylü sorununun olduğunu, sorunun köylü sorununun esasını neyin oluşturduğu sorunu olduğunu, toprak devrimi ya da tarım devriminin oluşturup oluşturmadığı konusunda Türkiye'deki köylü hareketine baktığımızda olumsuz yanıt vermek zorunda olduğumuzu, fakat köylü sorununun esasını tarım devrimi oluşturmasa da, ulusal sorun bağıntısında çok açık bir biçimde ortaya koyduğunu, Türkiye'de sürekli köylülüğün parçalandığını, bu parçalanmadan dolayı ortaya çıkmış olan kır proletaryası ya da yarı-proletarya dediğimiz yoğun bir kesimin olduğunu, tüm bunlardan dolayı işçi-köylü ittifakının vurgulanmasının kesinlikle doğru olduğunu, bundan vazgeçilmemesi gerektiğini savunur. (s. 676-677)

İrfan yoldaş konuşmasında, Neriman yoldaşın ekine katıldığını, Türkiye'de ve Türkiye Kürdistanında belirli farklılıklar olmasına rağmen tarımın kapitalistleştiğini, bunda kesin olmamasına rağmen, araştırmanın sonucunda büyük bir ihtimalle bunun çıkacağını düşündüğünü, bundan yola çıkarak sosyalist devrimi düşünmediğini, demokratik devrimi mutlak veyahut ta büyük bir ihtimalle gereklilik olarak gördüğünü, tarımın kapitalistleşmiş olduğu yönündeki düşüncesinin bu karar tasarısına olumlu oy vermesinin önünde henüz engel teşkil etmediğini, ilerde bu düşüncesinin değişebileceğini savunur. (s. 677)

Derviş yoldaş bu konuyla ilgili yaptığı ikinci konuşmasında, köylülük sorunu/milli mesele bağıntısında; demokratik devrimin en önemli siyasi taleplerinden birinin, "eksiksiz siyasi demokrasi", "özgürlük" talebinin, milli mesele bağıntısında "tam hak eşitliği, uluslara özgürlük, ayrılma hakkının tanınması" demek olduğunu, klasiklerin demokratik devrimi gerekçelendirdikleri yerde "ülkemizde demokrasi yok, siyasi özgürlük yok, biz tam demokrasi istiyoruz, siyasi

özgürlük istiyoruz" dedikleri yerde, adını koymasalar da aynı zamanda ezilen uluslara ayrılma hakkı, milliyetlere tam hak eşitliğini savundukларını, bu anlamda bu taleplerin demokratik devrimin talepleri olduğunu, demokratik devrimin bütün talepleri gibi bu taleplerin de çözülmemiş oldukları noktalarda, çözülmemiş oldukları ölçüde, hiç çözülmemiş oldukları noktalarda da sosyalist devrimle çözülebileceğini, yalnız ulusal baskının olağanüstü boyutlarda olduğu bir ülkede bu objektif olgunun işçilere-köylülere yansımasının kesinlikle sosyalist devrime hazırlık açısından korkunç olumsuz bir rol oynayacağını savunur. (s. 678)

Türkiye somutunda Kürt ulusundan emekçilere ne kadar düşmanın kapitalistler olduğu propagandası yapılırsa yapılsın, emekçilerin şu anda bir bütün olarak kapitalist sınıfın esas düşman olduğunu kendi tecrübeleriyle görecek durumda olmadığını, objektif durumun bu olduğunu, bu yüzden milli meselenin devrimin merkezi sorunlarından biri olarak durduğu bir yerde sosyalist devrimin çok problemli olduğunu, aynı bağıntıda emperyalizmle bütün o ülkenin halkı arasındaki çelişmenin de böyle bir rol oynayacağını savunur. (s. 678)

İşçi-Köylü ittifakının devrimin bugünkü stratejik hedefinin demokratik devrim olmasının tabii bir sonucu olduğunu belirtir.

Cafer yoldaşın getirdiği sorunla ilgili, teorik olarak işçi-köylü ittifakının demokratik devrimin temel ittifakı olduğunu, ancak bir ittifakı mümkün görmenin, illede o ittifakın yalnızca bir biçimde gerçekleşeceği anlamına gelmediğini, bunu Partizan ile uzun uzadıya tartıştığımızı, köylülüğün homojen bir sınıf olmadığını, bir sürü tabakalardan meydana geldiğini, böyle bir durumda işçi-köylü ittifakının da temeli olduğunu, bu temeli de yoksul köylülükle ittifakın oluşturduğunu, köylülüğün %90'ını yarı-proleter, kır yoksullarının oluşturduğunu, %10'unun zengin kesim olduğunu, esas kazanılması gereken kesimin bu %90'lık kesim olduğunu, ama köylülüğün bütün kesimiyle demokratik devrimde ittifakın teorik olarak mümkün olduğunu, bunun dıştalanmaması gerektiğini, ama bugüne kadar işçi-köylü ittifakının gerçekleştiği bir dizi ülkede pratikte zengin köylülüğün ittifak içerisinde yeralmadığını, bunun teorik olarak kabul edilmesine rağmen böyle olduğunu savunur. (s. 679)

Neriman yoldaş ikinci konuşmasında, İrfan yoldaşın "tarımda kapitalizmin hakim hale geldiği" yönündeki tespiti için yeterli verilerin olmadığını düşündüğünü; ikinci olarak bu kapitalizmin nasıl hakim hale geldiği sorunu olduğunu, kapitalizm hakim hale geldi deyip bırakmanın yetmediğini, kapitalizmle feodalizmin nasıl içiçe girdiği, yarı-feodal üretim tarzının nasıl geliştiği, birinden diğerine nasıl geçildiğinin incelenmesi gerektiğini, klasik kapitalist tarımın esasında köylülüğün özgürleşmesini beraberinde getiren tarım olduğunu, Türkiye'de ise her ne kadar hukuken özel mülkiyete sahip köylüler olmasına rağmen, bunların borçlanmayla vs. çeşitli biçimlerde esasında özgür köylü statüsünde bulunmadıklarını, bunun nasıl olduğu sorununa bu tartışmalarda açıklık getirilmediğini, esas sorunun bu olduğunu savunur. (s. 680)

Bir de ideolojik alanda feodalizmin hakimiyetinin sözkonusu olduğunu, Stalin'in Çin üzerine tartışmalarında yer yer feodalizmin varlığını ideolojik alanda da ortaya koyduğunu, mesela kadınlara karşı tavır, kadınların alınıp satılması vs. gibi olayların Stalin'de Çin'de feodalizmin varlığını ve hakimiyetini göstermek için kullanılan kıstaslardan biri olduğunu savunur. (s. 680)

Bunun üzerine söz alan **İrfan** yoldaş, karar tasarısında bu yönde araştırma yapılması yönünde tespitin olduğunu, buna kendisinin katıldığını, ama bugün açıkça görülen belirli olguların olduğunu, toprak ağalarının hemen hemen hepsinin kapitalist çiftlik beyleri durumuna geldiğini, eskiden yarıcılık, angarya çalıştırması olmasına rağmen bugün resmen işçi çalıştırdıklarını, tarımda kapitalistleşmenin en önemli unsurlarından birinin de makineleşme olduğunu, tarımda kapitalistleşme olduğunu söylerken Lenin'in "Rusya'da Kapitalizmin Gelişmesi" ile ilgili söyledikleriyle kıyaslayarak söylediğini, feodal ideolojinin var olduğunu, bunun da bir sorun olduğunu, ama bunu getirip tarımda kapitalizmin gelişmesinin önüne çıkartmayı yanlış bulduğunu, bu iki şeyi ayırmamız gerektiğini savunur. (s. 680-681)

Bu tartışmalar sonucunda iki yoldaş (Mustafa ve Faruk), işçi-köylü ittifakıyla ilgili eklenen bölüm dolayısı ile, Mustafa yoldaş ayrıca özel olarak milli mesele sorunundan dolayı çekimser kalır; diğer yoldaşların olumlu oylarıyla aşağıdaki karar çoğunlukla alınır:

"C) BİZİM AÇIMIZDAN "KÖYLÜ SORUNUNA İLGİSİZLİK", BU GENELLİKLE REDDETTİĞİMİZ BİR SUÇLAMADIR

Köylü sorunu, çalışabilir nüfusun hala yarısından fazlasının tarım kesiminde çalıştığı ve ülke içindeki milli sorunun devrimin temel bir sorunu olduğu ülkemizde, devrimin zaferi ve ilerletilmesi konusunda belirleyici önemde bir sorundur.

İşçi-köylü ittifakı bugünkü şartlarda devrimimizin temel ittifakıdır.

Devrimin bir dizi diğer sorununda olduğu gibi, köylü sorununda da bilimsel temele oturtulmuş bir programımız henüz yoktur. Varolan, savunageldiğimiz "toprak devrimi" (Son dönemde tarım devrimi dedik. Marksizmde tarım devrimi ile toprak devrimi bir ve aynı şey değildir, ama toprak devrimi, yani toprak sorununun devrimle çözülmesi, toprakta feodal mülkiyetin tasfiyesi, tarım devriminin esasını, özünü oluşturur) programımız, Türkiye'nin yapısının bilimsel bir araştırmasına —Marksist-Leninist ilkeler ışığında— hala dayandırılmamıştır.

Bize köylü sorunu ile ilgili bilimsel bir program gereklidir.

Bizim bugün toprak devriminin propagandasını yapmamamız, geçmişteki çizgimizle kesin çelişme halinde olan bir durumdur. Bu berrak bir şekilde bilince çıkartılmalıdır.

"Tarım devriminin propagandasının yapılmaması" suçlaması gerçek durumu yansıtan bir suçlamadır. Ama bu bizce "devrimden dönme", "oportünizmle uzlaşma" vb.nin işareti değil, tarım devriminin Türkiye'de köylü sorununun esasını oluşturduğu şeklindeki tezin doğruluğundan duyduğumuz kuşkuların işaretidir. Bunun bu şekilde bilince çıkartılmamış olması bizim esas hatamızdır."

**

2- DEVRİM YERİNE REFORMİZMİ Mİ SAVUNUYORUZ?

Bu konudaki tartışma, Konferans hazırlık belgelerinde sunulan karar tasarısı üzerine yürütülür. Sunulan karar tasarısı şöyledir:

2- DEVRİM YERİNE REFORMİZMİ Mİ SAVUNUYORUZ?

a) Birinci Konferans sonrasında cuntanın teşhir ve tecritinin esas alınması gerektiği konusunda verilen direktif yanlış, reformist bir direktifti.

b) Bizim bu tavrımıza eski kardeş örgütlerimizin getirdiği eleştiri, soruna salt parti inşasının birinci aşaması açısından, bu aşamada kitle çalışması açısından yaklaşan bir eleştiri idi. Bu eleştiriye verdiğimiz cevap, bu eleştirinin çerçevesi içinde kalan, ve reformist hatayı bilince çıkarmayan bir cevaptı.

c) Daha sonraki tartışma içinde, reformist tavrı, reform ile devrimi birleştirmeyen tavır olarak niteleyerek, reformizmin özünün ne olduğunu kavramayan, ince reformizmi savunan bir konuma girdik.

d) Bugün geldiğimiz yerde, bu hatalar hem teorik ve hem de pratik alanda esas olarak aşılmış durumdadır. Özellikle 1983 ortalarından bu yana izlediğimiz çizginin reformist olduğunu söylemek, ancak büyük bir tekyanlılıkla, ve toptancılıkla mümkündür.

Hataların hem teorik, hem de pratik olarak aşıldığı tespiti, yalnızca uygulamaya konan, ve çoğunluğun görüşünü yansıtan çizgi ile ilgili bir tespittir. İçimizde ve çevremizde --özellikle eylembirliği konusundaki tartışmaların gösterdiği gibi-- geçmişte bu alanda yaptığımız hataları, sapmaları daha da geliştirerek savunanlar da vardır.

e) Eski kardeş örgütlerin bu konuda takındıkları tavır tekyanlı, toptancı, kendi hatalarının üzerini örten, özeleştirici olmayan bir tavırdır.

İlk söz alan **Ermiş** yoldaş, sondan ikinci paragrafta "özellikle eylembirliği konusundaki tartışmaların gösterdiği gibi, geçmişte bu alanda yaptığımız hataları, sapmaları daha da geliştirerek savunanlar da vardır" tespiti olduğunu, kendisinin bunu yapacak durumda olmadığını, bunun dışında diğer bölümlerde bir problem görmediğini belirtir. (s. 682)

Faruk yoldaş konuşmasında, burdaki tezler düzeyinde fazla bir problem görmediğini, Ermiş'in belirttiği noktanın içinin açılıp tartışılmasının yararlı olacağını belirtir. (s. 682)

Frankfurt toplantı tutanağı s. 40'ta siyasetimizin reformcu olmadığının söylendiğini, ama burada açık olarak TKP/ML(B) I. Konferansında alınan kararın cuntaya karşı mücadele, vs. sorununda esas olarak reformist filan olduğu yönünde tespit yapıldığını, bunların birbiriyle çeliştiğini düşündüğünü; yine Frankfurt toplantısı tutanağı s. 216'da sendika özgürlüğü, grev hakkı ve kısmi talepler savunulmalıdır denildiğini, ama bunlara pratikte gereken önemi vermediğimizi, ajitasyon

ve propagandamızda bu yönde hemen hemen hiç faaliyet göstermediğimizi, bunun en bariz örneğinin 12 Eylül'lü ilgili çıkardığımız bildirilerde slogan şeklinde de olsa bu taleplerin yeralmaması olduğunu, çeşitli düzeylerde bu eleştirildiği halde pratikte gözle görülür bir düzelmenin olmadığını savunur. (s. 682-684)

Selami yoldaş konuşmasında, bugün devrimci saflarda reformist mücadelenin kendini hakim kılmış durumda olduğunu, önümüzdeki dönemin de reformist fırtınaların esmeye gebe bir dönem olduğunu, bizim devrimci kamuoyunda her türlü reform mücadelesini reddeden sol sekter bir siyaset olduğumuz izleniminin olduğunu, bizim izlediğimiz siyasetle kendisinin kesinlikle bir problemi olmadığını, fakat bir yerde bizim bu reform talepleri hakkında tavrımızın açıklığa kavuşturulması gerektiğini, mümkünse bu karar tasarısında buna tavır takınılmasını savunur. (s. 684)

Derviş yoldaş konuşmasında, bizim burada GDS'in getirdiği eleştiriler bağıntısında bir karar almaya çalıştığımızı, bunun bilince çıkartılması gerektiğini, bu çerçevede yaklaşıldığında bu karar tasarısına herhangi birşeyin eklenmesine karşı olduğunu, reform/devrim konusunda açık olduğumuzu düşündüğünü, eğer açık olmadığımız düşünülüyorsa o zaman Stalin'in "Leninizmin İlkeleri"nde bu sorunla ilgili söylediğini alıp, bir karar şeklinde çıkartabileceğimizi, ama bunun yeni birşey getirmeyeceğini, eğer sorun önümüzdeki birtakım kampanyalarsa, o zaman somut olarak tavır takınılması gerektiğini savunur.

Ermiş yoldaşın getirdiği, Faruk yoldaşın içinin açılmasını istediği sorunla ilgili olarak, bizzat S. şehrinde eylembirliği üzerine yapılan tartışma toplantısında bazı yoldaşların açık bir şekilde "Kitleler nerdeyse komünistler ordadır" şeklinde bir genel ilke; gücümüze filan bakmadan, "Nerde kitle eylemi varsa, biz oraya gider, katılır, evet onu desteklemek amacıyla katılırız", "Sorun kitle eylemi olmasıdır" vs. şeklinde, bizim eski birtakım yanlışlarımızın uç noktasına götürülerek savunulduğunu, bunun o toplantının tutanaklarından açık bir şekilde tespit edilebileceğini savunur. (s. 684-685)

Reform talepleri konusunda hemen hemen hiçbir şey yapmadığımızın ortada olduğunu, bunun gerçek durumun tespiti olduğunu, bu bağıntıda ne kadar yapabiliriz, ne kadar yapamayız sorunu olduğunu, bir dizi konuda, örneğin illegalite, örgütlenme konusunda, bir dizi teorik konuda hata ve eksikliklerimizin olduğunu, bunları yanyana koyduğunda bu eksikliğimizin diğerlerine göre kendine daha önemsiz geldiğini, ama bu noktada da eksikliğimizin olduğunu, yapabileceğimizi de geçmişte yapmamış olduğumuzun tespit edilmesi gerektiğini savunur. (s.686)

Cafer yoldaş konuşmasında, tezlere herhangi birşeyin eklenmesinden yana olmadığını, Derviş'in karar tasarısıyla ilgili söylediğine katıldığını, reform için mücadelede yetersizliğimizin bu konuda yer yer bildirilerde böyle talepleri yazmamız gerekli olduğu halde yazmamış olmamızın, bu noktada olumsuz yönlerimizin olduğunu, bunun olgu olduğunu belirtir. (s. 686)

Neriman yoldaş konuşmasında, Derviş'in genel pozisyonuna katıldığını, bizim reform taleplerini savunmamış olmamız hatasının biraz da GDS'in getirdiği eleştiriler karşısında duyulan korkuyla bağlı olduğunu düşündüğünü, 12 Eylül ile ilgili bildirilerde filan oportünistlerin reformist çizgileri teşhir edilirken, bizim sendika özgürlüğünden yana olduğumuzun, siyasi aftan yana olduğumuzun basın özgürlüğünden yana olduğumuzun ortaya konması gerektiğini, çünkü bu taleplerin gerçekleşmesinin proletaryanın mücadele şartlarının düzelmesi demek olduğunu, tam da bizim propagandamızda bu yönün eksik kaldığını savunur. (s. 686-687)

Bu tartışmalar sonucunda, sunulan taslak sunulduğu biçimi ile oybirliğiyle karar haline gelir.

3- İLKELERDEN YOLA ÇIKMA YERİNE, SOMUT DURUMDAN YOLA ÇIKMAYI SAVUNDUĞUMUZ, VE PRATİĞİMİZİN DE BU OLDUĞU TESPİTİ, BU GENELLİKLE KESİNLİKLE REDDETTİĞİMİZ BİR TESPİTTİR

Bu konuda tartışma, Konferans hazırlık belgelerinde sunulan karar tasarısı üzerine yürütülür. Sunulan karar tasarısı şöyledir:

3- İLKELERDEN YOLA ÇIKMA YERİNE, SOMUT DURUMDAN YOLA ÇIKMAYI SAVUNDUĞUMUZ, VE PRATİĞİMİZİN DE BU OLDUĞU TESPİTİ, BU GENELLİKLE KESİNLİKLE REDDETTİĞİMİZ BİR TESPİTTİR

İlkelerden yola çıkma konusunda geçmişte, birinci konferans belgemizde bizim sorunu ortaya koyuşumuz sığ ve yanlıştır. İkinci Konferans öncesinde eski kardeşlerin bu konuda getirdikleri eleştirilerle girdiğimiz polemikte de sorun bizim tarafımızdan doğru olarak kavranıp çözülmemiştir.

İlkelerden yola çıkmanın ne anlama geldiğinin bilince çıkarılması esasta İkinci Konferansta olmuştur.

İlkelerden yola çıkma konusunda İkinci Konferans sonrasında savunduğumuz çizgi esasta doğru bir çizgidir. Yapılan teorik yanlışlar, doğru bir çizgiden sapma niteliğindeki hatalardır.

Pratik için de aynı şey sözkonusudur. İkinci konferans sonrası pratiğimizde ilkelerin savunulması konusundaki uygulamamız esasta doğru bir uygulamadır.

İlk konuşmacı olan **Mustafa** yoldaş, bu tezlerde konulduğu şekilde kendisinin bizim esasta ilkelerden çıkma konusunda doğru olduğumuzu ispatlayacak durumda olmadığını, ama tersini de ispatlayacak durumda olmadığını; çok önemli problemlerin olduğunu, II. Konferanstan önce ve sonrasında ilkelerden çıkıp çıkmadığımızı yeterince incelemediğini, şimdi tartıştığımız demokratik devrim konusunda ilkelerden çıkmadığımızın gayet açık olduğunu, bundan dolayı çekimser oy kullanacağını belirtir. (s. 687)

Ermiş yoldaş konuşmasında, bizzat teorinin uygulanması konusunda da gördüğümüz gibi, ilkelerden çıkma konusunda zaafların olduğunu, bu tartışılan sorunun teorik olarak ilkelerden çıkma olduğunu, bu ilkelerden çıkma prensibinin doğru uygulanıp uygulanmadığından ziyade, soyut ilkelerden çıkılacak mı, çıkılmayacak mı davası olduğunu, bu dar çerçevede bile zaaflar gördüğünü, örneğin bilhassa da bunun teorinin geliştirilmesiyle ilgili uygulanmasının birbirinden ayrılması vs. olduğunu, bu çerçevede olumlu oy kullanmayacağını belirtir. (s. 688)

Derviş yoldaş, gerçekten de burada tartışılanın ilkelerden mi yola çıkacağız, yoksa somut durumdan mı yola çıkacağız tartışması olduğunu, kardeşlerle tartışma bağıntısında sorunun esasının bu olduğunu, bunun tartışıldığını belirtir. (s. 688)

Cafer yoldaş konuşmasında, tartışmanın önce ilkeler mi yoksa somutun araştırılması mı zemini üzerinde yükseldiği tespitinin doğru bir tespit olduğunu, ama bu karar tasarısının son paragrafının bunun ötesine geçerek, II. Konferans sonrası pratiğimizin, ilkelerin savunulması konusundaki pratiğimizin esasta doğru olduğunu tespit ettiğini, ama şu ana kadar tartıştığımız bir dizi konuda bizzat ilkesel konularda sapmalarımızı, yanlışlarımızı gördüğümüzü, bundan dolayı bu paragrafın çıkmasını önerir. (s. 688-689)

Yoldaş devamla, üçüncü paragrafta "ilkelerden yola çıkma konusunda II. Konferans sonrasında savunduğumuz çizgi esasta doğru bir çizgidir. Yapılan teorik yanlışlar doğru bir çizgiden sapma niteliğindeki hatalardır" şeklinde genel bir tespitin olduğunu, bununla ilgili problemin '85 kampında ortaya konulduğunu düşündüğünü, ayrıca Bolşevik 12'nin ilk başlarında olsa gerek, 1978'de uluslararası komünist hareketin platformunu öncelikle neden esas görev olarak almadığımızın cevaplandırılmaya çalışıldığını, verilen cevabın "AEP'nin platformunu uluslararası komünist hareketin platformu olarak gördük" şeklinde olduğunu, bunun 84'te yapılan bir değerlendirme olduğunu, ama '81 I. Konferansta aynı hatayı işlediğimizi, ilkeler mi çıkış noktası yoksa Türkiye somutunun incelenmesi mi konusunda '82 öncesinde de bizzat Konferansa kadar aynı şeyi yaptığımızı, 79'da başta Derviş yoldaş olmak üzere birçok yoldaşın uluslararası komünist hareketin programı denilen '63 polemiklerinin sağlam bir platform olmadığını gördüklerini, daha da ilerisine giderek '79 sonu 80'lerde yoldaşın bizzat yeni bir platformun yaratılması gerektiğini düşündüğünü, tüm bunlar gözönüne alındığında, Bolşevik 12'de getirilen açıklamanın ikna edici olmadığını, yanlış bir açıklama olduğundan dolayı da üçüncü paragrafın çıkmasından yana olduğunu, sondaki iki paragrafın yerine, "..II. Konferansta esas olarak bilince çıkmıştır" dan sonra yeni bir paragraf eklenerek, "Bunun bilinci çıkmasına rağmen, Konferans sonrası bu yönde ciddi hatalarımız olmuştur. Üçüncü Konferansımız, II. Konferans sonrası bu yöndeki hatalarımızı inceleme göreviyle yükümlü kılar" şeklinde bir uzlaşmaya varolduğunu, başka türlü bu iki paragrafla hemfikir olmadığını savunur. (s. 689-690)

Ali yoldaş, Cafer'in getirdiklerine genel olarak katıldığını, bu iki paragrafın çıkmasıyla yetinilmemesi gerektiğini, çıkan şeylerin yerine bu yöndeki hatalarımızı bilince çıkaran başka bir paragrafın girmesini ister. Kendisinden somut öneri getirmesi istenir. (s. 690)

Leyla yoldaş, karar tasarısının olduğu gibi oylanmasından yana olduğunu, ilkelerden yola çıkmanın ilkesel hatalar yapmamak anlamına gelmediğini, ilkesel hataların da yapılabileceğini, bunun klasiklerin tam olarak kavranmamasından meydana geldiğini, II. Konferanstan sonra çizgimizde hep ilkelerden yola çıktığımızı söylediğimizi, pratikte de onu yaptığımızı, yani ilkönce klasikler ne diyor ona baktığımızı ve sonra kendi durumumuza indirgediğimizi; somut yapmadığımız olarak reform/devrim konusunun getirildiğini, ama tezlerde yapılan hataların doğru bir çizgiden sapma olarak konduğunu, bundan dolayı bu karar tasarısının olduğu gibi oylanmasının doğru olacağını savunur. (s. 691)

Derviş yoldaş, karar tasarısının ilk satırının eksik olduğunu, birinci satırda "ilkelerden yola çıkma yerine", "Marksist-Leninist ilkelerin mi, yoksa somutun incelenmesinin mi çıkış noktası olacağı bağıntısında" şeklinde düzeltilmesi gerektiğini, böylece sorunun ne olduğunun daha iyi açığa çıkacağını vurguladıktan sonra; üçüncü paragrafın çıkmasından yana olmadığını, bu paragrafın bizim durumumuzu doğru yansıttığını, genelde ilkelerden yola çıktığımızı, somutu çok tali oranda belki aldığımızı, son paragrafın son satırında "ilkelerin savunulması konusundaki" yerine "ilkelerden yola çıkma mı, çıkış noktasının ilkeler mi, yoksa somutun incelenmesi mi olduğu bağıntısında, bu konudaki uygulamamız esasta doğru bir uygulamadır" şeklinde düzeltilerek kalmasından yana olduğunu savunur. (s. 691-692)

Cafer yoldaşın kurmaya çalıştığı bağlantının sorunu doğru çözmediğini, 1979-80' lerde uluslararası komünist hareketin platformunun yeniden yaratılmasını düşündüğünü ve bunu savunduğunu, ama bunun 1982'de Partinin önüne Türkiye'nin

somutunun araştırılması yönünde bir planın konmasını engellemediğini, o dönemdeki düşüncenin, nasıl olsa kardeşlerin uluslararası komünist hareketin programının çıkarılması yönünde çalışma yaptıkları, bizden 2-3 arkadaşın katılmasıyla bunun yürütülebileceği, Partimiz de somut birtakım şeyleri güner şeklinde yaklaştığını, bunun kesinlikle ilkelerin mi yoksa somutun mu çıkış noktası alınacağından çok, çalışma planıyla ilgili bir mesele olduğunu, bunu bu kafayla getirip koyduğunu, ama bunun kesinlikle yanlış olduğunu, bizim somutumuzda evet ilkeleri çıkış noktası alması anlamına geldiğini savunur. (s. 692)

İrfan yoldaş bu iki paragrafın da çıkarılmasına karşı olduğunu, Derviş'in getirdiklerine katıldığını, Mustafa'nın buna karşı çıkmakla kendi içinde tutarlı olduğunu, çünkü yoldaşın demokratik devrim konusunda da ilkelerden çıkılmadığı için oy vermediğini, yoldaşın böyle tavır takınmasının gayet normal olduğunu, ama bunların çıkmasını isteyen diğer yoldaşların yanlış yaptığını, çünkü karar tasarısının II. Konferanstan sonra esasta doğruları vurguladığını savunur. (s. 692-693)

Bu tartışmalar sonucu karar tasarısı aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir:

"3- <u>MARKSİST-LENİNİST İLKELERDEN YOLA ÇIKMA KONUSUNDA, MARKSİST-LENİNİST İLKELERDEN YOLA ÇIKMA YERİNE SOMUT DURUMU ÇIKIŞ NOKTASI ALMAYI SAVUNDUĞUMUZ VE PRATİĞİMİZİN BU OLDUĞU TESPİTİNİ BU GENELLİKLE KESİNLİKLE REDDEDİYORUZ</u>

GDS'in getirdiği eleştiri bağıntısında, Marksist-Leninist ilkelerden yola çıkma konusunda, geçmişte getirdiği, Birinci Konferans belgemizde bizim sorunu ortaya koyuşumuzun sığ ve yanlış olduğu eleştirisi doğrudur.

İkinci Konferans öncesinde eski kardeş örgütlerin bu konuda getirdikleri eleştirilerle girdiğimiz polemikte sorun bizim tarafımızdan doğru olarak kavranıp savunulmamıştır.

Yine aynı tartışma bağıntısında, Marksist-Leninist ilkelerden yola çıkmanın ne anlama geldiği ve bu sorunun öneminin bilince çıkarılması esasta İkinci Konferans sırasında olmuştur.

İkinci Konferans sonrasında, ne teoride ne de pratikte, sorunların çözümünde ilkelerden mi, yoksa somut durumun somut incelenmesinden mi yola çıkılacaktır genel teorik sorusuna, esasta 'somuttan' yola çıkılmalıdır şeklinde bir cevap verilmemiş, ve uygulamada da esasta bu yönde bir uygulama olmamıştır.

Ancak 'ilkelerden yola çıkma' adına yapılan uygulamalarda, yer yer Marksizm-Leninizmin ilkelerinden —onları savunma adına— önemli uzaklaşmalar olmuş, önemli sapmalar içine girilmiştir. Marksizm-Leninizmin ilkelerini savunma, onları çıkış noktası alma adına, ilkelerden saptığımız noktalarda, açıktır ki, gerçek anlamda Marksizm-Leninizmin ilkelerini çıkış noktası aldığımızı söyleyemeyiz."

Karar tasarısının son şekli üzerine söz alan **Mustafa** yoldaş, bu karar tasarısının baştan yeniden yazıldığından dolayı, algılama durumunu da gözönüne alarak, son paragrafa kadar şimdilik bir problem görmediğini, son paragrafta şöyle bir problemin olduğunu; kendisi açısından teorik olarak bizim ilkeleri mi çıkış noktası, yoksa somutu mu çıkış noktası alacağımız sorununda ilkenin alınacağını kesinlikle teorik olarak koyduğumuzu, ama bizim pratiğimizde yer yer ilkeyi çıkış noktası aldığımız, ama ilke adına savunduğumuz şeylerin yanlış olduğu vs. şeklinde bir pratiğimizin olduğunu, bu son paragrafta yer yer ilkelerden yola çıkmadığımız sorununa yer verilmediğini, bundan dolayı bu bölümü yanlış bulduğunu belirtir. Örnek olarak da eylembirliği konusundaki gelişmemizi göstererek; bizim son zamanlara gelene kadar ilkeyi çıkış noktası almadığımızı, bizim DGB'nin arkasında yürürken bunun teorisini yaptığımızı, GDS'le 1 Mayıs tartış-

ması içinde DGB'nin arkasında yürümenin teorisini yaptığımızı, daha sonra reformcular bilmem neler girer mi girmez mi, reformist platformlu yürüyüşlere katılınabilir mi katılınamaz mı şeklinde tartışmaların olduğunu, bunların bizim somutumuzda tartışmaya giren şeyler olduğunu, bu tartışmalarda son döneme kadar ilkeyi çıkış noktası almadığımızı, kendisi açısından böyle bir problemin olduğunu savunur. (s. 694)

Uluslararası komünist hareketin platformunun çıkış noktası alınmamasıyla ilgili, Derviş yoldaşın bunu çalışma planına bağlamasına katılmadığımı, bizim İkinci Konferansa gelinceye kadar gerek Derviş yoldaşın, gerekse başka yoldaşların "uluslararası komünist hareketin programı çıkış noktası alınmalıdır, buna bağlı olarak Türkiye devriminin sorunları çözülmelidir" şeklinde bir görüşün bizim tarafımızdan savunulmadığını, tersi gösterilirse bu görüşünü geri çekmeye hazır olduğunu belirtir. (s. 695)

Derviş yoldaş, Mustafa'nın karar tasarısının en son şekline getirdiği eleştiriyi doğru bulmadığını; karar tasarısında hem teoride hem de pratikte "esasta" dendiğini, esasta dendiğinde tali birtakım yanlışların da yapıldığını içerdiğini, bu anlamda bir eke gerek olmadığını;

Mustafa'nın eylembirliği ile ilgili "son ana kadar ilke yoktur"da, 'son an'dan kastettiğinin herhalde yoldaşın eylembirliği ile ilgili kendi yazısı olduğunu, ama bunun doğru olmadığını, II. Konferans belgelerinin ortada olduğunu, çok açık bir şekilde eylembirliğinde komünistlerin çıkış noktasının "örgütsel bağımsızlık, propaganda ve ajitasyonda serbestlik" olması gerektiğini, "her eylemin bütün hareketi ilerletmesi gerektiğinin merkeze konması gerektiği" vs. şeklinde ortaya konduğunu, buna Konferansta kimsenin karşı çıkmadığını; Partizan'ın 1978'den itibaren yaptığı bütün çalışmalarda esasında Dev-Deb gibi şeylerde belli ilkeleri ortaya koyduğunu, sorunu Mustafa'nın ortaya koyduğu gibi koymanın geldiğimiz yeri olduğundan fazla abartmak, geçmişimizi de olduğundan kötü göstermek olduğunu, bunun kesinlikle doğru bir tavır olmadığını savunur. (s. 695-696)

Cafer yoldaş, bir önceki konuşmasında karşı çıktığı noktaların bu yeni karar tasarısında düzeltildiğini, bu anlamda bu karar tasarısına katıldığını belirttikten sonra, Mustafa yoldaşın eylembirliği konusunda verdiği örneğin belli haklılık payı olmasına rağmen, tam yerini bulmadığını; eylembirliği konusunda ilkeden yola çıkmamaktan çok, ilkeyi kendi somut durumumuza uyarlamaya çalıştığımızı, diğer anlamıyla ilkeyi çarpıttığımızı, sorunu bir yanıyla böyle gördüğünü; şu an ilkeleri tamamen gözardı ettik, somutu çıkış noktası aldık yönünde bir örnek verecek durumda olmadığını, GDS ve Spartaküs'ün eleştirilerinin temelinin ilkeleri çıkış noktası almadığımızdan dolayı oportünist-revizyonist hatalar yapıyorsunuz şeklinde olduğunu, yaklaşımlarının bu olduğunu, ama bizim pratikte gördüğümüz birtakım noktalarda ilkeleri çıkış noktası aldık dememize rağmen, örneğin Bolşevik 7'de daha sonra birtakım hatalarımızın olduğunu gördüğümüzü, sorunun ilkeleri çıkış noktası alıyorum dendiğinde hata olmaz, somut çıkış noktası alındığında hata olur şeklinde; GDS ve Spartaküs'ün yaklaşımının bu olduğunu, kendisinin sorunu böyle görmediğini, bilinçli olarak ilkelerin çıkış noktası alınması gerektiğini, ilkeleri çıkış noktası alıyorum demenin yetmediğini, esas olanın onu kavramak olduğunu, sorunu böyle gördüğünü belirtir. (s. 696-698)

Mustafa yoldaş, eylembirliği tartışmasıyla ilgili Olarak II. Konferansı tartışma dışı tuttuğunu, bunun bilinmesi gerektiğini; ikincisi, kendi yazısıyla da bunu sınırlamadığını, MK Faaliyet Raporu'nu çıkış noktası alacak olursak MK olarak daha bu noktada doğru bir yere gelmediğimizin tespit edilmesi gerektiğini, sorunun eylembirliği ile de sınırlı olmadığını, demokratik devrimle ilgili daha yeni tartıştığımızı. Kemalist devrimle ilgili kafamızda bazı şeyler var, bundan yola çıkarak Türkiye'de olağanüstü şartlarda sosyalist devrim de olabilir şeklinde; bizim bu noktada kesinlikle Lenin ve Stalin'in bu konuda ne dediklerini merkeze koyup onun üzerinden tespit yapmadığımızı, bunun eylembirliği ile sınırlı bir iş olmadığını, bundan dolayı da problemin kalkmış olmadığını savunur. (s. 698)

Ermiş yoldaş eylembirliği tartışmasında ilkelerimizin var olduğunun söylendiğini, ama eğer bizim hem geçmiş eylem ve örgüt türlerimiz, hem de bugün içinde bulunduğumuz toplumda nasıl bir eylem ve örgüt türleri kullanacağımızı detaylı bir şekilde incelediğimizde, bu konularda ilkelerin içinde zaaflar taşıdığını ve uygulamada bir sürü zaafların kaçınılmaz olduğunu, bundan dolayı da sorunun aklanıp çıkartılmaması gerektiğini, bugün iyi bir taktikçi olmadığımızı savunur.

Karar tasarısını son şekliyle oylamaya hazır olduğunu, daha önceki konuşmasında ilkeler kavramının içinin daraltılması yönünde getirdiği eleştirinin halen geçerli olduğunu belirtir. (s. 698-699)

Cafer yoldaş, uluslararası komünist hareketin programının yaratılmasının çıkış noktası alınması konusunda Mustafa'nın, Derviş'in bu konuyla ilgili görüşlerine karşı ortaya koyduğu görüşlere katıldığını belirtir. (s. 698)

Faruk yoldaş karar tasarısının bu son şekliyle bir problemi olmadığını belirtir.

Ali yoldaş karar tasarısına bu haliyle katıldığını, yalnız önümüzdeki dönemde uygulamaya özel dikkat gösterilmesi gerektiğini belirtir. (s. 699)

Mustafa yoldaş aşağıdaki şerhle birlikte olumlu oy vereceğini belirtir

"İlkelerden yola çıkmamız sorunuyla ilgili karar ile ilgili:

Son paragraf, konuşmamda belirttiğim gibi, problemlidir. Ve bu problem benim açımdan çözülmüş değildir. Bu açıdan, bu paragraf dışında onayladığımı belirtirim."

Yapılan tartışmalar sonucunda, s. 124'te yayınladığımız karar tasarısı oybirliği ile karar haline gelmiştir.

Sorunun genişçe tartışıldığı Bolşevik 12 hakkında şu karar, tartışmalar sonrası oybirliğiyle alınır:

"Konferansımız, eski kardeş örgütlerin bu alanda getirdiği detaylı eleştirilere kesin cevap için, açık olmadığımız konular dışında, Bolşevik 12 çerçevesinde, ondaki yanlış ve eksikliklerin Konferans kararları ışığında giderilmesi ile, detaylı cevabın ortaya çıkarılmış olacağını tespit eder." (s. 701-702)

*

ESKİ KARDEŞ ÖRGÜTLERİN "TKP/ML(B) MK'NIN BÜROKRATİK TASARIMI VE REVİZYONİST DİSİPLİN ANLAYIŞI PROLETARYANIN MARKSİST-LENİNİST PARTİSİNİN İNŞASINDAN VAZGEÇMEK DEMEKTİR" BAŞLIKLI BROŞÜRLERİNDEKİ TEMEL TEZLERİ HAKKINDA TEZLER HALİNDE TAVIR

Bu konuda tartışmalar, Konferans öncesinde hazırlanmış olan karar tasarısı temelinde yürütülür. Konferansa sunulan ve Konferans öncesinde de Parti hücrelerinde üzerinde tartışılan karar tasarısı şöyledir:

"ESKİ KARDEŞ ÖRGÜTLERİN "TKP/ML(B) MK'NIN BÜROKRATİK TASARIMI VE REVİZYONİST DİSİPLİN ANLAYIŞI PROLETARYANIN MARKSİST-LENİNİST PARTİSİNİN İNŞASINDAN VAZGEÇMEK DEMEKTİR" BAŞLIKLI BROŞÜRLERİNDEKİ TEMEL TEZLERİ HAKKINDA

1- "GENEL OLARAK EYLEM KONUSUNDA KARAR ALINDIKTAN SONRA, EYLEM KARARI ÜZERİNE TARTIŞILMASI DOĞRU DEĞİLDİR" ŞEKLİNDEKİ BİR GENEL TEZ, LENİNİZMİN BU KONUDAKİ GENEL TEZİ İLE ÇELİŞEN, REVİZYONİST BİR TEZDİR

Leninizmin bu konudaki genel tezi Lenin tarafından "Eleştiri Özgürlüğü ve Eylem Birliği" başlıklı yazısında formüle edilmiştir:

"BELLİ BİR EYLEMİN BİRLİĞİNİ SARSMADIĞI SÜRECE, TAMAMEN VE HER YERDE ELEŞTİRİ ÖZGÜRLÜĞÜ, VE PARTİ TARAFINDAN KARARLAŞTIRILAN BİR EYLEMİN BİRLİĞİNİ YOKEDEN VEYA ZORLAŞTIRAN HİÇBİR ELEŞTİRİYE İZİN VERMEMEK."

"Genel olarak eylem konusunda merkezi karar alındıktan sonra, eylem kararı üzerine tartışılması doğru değildir" şeklindeki bir genel tez, bir başka biçimde, "Eylem konusunda karar alındıktan sonra, eleştiriye izin verilmez" biçiminde de ifade edilebilir. Böyle ifade edildiğinde, Lenin'in genel tezi, ilkesi ile çeliştiği çok daha açık görülmektedir. Lenin için eylem konusunda karar alındıktan sonra da tartışma ve eleştiri özgürlüğü —bu özgürlüğün kullanılması eylembirliğini yoketmediği ve zorlaştırmadığı sürece— vardır, kuraldır. TKP/ML(B) MK'nın 1 Mayıs polemiği içinde 22.4. tarihli derneklere mektubun bir bölümünde ileri sürdüğü, "Genel olarak eylem kararı alındıktan sonra eylem kararı üzerine tartışılması doğru değildir" biçimindeki genel tezde ise, tartışma ve eleştiri özgürlüğünün ortadan kaldırılmasının Lenin'deki temel kıstası olan "eylembirliğini bozmama" kıstası ortadan kalkmakta; eylem konusunda kararın alınmış olması, tartışma ve eleştiri özgürlüğünün ortadan kaldırılması için yeterli görülmektedir. Böyle bir genel tez, eylem kararı alındıktan sonra da, onlar

henüz uygulama aşamasına gelmeden, bir dönem olabileceği, böyle bir dönemde alınan kararın doğruluğu ve yanlışlığı konusunda yürütülecek bir tartışmanın sonradan uygulanacak olan eylemin birliğini yokeden veya zorlaştıran birşey olması gerekmediğini; eylem kararı üzerine yürütülen her tartışmanın, getirilen her eleştirinin de mutlaka eylemin birliğini bozacağı anlamına gelmediğini vb. dıştalamakta, bu genelliği içinde soruna ayrımsız yaklaşmaktadır. Böyle bir genel tezin uygulamada temel alınması halinde, alınan; henüz uygulama aşamasına gelmemiş yanlış bir eylem kararının tartışma ile düzeltilme imkanını ortadan kaldırır; eylem kararı üzerinde, karar alındıktan sonra her türlü eleştiriyi ve tartışmayı —karar alındı gerekçesi ile— imkansız kılar, parti üyelerinin ideolojik mücadele imkanlarını önemli ölçüde kısıtlar.

2- KARARLARIN ALINMASINDAN ÖNCE VE SONRA TARTIŞMA ÖZGÜRLÜĞÜ VE ALINAN BİR KARARIN UYGULANMASI YÜKÜMLÜLÜĞÜ İLE TARTIŞMA ÖZGÜRLÜĞÜNÜN BAĞI

Parti içinde ideolojik mücadele, Marksist-Leninist bir partinin gelişmesinin yasasıdır. İdeolojik mücadele, tartışma özgürlüğü sorunu ile doğrudan bağıntılıdır. Tartışma ve eleştiri özgürlüğü, ideolojik mücadelenin yürütülmesinin vazgeçilmez temelidir.

Ancak tartışma ve eleştiri özgürlüğü mutlak değildir. Lenin'in de tespit ettiği gibi,

> "Parti tarafından kararlaştırılan bir eylemin birliğini yokeden veya zorlaştıran hiçbir eleştiriye izin verilmez."

Bu noktada tartışma ve eleştiri özgürlüğü sınırlandırılır, ve evet, belli bir süre için ortadan kaldırılır. Yani Leninist partiler için kural,

> "BELLİ, PARTİ TARAFINDAN KARARLAŞTIRILMIŞ BİR EYLEMİN BİRLİĞİNİ YOKETMEDİĞİ VEYA SARSMADIĞI SÜRECE TARTIŞMA ÖZGÜRLÜĞÜ"-dür.

* * *

Eylembirliğinin yokedildiği veya sarsıldığı bir durum, tartışma ve eleştiri özgürlüğünün kısıtlandığı veya bütünü ile ortadan kaldırıldığı bir durumdur.

Ama tartışma ve eleştiri özgürlüğünün kullanımı karar alınmadan önce, karar alındıktan sonra da belli değişiklikler gösterir.

Bu değişiklik, karar alınmadan önce tartışma özgürlüğü vardır; karar alındıktan sonra tartışma özgürlüğü yoktur şeklinde bir değişiklik değil; tartışma ve eleştiri özgürlüğünün sınırlarında, genişliğinde bir değişikliktir.

Marksist-Leninist partilerde doğru olan, yapılmaya çalışılması gerekli olan uygulama; herhangi önemli tartışmalı bir konuda bir KARAR ALMADAN ÖNCE, o konuda parti içinde ve dışında, karar alınacak konuda en geniş tartışmanın yürütülmesi, eleştiri özgürlüğünün sonuna kadar kullanılması, KARARIN belli bir anlamda "FİKİR MÜCADELESİNİN BİTİP, ELEŞTİRİNİN TÜKENMESİ" sonucunda, yani bütün parti üyelerinin parti içinde tartışılan konudaki bütün görüş ayrılıklarını incelemesi, herkesin görüşünün açıkça belirlenmiş olması sonucunda alınması biçimindeki uygulamadır. Yani önemli konularda karar alınmadan önce, o konuda bütün görüşlerin ortaya konmuş olduğu, ve üzerinde tartışılmış olduğu bir GENEL TARTIŞMA, tartışma - karar bağıntısında doğru bir uygulamadır.

Çünkü Marksist-Leninist partiler kararı uygulamak için alırlar. Alınan bir kararın uygulanması, her parti üyesi için —o alınan kararı yanlış bile bulsa— yükümlülüktür. Bu, Marksist-Leninist partilerde disiplin ilkelerinin gereğidir. Ama Marksist-Leninist parti, partililerden körce, kölece bir itaat değil; bilinçli bir disiplin talep eder. Bilinçli bir disiplin ise ancak partinin bağrında yürütülen eleştiri ve fikir mücadelesi üzerinde oluşabilir. Kararların alınma-

sına, o karar alınmadan bizzat katılan, görüşlerini bildiren, doğru bulduğu görüşlerin mücadelesini veren, ve kararın parti içindeki bütün görüş ve eğilimlerin açık mücadelesi sonucunda alındığının bilincinde olan bir üyenin, o kararı uygulaması körce bir itaatın değil, bilinçli bir disiplinin ifadesidir.

Sorun böyle olduğundan, Stalin, karara varılan noktayı, bir bağıntıda, "fikir mücadelesinin bittiği, eleştirinin tükendiği" nokta olarak görüyor.

RKP/B tüzüğü, "herhangi bir konu hakkında karar alınmadığı sürece... tartışma bütünüyle serbesttir" tespitini yapıyor. Komintern tüzüğü, "Parti sorunları parti üyeleri ve örgütler tarafından yalnızca yetkili parti organı karar alana kadar tartışılır" diyor.

Açıktır ki, alınan kararın uygulanma yükümlülüğü, parti üyelerinin o karar üzerine eleştiri özgürlüklerini (eylembirliğini bozmadığı sürece) ortadan kaldırmaz. Karar alındıktan sonra da uygulama yükümlülüğünü yerine getirenler, aynı zamanda —partinin kuralları çerçevesinde— eleştiri özgürlüğünü kullanma hakkına sahiptirler. Ancak artık —karar alınan konuda, karar gerçekten parti içinde karar öncesinde yürütülen geniş bir tartışmanın sonucunda alındı ise, gerçekten "fikir mücadelesi bitip, eleştiri tükenip" alındı ise— artık aynı konu belli bir süre partinin genel tartışma sorunu haline gelmez. (Bu, tek tek parti üyelerinin, hücrelerinin bu konuda tartışmasını ve eleştirisini dıştalamaz.) Bu anlamda da eleştiri ve tartışma özgürlüğünün (yalnızca alınan kararı uygulama yükümlülüğünün varlığı anlamında değil) sınırı, genişliği, karar alınmadan öncesine göre daralmıştır.

İşte bu yüzden birçok Marksist-Leninist partinin tüzüğünde, tartışma - karar bağıntısında, "tartışmanın karar alınana kadar bütünüyle özgür" olduğu belirtiliyor; karar alındıktan sonrası için ise uygulama yükümlülüğü vurgulanıyor.

Bu bağıntıda üzerinde durulması gerekli olan bir sorun, bizim bugünkü uygulamamızdır.

Bizim bugünkü uygulamamızda olan, hemen her konuda karar alınmadan önce parti içinde tartışılması biçiminde bir uygulamadır. Bu, berrak bir çizgiye; ve yetkin bir merkezi önderliğe sahip Marksist-Leninist partilerdeki genel uygulama değildir. Bizim bu uygulamamız, bizim özel durumumuzdan (berrak bir çizginin; yetkin bir merkezi yönetimin yokluğu; bunun yanında çok az kişiden oluşan bir yapıda olmamız; karar almadan danışma, tartışma imkanlarının çokluğu; vb.) kaynaklanan bir uygulamadır.

3- PARTİ KONGRESİ KARARLARI ÜZERİNE TARTIŞMA İLE İLGİLİ

Parti kongreleri, Marksist-Leninist partilerin en yüksek organlarıdır. Parti kongreleri partinin genel çizgisinin belirlendiği; izleyeceği siyasetin genel hatlarının tespit edildiği, partinin gelecekteki çalışmasının yönünün tespit edildiği, kısacası öncelikle partinin genel çizgisini ilgilendiren, belirleyici önemdeki kararların alındığı esas organdır.

Eğer parti kongrelerinin aldığı kararların bütün diğer parti organları, ve parti üyelerinin tümü için bağlayıcı olduğu bilinirse, bu doğru bir biçimde bilince çıkartılırsa, o zaman parti kongrelerinde karar alınan bir konuda, o parti kongresi öncesinde geniş bir tartışmanın, ve ideolojik mücadelenin parti içinde mutlaka yürütülmüş olması gerektiği açıkça ortaya çıkar. Parti kongresinin karara bağlayacağı konular üzerinde fikir mücadelesi ve eleştiri mutlaka bütün partide kongreler öncesinde yürütülmeli; kongre kararlarını, parti içinde daha önce yürütülmüş fikir mücadelelerinin temelinde almalıdır. Bir parti kongresinin, parti içinde daha önceden mümkün olan en geniş tartışmanın yürütülmemiş olduğu bir konuda —özellikle önemli konularda— bağlayıcı bir karar alması (çok olağanüstü, geniş bir tartışma yürütülmesinin imkanlarının çok az olduğu, varolan bütün imkanlar sonuna kadar zorlandığı halde yeterli bir tartışmanın yürütülememiş olduğu, buna rağmen acil bir karar almak zorunda olunduğu durumlar dışta tutulursa) yanlıştır.

Kongrenin karar alacağı konularda (özellikle önemli konularda) parti içinde (ve mümkün olan en geniş çevre içinde) kongre öncesinde en geniş tartışmanın yürütülmüş olması zorunluluğu; kongrenin aldığı kararlar üzerine kongre sonrasında da tartışmayı ve kongre sonrasında kongre kararlarına eleştiri getirme özgürlüğünü dışlamaz. Ama artık değişen bir durum da vardır. Kongre öncesi parti için genel tartışma konusu olan birtakım noktalarda artık "fikir mücadelesi bitip, eleştiri tükenip, karara varılmış"tır. Bu konularda artık bütün parti üyeleri bu kararları hayata uygulamakla yükümlüdürler. Karar alınan konular, artık partinin genel tartışma konusu olmaktan çıkmıştır. Partinin çizgisinin parçaları haline gelmiştir. Bu, açıktır ki, karar alınmadan öncekinden değişik bir durumdur. Kongre ve onun görevlendirdiği yönetici kurumlar, parti üyelerinden bu kararlara uymasını, hayata uygulanmasını talep etmektedir. Tabii ki bu kararlar, uygulamak için kavratmak amacı ile partiye sunulacak; bu kararlar üzerine tartışılacaktır. Ve bu tartışma içinde tabii ki kararları yanlış bulanlar eleştirilerini getireceklerdir. Ve parti tüzüğü hükümleri çerçevesi içinde, yanlış buldukları bu kararların değiştirilmesi için mücadele edeceklerdir. Ama artık partinin bütünü açısından —yeni bir genel tartışma açılmadıkça— bu konulardaki tartışma, genel açısından, bu konularda yürütülen ideolojik mücadele temelinde bir karara varmak amacında olan bir tartışma değil; varılmış olan kararları kavrayıp hayata geçirmek amacı ile yürütülen bir tartışmadır.

4- BU KONULARDA POLEMİĞİN GELİŞMESİ VE HATALARIMIZ ÜZERİNE

Bu konudaki tartışma, Merkez Komitesinin 22.4. tarihli mektubunda getirdiği şu görüşler üzerine başlamıştır:

> "GDS'den yoldaşlar burada bizim merkezi olarak aldığımız bir eylem kararına karşı propaganda yapacaklar; ve bizim bu eylem kararına uyup, bunu hayata geçirmekle yükümlü yoldaşlarımızı ve örgütlü sempatizanlarımızı eylem konusunda aldığımız kararın yanlış olduğu konusunda ikna etmeye çalışacaklar.
>
> Genel olarak biz böyle bir uygulamadan yana değiliz. Genel olarak eylem konusunda merkezi karar alındıktan sonra, eylem kararı üzerine tartışılması doğru değildir. Eylem konusunda karar alındıktan sonra yapılması gereken, eylemin nasıl yapılacağı üzerine tartışma, işbölümü vs.dir.
>
> Biz buna rağmen bu 1 Mayıs eylemi ile ilgili olarak GDS'ten yoldaşların getirdiği karar üzerine tartışma talebini kabul ettik. Bunun en önemli sebebi, bizim bu 1 Mayıs'ta yapılacak eylemle ilgili olarak aldığımız kararın yeni bir eylem şeklini gündeme getiren bir karar olmasıdır. Birçok örgütlü sempatizan yoldaşımız, ve yakın çevre için bu tip bir 1 Mayıs eylemi yeni birşeydir. Çevremize, alınan bu kararın gerekçelerinin açıklanması; ve çevremizin aldığımız kararın doğruluğuna ikna edilmesi; eğitilmesi bizim açımızdan eylemin pratik hazırlığının en önemli alanlarından birisidir. Bizim açımızdan —GDS'li yoldaşların bizim kararımıza karşı propaganda yaptıkları— bu toplantılar, kararımızın doğruluğunu alternatif görüşlere karşı mücadele içinde kavratmaya çalışacağımız; ve yürüyüşlerimizin pratik hazırlığını yapacağımız bir araçtır." (Tüm Belgeler, s.166)

Biz yukarda, bu pasajlar içinde savunulan, "Genel olarak eylem konusunda merkezi karar alındıktan sonra eylem kararı üzerine tartışılması doğru değildir" şeklindeki genel tezin Leninizm ile çelişen, revizyonist bir tez olduğunu tespit ettik.

Ancak yapılan hatayı tam olarak değerlendirebilmek için, bu tespitin ötesinde, Merkez Komitesinin bu hatayı hangi ortam içinde, hangi anlayışla yaptığı üzerinde de durmamız gerekmektedir.

Burada dikkat edilmesi gereken şey, Merkez Komitesinin önce 1 Mayıs 1982'de yapılan somut bir pratik ile ilgili olarak konuştuğu; ve yapılan uygulama ile ilgili olarak "Genel olarak biz böyle bir uygulamadan yana değiliz" şeklinde tavır takınmasıdır.

Merkez Komitesinin "genel olarak uygulamaktan yana değiliz" dediği, ve 1 Mayıs pratiği içinde çeşitli nedenlerden dolayı "özel", "kuraldışı bir uygulama" olarak ele aldığı uygulamanın ne olduğu konusunda Merkez Komitesi şu tespitleri yapıyor:

"Biz bu yazıyı 22.4.'te yazıyoruz. 1 Mayıs yürüyüşü bu yazının yazılmasından 8 gün sonra yapılacaktır. Yürüyüşün somut hazırlıkları üzerine konuşmak; bunun üzerine yoğunlaşmak; yürüyüşün hazırlıklarının nasıl yürüdüğünü kontrol etmek, planlanan eylemin başarılı olması için kaçınılmaz şarttır. Aslında normal şartlar altında yürüyüşün —bir yürüyüş mü/ üç yürüyüş mü— nasıl yapılacağı, alınan kararın doğruluğu-yanlışlığı üzerine tartışma için zaman geçtir. Böyle bir tartışma ister istemez, 1 Mayıs'ın somut hazırlığını belli ölçülerde aksatacak; belli bir "Acaba öyle mi, böyle mi yapılacak?" sorusunu kafalarda bırakacaktır.

Biz üç ayrı yürüyüş yapma kararı almışız. GDS bunu yanlış buluyor. 1 Mayıs'tan bir hafta önce gelecek, aldığımız kararın yanlış olduğu yönünde, bu kararı uygulamakla yükümlü yoldaşlarımızı ikna edip; Merkez Komitesinin bu kararını değiştirmek için tavır takınılması yönünde çağrı yapacak.

İşte biz böyle s o m u t bir durumda:

"GENEL OLARAK BİZ BÖYLE BİR UYGULAMADAN YANA DEĞİLİZ" dedik. (age, s.166)

Gerçekten de durum Merkez Komitesinin ortaya koyduğu gibi idi.

Alınmış ve <u>uygulanma safhasında</u> olan bir eylem kararı vardı.

En azından eylemin biçimi konusunda alınan kararla kökten çelişen, bu anlamda alınan eylem kararının eylemin biçimi konusunda bozulmasını talep eden görüşler vardı.

Bu durumda Merkez Komitesi açısından (ve Parti açısından) yapılması gerekli olan tespit, Lenin'in anladığı biçimde "eylembirliğini yokeden veya zorlaştıran bir durum"un olup olmadığı idi. Eğer böyle bir durumun varlığı tespit ediliyorsa, o zaman "eleştiri özgürlüğü" reddedilmeli; GDS'in karar üzerine tartışma önerisi reddedilmeli, buna izin verilmemeli idi. Yok, eğer böyle bir durum var sayılmıyorsa, o zaman "eleştiri özgürlüğü" kabul edilmeli, GDS'in tartışma önerisi, özel, yalnızca bu durum için geçerli olan birşey olarak değil, Marksist-Leninist kuralın uygulanması olarak kabul edilmeli idi.

Merkez Komitemiz bu durumda tercihini doğru olarak tartışma özgürlüğünün kaldırılmaması, tanınması yönünde yaptı. Bu tercih doğru idi, çünkü gerçekte bizim Partimizin eylembirliği açısından, bu tartışmalar esasta bozucu bir rol oynamıyordu. Oynadığı bozucu rol tali idi. Ve Merkez Komitesinin yukarda ilk olarak aldığımız alıntısında saydığı bir dizi nedenden ötürü de GDS'in talebi doğrultusunda, kararın doğruluğu-yanlışlığı üzerinde tartışılması da doğru idi.

Bu uygulama Marksist-Leninist genel kural ile çelişen bir uygulama değildi. Bu yüzden de, Merkez komitemizin "Biz genel olarak böyle bir uygulamadan yana değiliz" tespiti yanlış bir tespitti; ve Merkez Komitesinin <u>genel kuralı</u> yanlış olarak savunduğuna işaret eden bir tespit idi. Nitekim "Biz böyle bir uygulamadan yana değiliz" cümlesinden hemen sonra gelen cümlede, neden <u>genelde</u> böyle bir uygulamadan yana olmadığımızın <u>gerekçesi</u>, bir anlamda teorik dayanağı olarak "GENEL OLARAK EYLEM KONUSUNDA MERKEZİ KARAR ALINDIKTAN SONRA, EYLEM KARARI ÜZERİNE TARTIŞILMASI DOĞRU DEĞİLDİR" sözleri geliyordu. Böyle bir genel kural, eylem konusunda alınan kararlarda tartışmayı <u>genelde</u> (böyle bir tartışmanın eylembirliğini bozup bozmadığı tespitinden bağımsız olarak) karar alınması öncesinde mümkün gören, kararın alınmasını tartışmanın kapanması olarak gören bir kuraldı. Nitekim Merkez Komitesi uygulamanın genelde nasıl olması gerektiği konusunda,

"Böyle tartışmaların genelde karar alınmasından önce yürütülmesinden ve kararla birlikte kapanıp, uygulamaya geçilmesinden yanayız" diyordu. (age, s.167)

Genel kuralın, eylem kararlarında, karar alındıktan sonra —genelde— karar üzerine tartışılmaması şeklinde konması, Marksizm-Leninizmden sapma teşkil eden bir tezin savunulması anlamına geliyordu.

Merkez Komitesi'nin kaygısı, eylembirliğini bozacak tartışmalara izin vermemek veya 1 Mayıs 1982'de yapılacak tartışmaların ilerde eylembirliğini bozacak bir biçimde kullanılmasına kapı açmamaktı. Merkez Komitesi'nin sorunu, tartışmayı engellemek, eleştiri özgürlüğünü kısıtlamanın yollarını açmak vb. değildi. Merkez Komitesi'nin teori ve özellikle de uygulamaları bir bütün olarak ele alındığında, bu açıktır. Ama Merkez Komitesi bu haklı kaygısını, doğru bir teorik temele, Marksizm-Leninizmin bu konudaki ilkelerine oturtamamış ; genel kural olarak savunduğu kuralın, Leninizmin bu konudaki kuralı olmadığını görmüyor, savunduğu tezin yanlışlığını, ve uygulanması halinde kötü sonuçlara yolaçabileceğini görmüyordu.

Ama Merkez Komitesi'nin hatası yalnızca 22.4. tarihli mektupta kalmadı. Eski kardeş örgütlerin bu konudaki eleştirilerine takındığı tavırda da Merkez Komitesi bu konudaki hatasını sürdürdü. Ve hatayı görmediği; savunduğu tez ile, Leninist ilke arasındaki köklü çelişmeyi görmediği noktada, hatayı savunma, gerekçelendirme çabası içinde, yeni hatalar da yaptı.

Merkez Komitesi eski kardeşlere verdiği cevapta, klasiklerden yaptığı alıntılarla, "Genel olarak karar alındıktan sonra tartışılmaz" biçiminde bir tezin savunulduğunu ispatlamaya çalıştı. Ki alıntılar bu genel tezin değil, ancak esasta karar alınmadan önce tartışılması gerektiğinin; karar alındıktan sonra, alınan kararın uygulama yükümlülüğünün varolduğunu klasiklerin savunduğunu ispatlayan alıntılardı. Bu alıntıların yer yer yanlış yorumlanması, uygulama yükümlülüğü ile tartışma-eleştiri özgürlüğünün birbirini dışlaladığı şeklinde bir anlayışın savunulması anlamına geliyordu. Tartışmanın bu aşamasında Merkez Komitesi 22.4. tarihinde yaptığı hatayı daha da derinleştiren ve yalnızca eylem kararlarında değil, bütün kararlarda, genel kural olarak, karar alındıktan sonra, karar üzerine tartışılmasının yanlış olduğu şeklinde bir pozisyonu savunan bir konumda duruyordu. Uygulama değişikti, ama teorik olarak savunulan pozisyon bu idi.

Parti kongresi kararlarının tartışılması sorununda da Merkez Komitesi, eski kardeşlerle girdiği polemikte, Lenin'in parti kongresi kararları üzerine tartışma çağrısı yaptığı durumun özel şartlara bağlı olduğu; genelde parti kongresi kararları üzerine tartışmanın dayanağı yapılamayacağı şeklinde bir görüş de savunmaktadır. Bu görüş de, "Genelde karar alındıktan sonra tartışılmaz, uygulanır" biçimindeki; uygulama ile tartışmayı karşı karşıya koyan tezin devamıdır ve yanlıştır. Kongre kararları üzerine de karar alındıktan sonra da —eylembirliğini bozmayacak bir çerçeve içinde— tartışılır, ve kararların uygulanmaya sokulması için, kavratılıp uygulanması için, bu amaçla tartışılması zorunludur da. Lenin'in 1906'daki çağrısında genel olmayan şey, "tartışma çağrısı" değil; bu tartışma çağrısının "kararlara onay veya reddin bildirilmesi" çağrısı ile birleştirilmiş olmasıdır. 1906'ya özgü olan durum budur.

Merkez Komitemiz bu hatalarını son döneme kadar görmemiştir. Hatayı Marksizm-Leninizmin bu konudaki ilkesi ile kökten çelişme olarak değil; esasta onunla uyum içinde olan, ve fakat sorunu tam olarak çözmeyen bir tez savunmak olarak değerlendirmiştir.

Merkez Komitesi'nin hatalarını doğru bir biçimde tespit edememesinde, eski kardeş örgütlerin polemiğinde, bu konudaki Merkez Komitesi'nin gerçek hatalarına da dikkat çekilirken kullanılan tekyanlı, toptancı ve niyetler üzerine ahkam kesen tavır ve yöntemlere duyulan tepki de belirli bir rol oynamıştır.

5- ESKİ KARDEŞ ÖRGÜTLERİN BU BAĞINTIDAKİ TARTIŞMA İÇİNDE SAVUNDUKLARI BAZI YANLIŞ TEZLER

Eski kardeş örgütler bizimle girdikleri polemiğin bütününde olduğu gibi, bu noktadaki polemikte de tekyanlı, toptancı ve niyetler üzerine konuşan tavırlarını sürdürmektedirler.

Toptancı ve tekyanlılıklarına en açık örnek, Merkez Komitesi'nin tavırları hakkında yaptıkları genel değerlendirmelerdir. Merkez Komitesi'nin tavrı hakkında yaptıkları değerlendirmeler, bir somut polemik bağıntısı içinde yapılan ve maledilen hatalardan yola çıkarak, genel sonuçlara varan değerlendirmelerdir.

Niyet üzerine tartışmalar konusunda örnek vermek için, eski kardeşlerin broşürlerindeki ara başlıklara gözatmak bile yeter:

"Kör disiplini hakim kılmak için ve oportünizme karşı parti-içi mücadeleyi imkansız kılmak için Stalin'in revize edilmesi" (s. 37)

"Karar alındıktan sonra tartışma ve eleştiri özgürlüğünü tasfiye etmek için RKP/B tüzüğünün revize edilmesi"

"Kör disiplini hakim kılmak için Komünist Enternasyonal'in tüzüğünün revize edilmesi"

Onlar bunun dışında bu tartışma içinde:

* Bizim Merkez Komitemizin:

"Lenin kesinlikle eleştiri özgürlüğünü kural olarak görmüyor. HAYIR, LENİN İÇİN KURAL belli bir eylemin birliğini sarsmadığı sürece eleştiri özgürlüğüdür. Eleştiri özgürlüğü Lenin'e göre mutlak değil, şarta bağlı (eylemin birliğini yoketmeyecek, ya da zorlaştırmayacak) bir taleptir. Sorun budur" (age, s. 175)

sözlerinden yalnızca, "Lenin kesinlikle eleştiri özgürlüğünü kural olarak görmüyor" sözlerimizi alarak, önce söylediklerimizi bütünlük bağıntısından koparıp, Marksist-Leninist olmayan bir cambızlama yöntemi kullanmakta, ardından bu söylediğimizin,

"Yalnızca bu derin revizyonist tez bile, TKP/ML(B) MK'nın ilkelere omuz silktiğini göstermektedir" (Sonsöz, Almanca, s. 74)

"derin revizyonist tez" olduğu iddiası ile, açıkça Lenin'de genel kuralın hiçbir kayıt ve sınır koymadan "eleştiri özgürlüğü" olduğunu savunan bir konumda durmaktadırlar. Bizzat broşür içinde diğer bazı yerlerde kendi savundukları görüşler ile de çelişme içinde bulunan bu tezle onlar en azından bizimle bu polemik içinde teorik olarak "eleştiri özgürlüğünün sınırını çok geniş, eylembirliğinin sınırını çok dar" tutan bir pozisyonda durmaktadırlar.

* Merkez Komitesinin "yöneticilere ayrı", kitlelere ayrı bir disiplin anlayışında olduğu eleştirisini, hiçbir ispat gereği duymadan, II. Konferansta eleştirilmiş, ve yanlışlığı kabul edilip geri çekilmiş bir cümleye dayandırarak getiriyorlar. (Bkz. II/5)

* İkinci Parti Kongresinin kararları üzerine kamuoyu önünde tartışmanın Merkez Komitesi tarafından sabote edildiği biçiminde, pratik karşısında yıkılmaya mahkum olan, ve yıkılmış olan genel bir eleştiri getiriyorlar. (II/6)

* Merkez Komitesi'nin Parti Konferansı kararlarının uygulanmasını sabote ettiği eleştirisini getiriyorlar. Bunu II. Konferanstaki kardeşlerin eleştiri ve katılımı ile ilgili kararı işlerine geldiği biçimde yorumlayarak gerekçelendirmeye çalışıyorlar.

* Lenin'in 1906'daki alıntısında neyin genel geçerli, neyin 1906'nın özel şartları olduğu konusunda ayrım yapmıyorlar. Böylece her parti kongresi sonrasında, kararların tartışılması ve red ve onay bildirilmesi yönünde bir çağrı yapılmasını kural olarak savunur konumda bulunuyorlar. (II/3)

** Genel tartışma bağıntısında, Kongrede karar alınmadan önce yürütülen tartışma ile, karar alındıktan sonra yürütülen tartışma arasında bir ayrım yapılmasını reddediyor, böylece karar almanın, tartışmanın bir anlamda kapandığı ciddi bir dönüm noktası olması gerektiğini kavramıyorlar. Onların bu anlayışları, gerçekte partiyi tartışma kulübüne çevirebilir. (II/1) (II/5)

** Bu anlayış kendini, bu anlayışın tersi gibi görünen, aslında onun mantıki tamamlayıcısı olan, tartışılan bir konuda ayrım yapılmadan, "fikir mücadelesi bitmemiş, eleştiri tükenmemiş de olsa karar alınmasını" doğru gören; uygulanması halinde, hiç ayrım yapmadan savunulduğunda, tam da kendi karşı çıktıklarını söyledikleri "körce itaat" sonucuna götürebilecek olan bir başka anlayışla birleştiriyor. (II/1/a)

II. TKP/ML(B)'NİN İKİNCİ PARTİ KONFERANSI VE TKP/ML(B) MK'NIN BÜROKRATİK PLANI BÖLÜMÜ ÜZERİNE

İkinci Konferansa sunulan karar tasarılarında, ve özellikle de örgütlenme ile ilgili karar tasarısında, bürokratik bazı hata ve sapmalar sözkonusudur. Merkez Komitesi bu konuda Konferans tutankalarının değerlendirilmesinde bu konudaki görüşlerini tezler halinde şöylece ortaya koymuştur:

" ** Bürokratik plan tartışmasında: GDS'li, örgütlenme ile ilgili karar tasarısı hakkında, "Buradaki esas sorun, bu karar tasarısının tümünün yanlış bir ideolojik planın... bürokratik bir planın... sonucudur" tespitini yapıyor. (s. 126)

O bu tespitini tek tek belli eleştirilere dayandırıyor. Onun tek tek getirdiği eleştiriler hakkında bizim bugünkü değerlendirmemiz şöyledir:

* Örgütlenme ve kadrolar bölümünde "Bu örgütlenmede en üstte MY vardı" tespitine getirilen eleştiri, zorlama bir eleştiridir. Bu tespit ne yanlıştır, ne de bürokratiktir. Burada iki konferans arasında en yüksek organdan sözedildiği açıktır. (s. 129)

* "MY'nin dışında herhangi bir parti kademesi yoktu." (s. 130) Bu tespitin gerçeği yansıtmadığı tespiti, ve bunun ardında yatanlar üzerine söylenenler daha önceki zorlama eleştirinin devam ettirilmesidir.

* Üyelik konusunda "açık bir şekilde hücrelerin demokratik haklarının ne olduğunun ortaya konmadığı" eleştirisi doğru bir eleştiridir. Bu noktada Tüzüğe başvurulduğu, ama bunun da açık olmadığı doğrudur. Biz bu açık olmamayı, bir ifade bozukluğu olarak değerlendiriyoruz. Açıktır ki bu İFADE BOZUKLUĞU demokratik merkeziyetçilikten uzaklaşma anlamına gelmektedir; ve bürokratik bir uygulamaya izin vermektedir. Bu anlamda buradaki hataya "bürokratik bir hata" denebilir.

* Örgütlenme üzerine başlıklı karar tasarısının a) bölümüne getirilen, "bütün yetkiyi merkeze verme" ifadesinin yanlış bir ideolojik planın göstergesi olduğu tespiti yanlıştır. (s. 130) Burada yetki açıkça Konferanstan istenmektedir. Merkez Yönetiminin Konferansa karşı sorumlu olduğu açıktır. Yine de hücrelerin (kuruldukten sonraki) hakları, üyelerin hakları, tüzüğe yanlış bir biçimde yapılan atış dışında, açıkça ortaya konmadığı noktada, ve bunun için, bürokratik bir sapma sözkonusudur.

İkinci cümledeki "köklü kopma" ifadesine getirilen eleştiri zorlama bir eleştiridir. (s. 131)

"Kısa süre içinde" ifadesine getirilen "tam da bürokrat dil" eleştirisi, ciddiyetten uzak, zorlama bir eleştiridir.

* "Bir döküman ele alınmakta, fakat dökümanda neyin savunulduğu, neyin savunulmadığı tema olarak ortaya konmamaktadır. Bu da bürokratik yaklaşım-

dır" (s. 131) tespitinin birinci bölümü olgu tespitidir. Doğrudur. İkinci bölümde yapılan "bürokratik yaklaşım" tespiti, bu tespiti yapanın bürokratik plan genel değerlendirmesini ispatlamak için nasıl zorlandığının bir belgesidir. Bizim bildiğimiz bürokratizm, "kararnamelerle yönetme, yönlendirme"dir. Bürokrat her zaman dayanabileceği kesin, yazılı belge, kararname ister.

Kesin, berrak olmayan, yoruma açık kararnameler, emirler, direktifler, yazılar "bürokratik bir yaklaşım"ın ifadesi değildirler. Ama amaç "bürokratik plan" tezinin ispatı olunca, bürokratik yaklaşım birdenbire berrak olmamanın, muğlak ifadelerin karşılığı oluveriyor GDS'in gözünde.

e) maddesinde demokratik merkeziyetçilikten sözedilmediği doğrudur (s.131). Ama bunun neden konmadığı II. Konferansta doğru olarak açıklanmıştır. Eğer Tüzük konusunda ifade yanlışı yapılmasa, "dayanılabilir" yerine "dayanılacaktır" denmiş olsa idi, GDS'in bütün eleştirisi yıkılmak zorunda kalırdı.

Bundan sonra getirilen eleştiriler GDS tarafından da bürokratik hata, ya da sapma olarak değerlendirilmiyor.

GDS bürokratik plan tezini bir de "Çizgimiz ve Disiplin Anlayışımız" başlıklı belgede Parti içinde genel tartışma konusu olmayan konularda Parti üyelerinin kendi görüşleri konusunda nasıl davranacakları hakkında söylenenlere dayanarak ispatlamaya çalışıyor. Bu noktada gerçekten de bürokratik bir hata sözkonusudur.

...

Bir bütün olarak ele alındığında, eleştirinin esas hedefi olan "Örgütlenme Üzerine" başlıklı karar tasarısında demokratik merkeziyetçiliğin açık, berrak bir şekilde savunulmamış olduğu, bürokratik hata ve sapmaların olduğu (hangi noktada olduğunu yukarda tespit ettik) doğrudur.

Ancak bu hatalar gösterildiği anda kabul edilip, düzeltilmeye hazır olduğu belirtilmiştir. Bir.

Ve bu hatalar Tüzük konusunda anlatılmak istenenin doğru ifade edilmesi halinde ortadan kalkan hatalardır. İki.

Bu yüzden bu hatalardan yola çıkarak bürokratik plan genel değerlendirmesini yapmak, zorlama bir genel değerlendirme yapmaktır.

Biz bunun dışında, bu karar tasarısının böyle geçmesi halinde bile ortaya çıkacak yapının zorunlu olarak bürokratik bir yapı olmak zorunda olduğunu düşünmüyoruz. Marksist-Leninist bir yönetim önderliğinde, bu karar tasarısı olduğu gibi kabul edilse idi bile, Marksist-Leninist bir yapılanma sözkonusu olabilirdi. Tersi bir durumda, açıktır ki, böyle bir karar revizyonist bir yönetime bürokratik bir yapı yaratma için yeter bir temel verebilirdi.

...

Tartışma belli bir noktadan itibaren 1 No. tarafından niyet üzerine tartışmaya dönüştürülmüş; o, "bürokratik plan" ifadesinin ancak bir tek şekilde yorumlanabileceğini ve kardeş örgütlerin esasında bürokratik plan tespitleri ile bizim bürokratik bir yapı yaratmak istediğimizi anlatmak istediklerini belirtmiştir. (s. 139)

Kardeş örgütler adına konuşanlar, bürokratik plan kavramının içeriğinin 1 no. tarafından niyeti de kapsayacak şekilde doldurulduktan sonra da, bu konuda hiçbir itiraz getirmeden, "bürokratik plan" kavramını ısrarla kullanmaya devam etmişler; ve fakat niyet konusunda açık birşey (ne olumlu, ne de olumsuz yönde) söylemekten kaçınmışlardır.

...

GDS sıkıştığı noktada son değerlendirmesinde bürokratik plan tespitinin yalnızca 4 sayfalık karar tasarısı tek başına ele alındığında, onun için geçerli olduğunu belirtmiştir. (s. 159)

(Konferans sonrasında yazdıkları değerlendirme yazısında ise TKP/ML(B) MK'nın 10 aylık teori ve pratiğinin bürokratik olduğu genel tespitini yapmak-

tadırlar. Bu onların Konferans sırasında aslında vardıkları birçok sonucu açıkça ortaya koymadıklarının bir ifadesidir.)" (Bolşevik 9, s.62-63)

Burada üzerinde durulması gereken bir konu, eski kardeşlerin bilinçli olarak II. Konferansa sunulan belgelerin, bugünkü TKP/ML(B) MK'nın belgeleri olmadığını bildiği halde, o günkü MY'nin belgeleri olduğunu bildiği halde, ve o günkü MK'nin çoğunluğunun bugün MK içinde olmadığını, evet, bu MY içinde Spartaküs saflarında olanların da bulunduğunu bildiği halde, TKP/ML (B) MK'nın bürokratik planından sözetmeleridir.

Bu önce olguların çarpıtılmasıdır. Yöntem olarak Marksizm-Leninizmle ilgisi yoktur. İkinci olarak da bu, gelişmeyi, değişmeyi reddeden, kişileri dün ne savunuyorsa, bugün de aynı şeyi savunmak zorunda imiş gibi gören-gösteren, anti-diyalektik, idealist bir yaklaşımın işaretidir.

1- İKİNCİ KONFERANS ÖNCESİNDE İDEOLOJİK ALANDA HAKİM OLANIN LİBERALİZM OLDUĞU GENEL TEZİ TEKYANLI VE YANLIŞTIR

Bu tez, TKP/ML(B) Birinci ve İkinci Konferansı arasında yanlış düşüncelere karşı "gerçekten mücadele verilmediği"; yanlış düşüncelere karşı, eleştirisiz ve mücadelesiz bir "eleştiri özgürlüğü" savunulduğu tespitlerine dayanmaktadır.

Bu tespitler hem teorimizin, hem de pratiğimizin yalanladığı tespitlerdir. Bu dönemde teorik olarak hiçbir yazımızda, ideolojik mücadelenin tatil edilmesi gerektiği; yanlış düşüncelere karşı mücadele edilmemesi gerektiği savunulmamıştır. Savunulan, değişik düşüncelerin özgürce savunulup, mücadele edebileceği bir ortamın yaratılması gerektiği idi. Bunun, mücadelesiz "eleştiri özgürlüğü" ile ilgisi yoktur.

Pratikte ise, yaptığımız bütün eğitim toplantıları, tartışma toplantıları; Parti içinde ve çevresinde canalıcı görüş ayrılıkları olan noktalar üzerine sert ideolojik mücadelenin alanları olmuştur. Çıkardığımız bir dizi belge, Mao ortak açıklaması, Bolşevik Partizan'lar, vb., aynı zamanda kendi içimizde ve çevremizdeki yanlış düşüncelere karşı mücadelenin araçları olmuştur.

İkinci Konferans öncesinde kuşkusuz ideolojik mücadelede liberal hatalar da vardır. Ama bunlar bizim genel durumumuzu belirleyen, genel çizgimizi belirleyen şeyler değildir.

Yine bu tez ile birlikte getirilen, II. Konferans öncesi, ideolojik alanda oportünizmin hakim olduğu anlamına gelen genel tespit tekyanlı, toptancı; ve bu dönemde bizimle ortak açıklama çıkararak Marksist-Leninist olduğumuz konusunda tavır takınan eski kardeşlerimizin sahtekarlığını gösteren bir tespittir.

"(TKP/ML(B)'nin 2. Konferansında yapılan ideolojik liberalizm ve oportünizmi bürokratik bir biçime zorla sokma deneyi)" (s. 14)

Bu tespitlere bağlı olarak getirilen, İkinci Konferansta "ideolojik liberalizm ve oportünizmi bürokratik bir biçime sokma girişimi" tezi de, temeli çürük, toptancı, tekyanlı bir tezdir.

Evet, II. Konferansa, II. Konferans öncesindeki durumu aşmak için getirilen önerilerde, bu hataları belli noktalarda bürokratik yöntemlerle aşmaya çalışma anlamına gelen hatalar vardır. Ama bu hataların eski kardeşlerin yaptığı biçimde değerlendirilmesi yanlıştır.

a) II. Konferansa sunulan karar tasarılarından birinde MY, Konferanstan neyin genel çizginin unsurları olduğunu, neyin tartışma konusu (genel tartışma konusu) olduğunu tespit etmesini talep etmiş; MY'nin sunduğu karar tasarısında nelerin çizginin unsurları olabileceği, nelerin araştırma-tartışma konusu olması gerektiği konusunda öneriler getirilmiştir. Bu öneriler, sorunların yeterince tartışılmadan karar alınmasının talep edildiği noktalarda yanlış, bürokratik önerilerdi. Ve karar tasarısını sunanlar, bu konuda eleştiri geldiği, karar alınması için tartışmanın olgunlaşmadığını gördükleri noktalarda, karar alınmasının yanlış olacağını kabul ederek, sözkonusu noktalarda karar alın-

mamasını, bu noktaların da tartışma-çalışma planı içine alınmasını kabul ettiler. Yanlış olan, bürokratik olan; bir görevi de merkezi çizgiyi belirlemek olan Konferanstan, bunu yapmasını talep etmek değil; bu konuda talep getirilen noktaların bir dizisinde henüz karar alınacak tartışma-inceleme olgunluğuna varılmamış olması, buna rağmen karar alınması talebi ve planı ile Konferansa gidilmesi idi.

Eski kardeşler bizimle girdikleri polemikte bizim gerçek bazı hatalarımıza dikkat çekerken, bunun yanında kendileri de Kongre karar almadan önceki tartışma ile, kongre karar aldıktan sonra yapılacak tartışma arasında hiçbir fark gözetmeyen anlayışlarının tabii sonucu olarak da, MY'nin Konferansın kabul ettiği kararları tanıtma ve uygulama çağrısı yapmaktan başka bir anlamı gelmeyen,

"Şimdi bütün yoldaşlar, hangi noktalarda hangi pozisyonlara sahip olduğumuzu bilmektedirler"

biçiminde bir tespiti, "bilinçli parti disiplini ile açıktan alay edilmesi" olarak adlandırarak, gerçekte merkezi konferanslarda, merkezi bir çizginin tespit edilmesi talebini bürokratik gördüğünü ispatlamaktadır.

c) MY'nin "Çizgimiz ve Disiplin Anlayışımız" adlı belgesinde, genel tartışma konusu olmayan konularda parti çizgisinden ayrı görüşlere sahip partililerin bu görüşlerini parti dışında savunmaları konusunda getirdiği —eleştirildiği anda yanlışlığı görülüp düzeltilen— öneri, yanlış; sorunu çözmeyen, bürokratik bir öneri idi.

Ama bir bütün olarak bu konudaki MY'nin tavrının "Parti üyelerinin ağzını kapamak için borükratik revizyonist girişim" (s. 19) olarak adlandırılması, tekyanlı, toptancı, yanlış bir değerlendirmedir.

d) Parti hücrelerinin görevleri ile ilgili bir alıntıdan, "bilge yönetim çizgiyi ortaya çıkarır, parti üyeleri de bu çizgiyi yaygınlaştırma görevini yaparlar" şeklindeki bir genel değerlendirmeye varmak, toptancılığın ifadesidir.

Böyle bir genel değerlendirmenin teorik temeli, eski kardeş örgütlerde aslında teorik çalışmada uzmanlaşmayı reddetme anlamına gelen eğilimlerde vardır.

2- İKİNCİ KONFERANSTA DEMOKRATİK MERKEZİYETÇİLİĞİN İŞLERLİKTEN KALDIRILMAYA ÇALIŞILDIĞI TESPİTİ, TEKYANLI, TOPTANCI BİR GENELLEMEDİR

İkinci Konferansa sunulan örgütlenme üzerine karar tasarısı, tüzükte demokratik merkeziyetçilik ilkeleri açıkça ortaya konduğu için, aynı şeyleri tekrarlama ihtiyacı duymamıştır. Ancak bu karar tasarısında, yanlış bir şekilde tüzüğün işleyiş ile ilgili maddelerine dayanılacağı açık bir şekilde tespit edileceği yerde, "dayanılabilir" ifadesi kullanılarak; iki yöne açık, eklektik bir tavır takınılmıştır. Bu hata da eleştirildiği, hata olarak görüldüğü anda, hatanın esas sorumluları olan yoldaşlar bunu hata olarak kabul edip, düzeltme yönünde adımlar atmışlardır. II. Konferansta alınan kararda bu hata düzeltilmiştir.

a) TKP/ML(B) Birinci Konferansından sonra, yeniden bir parti örgütlenmesine gidilmemiştir. Birinci Konferans gerçekte eski parti örgütünü dağıtıp, yetkiyi MY'ne veren bir konferans olmuştur. Bu anlamda Birinci Konferans sonrasında yeniden parti örgütlenmesine gitmek sözkonusu idi. MY —Konferansın da aldığı karara uygun olarak— geçici bir süre yeniden parti örgütlenmesi kurmadı. Partililerin her birini özel parti hücrelerinde örgütlemedi, yer yer partililer ile sempatizanlar birarada örgütlendiler. Bu yanlış bir örgütlenme modeli idi. Ve Leninist değildi. Ama bu eski kardeşlerin iddia ettiği gibi, "parti örgütünün tasfiyesi" de değildi. Çünkü 1. MY bir parti örgütlenmesi devralmamış, birbirinden bağımsız parti üyeleri devralmıştı.

MY'nin bu yanlışının temelinde, kendisini "en yüksek organ" görme idefiksinin

yattığı düşüncesi, ve ona kanıt gösterilen şeyler aptalca demagojidir.

b) ve c): Merkez Komitesi'nin kendi için istediği açık çekle demokratik merkeziyetçiliğin tasfiye edilmek istendiği; ve demokratik merkeziyetçilikten geriye hiçbir şey kalmayan bir bürokratik tasarım şeklindeki eleştirilerin tümü; Tüzüğün işleyiş ve üyelik ile ilgili kurallarının temel alınması, ya da alınmaması ile ayakta durmakta, veya düşmektedir.

Tüzüğün üyelik ve işleyiş kurallarının temel alınması halinde, eski kardeş örgütlerimizin bu noktadaki getirdikleri eleştirilerin ayağının altından temel çekilmektedir. Yani onların eleştirilerinin tümü, Tüzüğün bu konudaki ilkelerinin temel alınmaması varsayımı üzerine kurulmuştur. Ama eleştirdikleri belgede, Tüzüğün bu noktalarda temel alınmayacağı söylenmemektedir. Söylenen, "dayanılabileceği"dir. Dayanabilme ifadesi yanlıştır. Ama bütün yanlışlığına rağmen, bu ifade yalnızca bir tek imkanı (dayanmamayı) değil; iki imkanı (dayanma/dayanmama) içermektedir. Eleştirirken işine gelen ihtimale göre eleştirmek, diğerinin teorik olarak mümkün olduğunu dıştalamak, doğru Marksist-Leninist tavır değildir.

Kaldı ki, burada yapılan genel değerlendirmeler, 1983'te TKP/ML(B) MK'nın (daha sonra da TKP/ML(B)'nin) revizyonist çizgisi konusunda yapılan genel tespitlerin dayanağıdır. Bu tespitler temelinde kardeşlik ilişkileri kesilmektedir. O zaman ciddi Marksist-Leninist tavır, çok daha dikkatli olmayı gerektirir.

Ve genel değerlendirme yapılıyorsa, yalnızca belli, işe gelen belgelere değil; o konudaki tüm belgelere; yalnızca belgelere değil, pratiğe de bakılmak zorundadır.

Eski kardeş örgütler II. Konferansın genel değerlendirmesi hakkında şu tespitleri yapıyorlar:

"TKP/ML'nin İkinci Konferansının planlanması ile, TKP/ML(B)'nin İkinci Konferansının planlanması arasında özsel bir fark yoktu. Her iki halde de parti içi demokrasi ilkelerinin ve parti içi mücadele ilkelerinin tersine, bürokratik yolla yanlış bir çizgi geçirilmek isteniyordu. Her iki halde de Konferansın aldığı kararla tartışma kapatılmak ve sonrasında yasaklanmak isteniyordu. Her iki halde parti içinde oportünizm ve revizyonizme karşı mücadeleyi imkansız kılan bürokratik, kamuoyu önünde tartışmayı dıştalayan, parti üyelerinin ağzını kapayan revizyonist bir disiplin planı hakim kılınmak isteniyordu." (31-32)

Biz bu tespitleri kökten reddediyoruz."

Bu tartışma için Neriman yoldaş Konferansa şu yazılı tavrı getirmiştir:

"BÜROKRATİK TASARIM ÜZERİNE BEŞİNCİ ÖNERİ

Demokratik merkeziyetçilik sorununda, TKP/ML içinde sorumluluğuna ortak olduğumuz ve TKP/ML(B) içinde tümüyle sorumlu olduğumuz hatalara karşı birbiriyle bağıntılı bürokratik bir tasarım olarak mücadele verilmesi ve bunların düzeltilmesi için önerge veriyorum.

Polemik içerisinde, GDS'in gerekçelerini ikna edici bir şekilde geri çeviren bizim tarafımızdan getirilmiş hiçbir gerekçe yoktur.

Bu, bizim hatalarımızın gerçekten derinlemesine ortaya çıkarılıp-çıkarılmadığı ve bundan sonra da doğru bir şekilde düzeltilip düzeltilmediği ile ilgili bir sorundur. Burada tek tek birbirinden bağımsız olarak varolan hataların sözkonusu olmadığı, aksine, demokratik merkeziyetçilik sorununda Partizan'dan esaslı bir şekilde kopulmadığı gerçeğini tanımamız, mutlak bir gerekliliktir.

Bu, görüşümce özellikle açık ve kamuoyu önünde tartışmanın gelişmesinde, bölünmedeki insiyatifi Partizan'ın Merkez Komitesi'ne bırakan bütün tavıra da ilişkindir.

Daha sonraki gelişme bunu sadece onayladı. GDS'in 22.4. tarihli mektuba eleştirisini kabul etme ve kendi hatalarını tanıma yerine, bir kararın alınmasından sonra "genel olarak" neden tartışma yürütülmeyeceği üzerine bütün bir teori geliştirildi.

II. Konferansla ilgili hazırlık belgelerindeki hataların açık belgelerle ele alındığında, hatalar arasında bir bağın olduğu, körler için bile görülebilecek birşeydir."

Bu bölümle ilgili olarak önce tartışmanın nasıl yürütüleceği üzerine **Divan** bir açıklama yapar. Daha sonra **Derviş** bu konunun tek tek noktalar üzerinden hareket ederek tartışılmasını önerir. Bu öneriye kimseden itiraz gelmez. Ve DİVAN karar tasarısının birinci bölümünü tartışmaya sunar.

1- "GENEL OLARAK EYLEM KONUSUNDA KARAR ALINDIKTAN SONRA, EYLEM KARARI ÜZERİNE TARTIŞILMASI DOĞRU DEĞİLDİR" ŞEKLİNDEKİ BİR GENEL TEZ, LENİNİZMİN BU KONUDAKİ GENEL TEZİ İLE ÇELİŞEN, REVİZYONİST BİR TEZDİR

Bu bölümle ilgili olarak ilk söz alan **Selami**, sorunun genel konuluşunda bir problemi olmadığını belirtir ve şöyle der:

"Benim açımdan sorun,. şeyin somut olarak tespit edilmesi... Her eylem kararına göre, o karar üzerine tartışmanın/tartışmaya somut yaklaşılması gerektiği. Genel olarak eylem kararları üzerine de, kararın alınmasından sonra tartışılır. İşte burada esas alınan sorun, eylemin birliğini bozmamadır şeklindeki genel bir tespit şeye açıklık getirmiyor; ne noktada eylembirliğini bozar, hangi noktada bozmaz şeklinde. Ve böyle bir açıklığı da ben burada alınacak bir karardan zaten beklemiyorum. Mümkün de değil bu. Ama bunun eylembirliğinin, eyleme ilişkin kararlarda buna somut yaklaşılması gerektiğini düşünüyorum." (s. 703)

Her eylem kararına ve o bağıntıdaki tartışmaya somut yaklaşılması gerektiğini savunur.

Daha sonra söz alan **Neriman**, "Bu konuda ancak çok genel bir ilke" konulabileceğini, kesinlikle her somutun ayrı tartışılması gerektiğini, bu ilkenin uygulanmasının somutta bir sürü zorluklar yaratacağını Lenin'in açıkça koyduğunu, onun için yani hiçbir şekilde somut için önceden bu ilke dışında herhangi birşey koymanın mümkün olmadığını belirtir. (s. 703)

Buna karşı SELAMİ yoldaş, kendisinin de zaten böyle bir talebinin olmadığını belirtir.

Faruk yoldaş, kendisinin ilk başta Merkez Komitesi'nin getirdiği görüşleri doğru bulduğunu, ancak bunun gerek sorunu kesinlikle incelememiş olmasından, gerekse Merkez Komitesi'nin görüşlerini mantık yürüterek savunduğundan geldiğini belirtir. Yoldaş bu konuda şöyle der:

"MK'nın orda yazdığı görüşler —Mavi Kitap'ta —BN— ışığında mantık yürüterek, ya, işte biz böyle dedik ama, buna rağmen biz pratikte bunu uygulamadık..."

Yoldaş bu tespitine bağlı olarak, görüşlerimizin eklektik olduğunu ve fakat o dönem bu görüşlerin kendisine doğru geldiğini belirtir. Bugünkü pozisyonunu ise şöyle belirler:

"Ama bu şeyden bağımsız olarak, pratikten, bilmem neden bağımsız olarak, ki tez düzeyinde ele alındığında, gelinen aşamadaki görüşüm: Doğrudur, yani

revizyonist bir tezdir. Bu anlamda da gelinen aşamada bir sorunum yok." (s. 704)

Ali yoldaş ise bu bağıntıda bizim kendi uygulamamızı ve tartıştığımız bağıntıyı bir kenara koyduğumuzda, sorunun "tez düzeyinde bu genellikte" konulmasının yanlış olduğunu tespit ettikten sonra şöyle der:

"Bu yanlışın ismi eğer mutlaka konulmak isteniyorsa, revizyonist denmesi de —bu hatanın— yanlış değildir. Benim son geldiğim yerde düşüncem bu.

Bununla kesinlikle şeyi ayırmak istiyorum: Bir: Uygulamamız. İki: Tartıştığımız özel bağıntı olayını kesinlikle bu değerlendirmenin dışında tutuyorum. Bu koşullarla söyleyecek başka birşeyim yoktur." 8s. 704)

İrfan, bu polemiği daha önce tam olarak izleyemediğini belirtir ve şöyle der:

"Fakat benim buna karşı çıkış noktam şuydu: Pratikte GDS ile olan bizim tüm ilişkiler, özellikle de bu tartışma gündeme geldikten sonraki pratiğimiz, derneklerdeki onlarla tartışma, vs. vs. hiç de böyle birşey olmadığını biliyordum. Bunun pratiğini de yaşadım."

İrfan devamla, bugün sorunu incelediğinde, Lenin'de böyle birşeyin varolduğunu ve gerçeğin reddedilemeyeceğini belirtir. (s. 404-405)

Bu tartışmalardan sonra Divan bu bölümü oylamaya geçer. Bu bölüm sunulduğu gibi oybirliği ile kabul edilir.

**

2- KARARLARIN ALINMASINDAN ÖNCE VE SONRA TARTIŞMA ÖZGÜRLÜĞÜ VE ALINAN BİR KARARIN UYGULANMASI YÜKÜMLÜLÜĞÜ İLE TARTIŞMA ÖZGÜRLÜĞÜNÜN BAĞI

Bu bölümde ilk söz alan Ermiş yoldaş, bu bölümle ilgili karar tasarısının çeşitli bölümleriyle ilgili olarak şunları söyler:

"Bu 34. sayfanın son paragrafının (Bkz. s. 129, 4. paragraf) son kısmı var. Aynı şekilde 3. karar tasarısı ile de bağıntılı bu. Yine 3. karar tasarısında s. 35'de son bölüm (Bkz. s. 130, ilk paragraf), son cümleler: Karar alındıktan sonra tartışmanın sınırlandırılması bağıntısında ben bir problem görüyorum. Burada karar alındıktan sonra kararlara uymayan parti üyeleri sadece kendi hücrelerinde bunu yapabilirler gibi bir genelleme şeyi var..." (s. 705)

Bu bağıntıda DERVİŞ yoldaş karar tasarısındaki "Parti tüzüğü hükümleri çerçevesi içinde, yanlış buldukları bu kararların değiştirilmesi için mücadele edeceklerdir" şeklindeki yere dikkat çeker. (s. 706)

ERMİŞ s. 34 ve 35'deki söylenenlerin ikisinin birlikte ele alındığında, "Bilhassa azınlıktaki adamları bu s. 34 ve 35'teki birleştiğinde diyorum, bilhassa azınlığın konumu ne olur diyorum, Konferans kararları sonrasında?" diyerek problemini dile getirir. (s. 706)

Aynı bağıntıda, Cafer yoldaş tasarıdaki anlayışı doğru bulduğunu belirttikten sonra, sayfa 35'in sonuna şöyle bir cümlenin eklenmesini önerir:

"Bu amaçla yürütülen tartışmada da ayrı görüşte olan yoldaşların veyahut ta üyelerin eleştiri hakkı vardır."

Yoldaş, bu konmaz ise, "kararların kavratılması için yapılan tartışmada, kararlar hakkında farklı görüşte olan kimse görüşünü belirtemezmiş gibi yorumlanabilece-

ğinden", onun önünü kapatmak için böyle bir cümlenin eklenmesinden yana olduğunu belirtir. (s. 707)

Daha sonra **Derviş** yoldaş, Ermiş'in sorunu doğrultusunda, sayfa 34'e eklenmek üzere (parantezden sonra) şu cümleyi önerir:

"Eleştirisinin bütün Partiye tanıtılması hakkına sahiptir."

Bu öneriyle birlikte, Divan taslağın bu bölümünü oylamaya sunar ve bu değişiklikle birlikte bu bölüm de oybirliğiyle onaylanır.

**

3- PARTİ KONGRESİ KARARLARI ÜZERİNE TARTIŞMA İLE İLGİLİ

Bu bölümle ilgili olarak ilk **Derviş** konuşur. Konuşmasında herhangi bir kongrede karar alındıktan sonra "tartışmanın amacı değişir" şeklindeki ifadenin değişik şekillerde yorumlanabileceğine dikkat çeker. Mesela eski kardeşlerin bunu, bizim tartışmanın amacını önceden belirlediğimiz ya da belirlemek istediğimizden hareketle, buna "Dühring usulü ayrım yaratmaktır. Tartışmanın amacı önceden belirlenemez" vb. eleştiriler getirdiklerini hatırlatır. (s. 708)

Bizim tavrımızın ise, "... tartışma var, tartışma var. Kongre öncesinde yürütülen tartışmanın amacıyla, kongre sonrasında yürütülen, kongre kararlarını tanıtma tartışmasının, bunun için yapılan tartışmanın amaçları arasında değişiklikler vardır" şeklinde olduğunu, ve GDS'in bizim bu tavrımıza karşı "Dühring tipi birşey yaratmaktır ve tartışmayı engellemektir" gibi tavır takındıklarını belirtir. Devamla, Lenin'de de benzer yaklaşımların olduğunu,

"Lenin bir bağıntıda, mesela eleştiri özgürlüğünü filan tartışırken, evet eleştirinin amacının ne olması, hangi eleştiriye evet bizim ihtiyacımız olduğu, hangisine izin vereceği bağıntısında da tartış"tığını belirtir. (s. 709)

Ayrıca "Tartışmanın amacı değişir" tespitinin yanlış bir şekilde de kullanılabileceğini, böyle birşeye açık olduğunu ve buna dikkat etmek gerektiğini belirtir.

Bu konuda Derviş'in dışında **Cafer** konuşur. Cafer konuşmasında, Lenin'den örnek vererek, "belli bir özel amaçla" tartışmanın olabileceğini ve belli şartlarda tartışmanın, "kararların yeniden belirlenmesi için, Parti içinde yeniden iktidar sorununun çözülmesi, yönetim sorununun çözülmesi için, amacıyla" yapılabileceğini savunur. Ve bunun RSDİP özelinde —1906— özel bir uygulama olduğunu açıklar. Şöyle devam eder:

"Özellikle şu bilincimizde olduktan sonra; yani evet, Konferans sonrasında, kongre sonrasında alınan kararlar üzerine tartışma hakkı vardır, eleştiri özgürlüğü vardır — eylembirliğini bozmadığı sürece, kararları reddetmediği sürece, Partinin ortaya koyduğu program ve tüzük çerçevesinde bu hak bütün üyelerin hakkıdır." Bu sorunda "temel olarak anlaştıktan sonra, ben burada bu şekilde konmasında onca problem görmüyorum." (s. 709-710)

Ayrıca <u>DERVİŞ</u>, "Tabii ki tek tek yoldaşların eleştirisinin önüne engel koymak için kullanılamaz" der.

Oylamaya geçilir. Bu bölüm de oybirliğiyle onaylanır.

**

4- BU KONULARDA POLEMİĞİN GELİŞMESİ VE HATALARIMIZ ÜZERİNE

Bu tartışmada ilk söz alan **Cafer** yoldaş önce tasarıdan şu alıntıyı yapar:

> "... önce tartışılması gerektiğini, karar alındıktan sonra alınan kararın uygulama yükümlülüğünün varolduğunu klasiklerin savunduğunu ispatlayan alıntılardır. Bu alıntıların <u>yer yer</u> yanlış yorumlanması..."

Burada geçen "yer yer"in çıkartılmasını talep eder. Bunu şöyle gerekçelendirir:

> "Bu alıntıların tümünü biz şey için kullandık, yani MK, eleştiri özgürlüğü ile uygulama yükümlülüğünün çelişkili olduğunu ve yani bunların karşı karşıya konması yönünde yorumladık." (s. 711)

Merkez Komitesi'nin bu konuda hata yapmasıyla ilgili olarak yapılan,

> "MK'nın hatalarını doğru bir biçimde tespit edememesinde —burası— eski kardeş örgütlerin polemiğindeki bu konuda MK'nın gerçek hatalarına da dikkat çekilirken kullanılan tekyanlı, toptancı ve niyetler üzerine ahkam kesen tavır ve yöntemlere duyulan tepki de belli bir rol oynamıştır"

şeklindeki tespitlere ise Cafer yoldaş şöyle karşı çıkmaktadır:

> "Burada gelişme içerisinde birşey atlanıyor benim görebildiğim kadarıyla. O da şu: Yani GDS'in eleştiri yöntemi böyle de olsa, Parti içinden Recai'nin eleştirilerine rağmen de belli bir süre MK kabul etmedi. Bu hatasını görmedi. Ki bu eleştirilerde ben ne tekyanlılık, ne de niyetler üzerine ahkam kesme filan olarak görmedim, görmüyorum da."

Bu bölümün bu şekliyle kalmasından yana olmadığını belirtip, düzeltilmesini talep eder. Aynı bağıntıda **Neriman** da düzeltmeden yana olduğunu belirtir.

Aynı bölümle ilgili olarak **Mustafa** yoldaş, bu bölümün olduğu gibi çıkarılmasının kendisine daha doğru geldiğini açıklar. (s. 711)

Bu konuda **Derviş** şunları savunur:

> "Bence bu olgu tespitidir. Ve bu olgu tespiti... Ve açıktır ki yani benim savunduğum görüşlerin yanlışlığı esastır yani. Yani yanlış görüşler savunduğum için yani esası budur.
>
> Şimdi bu yanlış görüşleri uzun süre savunmada rol oynayan birtakım şeyler var. Burada o söyleniyor. Bunlar da belirli bir rol oynadı deniyor. Ve eğer diyorsa mesela MK'dan diğer yoldaşlar, yok bu rol oynamadı, ben gerçek durumun doğru tespit edilmediğini söylerim. Başkaları açısından bilemem ama, benim açımdan bu eleştirilerin yöntemleri filan belirleyici değil, burada tespit edildiği gibi, belirli bir rol oynadı. Bu noktada Parti içinden eleştiri getiren, hemen hemen aynı doğrultuda eleştiri getiren yoldaşların, ya işte biz şey getirmedik, o zaman buna rağmen niye diretildi, bilmem ne bağıntısında sordukları soruya benim vereceğim cevap şudur: GDS'ten bağımsız olarak şeyi görmemek lazımdır, bütün bu ideolojik çatışmayı. Bir yanda GDS vardır, o anlamda evet "GDS taraftarları" vardır. Bir yanda da MK vardır. Ve hatta eğer hatırlarsanız, GDS'in pozisyonlarını esasta doğru bulan arkadaşların bu konferansa özel olarak ayrı temsilci göndermeleri fikirleri bilmem ne çıktı. Neden çıktı ki bunlar? Yani belli bir çatışmada, ideolojik çatışmada, biz bu yoldaşları GDS'in pozisyonlarından ayırmadık. Sorun böyle bir sorun. Ben bu tespitlerin ille de bunun içinde kalsın vs. görüşünde de değilim. Ama ben, bu olgu tespitidir benim açımdan. Gerçek durumu yansıtan birşeydir. Ama yani belirleyici filan birşey de değildir." (s. 712)

Cafer paragrafın çıkarılmasından yana olmadığını belirttikten sonra, "Fakat burada özellikle, öncelikle bu hatayı görmemiş olmasında, bunu teorik olarak doğru görüp savunduğu gerçeği vurgulanmıyor bu paragrafta. Yani biz savunuyorduk bunu. Böyle bir tez savunuyorduk" der. <u>DERVİŞ</u>, bunun bütün dördüncü

bölümde olduğunu hatırlatır. Buna karşılık CAFER:

"Doğru, doğru, o bağıntıda geliyor. O zaman yani illa da konmasında ben diretmiyorum yani. O zaman çıkmasından yanayım yani paragrafın. Bu şekilde değil, çıkmasından yanayım" der.

DERVİŞ yoldaş, Cafer yoldaşa şu soruyu sorar: "Peki, çıkmasının gerekçesi ne? Olgu tespiti değil mi bu?" (s. 712) CAFER şöyle tavır takınır:

"Ben burada olgunun tam olarak yansıtılmadığı (görüşündeyim), demin açıkladığım nedenlerden dolayı. Ben diyorum ki, eğer olgu tespiti yapacaksak, o zaman olgunun diğer yönünü de koyalım. Yani evet, içimizde en azından iki yoldaşın getirdiği eleştirilere rağmen de belli bir süre görülmedi. Çünkü bu yazılı-çizili, belgeli olarak ortada varolan şeyler yani. Ben bu açıdan olguyu tam yansıtmadığı için karşıyım. Yoksa öbürü evet benim için de olgudur. Yani tepkici falan filan, ya da niyetler üzerine tartışmanın filan olduğu olgudur. O noktada ya öbür tarafını da koyalım olgunun, ya bütünüyle çıkaralım." (s. 713)

Bu konuyla ilgili olarak **Ali** yoldaş şöyle der:

"Bence burdaki yapılan tespit, hatalı görüşlerin uzun süre savunulmasında rol oynayan bazı şeylerin tespitidir. Başka birşey değil. Bu anlamda da çıkmasını doğru bulmuyorum. Çünkü çıkmasını şu anlamda da doğru bulmuyorum: Neden sorusuna da cevap vermek lazımdır. Neden böyle oldu? Belli rol oynayan birşey ise bu, o zaman bu da konmalıdır. Diğer arkadaşların, içimizde bulunan arkadaşların eleştirisine rağmen de olduğu hatırlatmasına karşı da şunu söylemek istiyorum: Yoldaş açıkladı. Gerçekten de o günkü durumu gözler önüne getirmek lazımdır yani. İçimizde GDS pozisyonlarını genel olarak savunan arkadaşlar sözkonusudur. Örgütsel ayrılığın tehlikesinden vs.den bahsedilmektedir filan yani o gün. Bu anlamda da GDS ve orada birtakım yoldaşlar biçiminde değil de, genel olarak GDS / MK biçimindedir durum." (s. 713)

Daha sonra söz alan **Mustafa** yoldaş, belli bir döneme kadar sorunun MK / GDS ikilemi biçiminde ele alındığının doğru olduğunu belirttikten sonra, "Ondan sonra da uzunca bir müddet bu tezi" savunmaya devam ettiğimiz tespitini yapar.

"Mesela ben belli bir dönem sonra, bu konudaki MK olarak yaptığımız yanlışlığı kavradığım halde, uzunca bir zaman MK olarak düzeltmedik. Ben kişi olarak düzelttim ama MK olarak düzeltmedik.... ... artık GDS / MK ... ikilemi bir anlamda kalkmıştı"

tespitlerine bağlı olarak, gelişmelerin tam olarak yansıtılmasını talep eder. (s.713)

Bu bağıntıda ALİ yoldaş MUSTAFA'ya şöyle bir soru yöneltir:

"Yoldaş, hatanın sürdürülmesi belgelerde yeniden yeniden yazma biçiminde bir sürdürme mi, yoksa belge orda duruyor, aradan vakit geçmiş, yeniden o konuyu ele almadığımız için bir tavır takınmama anlamında sürdürme mi?" (s. 713)

Bu soruya MUSTAFA şu şekilde tavır takınır:

"Mesela Cafer yoldaşla aynı organda çalıştığımızda eleştiri getirdi. Hatta birkaç organ toplantısında tartıştık bunu. Belirli bir zaman sonra, doğruluğu sonucuna ben kendim de vardım. Ama uzunca bir zaman da o parti hücresindeki sekreter yoldaş mesela varmadı. Yani sadece belgenin bir kıyıda kalması anlamında değil, onun ötesinde bizzat belge tartışmaya sokulduğu halde de düzeltmedik. Yani olgu bu." (s. 714)

Daha sonra, **Cafer**'in önerisine bağlı olarak, 38. sayfanın ilk paragrafındaki (Bkz. s. 132, 5. paragraf) "yer yer" sözcükleri silinir, en son paragrafın altına ise: "Bu tepkici tavır, kendi saflarımızdan gelen doğru

eleştirilerin ciddi bir şekilde ele alınıp, hataların aşılmasında doğru bir biçimde kullanılmamasında, ve hatada bir süre daha direnmede de kendini göstermiştir" eklenir.

Divan bu bölümü bu şekliyle oylamaya sunar ve oybirliği ile onaylanır.

*

5- ESKİ KARDEŞ ÖRGÜTLERIN BU BAGINTIDAKİ TARTIŞMA İÇİNDE SAVUNDUKLARI BAZI YANLIŞ TEZLER

Bu bölüm üzerine herhangi bir tartışma olmaz, düzeltme önerisi vs. gelmez. Sunulan karar tasarısı oybirliğiyle karar haline gelir.

*

II. TKP/ML(B) MK'NIN İKİNCİ PARTİ KONFERANSI VE TKP/ML(B) MK'NIN BÜROKRATİK PLANI BÖLÜMÜ ÜZERİNE

Bu bölümde önce DERVİŞ'in sunduğu karar tasarısı üzerine tartışılır, tartışmanın gelişmesi içinde MUSTAFA ve CAFER yoldaşlar Derviş'in sunduğu karar tasarısı üzerinde belli değişiklik önerileri —ekleme/çıkarma şeklinde— ile alternatif bir karar tasarısı sunarlar. Bu konuda tartışmalar şöyledir:

Cafer alternatif karar tasarısı ile ilgili açıklamalarda bulunarak tartışmaya sunar. Karar tasarısı şöyledir:

"İkinci Konferansa sunulan karar tasarılarında, ve özellikle de örgütlenme ile ilgili karar tasarısında, bürokratik bazı hata ve sapmalar sözkonusudur. Konferansımız bu konuda İkinci Konferansta kardeş örgüt temsilcilerinin getirdiği temel eleştiriler hakkında çoğunlukla şu değerlendirmeleri yapmıştır:

— Bürokratik plan tartışmasında: GDS'li, örgütlenme ile ilgili karar tasarısı hakkında, "Buradaki esas sorun, bu karar tasırısının tümünün yanlış bir ideolojik planın... bürokratik bir planın... sonucudur" tespitini yapıyor. (s. 126)

O bu tespitini tek tek belli eleştirilere dayandırıyor. Onun tek tek getirdiği eleştiriler hakkında bizim bugünkü değerlendirmemiz şöyledir:

- Örgütlenme ve kadrolar bölümünde, "Bu örgütlenmede en üstte MY vardı" tespitine getirilen eleştiri, zorlama bir eleştiridir. Bu tespit ne yanlıştır, ne de bürokratiktir. Burada iki konferans arasında en yüksek organdan sözedildiği açıktır. (s. 129)
- "MY'nin dışında herhangi bir parti kademesi yoktu." (s. 130) Bu tespitin gerçeği yansıtmadığı tespiti, ve bunun ardında yatanlar üzerine söylenenler, daha önceki zorlama eleştirinin devam ettirilmesidir.
- Üyelik konusunda "açık bir şekilde hücrelerin demokratik haklarının ne olduğunun ortaya konmadığı" eleştirisi doğru bir eleştiridir. Açıktır ki bu hata demokratik merkeziyetçilikten uzaklaşma anlamına gelmekte ve bürokratik bir uygulamaya izin vermektedir. Bu anlamda buradaki hatayı "bürokratik bir hata" olarak değerlendiriyoruz.

- "Örgütlenme Üzerine" başlıklı karar tasarısının a) bölümüne getirilen, "bütün yetkiyi merkeze verme" ifadesinin yanlış bir ideolojik planın göstergesi olduğu tespiti de doğru bir tespittir. Çünkü Tüzüğe kesin olarak dayanılacağının belirtilmediği, yeni kurulacak hücrelerin hakları ve hücrelerde parti üyelerinin haklarının açıkça vurgulanmadığı koşullarda, bütün yetkinin merkeze verilmesini Konferanstan talep etme bürokratik bir yaklaşımdır.

  İkinci cümledeki "köklü kopma" ifadesine getirilen eleştiri zorlama bir eleştiridir. (s. 131)

  "Kısa süre içinde" ifadesine getirilen "tam da bürokrat dil" eleştirisi, ciddiyetten uzak, zorlama bir eleştiridir.

- "Bir döküman ele alınmakta, fakat dökümanda neyin savunulduğu, neyin savunulmadığı tema olarak ortaya konmamaktadır. Bu da bürokratik yaklaşımdır" (s. 131) tespitinin birinci bölümü olgu tespitidir. Doğrudur. İkinci bölümde yapılan "bürokratik yaklaşım" tespiti, bu tespiti yapanın bürokratik plan genel değerlendirmesini ispatlamak için nasıl zorlandığının bir belgesidir. Bizim bildiğimiz bürokratizm, "kararnamelerle yönetme, yönlendirme"dir. Bürokrat her zaman dayanabileceği kesin, yazılı belge, kararname ister.

  Kesin, berrak olmayan, yoruma açık kararnameler, emirler, direktifler, yazılar "bürokratik bir yaklaşım"ın ifadesi değildirler. Ama amaç "bürokratik plan" tezinin ispatı olunca, bürokratik yaklaşım birdenbire berrak olmamanın, muğlak ifadelerin karşılığı oluveriyor GDS'in gözünde.

- e) maddesinde demokratik merkeziyetçilik ilkesinin konmamış olduğu bir olgudur. Yeni bir örgütlenmemin planlandığı, bunun için yeni karar tasarılarının ortaya konduğu, geçmişte var olan tüzükte işlerlik bölümüne sadece "dayanılabilir" dendiği koşullarda, demokratik merkeziyetçilik ilkesinin konulmaması, yukarıdaki hatalarla da birleştirildiğinde, kesinlikle bürokratik bir hatadır.

"Örgütlenme Üzerine" karar tasarısında ortaya koyduğumuz bu hataların kendi içinde mantıki bağları olduğu açıktır. Denebilir ki, bu hatalar Tüzük'e "dayanılabilir" yerine "dayanacağız" denseydi ortadan kalkardı. Evet, Tüzük yardımcı bir belge olarak ele alınmasa da "temel belge" olarak alınsaydı, ve ona "dayanacağımız" kesin belirtilseydi, yukarıda sayılanların hata olduğunu söyleyemezdik.

İşte tam da bu bağıntıda neden Tüzük'e "dayanılabilir" ifadesinin kullanıldığı sorunu gündeme gelmektedir. Merkez Komitesi çoğunluğunun sunduğu karar tasarısında bunun bir "İFADE BOZUKLUĞU" olduğu belirtilmektedir.

Biz bu açıklama ile kesinlikle hemfikir değiliz. II. Konferansa sunulan "Örgütlenme Üzerine" karar tasarısı incelendiğinde, Tüzüğün yardımcı belge olarak ele alındığını, bunun tamamen mantıklı olduğunu, bu anlamda "dayanılabilir" ifadesinin bu durumu yansıtan bir ifade olduğunu söylüyoruz.

Biz "Örgütlenme Üzerine" başlıklı karar tasarısında tespit ettiğimiz yukardaki hataları "Çizgimiz ve Disiplin Anlayışımız" başlıklı belgede Parti içinde genel tartışma konusu olmayan konularda Parti üyelerinin nasıl davranacakları hakkında söylenenlerle birleştirdiğimizde, TKP/ML dönemindeki hatalarla bağını kurduğumuzda, ortaya niyetten, istekten bağımsız olarak "bürokratik bir plan" çıktığını görüyoruz.

Biz açıkça vurgulamak istiyoruz ki, böyle bir planın yazılmış olunması, bunu yazan yoldaşın ve onaylayan, Merkez yönetime eleştiri getirmeyen diğer yoldaşların bilinçli olarak "bürokratik bir plan" yaratmak istedikleri, Partimizi bu temelde yozlaştırmak istedikleri demek değildir. Biz bürokratik plandan sözederken, ortaya konan belgelerin taşıdığı hataların kendi iç bağıntısı olduğundan ve uygulanması halinde —düzeltilmediği sürece— böyle bir sonuca varacağını belirtmek istiyoruz.

II. Konferansımıza sunulan "Örgütlenme Üzerine" başlıklı karar tasarısındaki hatalar, eleştirildiği anda görülmüş ve düzeltilmiştir. Bu anlamda bu hataları-

mızın Konferans sonrası devam ettiği veya pratiğimizde de uygulandığı şeklinde bir anlayışı kesinlikle reddediyoruz."

Bundan sonra getirilen eleştiriler GDS tarafından da bürokratik hata, ya da sapma olarak değerlendirilmiyor.

GDS bürokratik plan tezini bir de "Çizgimiz ve Disiplin Anlayışımız" başlıklı belgede Parti içinde genel tartışma konusu olmayan konularda Parti üyelerinin kendi görüşleri konusunda nasıl davranacakları hakkında söylenenlere dayanarak ispatlamaya çalışıyor. Bu noktada gerçekten de bürokratik bir hata sözkonusudur.

...

Tartışma belli bir noktadan itibaren 1 No. tarafından niyet üzerine tartışmaya dönüştürülmüş; o, "bürokratik plan" ifadesinin ancak bir tek şekilde yorumlanabileceğini ve kardeş örgütlerin esasında bürokratik plan tespitleri ile bizim bürokratik bir yapı yaratmak istediğimizi anlatmak istediklerini belirtmiştir. (s. 139)

Kardeş örgütler adına konuşanlar, bürokratik plan kavramının içeriği 1 No. tarafından niyeti de kapsayacak şekilde doldurulduktan sonra da, bu konuda hiçbir itiraz getirmeden, "bürokratik plan" kavramını ısrarla kullanmaya devam etmişler; ve fakat niyet konusunda açık birşey (ne olumlu, ne de olumsuz) söylemekten kaçınmışlardır.

...

GDS sıkıştığı noktada son değerlendirmesinde bürokratik plan tespitinin yalnızca 4 sayfalık karar tasarısı tek başına ele alındığında, onun için geçerli olduğunu belirtmiştir. (s. 159)

Konferans sonrasında yazdıkları değerlendirme yazısında ise TKP/ML(B) MK'nın 10 aylık teori ve pratiğinin bürokratik olduğu genel tespitini yapmaktadırlar. Bu onların Konferans sırasında aslında vardıkları birçok sonucu açıkça ortaya koymadıklarının bir ifadesidir.

Burada üzerinde durulması gereken bir konu, eski kardeşlerin bilinçli olarak II. Konferansa sunulan belgelerin, bugünkü TKP/ML(B) MK'nın belgeleri olmadığını bildiği halde, o günkü MY'nin belgeleri olduğunu bildiği, evet bu MY içinde Spartakus saflarında olanların da bulunduğunu bildiği halde, TKP/ML(B) MK'nın bürokratik planından sözetmeleridir.

Bu önce olguların çarpıtılmasıdır. Yöntem olarak Marksizm-Leninizmle ilgisi yoktur. İkinci olarak da bu, gelişmeyi, değişmeyi reddeden, kişileri dün ne savunuyorsa, bugün de aynı şeyi savunmak zorunda imiş gibi gören-gösteren, anti-diyalektik, idealist bir yaklaşımın işaretidir."

CAFER yoldaş devamla, konuşması içinde değişiklik gerekçelerini anlatır. İkinci Konferansa sunulan "Çizgimiz ve Disiplin Anlayışımız" başlıklı tasarıyla ilgili olarak,

"Bu plan mutlaka partiyi yozlaşmaya götürür, bu demek değildir. Çünkü, evet böyle bir plana rağmen Marksist-Leninistler yönetimde ise, bunun yanlışlığını görebilirler, bu ihtimaldir ve düzeltebilirler. Marksist-Leninist bir yönetim ise görebilirler! Ama göremedikleri sürece; bu planı harfiyen uyguladıkları anda, ortaya gerçekten de örgütsel alanda da bir yozlaşma ve bürokratizm çıkmak zorundadır" tespitini yapar. (s. 717)

Mustafa, esas olarak Cafer'in söylediklerine katıldığını belirttikten sonra, sorunun istek ve niyetten bağımsız olarak ele alınması gerektiğini; ve böyle ele alındığında, adı geçen belgede söylenenler ne ise, onu öyle adlandırmak gerektiğini söyler. (s. 717-718)

Derviş, bu sorunun niyet tartışmasından bağımsız olarak ele alındığında,

"... bütün sorunun özünün gelip düğümlendiği yer, tüzükle ilgili olarak yapılan tespitin, ve o noktada yapılan yanlışın nasıl değerlendirildiği soru-

nuna bağlanmaktadır. Eğer tüzük hakkında yaptığımız tespit, kendi içinde, tüzüğün işleyiş kuralları ile ilgili bölümünde, demokratik merkeziyetçilik filanla ilgili, varolan görüşleri kökten reddetme anlamında bir ifadeyse burda söylenenler, esası buysa düşüncenin, o zaman evet bunun olmadığı şartlarda, gerçekten ona dayanılmasının reddedildiği, sorunun bu noktada olduğu şartlarda , hepsini birleştirdiğimizde, bürokratik bir plan, bürokratik bir tasarım —objektif olarak belgeye— diyebilirsiniz" der. (s. 719)

Aynı bağıntıda,

"... bizzat bu kararla, diyelim bu karar olduğu gibi geçti, bu karara dayanarak Marksist-Leninist bir yönetim, bal gibi demokratik merkeziyetçilik ilkesini uygular, üyelerin haklarını garantiye alır, alabilir. Yoldaşlar yalnızca "dayanılabilir"in dayanılmaz yanını alıyorlar. "Dayanılabilir" dayanılmaz'ı da içerir, dayanılır'ı da içerir! Dayanılmaz'ı alıyorlar. Eğer dayanılmazsa, evet bunlarla birlikte bürokratik yapı çıkar. Ama "dayanılabilir"in dayanılır yanı da vardır. Ve kimse ona dayandığı için, sen nasıl dayanırsın! diyemez, bu karara göre. Sorun, tartışma bağıntısı böyle bir sorundur" der. (s. 721)

Cafer, önce "tüzüğe dayanılabilir" demekle, "tüzük içerisinde yer alan demokratik merkeziyetçilik ilkesinin bizim için problemli olduğunu söylemek değildir" diye bir açıklama yapar.

Devamla, anlatmak istediği şeyin, tüzüğe dayanıldığı noktada kararın düzeltildiği anlamına geleceğini, ya da kararda eksik olan şeylerin tüzüğe dayanılarak tamamlanmaya çalışıldığı, bunun başka türlü yorumlanamayacağını anlatır. Bu anlamda da yolda, esasında Derviş'in söylediği şeyle, kendi söyledikleri arasında bir fark görmediğini söyler. (s. 722-723)

Mustafa önce bu karar tasarısının ortaya çıktığı şartlarda, örgütlenme konusunda problemlerin olduğunu, ortaya konulan örgütlenme şemasının bu problemleri çözmeye çalışan bir şema olduğunu, bunun belgeleri inceleyenler tarafından rahatlıkla görülebileceğini belirtir. Yoldaş bunun böyle olduğunu ayrıca, varolan tüzüğe rağmen, örgütlenmeyle ilgili böyle bir karar alınmak istenmesinin de gösterdiğini belirtir.

Devamla, karar tasarılarının "... tam da bu problemleri çözmek için" ortaya çıktığını söyledikten sonra, "bu bağıntıda dayanılabilir ifadesinin" esasta olumsuzu temsil ettiğini söyler, tartışma bağıntısında. Ayrıca yoldaş, eleştiri getirildiğinde, ve bizim problemi görmemize bağlı olarak hatamızı düzelttiğimizi söyler. (s. 723-725)

Derviş, kendisinin problem yoktu vs. demediğini söyledikten sonra, "Dediğim, hangi noktalarda problem olup olmadığıdır" der ve tüzükle ilgili olarak, a) siyasi noktalarda, b) örgütlenme şeması ile ilgili olarak, "her hücre sekreterinin, bir üstteki hücrenin üyesi olması" noktalarında problemlerin olduğunu, ve bundan dolayı yardımcı belge olmalıdır, ya da dayanılabilir dendiğini belirtir. Ve bu bağıntıda böyle bir ifadelendirmenin formülasyon hatası olduğunu ve gerçek durumun ifadesi olmadığını söyler.

Neriman, kendi pozisyonunun bilindiğini ve kendisinin Mustafa ve Cafer'den ayrı gerekçelendirmesinin olduğunu söyledikten sonra, "Ben hataları gerçek anlamda aşabilmek için bunun bürokratik bir tasarım, bürokratik plan olarak adlandırılmasının doğru olduğunu düşünüyorum" der. Yoldaş devamla, Derviş'in dedikleriyle ilgili olarak, dayanılabilir kavramının muğlaklığından hareketle, bunun hatalı görüşlere de dayanak olabilecek bir ifadelendirme olduğunu, herkesin işine gelen yere dayanıp işine gelmeyen yere dayanmayacağı şeklinde yorumlanabileceğini ve Derviş'in bunu görmediğini söyler. (s. 726-727)

Yoldaş, Mustafa ve Cafer'in önerisini destekleyeceğini belirttikten sonra, bu yoldaşların yazılarındaki, "bu şeyi yazan ve destekleyen yoldaşlar" şeklindeki bir ifade ile ilgili olarak bir problemi olduğunu ve eğer bu yönlü bir tespit yapılacaksa, bunun açık yapılmasını, yani, "Birincisi, yazan, ikincisi MY, üçüncüsü bütün parti şeklinde konmalıdır sorun" der. Ve kendisi için sorunun,

bu hataların adlandırılmasında ideolojik ağırlık meselesi olduğunu söyler. (s.727)

Ali yoldaş önce II. Konferansa atıfta bulunarak, orada tartışma bağıntısında GDS'in açıkça "Bizim senin (1 No.) ve diğer yoldaşların niyetinden herhangi bir kuşkumuz yoktur" diyerek bunu tartışmanın dışına atmamalarının, tartışmanın özsel noktalarda yürümesini engellediğini, kendisinin bunu kötü niyet olarak değerlendirdiğini ve kendisinin bu şekilde bir tartışmayı reddettiğini, ve fakat özsel noktalarda bürokratik hatalar yapılacağı, yapıldığı konusunda görüşlerini daha önce belirttiğini, ancak çok fazla açık şeyler söylemediğini belirtir. Yoldaşların getirdikleri eleştirilerin önemli hatalarımıza işaret ettiğini ve gelinen yerde tartışmanın tüzükle sınırlı hale getirilip konulduğunu belirttikten sonra, hataların daha derinde olduğunu söyler. Yoldaş devamla, hatalarla ilgili olarak, Mao'yu kaşla göz arasında klasiklikten çıkartma; ideolojik-teorik sorunların bazı yoldaşlar arasında paylaştırılarak çizgi oluşturulması, ve "parti içinde ideolojik-siyasi mücadelenin sürdürülmesinin önünü kapatan ve bunu formülleştiren hatalarımızda", girişimlerimizde aranmalıdır der. Ayrıca yoldaş, "Çizgimiz ve Disiplin Anlayışımız"adlı belgede de sunulmuş olan, alelacele çizgi oluşturma güdülerinde aranmalıdır filan" dedikten sonra, kendisinin bunu niyet anlamında değil, yaklaşım olarak söylediğini belirtir. /s. 727-728)

Tüm bunlara bağlı olarak, bizim niyetimizden bağımsız olarak bir bürokratik plandan, bir bürokratik sonuçtan bahsetmenin mümkün olacağını söyler. Ve yoldaş başından itibaren konuşmalarında hiçbir şekilde kendini bu hatalardan ayırmadığını, şu ya da bu şekilde mutlaka kendisinin de sorumluluk taşıdığını söyler.

Yoldaş son olarak Neriman'ın getirdikleriyle ilgili, Neriman'ın bundan önceki sorduğu bir soruda da, esasında bildiği bir konuda, MK içinde kim mücadele etti? filan diye bir sorduğunu hatırlattıktan sonra, Neriman'ın bu soruyu, Derviş'e gelen "ağır eleştirilere karşı onun olumlu yönünü öne çıkartmak için bu soruyu sormuştu" dedikten sonra, Neriman'ın son getirdiği teklifin de Derviş'in hatasının ağırlığını örtme yönünde bir teklif olduğunu belirtir, şöyle devam eder:

> "Eğer yoldaş bütün çalışması boyunca çizginin esas üreticisi olma durumunda, bu anlamda uygulamada da baş sorumlu olma durumundaysa, bu noktadaki hatada da, hatanın ağırlığı konusunda bence payına düşeni almak zorundadır. Diğer yoldaşların —geçmiş dönemi hatırladığımızda— pozisyonları —bu da esasında bizim bürokratik hatalarımızın sonucu olan bir durumdur— sallabaş durumunda olmaktan başka birşey değildi. Bir hatayı dağıtırken, bu yoldaşların o durumunu, o duruma gelişteki bizim rollerimizi de koymak durumundayız." (s. 729)

Faruk yoldaş bu sorunla ilgili olarak önce, GDS'in ya da bir bütün olarak eski kardeşlerin tartışmada açıkça niyet tartışmasını dışlamadıklarını belirttikten sonra, bundan bağımsız olarak, bizim çok önemli bürokratik sapmalarımızın olduğunu, bunların çok açık bir şekilde kendisini gösterdiğini belirtir. Devamla, tartışılan en önemli noktalardan birinin bu bağıntıda tüzükteki, tüzüğe dayanılabilir şeklindeki nokta olduğunu söyledikten sonra, eğer tüzüğe dayanılacaksa, buna rağmen tasarıda örgütsel işlerlikle ilgili şeylerin yeralmasının gereksizliğini, zira tasarıda yeralan örgütlenme ile ilgili şeylerin tüzükte var olduğunu belirtir. Daha sonra yoldaş, sorunun o dönemde varolan problemlerden ve örgütlenme perspektifimizden ayrı ele alınamayacağını belirtir, "ifade bozukluğundan çok, evet bu örgütlenme perspektifiyle, bizzat bu ifade bozukluğu değil de, varolan sorunun, varolan durumumuzu yansıtan bir ifade"nin kendisini ortaya koyduğunu söyler. (s. 730)

Yoldaş, sözkonusu planın o şekliyle de karar olarak geçse bile, Marksist-Leninistlerin yönetimde olması halinde bürokratlaşmaya götürmezdi vb. şeklinde bir tartışmanın da aslında tartışmayı niyet tartışmasına götürebileceğini, kendisinin her türlü niyet ve istekten bağımsız olarak değerlendirdiğinde, "evet bürokratik bir plan" denilebileceğini söyler. (s. 730)

Cafer yoldaş, önce kendi sundukları karar tasarısının kendisini esas olarak

II. Konferanstaki tartışma ve bu tartışma bağıntısında bürokratik tasarım mı değil mi tartışmasıyla sınırladığını, bunun MK çoğunluğu olarak sunulan tasarının da kendisini aynı çerçeve ile sınırladığından kaynaklandığını, ancak kendi tasarılarında bu bağıntıda kendilerinin işaret edip bıraktıklarını söyler. Ayrıca yoldaş bu konudaki hatalarımızın geçmişi bağıntısında esas olarak görüşlerinin Ali yoldaşın görüşleri çerçevesinde olduğunu, kendilerinin bürokratik plan tespiti ya da eleştirisi getirirken, kendilerini sadece tüzükle sınırlamadıklarını, geçmiş hatalarla da bağların olduğuna dikkat çektiklerini belirtir. Tartışmanın dönüp dolandığı yerin, yeni bir örgüt kurma isteğimize bağlı olarak ve onun için karar tasarıları sunduğumuz, ve bu anlayıştan hareketle tüzüğün yardımcı bir belge olarak ele alındığını, bütün mantığın bu olduğunu, ancak buna rağmen tüzüğün yardımcı bir belge olarak ele alınmasının ifade bozukluğu olduğu iddiasında diretilmesinin yanlış olduğunu söyler. (s. 732)

Neriman'ın önerisi ile ilgili olarak, yoldaşın isteğinden bağımsız olarak, MY'nin de, Partinin de onaylamış olduğunun olgu tespiti olduğunu, ancak bundan öncelikle ve ağırlıkla yazan yoldaşın sorumlu olduğunu, bunun da olgu olduğunu vurgular.

Ayrıca Ali yoldaşın söyledikleri bağıntısında,

> "Özellikle o dönemde parti üyelerinin tümü değil ama, MY içerisinde yer alan yoldaşların ben tümü için 'sallabaş' olarak değerlendirilmesinden yana değilim. Sınırlama yapılmasından yanayım. Çünkü bildiğim kadarıyla yönetim içerisinde yeralan birtakım yoldaşlar, evet gerçekten fikir üretebilecek durumdadırlar, o dönemde de. Mesela 13 No., parti üzerine tamamen alternatif bir çizgiyle gelebilecek düzeyde birisidir. Bu noktada hata bence yoldaşların sadece 'sallabaş' olması filan değil, veyahut ta esası bu değil. Ben yönetim için söylüyorum bunu. Ciddi bir şekilde bunların üzerine kafa yormama filan olarak görüyorum ben. O sonuçta pay, ağırlık olarak yazan yoldaşındır, bu kesindir benim için" diyerek konuşmasını bitirir. (s. 732-733)

İrfan önce Ali yoldaşın konuşmasına-değerlendirmesine atıfta bulunarak, yoldaşın bu konudaki hatalarımızın geçmişle bağıntı içerisinde ele alınması ve geçmişle ilgili verdiği örnekleri de hatırlattıktan sonra şöyle der:

> "Bence bu önce metot olarak kesinlikle yanlıştır. doğru bir metot değildir. Bunu kavramamız lazım. İkincisi, yapılan hatanın neye bağlı olarak yapıldığını, ayrımı yapmak zorundayız, ki ben şimdiye kadar hep böyle gittiğimizi biliyorum. Yani hangi bağıntıda, nasıl doğrulardan sapıldı, nasıl, neden yanlışlar yapıldı. Bütün bu yapılan hataları, bu bağlar içinde ortaya koymazsak, yoldaşın çizdiği o mozaik yanyana getirdiğimizde bir resim gösterir dediği şey hiçbir şeye yaramaz hale gelir bence." (s. 733)

Devamla yoldaş, Derviş'in sunduğu karar tasarısıyla ilgili olarak, 41. sayfadaki 5. paragrafın ya hepten çıkartılmasını, ya da değişik formüle edilmesini talep eder, bu şekliyle bu karar tasarısını doğru bulduğunu, desteklediğini söyler.

Son olarak tartışmanın bir nokta üzerinde, tüzük üzerinde yükseldiğini tespit eder ve tüzüğe "dayanılabilir" yerine dayanıyoruz denseydi, problemin ortadan kalkacağını, bütün eleştirinin bunun üzerinde yükseldiğini, alternatif karar tasarısının da bu temel üzerinde yükseldiğini ve onu doğru bulmadığını söyler. (s. 734)

Derviş, önce Ali yoldaşın ileri sürdüğü 'sallabaşlık' ya da her denileni onaylama bağıntısında, geçmişle ilgili, gerçek durumun böyle olmadığını, hatta yer yer doğru görüşlere karşı gelindiğinin de olduğunu, bunun örneklerinin vs. olduğunu söyler. (s. 734) Şöyle devam eder: "Bugüne göre çok daha az eleştirici bir yaklaşım vardı. Ama kesinlikle yani sorun durumumuzun 'sallabaş' biçiminde değerlendirileceği bir durumda değildi."

İrfan'ın önerisi bağıntısında, yoldaşın çıkartılmasını ya da düzeltilmesini önerdiği paragrafla ilgili olarak, sözkonusu paragrafın somut bir tartışma bağıntısına cevap verdiğini, bu anlamda da karar tasarısının esasına ilişkin birşeyi değiştirmeyeceğini, bu anlamda da çıkarılmasında bir problem görmediğini söyler. (s.734)

Yoldaş konuşmasını şöyle tamamlar:

"Onun dışında bir de sorun kesinlikle şöyle görülmesin: Bürokratik tasarım ya da plan diyen yoldaşlar, bunun eskiyle bağ içinde olduğunu söyledikleri için böyle diyorlar; buna karşı çıkanlar ise esasta yani belli bir anlamda bunların bağsız (bağsız; kimse bunu söylemedi ama, ben bunu söylemeyi gerekli görüyorum belgeler açısından), yapılan hiçbir hatanın, bir noktada yapılan hatanın, daha önce aynı benzer noktalarda yapılan hatalardan bağımsız olabileceği mümkün değildir." (s. 735)

Bu bağıntıda tekrar söz alan **Ali** yoldaş, önce 'sallabaş'lık deyiminin yanlış şekillerde yorumlandığına dikkat çektikten sonra, "Ben bununla varolan bir durumu yansıtmak, bu durumda sorumluluk konusunda yöneticilerin rolünün önemli olduğunu göstermek istedim. Hiçbir biçimde yoldaşları küçümseme, karalama,... herkes koyun sürüsü gibidir filan şeklinde anlatmak istemedim" der. (s. 735)

Derviş yoldaşın verdiği örneğin bir olgu tespiti olduğunu belirtir, konuşmasını şöyle bitirir:

"Fakat derinlemesine soruna yaklaştığımızda, bu sonucu esasında öncelikle bizim yaratmış olduğumuz da görülecektir. Örgütsel ayrılık, herhangi bir siyasal tercih, teorik bir sorunda tercihten daha önemli, çok daha hayati bir noktadır. Ve bu bizim yoldaşları ayrılığın bilincine, siyasal ayrılıkların bilincine vardırarak, bunun bilincine erdirmediğimizi gösterir. Bu noktada ben yoldaşa şunu hatırlatmak istiyorum: Sadece burada değil, bundan daha önemli, ideolojik bakımdan da belli ölçüde yakın yoldaşlara da, ayrılık fikrini kabul ettirememiştir yoldaş! Ama neden? Çünkü siyasal ayrılığın, çelişmenin derinliğini o yoldaşlara gösterme konusunda yetersiz kalınmıştır da onun için.

Eğer yoldaşlar onun bilincine bizim varmış olduğumuz ölçüde varabilmiş olsalardı, aynı örgütsel ayrılık fikrine zorunlu olarak onların da ulaşabileceğini düşünüyorum. Dolayısıyla bu örnek tam sorunu çözebilen bir örnek değildir." (s. 735)

Bu bağıntıda **Neriman** yoldaş, tek tek yoldaşlar üzerine yapılacak tartışmada, bu tartışmanın daha geniş ele alınmasından yana olduğunu belirtir. Şöyle devam eder:

"Benim bu karar tasarısına ek önerimle ilgili olarak, yapmak istediğim şuydu: Olgunun tespit edilmesi gerekli. Yani bu şekilde konduğunda, benim önerdiğim biçimde konduğunda, kesinlikle bir olgu tespiti yapılıyor. Ve hatanın nasıl bir hata olduğu tespiti yapılıyor. Anladığım kadarıyla Ali yoldaş, bu olgu tespitiyle, Derviş'in hatalarının üzerini örtme işinin yapıldığını, buna hizmet ettiğini böyle birşeyin —anladığım kadarıyla, doğru anladıysam— getirdi. Ama bunu ispatlamadı. Benim sorunum bu değil. İkinci Konferans öncesinde esas hatanın ne olduğu konusunda bence derinlemesine değerlendirme yapmamız lazım. Parti tarihinin değerlendirilmesi bağıntısında. Bunu yani ilerki dönemde yapmak lazım." (s. 735)

Burda **Ali** yoldaş şöyle bir açıklama yapar:

"Ben yoldaşın önerisini değerlendirirken, bu olgu tespiti yapılmasın diye hiçbir şey söylemedim. Yalnızca, ayrımsız bir şekilde konulmasına karşı olduğumu belirttim. Çünkü ayrımsız olduğu şartlarda, diğerinin üstü örtülecektir. Bu niyetten bağımsız bir olaydır." (s. 736)

Tartışmanın geldiği bu yerde <u>DİVAN</u>, yeterli olduğu ve esasa ilişkin yeni birşeyin gelmediğinden hareketle, şimdiye kadar tavır takınmayan yoldaşların tavır takınmalarını, ya da varsa itirazlarını getirmelerini, ondan sonra oylamaya geçileceğini belirtir.

Leyla, bu tartışma içinde kendisi için daha önce olmayan problemlerin ortaya çıktığını belirtir:

"Biz bunu hücremizde tartıştığımız dönemde de, ne zaman bürokratik plan denir sorusuna şu cevabı vermiştik: Bürokratik plan altında muhakkak bilinç şeyi yatmaktadır. Ki konferansta da gerçekten de böyle olmuştu. Konferansta 1 nolu yoldaş, bir bürokratik planın her zaman bilinçli birşey olduğunu ortaya koydu. Ve GDS'li arkadaşlar buna hiçbir itirazda bulunmadılar, ve ona rağmen dediler: Bu bürokratik bir plandır. Ve bu şekilde ben bugüne kadar bunu bürokratik plan olarak adlandırmayı her zaman reddettim. Zira dedim, kesinlikle bunun ardında böyle bir niyet yattığını düşünmüyorum. Kesinlikle ispatlanabilecek birşey yoktu.

Ancak şu benim için açıktı: Yapılan belli bürokratik hatalar vardı. Ve bu bürokratik hatalar ardında, belli bir bağıntısı da vardı, birbirinden bağımsız, tesadüfi şeyler değildir. Ve geçmişteki yapılan hataların belli bir bağıntısı da vardı. Şimdi gelinen aşamada, burada bürokratik plan adı koymak isteyen yoldaşlardan hiç kimse, bunun niyet şeyi olduğunu savunmuyorlar. Hatta kesinlikle diyorlar, bunun niyet ile alakası yok. Yani bu şekilde benim için belli problemler oldu"

diyerek, bu durumda çekimser olarak oy kullanacağını belirtir. (s. 736)

Ermiş bürokratik plan konusuyla ilgili olarak şunları söyler: "Benim görebildiğim, esas sorun, hem önderliğin hem de kadroların siyasi geriliğinden oluşuyor temel, bence burdan ortaya çıkıyor." Yoldaş devamla, "Hakikaten bürokratizme karşı mücadelenin en sağlam temeli, parti içerisinde yani, kadroların siyasi bilincinin geliştirilmesi, bağımsız yargı gücünün geliştirilmesi" gerektiğini söyler, şu an, eski durumumuza göre bunun daha sağlam temellerinin olduğu tespitini yapar.

Yoldaş ayrıca sözkonusu tasarıyı önceden düşünülmüş bir plan vs. olarak görmediğini açıkladıktan sonra, Mustafa ve Cafer'in sundukları tasarının lehinde tavır takınır.

Selami, tartışılan konuda MK çoğunluğu adına sunulan karar tasarısını destekleyeceğini belirtir.

DİVAN tasarıları oylamaya sunmadan önce, oylamanın yöntemi üzerine karşılıklı tartışılır. Sonuç olarak iki karar tasarısı ayrı ayrı oylamaya sunulur.

Oylama sonucu Mustafa ve Cafer'in sundukları tasarı %40 red oyuna karşılık, %60 oyla kabul edilir. (s. 742)

Derviş'in sunduğu karar tasarısı ise %30 evet, %60 red, %10 çekimser oy ile reddedilir.

*

1- İKİNCİ KONFERANS ÖNCESİNDE İDEOLOJİK ALANDA HAKİM OLANIN LİBERALİZM OLDUĞU GENEL TEZİ TEKYANLI VE YANLIŞTIR

Bu konuda ilk olarak, **Derviş**'in sunduğu karar tasarısı üzerinde, tasarının 42. sayfasında (Bkz. s. ,) yeralan son iki paragraf üzerine tartışılır.

Bu bağıntıda **Cafer**, bu iki paragrafın; bu paragraflarda söylenenlerin tartışmaya yeni birşey katmadığı, ve daha önceden de "kardeşlerin kongre öncesi, kongre sonrası kararları ile ilgili tavırları mahkum ettiğimizi, reddettieğimizi" vurguladığımız gerekçesiyle çıkarılması yönünde tavır takınır.

Sayfa 43'te 2. şıkkın ilk paragrafı ve b) ve c) şıkkının 2. paragrafının düzeltilmelerini önerir. Gerekçesi şöyledir:

"Çünkü burada şöyle bir problem görüyorum: Sanki kardeşler Tüzüğe dayanılabilir ifadesini kullanmamız, işte kesinlikle dayanılamaz demiş olmak gibi, bizim öyle bir iddiada bulunmuş olduğumuz temelinde eleştiri getirmişler gibi eleştiriliyor."

Oysa eski kardeşler bizi eleştirirken, "Tam tersine böyle muğlak bir ifade kullanılmış olmasını..." eleştirdiklerini söyleyerek, ilgili paragrafta anlatılanların ise durumu değişik aktardığı tespitini yapar. (s. 743-744)

Ali:

"Ben söylenenlere genel çerçevede katılıyorum. Ek olarak bir de, tezlerin son bölümünde, eski kardeş örgütler, II. Konferansın genel değerlendirilmesi hakkında bazı tespitler yapıyorlar. O tespitler alıntı olarak aktarıldıktan sonra, biz bu tezleri kökten reddediyoruz şeklinde bir genel yaklaşım var. Oranın da düzeltilmesi lazım. Birincisi, biz bu tespitleri içerik bakımından TKP/ML öncesi/sonrası ayrılaştırma anlamında bence reddetmeliyiz. İkincisi, bizim istediğimizi, niyetimizi, vs. tartışmanın içine soktuğu ölçüde reddetmeliyiz. Ama onun dışında neleri kabul etmemiz gerektiğini zaten başta tespit ettik. Bu anlamda da kabul ettiğimiz yanlar vardır. Öyle bir değerlendirme yapmalıyız" der. (s. 744)

Mustafa, Cafer ile Ali'nin getirdiklerine eklenecek birşey görmediğini belirtir.

Derviş, Ali'nin getirdiği ikinci değişiklik önerisi ile ilgili olarak, bu önerinin doğru olduğunu; "bir yönü ile kökten reddediyoruz" denmesi gerektiğini söyler. Cafer'in çıkarma önerisine karşı olduğunu belirttikten sonra, 42. sayfaya ilişkin düzeltme önerisi bağıntısında, konuyla doğrudan ilişkisi olduğundan, eski kardeşlerin "TKP/ML(B) Oportünizmi"nin IV. Bölümünün 15.-16. sayfalarından b) bölümünü okur. Burada söylenenlerin de gözönünde bulundurulduğunda, karar tasarısında getirilenlerin doğruluğunun görüleceğini söyler. (s. 747)

Neriman, Cafer'in bu noktada getirdiği eleştiriye katılmadığını belirttikten sonra, TKP/ML II. Konferansı ile TKP/ML(B) II. Konferansı arasında "özsel bir farkın olmadığı" şeklinde bir tespitin kökten reddedilmesinin yanısıra, o dönemki hatalarımızdan da kökten kopmadığımız noktalarda hatalarımızın bağının konulması yönünde görüş belirtir. Ayrıca b) ve c) şıkkının 2. paragrafındaki cümlenin çıkarılmasından yana olduğunu, yoksa bu cümleye ilişkin olarak, "onayımın bu cümleye olmadığı noktasında" "özel bir açıklama yaparım" der. (s. 747)

Ali, tartışılan bu bağıntıda esas sorunu şöyle koyar:

"Esas şudur: Önceden kesinlikle yeterli bir şekilde tartışılmaksızın, çok önemli sorunların, özsel sorunların olduğu konularda, kısa süre sonra karar alma amacıyla böylesi bir yazı, teklifler vs. getirilmiştir. Bu bizim çizgimizi birçok

önemli, özsel noktada sonuca bağlayıcı birşeydir, girişimdir. Eh, sorunlar, disiplinin bilinçli bir disiplin olması gerektiğinden yola çıkarak, —Bu ne demektir? Önceden tartışılmış, araştırma yapılmış, sorunların bilince çıkarıldığı bir araştırma öngörülüyor demektir— bu olmaksızın, Konferansta karar alınabilir, bütün üyeler ordaydı, alıp almayacakları konusunda özgürdü demek, bence sorunun başlangıç bölümünü gözden uzak tutmakla ancak mümkündür. Benim kavradığım kadarıyla GDS eleştirisinin sivri ucunu genelde —bu özel noktada değil, genelde— bizim hazırlıksız bir biçimde, yeterince araştırma-inceleme vs. yapmadan, karar alma girişimimize yöneltmektedir"

dedikten sonra, GDS'in teorik olarak somut bu durumdan hareketle, "karar alınmadan önceki... olayla, karar alındıktan sonraki olay arasındaki ayrım yapmama" hatasına düştüğünü söyler. Bunun ise kararların hazırlıksız alınmış kararlar olmasından dolayı, sonradan duyulan tartışma ihtiyacından doğduğunu tespit ederek, "Bunun üzerine düşünülmelidir" der. (s. 748)

Yoldaş bu bölümle ilgili ayrıca şunları söyler:

"GDS çok açık bir biçimde, iki konferansın planlaması noktasında özsel bir fark yoktur diye vurgulayarak açıklama yapıyor. Eğer biz o tasarım-masarım bağıntısında belli görüşlere sahip olduysak, evet, bu noktada bunlar arasında belli bir biçimde bağlantının kurulması yanlış değildir. Bu sebeple de ben, bir yönüyle bunu kökten reddettiğimizi açıklamak gerektiğini düşünüyorum. Diğer yönüyle ama hatalarımızın görmemiz filan gerektiğini anlatmak istiyorum. Bu bakımdan da böyle bir düzenleme mutlaka yapılmalı." (s. 749)

Leyla, sunulan karar tasarısının olduğu şekliyle onaylanmasından yana tavır takınır. Yoldaş son noktayla ilgili, Ali yoldaşın önerilerini kesinlikle red ettiğini belirttikten sonra, "TKP/ML'in 2. Konferansı ve TKP/ML(B)'nin II. Konferansı planlanması konusunda.." çok önemli farklılıkların olduğunu ve bunu herkesin görmesi gerektiğini belirtir. Devamla, iki konferans öncesi hazırlıklar ve gelişmelerden örnekler verir. Bu bağıntıda TKP/ML 2. Konferansı öncesinde Türkiye'de bilinçli olarak YD'nin görüşlerinin yaygınlaştırılmasının engellendiğini ve bunun "bile bile, domuzuna" yapıldığını ileri sürer. (s. 749-750)

Devamla Ali yoldaşın, GDS'in, hazırlıksız olduğumuz konularda, üzerine yeterli tartışma yürütülmemiş konularda karar alınmasına karşı geldiğini söylediğine bağlı olarak, gerçek durumun bu olmadığını, kardeşlerin esas dertlerinin kendileri ile yapılan ikili ya da dörtlü açıklamalar dışında karar alınmasına karşı olduklarını belirtir. (s. 750)

Kardeşler açısından eğer sorun, yeterince tartışılmamış olması sorunu olsa, aynı şekilde ortak açıklamalar için de aynı şeylerin geçerli olması gerektiğini, oysa eski kardeşlerin o konularda karar alınmasından yana olduklarını belirtir. (s.750)

Faruk, TKP/ML II. Konferansı ile bizim II. Konferans arasında belli uyuşan yanların olduğunu —hazırlıksızlık bağıntısında—, bundan dolayı "kökten reddediyoruz"un içinin açılmasını ve o şekilde formüle edilmesinin doğru olacağını belirtir. (s. 751)

Ali yoldaş önce kendisinin "Leyla yoldaşın getirdiği genellikte konuşması bağıntısında söylediği" şeylere katılmadığını ve kendisini kesinlikle ayırdığını belirtir. Ayrıca aynı bağıntıda Derviş'in de tavır takınmasını talep eder. Devamla, Leyla'nın TKP/ML ile ilgili olarak "çok genel ve kesin değerlendirmeler" yaptığını belirtir, "domuzuna domuzuna isteneme vs. konusunda" kendisi şunları söyler:

"Geçmiş TKP/ML içinde de bulunmuş birisi olarak, burda da bulunmuş birisi olarak, kendi niyetimden hiçbir dönemde şüphe etmediğimi açıkça ortaya koymak isterim. Yine aynı biçimde, aynı genellikle, belgelerin dağıtılmadığı vs. konusunda yoldaşın yaptığı; bu genellikle yaptığı değerlendirme de bence bütünüyle yanlış, bulunduğu yerle ilgili bir değerlendirmeyi geneli temsil eden bir değerlendirmedir. Bu da bütünüyle yanlıştır. Tersini her an ispatlamak mümkündür. Bir bölüm üyeye ben de kendi çapımda örneklere başvu-

rup, bunların hepsinin dağıtılmaya çalışıldığını, dağıtıldığını açıklayabilirim." (s. 758)

Derviş, TKP/ML(B) ile TKP/ML'in 2. Konferansı arasında farkların olduğunu söyledikten sonra, "TKP/ML'in 2. Konferansı öncesinde yurtdışının görüşleri, yurtdışının görüşlerini şu veya bu derecede paylaşan yoldaşların olmadığı yerlerde kesinlikle evet bilinçli olarak dağıtılmamıştır. Üzerine tartışılmamıştır" tespitini yapar. Bunun yanında yoldaş: "Tabii ki yurtdışı bölgesinin görüşlerini şu veya bu ölçüde savunan yoldaşların olduğu bölgelerde, bu belgeler de imkanlar ölçüsünde dağıtılmıştır" tespitini yapar. TKP/ML(B) II. Konferansı öncesinde ise ne planlamada, ne de uygulamada böyle bir tavrın olmadığını vurgular. (s.754)

Yoldaş devamla şunları söyler:

""Genel olarak burada söylenen her noktada, her iki halde de parti-içi demokrasi ilkelerinin, parti-içi mücadele ilkelerinin tersine, bürokratik yoldan yanlış bir çizgi geçirilmek isteniyordu. Her iki halde de, Konferansın aldığı kararla tartışma kapatılmak, sonrasında yasaklanmak isteniyordu. Her iki halde de parti içinde oportünizm-revizyonizme karşı mücadeleyi imkansız kılan bürokratik, kamuoyu önünde tartışmayı dıştalayan, parti üyelerinin ağzını kapayan revizyonist bir disiplin planı hakim kılınmak isteniyordu."

Somut olarak adamlar ne dediklerini söylüyorlar. Bu noktalardadır diyorlar. Planlamada bu noktalarda özsel bir fark yoktur. Bütün bu noktalarda planlamada, sade planlamada değil, uygulamada da özsel bir farklılık vardır. Bu anlamda bu tespitleri kökten reddetmek şeyi doğrudur. Ben yalnız bu bağıntıda, bu noktalarda özsel bir fark yoktu şeyini, bir yönüyle denmesinde, ancak dediğim gibi, bu arkadaşın içeriğini doldurduğu biçimiyle düzeltmekten yanayım. Aksi taktirde genel koyacaksak bu böyle konur, başka türlü konamaz: "Biz bu tespitleri kökten reddediyoruz."

Bu tartışma olmasaydı, belki "bir yönüyle"ye evet, ilkönce dedim yani: "Problem yok." Ama tartışma şimdi, evet belli bir noktada bu "bir yönüyle"nin içeriği başka başka dolduruluyorsa, o zaman "bir yönüyle" sorunu çözmüyor. Tam tersine aradaki çelişmeyi ortadan kaldıran birşey oluyor. O yüzden bu genellikle, ancak bu şekilde kalır: "Biz bu tespitleri kökten reddediyoruz". Ya da içeriği doldurulur, ne demek istediğimiz anlatılır. O noktada da diyeceğim şudur: Bizim bürokratik hatalar yaptığımız bütün noktalarda, bizim kamuoyuna karşı belgelerin açılması konusunda hatalı davrandığımız noktalarda, parti içinde ideolojik mücadele konusunda hatalı davrandığımız noktalarda, yaptığımız hataların, TKP/ML 2. Konferansında yaptığımız hatalarla bağı vardır. Bu kadar. Onun dışında birşeye karşıyım. Bu 42. sayfa ile ilgili Faruk yoldaş birşeyi atlıyor, 42. sayfada çıkarılması istenen üç paragrafın üstündeki paragrafı atlıyor. Yani sanki bu yok.

Yoldaş şeyi talep ediyor, diyor ki: "Biz bu noktada kendi hatamızı da tespit edelim." Evet ama, bu hata tam da yoldaşın çıkarılmasını istediği üç paragrafın üstünde, genişçe bir paragraf içinde tespit ediliyor. Deniliyor ki, biz yanlış olan, bürokratik olan bir iş yaptık. İkinci Konferans hazırlığında yanlış olan, bürokratik olan, bir görevi de merkezi çizgiyi belirlemek olan Konferanstan, bunu yapmasını talep etmek değil, bu konuda talep getirilen noktaların bir dizisinde, henüz karar alınacak tartışma-inceleme olgunluğuna varılmamış olması, buna rağmen karar alınması talebi planı ile Konferansa gidilmesiydi. Ve bu açık-seçik bürokratik bir tavırdı deniyor. Bu söylendikten sonra bir tartışma bağıntısına geçiliyor. Adamlar çok açık bir biçimde bunun ötesinde birtakım şeyler söylüyorlar, ona tavır takınılıyor. Ve yoldaşlar lütfen bunu gözden kaçırmasınlar değerlendirme yaparken.

Ve bu noktada Ali yoldaşın getirdiği, evet biz kendi hatamızı şey yapmamız lazım talebi, burda var. Ama bunun ötesinde eğer sorun böyle konmazsa, bu sefer de GDS'in bence hatalarının evet yani bu noktada üzerini örtme, —kendi hatamızı ortaya çıkaralım çabası içinde— konumuna düşeriz, ki ben doğru bulmuyorum." (s. 754-755)

İrfan karar tasarısını genel olarak doğru bulduğunu ve yapılacak değişiklikler —öze ilişkin değişiklikler olmaması kaydıyla— karşı olmadığını belirttikten sonra, Yd'nin görüşlerinin TKP/ML 2. Konferansı öncesinde dağıtılmadığını ve bunun bilinçli olarak engellendiğini kendisinin de bildiğini ve bunun bugün Partizan taraftarı bazı insanlar tarafından itiraf edildiğini vs. belirtir. (s.755-756)

Leyla, kendisinin TKP/ML 2. Konferansı öncesine ilişkin olarak söylediklerini o dönem TKP/ML içinde muhalefet yürütenler için demediğini, diğer kesimi, Yd'ye karşı olanlar için dediğini belirtir. (s. 756)

Cafer, sayfa 42'de çıkarılmasını istediği üç paragrafın çıkması önerisini geri çektiğini açıklar. Sayfa 43'teki paragrafla ilgili, onun değişmesinden yana olduğunu, ve son paragrafla ilgili olarak da kendisinin "özsel bir fark olmadığı" görüşünde olmadığını açıklar. Ancak yoldaş bu bağıntıda, "özsel bir farkın olduğu reddedilirken, bu özsel farkın, bu özsel birliğin dışında belli birlik, belli benzerlik yönlerimizin olduğu da vurgulanmalı" der. (s. 757-758)

Faruk, gelinen yerde tasarıyla ilgili pek problemi kalmadığını belirtir. (s. 758)

Ali:

"Ben konuşmalarımda ortaya koymaya çalıştığım gerekçelerle, fikirlerimden vazgeçmiş değilim. Söylediğim bu üç noktada da değişiklikler yapılması gereklidir. Çok kısa söylemek gerekirse, birinci noktayla ilgili olarak, bilinçli parti disiplini ile alay edilmesi bağıntısında GDS'in asıl çıkış noktası gözlerden kaçırılmaktadır.

İkinci noktayla ilgili olarak, bence geçen tartışmamızla doğrudan bağıntılı bir meseledir. Orda gerekçeler konulmuştur. Son noktayla ilgili olarak da, ben bir özsel farklılık yoktur filan genel değerlendirmesi yapmadım. İlk getirdiğim değişiklik önerisi de zaten, biz bu tespitleri bir yönüyle kökten reddediyoruz biçiminde bir değişiklik önergesi idi." (s. 758)

Mustafa, sayfa 42 ile ilgili olarak Ali'nin getirdiklerine katıldığını belirtirken, Cafer'in önerilerini geri çekmesini kavrayamadığını belirterek, 43. sayfadaki ikinci bölümle ilgili şeyin daha önce oylanan karar tasarısıyla doğrudan bağıntılı olduğunu söyler. Diğer taraftan yoldaş, TKP/ML 2. Konferansıyla TKP/ML(B) II. Konferansı arasındaki benzetmeyle ilgili şunları söyler:

"TKP/ML'in 2. Konferansıyla belli benzerlik var. Bu belgelerin dağıtılıp dağıtılmaması noktasında değil, kısa bir hazırlık süresinde bizim bulunduğumuz şartlarda ne kadar sorunda karar almak istediğimiz. Yani bence böyle bir benzerlik de var. Sadece benzemeyen özsel noktalar vardır. Kesinlikle ben bununla hemfikirim. Ama yani onları görürken, kendi hatalı yönlerimizi filan da görmek gerekir. Ve ben kesinlikle böyle bir ekle konmazsa buraya, ben bu bölümü kesinlikle oylamam." (s. 759)

İrfan yoldaş önce GDS'in II. Konferansa bizim yetersizliğimize filan da dikkat çektiğini, bizim birçok meselede yetersiz olduğumuzu, yeterince tartışmadığımız gerçeğine işaret ettiklerini söyledikten sonra, buna rağmen GDS'in karar almayı sadece ortak açıklamalarla sınırladıklarını belirtir. Mustafa'nın en son söyledikleri ile ilgili ise şunları söyler:

"Bir tarafta tartışma olanağı vardır. Hapsetmiyor kendi içinde, yani karar alınmak istenen noktalar üzerine, kısa bir zaman içerisinde de olsa tartışma olanağı vardır bütün parti içerisinde. Öbür tarafta TKP/ML'in içerisinde olan biten meselelerde kısıtlama vardır. İstediği yerde, gücü yettiği yerlerde bunu dağıtmama, üzerine tartışmama planı vardır. Bunlar ikisi ayrı ayrı şeylerdir. Eğer bu ayrımı yapmazsak, evet benzerlik vardır ama, bu benzerlik nedir, nasıldır? Yani doğru birşey değildir bu benzetme. Yanlıştır veyahut ta eksiktir yani aynı zamanda. Onu söylemek istiyorum." (s. 760)

Derviş, karar tasarısının şu ekle birlikte oylanmasını talep eder:

> "Açıktır ki, bizim TKP/ML(B) II. Konferansımızın hazırlığında yaptığımız bürokratik hata ve sapmalar, TKP/ML içinde iken, ve TKP/ML 2. Konferansı öncesi ve sırasındaki savunduğumuz ve karşısında mücadele yürütmediğimiz bürokratik hata ve sapmalarla bağ içindedir." (s. 761)

Derviş ayrıca karar tasarısında —ilk oylamada— 43. sayfadaki "İkinci Konferansa sunulan Örgütlenme Üzerine karar tasarısı, demokratik merkeziyetçilik ilkeleri tüzükte açıkça ortaya konduğu için, aynı şeyleri tekrarlama ihtiyacı duymamıştır" cümlesini çıkararak oylamaya sunduğunu açıklar. (s. 762)

Bu iki değişiklik önerisi ile birlikte, karar tasarısı %65 kabul, %20 red, %15 çekimser ile çoğunlukla kabul edilir. (s. 763)

Mustafa bu konuda oyunu yazılı vereceğini açıklar. **Ali** karar tasarısını açıkladığı gerekçelerle reddettiğini açıklar.

Daha sonra 43. sayfadaki cümleyi **Derviş** özel olarak oya sunar. Bu cümlenin kararın parçası olarak karara girmesi çoğunlukla reddedilir.

Bu konuda ayrıca şu karar da oybirliği ile alınır:

> "Konferansımız, bu kararlardaki görüşler doğrultusunda, eski kardeş örgütlerin detaylı eleştirilerine detaylı cevap verilmesinin önümüzde bir görev olarak durduğunu tespit eder."

Bu karar öncesindeki kısa tartışmada, **Mustafa**, bu kararlara katılmayanların, açıktır ki başka türlü mücadele edeceğini belirtir. **Cafer**, sözkonusu olanın Parti adına takınılacak tavır olduğunu belirtir.

*

KARDEŞLİK İLİŞKİLERİ ÜZERİNE TARTIŞMA

Kardeşlik ilişkileri üzerine tartışma, somut olarak Konferans öncesi DERVİŞ tarafından hazırlanıp Partiye sunulan; Parti içindeki tartışmalarda, bu tartışmalar temelinde belli ekler yapılan karar tasarısı üzerine tartışma biçiminde yürütülür.

Derviş'in sunduğu karar tasarısı, Konferans öncesi yapılan ekler ve düzeltmeler şöyle idi:

Eski Kardeş Örgütlerimizle II.Konferans Sonrası Yürütülen Polemiğin Değerlendirilmesi ve Kardeşlik İlişkilerinin Durumu Üzerine:

---

* Eski kardeş örgütlerimiz ile geliştirdiğimiz kardeşlik ilişkileri, birlikte yürüttüğümüz çalışmalar bir bütün olarak Dünya Marksist Leninist Hareketinin sağlam temeller üzerinde birliğinin yaratılması çalışması açısından esasta doğru, olumlu, ve yararlı idi.

* Onlarla olan kardeşlik öncesi dostça ilişkilerimizde ve kardeşlik ilişkilerimizin sürdüğü dönemdeki ilişkilerimizde biz onlardan ideolojik-siyasi-örgütsel alanda birçok şey öğrendik; eleştiri ve önerileri bizim hatalarımızı, eksikliklerimizi görme ve aşmamızda bize yardımcı oldu; ilerlememizde önemli bir rol oynadı.

* Bu ilişkilerde olumlu etkileme, etkilenme kuşkusuz tek yanlı değildi. Biz de ilişkilerimiz içinde -onların bize gösterdiği ölçüde olmasa da, gördüğümüz ölçüde kardeş örgütlerimizin görebildiğimiz hata ve eksikliklerini aşmada onlara yardımcı olmaya çalıştık. Özellikle onları propaganda-ajitasyon-örgütleme çalışması yürütmeleri; sınıf mücadelesinin pratik gelişmeleri karşısında tavır takınmaya zorlayıcı bir rol oynadık.

* Bu ilişkilerde bizim açımızdan en büyük hata, eski kardeş örgütlerin getirdiği <u>yazılı eleştirilere, zamanında yazılı tavır takınmamak</u>; ideolojik mücadeleyi yazılı belgeler üzerinden yürütmemek; bizim eski kardeşlere olan eleştirilerimizi de sistemli bir halde yazılı olarak getirmemek olmuştur. Bu tavır belgelere dayalı canlı bir polemiği, ideolojik mücadeleyi engeller bir tavırdır.

Sonuçta yalnızca yazılı belgelere dayanıldığında ortaya çıkan durum şöyledir:

Kardeşlik ilişkileri süresince ideolojik-siyasi alanda eski kar - deş örgütlerin getirdiği yazılı eleştiriler tarafımızdan -genelde sözlü olarak- eleştiriyi kavradığımız biçimde kabul edilmiştir. 1982 1 Mayıs'ı üzerine polemiğe gelene kadar genel durum, onların eleştiri getirmesi, bizim gelen eleştirileri esasta -kavradığımız biçimde- kabul etmemiz, kabul ettiğimizi açıklamamız, buna uygun düzeltmeler yapmamız biçimindeki bir durumdur. 1982 1 Mayıs polemiği içinde ilk defa bir konuda kamuoyu önünde eski kardeş örgütlerle doğrudan çatışmaya giren bir tavır takınılmıştır. İlk kez bu polemik içinde getirdikleri bazı eleştiriler kamuoyu önünde kökten geri çevrilmiştir. Bu noktadan itibaren ilişkiler anormal bir derecede bozulmuş, on ay süren önemli ölçüde tek yanlı yürüyen bir polemik sonrasında, eski kardeş örgütler önce MK'miz sonra partimiz ile kardeşlik ilişkilerini kestiklerini açıklamıştır.

* Eski kardeş örgütlerimizle, kardeşlik ilişkilerinin bu örgütler tarafından kesilmesi ile onlar açısından sonuçlandırılan bu polemik içinde -temel sorunlarda- hangi noktalarda hatalı, hangi noktalarda haklı olduğumuzu bu polemiğin tek tek konuları ile ilgili kararlarımızda ortaya koyduk. Konferansımız bir bütün olarak polemiği değerlendirdiğinde, şu tespitleri yapmayı doğru bulmaktadır.

1. Polemik en başından itibaren kardeş örgütlerin insiyatifinde ve onların planı çerçevesinde gelişmiştir. Bizim polemik içinde insiyatifi hemen hemen bütünü ile eski kardeş örgütlere bırakmış olmamız, polemiğin konularını, gidişatını vb. onların adeta dikte ettiği bir konumda bulunmamız polemik içinde en önemli hatalarımızdan biridir.

2. Polemiğin başlangıç noktasında ayrılıkların derinliği tarafımızdan görülmemiş, daha çok yüzeyde ve sonuçlarda takılıp kalınmış, ayrılıkların ideolojik kökleri doğru bir biçimde tespit edilmemiş; bir dizi konuda yanlış tespitler yapılmış, buna uygun olarak da görevlere uygun bir polemik planı ortaya çıkarılmamış, süreç içinde -sorunların derinliğinin kavranmasına paralel olarak- polemik planımızda da bir dizi değişiklikler yapılmıştır.

3. Polemik başladığı andan itibaren kendini çalışmamızın merkezine koymuştur. Polemiğin önemi dikkate alındığında bu yanlış değildir. Ancak bu polemiğin kendini bütün çalışmalarımızın merkezine koyması olgusu bizim tarafımızdan bilinçli, planlı olarak bir adım olmaktan çok, kendini bir anlamda ve ölçüde kendiliğindenci

bir biçimde dayatması, bizim daha çok reaksiyon göstermemiz biçiminde olmuştur. Polemiğin ikinci Konferansın çalışma planı ile baştan doğru bir biçimde kurulmamıştır. Polemiğin konularındaki görüş ayrılıklarının derinliği başlangıçta doğru bir biçimde kavranmadığından da, yer yer aceleci bir tavır içine girilmiş; daha sakin, planlı bir çalışma ile, daha derinlemesine bir inceleme çalışması ile engellenmesi mümkün olan bir dizi hata yapılmıştır.

4. Polemik içinde bizim genel tavrımızı belirleyen şeylerden biri hataları gördüğümüz zaman düzeltmeye hazır olmamız olgusudur. Polemik süreci içinde eski kardeş örgütlerin getirdiği bir dizi -temel noktalardaki eleştirilerin bir bölümü de dahil olmak üzere- eleştiriyi başlangıçta geri çevirdiğimiz, daha sonra kabul ettiğimiz olgudur. Bunda eleştirinin özünün kavranmaması yanında eski kardeşlerin tek yanlı, toptancı yöntemlerine duyulan tepkinin de önemli bir rolü olmuştur.

5. Polemik içindeki gelişmeler, ve eski kardeş örgütlerimizin takındığı tavırlar diğer şeylerin yanında şunları da göstermiştir:

* Eski kardeş örgütlerimizin özellikle kamu oyu önünde getirilen eleştiriye karşı tavrı olumsuzdur.

* Eski kardeş örgütlerimiz aynı konularda kendi hatalarına karşı başka, başkalarının hatalarına karşı başka, çifte standart uygulamaktadır. Polemik içinde hakkımızda yaptıkları genel değerlendirmeler tek yanlılığın , toptancılığın örnekleridir.

* Eski kardeş örgütler tartışılan bazı noktalarda ML'in saflığını bozmakta, ve kendi durumlarının teorisini yapmaktadır.

* Kullandıkları ML olmayan yöntemler, özellikle özeleştirici olmayan tavırları, tek yanlılıkları, toptancılıkları vb. özellikleri ile eski kardeş örgütlerimizin gelişme yönü olumsuzdur.

6. Bir bütün olarak ele alındığında eski kardeş örgütlerle II.Konferans sonrasında yürüttüğümüz polemik kuşkusuz bir çok noktada önemli hatalarımızı görmemiz ve düzeltmemizde, bu anlamda ilerlememizde önemli bir rol oynamıştır. Bu bir olgudur. Ama bu olgu olduğu kadar, bu polemiğin ikinci Konferansımızda tespit edilen çalışma programının bir dizi sorununu ele almamızı engelleyici bir rol oynadığı ve bizzat polemiği en baştan doğru ele almamız halinde elde edeceğimiz verimlilikten çok daha düşük bir verimliliğe sahip olduğu da olgudur.

Kardeşlik ilişkilerinin durumu hakkında:

Eski kardeş örgütlerimizle kardeşlik ilişkilerimiz 1982'nin ikinci yarısından itibaren -1 Mayıs'la ilgili polemiğin başlamasının kısa süre ertesinde- olağanüstü ölçülerde bozulmuş,gerçek kardeşlik ilişkisinin gerektirdiği dostça eleştiri ve tartışma;karşılıklı iyi niyetten kuşku duymama;karşılıklı pratik destek gibi talepler eski kardeş örgütlerimizce açıkca çiğnenmeye başlanmış,ilişkiler gerçekte kardeşlik ilişkisi olmaktan çıkmıştır.Eski kardeş örgütlerimiz Mart 1983'de bu ilişkileri resmen de ortadan kaldırdıklarını açıklamıştır.Kardeşlik ilişkilerimizin gerçek anlamda bir kardeşliş ikiskisi olmaktan çıktığı noktada bile,partimizin bu ilişkiler hakkında kesin bir karara varmak için, eski kardeş örgütlerin temsilcilerinin de davet edileceği bir Konferansı planlama tavrı, kardeşlik ilişkisi denen ilişkiye, onun sahip olduğu gerçek önemi veren, soruna ciddi yaklaşmanın ürünü olan bir tavırdır.

Eski kardeş örgütlerimizin kendileri için en kısa ve kendi düşüncelerine göre en 'zararsız' yoldan kardeşlik ilişkilerini resmen de kesmeleri tavrı, açıktır ki olgu olarak kabul edilmek durumundadır ve partimizin bu konudaki planının uygulanmasını imkansız kılan bir tavır olmuştur.

Konferansımız kardeşlik ilişkisi için, bu ilişkiye giren örgütlerin birbirlerinin belgelerindeki çizgilerini karşılıklı ML olarak değerlendirmelerinin yeterli olmadığını, böyle bir ilişki için bu ön şartın yanında tarafların birbirlerinin pratik faaliyetlerini bilme, denetleme; ortak teorik-pratik faaliyetler içinde birbirlerini yakından tanıma sonucu ortaya çıkan karşılıklı güven, birlikte gelişmeye inanç, en azından 'niyet' konusunda en ufak bir kuşkuya yer bırakmayan bir denenmişlik vb.nin gerekli olduğu görüşündedir. Kardeşlik ilişkisi sağlam bir ideolojik-siyasi birlik üzerinde yükselen, örgütsel birliği ifade eden bir ilişkidir. Sağlam bir ideolojik-siyasi birliğin varlığı-yokluğu ise ortak pratik faaliyet içinde belli bir süre sınanmadan tespit edilemez. Dünya ML hareketinin içinde bulunduğu kötü durumdan kurtulmasının yolu sabırlı, sistemli bir çalışmadan geçmektedir. ML olmanın kıstaslarının bile tartışma konusu olduğu bir ortamda, kardeşlik ilişkisi gibi çok sağlam temeller gerektiren bir ilişki konusunda acele edilmesi doğru değildir. Bugünkü durumda kardeşlik ilişkisi kuran örgütlerin Dünya Komünist Hareketinin çekirdeği olacağı,kendilerini böyle kavramak zorunda oldukları bilince çıkartılmalı, bu konuda bu sonucun ciddiyetine uygun davranılmalıdır. Konferansımızın

eski kardeş örgütlerimizle kardeşlik ilişkisinin bozulması olgusundan çıkardığı en önemli derslerden biri budur.

Kardeşlik ilişkisi kurma konusunda aceleci davranmama, bir örgütün çizgisini ML olarak değerlendirmeyi o örgütle kardeşlik ilişkisi kurmak için yeterli görmeme talebi, hiçbir şekilde ML'e yakın gördüğümüz örgütlerle ideolojik mücadele; karşılıklı destek gibi görevlerin karşısına konmamalıdır. Bugün UKH'nin birliğini sağlamak için yoğun bir faaliyet yürütülmesi, partinin en önemli görevlerinden biridir. Bu görev bugünkü durumda somut olarak UKH'in üzerinde birleşebileceği ML bir platformu yaratmak için mümkün olan en fazla çabanın sarfedilmesi; uluslararası alanda benzer bir çaba içinde olduklarını söyleyen bütün gruplarla açık ideolojik mücadele, başta ML'e en yakın gördüğümüz gruplarla olmak üzere, ML olma iddiasındaki bütün gruplarla UKH'in can alıcı sorunları üzerinde açık ve kamu oyu önünde tartışma, mücadele; devrimci platformlar temelinde yapılacak eylem birlikleri gerçekleştirmeye çalışmak vb. anlamına gelir.

Konferansımız 'kardeşlik ilişkisi' konusundaki bu görüşler ışığında, gelinen noktada bizim açımızdan eski kardeş örgütlerimizle kardeşlik ilişkisi sürdürmenin (ki bu somut olarak yeniden böyle bir ilişki kurmaya çalışmak anlamına gelir, çünkü bu ilişki eski kardeşler tarafından resmen kesilmiştir) önemli temellerinin ortadan kalktığını tespit eder.

Konferansımızın eski kardeş örgütler hakkındaki değerlendirmesi şöyledir:
Bunlar şimdiye kadarki çizgileri -belgelerindeki çizgileri- itibara ile bizim ML olmanın kıstasları olarak tespit ettiğimiz kıstaslara en çok uyan, çizgisi itibarı ile bize en yakın olan gruplardır. Ama diğer yandan yer yer teorinin saflığını bozarak, kendi durumlarına göre teori yaratma; teori/pratik uyumsuzluğu; ve her şeyden önemlisi de hatalarına karşı özeleştirici olmayan tavırları vb. ile gelişme yönü olumsuz olan gruplardır. Bu yüzden bunların geçmişte yaptığımız gibi, hiçbir sınırlama getirmeden ML olarak değerlendirilmesi ve propagandası yanlıştır. Aynı şekilde hiç bir açıklama yapmadan, hiçbir sınırlama getirmeden bunlar hakkında yapılacak bir oportunist genel değerlendirmesi de doğru değildir. Bunlar bugünkü durumları ile gelişme yönü olumsuz olan, önemli sapmalara ve eksikliklere sahip ML gruplar olarak değerlendirilmeli ve gelişmeleri dikkatle izlenmelidir.

Bugün bu örgütlerle ilişkimiz, ML'e yakın gördüğümüz ve tartışma içinde bulunduğumuz diğer bazı örgütlere karşı tavırla esasta aynı olmalıdır. Farklı olarak bunlarla geçmişte olan özel ilişkimizin durumu göz öüüne alınarak, ve bugün de bunların çizgi itibarı ile bize en yakın gruplar olduğu göz önüne alınarak, bunlarla ideolojik mücadeleye öncelik verilmelidir.

xxx

"Eski kardeş örgütlerimizle II.Konferans sonrası yürütülen polemiğin değerlendirilmesi ve kardeşlik ilişkilerinin durumu üzerine" başlıklı karar tasarısına:

s.1 4.paragrafta 9.satırda "..kavradığımız.." sözcüğü sonrasına parantez içinde (bu kavrayış yer yer yanlış kavrama biçiminde olmuştur) cümlesi eklenecek.

s.2'de 4.noktada son cümle şöyle olacak:
"Bunda eleştirinin özünün kavranmaması, yer yer tartışılan konuda yanlış görüşler savunmamız yanında, eski kardeşlerin tek yanlı, toptancı yöntemlerine duyulan tepkinin de önemli olmuştur." sonrası olduğu gibi çıkacak

s.2 5.noktada 3.paragraf yerine şu girecek:
* Eski kardeş örgütlerimiz aynı konularda kendi hatalarına karşı başka, başkalarının hatalarına karşı başka davranarak, çifte standart uygulamaktadır. Polemik içinde biz de yer yer bu yönde hatalara düştük.
* Eski kardeş örgütlerimizin polemik içinde hakkımızda yaptıkları genel değerlendirmeler tek yanlılığın, toptancılığın örnekleridir.
* Eski kardeş örgütlerimiz tartışılan bazı noktalarda ML'in saflığını bozmakta ve kendi durumlarının teorisini yapmaktadır. Bu yönde hatalar bizde de çokca var olan hatalardır.

* Kullandıkları ML olmayan yöntemler, özellikle de özeleştirici olmayan tavırları, tek yanlılık, toptancılıkları vb. özellikleri ile eski kardeş öggütlerimizin gelişme yönü olumsuzdur. MK'miz ve partimiz, kardeşlerle polemik içinde gerek içeriksel, gerekse yöntemsel olarak bir dizi ağır hata yapmış olmasına, ML'den yer yer sapmasına, yer yer ML çizgimizden uzaklaşmasına rağmen, pratikte ispatladığı özeleştirici tavrı ile gelişme yönünün olumlu olduğunu göstermiştir.

"Kardeşlik ilişkilerinin durumu hakkında" başlıklı bölümde, birin ci paragrafta birinci cümle ile ikinci cümle arasına şu eklenecek:

Bu gelişmede, geldiğimiz noktada yaptığımız değerlendirmeye göre, MK'mizin ve partimizin yaptığı hatalar da çok önemli rol oynamıştır. MK'mizin yazdığı 22.4.1982 tarihli, GDS ve diğer kardeşlerin 'utanç belgesi' olarak adlandırdıkları mektup kardeşlik ilişkilerinin gelişmesinde olumsuz bir rol oynamıştır. Eski kardeş örgütlerimizin kardeşlik ilişkisi ile bağdaşmayan bazı pratik tavırları karşısında MK'miz de yer yer kardeşlik ilişkileri ile bağdaşmayan tavırlara girmiştir.

Karar Tasarılarına Ekler / Düzeltmeler II :

Eski kardeş örgütlerle ilgili karar tasarısında:

1. Bu karar tasarısının en başında eski kardeş örgütlerimizle bütün ilişkilerimizin bir genel değerlendirilmesi anlamına gelecek bir değerlendirme yapılmaya çalışılıyor. Tartışma içinde bir yoldaş, burda yapılan bu genel değerlendirmenin bir ilk değerlendirme olduğunun, ve bu konuda detaylı bir tavır, özeleştirici bir tavır görevinin önümüzde durduğunun belirtilmesinin doğru olacağını getirdi. Doğrudur. Gerçekten de, eski kardeş örgütlerimizle bütün ilişkilerimizin gelişmesi, ayrılıkların kökeni ve gelişmesi üzerine tam ve detaylı bir değerlendirme görevi önümüzde durmaktadır. Özellikle polemik öncesi durumun, dönemin değerlendirilmesi konusunda çok az şey yapmış olduğumuz bilincimizde olmalıdır. Bu yüzden bu karar tasarısının en başına şu sözlerin eklenmesi doğru olacaktır:

" Konferansımız eski kardeş örgütlerimizle geliştirdiğimiz ilişkilerin tümünün tam ve detaylı bir değerlendirilmesinin önümüzde görev olarak durduğunu ; bu kararda özellikle polemik dönemi öncesi için yaptığımız değerlendirmelerin mutlaka açılması, peşi izlenmesi; özeleştiri çalışmamızın bir parçası olarak ele alınıp derinleştirilmesinin görev olduğunu tespit eder."

2. Yine bu karar tasarısında eski kardeş örgütlerin gelişme yönünün olumsuz olduğu değerlendirilmesinin yapıldığı yere, bunlardan en azından GDS'in bizden ayrıldığı dönemden sonra dışta yaptığı

propaganda çalışmasında, çıkardığı bazı bildirilerde açık bir biçimde kendiliğinden hareketin kuyruğuna takılan bir pozisyonda durduğunun, bu yönde eğilimlerin görüldüğünün tespit edilerek eklenmesi talebi geldi. Bu eğilim gerçekten de vardır. Bunların C.K. Altun olayında, Türkiye'de açlık grevleri konusunda ve en son olarak da çıkardıkları GS'nin öldürülmesi ile ilgili bildiriler bu eğilimin açık belgeleridir. Sorun böyle aktüel bir eğilimin, genel değerlendirme yapan bir karar tasarısına girmesinin ne kadar doğru olduğu sorunu benim için. Her halükarda bu gelişmeye dikkat çeken:

" Özellikle GDS'in son dönemdeki propaganda çalışmasında yer yer kendiliğindenci harekete yaranmaya çabalayan, kuyrukçu bir eğilim kendini göstermiştir. Bu da olumsuz yönde gelişmenin bir başka alanıdır." sözlerinin eklenmesi doğru olacaktır.

3. Eski kardeş örgütlerle polemiği doğru ele almış olmamız halinde verimin çok daha fazla olacağı tespitinin yapıldığı yerle ilgili olarak (2.sf. 6.madde) tartışma içinde bir çok yoldaş, bundan ne anladığımızın açıklanmasının doğru olacağı görüşünü getirdiler. Böyle bir açıklamanın kararın mı, yoksa karar yorumunun mu bir görevi olduğu sorunundan bağımsız olarak benim bu konuda düşündüğüm şudur:

"Polemiğin en başında takınılması gereken doğru tavır, getirilen eleştirilerin çok ciddi eleştiriler, suçlamaların ve çıkarılan sonuçların çok ağır olduğu tespitini yapmak; bizim bu eleştirilere karşı doğru, tutarlı bir tavır takınabilmek için, polemik konusu olan noktalarda kollektif bir eğitim ve tartışma ihtiyacı duyduğumuzu, bunun için zamana ihtiyacamız olduğunu ve acele cevap, tavır takınma talebini reddettiğimizi bildirmek; polemik konularını belli bir sıraya koyarak, bunları çöze çöze ilerlemek yönünde bir planı ortaya koymak ve bu planı uygulama yönünde adımlar atmak şeklinde olmalı idi."

• Konferansımız, eski kardeş örgütlerin bu alanda getirdiği detaylı eleştirilere kesin cevap için -açık olmadığımız konular dışında- 8.12'nin temel alınacağını, ondaki yanlış ve eksikliklerin giderilmesi ile detaylı cevabın ortaya çıkarılmış olacağını tespit eder.

Bu karar tasarısı üzerine Konferansa sunulan tek yazılı köklü itiraz NERİMAN yoldaştan gelmişti. Neriman'ın bu konuda getirdiği eleştiri şöyle idi:

II. KONFERANS'TAN SONRA KARDEŞ ÖRGÜTLERLE YÜRÜTÜLEN POLEMİĞİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE KARDEŞLİK İLİŞKİLERİNİN DURUMUNA ilişkin karar tasarısı.

a. Bu belgeye olan esas eleştiri, "niyetlere güven" noktasıdır.

Ben, bunun idealist bir nokta olduğu ve burada soruna idealist yaklaşıldığı görüşündeyim. Elbette ki, eski kardeş örgütlere olan kardeşlik ilişkilerinin olumsuz gelişmesinden dersler çıkarılmalıdır. Ben çıkarılması gereken esas dersi, ayrılıklar konusundaki ideolojik mücadelenin açık ve kamuoyu önünde sürdürülmesi olduğunu ve bizim bu ilişkilerden çıkarmamız gerekli esas dersin bu konuda temelli hatalar yaptığımız tespiti olması gerektiğini düşünüyorum.

Kardeşlik ilişkilerinin başlaması için bir güvenin olması gerektiği ve karşı tarafın motivlerine olan her türlü güvensizliği dıştaladığı şeklindeki sonucu anti-marksist ve yanlış buluyorum. Böyle bir taleple, kardeş örgütlere karşı da, bu partilerin olası bir revizyonist yozlaşmasına karşı da uyanıklık ortadan kaldırılmıyor mu?

b. Birbirleriyle kardeşlik ilişkisi kuran örgütlerin oluşacak bir "örgütsel birliği" noktaları; ve zorunlu pratik ortak çalışma ve kontrol üzerine noktalar tümüyle yetersiz bir şekilde açıklanmaktadır. Sanki bütün bu noktalar kardeş örgütlerde ve bizim onlarla ilişkilerimizde bir rol oynamamış gibi bir görünüm ortaya çıkmaktadır. Ama, elbette bir ön pratik vardı. Elbette bu çizgi yazılı belgeler temelinde gözden geçirildi ve elbette karşılıklı olarak parti içi pratiği tanıyorduk. Bu ilişkilerdeki esas hata, bunların olduğu gibi tespit edilmemesi, bunların sık sık kişisel olarak tek tek insanlara bağlı olması ve bir dizi eleştiri olmasına rağmen, bunların kararlı ve saldırgan bir şekilde getirilmemesi idi.

c. Kararda, bu belgeyle GDS ve diğer kardeş örgütlerle olan tüm gelişmenin de değerlendirildiği izlenimi verilmektedir. Peşinen burada, 2.Konferans öncesindeki kardeşlik ilişkilerinin gelişmesine kaba bir bakışın söz konusu olduğu açıkca belirtilmelidir.

d. GDS'in politik gelişmesinin değerlendirilmesinde, GDS'in propagandası ile ilgili olarak güncel politik gelişmesi (ki açıkca sağa kaymıştır) de ele alınmalıdır.

Ayrıca MUSTAFA da şu notları yazılı olarak Konferansa sundu:

Eski kardeşlerle polemiğin değerlendirilmesi ile ilgili:

- Öncelikle ben, tanımadığım belgeleri de olduğundan, benim orta ya koyduğum kıstaslara göre bir değerlendirme yapamıyorum. Ancak tanıdığım belgeleri ya da Türkçe'ye çevrilen belgelerini çıkış noktası alırsam, bunların çizgilerinin ve kendilerinin ML değerlendirilmesi gerektiği görüşündeyim.

- Bunlarla bugün gelinen yerde ideolojik mücadeleden başka yapabileceğimiz başka birşey yok. İdeolojik mücadele bugünkü koşullarda büyük ihtimalle tek taraflı yürüyecektir. Tek taraflı yürümesine rağmen yürütülmelidir.

- Esasında bunlarla ilişkimiz ML örgütler arasında olması gere - ken bir ilişki olması gerekir. Ancak gelinen yerde şimdilik bu mümkün değildir.

- Son düzeltmelerden sonra yukarıda belirttiğim şeyler dışında şimdilik bana problem olan yer gözükmüyor.
(Yukarıda yazdıklarım kardeşlik ilişkilerinin durumu ile de ilgi lidir.)

Bu konuda yürütülen tartışmada savunulan görüşler, ve tartışmanın gidişatı şöyle olmuştur:

Önce **Mustafa** yoldaş söz almış ve şu görüşleri savunmuştur:

Taslağın birinci bölümü bazı düzeltmelerle karar olabilir: (s. 766)

- Taslakta bizim yazılı cevap vermemiş olmamız esas hata imiş gibi konmaktadır. Halbuki esas mesele bu değildir. Yazılı cevap verilmiş olsa idi bile, eğer bu yazılı cevap kollektif bir tartışmanın ürünü olmasa idi, biri yazıp, diğerlerinin onayladığı bir yazılı cevap olsa idi, doğru olmazdı. (s. 766)

- Taslakta, kamuoyu önünde tavır takınmış olmamız, sanki durumu anormalleştiren esas unsur imiş gibi konmaktadır. Halbuki esas unsur bu değildir. (s. 766)

- 22.4. tarihli Merkez Komitesi mektubu ilişkilerin anormalleşmesinde dönüm noktasıdır. II. Konferansta eski kardeşler bize bir dizi eleştiri getirmiştir. Bu eleştiriler tarafımızdan kabul edildiği söylenen eleştirilerdir. 22.4. tarihli mektupta ise eleştirilen, kabul edilen bir dizi noktada hata tekrarlanma durumu vardır. (s. 766)

- Taslakta, esas yanlışımız olarak çelişmelerin derinliğinin görülmemesi konmaktadır. Halbuki esas yanlış bu değildir. Esas yanlış, ilkeleri çıkış noktası almanın yanlış kavranması ve uygulanması, ve ilke diye savunduğumuz görüşlerin de yanlış olmasıdır. (s. 767)

- Özeleştiri yaptığımız olgudur. Ama yalnızca bunu tespit etmemiz yetmez. Onların bizle ilişkiyi kestikleri, Merkez Komitesini oportünist olarak değerlendirdikleri noktada, ve Partiyle ilişkileri kestikleri noktada bizim gelişme yönümüz kesinlikle olumsuzdur. Gelen eleştirilere karşı takındığımız tavırlar —ilişkiyi kestikleri noktada— kendi yanlışlarımızı sistemleştirme, yanlışlarımızın teorisini kurma yönünde gelişmedir. Bu anlamda olumsuzdur. Bunun karar tasarısına

yansıması gereklidir. Yansımadığı şartlarda, yapılan tespitler hatalarımızın üzerini örten tespitler olur. (s. 767)

– Eski kardeş örgütlerimizin kamuoyu önünde getirilen eleştirilerde tavrı olumsuzdur şeklinde bir genel değerlendirmeyi çok iddialı bulurum. Ben bu kadar iddialı koyamam. Belli olumsuzlukları vardır bu noktada. (s. 769)

– Çifte standart kullanma konusunda, onların da bizim de bu yönde hatalarımız vardır. Onların esasta çifte standart kullandığı, bizim esasta kullanmadığımız şeklinde bir tespiti ben yapamam. Konferans da yapacak durumda değildir. (s. 769)

– Eski kardeşlerin bizi tekyanlı, ve yanlış değerlendirdikleri doğrudur. Ama bizim de bu yönde hatalarımız vardır. Mesela bizim Spartakus değerlendirmemiz de tekyanlı ve yanlıştır. (s. 769-770)

Karar tasarısının birinci bölümünde bu düzeltmeler yapılmalıdır.

Karar tasarısının ikinci bölümü ise düzeltilemez, reforme edilemez.

Ali şu görüşleri savunmuştur:

Kardeş örgütlerin bizimle ilişkileri kesmesi sorununu tam olarak kavramak için bazı şeylerin bilinmesi gereklidir. GDS yöneticilerinden birinin yazdığı bir özel mektup vardır. Bu özel mektupta, MK içindeki Derviş yoldaş hakkında umutlarını kestiklerini dile getirmektedir. MK içinde de kendilerine verilen cevaplardan yola çıkarak fazla umut görmüyorlardı. Yani bize karşı takındıkları tavırlarda niyet sorunu konusunda yaptıkları değerlendirmeler, yargılar rol oynamaktadır. Polemiğin bu sertliği bu temelde anlaşılabilir.

Sorun, yaptıkları bu son değerlendirmenin doğru olup olmadığı sorunudur. Bence böyle bir tespite varılmasının temellerini biz kendi pratiğimizle ve teorimizle vermiş durumdayız. Fakat böyle bir genel değerlendirmenin yanlış olduğunu yine teorimiz ve bu pratiğimiz de gösteriyor. (s. 771)

Birinci bölümle ilgili:

– Asıl sorunun yazılı cevap verilmemesi şeklinde konulması yanlış. (s. 771)

– Kamuoyu önünde eleştiri getirmemiz, ve buna duyulan tepki de, 22.4. tarihli mektubumuzun içeriksel hatalarının önüne çıkarılmamalı, esas unsur odur. (s.771)

– Bir yandan polemiğin derinliğini göremediğimizi söyleyip, diğer yandan en baştan başka türlü yapmalı idik tespitleri birbiri ile çelişir. (s. 772)

– Biz eski kardeşlerin eleştirilerinin haklı olabileceğine fazla ihtimal vermedik. (s. 772)

– Bizim GDS'in haklı eleştirilerine karşı yanlış tavırlar takınmamız karşısında GDS'in tepki duyması durumu taslakta hiç dikkate alınmıyor. (s. 772)

– Gelişme yönleri olumsuzdur tespiti şimdi yapılmamalı, ertelenmeli, Konferansın tavrına tavırlarının ne olduğu izlenmelidir. Olumsuz tespiti dönemsel olarak, polemik dönemi için yapılabilir. (s. 773)

İkinci bölümle ilgili: Burası pek düzeltilebilir değildir, ya da çok önemli düzeltmelerle ancak kabul edilebilir. (s. 773)

Ayrıca eski kardeşlere bir çağrı yapılmalıdır.

Bu konuşmalar ertesinde söz alan **Derviş** yoldaş, yoldaşları somut alternatif öneri getirmeye, düzeltme önerilerini somut formüle etmeye çağırdı.

Tek tek getirilen eleştirilerden Ali'nin getirdiği, hem derinliğini görmedik, hem de başka türlü yapmalı idik tespitlerinin çeliştiği eleştirisini reddetti.

Eski kardeş örgütlerin eleştirilerinin haklı olabileceğine fazla ihtimal vermedik tespitinin, olgularla uyuşmadığını, durumun tersi olduğunu belirtti. (s. 774)

Kardeşlerin olumsuzluğu konusunda, bu değerlendirmenin polemik dönemi ile sınırlandırılabileceğini, ancak kişisel görüşüne göre, değişen birşey olmayaca-

ğını düşündüğünü belirtti. (s. 774-775)

Ali'nin atıfta bulunduğu özel mektup hakkında, bunun kendisine, ve eski kardeşlere yakın olan bir başka arkadaşa yazılan bir özel mektup olduğunu, mektubu yazanların bu mektubun yayınlanmasına —kendi talebine rağmen— kesinlikle karşı olduklarını, bu yüzden yayınlanmadığını; gelinen yerde bu mektubun açılabileceğini, artık sorunun bu mektupsuz çözülmüş olduğunu, bu mektubun yayınlanmasının, "kışkırtmak için yayınladılar", "esas sorunlardan tartışmayı kaydırmak için yayınladılar" vb. suçlamalar için artık kullanılamayacağını düşündüğünü belirtti. (s. 775)

Daha sonra söz alan Cafer yoldaş somut düzeltme önerileri getirdi. Getirdiği öneriler şunlardı:

"Birincisi, Mustafa yoldaşın belirttiği, işte 22.4. tarihli mektubun kardeşlik ilişkilerinde oynadığı rol sorunudur. Onunla ilgili eklerdeki paragrafın ben somut olarak şöyle düzeltilmesinden yanayım. Sayfa 3'te bir bölüm var ya, "Bu gelişmede" deniyor ya, bu paragraf zaten benim bildiğim kadarıyla karar tasarısının ilk başına girecek orası.

DERVİŞ: İkinci, ikinci bölümün!..

CAFER: Ha, ikinci bölümün mü?

DERVİŞ: Birinci paragrafta, birinci cümle ile ikinci cümle arasına.

CAFER: Ha, kardeşlik ilişkilerinin durumu hakkında. Öyle ya! Her halükarda bu paragrafın şöyle düzeltilmesinden yanayım. Yani nereye konacağı ayrı bir sorun. Onu şey yapabiliriz. "Bu gelişmede, geldiğimiz noktaya yaptığımız değerlendirmeye göre, Merkez Komitemizin ve Partimizin yaptığı hatalar da çok önemli rol oynamıştır. Daha da önemlisi, MK'mizin yazdığı 22.4. tarihli; GDS ve diğer kardeşlerin utanç belgesi olarak adlandırdıkları mektubun, kardeşlik ilişkilerinin olumsuz yönde gelişmesinde dönüm noktası rolünü oynamış olmasıdır. GDS'in 10.4. tarihli mektubundaki hatalar, ilişkilerin bozulmasında ikincil bir rol oynamıştır. Eski kardeş örgütlerimizin kardeşlik ilişkisiyle bağdaşmayan bazı pratik tavırları karşısında, MK'miz de yer yer kardeşlik ilişkileriyle bağdaşmayan önemli hatalı tavırlara girmiştir." Bu paragrafın bu şekilde düzeltilmesinden yanayım ben.

Bunun ötesinde birinci sayfada, birinci bölümde...

DERVİŞ: Bir dakika.

CAFER: Evet, bende yazılı olarak var bunlar. Birinci bölümde, Ali yoldaşın ve Mustafa yoldaşın dikkat çektiği 4. paragrafla ilgili, paragrafın ilk bölümünün şöyle düzeltilmesinden yanayım.

LEYLA: Hangi şeyde?

CAFER: Birinci sayfada yoldaş.

LEYLA: Esas taslak, birinci sayfada, 4. paragraf.

CAFER: "Bu ilişkilerde bizim açımızdan en büyük hata, eski kardeşlerin yazılı eleştirilerini içimizde kollektif olarak tartışmamak, zamanında yazılı tavır takınmamak, ideolojik mücadeleyi yazılı belgeler üzerinde yürütmemek, bizim eski kardeşlere olan eleştirilerimizi sistemli bir şekilde yazılı hale getirmemek olmuştur." Yani burada bizim verilen cevapların kollektif bir şekilde tartışılıp bilmem ne olmamasının da vurgulanması açısından önemli görüyorum.

Eklerde, Ek 1, sayfa 2'de, yani en alttan ikinci paragraf, ki yoldaşların dikkat çektiği paragraf burası. Buranın da şu şekilde düzeltilmesinden (yanayım): "Eski kardeş örgütlerimiz aynı konularda kendi hatalarına karşı başka, başkalarının hatalarına karşı başka davranarak çifte standart uygulamaktadır. Polemik içinde MK'miz de bu yönde çok önemli hatalara düşmüştür." Yani "yer yer" şeyi filan kalkıyor. Çok önemli hatalara düşmüştür.

DERVİŞ: Neden MK'mız abi?

CAFER: Ya, polemiği yürüten esasta MK olduğu için yani yoldaş. Benim somut düzeltme önerilerim şimdilik bunlar. Diğer yoldaşların belirttiği şeylerle ilgili, ben demin okuduğum o birinci paragraf var ya, düzeltme önerisi getirdim, onun birinci bölüme gireceğini ben düşünüyordum. Yani birinci bölüme. Fakat birinci bölüme o girmediğine göre, ki girmiyor buradaki plana göre. Bu 4. paragrafta, sayfa 1, 4. paragrafta yoldaşların dikkat çektiği şeyle hemfikirim. Yani öyle bir tavır konuyor ki, kamuoyu önünde eleştirdiğimiz için adamlar bizimle ilişkileri bozdu; veyahut ta anormalleşmesi sanki bundan dolayı olmuş gibi birşey var, yorum var. Onun benim demin okuduğum önerme temelinde düzeltilmesi, yani 22.4. tarihli mektubun olumsuz oynadığı rolün oraya yansıtılmasını düşünüyorum. Onun ötesinde...

LEYLA: Bir dakika, onu bir daha tekrar edebilir misin?

CAFER: Bu sayfa 1'de 4. paragrafın en alt cümlesinde, 1982 1 Mayıs polemiği içinde ilk defa bu konuda kamuoyu önünde filan denerek başlıyor. Buraya, bu kamuoyunda takındığımız tavrın, yani ilk defa takındığımız tavrın, içeriğinin olumsuz olduğu yansıtılmalı burada. Tabii ki kamuoyu önünde tavır takınmanın da, onların bu şekilde karşı çıkmalarında etkisi var. Bu benim tarafımdan inkar edilmiyor.

Sayfa 2'de yine yoldaşların konuştuğu, dikkat çektiği bölümle ilgili olarak, şöyle bir düzeltme olabilir. Yani ben öneriyorum, bunun üzerinde durabiliriz, düşünebiliriz. "Polemiğin konularındaki görüş ayrılıklarının derinliği, tarafımızdan uzun süre kavranılmamış..." Buldunuz mu orayı?

DERVİŞ: Üçüncü madde, birinci paragraf.

CAFER: Hemen içinde. "Polemiğin konularındaki görüş ayrılıklarının derinliği tarafımızdan uzun süre kavranılamamış, bizzat polemik konularında ilkeler adına bazı temel durumlarda yanlışlar savunulmuştur. Bu hatalarımız, sorunların daha planlı ve derinlemesine incelenmesinin engellenmesine hizmet etmiştir" şeklinde olabileceğini düşünüyorum. Bunun üzerine tartışılabilir. Konuşabiliriz.

Altıncı bölümle ilgili Mustafa yoldaşın getirdiği şeye katılıyorum. Bu sayfa 2'de. Fakat şu an formül olarak, ifade olarak ne koyabileceğim konusunda şeyim yok. Fazla herhangi birşey yok elimde.

?: Ne?

CAFER: Ya, yoldaş orada, bu 6. bölümde,"bizzat polemiğin en başında doğru ele almamız halinde..." Şimdi şöyle isterseniz. "Ama bu olgu olduğu kadar, bu polemiğin II. Konferansımızda tespit edilen çalışma programının bir dizi sorununu ele almamızı engelleyici bir rol oynadığı, ve bizzat polemiği en başta doğru ele almamız halinde, elde edebileceğimiz verimlilikten çok daha düşük bir verimliliğe sahip olduğu da olgudur." Yani polemiğin burasının açılmasından ben yanayım. Mustafa'nın şu anda tam ne dediğini bilmiyorum da. Hatırlamıyorum daha doğrusu. Polemiğin doğru bir şekilde ele alınmasından anlaşılan ne? Vurgulanmak istenen ne?" (s. 776-778)

Yoldaş ayrıca, kendi hakkımızda yaptığımız, "Genel tavrımızı belirleyen, hatalarımızı gördüğümüzde aşmaya hazır olduğumuz" tespitinin olgu tespiti olduğu, ancak bunun olgu olduğu kadar, uzun süre olumsuz bir tavrımızın olduğunun da tespit edilmesi gerektiğini belirtti. İkinci bölümle ilgili Ali ve Mustafa'nın getirdiklerini tam kavrayabilmiş durumda olmadığını, onun için şimdi birşey söyleyecek durumda olmadığını belirtti. (s. 779)

İrfan yoldaş, Cafer'in düzeltme önerilerinde pek büyük sorun görmediğini belirtti. (s. 780)

Olumsuz gelişmenin polemikle sınırlandırılması önerisine karşı çıktı. Bunun olgu tespiti olarak yapılması gerektiğini belirtti. (s. 781)

Neriman yoldaş, Cafer'in düzeltme önerilerine katıldığını belirtti. Ayrıca

kendisi de şu düzeltme ekinin yapılmasını önerdi:

"Bu dördüncü paragrafta, bu ilişkilerde bizim açımızdan en büyük hata bağıntısında, benim düzeltme önerim şöyle: Eski kardeş örgütlerle ilişkilerde bir başka temel yanlışımız, bunların kesin sınırlarının belirlenmemiş olması, bu ilişkilerde işbirliğinde görevlerin doğru bir biçimde dağıtılmamış olması, ilişkilerin sıkça tek tek yoldaşların kişisel ilişkileri biçiminde de yürütülmesi ve özellikle kardeş örgütlerin pratiği ile ilgili varolan bir dizi eleştirinin ideolojik olarak sertleştirilerek yazılı olarak getirilmemiş, izinin sürülmemiş olmasıdır. Yani bunun ben eklenmesini istiyorum bu bölüme. İkinci bölümle ilgili, şimdilik birşey diyecek durumum yok." (s. 782)

Leyla, Cafer'in düzeltme önerilerinden birinde yalnızca MK'dan sözetmesine karşı çıktı. Ayrıca kollektif tartışılmamış olmasının esas hata olarak tespitine de karşı çıktı. Gelişme yönlerinin olumsuzluğu konusunda ise, bunun olgu olduğu görüşünü savundu. (s. 783)

Faruk, Cafer'in getirdiği düzeltme önerilerine katıldığını, ayrıca Ali'nin getirdiği olumsuzluk tespitinin sınırlandırılması önerisini de doğru bulduğunu açıkladı. Ayrıca 22.4. tarihli mektubun genel değerlendirilmesinin yapılmasını talep etti. (s. 783)

Yeniden söz alan **Ali**, ikinci bölümle ilgili olarak, bu belgenin bu bölümünün reforme olamazlığı sonucuna şunlardan yola çıkarak vardığını açıkladı:

Biz Marksist-Leninist olarak değerlendirsek bile, bunlarla kardeşlik ilişkisi için bunu yeterli önkoşul görmüyoruz. Bu yanlıştır. Marksist-Leninist genel değerlendirilmesi, kardeşlik ilişkisi için önkoşul ve yeterli koşuldur. (s. 784)

İkinci olarak da burada başkalarının Marksist-Leninist olarak değerlendirilmesinde bizim tespit ettiğimiz kıstaslar kullanılmaya çalışılmaktadır. Ben ise bunun başkalarının genel değerlendirilmesinde kılavuz olarak kullanılmasını doğru bulmuyorum. (s. 785)

Ayrıca:

"Bugün biz bugünkü durumda Marksist-Leninist çizgi veya Marksist-Leninist güç olarak zaten fazla geniş bir şekilde grupları değerlendirme durumunda değiliz. Böyle güçlerin çok az olduğu tespitini yapıyoruz. Böyle güçlerin az olduğunu tespit ettiğimiz bir noktada, bir de üstüne üstlük kardeşlik için özel bazı koşullar getirmek, bence ilişkiler bakımından iyi olmayacaktır. İyi sonuca ulaşmayacaktır.

Bir de bunun tersi var. Bu GDS ile karşılıklı ilişkilerimizi teorileştiren birşeydir. GDS Marksist-Leninisttir. Marksist-Leninist bir gruptur. Çizgisi Marksist-Leninisttir. Fakat ilişkilerin daha ileri olması için kardeşlik şarttır. Bu ne olacaktır? Onu Marksist-Leninist değerlendirdiğimiz halde, yeterince etkili bir ilişki kurmamızın önünde bence engel olacaktır. Bu sonucu da görmenizi istiyorum." (s. 785)

Mustafa yoldaş da reforme edilemez iddiasını şu gerekçelere dayandırdı:

- Aslında kardeşlik ilişkisi için Marksist-Leninist değerlendirme yeterli önşarttır. Burda ise bunun ötesinde şartlar getiriliyor. (s. 786)

- Bizim tespit ettiğimiz güncel kıstaslar, başkalarının Marksist-Leninist olarak değerlendirilmesi için kullanılmaktadır. Ben buna karşıyım. (s. 786)

- Dostça, yoldaşça eleştiri kardeşlik ilişkisi için önşart olarak getiriliyor. Sanki bizim tavrımız dostça eleştiri tavrı imiş gibi konuyor. Gerçek durum bu değildir. (s. 787)

Neriman yoldaş, önce "dostça eleştiri" sorunu üzerinde durdu. Ve tam da bu noktada eski kardeşlerin hatalı tavrının kendisi için belirleyici olduğunu belirtti. (s. 789)

İkinci bölümün "reforme edilemezliği" tezine karşı çıktı. Kendisinin bu bölüm hakkında eleştirilerini yazılı olarak Konferansa sunduğunu, şu noktaların düzeltilmesi ile ikinci bölümün düzeltilebileceği görüşünde olduğunu belirtti:

- "Güven, kuşku duymama" vb. kıstaslar, kardeşlik ilişkileri için önşart olarak getirilmemelidir. Marksist-Leninist genel değerlendirilmesi kardeşlik ilişkisi için yeterli önşarttır.

- Ayrıca "örgütsel birlik" sorunu da çıkarılsa doğru olur. Çünkü bunun bugün için ne anlama geldiği içi doldurularak açıklanmadığı şartlarda, yanlış sonuçlara varılabilir. (s. 790)

- Karşılıklı eleştiri/özeleştiri yönteminin kullanılması kardeşlik ilişkileri için temel bir talep olarak getirilmesi doğrudur. (s. 790)

- Bizim tespit ettiğimiz Marksist-Leninist olmanın güncel kriterleri doğrudur, bunlar hiçbir şekilde diğerleri ile ilişki ve mücadelenin önünde engel değildir. (s. 790)

Daha sonra söz alan tasarının sunucusu Derviş yoldaş şu görüşleri savundu:

- Bir grubu Marksist-Leninist olarak genel değerlendiriyorsak, o grupla kardeşlik ilişkisi kurmamızın yeterli temeli vardır.

- Karar tasarısında Marksist-Leninist genel değerlendirmesi yaptıklarımızla da kardeşlik ilişkisi kurmak için birtakım başka önşartlar getirildiği eleştirisi doğru değildir. (s. 790)

Orada çizgisini Marksist-Leninist olarak değerlendirdiğimiz, yazılı belgeleri temelinde çizgisi hakkında değerlendirme yaptığımız gruplarla kardeşlik ilişkisi için bunun yeterli olmadığı; pratiğe bakmak gerektiği vb. söyleniyor.

- Kriterler içine "teori/pratik uyumluluğu"nu aldığımız şartlarda, karar tasarısında varolan, kardeşlik ilişkisi için "Marksist-Leninist çizgi" değerlendirilmesi yetmez, onun ötesinde birtakım başka şeylere de bakmak gereklidir biçiminde ayrım gereksiz olmaktadır. Karar tasarısının bu şekilde düzeltilmesi, kardeşlik ilişkisi için Marksist-Leninist genel değerlendirilmesinin yeter önşart olduğunun söylenmesi doğrudur. (s. 791)

Yoldaş ayrıca reforme edilemezlik tezi üzerine bütün yoldaşlardan da tavır istedi.

Daha sonraki tartışmalar içinde Mustafa yoldaş, Ali'nin Marksizm-Leninizmin kıstasları ile ilgili yaptığı yazılı açıklama konusunda, yoldaşın tutumunu pek anlamadığını; şimdi oyunu geri mi çektiğini öğrenmek istediğini belirtti. Kendisinin de eğer bu noktalar "çizgimizin parçaları" olarak oylanacaksa, ona hazır olduğunu açıklamış olduğunu belirtti.

Reforme edilemezlik konusunda, CAFER düzeltmelerden sonra bakacağını belirtti. ALİ yapılan düzeltmelerle temel anlayış değişikliği olacağını belirtti.

Daha sonra DERVİŞ tartışmalar temelinde yaptığı düzeltmelerle birlikte karar tasarısının son şeklini okudu. Karar tasarısının birinci bölümü, yapılan düzeltmelerle şu şekle bürünmüştü:

"ESKİ KARDEŞ ÖRGÜTLERİMİZLE II. KONFERANS SONRASI YÜRÜTÜLEN POLEMİĞİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE KARDEŞLİK İLİŞKİLERİNİN DURUMU ÜZERİNE

Konferansımız eski kardeş örgütlerimizle geliştirdiğimiz ilişkilerin tümünün tam ve detaylı bir değerlendirilmesinin önümüzde görev olarak durduğunu; bu kararda özellikle polemik öncesi için yaptığımız değerlendirmelerin mutlaka açılması, peşi izlenmesi; özeleştiri çalışmamızın bir parçası olarak ele alınıp derinleştirilmesinin görev olduğunu tespit eder.

- Eski kardeş örgütlerimiz ile geliştirdiğimiz kardeşlik ilişkileri, birlikte

yürüttüğümüz çalışmalar bir bütün olarak Dünya Marksist-Leninist Hareketinin sağlam temeller üzerinde birliğinin yaratılması çalışması açısından esasta doğru, olumlu ve yararlı idi.

— Onlarla olan kardeşlik öncesi dostça ilişkilerimizde, ve kardeşlik ilişkilerimizin sürdüğü dönemdeki ilişkilerimizde biz onlardan ideolojik-siyasi-örgütsel alanlarda birçok şeyler öğrendik; eleştiri ve önerileri bizim hatalarımızı, eksikliklerimizi görme ve aşmamızda bize yardımcı oldu; ilerlememizde önemli bir rol oynadı.

— Bu ilişkilerde olumlu etkileme-etkilenme kuşkusuz tekyanlı değildi. Biz de ilişkilerimiz içinde —onların bize gösterdiği ölçüde olmasa da, gördüğümüz ölçüde— kardeş örgütlerimizin görebildiğimiz hata ve eksikliklerini aşmada onlara yardımcı olmaya çalıştık. Özellikle onları propaganda-ajitasyon-örgütleme çalışması yürütmeleri; sınıf mücadelesinin pratik gelişmeleri karşısında tavır takınmaya zorlayıcı bir rol oynadık.

— Bu ilişkilerde bizim açımızdan en büyük hata, eski kardeş örgütlerin getirdiği yazılı eleştirileri içimizde kollektif olarak tartışmamak, zamanında yazılı tavır takınmamak; ideolojik mücadeleyi yazılı belgeler üzerinden yürütmemek; bizim eski kardeşlere olan eleştirilerimizi de sistemli bir halde yazılı olarak getirmemek olmuştur. Bu tavır, belgelere dayalı canlı bir polemiği, ideolojik mücadeleyi engeller bir tavırdır.

— Eski kardeş örgütlerle ilişkilerde bir başka temel hatamız, bu ilişkilerin sınırlarının kesin bir şekilde belirlenmemiş olması, bu ilişkilerde işbirliğinde görevlerin doğru bir biçimde dağıtılmamış olması, ilişkilerin sıkça tek tek yönetici yoldaşların kişisel ilişkileri biçiminde de yürütülmüş olması, ve özellikle eski kardeş örgütlerin pratiği ile ilgili varolan bir dizi eleştirinin ideolojik olarak sertleştirilerek yazılı olarak getirilmemiş, izinin sürülmemiş olmasıdır.

Sonuçta yalnızca yazılı belgelere dayanıldığında ortaya çıkan durum şöyledir: Kardeşlik ilişkileri süresince ideolojik-siyasi alanda eski kardeş örgütlerin getirdiği yazılı eleştiriler, tarafımızdan —genelde sözlü olarak— eleştiriyi kavradığımız biçimde (ki bu kavrama yer yer yanlış kavrama biçiminde olmuştur) kabul edilmiştir. 1982 1 Mayısı üzerine polemiğe gelene kadar genel durum, onların eleştiri getirmesi, bizim gelen eleştirileri esasta —kavradığımız biçimde— kabul etmemiz, kabul ettiğimizi açıklamamız, buna uygun düzeltmeler yapmamız biçimindeki bir durumdur. 1982 1 Mayıs polemiği içinde ilk defa bir konuda kamuoyu önünde eski kardeş örgütlerle doğrudan çatışmaya giren bir tavır takınılmıştır. İlk kez bu polemik içinde, getirdikleri bazı eleştiriler kamuoyu önünde kökten geri çevrilmiştir. Bizim bunu yaptığımız temel belge olan 22.4. tarihli mektup, savunduğu birtakım revizyonist görüşler ve kullandığı birtakım yanlış yöntemler bakımından, içeriği itibarı ile esasta olumsuz olan bir belgedir. Bu noktadan itibaren ilişkiler anormal derecede bozulmuş, 10 ay süren, önemli ölçüde tekyanlı yürüyen bir polemik sonrasında, eski kardeş örgütler önce Merkez Komitemiz ile, sonra da Partimiz ile kardeşlik ilişkilerini kestiklerini açıklamışlardır.

— Eski kardeş örgütlerimizle, kardeşlik ilişkilerinin bu örgütler tarafından kesilmesi ile onlar açısından sonuçlandırılan polemik içinde —temel sorunlarda— hangi noktalarda hatalı, hangi noktalarda haklı olduğumuzu bu polemiğin tek tek konuları ile ilgili kararlarımızda ortaya koyduk.

Konferansımız bir bütün olarak polemiği değerlendirdiğinde, şu tespitleri yapmayı doğru bulmaktadır:

1- Polemik en başından itibaren kardeş örgütlerin insiyatifinde ve onların planı çerçevesinde gelişmiştir. Bizim polemik içinde insiyatifi hemen hemen bütünü ile eski kardeş örgütlere bırakmış olmamız, polemiğin konularını, gidişatını vb. onların adeta dikte ettiği bir konumda bulunmamız, polemik içinde en önemli hatalarımızdan biridir.

2- Polemiğin başlangıç noktasında, ayrılıkların derinliği tarafımızdan görülmemiş, daha çok yüzeyde ve sonuçlarda takılıp kalınmış, ayrılıkların ideolojik

kökleri doğru bir biçimde tespit edilmemiş; bir dizi konuda yanlış tespitler yapılmış, buna uygun olarak da görevlere uygun bir polemik planı ortaya çıkarılamamış, süreç içinde —sorunların derinliğinin kavranmasına paralel olarak— polemik planımızda da bir dizi değişiklikler yapılmıştır.

3- Polemik başladığı andan itibaren kendini çalışmamızın merkezine koymuştur. Polemiğin önemi dikkate alındığında bu yanlış değildir. Ancak bu polemiğin kendini bütün çalışmalarımızın merkezine koyması; bizim tarafımızdan bilinçli, planlı olarak bir adım olmaktan çok, kendini bir anlamda ve ölçüde kendiliğindenci bir biçimde dayatması, bizim daha çok reaksiyon göstermemiz biçiminde olmuştur. Polemiğin İkinci Konferansın çalışma planı ile bağı doğru bir biçimde kurulmamıştır. Polemiğin konularındaki görüş ayrılıklarının derinliği tarafımızdan uzun süre kavranılmamış; bizzat polemik konularında ilkeler adına bazı temel sorunlarda yanlışlar savunulmuştur. Bu hatalarımız sorunların daha planlı ve derinlemesine incelenmesinin engellenmesine hizmet etmiştir.

4- Polemik süreci içinde eski kardeş örgütlerin getirdiği bir dizi —temel noktalardaki eleştirilerin bir bölümü de dahil olmak üzere— eleştiriyi <u>başlangıçta</u> geri çevirdiğimiz, daha sonra kabul ettiğimiz olgudur. Bunda eleştirinin özünün kavranmaması, yer yer tartışılan konuda yanlış görüşler savunmamız yanında, eski kardeşlerin tekyanlı, toptancı yöntemlerine duyulan tepkinin de önemli bir rolü olmuştur.

5- Polemik içindeki gelişmeler, ve eski kardeş örgütlerimizin takındığı tavırlar, diğer şeylerin yanında şunları da göstermiştir:

- Eski kardeş örgütlerimizin özellikle kamuoyu önünde getirilen eleştiriye karşı tavrı olumsuzdur.

- Eski kardeş örgütlerimiz aynı konularda kendi hatalarına karşı başka, başkalarının hatalarına karşı başka, çifte standart uygulamaktadır. Polemik içinde Merkez Komitemiz de bu yönde çok önemli hatalara düşmüştür.

- Eski kardeş örgütlerimiz tartışılan bazı noktalarda Marksizm-Leninizmin saflığını bozmakta, ve kendi durumlarının teorisini yapmaktadır. Bu yönde hatalar bizde de çokça varolan hatalardır.

- Polemik içinde kullandıkları Marksist-Leninist olmayan yöntemler, özellikle özeleştirici olmayan tavırları, tekyanlılıkları, toptancılıkları vb. özellikleri ile eski kardeş örgütlerimizin gelişme yönü olumsuzdur. Özellikle GDS'in son dönemdeki propaganda çalışmasında, yer yer kendiliğindenci harekete yaranmaya çabalayan, kuyrukçu bir eğilim kendini göstermiştir. Bu da olumsuz yönde gelişmenin bir başka alanıdır.

- Merkez Komitemiz, ve Partimiz, eski kardeşlerle polemik içinde gerek içeriksel, gerekse yöntemsel olarak bir dizi ağır hata yapmış olmasına, Marksizm-Leninizmden yer yer sapmasına, yer yer Marksist-Leninist çizgimizden uzaklaşmasına rağmen, pratikte ispatladığı <u>özeleştirici</u> tavrı ile gelişme yönünün olumlu olduğunu göstermiştir.

6- Bir bütün olarak ele alındığında, eski kardeş örgütlerle II. Konferans sonrasında yürüttüğümüz polemik kuşkusuz birçok noktada önemli hatalarımızı görmemiz ve düzeltmemizde, bu anlamda <u>ilerlememizde</u> önemli bir rol oynamıştır. Bu bir olgudur. Ama bu olgu <u>olduğu kadar</u>, bu polemiğin İkinci Konferansımızda tespit edilen çalışma programının bir dizi sorununu ele almamızı engelleyici bir rol oynadığı ve bizzat polemiği en baştan doğru ele almamız halinde elde edeceğimiz verimlilikten çok daha düşük bir verimliliğe sahip olduğu da olgudur.

Polemiğin en başında takınılması gereken doğru tavır, getirilen eleştirilerin çok ciddi eleştiriler, suçlamaların ve çıkarılan sonuçların çok ağır olduğu tespitini yapmak; bizim bu eleştirilere karşı doğru, tutarlı bir tavır takınabilmek için, polemik konusu olan noktalarda kollektif bir eğitim ve tartışma ihtiyacı duyduğumuzu, bunun için zamana ihtiyacımız olduğunu, ve acele cevap, tavır takınma talebini reddettiğimizi bildirmek; polemik konularını belli bir sıraya koyarak, bunları çöze çöze ilerlemek yönünde bir planı ortaya

koymak, ve bu planı uygulama yönünde adımlar atmak şeklinde olmalı idi."

Bu karar tasarısı oylamaya sunuldu. Oybirliği ile kabul edilerek karar haline geldi.

Daha sonra karar tasarısının düzeltilmiş ikinci bölümü DERVİŞ tarafından sunuldu. Düzeltilmiş oylamaya sunulan ikinci bölüm şöyle idi:

"Kardeşlik ilişkilerinin durumu hakkında

Eski kardeş örgütlerimizle kardeşlik ilişkilerimiz 1982'nin ikinci yarısından itibaren —1 Mayıs'la ilgili polemiğin başlamasının kısa süre ertesinde— olağanüstü ölçülerde bozulmuş, gerçek kardeşlik ilişkisinin gerektirdiği dostça eleştiri ve tartışma; karşılıklı pratik destek gibi talepler eski kardeş örgütlerimizce açıkça çiğnenmeye başlanmış, ilişkiler gerçekte kardeşlik ilişkisi olmaktan çıkmıştır.

Bu gelişmede, geldiğimiz noktada yaptığımız değerlendirmeye göre, Merkez Komitemizin ve Partimizin yaptığı hatalar da çok önemli rol oynamıştır. Daha da önemlisi, Merkez Komitemizin yazdığı 22.4. tarihli; GDS ve diğer eski kardeşlerin "utanç belgesi" olarak adlandırdıkları mektubun kardeşlik ilişkilerinin olumsuz yönde gelişmesinde dönüm noktası rolünü oynamış olmasıdır.

Eski kardeş örgütlerimizin kardeşlik ilişkisi ile bağdaşmayan bazı pratik tavırları karşısında Merkez Komitemiz de yer yer kardeşlik ilişkileri ile bağdaşmayan önemli hatalı tavırlara girmiştir.

Eski kardeş örgütlerimiz Mart 1983'te, Partinin çizgisinin revizyonist olduğunu ve yozlaşmasının engellenemez olduğunu ispatlamadan, bu ilişkileri resmen de ortadan kaldırdıklarını açıklamışlardır. Kardeşlik ilişkilerimizin gerçek anlamda bir kardeşlik ilişkisi olmaktan çıktığı noktada bile, Partimizin bu ilişkiler hakkında kesin bir karara varmak için, eski kardeş örgütlerin temsilcilerinin de davet edileceği bir Konferansı planlama tavrı, kardeşlik ilişkisi denen ilişkiye, onun sahip olduğu gerçek önemi veren, soruna ciddi yaklaşmanın ürünü olan bir tavırdır.

Eski kardeş örgütlerimizin kendileri için en kısa, ve kendi düşüncelerine göre en "zararsız" yoldan kardeşlik ilişkilerini resmen de kesmeleri tavrı, açıktır ki olgu olarak kabul edilmek durumundadır, ve Partimizin bu konudaki planının uygulanmasını imkansız kılan bir tavır olmuştur.

Konferansımız, kardeşlik ilişkisi için, bu ilişkiye giren örgütlerin birbirlerini Marksist-Leninist örgüt olarak değerlendirmelerinin gerekli ve yeterli önşart olduğu görüşündedir.

Açıktır ki, böyle bir genel değerlendirme, temel belgelerin karşılıklı tanınması, karşılıklı ideolojik mücadele ile birleştirilen teorik-pratik işbirliği sonucunda yapılabilir.

Dünya Marksist-Leninist Hareketinin içinde bulunduğu kötü durumdan kurtulmasının yolu sabırlı, sistemli bir çalışmadan geçmektedir. Kardeşlik ilişkisi gibi çok sağlam temeller gerektiren bir ilişki konusunda acele edilmesi doğru değildir. Bugünkü durumda kardeşlik ilişkisi kuran örgütlerin kendilerini Dünya Komünist Hareketinin çekirdeği olarak kavramak zorunda oldukları bilince çıkartılmalı, bu konuda bu sonucun ciddiyetine uygun davranılmalıdır.

Bu görev bugünkü durumda somut olarak Uluslararası Komünist Hareketin üzerinde birleşebileceği Marksist-Leninist bur platformu yaratmak için mümkün olan en fazla çabanın sarfedilmesi; uluslararası alanda benzer bir çaba içinde olduklarını söyleyen bütün gruplarla açık ideolojik mücadele, başta Marksist-Leninist ve Marksizm-Leninizme en yakın gördüğümüz gruplarla olmak üzere, Marksist-Leninist olma iddiasındaki bütün gruplarla uluslararası komünist hareketin canalıcı sorunları üzerinde açık ve kamuoyu önünde tartışma, mücadele; devrimci platformlar temelinde yapılacak eylembirlikleri gerçekleştirmeye çalışmak vb. anlamına gelir.

Konferansımız, "kardeşlik ilişkisi" konusundaki bu görüşler ışığında, gelinen noktada bizim açımızdan eski kardeş örgütlerimizle kardeşlik ilişkisi sürdürmenin (ki bu somut olarak yeniden böyle bir ilişki kurmaya çalışmak anlamına gelir, çünkü bu ilişki eski kardeşler tarafından resmen kesilmiştir) önemli temellerinin ortadan kalktığını tespit eder.

Konferansımızın eski kardeş örgütler hakkındaki değerlendirmesi şöyledir:

Bunlar şimdiye kadarki çizgileri —belgelerindeki çizgileri— itibarı ile bize en yakın olan gruplardır. Ama diğer yandan özellikle bizimle girdikleri polemik süreci içinde yer yer teorinin saflığını bozarak, kendi durumlarına göre teori yaratma; teori/pratik uyumsuzluğu; ve herşeyden önemlisi de hatalarına karşı özeleştirici olmayan tavırları vb. ile gelişme yönü olumsuz olan gruplardır. Bu yüzden bunların geçmişte yaptığımız gibi, hiçbir sınırlama getirmeden Marksist-Leninist olarak değerlendirilmesi ve propagandası yanlıştır. Aynı şekilde, hiçbir açıklama yapmadan, hiçbir sınırlama getirmeden, bunlar hakkında yapılacak bir oportünist genel değerlendirmesi de doğru değildir. Bunlar bugünkü durumları ile, önemli sapmalara ve eksikliklere sahip Marksist-Leninist gruplar olarak değerlendirilmeli; polemik içinde görülen olumsuzlukları da dikkate alınarak gelişmeleri dikkatle izlenmelidir.

Bugün bu örgütlerle ilişkimiz, Marksizm-Leninizme yakın gördüğümüz ve tartışma içinde bulunduğumuz diğer bazı örgütlere karşı tavırla esasta aynı olmak durumundadır. Farklı olarak, bunlarla geçmişte olan özel ilişkimizin durumu gözönüne alınarak, ve bugün de bunların çizgi itibarı ile bize en yakın gruplar olduğu gözönüne alınarak, bunlarla ideolojik mücadeleye öncelik verilmelidir."

Karar tasarısının bu bölümü üzerine bir tur daha tartışıldı. Bu tartışma içinde **Mustafa**, çelişmelerin ortadan kalkmadığını, kendisinin bu karar tasarısına olumsuz oy kullanacağını açıkladı.

FARUK'un, tasarının düzeltilmiş şeklinde neyi yanlış bulduğunu sorması üzerine, yoldaş görüşlerini şu şekilde açıkladı:

— Mesela "dostça eleştiri, ve tartışma" duruyor. (s. 799)

— Diğer yandan "eleştirilerin ispatlanabilirliği sorunu. Kesinlikle o andaki düzeltmemiş olsa idik, bizim çizgimiz revizyonist bir çizgi idi. Bu ispatlanabilirlikten anlaşılan nedir?" (s. 799)

Mesela tek başına demokratik devrim konusundaki çizgimiz bile revizyonist bir çizgi idi. Devrimin nasıl olmaması gerektiğini proletaryaya gösteren bir çizgi olurdu. (s.800)

DERVİŞ yoldaşın, Partinin çizgisinin ne zaman demokratik devrim konusunda revizyonist bir çizgi olduğunu sorması üzerine, MUSTAFA yoldaş, Parti çizgisinden sözetmediğini, Merkez Komitesi'nin görüşlerinden sözettiğini belirtti. (s. 800)

— Onun dışında, bunlarla ilişkinin Marksizm-Leninizme yakın örgütlerle olan ilişki gibi olacağı söyleniyor. Bu da yanlış. Bunlar Marksist-Leninist olarak değerlendirildiğinde, ilişki Marksist-Leninistler arası ilişki olmak zorundadır. (s. 800)

Bütün bunlardan dolayı ben karar tasarısının bu bölümüne karşıyım.

Ali, son değişikliklerle sorun görmediğini belirtti. (s. 800)

Cafer, kıstaslar konusunda kendisinin çekimser oy kullandığı halde, burda konduğu biçimi ile problemi olmadığını, buna rağmen karar tasarısının bu şekli ile de hemfikir olmadığı noktalar olduğunu belirtti.

"Eski kardeş örgütlerin kendileri için en kısa ve kendi düşüncelerine göre en zararsız yoldan kardeşlik ilişkilerini resmen kestikleri"

değerlendirmesine katılamayacağını belirtti. (s. 801)

Şunun kendisi için açık olduğunu belirtti: İster MK, ister Parti olarak alınsın, çizginin devrime karşı yönelen, revizyonist-oportünist bir çizgi olduğu değerlendirmesi ispatlanamaz.

Düzeltilmediği ölçüde bu çizgi, revizyonist bir çizgi olmak zorunda idi.

Yoldaş bu noktanın kendisi için karar tasarısı lehine oy vermeyi engelleyecek bir nokta olmadığını da belirtti.

Derviş yoldaş bu noktada temel ayrılığın, 1982-1983'te Merkez Komitesi'nin ürettiği, Partinin de desteklediği çizginin, eski kardeşlerin değerlendirdiği üç alanda da genelde revizyonist çizgi olarak değerlendirilip değerlendirilmediği noktasında olduğunu belirtti. Mustafa'nın o günkü çizgiyi genelde revizyonist değerlendirdiğini, gerçek durumun bu olmadığını, çizgide revizyonist unsurlar olduğunu, revizyonist çizgiye doğru gelişmenin unsurları olduğunu ve fakat genel değerlendirmede bu çizginin revizyonist olmadığını belirtti. (s. 802)

Tartışmalar sonrasında yapılan oylamada, düzeltilmiş karar tasarısının ikinci bölümü; Mustafa'nın olumsuz, ve Ermiş'in çekimser oyuna karşı, diğer delegelerin olumlu oylarıyla çoğunlukla karar haline geldi.

Çekimser kalan yoldaş, çekimserliğinin Marksizm-Leninizmin güncel kıstasları ve uluslararası komünist hareketin platformu konuları ile bağıntılı olduğunu açıkladı. (s. 803)

Ardından kardeşlere yapılması talep edilen çağrı tasarısı DERVİŞ yoldaş tarafından şu şekilde formüle edildi:

> "Konferansımız, eski kardeş örgütlerin getirdiği eleştiriler karşısında tavrımızı yukardaki belgelerde belirlemiştir.
>
> Konferansımız bu belirlemeler temelinde, eski kardeş örgütlerimizin yaptığı genel "revizyonist çizgi", "revizyonist parti" gibi değerlendirmelerin Marksist-Leninist gerekçelendirmeler temelinde ayakta tutulamayacağını tespit eder.
>
> Eski kardeş örgütlerimizin yöneticilerini ve onların bütün üye ve sempatizanlarını Konferansımızın polemikle ilgili belgelerini de incelemeye, komünist sorumluluk ruhuyla değerlendirmeye ve tavır takınmaya çağırır."

Bu karar tasarısının tartışması içinde, Mustafa yoldaş, "revizyonist çizgi" değerlendirmesinin Marksist-Leninist gerekçelendirmeler temelinde ayakta tutulamayacağı tespitinin geldiğimiz yer ile sınırlandırılmasını talep etti. Bu talebe DERVİŞ kesinlikle karşı çıktı, tam da bu çelişme olduğu için, bu konuda ayrı bir karar tasarısı sunacağını belirtti.

Kardeş örgütlere çağrı, Ermiş yoldaşın çekimser oyuna karşı, çoğunlukla kabul edildi. Ermiş yoldaş çekimserliğini, bize karşı tavırları nedeni ile, kardeşliğe doğru bir gelişmeyi doğru görmediği gerekçesi ile sebeplendirdi. (s. 807)

Derviş bu tartışma ile bağıntı içinde, Partinin çizgisinin değerlendirilmesi konusunda ortaya çıkan çelişmeyi kendine göre kesin bir şekilde tespit eden şu karar tasarısını sundu:

> "Konferansımız, kardeş örgütlerle bütün polemik içinde hiçbir dönemde, Partimizin çizgisinin revizyonist çizgi, Partinin de revizyonist parti olarak değerlendirilemeyeceğini kesin olarak tespit eder." (s. 807)

Bu karar tasarısı karşısında Mustafa yoldaş, Partinin revizyonist olarak adlandırılamayacağını, ve fakat çizginin mesela sadece demokratik devrim konusundaki çizgi bile alınsa, düzeltilmediği halde revizyonist olacağını, üretildiği, kardeşlerin ilişkiyi kestiği dönemde revizyonist olduğu tezlerini savundu. (s.807)

Cafer, bu karar tasarısının bu şekli ile doğru olduğunu, çünkü tek tek noktalarda değil, genel bir çizgi değerlendirilmesi yapıldığını, ama karar alınmasının gereksiz olduğunu, çünkü daha önce alınan kararlarda burda söylenenin

zaten var olduğunu; ayrıca Mustafa'nın pozisyonunun da pek açık filan olmadığını belirtti. (s. 809-811)

MUSTAFA, kendisinin "düzeltilmediği taktirde çizginin revizyonist olacağını" söylediğini belirtti.

Bu bağıntıda Neriman, "düzeltilmediği taktirde" biçiminde bir genel değerlendirmenin yanlış olacağını getirdi.

Ermiş, çizginin "revizyonist" olmadığını, ama eklektik olduğunu belirtti.

Söz alan diğer yoldaşlar karar tasarısına itiraz getirmediler. Yapılan oylamada, Mustafa'nın olumsuz, Cafer'in çekimser oyuna karşı, oy çoğunluğu ile karar tasarısı karar haline geldi.

*

Bu bölümde yapılan tartışmada ikinci derecede önemli bir çelişme de şu noktada çıktı:

MUSTAFA ve ALİ yoldaşların, karar tasarısının ikinci bölümünün "reforme edilemezliği" tezlerini getirmesi üzerine; DERVİŞ bu taslakların daha önce Partiye sunulduğunu, hiç kimseden —Ali ve Mustafa'dan da— reforme edilemez şeklinde bir eleştiri gelmediğini, kendisinin bu tavrı anlamadığını belirtti. (s. 773)

Bu tavır üzerine Ali ve Mustafa tavır takındılar.

ALİ, kendinin, neden reforme edilemezliği üzerine tartışma yerine, diğerlerinin sorumluluğunun hatırlatılmasının nedenini anlamadığını belirtti. (s. 784)

MUSTAFA, kendisinin her ne kadar daha önce reforme edilemezlik eleştirisini getirmedi ise de, belgenin kendi belgesi olmadığını açıkladı. (s. 786)

*

SPARTAKUS'UN DEĞERLENDİRİLMESİ İLE İLGİLİ TARTIŞMA

Bu noktadaki tartışma, DERVİŞ tarafından sunulan şu karar tasarısı metni üzerinde yürütüldü:

Muhalefet hakkında tavır:

Kendisine sonradan Spartaküs adını takan, kendi kendilerini partiden dıştalayan YÖ.'daki iki parti üyesi ile, onların önderliğinde hareket eden az sayıda örgütlü ve örgütsüz sempatizandan oluşan, ortaya çıktığı anda içimizden ayrılanlar dışında bizim saflarımızdan ve çevremizden kimseyi kazanamayan "muhalefet"in belirleyici özelliği -en başından, ortaya çıktığı andan itibaren- eski kardeş örgütlere karşı beslediği körce güven ve hayranlıktır. Bunların sonucunda "muhalefet"in en belirleyici özelliklerinden biri, eski kardeş örgütlerin hatalarını görmeme, bunları yer yer mantıki sonuçlarına kadar ilerleterek de savunmaktır. Onlar bu nitelikleri ile eski kardeşlerin öncelikle bizim ortaya koyduğumuz hatalarını kıskançlıkla bize karşı savunan, bunları geliştiren-sistemleştiren bir çevredir.

Şimdiye kadar kendi dışlarındaki siyasi gelişmelerle ilgili olarak takındıkları az sayıda tavırda, tavırların çoğunda oportunizm tavırlara damgasını basmıştır. 12 Eylül 1983'de takındıkları tavır, Açlık Grevleri karşısında takındıkları tavır bunun açık örnekleridir.

Bunlar genel çizgileri itibarı ile, bizim eski kardeş örgütlerle birlikte çıkardığımız ortak açıklamalara dayandıklarını açıklamaktadır. Diğer yandan eski kardeş örgütlerimizin UKH hakkındaki tavırlarını ve çizgilerini savunduklarını açıklamaktadır. Bu noktalarda savunduklarını söyledikleri çizgi, bizim de kendimize temel aldığımız, doğru ML olarak değerlendirdiğimiz çizgidir. Diğer yandan bunların hemen her tavrının kardeş örgütler tarafından da desteklendiği olgudur. Böyle bir durumda eski kardeş örgütler hakkında bugün oportunist genel değerlendirmesi yapılmadığı halde, Spartaküs hakkında böyle bir genel değerlendirmenin doğru olup olmadığı sorulabilir. Konferansımız yukardaki olgulara rağmen, Spartaküs hakkında yapılan oportunist genel değerlendirmesinin doğru olduğunu; bunların bizim içimizden açık menşevik bir örgütlenme

çizgisi temelinde ayrılan bir grup olduğunu, eski kardeş örgütlerimizin ise bütün olumsuz yönlerini daha da geliştirerek savundukları, bu anlamda eski kardeşlerde olumsuz tespiti yaptığımız gelişme yönünün, bunlarda gelişme yönü değil, içinde bulunulan andaki hali olduğunu tespit eder.

Bunların diğer oportunist örgütlerden farkı, çizgilerinin -kardeş örgütlerin çizgisini savunduklarını söyledikleri noktalarda- bize en yakın çizgi olması, bunun yanında bunların eski kardeş örgütlerle çok sıkı bağları nedeni ile, onlardaki olumlu bir gelişmenin, bunlara da doğrudan yansıma ihtimalinin çok olmasıdır.

"Bunların üçüncü konferansa tartışmak/karara bağlamak üzere hazırladığı ve Spartaküs sayı 7'de yayınladıkları belgeler konusunda konferansımız, bu belgelerde getirilen temel eleştirilerin, eski kardeş örgütlerimizin getirdiği temel eleştirilerin esasta bir tekrarı niteliğinde olduğunu; bu anlamda eski kardeşlerin temel eleştirilerine tavır takınılmış olan her noktada, "muhalefet"e de tavır takınılmış olduğunu tespit eder."

Bu karar tasarısı hakkında MUSTAFA yoldaş şu yazılı tavrı Konferansa getirmişti:

Muhalefet hakkında:

- Bunların değerlendirilmesini kardeşlerden ayırmak mümkün değildir. Hem çizgi olarak hem de örgüt olarak. Bunun için eski kardeşler için söylenenler bunlar için de söylenmelidir.

Nasıl ki biz eski kardeşlerle tartışma içinde bazı temel konularda esasta yanlış görüşleri savunduk, hatta bu yanlış görüşlerimizi ispatlamak için ML teorinin saflığını objektif olarak bozduk; geldiğimiz yerde ise bu yanlışları görüp özeleştirisini yaptı isek; muhalefetinde hatalarını görme ve düzeltme ihtimali vardır. Bunun en açık örneği 12 Eylül bildirileriyle ilgili özeleştirileridir.

- Bizim bunlara çıktıkları ilk anda oportünisttir dememiz, savundukları görüşler açısından değil, çünkü savundukları görüşler oportünistse oportünist oldukları bu görüşleri savundukları anda belirtilmeliidir, bu görüşler üzerinde ısrar ederler düzeltmezlerse kendilerinin de oportünist olacağı belirtilmeliydi. Fakat bu yapılmadı. Hem bir yandan eski kardeşler için bunlar toptancı bir şekilde bizi değerlendiriyorlar şeklinde görüşler savunduk. Hem de kendimiz muhalefet hakkında daha tartışmanın başlangıcın-

da oportünist değerlendirmesini yaptık. Kaldı ki, kardeşlerle bizim tartışmalarımız çok daha eskidir.

- Karar tasarısı bu yönde değiştirilmelidir.

Bu tartışmada şu görüşler savunuldu:

Mustafa:

– Spartakus'u eski kardeş örgütlerden ayırmak mümkün değildir. (s. 813)

– Eski kardeşlerden ayrı olarak yaptıkları ajitasyon-propaganda da, düzelme ihtimalini içinde barındırıyor. Bunlar Marksist-Leninist değil, ama yozlaşmış, iç bütünlüğü kurulmuş revizyonist bir çizgi de değil. (s. 813)

– 12 Eylül bildirileri ile ilgili özeleştiri yaptılar. Getirdiğimiz hemen bütün eleştirileri kabul ettiler. (s. 813)

– Bunlar bence Marksist olarak değerlendirilmelidir. (s. 814)

– Ben bunları baştan itibaren oportünist değerlendirdim. Ama kafamda kardeşler bağıntısında soru vardı. (s. 813)

– Bunların hemen oportünist diye değerlendirilmesi aceleci tavrı, bizden ayrılanlara karşı duyduğumuz özel kine bağlıdır. (s. 814)

Cafer:

– Ben en başından itibaren oportünist genel değerlendirmesini reddettim.

– Bunların çizgileri kardeşlerin çizgisinden bağımsız ele alınamaz.

– <u>Çizgileri</u> Marksist-Leninist olarak değerlendirilmelidir. (s. 815)

Ali:

– Eski kardeş örgütlerden bağımsız ele alınamazlar. Ben oportünist genel değerlendirilmesinin geri alınması yanlısıyım. (s. 815)

Genel değerlendirmeleri yeniden yapılmalıdır.

Uluslararası alandaki çizgileri Marksist-Leninisttir. Türkiye konusunda bütünlüklü çizgileri yoktur. Bunların genel olarak Marksist-Leninist şeklinde değerlendirilmesi de problemlidir. (s. 815)

<u>ALİ</u> yoldaş bu konuşmasında ayrıca, karar tasarısının nasıl düzeltilmesi gerektiğini de ortaya koydu. Önerisinde, oportünist genel değerlendirilmesi dışında, karar tasarısında yer alan, bunların bizden menşevik bir örgütlenme çizgisi temelinde ayrıldıkları; ve kendi somut propaganda faaliyetlerinde az sayıdaki tavırlarına damgayı basanın oportünizm olduğu tespitleri de siliniyordu. (s. 816)

<u>DERVİŞ</u>'in, bu noktaları niye çıkardığı sorusuna, <u>ALİ</u> yoldaş, menşevik örgütlenme çizgisi konusunda sorun olmadığı, diğer noktayı ise "çıkarmış oldukları üç belge temelinde, kışkırtma anlamına gelen bir tespitten <u>kaçınmak</u> istediği" (s. 817) şeklinde cevaplandırdı. Yoldaş ayrıca bunlara da "Geldikleri yerde bizim geldiğimiz yeri yeniden değerlendirme görevleri olduğunu hatırlatırız" vb. biçiminde bir çağrı yapılmasını önerdi. (s. 816)

Selami:

– Bunların ne oportünist, ne de Marksist-Leninist olarak genel değerlendirmesi bana doğru görünmüyor.

– Kardeşlerle bunların çizgisini aynılaştırmak yanlış. Kardeşlerin çizgisini Marksist-Leninist olarak değerlendirmek ile, bunlarınkini oportünist değerlendirmek arasında çelişme yoktur. (s. 818)

Faruk:

— Gerçekçi değerlendirirsek, kardeşlerin çizgisi ile bunların çizgisi arasında görebildiğim kadarı ile hiçbir fark yoktur. (s. 818)

— Çizgileri Marksist-Leninist olarak değerlendirilmelidir. Ancak örgüt olarak Marksist-Leninist demeyelim. Çünkü menşevik örgütlenme çizgisi temelinde ayrıldılar. (s. 818)

Derviş:

— Bunların çizgisi ile eski kardeşlerin çizgisini aynılaştırmak kesinlikle yanlıştır.

— Bu çizgi, yalnızca bunların, biz GDS'in çizgisini doğru buluyoruz dedikleri noktada, savunuyoruz deme temelinde aynıdır.

— Bunların ayrılma gerekçesi, GDS ve kardeş örgütlerin eleştirileri değil, menşevik bir örgütlenme anlayışıdır. Ayrılıklarının temeli budur. Bizimle esas polemik yürüttükleri alan bu alandır. Bu alanda açık-seçik menşevik bir çizgi sözkonusudur. Bu onların genel çizgilerinin temel noktalarından biridir. Ve eski kardeşlerin bu alandaki çizgisi ile aynı değildir. (s. 819)

— Bu arkadaşları GDS'ten iyi tanıyoruz. Nereye gelişebilecekleri konusunda GDS'te olduğundan daha sağlam sonuçlara varabiliriz. (s. 819)

— Yapılan oportünist genel tespiti yanlış değildir.

Buna rağmen, uzlaşma olduğu açıkça ilan edilerek, burda yapılan somut olgu tespitlerinin aynen yer aldığı bir karar tasarısında, bunların Marksist-Leninist mi, oportünist mi olduğu tespitini açık bırakan bir uzlaşma yapabilirim. Bunun önşartı, çizginin Marksist-Leninist gibi bir genel değerlendirmenin de reddidir. (s. 819)

Cafer:

— Uzlaşma mümkün görünmemektedir. Çizgileri Marksist-Leninisttir. Örgüt olarak ise Marksist-Leninist ya da oportünist olarak değerlendirecek durumda olmadığımızı, gelişmelere bakacağımızı bildirmeliyiz. (s. 819-820)

Neriman:

— Oportünist genel değerlendirmesinde belli sorunlar görüyorum. Ancak bu konuda gelen gerekçeler kökten yanlış. Çünkü çizgi kağıt üzerindeki, savunduğu söylenilen şey olarak kabul ediliyor. Halbuki çizgi için pratik propaganda-ajitasyon çalışmasında yansıyana da bakmak gerek. Ayrıca GDS de Spartakus'u Marksist-Leninist örgüt olarak değerlendirmiyor. (s. 820)

Çıkarılacak kararda, Spartakus'un oportünist genel değerlendirilmesinin aceleci bir değerlendirme olduğu konmalıdır. (s. 821)

İrfan:

— İlk karar tasarısı doğrudur. Karar çıkmaması halinde Derviş'in önerdiği biçimde bir uzlaşma mümkündür. (s. 821)

Mustafa:

— Bunlar bizim içimizde iken Marksist-Leninist idi. Şimdi çizgileri de Marksist-Leninist... Öyle ise neden kendileri Marksist-Leninist değil? (s. 821)

Cafer:

— GDS, Spartakus'u "Marksist-Leninist muhalefet" olarak değerlendiriyor. (s.821)

Leyla:

— Karar tasarısı doğrudur. Belli uzlaşmalara girilebilir. Ama çizgi Marksist-Leninist olarak değerlendirilemez. (s. 823)

Faruk:

— Çifte standart —kendimize başka, başkalarına başka tavır— uygulanıyor.

Bunların bizim GDS'e getirdiğimiz doğru eleştirileri kabul etmedikleri söyleniyor. Ama bunların GDS'in getirdiği, bizim başta kabul etmediğimiz doğru eleştirileri savundukları söylenmiyor. (s. 824)

Derviş:

— Bunların uygulamaya koydukları, pratik siyasi çizgileri, çıkardıkları 9 sayı Spartakus, onun dışında 4-5 bildiride vardır. Onlardır çizgileri. Pratik siyasete yansıyan çizgi budur. Bu çizginin Marksist-Leninist olmadığı açıktır. (s. 824)

Bunların ayrılığının temeli de bellidir. Temel, kardeşlerin getirdiği eleştiriler değildir. Çünkü onları doğru bulanların bir bölümü ayrılmamıştır. (s. 825)

— Bunların düzelme ihtimali, benim için yalnızca eski kardeşlere bağlı olarak vardır. Bunun böyle olup olmadığını zaman gösterir. Bu anlamda ilkesel olmayan bir uzlaşma benim açımdan mümkündür. (s. 825)

Ali:

— Kıstaslar tespit ettik. Bu kıstaslara göre bunların çizgisine Marksist-Leninist demeyeceksek, kime diyeceğiz? Çizgi dediğimiz şey, savundukların söyledikleri tezlerden oluşan birşeydir. (s. 826)

Çizgi Marksist-Leninist olarak değerlendirilmelidir. Ama örgüt olarak Marksist-Leninist genel değerlendirilmesi yapılmamalıdır. Partiden ayrılma konusunda eğer bunlara Marksist-Leninist dersek, çok tehlikeli sonuçlara yol açabilir. Her bizden ayrılan Marksist-Leninist olacak. Bu merkezi birleşmeyi değil, ayrılmayı ortaya getiren bir tavır filan da olur. (s. 826)

— Oportünist genel değerlendirmesi ispatlı olmadığı için geri çekilmeli.

— Yapılan tespitin aceleci olduğunu tespit etmeliyiz.

— Genel çizgi konusunda Marksist-Leninist tespiti zaten vardır.

— Örgütün niteliği şimdilik söylenmemeli. (s. 826)

Mustafa:

— Bunların çizgisi, İkinci Konferansın bizim de onayladığımız çizgisidir. Bu çizgi ne kadar bizim çizgimizse, onların da çizgisidir. (s. 827)

— Biz mesela I. Konferans ile II. Konferans arasında pratiğe yansıma konusunda, devrimci bir konumda durmadık. Yine de çizgimiz Marksist-Leninist idi.

Çifte standart kullanılmaktadır. (s. 827)

— İspatlamadan, bizden her ayrılanı tepkici bir şekilde oportünist ilan etmek yanlıştır.

— Spartakus'un örgütlenmesinin Marksist-Leninist olup olmadığı bağıntısında: Bunların parti örgütlenmesi diye disiplinli bir örgütlenmeleri yok. Bu bağıntıda örgütlenmeleri soru işareti bırakılabilir. Burda sorun şudur:

> "Yani illa ki 3 kişi, 5 kişi geldiğinde bir parti için geçerli olan kuralların tümü bu örgüt için de geçerli olacak mı? Olmayacak mı? Bu bağıntıda belli bir problemim var. Bu problemim olduğundan dolayı, ben örgütlerinin değerlendirilmesi konusunda soru işaretinin konulmasına karşı değilim." (s. 828)

Derviş:

— Spartakus'un kendisine temel aldığı, bizim çizgimizin revizyonist, partimizin revizyonist olduğu tezleri, bu Konferans tarafından reddedilen tezlerdir. Buradaki ideolojik saflaşmada tam da bu noktadaki ayrılıklar saflaşmanın temelidir. Bu konuda problemi olmayanın bunlara Marksist-Leninist grup denip denmeyeceği konusundaki tartışmada açık olması gereklidir. Bu ideolojik yaklaşımları görmek gereklidir.

Derviş bundan sonra, ilk sunduğu karar tasarısındaki "oportünist" genel değerlendirmesini silen bir uzlaşma formülünü içeren —ilerde ispatlanacağı düşüncesi ile— şu karar tasarısını sundu:

"SPARTAKUS HAKKINDA TAVIR

Kendisine sonradan "Spartakus" adını takan, kendi kendilerini Partiden dışlayan Yd.daki (...) parti üyesi ile, onların önderliğinde hareket eden az sayıda örgütlü ve örgütsüz sempatizandan oluşan "muhalefet"in belirleyici özelliği, —en başından, ortaya çıktığı andan itibaren— eski kardeş örgütlere karşı beslediği körce güven ve hayranlıktır. Bunların sonucunda "muhalefet"in en belirleyici özelliklerinden biri, eski kardeş örgütlerin hatalarını görmeme, bunları yer yer mantıki sonuçlarına kadar ileriletarak de savunmaktır.

Şimdiye kadar kendi dışlarındaki siyasi gelişmelerle ilgili olarak takındıkları az sayıda tavırda, tavırların çoğunda oportünizm tavırlara damgasını basmıştır . 12 Eylül 1983'te takındıkları tavır, açlık grevleri karşısında, C.K.Altun konusunda takındıkları tavır bunun açık örnekleridir. Olumlu olarak 12 Eylül 1983 konusunda daha sonra (1985 12 Eylülünde) kendilerinin de özeleştiri yaparak tavırlarının oportünist olduğunu tespit ettikleri olgudur.

Bunlar genel çizgileri itibarı ile, bizim eski kardeş örgütlerle birlikte çıkardığımız ortak açıklamalara dayandıklarını açıklamaktadırlar. Diğer yandan eski kardeş örgütlerimizin uluslararası komünist hareket hakkındaki tavırlarını, ve çizgilerini savunduklarını açıklamaktadır. Bu noktalarda, savunduklarını söyledikleri çizgi, bizim de kendimize temel aldığımız, doğru Marksist-Leninist olarak değerlendirdiğimiz çizgidir. Bu sorunun bir yanıdır. Sorunun diğer yanı da şudur:

Bunlar bizim içimizden açık menşevik bir örgütlenme çizgisi temelinde ayrılan bir gruptur. Eski kardeş örgütlerimizin ise bütün olumsuz yönlerini daha da geliştirerek savunmaktadırlar. Bunların bugünkü durumlarının genel değerlendirilmesi, ne çizgi olarak ne de örgüt olarak, Marksist-Leninist, ya da oportünist olarak yapılamaz. Böyle bir genel değerlendirme için gelişmeleri izlenmelidir. Bunlar hakkında çıkar çıkmaz yaptığımız "oportünist" genel değerlendirmesi aceleci, toptancı bir genel değerlendirme idi. Bunların oportünist örgütlerden farkı, çizgilerinin —kardeş örgütlerin çizgisini savunduklarını söyledikleri noktalarda— bize en yakın çizgi olması, bunun yanında bunların eski kardeş örgütlerle çok sıkı bağları nedeni ile, onlardaki olumlu bir gelişmenin, bunlara da doğrudan yansıma ihtimalinin çok olmasıdır.

Bunların III. Konferansa tartışmak/karara bağlamak üzere hazırladığı ve Spartakus sayı 7'de yayınladıkları belgeler konusunda Konferansımız, bu belgelerde getirilen temel eleştirilerin, eski kardeş örgütlerimizin getirdiği temel eleştirilerin esasta bir tekrarı niteliğinde olduğunu; bu anlamda eski kardeşlerin temel eleştirilerine tavır takınılmış olan her noktada, "muhalefet"e de tavır takınılmış olduğunu tespit eder."

Ali bu karar tasarısı ertesinde yaptığı konuşmada, burada bir çelişme olduğunu, bir yandan Marksist-Leninist çizgi genel değerlendirmesi olduğunu, diğer yanda olmadığını getirdi.

Buna karşı Derviş, burda bir çelişme olmadığını, çizginin tek tek unsurları hakkında değerlendirmeler yapıldığını, genel çizgi hakkında bir genel değerlendirme yapılmadığını ortaya koydu.

Bu açıklama üzerine Ali, bu durumda kendisinin bu karar tasarısına karşı oy kullanacağını, çünkü Spartaküs'e gelindiğinde, bu kez de GDS'in hatalarına karşı tavrın da kriterler olarak konduğunu, eğer böyle olmasa genel çizgi olarak Marksist-Leninist demenin zorunlu olduğunu belirtti. (s. 830)

Derviş, tespit ettiğimiz kriterler içinde a) Marksizm-Leninizmin parti öğretisi olduğunu, bu bağıntıda Spartakus'un menşevik bir pozisyonda durduğunu, b) teori/pratik uyumluluğu olduğunu, bu noktada uyguladıkları siyasetin birçok

noktasında oportünizmin tavırlara damgasını bastığının açık olduğunu açıkladı. (s. 830)

Bu noktada Cafer, kendisinin alternatif önerisi olduğunu, onun da okunduktan sonra oylamaya geçilmesi gerektiğini belirtti.

Cafer'in alternatif karar tasarısında, Derviş'in sunduğu karar tasarısının üçüncü paragrafında "... değerlendirdiğimiz çizgidir"e kadar kalıyor; sonra şu ekleniyordu:

> "Diğer yandan bunların hemen her tavrının eski kardeş örgütler tarafından desteklendiği, evet tavır takınmalarında belirleyici rol oynadığı bir olgudur. Böyle bir durumda, eski kardeşlerin çizgisi hakkında yaptığımız Marksist-Leninist değerlendirmesini bunlar için de (Bunlar eski kardeş örgütlerin çizgisini kendi malı haline getirmemiş olmalarına rağmen) yapmamız en doğru tavırdır. Bunların çizgisi hakkında yaptığımız bu değerlendirme, örgüt olarak da Marksist-Leninist oldukları anlamına gelmemeli, örgüt olarak Marksist-Leninist olup olmadıkları gelişme yönleri dikkatle izlenerek tespit edilmelidir. Her halükarda oportünist olmadıkları bugün için açıktır. Bizim geçmişte bunlar hakkında çizgi ve örgüt olarak yaptığımız, oportünist oldukları şeklindeki genel değerlendirmemiz aceleci ve yanlıştır. Bu yanlışın yapılmasında eski kardeş örgütlerin getirdikleri eleştirilerdeki doğruları görmeme, bir dizi noktada sapmalar içinde olmamız, bizzat içimizden ayrılan bir grup olmaları, buna duyulan özel tepki ve menşevik bir örgütlenme anlayışını savunmalarının vs. rolü olmuştur."

Sonra Derviş'in karar tasarısının son paragrafı.

<u>DERVİŞ</u>'in karar tasarısı oylamada: %50 kabul, %40 red, %10 çekimser;

<u>CAFER</u>'in karar tasarısı oylamada: %25 kabul, %50 red, %25 çekimser oy aldı. Böylece bu alternatif önerilerden Derviş'in sunduğu öneri Konferansın yarısının oyları ile kabul edildi, karar haline geldi. (s. 832)

*

Bu oylamanın hemen ertesinde Ali, oylamanın yenilenmesini, çünkü kendisinin birinci karar tasarısına da, ikinci karar tasarısına da, alternatif oylandığı için çekimser kaldığını, ama birinci karar tasarısına karşı oy kullanması halinde kararın çıkmayacağını, kendisinin karşı olduğunu zaten önceden açıklamış olduğunu açıkladı. (s. 832)

<u>DERVİŞ</u> yeni bir oylamaya karşı çıktı. (s. 832)

<u>MUSTAFA</u> bu tartışma içinde birtakım oy hesapları ile karar çıkmasını doğru bulmadığını, bu yüzden oylamanın yenilenmesinden yana olduğunu açıkladı.

> "Oy hesapları ile karar geçirmek isteyen varsa buyursun geçirsinler. Ama bu anlayış değişmediği müddetçe biz doğru dürüst bir yere varamayız." (s. 833)

<u>DERVİŞ</u>, buna karşı, bu tavrın çok ahlaklı görünmesine rağmen böyle olmadığını, gerçekte yapılan bir oylama sonrasınra bir kişinin karşı oy kullandığı şartlarda karar çıkmayacağı görüldüğü bir noktada, şimdi yeni oylama ile —oy hesapları ile!!— karar çıkmasının engellenmeye çalışıldığını belirtti. (s. 833)

Bu bağıntıda <u>MUSTAFA</u>, %50 ile teşkilatın bütününün iradesinin temsil edildiği nerde, hangi dünya komünist hareketi örneğinde görülmüştür sorusunu getirdi.

Buna karşı <u>DERVİŞ</u>, alternatif öneriler geldiğinde, çoğunluğun oyunu alan alternatifin karar olarak geçtiğini, bunun çok örneği olduğunu, ilerde Mustafa'ya gösterebileceğini belirtti.

Sonunda karar tasarısının yeniden oylanması önerisi oylandı: %35 evet, %50 aleyhte, %15 çekimser... Böylece yeniden oylama reddedildi. (s. 834)

KKP/ML ÖK VE KKP/B ÖK'DAN MESAJ, VE KONFERANSIN KARARI

III. Konferansımıza Kıbrıs Komünist Partisi/Bolşevik (Örgütleme Komitesi) ve Kıbrıs Komünist Partisi/Marksist-Leninist (Örgütleme Komitesi)'nden birer mesaj geldi. Mesajlar şöyle idi:

"KIBRIS KOMÜNİST PARTİSİ/BOLŞEVİK (ÖRGÜTLEME KOMİTESİ)'NİN MESAJI

TKP/ML(B) 3. Konferansını KKP/B(ÖK) adına yoldaşça selamlıyoruz.

'83 Ekiminde kuruluş bildirisini çıkaran KKP/B(ÖK), bugün Kıbrıs'ta işçi sınıfının sevgi ve desteğine sahip gerçek bir Bolşevik Parti yaratmak için mücadele etmektedir. KKP/ML(ÖK)'nın dağıtılmasından sonra, son örgütlenme içinde yer alan bazı yoldaşlarca kurulup, önüne gerçek bir Bolşevik Parti yaratma görevini koyan KKP/B(ÖK), bugün örgütsel planda işçi sınıfı hareketi dışında olma konumunu sürdürmektedir. Bu ilişki içerisinde ele alındığında, KKP/B(ÖK) bugün Komünist bir örgüt konumundadır. Gerçek bir Komünist Partisi yaratılması için Kıbrıs proletaryasının asgari ölçüde de olsa sevgi ve desteğini zorunlu gören KKP/B(ÖK), bu yanıyla Kıbrıs'taki geçmiş örgütlenmeden, yani KKP/ML (ÖK) örgütlenmesinden temelde ayrılmaktadır. Yine aynı anlayışın ürünü olarak KKP/B(ÖK), işçi sınıfı hareketi içinde kitle ajitasyonuna geçecek çekirdeği yaratma görevini örgütlenme alanında önündeki esas görev olarak tespit etmektedir. Siyasi-ideolojik alanda, kuruluş bildirisinde de belirtildiği gibi, KKP/ML(ÖK)'nin siyasi çizgisine ana hattıyla sahip çıktığını söyleyen KKP/B(ÖK), kendi teorik temeliyle hesaplaşmayı ve bunun ürünü olacak bir çalışma ile ulusal programını ortaya çıkarmayı önüne görev olarak koymuştur. Bu anlamda, şu anda genelde savunduğumuzu söylediğimiz tüm eski görüşlerimiz —bunlar KKP/ML(ÖK)'nin 3 kitapta toplanmış belgelerinin tümü, artı polemik sırasında ve kuruluştan sonra biz Bolşeviklerin ortaya koyduğu belgelerin tümüdür— sorguya çekilme ve tekrardan incelenme durumundadır.

KKP/B(ÖK), Dünya Komünist Hareketi içerisinde büyük bir siyasi-ideolojik kargaşanın hüküm sürdüğü günümüz şartlarında, uluslararası komünist hareketin ortak programının yaratılmasının gerekli ve zorunlu olduğu tespitini yaparken, bunun ulusal programın yaratılması için de zorunlu olduğu görüşünü taşımaktadır.

En genel hatları içinde bu konumda duran KKP/B(ÖK), TKP/ML(B)'nin tüm hata ve yanlışlarına rağmen, gelişme yönünün Marksizm-Leninizmi temsil ettiğini ve sürekli olarak kendisini yenileyip, ilerlediği görüşündedir. Türkiye ve Kıbrıs devrimci hareketlerinin bugün ortak bir düşmanı, Türk hakim sınıflarını hedeflemesi, aramızdaki dayanışma ve ilişkiye özel bir önem kazandırmaktadır. Biz bu ilişkinin, önümüzdeki dönemde daha da geliştirilmesi gereken bir ilişki olduğunu vurgularken, size çalışmalarınızda başarılar dileriz."

*

"KIBRIS KOMÜNİST PARTİSİ/MARKSİST-LENİNİST(ÖRGÜTLEME KOMİTESİ)'NİN MESAJI

Divan Başkanlığına,

Değerli yoldaşlar, 3. Konferansınızı KKP/ML(ÖK) adına enternasyonal, Komünist dayanışma ruhu ve coşkusuyla selamlar, başarılar dileriz.

Türkiye komünist hareketi gerek genel enternasyonalist açıdan, gerekse ülkemizin içinde bulunduğu özel durumdan, yani Türkiye hakim sınıflarının ordusunun işgali altında bulunmasından dolayı, bizim için ayrı bir öneme sahiptir. Bu bakımdan, Konferansınızın gerek Türkiye Komünist hareketine, gerekse Dünya Komünist Hareketine katkıda bulunacak, harekete yeni perspektif getirecek bir sonuçla tamamlanması en içten dileğimizdir.

Uluslararası emperyalizmin içinde bulunduğu iktisadi ve siyasi bunalımlar ve dünya işçi sınıfı ve halklarının emperyalist boyunduruktan kurtulmak için vermekte oldukları kurtuluş mücadeleleri karşısında, emperyalizmin uluslararası proletarya ve dünya halkları üzerindeki her türlü sömürü, baskı, zulüm ve kanlı saldırılarının arttığı ve yoğunlaştığı, buna rağmen uluslararası komünist hareketin dağınık ve zayıf olduğu, bunalımlarını hala aşamadığı bir dönemi yaşamaktayız.

Ülkemiz Kıbrıs da bu emperyalist saldırılardan payını almıştır. Stratejik konumu itibariyle tüm tarihi boyunca dış güçlerin kanlı istilasını ve işgalini yaşamış olan Kıbrıs, çağımızda, emperyalizm ve proleter devrimleri çağında da emperyalist güçlerin ve uşaklarının kanlı saldırılarına hedef olmuştur.

Büyük Ekim Devriminin uluslararası proletarya ve halklar üzerindeki etkisi Kıbrıslı Komünistler ve işçi sınıfı üzerinde de kendini göstermiş, Ekim Devriminin verdiği ilham ve coşku, Kıbrıs Komünist Partisi (KKK)'nin kurulmasını getirmiş ve ülkemiz tarihinde ilk defa bağımsızlık ve sosyalizm meşalesini yakmıştır. Ancak 3. Enternasyonal'in dağıtılması ve Kıbrıs işçi sınıfının kendi içerisinden AKEL gibi dönek hainlerin ihanetine uğraması ile Kıbrıs işçi sınıfı ve emekçi halkı emperyalizmin ve yerli uşaklarının saldırılarını göğüsleyememiş, halk birbirine kırdırılmış ve milliyetçi temelde bugün de fiziki olarak ikiye bölünmüştür. İşçi sınıfı hareketi bugün için etkisiz hale getirilmiştir.

Bu olumsuzluklara rağmen, komünist hareket Kıbrıs'ta yeniden canlanmıştır. Komünist hareketi yeniden canlandıran ve hareketin başını çekmekte olan örgütümüz 3 yıldan beri içinde bulunduğu krizi atlatmış, bu sürede küçükburjuva kliğin getirdiği dağınıklık giderilmiş, tekrar önümüzde duran örgütlenme sorunu dahil bir dizi siyasi-ideolojik görevleri ve sorunları ele alma ve uygulama başlatılmıştır.

Bugün Kıbrıs devrimci hareketinin önünde duran bir işgal sorunu vardır. Adanın %40'ı Türkiye hakim sınıflarının faşist ordusunun işgali altındadır. %5'i İngiliz emperyalizminin egemen askeri üssüdür. Güney Kıbrıs'ta Yunan hakim sınıflarının askeri birlikleri ve bunların kontrolünde Milli Muhafız Ordusu üslenmiştir. Bunların yanında bir de Barış Gücü adı altında emperyalist devletlerin askeri denetimi vardır. Bu bakımdan Kıbrıs devrimci hareketi, sözkonusu işgalci ülkelerdeki devrimci hareketlerle birlikte Türkiye devrimci hareketiyle enternasyonal bağlarla sıkı sıkıya bağlıdır. Ancak, bugün Türkiye Komünist hareketi ve Türkiye işçi sınıfı ve emekçi halkının bizzat kendisi de emperyalizmin yerli uşakları hakim sınıfların kanlı saldırılarına ve baskılarına hedef olmuştur. Görülebildiği kadarıyla hakim sınıfların saldırıları Türkiye devrimci hareketinin kendi iç bunalımları ve uluslararası komünist hareketin içinde bulunduğu bunalımın etkileriyle Türkiye Komünist hareketi istikrarlı bir çizgiye oturtulamamış, Türkiye'nin devrim sorunları çözülememiştir. Türkiye devriminin sorunlarının bir an önce çözülmesi ve uygulamaya konulması, Kıbrıs işçi sınıfının ve emekçi halkının KKP/ML(ÖK) öncülüğünde vermekte olduğu emperyalist işgalden kurtuluş ve sosyalist devrim mücadelesine büyük destek ve etki sağlayacaktır. Konferansınızın ve bundan sonraki çalışmalarınızın bu sorunların çözülmesi yolunda atılacak ileri adımlar olacağı konusunda kuşkumuz yoktur.

Yaşasın TKP/ML(B)!
Yaşasın KKP/ML(ÖK)!
Yaşasın dünya işçi sınıfının ve ezilen halkların devrimci mücadelesi!
Yaşasın enternasyonal dayanışma!"

***

Konferansımızda Kıbrıs Komünist Partisi/Marksist-Leninist (Örgütleme Komitesi) içindeki gelişmeler üzerine varolan bilgiler ve belgeler temelinde tartışılarak şu karar oybirliği ile alındı:

"...

Konferansımız, gerek her iki örgütün (KKP/ML(ÖK) ve KKP/B(ÖK) —BN) ayrılık ile ilgili şimdiye dek elimize geçen belgeleri, gerekse (...) tartışmalar ışığında, KKP/ML(ÖK)'nın bölünerek, daha sonra iki ayrı örgütün ortaya çıkmasında, bölünme anında, örgütsel bölünmenin sağlam bir siyasi temeli olmadığını, bölünme için getirilen gerekçelerin böyle bir bölünmeyi bize haklı göstermediğini tespit eder ve açıklar.

Konferansımız, her iki örgütü de bir kez daha ayrılık konusundaki geçmiş tavırlarını gözden geçirmeye çağırır; ideolojik-siyasi mücadele temelinde yeniden bir örgütsel birliğin sağlanması yönünde atılacak adımları desteklenecek adımlar olarak gördüğünü açıklar.

Konferansımız, gerek KKP/ML(ÖK) ile, gerek KKP/B(ÖK) ile ilişkileri önümüzdeki dönemde geliştirerek sürdürmeyi; gerek yazınsal, gerekse pratik işbirliği alanlarında, ideolojik mücadele temelinde ilişkilerimizi güçlendirmeyi Partimizin önüne görev olarak koyar.

Ortak düşmanlarımız olan emperyalizme, sosyal-emperyalizme, her türlü gericiliğe, özel olarak, Kuzey Kıbrıs'ı işgal altında tutan faşist Türk devletine karşı, işçi sınıfı önderliğinde devrim mücadelemiz bizden böyle bir işbirliğini talep etmektedir.

"Başka halkları ezen bir halk özgür olamaz" düşüncesinin sahibi olan biz Türkiyeli komünistler; Türk faşist devletinin Kıbrıs'ın kuzeyini işgal altında tutması gerçeğinin bize yüklediği özel görevlerin bilincinde olarak, bu konudaki temel şiarlarımızı bir kez daha tekrarlıyoruz:

— Faşist Türk ordusu Kıbrıs'tan defol!

— Yaşasın Kıbrıs halklarının işçi sınıfı önderliğinde Bağımsızlık, Halk Demokrasisi, Sosyalizm için devrim mücadelesi!

— Yaşasın Kıbrıs, Türkiye, Yunanistan halklarının emperyalizme, sosyal-emperyalizme, her türlü gericiliğe karşı devrimci mücadelede birliği!

— Yaşasın Proleter Enternasyonalizmi!"

*

MERKEZ KOMİTESİ FAALİYET RAPORUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ

Bu noktada tartışma önce, Merkez Komitesi Faaliyet Raporu'nun sonunda yapılan, ve Merkez Komitesi'nin faaliyetlerini bütünlük içinde ele alındığında olumlu olarak gören genel değerlendirme üzerine yapıldı. (Bkz. BOLŞEVİK, sayı 9, s. 52)

Bu değerlendirme ile ilgili olarak NERİMAN yoldaş Konferansa şu yazılı tavrı getirmişti:

> "MERKEZ KOMİTESİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ ÜZERİNE
>
> "Gelişme olumluydu" şeklindeki değerlendirmeyi, Merkez Komitesi içinde de bulunan derin çelişkilerden ötürü, soyut, oldukça geniş yürekli ve abartmalı buluyorum. Neyin olumlu, neyin olumsuz olduğu kısaca ortaya konmalı ve bundan da tek tek çalışma alanları açısından sonuç bir bütün olarak çıkarılmalıydı."

Bu tartışmada **Mustafa** yoldaş:

> "Eski kardeşlerle polemik başladığından bu yana geldiğimiz yeri çıkış noktası alırsak, olumlu yerdeyiz, çünkü eleştirilerin esasını bugün tespit edebiliyoruz. Bu anlamda olumludur. Teşkilatı dağıtmadan, o kadar yılgınlığın kol gezdiği şartlarda vb. dağıtmadan buraya gelmesi olumludur"

tespitini yaptıktan sonra, yine de kendisinin bu genel değerlendirme hakkında problemi olduğunu, "daha iyisini yapabilme olanağı varken, daha iyiye göre olumsuz değil mi?" biçiminde bir problemi olduğunu belirtti. (s. 837-838)

Cafer, Merkez Komitesi Raporunun yaptığı genel olumlu tespitinin, Merkez Komitesi Raporundaki görüşler temelinde bir tespit olduğunu, halbuki gelinen yerde Merkez Komitesi Raporundaki bir dizi görüşün düzeltilmiş olduğuna dikkat çekti. Kendisinin genel olumluluk tespitine Konferansın görüşleri temelinde bir tespit olarak katıldığını, bunun bilince çıkartılması gerektiğini belirtti.

Onun dışında, bu genel değerlendirmenin açılmasını, iki düzeyde yapılmasını talep etti: Siyasi önderlik açısından, Merkez Komitesi Ağustos 1984'e kadar —eski kardeşlerle polemik sorunları bağıntısında— olumsuzdur. Bundan sonra bu bağıntıda da olumlu bir gelişme sözkonusudur.

Bu yüzden hiç ayrım yapılmadan bir genel olumluluk tespiti yapılmamalıdır. Bu yapılırsa, olumsuzluklarının görmeme tehlikesi çıkar. (s. 838-841)

İrfan, genel olumluluk tespitinin doğru bir tespit olduğunu; tabii ki bu tespitin III. Konferansa kadar olan tüm dönemi kapsayan bir tespit olduğunu savundu. (s. 841)

Faruk, iki düzeyde tespit yapılması gerektiğini, örgütsel olarak olumlu, siyasi alanda başlangıçta olumsuz, daha sonraki gelişme içinde olumlu bir konumda olduğunu, bu sorunlar böyle konduktan sonra "esasta olumluluklar" tespiti yapılmasının doğru olduğunu savundu.

Derviş, bu bağıntıda sorunun tek tek alanların değil, yapılan bütün faaliyetin bütünlük içinde değerlendirilmesi sorunu olduğunu; böyle bir genel değerlendirmeye cevap arandığı yerde, tek tek alanlara kayılmasını doğru bulmadığını, tek tek alanlardaki faaliyet hakkında zaten özel olarak tartışılıp karar

alındığını ortaya koydu, bütün yoldaşları faaliyetin tümünün genel değerlendirilmesinde olumlu ya da olumsuz olarak açık tavır takınmaya çağırdı.

Daha sonra konuşmasında, tek tek alanlarda da durumun ne olduğu konusunda kendi görüşlerini koyarak, faaliyetlerin tümünün olumlu olarak değerlendirilmesinin doğru olduğunu ortaya koydu. (s. 842-843)

DERVİŞ şu karar tasarısını sundu:

"Konferansımız, II. Konferansın görevlendirdiği Merkez Komitesi'nin faaliyetlerini bir bütün olarak değerlendirdiğinde, bu faaliyetlerin esas olarak Partiyi ilerleten olumlu faaliyetler olduğunu açıklar." (s. 844)

Ayrıca, Merkez Komitesi Faaliyet Raporunda yapılan çağrının da Konferansın çağrısı olarak onaylanmasını talep etti. Bu çağrı şöyle idi:

"İkinci Konferanstan sonraki çalışma dönemi, görevlerimizin ağırlığının bilince çıkmasında; gerçek gücümüzün, ya da güçsüzlüğümüzün bilince çıkmasında önemli rol oynayan; hata ve eksikliklerimizin daha berrak görüldüğü ve aşılmaya çalışıldığı bir dönem olmuştur. Gücümüz azdır. Görevler çok ağırdır. Ama bu görevleri bizden başka çözecek de yoktur. O halde yapılacak iş ah-u vah etmek; her hata sonrasında dövünmek, biz bu işi yapamayız demek değil, işe daha fazla sarılmaktır. Bütün Parti üyeleri ve sempatizanları Partinin bütünü hakkında sorumluluk duydukları; Partiyi gerçekten kendi Partileri olarak kavradıkları ölçüde ve herkes Partiye verebileceğinin en fazlasını verdiği ölçüde, çözemeyeceğimiz sorun, aşamayacağımız güçlük yoktur!

Bu bilinçle bütün yoldaşlara sesleniyoruz:

BOLŞEVİZM BAYRAĞINI HEP BİRLİKTE YÜKSEKLERE KALDIRALIM!"

Ali, bütün faktörler, dış şartlar da gözönüne alındığında, faaliyetlerin bütünü hakkında yapılacak bir genel değerlendirmenin olumlu olması gerektiğini düşündüğünü belirtti. Ayrıca çağrının da Konferans kararı olarak çıkmasının doğru olacağını belirtti. (s. 844-845)

Mustafa, bantlar çözüldüğünde hangi noktalarda nasıl olumlu, nasıl olumsuz görüldüğü belli olduğu için, "bu anlamda genel bir değerlendirme yapıldığında olumlu değerlendirilmesini" doğru gördüğünü, ayrıca çağrının da yapılmasını doğru bulduğunu açıkladı. (s. 845)

Selami, genel olumlu değerlendirmesine katıldığını, ancak gerek Ali'nin, gerekse Mustafa'nın kararın çağrı bölümünü desteklemesinin kendisi için anlaşılmaz olduğunu belirtti. Bu bağıntıda Mustafa'nın bütün tartışmalarda geldiğimiz noktaya kadar olan bütün süreci olumsuz değerlendirdiğini; Ali'nin ise dışımızda içimizdeki arkadaşlardan daha değerli kişiler bulunduğu görüşünü savunduğunu, halbuki çağrıda görevlerin bizim omuzumuzda olduğunun vurgulandığını, bunların çeliştiğini belirtti. (s. 845-846)

Ali, ideolojik yaklaşım olarak soruna yaklaşıldığında, kendi pozisyonu ile bu çağrı arasında bir çelişme görmediğini, "Dışımızdakilerden bütünüylü umudu kestiğimizde bile, merkeze kendimiz konulmalı, çıkış, bütün ümit bu noktadan çıkmaya bağlanmalı" biçiminde bir ideolojik yaklaşımı kendisinin savunduğunu belirtti. (s. 846)

Mustafa, geçmişi genelde olumsuz değerlendirdiği şeklinde bir genel tespitin yanlış olduğunu, bunun bantlar çözüldüğünde görülebileceğini belirtti. (s. 846) Ayrıca şunları belirtti:

"Eğer burdaki "bizden" şeyi, bugün dışımızda bu görevleri çözecek olan yok anlamında kullanılıyor ise, evet benimle bir çelişmesi var... Ama bu çelişme bütün Konferansın da bir çelişmesidir. Bunu kavramıyorsa, biz ken-

dimize dayanmamız gerektiği bilincini veriyorsak, bu noktadan itibaren benim bir problemim yoktur... Ancak burdaki kavramdan ne anlaşıldığı gerçekten açıklığa kavuşturulmalı. Ben buna oy verdiğimde, merkezde kendimiz olmayı anladığımdan oy veriyorum." (s. 847)

Neriman, karar tasarısına katıldığını; Mustafa'nın bütün tartışmalardaki konumu dikkate alındığında bu karara nasıl katıldığını anlamadığını belirtti. Kararın bu şekli ile çıkacağını, hiç kimsenin "nasıl olsa benim konuşmalarım var, o anlamda katılıyorum" biçiminde bir katılmasının doğru olmadığını, çünkü konuşmaların kararın parçası olmadığını, olmayacağını belirtti. Mustafa'dan ayrı bir karar tasarısı sunmasını talep etti. (s. 847)

Ayrıca "bizden başka yapacak yoktur" tespitini, bize yapılan bir tespit olarak kavradığını, bizim dışımızda var mı yok mu'nun tartışılmadığını düşündüğünü belirtti. (s. 847)

Ermiş, Merkez Komitesi faaliyetlerini değerlendirmede, genel olarak ideolojik önderlikte Merkez Komitesi'nin doğru bir önderlik getirmediği kanısında olduğunu, Merkez Komitesi'nin bu bağıntıda "kuyruk olma" durumuna düştüğünü, ve bu yüzden de bu bağıntıda olumlu genel değerlendirilmesinin yapılamayacağını düşündüğünü; ama varolan genel olumsuzluk şartlarında, daha ileri gitmenin temelinin hazırlanması bağıntısında esasta olumlu olduğunu düşündüğünü belirtti. (s. 847)

Derviş; yoldaşın sorunu tek noktaya indirgediğinde bile yanlış bir değerlendirme yaptığını düşündüğünü, Merkez Komitesi'nin kardeş örgütlerle polemik bağıntısı tek başına ele alınsa bile, genel konumunun "artçı", "kuyrukçu" olarak değerlendirilemeyeceğini belirtti. (s. 848)

Mustafa, bu genel değerlendirmenin tek tek noktalarda sorunlar olduğunu dışlamadığını, tersine içerdiğini, bu yüzden de alternatif öneri getirmeyi gereksiz gördüğünü belirtti. (s. 848)

Cafer de değerlendirmenin Raporun değil, Merkez Komitesi'nin tüm faaliyetlerinin değerlendirilmesi olduğu noktada, "olumlu" genel değerlendirmesinin doğru olduğunu belirtti. (s. 849)

Leyla, olumlu genel değerlendirmesine, karar tasarısına katıldığını açıkladı. (s. 849)

Mesut, olumlu genel değerlendirmesinin doğru olduğunu, buna katıldığını açıkladı.

Sonunda karar tasarısı, çağrı ile birlikte oylamaya sunuldu.

Ermiş'in çekimser oyuna karşı; diğer tüm delegelerin oyları ile çoğunlukla kabul edilerek, Konferans kartarı oldu.

•

MERKEZ KOMİTESİ FAALİYET RAPORU'NA GELEN ELEŞTİRİLER VE MERKEZ KOMİTESİ'NİN TAVRI

Merkez Komitesi Faaliyet Raporu 1984 Ağustos'unda Bolşevik sayı 9'da yayınlanarak Partiye, ve devrimci kamuoyuna sunulmuştu.

Bu Rapor yayınlandığı dönemde, özel işaretle belirtilen iki-üç nokta dışında, Merkez Komitesi'nin tümünün, özel işaretli yerlerde ise Merkez Komitesi çoğunlu-

ğunun görüşlerini yansıtan bir rapordu. Merkez Komitesi'nde bu işaretli yerlerde azınlık görüşünü savunan yoldaş, bu noktalarda görüşlerini Konferansa gelene dek yazılı olarak formüle etmemişti.

Hücrelerde, ve diğer yerlerde yapılan tartışmalar sonucunda Faaliyet Raporu'nda bazı düzeltmeler yapılmış, bunlar bir ekle ortaya konmuştu

MK Faaliyet Raporu'na ekler-düzeltmeler:

"Siyasi gelişmemiz" bölümünde:

s.9 3.paragraf sonrasına ek :

İkinci Konferans sonrasında comp. yazısını yazan yoldaşla yeterli bir ideolojik mücadele yürütülmemiştir. Konferans sonrasında objektif zorluklar sonucu bir süre yoldaş bir PH'nde örgütlenememiş ardından yoldaşın özel durumundaki bazı değişiklikler bir süre daha örgütlü bir çalışmayı engellemiştir. Yoldaşın bir PH içinde örgütlü olarak çalışmaya başladığı dönemden bu yana da yoldaşın görüşleri ile sistemli bir hesaplaşma gerçekleştirilememiştir.

s.11, alttan 3.paragraf sonrasına ek:

Bu somut perspektifsizlikte kuşkusuz yenilgi sonucu ortaya çıkan olumsuz ortam rol oynadığı gibi, partinin içinde bulunduğu durum, kadroların bir çoğunun sahip olduğu insiyatif yokluğu gibi özellikler de rol oynamaktadır. Açıktır ki, kadroların hemen geneli için söz konusu olan "somut perspektif yokluğu" T. gitmek istememe, böyle bir görev verilmesi halinde, bu görevi yapmama anlamına gelmiyor.

s.14, 2.paragraf sonrasına ek:

Bu, bizim bu sapmalardan etkilendiğimiz, ve evet bizzat kendimizin de bu sapmaları savunduğumuz anlamına gelir.

s.20 3.paragraf olduğu gibi çıkacak, yerine:

1 Mayıs poleміğinde çok önemli bir rol oynayan 20.4.1982 tarihli mektubumuzda somut olarak neden 1 Mayıs 1982 öncesinde, alınan ve uygulama aşamasında olan bir eylem kararı üzerine hala genel tartışma yürüttüğümüz konusunu tartışırken "Genel olarak eylem kararı alındıktan sonra tartışılması yanlıştır" şeklinde bir tez savunduk. Bu tezin doğruluğunu ispat çabası içinde ML klasiklerin bu konudaki genel pozisyonunun yalnızca eylem kararlarında değil, bütün kararlarda, "Karar alındıktan sonra tartışılmaz" biçiminde

bir pozisyon olduğu anlamına gelen görüşler savunduk. Aynı tartışma içinde Stalin'den bir alıntıyı yanlış yorumladık ve Stalin'i, kararın uygulanması ile, onu yanlış bulmayı birbirini dışlalayan şeylermiş gibi görür-gösterir bir pozisyonda gösterdik.

Bu noktada savunduğumuz genel tezin (Karar alındıktan sonra tartışılmaz) bürokratik bir tez olduğunu, bu konuda gelen eleştirilere rağmen, uzun süre kavramadık. Buna bağlı olarak bu tezin savunulması çabası içinde bir dizi hata yaptık.

s.22 8.paragrafın sonuna ek:

Bizim "İki aşamalı parti inşası öğretisi" konusundaki görüşlerimiz önemli ölçüde eski kardeş örgütlerin bu konuda bize getirdiği eleştiriler üzerine inşa edilmiştir. Bu durumda onların sapmalarını görmediğimiz, doğrudan bu sapmalara karşı mücadele yürütmediğimiz her noktada, onların sapmaları bizim de sapmalarımız olarak görülmek zorundadır.

s.22'de 9.paragraf çıkacak, yerine:

İki aşamalı parti inşası konusunda, MK'miz, B.7'de ortaya konan görüşlerle -henüz tartışma konusu olan ve çözülmemiş olan belli konular dışında- esasta hemfikirdir.

"Parti içindeki görüş ayrılıkları" bölümünde:

s.29'da 1.paragraftaki birinci ve ikinci cümle çıkacak, yerine:

Açıktır ki, T. ve Ş. gibi yol arkadaşları; belli bir süre (bu uzun süre de olabilir) ML partiyle birlikte, onun bir unsuru olarak hareket eden ve fakat belli önemli dönemeçlerde partiden uzaklaşan insanlar her zaman olacaktır.Onlar için kardeş örgütlerle ayrılma dönemeci kendi gelişmelerinin önünde engel olduğu iddiasında oldukları -gerçekte hiç de engel olmayan- parti disiplinini çiğneme, kendi kendilerini 'bağımsızlaştırma' için bahane, fırsat olmuştur. Sorunun hiç de onların iddia ettikleri gibi olmadığını, daha sonraki pratik de göstermiştir. Açıktır ki, bizim isteğimiz, bu arkadaşların da geçici yol arkadaşı değil, sonuna dek partili olan yoldaşlar olması idi. Ama ne yazık ki bu istek herkes için gerçekleşmiyor.

s.29'da "M ve C'nin ayrılığı" bölümünde, 5.paragrafta 3.cümleden sonra ek:

C'nin görüşlerine karşı yürütülen ideolojik mücadele içinde, ge -

rek hücre sekreteri yoldaşın yazılarında, gerekse benzer bir tartışma içinde BP'de yayınlanan "Yöntem üzerine...Ya da ML yalnızca bir yöntem midir" başlıklı yazıda, bir anlamda diyalektik materyalizm ile ML'in eşitlenebileceği şeklindeki doğru düşünceye karşı da polemik yürütülmüş, yanlış bir ideolojik pozisyon savunulmuştur.

s.34'de 10.paragraf yerine:

Bunun yanında, alınan karar üzerine tartışılmamış olması ve bunun sonucunda bu kararın tam olarak ne anlama geldiğinin bilince çıkarılmaması da, uygulama ile karar arasındaki bugünkü çelişmenin ortaya çıkmasında rol oynayan faktörlerden biri olmuştur.

"Yayın siyasetimiz" bölümünde

46.s.'da, en sona ek:

Yayın siyaseti konusunda en önemli sorunumuz, geçmiş çalışma dönemi içinde gerçek anlamda bir 'Yazı Kurulu' oluşturmamış olmamızdır. Başlangıçta MK'nin üstlendiği bu görev, daha sonra gelişmelere bağlı olarak bir PH'ne verilmiştir. Ancak gelişmeler açık bir biçimde, bu hücrede çalışan yoldaşlardan en azından bir bölümünün bir YK içinde yer alamayacağını (bugünkü durumları ile) göstermiştir. Önümüzdeki dönemde gerçek anlamda bir YK'nun oluşturulması yönünde tedbirler alınmalıdır.

"Eylem çizgimiz" bölümünde:

s.49'da 'Kısaca toparlarsak'dan sonra:

Konferansımız, bugünkü durumda eylem çizgimiz hakkında şu tespiti yapar:
"Biz içeriği ve yönelimi devrimci olan eylemleri eylemde birlik, ajitasyon-propagandada serbestlik temelinde, gücümüz oranında destekleriz.
Böyle eylemlerde devrimci örgütlerle eylem birliği yapmaya hazırız. Eylem birliği platformundan beklediğimiz onun devrimci bir niteliğe sahip olmasıdır. Platformda komünizmin propagandasını eylem birliğininin ön şartı olarak görmeyiz. Çünkü böyle bir anlayış bizim yalnızca komünistlerle eylem birliği yapmamızı mümkün kılar. Yanlıştır.

s.50'de ikinci paragraf yerine:

İçeriği ve yönelimi devrimci olmayan eylemlere karşı tavrımız, bu eylemlerin karşısına gücümüz oranında devrimci alternatifini somut olarak koymak, bu gibi eylemlere katılan devrimci örgütleri, devrimci bir platform temelinde yapılacak bir eylem için eylembirliğine kazanmaya çalışmaktır. Eğer devrimci bir platform temelinde, devrimci bir eylem birliği sağlanamıyorsa; ve eğer devrimci güçler, karşı devrimci güçlerle eylem birliği yapıyorlarsa, güç varsa devrimci alternatif eylemi tek başına da olsa koymak, pratik olarak göstermek doğrudur. Devrimci güçler tarafından, karşı devrimci güçlerle eylem birliği içinde gerçekleştirilmeyen ve fakat platformu devrimci olmayan eylemlere,platformun kamuoyu önünde eleştirisi temelinde,katılma mümkündür. Böyle bir eyleme katılmanın mı, yoksa alternatif bir eylemin mi daha doğru olduğuna her somut durumda bütün faktörler göz önüne alınarak somut olarak karar verilmelidir. Bu bağıntıda her somut durumda, somut cevap verilmesi gereken soru, hangi eylem biçiminin içinde bulunulan anda 'bilinç ve örgütlenme' seviyesinin yükseltilmesine daha fazla hizmet edeceği sorusudur.

s.50'de 6.paragrafın sonuna ek:

Doğru olan eylem biçimi, merkezinde komünistlerin eylem birliğinin bulunduğu, ve fakat devrimci bütün güçleri de içeren bir eylemdi.

"EK : 2" bölümünde

s.59'da "ML'in ilkelerinin savunulması ile ülke somutunun incelenmesi arasındaki ilişki" başlığı altındaki 5.paragrafa ek:

Biz şunu da tespit etmek zorundayız ki, 2.Konferans sırasında bizim GDS adına savunulan bu görüşlere karşı herhangi bir eleştirimiz yoktur.

s.64'de "Katılma mı - yararlanma mı? Ve eylem birliği sorunu" başlığı altındaki 1.paragrafın sonuna ek:

Onların bu konudaki sapmaları, kendi durumlarının teorisini yapmalarının yanında, bir başka teorik sapmadan, bunların yer yer ML ile devrimciliği eşitleme, ML gruplar dışındaki grupları devrimci olarak görmeme biçimindeki sapmasından da kaynaklanabilir.

s.66'da "Partinin geçmişine yaklaşır" başlıklı bölümün 2.paragrafının sonuna ek:

Bu sorun yalnızca 13 Nr'ın ve hatta öncelikle onun sorunu değil, bizzat konferansa sunulan taslakların da sorunudur. Bu taslaklardan "Çizgimiz ve disiplin anlayışımız" başlıklısında, 13 Nr'nın konferansta savunduğu anlayış savunulmaktadır. (Ekz. B.3 s.5)

s.73'de 2.paragrafın sonuna ek:

Bu bağıntıda şunu da tespit etmek istiyoruz ki, ... genel anlayış açısından milli meseleyi proletarya önderliğinde devrim sorunundan bağımsız bir sorun olarak ele almamıştır.

s.75'de 9.paragraf sonuna ek:

Açıktır ki, bu daha bugünden bu perspektife yönelik adımlar atmak mücadelede de buna uygun davranmak gereklidir.

s.77'de 3.paragraf sonuna ek:

Biz burada böyle bir tipin olabileceğini teorik olarak red etmiyoruz. Ancak henüz kesin seçimini yapmamış durumda olan bu "geçiş tipi"nin pratikte kural dışı olan ve bu konumunu ancak kısa süre koruyabilecek olan bir tip olduğunu, GDS'in bu kural dışı 'tip' zorlamasının, onların gerçek düşüncelerini açıklamaktan kaçınmalarının sonucu olduğunu düşünüyoruz.

Burda yaptığımız düzeltme ve eklemeler, tartışmalar sonrasında MK'mizin önemli gördüğü düzeltme ve eklemelerdir. Burda düzelttiğimiz ve eklediğimiz konular dışında daha bir dizi eleştiri gelmiştir. Bunların formülasyonlarla ilgili olanını buraya almayı gerekli görmedik. Bunun dışında alınmayan düzeltme önerileri, MK tarafından doğru bulunmadığı için, ya da MK içinde bu konuda görüş birliğine varılmadığı için alınmamıştır.

Raporda MK çoğunluğunun görüşü olarak işaretlenen yerlerde, görüşlerde bir değişiklik olmamıştır.

MK Faaliyetleri Üzerine Karar:

Konferansımız II.Konferansın görevlendirdiği MK'nin faaliyetleri-

ni bir bütün olarak değerlendirdiğinde, bu faaliyetlerin esas ola rak partiyi ilerleten olumlu faaliyetler olduğunu açıklar.

Konferansımız bütün yoldaşlara şu çağrıyı yapar:

(Bkz. sayfa 189'da yayınlanan çağrı)

Konferans karar taslaklarına ek ve düzeltme önerileri:

"MK Faaliyet Raporuna ekler düzeltmeler" yazısında, "MK faaliyetleri ve faaliyet raporu üzerine karar" başlıklı bölüme" (4.sf.)ek:

Konferansımız MK faaliyet raporunda yer alan ve fakat henüz partinin kollektif bir eğitim ve tartışma sonrasında çözmediği konularda yapılan bir dizi siyasi-ideolojik tespitin, yalnızca ikinci-üçüncü Konferans arasında partiyi yöneten MK'nin tezleri olarak kavranması gerektiğini, bu gibi noktalarda bu tezlerin doğru veya yanlışlığının parti tarafından sınanması görevinin önümüzde durduğunu tespit eder.

Konferansa, biri Merkez Komitesi üyesi MUSTAFA yoldaş olmak üzere, iki yoldaş —diğeri CAFER— Merkez Komitesi Faaliyet Raporu'na eleştirilerini yazılı olarak getirmişlerdi. Onların getirdikleri yazılı eleştiriler şunlardı:

MUSTAFA'NIN MERKEZ KOMİTESİ FAALİYET RAPORUNA ELEŞTİRİLERİ

MK faaliyet raporu ile ilgili:

Esasında bu konudaki görüşlerimi detaylı olarak çok önceleri yerine getirmem gerekirdi. Ama gerek konunun önemini kavramama, gerekse tartıştığımız sorunlardan geri kalmama endişesine, bir de yazı yazma, görüşlerimi yazılı ortaya koymama alışkanlığım eklenince; bu görevi ancak şimdi tezler halinde yerine getiriyorum.

I.A bölümü ile ilgili:

Eski kardeşlerin II.konferansa katılımı ve oynadıkları rol ile ilgili kararın yorumlanmasını doğru görmüyorum.(s.2)

Bunu eski kardeşlere verilen açık çek olarak da değerlendirmiyorum. Karar kesinlikle eleştirilerin hangi yönde yön gösterici olduğunu belirlemektedir. Konferans sırasında kesinlikle bu konularda bize genelde doğru eleştiriler getirmiştir. Getirdikleri eleştiriler bizim yanlışlarımıza, hatalarımıza, yanlış anlayışla

rımıza parmak basan eleştirilerdir. İe biz konferans sırasında sayılan konularda bu anlayışta olduğumuz için böyle bir karara oy verdik.

II.konferansta eski kardeşlerin çizgimizi belirlemesi, önümüzdeki dönemde de belirleyecekler anlamına gelmez. Ve gelmemelidır.

II.Konferansta alınan hemen bütün kararlara damgasını vuran eski kardeşler olmuştur. Ve biz de konferans sonrası alınan kararları esasta doğru bulmuş ve o şekilde propagandasını yaptık. Ve hala yapıyoruz.

-Eski kardeslerin bizim yönetici yoldaş ya da yoldaşların bir bölümünü konferans sırasında olumsuz değerlendirdikleri ve fakat bunu açıkca ortaya koymadıkları görüşü kesinlikle ispatlanabilir değildir.

- Aynı sayfada, eski kardeşlerin partiyi kendi yörüngelerine oturtmak istemeleri nerede ise yanlış görülüyor. Bu yanlıştır. Eski kardeşlerin kesinlikle yaptıkları doğrudur. Sorun,kardeş olarak bildiği, tanıdığı bir örgüt ile doğru gördüğü çizgide birleşmek sorunudur. Yöntemi doğru olmak kaydı şartı ile, bütün ML'lerin yapması gereken de budur. Eski kardeşler bizim doğru görmediğimiz kararları zorla bize kabul ettirmeye mi kalktılar? Yoksa bize eleştiri -bizim görüşlerimize- getirip, biz de bu eleştirileri genelde doğru mu görüp kararlar aldık? Kesinlikle ikincisidir. Bu şartlarda, işte bizi kendi yörüngelerine almak istediler vb. tartışması kökten yanlıştır. Ve tartışmayı rayından çıkartmaya hizmet eder.

- Eski kardeşlerin II.Konferansta bilinçli bir şekilde, onlarsız bir iş yapamayacağımız anlayışını yaratmaya çalışmaları da ispatlanabilir değildir. Onun ötesinde yanlıştır.

Objektif durum budur. Çünkü, II.Konferans için karar tasarıları kaleme alınmış, parti içindeki tartısmalardan önemli hemen hemen hiçbir eleştiri gelmemiş; ve fakat eski kardeşlerden eleştiriler gelmiş, bu eleştiriler sonucunda hemen hemen bütün karar tasarıları ya köklü değişikliklere uğramış, o şekilde karar haline getirilmiş; ya da hiç karar olarak çıkmamıştır. Ve o zamana kadar da bizim onlara önemli bir eleştirimiz yoktur. Ve fakat onların bize ilkesel konulara tekabül eden eleştirileri vardır. Bu durumda zaten ortaya başka bir görünüm çıkmaz.

- Bunun dışında, onlarla girdiğimiz polemikteki durumumuz ve çizgi

di geriye dönüp değerlendirmelerimizi göz önüne aldığımızda, o zamanki durumumuz çok daha açık ortaya çıkar.

- s.5'da Konferans kararı ile ilgili: Karar taslaklarının yazarının açıklamalarının göz önüne alınması gerektiği söyleniyor. Ki bence bu doğrudur. Ama aynı şey örgütün yaratılması ile ilgili tartışmalardaki Ahmet B.'nin durumu ile ilgili söyledikleri göz önüne alınmıyor.

- s.8 ve 9'daki örgütlenme üzerine tartışma ile ilgili olarak: Önce bir çelişmeye dikkat çekeyim: Hem karar tasarısının yazarı tarafından Ahmet B.'nin durumunun göz önüne alınmadığı söyleniyor; ama, aynı yoldaş, konferansta Ahmet B. ile örgütlenilmemesini savunuyor. Bu bir çelişkidir. Ahmet B. ile örgütlenilmemesini karar tasarısı yazarı olmayan bir yoldaş tarafından yapılsa sorun yok. Ama açıklama bizzat karar tasarısı yazarı tarafından yapılıyor. Niyetten istekten bağımsız olarak, karşımıza objektif olarak, karar tasarısı kaleme alınırken, evet Ahmet B.'nin de durumu göz önüne alınmıştır.

Zaten bu durumun farkına varan GDS temsilcisi, özellikle bu karar tasarısı oylanmadan önce 10, 13 ve Ahmet B. ile ilgili konferansı uyarmış ve konferansın bilinçli olarak bunu oylamasını istemiştir.

Zaten bunun için ilk taslakta olmamasına rağmen, kararda siyasi görüşlerinden dolayı çıkarmanın nasıl olacağı belirtilmiştir. (B.3, s.105)

- Bu karar tasarısının aslında bütün komünist partilerinin tüzüklerinde parti üyesi olma şartlarından birinin, bizim şartlarımızda ifadesi olması sorunu. Önemli bir sorun çünkü. Bizim tüzüğümüz var sayılıyor ise, ki var sayıldığı söylendi söylemiyor. Bizim tüzüğümüzde programı kabul etme ilkesi yok mu? Var olduğu açık. O zaman böyle bir karar almanın anlamı ne? Bir sorunu bilince çıkartmak ise, bunun göstergesi nerede? Bunu nereden çıkartabiliriz. Gerek Konferanstaki tartışmalardan, gerekse ilk taslaktan.

- Ben sorunu böyle koymayı yanlış buluyorum. Ve bunun hatamızın ya da hatalarımızın üzerini örtmek olduğunu söylüyorum.

- Şimdi de hemen hemen aynı durumda olan profesyonel kadro siyaseti ile ilgili karar için söylenenlere gelelim.

- Bu sorunda da KP'lerin tüzüklerinin bir tekrarı olduğu ve bi -

zim buna önem verdiğimizi gösterdiği söylenmektedir. Bu bağıntıda da bizim kabul ettiğimiz T/P/ML tüzüğünde kimlerin üye olabileceği ile ilgili bir yanlışlık mı var? Bence yanlışlık yok.

- Ne belgenin kendisinde, ne de Konferans tartışmalarında bizim bu kararı profesyonel çalışmanın önemini bilince çıkartmak istediğimizden dolayı, böyle bir karar aldığımıza dair veriye rastlamak mümkün değil. Ama ben o dönemde hatırladıklarımı -hafızanın yanıltma olasılıklarının bilincinde ve tersi söylendiğinde geri almak üzere- aktaracak olursam: II.Konferans döneminde yoğun bir şekilde T'ye kadro gönderilmek isteniyordu. Partiye T'ye gitmeye hazır olmayan üyelerin alınmaması, varsa çıkarılması düşünülüyordu. Bunun neticesi olarak böyle bir karar tasarısı kaleme alındı. Başkalarını bilmem ama, o dönemde benim gittiğim bir organda, ki bu organda II.Konferanstaki 5,8,11 (4-7'de vardı) bu karar tasarısı yukarıda belirttiğim bilinçte tartışıldı.

Bu bağıntıda tüzüğe dayanılıp dayanılmama sorununu da tartışmaya sokmak gerekir.
Bana göre, tüzüğe dayanma ile ilgili taslakta söylenenler o dönemdeki durumumuzu yansıtmaktadır. Bu anlamda ifade bozukluğu filan değildir. Hemen şunu belirteyim ki, bu sorunun Konferanstaki tartışmasında, bu sorunla ilgili benim söylediklerim kökünden yanlıştır. Ve en kötü pozisyondur. Çünkü ısrarla tüzüğün var olduğunu vurgulamaktayım.

Yeni bir örgüt kuruyoruz. Bu örgütün nasıl olması gerektiğini, bir anlamda bu karar tasarıları ile örgütün tüzüğünü ortaya çıkarıyoruz. Bizim isteğimizden niyetimizden bağımsız, objektif olarak böyle bir tablo çıkmaktadır. Ve böyle bir tablonun ortaya çıkması da bizim hatalarımızın ağırlığını ortaya çıkarmaktadır.

Tüzüğün var olduğu şartlarda kesinlikle bir çok kararın alınmasının hiç bir anlamı -bizim aldığımız şekilde- yoktur.

Burada kısaca bürokratik plan tartışmasına da değineyim. Bana göre yukarıda anlattıklarım göz önüne alındığında, kesinlikle II. Konferansa bu konu ile gelen karar tasarılarına bürokratik bir plan demek gerekir. Plan doğrudan kişinin niyetini vb. tartışmanın içine almaz. Kişinin niyeti isteği başka olmasına rağmen, yazdıkları çizdikleri isteğinin dışında olabilir. O kişinin isteğinden niyetinden bağımsız olarak yanlış olabilir. Bu konuda Lenin bize örnek olmalıdır.

- Onun dışında ben idam sehpasında,yaşasın ML diye haykıranların

niyetlerinden kesinlikle bir şüphem olmamasına rağmen, eğer on - lar ML değilse, ML adına ML'ye düşman görüşler savunuyorlarsa bu durumu ortaya koymaktan yanayım. Ki, bu zamana kadar de böyle yaptık.

Bu durumda genelde bizim özel olarak da II.Konferanstaki 1 No'lu yoldaşın isteğinden niyetinden bağımsız olarak bu belgelerin niteliğinin tartışılmasıdır.

Bu belgelerin karar haline getirilmesi ile mutlaka bürokratik yapının çıkıp çıkmayacağı tartışması ile ilgili:

Bu belgeler içindeki görüşlerin doğru olduğu kabul edildiğinde ve doğrudur diye karar alındığında ve sonradan hata görülmediğin de, ortaya bürokratik bir yapıdan başka bir şey ortaya çıkmaz. Zaten MK'da bunun bilincinde. Ondan dolayı ML bir yönetim altında bu karar tasarısının bürokratik bir yapı doğurmayacağını söylüyor. Ama MK çoğunluğunun gözden kaçırdığı bir şey var. O da bizzat bizim şartlarımızda, kararı yanlış gören bir yönetim olmayacak -ki olsa durum kökten değişir- bizzat yönetim kararı doğru görüyor olacak. Kararlarda,hele hele doğru görülen kararlar pratiğe uygulanmak için alındığına göre, ortaya başka bir yapı çıkmaz.

Tüzüğe dayanılıp dayanılmayacağı tartışmasını ifade bozukluğuna indirgeyen yoldaşlar, neden bürokratik hatalar olduğunu izah etmelidirler. Özellikle demokratik-merkeziyetçilik konusunda.

Bu sorunla ilgili sayfalar: 8.9 s.61,62, 63, 13, 12, 8, 9 .

Bir de profesyonellik kararının uygulanması konusunda kararla bir çelişmenin olup olmadığı konusunda; bana göre bariz bir çe - lişki vardır. Çünkü karar bu soruna önem verdiğimizden dolayı aldığımızı gösterir bir emare taşımamaktadır. Uygulamanın değişik olacağı emaresini taşımamaktadır. Bu şartlarda, kesin bir çelişme vardır. Bana göre uygulama yanlış değildir.

Böyle bir karar alınmasını -bizim aldığımız şekilde- pek doğru görmüyorum.

I.8 Bölümü:

- Raporda genelde eski kardeşlerin niyetleri de tartışılmaktadır. Niyet tartışması da kolay ispatlanabilir bir şey değildir. Onun ötesinde tartışmayı saptırıcı bir rol oynamaktadır. Onun için genelde niyetler üzerine tartışmamak gerekir.

S.14'de kardeşlerin II.Konferans sırasında eleştirilerini iyi niyetle getirdiklerinden bir şüphem yok. Ayrıca şüphe duyanlar da şüphelerini ispatlayamazlar.

S.15 : GDS'in pratikle bağı kurularak yürütülecek bir tartışmanın kendisine zarar vereceğini bildiğinden dolayı, pratikle bağının kurulmasına karşı çıktıkları eleştirisi ispatlanabilir bir eleştiri değildir. Hele hele son geldiğimiz yer göz önüne alındığında. Bu konuda GDS'in ileri sürdüğü gerekçe ele alınmalıdır. Pratiğin de tartışmaya sürülmesi bizim önemli hatalarımızın görülmemesine yaramıştır.

S.19'da. Eski kardeşlerin uzun yazısının etkisinin kırılması ile ilgili önümüzdeki dönemde bu etkinin nasıl kırıldığı araştırılmalıdır, Bana, pek doğru bir temelde kırıldı gibi gelmemektedir. Etkisinin kırılması, bizim bir çok temel konuda yanlış pozisyonda durmamız, objektif olarak ML'in saflığını bozmamız sonucu, bu iş olmuştur. Bunun yanlışlığı ortadadır.

Yine aynı sayfada, proleter enternasyonalizmi ile ilgili olarak, biz teoride sorunu doğru koymuş olsa idik, sonuç olarak ne değişecekti? GDS gibi doğru gördüğümüzü mü yapacaktık? Yoksa ne? Bu konuda ben, Metin imzalı yazıdaki görüşlere katılıyorum.

Yine aynı sayfada, eylem birliğine kimlerin çağırılacağı ile ilgili yapılan yanlış gerekçelendirmenin daha sonraki gelişmemizle bağı kurulmamaktadır. Bana göre 82 12 Eylül'ünde bizim yaptığımız hata, bağımsız eylem koyma bağıntısında burada yaptığımız hatanın bir devamıdır. Bu hata bizde o şekilde ya da bu şekilde varlığını sürdürmüştür. Bu konu ile ilgili eylem birliği tartışma tutanığına bakılabilir.

S.22 . Eski kardeşlerin bizimle kardeşlik ilişkilerini kesmeleri ile bizim muhalefeti değerlendirmemiz arasında önemli bir fark yoktur. İkisi de düzelme ihtimalini dıştalamaktadır.

S.22 . Tartışmada bizim geneli itibarı ile doğru görüşler savunduğumuz şu anda ispatlanabilir değildir. Geniş bir inceleme sonucu bu konuda görüş belirtilmelidir. Zaten cevap da tezler şeklinde olacak.

Parti inşası ile ilgili: B.7'de ortaya konulan görüşlerde tartışma konusu olan bölümlerle ilgili görüşlerin esası değişmiştir. Onun için esasında hemfikir olma söz konusu olmamalıdır.Çünkü, tartışılan esas unsur 1.aşamada teorik çalışmanın merkezde durup durmayacağı sorunudur.

S.23 . Yoldaşların yazılarımıza eleştirici gözle yaklaştıkları sorunu: Tam gerçeği yansıtmamaktadır.

2.Bölüm:

13 ile ilgili görüş ayrılıklarının derinliği sorunu, bugün geldiğimiz noktadan tekrar değerlendirilmek zorunda. Geldiğim noktada önemli bazı konularda 13'ün haklı olduğunu düşünüyorum. Parti inşası ile ilgili. Önümüzdeki dönemde belgeleri bir kez daha inceleyip, kesin sonuca varmam gerekir.

S.25 . "Türkiyeli uydusu" sorunu: Ben böyle kavramların kullanılmasına karşıyım. Benzer kavramları FÜ'ler de TKP/ML içinde iken bize karşı kullanmışlardı. Sorunun esası ideolojik ve siyasi birliğin olması sorunudur. Komintern döneminde de bir çok partiye Ruslar'ın uydusu vb. suçlamalar getirilmiştir.

- Yine aynı sayfada: Spartakist'lerin yanlışların sorumlusu biz değiliz. Bu doğrudur. Ama sorun o dönemde bizim savunduğumuz yanlış görüşlerin de onların ayrılmalarına neden olduğu sorununun bilince çıkartılıp, o dönemde savunduğumuz hatalı görüşlerin detaylı bir incelemesini yapmalıyız. Bunlarla ideolojik birliğimizin olmaması sorunu, bu ispatlanabilir değildir. Çünkü, nasıl biz II.Konferans kararlarını onayladıysak, onlar da onayladılar. II.Konferans kararları nasıl bizim temelimiz ise, onların da temelidir. Eğer II.Konferans kararlarını esasta yanlış bulmuyorsak, bu noktadan itibaren, "bunlarla sağlam ideolojik birliğimiz yoktu" tespiti ayakları havada bir tespittir.

- Altındaki paragrafa daha önce değindim.

S.26'daki kardeşlerin II.Konferansa katılımı ile ilgili yorumlarla ilgili daha önce belirtmiştim. Bir kere daha: Bu yorumlar yanlıştır.

- S.27'deki işleyiş kuralları ile ilgili: T ile ilgili söylenen şeyler doğru olan şeyler, ve fakat bunlar aklımıza ayrılık olduğunda gelmemeli. Bütün dönemlerde gelmeli ve uygulanmalıdır. Sempatizan hücrelerden zamanında rapor getirmeyen, ne ilk ne de son T olmuştur. Mesela benim elime, var olduğunu bildiğim bir çok sempatizan komitenin raporları geçmemektedir.

- Aynı sayfada, tartışmanın ne ile başlayacağı ile ilgili: MK'nın 22.4.82 tarihli mektup ile görüş ayrılıklarının derinliliğini görmemektedir. Doğrudur; ama esasta kendi savunduğu görüşlerin çok önemli bir bölümünün ML'den uzaklaşma ve GDS'in demediklerini demiş gibi gösterdiğinin farkına varmamaktadır.

- S.28 Kavrayışımızın sığlığı ile ilgili: Sadece kavrayışımız sığ değil; bizzat ML diye bildiklerimizin ML görüşler olmaması da bu polemikte rol oynamış ve biz ML olmayan görüşlerimizi objektif olarak ML'nin saflığını bozarak ispatlamaya çalıştık. Görünen budur.

- S.29 T ve Ş ile ilgili: Bu konuda benim ilkesel olarak karşı olduğum, daha önce mücadelesi verilmemiş, yapılmamış tespitler, ayrılık gündeme geldiğinde hem kamuoyu hem de bizzat parti, oldu bitti ile karşı karşıya gelmektedir.Bu terk edilmelidir.Bu Türkiye devrimci ve komünist hareketinin önemli bir hastalığıdır.Bu tür konular özellikle parti içinde açık olarak illegaliteyi yaralamadan yapılmalı, en azından parti ne olup bittiğini bilmelidir.

- M.C. ayrılığı ile ilgili: İşaretli olan yerle ilgili, ben o zamanlar görüş belirtebilcek durumda değildim. Hala tam olarak inceleyip, görüş belirtecek durumda değilim.

- S.31 . 11 ile F'in bizi bir zamanlar haksız buldukları noktaları bugün biz de haksız buluyoruz. En azından karar tasarıları ile sınırlasak bile.. Ki sınırlamak doğrudur. Ki, bu karar tasarıları ile ilgili de aramızda belli noktalarda görüş birliği yok.

- S.33 . MK içinde, işaretli olan yerler dışında, bu rapor bu haliyle yayınlandığında görüş ayrılığı yoktu. Ama bu raporun en azından hücrelerde tartışma içine girmesi ile birlikte benim tarafımdan yeniden incelenmesi sonucu yukarda değindiğim noktalarda da görüş ayrılıkları çıkmıştır. Bunların bir bölümü çözülememiştir. Ne kadarının çözüldüğü ya da çözülmediği en son haliyle Konferansta ortaya çıkacaktır. Ben burada hangi konularda çözüldüğü, yeni fikir birliği olduğu vs. ortaya koymayı gereksiz görüyorum.

14.12.85

S.34/35'deki MK azınlığının görüşleri ile ilgili: Faaliyet raporunun tartışmaya girdiği hücre toplantılarında. Bu konudaki görüşümde değişiklik oldu. Teorik ve MYO'da merkezi olarak tartıştığımız konularda tartışma yazıları da yayınlanabilir. Ama merkezi olarak tartışma konumuz olmayan, ne zaman tartışma içine alınacağı belli olmayankonulardaki yazılar da,tartışma yayın organı diye bir organ çıkarılmalı ve orada yayınlanmalıdır, şekline dönüştü.

- S.41'de kardeşlik ilişkilerinin kesilmesinde bizim belirleyici

hatamız olmadığı söyleniyor. Belirleyici hatadan ne kastediliyor? Yaptığımız temel ilkesel hatalar da kastediliyor mu? Kastediliyorsa. Temel hatalar yaptığımız açıktır; çünkü karar tasarıları bile bir çok konuda özeleştiri yapmaktadır.

- Yine aynı yerde, kardeşlerin kendi hatalarının açığa çıkmasından alel-acele kardeşlik ilişkilerini kesmeleri, ya da bunun belirleyici faktörlerden biri olması, ispatlanamazdır; benim kavrayabildiğim.Bizim önce MK olarak yozlaştığımız, belli bir dönem sonra da bütün partinin yozlaştığı sonucuna varmaları sonucunda kardeşlik ilişkilerini kesmişlerdir. Yaptıkları değerlendirmelerin yanlışlığı ortadadır.Daha önce de belirttiğim gibi,bizim Spartaküs değerlendirmemizle aynı bakış açısının sonucu olarak bu sonuca varmışlardır.

-S.42 . Kıbrıslılar'ın durumu ile ilgili: Son anlatılanlar da bilgi olarak eklenilmelidir.

-S.44'de mutlaka uluslararası planda, özellikle bizim tartıştığımız konularda tartışan, ya da yazıları olanların, mutlaka yazıları tercüme edilmeli; tabii bizimkilerde tercüme edilip onlara ulaştırılmalıdır. Tabii ML'ye yakın gördüğümüz teşkilatların.

- S.46 . Tercih sorunu her konuda somut yapılmalıdır, tespiti doğrudur. Ama içte yaptığımız tartışmanın sonuçlarının propagandasını engellememelidir. Partinin ideolojik birliğini sağlayıcı çalışmanın önüne engel çıkmamalıdır. Çıktığında ise, genelde ideolojik birliğin sağlanması çalışması merkezde durmalıdır. Özel'likle bugün.

- Eylem çizgimizle ilgili: Daha önce görüş belirtmiştim. Toplantı sonuçlarında görüşüm var.

- S.52'de: Yaptığımız çalışmanın esasının olumlu olması sorunu bana biraz problemli gelmektedir. Özellikle kardeşlerle tartışma sorunu. Hemen hemen 3 yıldan beri tartışıyoruz. Ama hemen hemen hiçbir sorunu çözüm aşamasına -detaylı- getiremedik. Benim bugünkü anlayışım olsa idi, kesinlikle bizim yaptığımız gibi yapmazdım. Tartışılan bütün temel konularda önce eğitimini yapar, ML'yi bu konularda kavramaya çalışırdım. Partiyi de bu çalışmanın içine sokardım. Bu çalışma sonucu, önce kendi yanlışlarıma, sonra da varsa bana eleştiri getirenlerin yanlışlarına yönelirdim. Tabii bütün konuların aynı anda eğitiminin yapılması ve aynı anda polemiğin yürümesi söz konusu değildir. O zaman bu işi sıraya koyarak yapardım. Bu şekilde yapsa idik, şimdi bazı konuları bu konferansımızda çözebilecek durumda olurduk.

EK 2:

Gündem üzerine: Bu bölüm benim için açık değildir. Çünkü konferans sırasında"divan olarak açıklamam var, EK'lıyı doğrular" şeklinde; yine aynı şekilde bir başkasının daha bu yönde açıklaması var. Benim açıklamama hiç kimsenin itirazı yok.

- S.60'da GDS'in amacı ile ilgili: Bana göre amacı doğrudur. Çünkü ben de olsam, kardeş örgütüm ile ideolojik birliğimin tam olmasını isterim. Savunduğum görüşlerin doğruluğuna inandığıma göre, tabii ki kardeş örgütümü kendi ideolojik etkim altına almaya çalışacağım. Bundan daha tabii bir şey olamaz. Ancak burda yöntemin doğru olması gerekir. Bana göre GDS ya da eski kardeşler yöntem olarak yanlış bir yol izlediler. Şöyle ki; onlara göre herhangi bir konuda partinin kollektif bir eğitiminin olup olmaması belirleyici değil. Onlara göre belirleyici olan kendilerinin açık olup olmadığıdır. Çünkü karar alınmasının istedikleri bütün konularda kendileri açıktır. Bizim parti olarak o konularda açık olup olmamamız pek onları ilgilendirmemiştir.

- S.61'de Lenin'de iç-dış kavramı yok, ya da ben rastlamadım.

-Örgütün yaratılması ile ilgili daha önce görüş belirtmiştim.

- Avusturya'da yapılanlar göz önüne alındığında arada önemli bir ayırım vardır. Çünkü Avusturya'da gerçekten resmi olarak da iki yürüyüş yapılmaktadır. Bizde ise muhalefet bloğu olarak katılınmaktadır. Bu bilinmediğinden fazla bir çelişme yokmuş gibi gözüküyor.

ML çizgi ML kime denir tartışması s.66, 67, 68 . Bana göre yanlış bir temele oturmaktadır. Ben, sorunu nasıl gördüğümü tezler halinde ortaya koydum.

Bizde bu sorunun gelişimini incelemek oldukça öğretici olacaktır. Bize sorunlara nasıl yaklaşılmaması gerektiğini göstermesi bakımından.

- Proletarya diktatörlüğüne götürmeyen çizgi ML değildir. MZD ML değildir, revizyonisttir.

- MZD revizyonist bir çizgi ise, İK'nın çizgisi nasıl ML olur? O halde köprüdür.

- İK çizgisi ML'dir. O zaman belli dönemlerde ML olmanın, ya da ML çizginin içeriği değişebilir. MZD ML'dir.

- Çizgisi revizyonist, kendisi ML - İlk ortaya çıktığında çizgi-

si revizyonistse, nasıl kendi revizyonist olur? Eğer öyle olursa İK revizyonisttir. O zaman sorunu proletarya diktatörlüğü ile çözmeye çalışmak yanlıştır. Her dönemde belirleyici, öne çıkan konular vardır. Bu konularda esasta doğru pozisyonda olan, diğer temel sorunlarda esasta yanlışta olsa ML olabilir vs. vs. Bunların çok kaba ve eksik olduğunun bilincindeyim.

S.71 . Kemalizm tartışması ile ilgili: Gerçekten de kardeşler, özellikle de UBK'lı kelimenin tam anlamı ile saçmalamaktadır. Kafasında bir görüş var, bu görüşü ispatlamaya uğraşıyor. Bu uğraşı içinde söylediği şeylerin çeliştiğini vs. de göremiyor. Ve objektif olarak Stalin'in ne anlatmak istediğini kavramıyor. Ve onu yanlış yorumluyor. Ama aynı konu bizim için de geçerlidir. Bizim de sorunlara yaklaşımımız genelde öyle. Öyle olmasa bu kadar çok yanlış görüşü bir arada savunmamız, ML olduğumuz müddetçe pek mümkün değil. Parti inşası tartışması, O Devrimin atlanıp atlanmayacağı vs. vs.

- S.72 . Bana göre GDS haklıdır. II.Konferans öncesi, ben de sorunu bu şekilde yorumluyordum, GDS gibi; hala da aynı görüşteyim. Son ekle birlikte bu sorunun tartışmasının anlamı nedir, pek anlıyamıyorum. Akademik bir tartışmadan öte gitmez. Stalin'le Semiç arasındaki tartışma akademik bir tartışma değildir.

- S.73'de İK'nın ulusal soruna ilişkin olarak görüşlerinin bizim temelimiz olduğu, tartışma götürür. Onun ötesinde, kavramadığın görüşler nasıl temel teşkil eder. O zaman benim temelim bütün konularda MELS'dir.

- S.74'de kavramadan İK nasıl geliştirilecek? Bir şeyi geliştirebilmek için önce o şeyi kavramak gerekir.

İkili görev tartışması: İkili görevi güçlü bölgesel örgütlere bağlıyor. Bana bu yanlış gelmektedir. Kürdistan'da bir tek Kürt kökenli yoldaş bile propaganda yapsa, sözlü olarak ikili görev açısından soruna yaklaşmak zorundadır. Bunun tersi kendisini milliyetçi örgütlerden kendisini pek ayıramayacaktır.

- S.76 Parti içi mücadele bölümünün ilk paragrafındaki sorun, bizim ilk kurulan örgüt olduğumuz var sayıldığında, GDS'in getirdikleri doğrudur. Ve benim kavrayabildiğim, GDS bizi TKP/ML ayrılığından sonra bu şekilde değerlendiriyor.

Yine 77. sayfada 13 No'yu parti örgütüne almazdık, derken de, benim kavrayabildiğim, yeni kuruluyoruz, ondan dolayı 13 alınmaz.

S.77 ek 3, tip sorununu düzeltiyor.

S.77'de haydutluk eylemleri ile ilgili: Gerçekten de MK'nın aldığı ya da partinin aldığı kararla eylem yapmak; bir de kendi başına, partiden habersiz eylem yapmak arasında oldukça fark var. Tabii bu fark eylemlerin değerlendirilmesine kadar gidebilir. Ama bizim tartışma bağıntısında TKP/ML MK'sinin doğruden kararı olmasa bile haberinin olmadığı düşünülemez. Onun da ötesinde 1.MK'nin KKH için aldığı karar var.

S.78 Mao kararı ile ilgili: Yoldaş kavramını biz de mesela İleri takımıyla yapılan bir toplantıda söyledik. Yoldaş kavramını kullandılar diye otomatik olarak GDS'in Mao'yu her dönem ML değerlendirdiğini çıkaramayız.

Buraya kadar notları çıkardığım belgelerle ilgili kelime kelime notlar çıkarmadım. Genellikle anlayışlarla ilgili önemli gördüğüm sorunları ve gelişmeleri ortaya çıkarmaya çalıştım.

Notlarımı Konferans öncesi düzeltme imkanı herhalde bulamayacağım. Belki bu işi Konferans sırasında yaparım. Yetiştirebildiğim ölçüde diğer kamp tartışmaları ile ilgili taslaklarla ilgili de notlar çıkarmaya çalışacağım. Konferansa hazırlığı, bu çalışma belli ölçülerde engellese de.

16.12.85

*

CAFER'İN MERKEZ KOMİTESİ FAALİYET RAPORU'NA ELEŞTİRİLERİ

MK'NIN FALİYET RAPORU ÜZERİNE NOTLAR (DÜZELTMELER DIŞINDA)

1) 2. konferansın 19 nolu kararının kardeşlere "açık çek" verme olduğu savunuluyor. Bu yanlıştır. S.2 alttan 2, 3, 4,5 p
2) Kardeşlerin 2. konfransta partiyi çekmek istedikleri yörüngenin ML olduğu söylenmiyor. S. 3, P. 5-6
3) Kardeşlerin eleştirilerine cevap verme planı, MK'nın planında yoktur. Bununla ilgili olarak önceden yazdıklarım geçerlidir. S. 7
4) 2. konferansta profesyonel kadro konusunda alınan kararın bu bağıntıda yanlış olduğu belirtilmiyor. S. 12

ESKİ KARDEŞLERLE POLEMİK

1) Eski kardeşlerin 2. konferansa 'kötü' niyetle geldikleri ıspatlanmaz bir iddiadır. s. 14

2) Eski kardeşlerle polemiğin kısa sürede olsa kamuoyuna açılmamış olmasının nedeni üzerinde durulmuyor. Bu önemlidir. Kendi özel sayımda bununla ilgili tavır var. S. 19, P 5

3) Genel revizyonist tez sorununda takınılan tavır yanlıştır. Düzeltme taslağında da bu sorun tam düzeltilmiyor. Sorun yalnızca bir alıntının yanlış yorumu değildir. S.20, P 3

4) İç toplantıların, görüşlerin berraklığa kavuşturulması yönünde 'iyi' oldukları söyleniyor. Ben 'faydalı' denmesini daha doğru görüyorum. S. 20

5) 12 Eylül tartışmaları özetlenirken, 'parti inşası' bağıntısında yapılan ideolojik yanlışlara değinilmiyor. S.21, P 5

6) Merkez Komitesinin GDS'e karşı polemikte 'esasta doğru bir çerçeve' çizdiği savunulmaktadır. Bu genel değerlendirme yanlıştır. 22/23

7) Parti inşası bağıntısında bizim kardeşlerden'belli ölçüde' etkilendiğimiz söyleniyor. Burayla ilgili yapılan düzeltme de sorunu tam çözmüyor. S. 21

8) Partinin hatalarına karşı yoldaşların eleştirici gözle baktıkları vs. belirtiliyor. Kardeşlerle polemik içinde, kör güvenin önemli ölçüde yıkıldığı doğrudur. Ancak bütün yoldaşların eleştirici bir gözle yazıları inceledikleri tam doğru değildir. S. 23 son par.

PARTİ İÇİNDE GÖRÜŞ AYRILIKLARI

1) MK ve parti hücrelerinin yaptığı hataların Spartakus ayrılığı için bahane olduğu belirtilirken; izlenen genel çizginin doğru olduğu belirtilmektedir. Bu yanlıştır. S.25/P 7

2) T.ye karşı yazılan cevapta yapılan hataların 'ikinci düzeyde' hatalar olduğu belirtiliyor. Bu da doğru değildir.S.27/P2

3) Aynı sayfada P 6'daki değerlendirme daha önce eleştirdiğim bir değerlendirmedir. Bolşevik S.-10-27

4) Çeviri sorunu-Türkçe verilmesi- değerlendiriliyor. Bununla ilgili önceden söylediklerim doğrudur. S. 28/P 2

5) "Temel hatamız" olarak muhalefet ve kardeşleri "çok iyimser" değerlendirmiş olunmasının olduğu belirtiliyor. Bu da yanlıştır. Temel hata siyasi alandaki temel yanlışlardır. S.28/P 6

6) T ve Ş için önceden söylediklerim yine geçerlidir. S.28 son P

ÖRGÜTSEL GELİŞMEMİZ

1) Türkiye ile söylenenlerle karar tasarısında söylenenler aynı değildir. Bunun bilince çıkması gerekmektedir. S. 40

ULUSLARARASI İLİŞKİLER

1) 3. konferans sonrası için 20. parti kongresinin incelenmesi görev olarak konmaktadır. Bu planla karar tasarısındaki plan aynı değil. S. 44

YAYIN SİYASETİMİZ

1) İçteki çalışma dıştaki propaganda için vardır tespiti Ketin'in eleştirdiği konuyla bağ içinde değil mi? S. 46

KİTLE ÇALIŞMASI

1) 'kendine ML diyen hiç bir grubun T'de legal çalışma ve eylem yapma imkanının olmadığı' söyleniyor. Bu genelleme yanlıştır. S. 47

Son söz yerine

1) MK'nın çalışmalarının 'esasta olumlu' olduğu söyleniyor. S.52

*

Merkez Komitesi Faaliyet Raporu'na gelen eleştiriler hakkında, Merkez Komitesi'nin birlikte tavır takınma imkanı Konferans içinde olmadığından, şöyle bir yöntem izlenmesi kararlaştırıldı:

Yazılı eleştiriler dışında eleştirileri olan yoldaşlar, bu eleştirilerini sözlü olarak getirecekler, ardından Merkez Komitesi üyesi DERVİŞ eleştirilerin tümüne tavır takınacak, isteyen diğer Merkez Komitesi üyeleri de tavır takındıktan sonra, Merkez Komitesi Faaliyet Raporu, bu tavırlar temelinde Merkez Komitesi'nin çoğunluğunun raporu, belgesi olarak kabul edilecek.

Tartışmayı aşağıda olduğu gibi aktarıyoruz:

"FARUK: Şimdi, Cafer yoldaşın Faaliyet Raporuyla ilgili getirdiği eleştirileri okudum. Oradaki eleştirilere genel olarak katılıyorum. Onun dışında Mustafa'nın getirdiği bir eleştiri var. Bu II. Konferansta örgütlenmeyle ilgili alınan, yani bir karar tasarısı vardır. O kararla ilgili Mustafa'nın getirdiği belli görüşler var. O kararın gelinen aşamada yorumlanmasının, işte Parti programının kabulü üzerine bir yorumlama var Faaliyet Raporunda. Onunla ilgili söyledikleri şeyler ve bu örgütlenme üzerine alınan karar tasarısının bizzat bu Tüzükle ilgili bölümü; yine şey yaptığı, ifade bozukluğuyla ilgili filan, o sorunla ilgili; 1 Nr.nın II. Konferansta yaptığı konuşmayla ilgili; bu kompüter yazısını yazan yoldaş hakkında söyledikleriyle ilgili, onun bağ kurduğu noktalarda, o noktalara da katılıyorum.

Bunların dışında, bu Mustafa ile Cafer'in getirdiği eleştirilerin dışında, görebildiğim kadarıyla Faaliyet Raporunda s. 19'da ikinci paragrafta İbrahim'in 5 temel belgesinin değerlendirilmesiyle ilgili yapılan bir planlama üzerine bir görüş getiriliyor, şöyle deniyor: "Planın ikinci bölümünde de diğer eleştiriler için ayrılan altı aylık zaman, İbrahim Kaypakkaya değerlendirmesi için ayrılan altı aylık zaman da durumumuzu doğru değerlendirmeyen, prob-

lemlerin derinliğini görmeyen bir yaklaşımın varlığını gösteren bir zaman planlaması idi."

Burada zaman planlaması sorunundan çok, şu sorunun bilince çıkarılması gerekir ki, bu burada çıkarılmıyor, İbrahim'in 5 temel belgesinin değerlendirilebilmesi için önce o konuların, o konular üzerine genel bir eğitimin yapılıp, ve onun ışığında o şeylerin değerlendirilmesi sorunu berrak bir şekilde ortaya konmuyor. Görüşümce esas yanlışlık, bu planlamanın şeyinden çok, esas ordan kaynaklanan birşey. Altı aylık planlama içerisinde işte İbrahim'in yazıları değerlendirilecek. Ama bu yazıların içerisinde bir sürü konular var. Bu konuların içerisinde biz gerçekten de Marksist-Leninist ustalardan bu konuda eğitimleri yapıp ve bu konuları bizzat, ondan sonra İbrahim'in değerlendirilmesi noktasına tek tek noktalarda, yaptığımız eğitimin sonucu eğitilmek şeklinde bir değerlendirme anlayışından çok, işte 6 aylık süre içerisinde, toptan bir İbrahim'in o yazılarının değerlendirmesi şeklinde bir değerlendirme perspektifiyle konulan bir plan. Görüşümce böyle bir değerlendirme gerçekten de verimli bir değerlendirme olmayacağı görüşündeyim. Esas olarak bunun bilince çıkarılması gerekirdi. Orda bu pek bilince çıkarılmıyor.

Sayfa 39'da üye gelişmesiyle ilgili bölümle ilgili: Bu bölümde de somut işte üyelerimizin oranı ortaya konuluyor, milliyetler sorunuyla orantıya konuluyor filan. Şimdi ben bunun genel olarak böyle konmasına karşı değilim, ama bizim somutumuzda bu, küçük bir teşkilat olduğumuzdan dolayı, üye sayılarımızın sınırlılığını da göze aldığımızdan dolayı, bazı orantılarla —teşkilat içerisinde belli bilgisi olan insanların, bu orantılardan kimin ne kadar, ne olduğunu çıkarabilecek bir durum sözkonusu. Ki eğer geniş bir örgüt olsak ve bu anlamda böyle orantılarla sunsak, problem yok. Ama bizim somutumuzda problem. Çünkü en azından yani teşkilatla biraz ilgisi olan insanlar bunu çıkarabilirler, işte kaç kişi, kaç üye olduğunu bilmem neyi çıkarabilecek durumdadırlar. Ve bu anlamda da bu noktaya dikkat çekilmesi gerekir. Bir anlamda illegalite ihlali de adlandırılabilir bu şekliyle.

Sayfa 55'te II. Konferansa geçmişimizle ilgili bir özeleştiri taslağı sunuluyor. Bu özeleştiri tazlağı II. Konferansta bizzat Merkez Komitesi'ne tekrar, II. Konferansta yapılan değerlendirmeler ışığında tekrar yazılıp Partiye sunulması kararı alınıyor. Bu noktada da herhangi birşeye rastlamadım. Merkez Komitesi'nin burda en azından neden sunulmadığı, neden yapılmadığı noktasında herhangi bir açıklama yok.

Sayfa 55'te yine bu Kemalizm değerlendirmesi var. İşte 1927'de, Stalin 1927'deki değerlendirmesiyle, İbrahim'in Kemalizm hakkındaki değerlendirmesinin bu noktada, karşı-devrimci olma noktasında esasında aynı olduğu söyleniyor. Yalnız şöyle bir problem var, o bilince çıkarılmıyor: İbrahim 27'de Kemalizmi karşı-devrimci olarak değerlendirirken, Stalin 27'de Kemalizmi karşı-devrimci olarak değerlendirirken, '27 öncesinin durumu hakkında da İbrahim, benim bilebildiğim kadarıyla, bizzat işte Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulduğundan beri faşist diktatörlüktür şeklinde bir değerlendirmesi var. Burda belli bir çelişki var. Bu çelişkinin de, faşizm noktasında da bu çelişkinin tespit edilmesi gerekir. Şimdi o tespit edilmiyor.

Evet, genel olarak benim söyleyeceklerim bunlar.

ERMİŞ: Birinci nokta A) ile olan çelişmeler. Benim göstermek istediğim, bunun ikinci paragrafı. Sayfa 30. "Bu temel noktada sorunlara yaklaşım farklılığından kaynaklanan ayrılık birçok noktada kendini şu veya bu biçimde yansıtmaktadır" tespiti var. Ben burada sonuçla sebebin karıştırıldığı görüşündeyim. Tüm bu Mao Zedung değerlendirmesi, vs. benim için Marksist ilkelerden çıkarak, çizgilerde bir farkın, çizgilerinde gördüğüm sorunlarla bağıntılı şeyler. Yani ben bu sonuçları sanki olduğu gibi gökten inme koymuşum ve ondan sonra ona göre problemler ortaya çıkmış gibi bir yaklaşım. Ki benim açımdan bu doğru değildir. Ve esas olan benim açımdan içerik sorunu. Marksist-Leninist ilkelerin nasıl savunulduğu, nasıl savunulması gerektiği sorunu! Bunu belirtmek istiyorum burada.

Diğer bir noktada bu M ve C ayrılığı ile ilgili Celal yoldaşı ben gördüm, bu Konferansa bir yazı gönderdi , şimdi mi ele almak istersiniz ? (Ara konuşmalar)
Yazı şöyle : "TKP/ML(B) 3.Konferansına " (Divan : şu anda buna gerek yok) Yok değil mi ? (Divan : Yok, sen yorumlamanı yap) Yani arkadaşların bilhassa şimdiki durumlarını göz önüne alırsak , adamların bu entellektüel kaçma falan filan davasıyla ilgili tespitleri ben doğru bulmuyorum . Bilhassa Celal yoldaş açısından sorunum teori ile ilgili sorunlar olduğu görüşündeyim, esas sorunun. Arkadaşın kanısı , benim çıkarabildiğim kadarıyla , bizim partinin bu teorik sorunları çözemeyeceği , bu meyanda bilhassa kendisinin de güvendiği yoldaşlara karşı güvenini yitirmesi söz konusudur. Dolayısıyla için kendisine kaldığı kanısı var ve buna yönelmek sorunda kalıyor . Hatta son gördüğümde ettiği laflardan birisi

Ermiş: .. Onlar uğraşsın teoriyle, ben uğraşırım pratikle şeklinde koydu. Benim gördüğüm yoldaşın bu bölünme sırasındaki esas problemi, hakikaten teorik sorunların çözümü, bu yönde partinin attığı adımlara duyulan kuşku ve güvensizlik , dolayısıyla bunu burjuva entellektüelliği , vs. olarak isimlendirmeyi ben doğru bulmuyorum . (Divan : Tamam mı) Benim diyeceğim bu kadar .

Divan : Başka faaliyet raporuyla ilgili eleştiri ve itirazda bulunmak isteyen yoldaşlar . Evet , başka kimse yoksa o zaman . Ha buyur .

Selami: Ya ben faaliyet raporuyla ilgili değil de Kemalizm bağıntısında arkadaşın söylediği , yani tartışmamızın konusu bu değil de sadece bir şeyi hatırlatma mahiyetinde şey yapıyorum . Benim kavrayabildiğim kadarıyla Stalin , 1927 lerin Kemalistleri için değil. 1927 de bu tespiti yapıyor ve yanlış hatırlamıyorsam , 1921 lerin Kemalistleri için bu tespiti yapıyor . Yani ama tesbiti 27'daki bir tartışmada , bunu böyle söylüyor . (Ermiş : Kemalist devrim için)

Divan : Doğrudan, yani, neyse . Faaliyet raporuna başka itirazı filan olan yoldaş yoksa , getirilen eleştirilerle ilgili doğrudan MK adına veyahutta MK üyeleri tek tek tavır takınacaklar . O bölüme geçiyoruz . Şimdi yoldaşlar tavır takınacaklar . Evet .

Derviş : Ben , şimdi gelen , önce gelen sözlü eleştirilerle ilgili tavır takınacağım . Sonra da yazılar,da getirilenlerle ilgili .
Ermiş yoldaştan başlayarak : M , C ile ilgili olarak yapılan tespit şöyle: 29.sayfada: (Faruk : Yoldaş , ilkesel bir eleştirim daha vardı , onu unuttum, o da ilkelerle ilgili . Ulusal sorunun tartışıldığı yerler İbrahim'in ulusal sorunun özünü pazar sorunu olarak ortaya sürdüğü görüşü var . Bu faaliyet raporuna eklerde sayfa 3 de şöyle deniliyor : "Bu bağıntıda şunu da tespit etmek istiyoruz ki İ. Kaypakkaya genel anlayış açısından milli meseleyi proletarya önderliğinde devrim sorunundan bağımsız bir sorun olarak ele almamıştır . " deniliyor . Bu benim olduğu kadar bir yoldaşın da eleştirisi , birlikte çalıştığımız hücrede , yani bu şey olarak , bunun ikisinin birbiriyle çeliştiği bizzat İbrahim bu meselenin özünü, pazar sorunu olarak kavradığı ama bu eklerde de denildiği gibi , İ. Kaypakkaya genel anlayış açısından milli meseleyi proletarya önderliğinde devrim sorununa bağlı olarak ele almıştır sorunu . İkisi birbiriyle çeliştiği düşüncesindeyim .) Evet , Peki .
Şimdi M, C ile ilgili olarak yapılan tespitler 29. sayfadadır . 29. sayfada bu konuda söylenenlerde ben bir yanlışlık görmüyorum . Bu konuda , söylenen genel değerlen, önce ayrılık , siyasi ayrılık gerekçeleri , ideolojik ayrılık gerekçeleri sayılıyor , ardından bu kısa yoldan ayrılık yolunu , henüz ideolojik mücadelenin belgeleri parti içinde tartışılmadan kısa yoldan ayrılık yolunu tutmayı tercih etmiştir tesbiti yapılıyor. Bunlar olgu tespitleridir . Ardından şunlar söyleniyor , herhalde yoldaşın itirazı buraya anlayabildiğim kadarıyla:
"C ve M nin tavırlarının ortak noktası , yenilgi gerçeği karşısında , ML bilimine duyulan aydın güvensizliği , köktenci olmak adına ML nin sınıf

mücadelesi alanındaki ilkesini sorun haline getirme ve bireylerin özgür-
lüğünü sınırlayan örgütlü çalışmaya düşmanlıktır . Bunlar yenilgi dönemi-
nin tipik aydın hastalıklarının örneği olan kişilerdir .
Bunların ayrılık için getirdiği ideolojik -siyasi gerekçeler, görüş ayrılık-
ları gerçekte "bağımsız çalışma" isteğinin bahane edilmiş gerekçeler ola-
rak görünmektedir. Bu arkadaşların bütün gelişmesi bu tezimizi haklı
gösteren bir gelişmedir.
Herhalükarda bu kişilere karşı yürütülen ideolojik mücadele, bizim açımız-
dan özellikle ML eğitimde bugün nereden başlamalı sorusuna cevap verirken
verilen doğru cevabın doğru gerekçelendirilmesi konusunda ilerletici bir
rol oynamıştır;konferans içinde bu noktada savunulan bu yanlışları orta-
ya çıkarmıştır.
Diğer yandan "bağımsız devrimcilik" akımının bizim içimize kadar ne bi-
çimlerde yansıdığı ve ne kadar tehlikeli boyutlarda olduğunu göstererek
bu alanda mücadelenin önemini daha iyi kavramaya yardımcı olmuştur."
Bunlarda bence yanlış bir şey yoktur.Bugün geldiğimiz yerde ek ola-
rak bunlara karşı ideolojik mücadelede,en azından ideolojik mücadeleyi
yürüten,doğrudan yürüten yoldaşların,yani Bahtiyar yoldaşın ve İsa yol-
daşın bir bağıntıda evet esasta yanlış pozisyonda durduklarını tesbit
etmek gereklidir.Ama bu şeyin,özellikle Ermiş yoldaşın karşı çıktığı
aydın güvensizliği,küçük burjuva olma adına ML in sınıf mücadelesi alanında-
ki ilkelerini sorun haline getirme,bireylerin özgürlüğünü sınırlayan ör-
gütlü çalışmaya düşmanlık gibi tesbitlerin doğruluğunu bence ortadan kal-
dırmıyor.Ben hala bu değerlendirmenin doğru olduğunu düşünüyorum.Bu niyet -
ten bağımsız bir şeydir,objektif olguların gösterdiği budur bence.
A ile ilgili konuda;orda söylenen şey yaklaşım farklılığı olduğu,olaylara
yaklaşım farklılığı olduğu.Bir anlamda,evet,ideolojik bir ayrılık,dünyaya
bakış açısının,yaklaşımın değişik olduğu,bu yüzden ayrı ayrı.Yoksa,yoldaş
bilmem Mao Zedung'a revizyonist dediği için vs.Revizyonist demesinin
belli bir yaklaşımdan,başka bir yaklaşımdan,bizim yaklaşımımızdan değişik
bir yaklaşımdan kaynaklandığı ve bu yaklaşımlarda değişiklik var olduğu
sürece,yani ayrılığın şeyinin kaçınılmaz olduğu vurgulanıyor.Yoksa yani,
kesinlikle bu sonuçlara vardığı için vs. bağı,bağı galiba yanlış kuruyor
yoldaş.Alttaki cümlede esas meselenin yaklaşım farklılığı olduğu söyleni-
yor.Yaklaşımda da benim anladığım,evet,ideolojik bakış açısı,dünyaya ba-
kış vs. sorunudur.Budur ayrılık.Evet,başka türlü ifade edersek ML ilke-
lerin savunulması,nedir ML ilkeler meselesindedir ayrılık.
Faruk yoldaşın getirdiği eleştirilerle ilgili olarak 55. sayfada ve esası
nda o sayfalardaki getirdiği eleştiriler MK'nın tesbitleriyle ilgili eleş-
tiriler değil,doğrudan doğruya konferansın tavrıyla ilgili eleştirilerdir.
Konferans bildirisidir söz konusu olan,arkada bir ek belge vardır raporda
orda tabiiki konferans bildirisi,var olan,alınan kararları duyurmak için
yazılan bir şeydir,bu anlamda da orda işte bunların arasında evet başka
bir çelişme de vardır vs. diye bir şeyin konması yersizdir.O anlamda orda
değiştirilecek,düzeltilecek bir şey yoktur yani,konferans bildirisinde
düzeltilecek,değiştirilecek bir şey yoktur.Bu anlamda yoktur.
Ulusal sorun bağıntısında ben yoldaşın gördüğü tez olarak çelişmeyi görmü-
yorum.Ben orda İ.Kaypakkaya'nın milli meseleyle ilgili olarak tespitlerinin
doğru olduğunu,ek konduğunda yani ne anlattığımızın,ne anladığımızın açık -
landığı noktada problem görmüyorum.İ.Kaypakkaya'daki sorunun bu bağıntıda
teorik bir,ne diyeyim size,berraksızlık olduğunu,berrak olmama olduğunu
yoksa sorunun işte emperyalizm çağında emperyalizmden,yada emperyalizme
karşı mücadeleden bağımsız ele alma şeklinde,pratik sonuçları itibarıyla
bir sapma olduğunu düşünmüyorum.Ama bence şu açık yani,şimdiki görüşüme
göre,evet,İ. Kaypakkaya'nın Türkiyedeki Milli Mesele adlı eserinde bağın-
tısı içinde,milli meselenin özü pazar sorunudur şeklindeki tesbiti orda
durmaktadır.Sorun bunun nasıl açıklanacağı sorunudur.Ben sorunu böyle
görüyorum.Yoksa bu yoktur şeyi bana gerçek durumun doğru tesbiti olarak
gelmiyor.Ama bu herhalde önümüzdeki dönemde milli meseleyle ilgili tartış
ma bağıntısında yeniden ele alınıp çözülecek bir meseledir.

55. sayfada yine şeyde,konferans bildirisinde özeleştiri taslağı meselesinde alınan karar vardır.Bu noktada gerçekten de konferans bildiri taslağını partiye sunma şeyi alınıştır,ancak bir sürü meselede olduğu gibi konferansın planladığı ve tesbit ettiği görevler,II. Konferansın tesbit ettiği ve planladığı görevler çözülmemiştir,araya başka sorunlar girmiştir. Bununla ilgili ön tarafta belirli bir açıklama vardır,bizim planımızı uygulamadığımız,uygulayamadığımız yönünde tesbitler vardır.Yine bu,yani bildiri bağıntısında bunun söylenmesi mümkün değil yani.Bu bağıntıda esas tartışılacak sorun,eğer özeleştiri taslağının ne olduğu bilince çıkartılırsa,öyle bir özeleştiri taslağının II. Konferansta yeniden işte III. Konferansa sunulmak üzere karar alınması,oldukça geniştir bu özeleştiri taslağı.78 e kadar olan bölümü olduğu gibi içeriyordu.Ne kadar doğru olduğu sorusu vardır.Ben,şimdiki kafam olsa yani o kararı almazdım.Aslında eski kardeş örgütlerin bu kararın alınmasına bir itirazları filan olmamış olması da benim açımdan şimdi dönüp baktığımda ilginç yani,çünkü onlar bizden II. Konferansta çok daha berrak görme durumundaydılar bazı noktalarda sorunları.
39.sayfayla ilgili getirilen eleştiri doğrudur.Evet bizim durumumuzda bu tesbitlerin yapılmasının ötesinde legal bir broşürde basılması kesinlikle yanlıştır.Böyle bir konferansa böyle bir şeyin getirilmesinde bir sakatlık yoktur oranların,ve fakat legal bir broşürde bunların basılmış olması kötüdür.Gerçekten bunun üzerinde yeterince düşünülmediğini gösteren bir olgu.Bundan sonrası için ders olmalı..

19.sayfa 2.Konferansla ilgili getirilen eleştiri. Evet esas mesele zaman probleminden çok başka meselelerdir. Ama orda tartışılan bağıntı, o noktada yalnızca zaman planlaması bağıntısı, sorun böyle bir sorun.
Katıldığım dediği, işte şimdi yazılara gelelim. Yoldaşların sözlü getirdiği eleştiriler bunlar . Yazılara gelelim . Önce Cafer'in yazısı ki, üst üste bindiği noktalarda aynı zamanda da Mustafa yoldaşın yazısına tavır.
"2.Konferansın 19 no'lu kararının kardeşlere "açık çek" üzerine olduğu savunuluyor. Bu yanlıştır." Bu genellikle hayır, bu doğrudur. Gerçekten de ikinci konferansa , ikinci konferansta aldığımız karar kardeşlere açık çek verme tavrıdır.
"Kardeşlerin 2. Konferansta partiyi çekmek istedikleri yörüngenin ML olduğu söylenmiyor.' Doğru söylenmiyor. Bu bağıntıda tartışılan bağıntıda yörüngenin ne olduğu, vs. sorununun tartışılmaması eksiklik, hata, bunun düzeltilmesi gerekli . Ancak, bu yapılırken ben kesinlikle ML yörüngeye çekmek istiyorlarda şeklinde sınırsız, ayrımsız bir genel değerlendirmeye de karşıyım . Çünkü çekmek istedikleri yörünge ML değil , kendi çizgileri , genel olarak ML değil, ML gördükleri çizgidir . Ki belli noktalarda bu ML'den aynı değildir . Ben GDS'in çizgisinin eşittir ML olduğunu (ara konuşma) Ben sadece tavır (Cafer: ML olduğu denirken yani GDS'in çizgisi ML ile eşitleniyor mu) Ben o anlamda diyorum ki ML bir yörüngeye değil, kendi çizgileri yörüngesine çekmek istiyorlardı. Çizgilerinin ML olduğu ölçüde ML yörüngededir bu yörünge.
"Kardeşlerin eleştirilerine cevap verme planı , MK'nin planında yoktur" Olgudur bu. MK'nin planında bunun olmadığı. Ancak bunun olgu olduğu kadar bunun MK içinde bir sonraki plan için planlandığı yani 3 aylık plandır MK'nin koyduğu. Ondan sonrası için bunun planlandığı da benim açımdan olgudur. Sorunda benim tavrım böyle. .
"2.Konferansta alınan, profesyonel kadro konusunda alınan kararın bu bağıntıda yanlış olduğu belirtilmiyor . " s.12 ile ilgili . Bu konuda eleştirinin hangi bağıntıda , ne bağıntıda olduğu. Parti, herhalde , "parti üyelerinden partinin verdiği her görevi , parti işçisini çalışmaya hazır olmasını talep etmek, aslında bütün komünist partilerinin tüzüklerinde yer alan parti üyesi partinin verdiği her görevi yapmaya hazır olmalıdır şeklindeki genel hükmün tekrarından başka bir şey değildir . (Cafer : İstersen bir açıklama : Profesyonel çalışmaya hazır olanların parti üyeliğine kabul edileceği tezine bir eleştiri .) Evet, evet . Burada parti işçisi olmaya hazır olmanın özel olarak belirtilmiş olmasının anlamı , buna verdi-

ğimiz önemi göstermektir . Gerçekten de bizim bugün öncelikle ihtiyaç duyduğumuz üyeler parti işçisi olmaya da hazır olan , yalnızca sözle hazır olduğunu açıklayan değil, buna yetenekleri olan ve kendini bu yönde geliştiren üyelerdir . Ben, içinde bulunduğumuz durumda ,evet mesela böyle bir ortamda , genel olarak herkes için açık olan parti tüzüğünde açık olan aslında var olan "belli bir noktada belli bir sorunu bilince çıkarmak için özel kararlar alınmasında bir problem görmüyorum. Ancak şu olgudur ki evet alınan bu kararın Türkiye'ye gitmeyle , bilmem neyle bağıntısı vardır . Ben, alınan karardan çok bunun uygulanmasının nasıl olacağı konusunda , bunun ne anlama geleceği konusunda , vs. 2. Konferansta bir berraklık kazanılmamış olmasını yanlış buluyorum .
Eski kardeşlerle polemik bağıntısında "Eski kardeşlerin 2. Konferansa "kötü" niyetle geldikleri ,ispatlanamaz bir iddiadır . " 15, 14. sayfada . Burda iyi niyet , kötü niyet değil objektif bir sorun tartışılıyor . Ve getirilen bizim açımızdan sorunun nasıl görüldüğü anlatılmaya çalışılıyor. Getirilen tüm eleştiri ve önerilerin tüm sertliğine rağmen iyi niyetle getirildiğini, amacının bizim hatalarımızı açmada bize yardımcı olmak olduğunu düşünüyorduk . 2. Konferanstan sonraki gelişmeler bizim bu değerlendirmelerimizin yanlış olduğunu gösterdi . Ne bağıntıda gösterdi . Şu bağıntıda gösterdi . Bu açıdan bir bölümümüz açısından , getirilen eleştirilerin hataları açmada yardımcı olmak , vs. olmasının ötesinde , bir takım (...) lerle , bir takım amaçlarla da getirildiği bence 2. Konferanstan sonraki gelişme içerisinde ortaya çıkmıştır.
"Eski kardeşlerle polemiğin kısa sürede de olsa kamuoyuna açılmamış olmasının nedeni üzerinde durulmuyor . Bu önemlidir . " Evet bu konuda getirdiği eleştiri yoldaşın doğrudur. Esas olarak doğru bir eleştiridir .
"Genel revizyonist tez sorununda takınılan tavır yanlıştır. " Evet bu konuda aldığımız kararla uyum içinde getirilmelidir .

"İç toplantıların, görüşlerin berraklığa kavuşturulması yönünde "iyi" oldukları söyleniyor. Ben "faydalı" denmesini daha doğru görüyorum. " Evet problem yoktur .

"12 Eylül tartışmaları özetlenirken "parti inşası" bağıntısında yapılan ideolojik yanlışlara değinilmiyor . " Bu eleştiriyi tam olarak anlamadım. O yüzden şu anda bir şey diyecek durumda değilim .

"Merkez Komitesinin GDS'e karşı polemikte "esasta doğru bir çerçeve" çizdiği savunulmaktadır . Bu genel değerlendirme yanlıştır . " Evet yanlıştır. Bütün tartışmalarımız sonucunda sorunun böyle olmadığını tespit ettik .

"7)Parti inşası bağıntısında bizim kardeşlerle "belli ölçüde " etkilendiğimiz söyleniyor Bunuyla ilgili yapılan düzeltme de sorunu tam çözmüyor. " Tam çözmekten ne anlaşıldığına bağlı , Kesinlikle iki satır içinde , yani bu şeyin tam bence esasta çözülüyor sorun . Yani yönünün ne olduğu , vs. belli. Bundan sonrası , yani detaylandırılmalı, geliştirilmeli. Esas yönü doğrudur yaptığımız tespitlerin .

"Partinin hatalarına karşı " yoldaşların " eleştirici gözle baktıkları belirtiliyor . Kardeşlerle polemik içinde, kör güvenin önemli ölçüde yıkıldığı doğrudur, ancak bütün yoldaşların "eleştirici gözle" yazıları incelediklerі tam doğru değildir . " Genel açısından konduğunda ben problem görmüyorum bu tespitler içerisinde. Yoldaşlar eskiye göre, şeye, isterseniz o bölümü açıp okuyalım . Burda anlatılan şey bu polemiğin hangi rolü oynadığı, eleştirici yaklaşım konusunda parti içinde . "Polemiğin gelişmesi bunun dışında bizim içimizde bizim yazılarımıza körce güvenin artık bütünüyle yıkıldığını , körce güvenin bütünüyle yıkıldığını, yoldaşlarımızın yazılarımıza eleştirici gözle baktığını , partimizin hatalarını açmaya hazır olduğunu belgelemiştir . Partimiz, içinde canlı bir tartışma olan , ideolojik mücadele olan bir varlıktır. " Bu onun gelişmesinin de garantisidir.
Açıktır ki yoldaşların eleştirici yaklaşmasında farklılıklar vardır, şeyde, sorunlara , hepsi aynı derecede eleştirici yaklaşmamaktadırlar .
Bu açıktır . Ama burda tartışılan bağıntıda , kesinlikle yoldaşların hangisinin hangi derecede eleştirici yaklaştığı problemi değildir . Şeyi, ya-

ni genelde eleştirici bir yaklaşımın, bu şeylerle bağıntılı , özellikle bu polemik sonrasında ortaya çıktığı, o eski körce güvenin, bir bölüm için zaten yoktu, körce güven, yani onu tespit etmek lazım . Bir bölüm için var . Varolanlar için körce güvenin iyice sarsıldığı, evet yıkıldığı bence gerçek durumun tespitidir . Yani bu şeyle ilgili , hem doğru, hem yanlış, böyle görüyorum şeyi.

"Parti içinde görüş ayrılıkları" bölümüyle ilgili olarak : "Merkez Komitesi ve parti hücrelerinin yaptığı hataların , Spartaküs ayrılığı için "bahane" olduğu belirtilirken izlenen genel çizginin doğru olduğu belirtilmektedir . Bu yanlıştır . ' Eleştiri doğrudur .

"T"ye karşı yazılan cevapta yapılan hataların "ikinci düzeyde" hatalar olduğu belirtiliyor . Bu da doğru değildir . " Eleştiri doğrudur .

"Aynı sayfada p. 6 daki değerlendirme daha önce eleştirdiğim bir değerlendirmedir ." Paragraf 6 daki ,hangi sayfa, 27. sayfa 6. paragraf, 1,2,3 4,5,6 Evet bu noktada 1 Mayıs'la ilgili yaptığımız değerlendirmeyle ilgili bir noktadır . Bu noktada da doğrudur eleştiri.

Çeviri ,4.noktada doğrudur."Çeviri sorunu -Türkçe verilmesi-değerlendiriyor, bununla ilgili önceden söylediklerim doğrudur" Yoldaşın eleştirisi doğrudur .

"Temel hatamız " olarak muhalefet ve kardeşleri "çok iyimser" değerlendirmiş olunmasının olduğu belirtiliyor. Bu da yanlıştır. Temel hata siyasal alandaki temel yanlışlardır . " Bu noktada , bu iyimser yaklaşımın da, ama çok önemli bir rol oynadığı bence olgudur . Ama esas mesele bu değildir .

"T ve Ş için söylediklerim geçerlidir . " Pilleri bitti meselesiyle ilgili, zaten düzeltme yapılmıştı.

"Örgütsel gelişmemiz"le ilgili olarak : Birinci madde : "Türkiye ile söylenilenlerle "karar tasarısında " söylenenler aynı değildir . Bunun bilince çıkması gerekmektedir" . Evet,1984 deki durumdan bu yana epeyce şey değişmiştir Türkiye ile ilgili olarak . Bu herkesin bilincinde olmalıdır
"Uluslararası ilişkiler " (Cafer: Yoldaş söylediğime ek olarak şey .)

Derviş(devam) : Örgütlenme perspektifi bağıntısında , Türkiye ile ilgili tartıştığımızda herhalde daha geniş tartışacağız, belgelerden de görebileceğimiz gibi MK'nin önce Türkiye'de , Türkiye için , Türkiye'deki bütün örgütü yürüten Türkiye içinde merkezi bir kademe kurma şeyi yoktur , anlayışı perspektifi . Bunu bugünkü durumda ne gerekli görüyordu , ne de doğru görüyordu . Özellikle Türkiye'deki yoldaşların ısrarlı tavırları sonucunda da, öyle diyelim bu şeyden vazgeçildi ve Türkiye'de bir merkezi yapı oluşturulması yönünde bir karar alındı . Bunun yapıldığı dönemde yazıldı bu MK raporu. Daha sonra esasında yapılan bu işin hatalı olduğu, daha önceki perspektifimizin gerçek duruma uygun bir perspektif olduğu , vs. kayıplardan sonra da bir kez daha tespit edildi . O yüzden , getirilen karar tasarısındaki , perspektif , örgütlenme şemasıyla filan ilgili perspektif Türkiye'de değişiktir. Aynı zamanda kimlere nasıl dayanacağımız filan konusunda da tabii gelişmelere uygun olarak , gelişmeler sonucunda yeni bir takım şeyler getirilmiştir , çok , bu anlamda da önemli farklılıklar vardır .
"Uluslararası ilişkiler" bağıntısında ,
"3.Konferans sonrası için 20. Parti Kongresinin incelenmesi görev olarak konmaktadır . Bu planla "karar tasarısındaki" plan aynı değildir " Doğrudur. Bu tespit doğrudur . Bu tespitin ötesinde , esasında belli bir anlamda çalışma planında belli bir perspektif değişikliği de vardır , 1984 deki şeyle . Ben bunu karar tasarılarının eklerinde bir yazıda , çalışma planıyla ilgili yazıda açıklamaya çalıştım , bu gelişmenin nasıl bir gelişme olduğunu filan açıklamaya çalıştım . Onla bağıntılı tartıştığımızda ortaya çıkacaktır . Sorun çözülmüş bir sorun değildir . Çalışma planının tartışması içinde bu sorunu sanırım, yani iyice bilince çıkararak derinlemesine tartışmamız gereklidir . Sorun böyle bir sorundur .

"Yayın siyasetimiz "
"İçteki çalışma dıştaki propaganda için vardır tespiti Metin'in eleştirdiği konuyla bağı içinde değil mi ? " Şimdi bağın nasıl kurulduğunu pek kavrayamıyorum , fakat içteki çalışma dıştaki propaganda için vardır . Evet , bu bağıntıda sorun , işte yaptığımız propaganda , dışta yaptığımız genelde çalışmanın bizim gücümüzü aşar mı yoksa , gücümüze uygun yoksa onun altında bir çalışma olup olmadığı . Çekirdek yaratma bağıntısında özellikle teorik sorunların açıklığa kavuşturulması , içimizdeki yoldaşların eğitilmesi konusunda yaptıklarımız işlerle , propaganda işlerini yan yana koyduğumuzda , dışta yaptığımız , bunların ağırlığının doğru ağırlıkta olup olmadığı sorunudur . Budur değerlendirilmesi gereken . Bu noktada belli , benim de problemlerim vardır . Onları da çeşitli konuşmalarda filan ortaya koymaya , yazılarda konuşmalarda ortaya koymaya çalıştım .
"Kitle çalışmasıyla"ilgili . :
"Kendine ML diyen ." hiçbir gurubun T.'de legal çalışma ve eylem yapma imkanı olmadığı söyleniyor. Bu genelleme yanlıştır. " Evet , eleştiri doğrudur, bu kadar genel koymamak lazım.
"Esasta olumluluk " konusunda demin tartıştık .
"EK İKİYLE" ilgili olarak :
"Bürokratik plan tartışması devam ediyor . Bununla ilgili olarak '85 kampında Hüseyin'in söylediklerini doğru buluyorum. Bununla ilgili olarak, benim burda Konferans sırasında , benim açımdan , söylediklerim geçerlidir. Parti karar almıştır bu konuda , bu anlamda tartışma bir noktada kapanmıştır. Ama ben görüşümün yanlışlığı şeyinde değilim yani , bu konuda ikna olmuş değilim . Ama benim açımdan o tartışma şimdilik noktalanmış bir tartışmadır .
"ML çizgi tartışmasında TKP/ML çizgisinin 1972 değerlendirmesi ile ilgili söylenenler önemlidir . Bu bağıntıda 'Aydınlık' problemi ortaya çıkmaktadır . ' Ben bir problem görmüyorum bu bağıntıda . Eğer o yaptığımız tespitler Aydınlık için de geçerli ise bugün biz bir sakınca görmemeliyiz Aydınlık'ı da o dönem için ML değerlendirme konusunda .

İbrahim ayrıldıktan sonraki dönem için demiyorum sorunu . İbrahim içinden çıkmadan önceki dönem için söylüyorum . İbrahim görüşüme göre Aydınlık'ın çizgisinin o gün en azından ML olarak kabul edilen çizgi olmadığını ideolojik mücadeleyle ispatlayarak ayrılmıştır Aydınlık'tan. Bana sorun böyle görünüyor .
"13 Numara'nın ML parti için öne sürdüğü şartlar ile , Lenin'in parti adlandırması arasındaki fark nedir , vs. " Kelime olarak fark olmayabilir ama ideolojik yaklaşımlarda bence taban tabana zıttır savunulan görüşler . Bu parti tartışması bağıntısı içerisinde zaten tartıştık sorunu .
"İbrahim Kaypakkaya'nın'her dönemde' Türkiye'de faşist, yarı-faşist diktatörlük vardır tezini savunduğu söylenmektedir , bu doğru değildir . 1925 e kadarki dönemi İK faşist diktatörlük , vs. görmez . " Bunla ilgili şu anda bir şey söyleyecek durumda değilim . Yeniden bakmam lazım İbrahim'e. Bana yani , kurulduğu andan itibaren faşist , yarı - faşist gördü gibi geliyordu . Ola ki mümkündür yani . Evet bakmam lazım yani, mümkündür .
"GDS temsilcisinin 1 No. için " Bu bağıntıda şey olabilir , yani Kurtuluş Savaşının bir hızı vardır, henüz şey yerleşmemiş olabilir , bu bağıntıda bir problem olabilir . Ama ki Kemalizmin eşittir faşizm olduğu filan konusunda bir anlamda İbrahim'de ben bir problem görmüyorum . Sorunu böyle gördüğümü filan düşünmüyorum . Onun yerleşip yerleşmediği , o, kurtuluş savaşının hızının , demokratik bilinç ne konusunda ne rol oynadığı konusunda bu olabilir , yani bakmam lazım .
"GDS temsilcisinin 1 No için " ne kuş, ne balık " anlamına gelen bir değerlendirme yaptığı , ancak bu değerlendirmenin klasiklere dayanılarak ispatlanamaz olduğu söyleniyor . Ama bir başka bağıntıda Mao..." Bu konuda eklerde açıklama var . Ordaki açıklama geçerlidir . Evet , böyle bir değerlendirme de , evet yapılabilir belli bir süre . Sorun o adamların bu değerlendirmeye mi sahip oldukları idi o dönemde, yoksa başka bir değerlendirmeye mi?

"Ulusal sorun" bağıntısında da, demin söyledim arkadaşa cevap verirken. İkili görev bağıntısında da sorun benim için çözülmüş bir sorun değildir. Herhalükarda, komünist partisi içindeki Türkler-Kürtler böyle yapacak ,şeklinde bir ayrım olarak ikili görevin, teorik olarak böyle kavranmasının pek doğru olmadığını düşünüyorum. Evet.
Bu yoldaşın şeyleriyle ilgili bunlar.
Mustafa yoldaşın " 1 A bölümüyle ilgili birinci eleştirisiyle ilgili tavır takımdım.
İkinci eleştirisiyle ilgili "Eski kardeşlerin bizim yönetici yoldaş ya da yoldaşlarımızın bir bölümünü Konferans sırasında olumsuz değerlendirdikleri ve fakat bunu açıkça ortaya koymadıkları görüşü kesinlikle ispatlanabilir değildir " İspatlanabilirliği üzerine tartışılır da, bence olgu budur. İspatlanabilir mi, ispatlanamaz mı. Yani %100 bir ispat şeyi yapamayız ,Konferanstan çıkarak. Ama, bir bütünlük içinde ele aldığımızda, artı sonraki değerlendirmelerini görüp ve kendi söylediklerini temel aldığımızda bence ispatlanabilir. Bizzat kendilerinin bu yönde bir takım değerlendirmeleri vardır. Yalnızca 2. Konferansta bunu ispatlayamayız doğrudur.
"Yörünge" meselesinde demin söyledim sorunu nasıl gördüğümü. Yeni bir şey eklemeyi gerek görmüyorum.
"Onlarsız bir şey yapamayacağımız anlayışı " bilinçli bir şekilde çalıştıkları da ispatlanabilir değildir. " Yani olgudur bu. Bence ispatlanabilir, evet. Bütün şeyler, konuşmalar, bütün tavırlar yan yana alındığında çıkan tablo budur. Yoldaş objektif durum budur diyor, ben sadece objektif durumun bu değil, bizzat takınılan tavırların da buna yönelik tavırlar olduğunu düşünüyorum. Eskiden de bir sürü eleştiriler getiriyorlardı bu adamlar. Ama, tavırları 2.Konferanstaki gibi bir tavır değildi. Bu anlamda evet tabii ki belli bir değerlendirme değişikliğine bağlı olarak, ki 2.Konferansta ortaya koymadıkları bir değerlendirme değişikliği, açıkça, öyle diyelim, ortaya koymadıkları bir değerlendirme değişikliğine bağlı olarak tavırları evet bu yönde bir tavır olmuştur. Böyle düşünüyorum.
"Karar tasarısı " alınırken Ahmet B yoldaşın durumunun göz önüne alınmadığı şeyi bir yerde kafanın içindeki, karar tasarısını kaleme alırken bu var mıydı kafada, yokmuydu, kafanın içindeki şey. Bu yüzden çıkarılmalı bu Konferans taslağından. Ben ne yazdığımı, hangi kafayla yazdığımı bildiğim için bu benim için olgu tesbitidir. Peki Konferansta nasıl buna rağmen tavır takınılıyor. Şimdi aldığımız bir karar tasarısı var, bunun üzerine tartışılıyor, bu tartışma içinde kardeş örgütler tarafından Ahmet B'nin şeyi gündeme getiriliyor. Bu tartışma bağıntısı içinde tavır takınıyorum ben. Ama karar tasarısı yazılırken bu şey meselesi yani Ahmet B'nin durumu benim kafamda yoktur. Daha çok, ne daha çok, esas dert içimize alacağımız insanlarla ilgiliydi. İçimizden çıkaracağımız insanlarla ilgili değildi. Etrafımızda DKB'den gelenler vardı. Bunların partiye alınması, ya da alınmaması sorunu vardı. Sorun bu yüzden kaleme alınırken hareket noktası buydu. Bunun tabii ki içimizdeki insanlar bağıntısında ne olduğu sorunu gündeme geldi tartışma bağıntısı içinde, ama bu şey daha önce karar tasarısı yazılırken yoktu. Benim tartıştığım hiç bir komitede de bu şey, bu noktada tartışılmadı. Ama bu dediğim gibi kafanın içindeki şeyle ilgili tespit, yazılırken ne düşünüldüğüyle ilgili bu anlamda çıkması doğrudur şeyden, MK raporundan. Yoldaşın, zaten bu durumun farkına varan GDS temsilcisi özellikle bu karar tasarısı oylanmadan önce 13, Ahmet B ile ilgili Konferansı uyarmış,Konferansın bilinçli olarak bunu oylamasını istemiştir. Bu noktada GDS temsilcisi gerçekten şeydir yani, belli bir şeyi sonuçlarını önceden görebilen bir adamdır, ve o bu yönde parti içindekilerle ilgili yormuştur kafayı. Bence kafayı o yönde yormamışımdır. Yani sorun böyle bir sorundur. Dediğim gibi ama çıkmalıdır şeyden, çünkü, niyet, istek, kafa içindeki şeyler tartışılıyor.

Tüzükle ilgili tartışmayla ilgili olarak , ben kesinlikle , evet tüzükte var olan bir sürü sorunlar , her şey var tüzükte , gerek yok, vs. şeklinde yaklaşmıyorum. Her dönemde ihtiyaç olan belli noktalarda , örgütsel alanda bir takım , tüzüğe rağmen kararlar alınır . Doğrudur bunları almak . Mesela illegalite . Şimdi bizim illegalite , legal-illegali birleştirme bilmem ne gibi şeyler vardır. Açıp bakabiliriz. Ama ben bu Konferanstan mesela Neriman yoldaşın kaleme aldığı illegalite konusunda özel bir kararın çıkmasını doğru buluyorum. Buna bağlı olarak şeylerimiz de , örgütlenmeyle ilgili karar tasarısında da yaptığımız bir yıllık çalışmada gördüğümüz bir takım hatalar ve o hataları aşmak için bir takım tedbirler yönünde görüşler getiren bir karar tasarısıydı . Sorun gerçek olarak buy - du , başka bir şey değildi . Bu aslında, bu bağıntıda getirilen eleştirilerle ilgili tavrım bu.
Tüzüğe dayanma ile ilgili taslakta söylenenler o dönemdeki durumumuzu yansıtmamaktadır , konusundaki görüşlerle ilgili, uzun uzadıya tartıştık .Bu konuda yaklaşım farkı var . Bu konuda değerlendirme farkı var .
Bürokratik plan tartışmasını uzun uzadıya tartıştık, karar aldık . Demin söylediğim gibi bir durum .
Profesyonellik kararının uygulanmasıyla ilgili olarak , demin söyledim , yoldaşa tavır takınırken.

"Raporda genelde eski kardeşlerin niyetleri de tartışılmaktadır " Evet bir noktada tartışılmaktadır . Bence tartışılmalıdır , tartışılmalıydı. Ve ben bunda , bir , şöyle diyeyim önemli bir sorun görmüyorum .
"Kardeşlerin 2. Konferans sırasında eleştirilerini iyi niyetli getirdiklerinden şüphem yok. " İyi niyetten ne anlaşıldığı konusunda herhalde başka başka şeyler bu bağıntıda düşünüyorum . Ben şu noktada iyi niyet, evet adamlar kendi yörüngelerine , kendi çizgileri , yörüngelerine oturtmak için geldiler oraya. Ve bunu yapabilmek için de her türlü şeyi , her türlü aracı mübah gördüler bence. Ben böyle görüyorum meseleyi . Bu iyi niyet değil , iyi niyet şeyse, iyi, böyle bir iyi niyetle geldiler yani. GDS'in pratikle bağ kurularak yürütülecek tartışmanın kendisine zarar vereceğini bildiğinden dolayı pratikle bağının konulmasına karşı çıktıkları eleştirisi ispatlanabilir bir eleştiri değildir . Hele hele son geldiğimiz yer göz önüne alındığında . Bu konuda GDS'in ileri sürdüğü gerekçe ele alınmalıdır . Pratiğin de tartışmaya sürülmesi bizim önemli hatalarımızın görülmemesine yaramıştır . " Ben sorunu böyle görmüyorum . Görüşüme göre , evet, MK raporunda yapılan tespit doğrudur . Evet, herhangi bir ideolojik sorun tartışılıyor ise bu ideolojik sorunun pratikte yansımaları varsa, mesela bir eylemde ortaya çıkmış filanca sorun , evet pratik de tartışma şeyi içine alınmalıdır . Aksi takdirde yürütülen tartışma bizzat devrimci pratikten bağı kopartılmış , örnek olduğu halde , bu ideolojik sorunun pratiğe nasıl yansıdığının örneği olduğu halde pratiğin tartışma dışında tutulması bana ters geliyor .
". Etkinin kırılması ile ilgili " Etkinin nasıl kırıldığı araştırılmalıdır. Bana pek doğru bir temelde kırıldı gibi gelmemektedir . Temel yanlış pozisyonda durmamız, objektif olarak ML'nin saflığını bozmamız sonucu bu iş olmuştur . Bunun yanlışlığı ortadadır."Ben tersi görüyorum meseleyi. Etkinin kırılmasında bizim yaptığımız ML, ML den sapma yönündeki hatalar, etkisinin kırılmasında baş rol oynamıştır . Şey yönde değil tersine . Biz o hataları yapmasaydık, GDS'in eski kardeşlerin etkisi çok daha çabuk , çok daha kolay kırılırdı . Biz daha doğru bir tavır takınsaydık en başından itibaren , görüşümce onların ideolojik etkisi , ve yanlışları doğru koysaydık ortaya , onların yanlışlarını çok daha doğru ve sağlam ve evet çok daha önce kırılırdı şey. Bence onların prestiji belli ölçüde bizim yaptığımız hatalar , bizim bu konuda yaptığımız önemli sapmalar , içimizdeki bir sürü yoldaş açısından ayakta tutmuş, evet MK'nin pozisyonunu sarsmış, vs .
"Pr.enternasyonalizmiyle ilgili olarak biz teoride sorunu doğru koysaydık sonuç olarak ne yapardık " Biz teoride sorunu doğru koymuş olsaydık , bunun mücadelesini vermiş olsaydık, örgütler oylasaydı, karar alsaydı , o zaman biz bir yürüyüş yapardık . Ama yok, oylama ,soylama yapılma-

dı,bu konuda karşı çıktılar , bu noktada biz , bence eğer kabul ettiremiyorsak 3 ayrı yürüyüş yapmalıydık ve bütün ideolojik mücadelenin belgelerini de bu yürüyüşlerde yayınlamalı ve bu mücadeleyle birleştirerek doğru olanın bu olduğunu pratikte göstermeye çalışmalıydık. Ben sorunu böyle görüyorum .

"Eylem birliğine kimlerin çağrılacağı ile ilgili yapılan yanlış, 82,12 Eylülünde bizim yaptığımız hata bundan bağımsız değil , vs. " Doğrudur , bunlar bağı olan hatalardır .

"Eski kardeşlerin bizimle kardeşlik ilişkilerini kesmeleri ile, bizim muhalefeti değerlendirmemiz arasında önemli bir fark yoktur . İkisi de düzelme ihtimalini dıştalamaktadır . " Bu bağıntıda,bu bağıntıda evet öy - le. Bu bağıntıda ele alındığında yalnızca öyle.

"Tartışmada bizim geneli itibarı ile doğru görüşler savunduğumuz ispatlanabilir değildir . " Doğrudur . İspatlanabilir değildir .

"Parti inşası ile ilgili b7 de ortaya konulan görüşlerde tartışma konusu olan bölümlerle ilgili görüşlerin esası değişmiştir . " Bence değişmemiş - tir. Tartışılan esas unsur birinci aşamada teorinin merkezde durup durmayacağı sorunudur . Hiç bir şeyde, tartışılan sorun bu şekilde konmamıştır. Birinci aşamada teorik, bir tek 13'ün, 13'e verilen cevapta böyle tartı - şılmıştır . Onun dışında bu böyle tartışılmamıştır .

"Yoldaşların yazılarımıza eleştirici gözle yaklaştıkları sorunu, tam gerçeği yansıtmamaktadır . " Doğru Nasıl yansıttığını , nasıl yansıtmadığını demin anlattım .

"2. Bölüm .

13 le ilgili görüş ayrılıklarının derinliği sorunu , 13 'ün önemli bazı konularda haklı olduğunu düşünüyorum . Parti inşası ile ilgili . " Ben, 13'ün esas pozisyonumum yanlış olduğunu, MK'nin raporunda da bunun tespit edildiğini ve bu noktada da bir problemim olmadığını tespit etmek istiyorum. "Türkiyeli uydusu" sorunu , böyle kavramların kullanılmasına karşıyım. " Olgu budur yani. Kelime konusunda başka bir kelime de kullanılabilir . Yani illa da böyle denmelidir diye bir derdim yok .

"Spartaküs"cülerin yanlışlarının sorumlusu biz değiliz.Ama sorun odönemde bizim savunduğumuz yanlış görüşlerin de onların ayrılmalarına neden olduğu sorununun bilince çıkartılıp , o dönemde savunduğumuz hatalı görüşlerin detaylı bir incelemesini yapmalıyız. " Burda, yapılan tespit bu, sorumlusu biz değiliz, zaten problemi değil yoldaşın, diğer sorunda da benim sorunum yok. Yani tabii ki bizim yaptığımız hatalar ne rol oynadı, vs. araştırılmaya çalışılmalıdır ki BP da bu iş belli bir ölçüde yapılmaya çalışıldı. Onun ötesinde tartışmalarda bir sürü karşılıklı tartışmalarda da biraz daha da geliştirildi bu konuda görüşler, yani var bunlarda .

"İdeolojik birliğimizin olmaması sorunu ispatlanabilir değildir . " Hangi noktada sorunu " Biz 2. Konferans kararlarını onayladıysak onlar da onay - ladılar . Ben ideolojik birliğin aynı kararlara oy verilmesi ile ortaya çıkan , bu bilinç unsurudur ideolojik birlik . İdeoloji görüş açısıdır, bakış açısıdır olaylara yaklaşımdır. Aynı kararlara, değişik bakış açısıyla oy kullananlar olabilir ve ben en azından 10 No'nun 2.Konferanstaki 10 No' nın ideolojik olarak benden değişik bir pozisyonda durduğunu, tasfiyeci bir konumda durduğunu, yaklaşımının bu olduğunu, 2.Konferansta tespit edip bunu açıkça söyledim . Bu noktada evet benim aynı kararlara şey atsak bile, imza atsak bile ideolojik pozisyonum onunla bir ve aynı değildir . İdeolojik birliğin bu bağıntıda yoktur . Sorun böyle bir sorundur . Ama ben şunu da tespit ediyorum ki 2.Konferansta bu tespiti yapan bir tek ben vardım. Bütün diğer arkadaşlar buna karşı çıktılar . Genel pozisyon itibariyle ve yer yer tepki ile karşılandı benim yaptığım bu değerlendirme (ara konuşma) Tasfiyeci, tasfiyeci genel konuşu tasfiyeci konum olduğu şeklindeki bir değerlendirme . Eğer yanlış hatırlıyorsam çok daha iyi yani . Demek ki benimle birlikte diğer yoldaşlar da ideolojik konum itibariyle bir ayrılık olduğunu tespit etmişlerdir .

13'teydik değil mi , 15 demişiz, 15'e kadar , altıncı paragrafa.. yorumlarla ilgili . Evet , bunlar hep şeyle ilgili , kardeşlerin katılımıyla ilgili.

"27 deki işleyiş kurallarıyla ilgili , T ile ilgili söylenen şeyler doğru olan şeyler , bunlar aklımızca ayrılık olduğunda gelmemeli . Bütün dönemlerde gelmeli ve uygulanmalıdır . Sempatizan hücrelerden zamanında rapor getirmeyen ne ilk ne de son T olmuştur . Mesela benim elime var olduğunu bildiğim bir çok sempatizan komitenin raporları geçmemektedir . "

Derviş(devam) : Bu bağıntıda da sorun şudur : T'nin çalıştığı parti hücresinin , T'nin altındaki yönettiği komitelerin raporlarıyla ilgili bir problem. Yani bizzat birinci elden bildirilme durumunda olan hücrenin şeyidir. Yoksa, ben bütün MK'nin , bütün şeyleri, hücreleri, sempatizan hücreleri denetlemesi filan bağıntısında bu sorun konursa sorunun yanlış konduğunu düşünüyorum. Sorun böyle bir sorundur bu bağıntıda . Ve ben ,benim aklıma bu sorun şeyle gelmiyor , ayrılık olduğunda gelmiyor. Ben, benim gittiğim hücrelerde , sempatizan hücrelerin,altındaki sempatizan hücrelerin ne yaptığı konusunda rapor sürekli istiyorum yoldaşlardan , gelmediğinde eleştiriyorum. Sözlü raporla yetinilmemesini sürekli vurguluyorum. Diğer yoldaşların da böyle yaptığını düşünüyorum. Şunu da söylemek gerekir ki, gelen bir dizi sempatizan , doğrudan eğitimin altında olmayan sempatizan hücre raporunu yer yer ancak okuma , belki , üzerinde bir şeyin oluyor, bazen okuma imkanım, fırsatım bile olmuyor, o kadar yanı, çizi içinde. Bu bağıntıda durum böyle bir sorun .

"Tartışmanın ne ile başlayacağı ile ilgili " Burda yapılan tespit doğru. Yani buna bir diyecek yok .

"Kavrayışımızın sığlığı ile ilgili" O noktada da yapılan tespitler doğru .

"s.29 , T ve Ş ile ilgili : Bu konuda benim ilkesel olarak karşı olduğum daha önce mücadelesi verilmemiş, yapılmamış tespitler ayrılık gündeme geldiğinde hem kamuoyu hem de bizzat parti oldu bitti ile karşı karşıya gelmektedir. Bu terk edilmelidir. Bu Türkiye devrimci ve k hareketinin önemli bir hastalığıdır. Bu tür konular özellikle parti içinde açık olarak illegaliteyi yaralamadan yapılmalı, en azından parti ne olup bittiğini bilmelidir. ". Bu noktada hangi tespitler olduğuna bakmamız lazım yoldaşın. Sanırım, salt pili bitti şeklinde bir şey değil yani bu sorun. Çünkü , pili bitti meselesi zaten düzeltildi eklerde . Şimdi yoldaş daha, anladığım kadarıyla , o anlamda yani bakmak lazım. Önce örgütsel dayanma sorunundan başlayalımb Gerek T gerek Ş parti üyeleri idi . Başlangıçta 2.Konferansta aralarında köklü çelişme yoktu. Şimdi de 2.Konferans kararlarının güya tutarlı savunucuları olarak ortaya çıkıyorlar. Böyle bir durumda bunlara örgütsel olarak dayanmamanın bir gerekçesi olamaz . Kaldı ki bunların hata ve eksikliklerinin giderilip giderilemeyeceğinin denenebilmesi için de onların partinin örgütlenme çalışması içine de sokulması gerekli idi. Bir de partinin sayıca kadro eksikliği göz önüne alındığında bunlara örgütsel alanda da görevler verilmesinin yanlış olmadığı çıkar ortaya, vs. vs. 28., 29. diyor yoldaş. Bilmiyorum yani .Ben şunu yalnızca söylemek istiyorum. T ve Ş değerlendirmesinde yapılan genel olumsuz değerlendirme dışında , tek tek noktalarda , bu arkadaşların yüzüne karşı, arkasından değil yapılmıştır bu değerlendirmeler.Çalıştıkları parti hücrelerinde yapılmıştır. Konferansta T hakkında burda söylediklerim burda söylenenler söylenmiştir . Bilmiyorum, bu anlamda , şey ne yani, bu genel tespit dışında yeni bir şey yoktur söylenenlerde . Bir tek şey sorunu olabilir . Türkiye sorununda , gitmeme yönünde eğilimleri olduğu, bu yönde isteneni bu bağıntıda nedir, bunun söylenmemesi mi, olgu tespiti olarak yapılmaması mı, olgu tespiti budur . Yoksa parti içinde herkesin Türkiye konusunda ne dediğinin önceden açıklanması, vs. sorunumudur? Bunu bilmiyorum, bunu bilmedikçe de yani, sorunun ne olduğunu, ben bir kişinin genel değerlendirmesini yaparken evet bunların da söz konusu olması , edilmesi gerektiğini düşünüyorum.

"M ve C ayrılığı ile ilgili " Zaten şey ,

"F ile ilgili , F'nin bizi bir zaman haksız bulduğu noktaları bugün biz de haksız buluyoruz ." Doğrudur ,vs.

"Sayfa 34, 35 deki MK azınlığının görüşleri ile ilgili : Faaliyet raporunun tartışmaya girdiği hücre toplantılarında " yoldaşın görüşleriyle ilgili. Bu noktada herhalde şeyde tartıştığımızda , yayın organları meselesinde tartıştığımızda ortaya çıkacaktır yani , varsa bir ayrılık .
"s.41 de kardeşlik ilişkilerinin kesilmesinde bizim belirleyici hatamız olmadığı söyleniyor . Temel hatalar yaptığımız açıktır . " Yani anlatılmalı ne demek istendiği.
"Aynı yerde kardeşlerin kendi hatalarının açığa çıkmasından alelacele "kardeşlik ilişkilerini kesmeleri . Bunun belirleyici faktörlerden biri olması ispatlanamazdır . " Doğru , ispatlanamazdır. Yani alelacele kesmelerinde bunun rol oynadığı şeyi. Başka türlü ama nasıl açıklanacağını, yoldaşın getirdiği şey yani , revizyonist yozlaşma şeyi.Revizyonist yozlaşmadığımızı şimdi pratiğimizde ortaya koyduk; Göreceğiz. Yani, eğer tavırları değişirse , evet yapılan bu , yaptığımız bu tespit gerçekten işe yaramaz bir tespittir . Kaldırılıp bir kenara atılmalıdır . Yoksa ama, evet o zaman tesbit etmemiz lazım ki bu adamlar bu işi kısa yoldan kesmekte kendileri açısından bazı yararlar görebilirler .
"Yazılar tercüme edilmelidir . " Niyetler , istekler bağıntısında bence gerçekten olmalıdır da, bu bağıntıda oldukça zorluğumuz olduğu da bilinmelidir . Çok radikal şeyler almadıkça , tedbirler almadıkça bu konuda , evet bugünden çok şey yapabiliriz ama köklü bir değişiklik olacağını sanmıyorum . Durumumuz yani onca iyi değil .
"Tercih sorunu her noktada somut "
"Kıbrıslıların durumu ile ilgili son anlatılanlarda bilgi olarak eklenmelidir. "Eklenmelidir . Problem yok .
"Tercih sorunu her konuda somut yapılmalıdır " Ama şöyle böyle olmalıdır. Doğru , yani bakılmalıdır, hiç engelliyor mu , engellemiyor mu bizim çalışmamızı . Daha önce söyledim bu konuda görüşümü.
"Eylem çizgimiz ile ilgili" konuştuk . Karar aldık .
"Yaptığımız çalışmanın esasında "olumlu olması" konusunda konuştuk, karar aldık .
"GDS'in amacı ile ilgili : Bana göre amacı doğrudur. Ben olsam ideolojik birliğinin tam olmasını isterim , yöntemin doğru olması gerekir". Yapılan burda yapılan tespitler doğru. Burdaki şeylerde bir problemim yok ama bununla şey arasında da bir çelişme görmüyorum Konferans raporuyla.
17. sayfa, 2. paragraf "s.61 de Lenin'de iç, dış kavramı yok , ya da ben rastlamadım ' Ben de rastlamadım .
(Faruk: Yoldaş bir yeri atladın diyor) Nereyi atladım . (Faruk : s. 16 da (...) son paragraf (...) ile ilgili) Açık değildir diyor yoldaş , ben öyle görüyorum . orda yazdığımız gibi görüyorum . Benim için açık değil bu sorun diyor yoldaş , ben şeyde yazıldığı gibi görüyorum meseleyi , MK raporunda yazıldığı gibi görüyorum .
"s.61 de Lenin'de iç dış kavramı yok ya da ben rastlamadım" Ben de şimdiye kadar rastlamadım . Problem , bundan çıkan sonuçlar nedir problemidir. Orda da tartıştık . Ben Lenin'de iç dış kavramı yok diye bu kavramların kullanılmaması gerektiğini düşünmüyorum.Yalnız eğer böyle bir problemse Ben bu kavramları da , kullanılabileceğini , bunun yanlış olmadığını düşünüyorum .
"Örgütün yaratılması ile ilgili daha önce görüş belirtmiştim . " Bilmiyorum şimdi nerede , çelişme falan meselesinde ne olduğunu .
"Avusturya'da da yapılanlar göz önüne alındığında orada iki bir ayrım vardır. " Doğrudur orada iki ayrı yürüyüş söz konusudur. Resmi olarak iki ayrı yürüyüş söz konusudur . Bu da belirtilmelidir . Ama tartıştığımız sorunun özünde pek bir şey değiştirmiyor bu . Sorun böyle bir sorun .

"ML çizgi , kime denir" tartışmasını yürüttük . Onun için atlıyorum onu.
"Kemalizm tartışmasıyla ilgili " s.71" alttan ikinci paragraf . İşte "WBK kelimenin tam anlamıyla saçmalamaktadır " filan falan . Bu konuda şeyle bir çelişme görmüyorum ben , Konferans raporuyla yoldaşın arasında anladığım kadarıyla . (ara konuşmalar) sayfa 17, alttan 2. paragraf. Bir

bağıntıda yalnız yani, daha önce söyledim, yoldaşla gelişmem şudur, yoldaş genel yaklaşımımızın şey olduğu düşüncesinde, kafamızda bir takım görüşler var , teoriye , onları ispatlamak için yaklaşıyoruz . MK' nın buradaki yaklaşımının da o olduğunu anlatıyor . Ben bu görüşte değilim . Bu genellikte kesinlikle bu görüşte değilim. Onu yazısının en başında yoldaş koyuyordu, o noktada ben fikir değilim yoldaşla , diğer söylediklerinde büyük bir problemim yok .

"s.72 , GDS haklıdır " s.72 (ara konuşma) Ha, o noktada söyledim görüşümü ben . O noktada şu anda MK raporunda yazılanların doğru olduğunu düşünüyorum. Benim için ama bütün yönleriyle çözülmüş bir mesele değildir sorun .Tartışma içinde bu görüşüm değişebilir , orda yazılanların üzerinde duruyorum ben . Şimdiye kadar getirilen gerekçeler , vs. beni bu noktada ikna etmiş değil.

Aynı, s.73 ile ilgili , 18. sayfa , 1.paragraf " İK'nın ulusal soruna ilişkin görüşlerinin bizim temelimiz olduğu tartışma götürür " orda açıklanıyor nasıl temelimiz olduğu konusu . O noktada bir problem görmüyorum. Kavramadığımız ve kavramamız gerektiği, vs. söyleniyor o tartışma bağıntısında . O noktada bir problem görmüyorum . Eğer şimdi karıştırmıyorsam. Bir dakika bakalım. (Ara konuşma) Nasıl ? (Ara konuşma) Şey yaşamadan kavramadan . O zaman yanlıştır . Yani daha önce tartıştık bu noktada . Esas mesele, milli mesele bağıntısında tartıştığımız ve karar olarak geçen bütün noktalarda kararlar doğrudur bence. O noktadaki bütün eleştiriler bu şey ışığında ele alınmalıdır .

"Parti içi mücadele " Bu ikili görev bağıntısında söyledim görüşümü, yeniden gerekli görmüyorum .

"s.76 da parti içi mücadele bölümünde " bakalım neydi problem. Bana yanlış geliyor . Burdaki şeyler doğru görünüyor bana. GDS'in pozisyonu gerçekte n çok böyle şey geliyor bana , en azından lafta radikal ama . Bir de "GDS bizi TKP/ML ayrılığından sonra " yeni ilk kurulan filan örgüt olduğumuz şeyinde . Bu doğru değil. Çünkü herifler bizi tam da şey noktasından eleştirdiler . Dediler ki siz tasfiyecilik yaptınız . Bu anlamda ve biz onlara dedik ki , ya yoktu ki bir şey neyi tasfiye ettik . Yani bu anlamda da bağı böyle kurduğunda sorun öyle görünmüyor bana . Daha çok adamların böyle sol sekter bir yaklaşımları var gibi geliyor bana bu noktada .
Sorun,bizi,yeni yeni kurulduğumuzu gördüklerinden filan kaynaklanan bir sorun gibi gelmiyor.

"13 No'yu parti örgütüne almazdık derken de benim kavrayabildiğim , yeni kuruluyoruz , ondan dolayı alınmaz " Bence bağ yanlış , yani yeni kurulduğumuz bağıntısı değil , adamların esas derdi bence bu değil .

s.71 , ek dümeltiyor .

"Haydutluk eylemleriyle ilgili " Evet , MK karar almış, haydutluk eylemleri yapıyorsun, MK almamış kendi başına , haydutluk eylemleri yapıyorsun. Belli bir fark vardır . Tartıştığımız bağıntıda özde bir şey değişmiyor. Tartıştığımız bağıntıda MK raporunda bu konuda getirilen görüşleri doğru buluyorum . Yani onu katsaydık tartışmanın içine iyi olurdu , fakat bence özü değişmezdi, tartıştığımız meselenin özü bu değil adamlarla.

"Yoldaş kavramıyla ilgili olarak" bu bağıntıda ben GDS ve AMLP ile yaptığımız , ya da AMLP ile yaptığımız ortak açıklamayı GDS ve AMLP ile ve MK ile tartıştığım için , doğrudan tartıştığım için bu kavramın oynadığı rolün evet ML genel değerlendirmesi olarak kullanıldığını çok iyi biliyorum. Yani tartışma şöyleydi, AMLP'nin temsilcisi, evet , genel değerlendirme ML'dir diye koyuyordu . Biz kesin veto noktasıdır diyorduk bu bizim için . Kesinlikle eğer biz ML değerlendirmesi yapmazsak Partizan olarak , TKP/ML olarak biz böyle bir şeye imza atamayız , genel değerlendirme açısından araştırılacak bilmem ne falan filan yerlerden bağımsız . Bu bizim minimal şeyimizdir . İşte bu noktada , birliğin şeyi olarak GDS değerlendirme yapılmaması , şimdilik genel değerlendirme yapılmaması , böyle bir genel değerlendirme yanlış olduğu için değil , ML, hayır , böyle bir genel değerlendirmenin araştırmanın önüne engel olacağı gerekçesiyle karşı idi. Ve sonunda biz şunu dedik, biz AMLP ile yapıyoruz bu genel değerlendirmeyi ,

yani ortak açıklamayı , o anlamda , bu böyle girecektir . Ve yoldaş kavramı bu şey için girdi , bunu ifade etmek için . Bu tartışma bilindiğinde bence sorun burda koyduğumuz gibi .
"Buraya kadar notlarımı çıkardığım belgelerle ilgili kelime kelime " filan falan .
Söyleyeceğim bunlar . Benim söyleyeceğim şeyler bunlar .

Divan : Ali yoldaş
: Yoldaş bir dakika . Bu arkadaş , kısa bir açıklama yapmak istiyormuş. (...)

Faruk : Yoldaşlar bir az önceki konuşmamda Cafer yoldaşın ortaya koyduğu Faaliyet Raporuyla ilgili esasta katılıyorum dedim . İki noktada , gelinen aşamada kendimi ayırmak istiyorum . Onlar şu :
Sayfa 2 de "13 Numaranın ML parti için ileri sürdüğü şartlar ile Lenin' in parti adlandırması arasındaki fark nedir ? Ayrıca bu bağıntıda parti için MK'nin yaptığı tespit yanlıştır" tesbiti var . Bu noktada ben tartışmalar içerisinde de çekimser davrandım. Yani aynı pozisyonu hala koruyorum ben bu noktada , çekimserim . Bu noktada daha araştırmam gerekir ve ihtiyaç duyuyorum .
Diğer bir sorun da , hemen onun altındaki , İbrahim Kaypakkaya'nın 1925 öncesini , işte faşist olarak görmediği sorunu var , bu noktada da yani benim araştırmam yok . ,Benim bu soruna da bakmam gerekir .

Divan : Evet, Ali yoldaş ,

Ali : Benim tavır takınabilmem mümkün olan noktalarda , bundan önceki tartışmalarımız da dikkate alınarak , dikkate alarak (...) yoldaşın söyledikleriyle pek fazla bir problemim yoktur . Problem olan bir kaç noktayı özellikle söylemek istiyorum .
Bu 29. sayfada , M, C bağıntısında şunu söylemek lazım . Bunun üzerinde yoldaş özellikle onlarla ilişkisi olduğu için de itina gösteriyor . Karşılıklı teorik tartışmalarda bence hatalar yapılmış olması mümkündür bir, ikincisi somut olarak yapılmıştır . Bu konuda , ben sonradan geldiğim yerde yoldaşın yaptığı hata tespitine katılıyorum . Pratik olarak benim yerime bir başka yoldaş ilişki sürdürmüş olsaydı da benim kanaatim , yapılan , o tespitlerde , o arkadaşların varması gereken sonuçlara varacağı yönündeydi . Benim , pratik alanda yapmış olduğum hatalar , ki yapmışımdır mutlaka, yaptım da yani , asıl şeyin önüne çıkarılmamalıdır .
İkinci olarak bu, Mustafa yoldaşın getirdiği bir nokta vardı , ayrılıklarda aklımıza geliyor bazı şeyler biçiminde , meselesinde de ben bunun belli ölçüde , bu eleştiriye haklılık kazandıran tarzda davrandığımız kanısındayım. Birincisi , genelde bu böyle oluyor. çelişkilerimizin derinleştiği noktada faaliyetlerimizde , karşılıklı ilişkilerimizde daha hassas davranıyoruz , belirli arkadaşlarla , organlarla diyelim . Önemli bir çelişmenin , vs. olmadığı yerde bu ilişki biraz daha değişik oluyor. Bunu kesinlikle görmek ve kabul etmek lazımdır . Bir ölçüye kadar anlaşılırdır. Bir ölçüye kadar anlaşılırdır bence . Ama bu onun doğru olduğu , filan anlamına gelmiyor o davranışın . Bence uygulanması gereken , yapılması gereken şey, bütün , genel olarak baştan sona ilkeli davranmak ve böyle çelişmelerin çıktığı noktada aşırı noktalara gitmemek olmalıdır . T bağıntısında da , her ne kadar yoldaşın açıklaması olduysa da , aynı durumda başka ülkelerde daha lakayıt davranıldığını ben kendi pratiğimde görüyorum yani ve şunu da söylemek istiyorum . Bence böyle çelişmeler çıktığı noktada evet çalışmanın sabote edilmesi pahasına da olsa bu çelişme öne çıkarılmamalıdır , bundan sonraki pratiğimizde. Çünkü gerçekten ideolojik çelişmenin yerine , bir dizi kişisel, örgütsel , vs. şeyler ortaya çıkıyor ki, bu çelişmenin keskinliğini sertliğini, önemini ortadan kaldırıyor , kötü bir raya çekiyor tartışmayı . Bu arkadaşlarla , M, C tartışmasında ben bunu da yaşadığım için iyi biliyorum .
Bir de , bir diğer nokta da şu : 44. sayfada , UKH'nin platformunun yaratılması ile ilgili olarak burada şu değerlendirme yapılmaktadır :

"Önümüzdeki dönemde UDLH'in platformunun " 44. sayfa " yaratılması çalışmasının bir parçası olarak bütün partinin çalışmasının merkezine , SBKP'nin 20. parti kongresinin raporunun ve diğer temel belgelerin değerlendirilmesi çalışmasına bağlı olarak 1963 polemiklerinin ve bu polemiklerin eski kardeş örgütler tarafından değerlendirilmelerinin ve varsa diğer örgütlerin bu konudaki değerlendirmelerinin konması gerekir . Bu değerlendirme kısa süreye sıkıştırılmamalı , ve önümüzdeki dönemde çalışmada temel eğitimin yanında ilk elde ele alınmalıdır ." biçiminde bir yaklaşım var. Bunu biraz sonraki şeyde tartışacağız , bilince çıkması için söylüyorum. Sonraki tezlerde , benim gördüğüm kadarıyla bundan bir uzaklaşma vardır. Ben buradaki pozisyonu şu anda doğru buluyorum .

Bütün Faaliyet Raporuna ek olarak çıkarılan derslerden bir nokta olarak da şunu belirtmek istiyorum , sade MK ile ilgili değil bu söyleyeceğim ama , bu bağıntıda öncelikle MK ile ilgili : Krupskaya Lenin'le ilgili olarak yazdığı anılarında , yanlış hatırlamıyorsam şöyle bir şey söylüyordu . Lenin , bir çok yazısı olduğu halde , ki kırk küsur ciltttir toplam eserleri , kendi makalelerinde ne yazdığını çok iyi bilen , hatırlayan bir kafaya sahipti filan gibi bir değerlendirmesi var . Şimdi bu Lenin için , böyle bir hafızanın kuvvetliliği olgu tesbiti olabilir , öyledir de herhalde . Fakat biz de çok çabuk unutma filan oluyor . Geçmiş belgelerimizi sanki yazan biz değilmişiz gibi çok yazı arasında kayboluyoruz belli bir noktada . Bir süre sonra değişik tespitlerde bulunuyoruz . Bunun için ben şöyle bir genel prensibin getirilmesini doğru buluyorum :
Her yeni çalışma planı , her yeni, önemli , siyasi tespitler yapılırken mutlaka o organın MK'nin geçmişte ortaya koyduğu çalışma planı, geçmişte yaptığı tespitler acaleye getirilmeden değerlendirilmeli , onun üzerine yükselmelidir . Bu hem tecrübe filan bakımından bizi ilerletecektir , hem de bir süre , aradan zaman geçtikten sonra , ya biz zaten bunu daha doğru olarak bilmem ne zaman tespit etmiştik gibi zaman kaybından kurtaracaktır bence. Kişi olarak da ayrıca yani ben mesela yoldaşa bir tavsiyede, bu yönde , kendime de tabii başta, yoldaşa da öneriyorum ama bu bağıntıda, MK , önümüzdeki MK için de böyle bir tespit yapılmalıdır .
Söyleyeceklerim bu kadar .

Mustafa: Yoldaşlar ben MK üyesiyim ve MK raporuna tavır takınıyorum. Yani öncelik hakkının olması doğaldır bu konuda (...)
MK üyesi olarak , MK raporları değerlendirmesinden önce tavır takınıyorum.
Divan : Yoldaşlar, Ali yoldaş daha konuşma hakkı almadan bir takım yoldaşlar el kaldırdı , ki ben burda divanın görüyorum , Nerimen yoldaş o sıralarda söz hakkı aldı, Ali yoldaş konuşmaya başladıktan , yani o anda söz hakkı aldı . Yani yoldaşlar burda bir takım .

Mustafa : Yaha olsa bile .
Notlarımla ilgili , tartışmalar iki yoldaşın ,MK üyesi , tavır takınmasından sonra , bir noktada problemin olabileceğini görüyorum, problemin olduğunu değil de , olabileceğini görüyorum. O da GDS'in bizi, yeni örgüt , yeni kurulan bir örgüt gördüğü bağıntısında bir daha bakmam gerekir belgelere . Yoldaşın getirdiği şeyde faaliyet raporuna belli bir problemin olabileceği ortaya çıkıyor. Onun dışında , notlarımda ortaya koyduğum şeyler , ben ispatlanabileceği de şeyindeyim, bir değişiklik yok . Yalnız T ile Ş bağıntısında sadece şey için değildir , yani pili bitme bağıntısında değildir , Türkiye'ye gitme bağıntısında bu böyledir . Onun dışında anlaşmaları bilmem ne bağıntısında da bu böyledir ve genelde de Ali yoldaşın da tavır takındığı ve bizim hep aklımıza böyle ayrılık tohumlarının ortaya çıktığında görüşler hep genelde hep aklımıza geliyor . Bunun yanlış olduğunu, bu konuda . Bu konuyla ilgili yoldaş dedi ben, raporlara filan dikkat , söylüyorum, ben söylemediğimi filan söylemedim . Ama bildiğim olgular var . Mesela yoldaşın kendisinin doğrudan önderlik ettiği bir sempatizan komitesinin, 6-7 aydır , (..) bilmiyorum , uzun zamandan beri rapor yok , sözlü bilgiler . Sorun bu, bir ayrılık olduğunda , ben öyle sanıyorum ki , bu biz gene şey tesbit edeceğiz , hata olarak tesbit edeceğiz . Diyeceğiz ki , kardeşim , yahu 6 aydan beri (...) kötüydü .

Yani benim dikkat çektiğim şey bu . (Ara konuşma) İsteniyor . kesinlikle isteniyor . Ama istemek yeterli değildir . İstemek yeterli değildir . Yine (...)den gelen yoldaşların gittikleri organlarda da geldiği zaman , kendilerine geçtiği zaman fotokopi yapıp bizim elimize de geçiyor. Ama geçmiyor - sa, benim oradan çıkardığım otomatik bir şey vardır , gelmiyor ondan . Ama ben senin istemediğin şeyinde değilim . Ve ben o noktada da belirttiğim gibi , bizim esas hatamız sorunu, isteyip istememe değil, gelmiyorsa tavır takınmak sorunudur ve bunun gelmesini sağlamak sorunu . Yoksa öbür türlü olmaz . Ben kendi doğrudan önderlik ettiğim organlarda tavrım böyledir . Benim problemim bu. Yoksa , yoldaşlar soruyorlar,sormuyorlar istiyorlar , istemiyorlar değil . Bunun kural haline getirilmesidir . Kural haline getirilmediği zaman işlerimizin pek iyi gitmeyeceği sorunudur . Bunun dışında , notlarımda olmayan konularla ilgili Derviş yoldaşın takındığı tavır şu anda bana problemli olmayan konularla ilgili tavırlar doğru geliyor, şu andaki kavrayışım içerisinde. Ama iyi bir şekilde bir daha bakmak gerekir . Onun dışında bu M, C ayrılığıyla ilgili : ben notlarımın onu da içereceğini düşünüyordum ama, Ermiş yoldaşın açıklamasından sonra şunu ben olgu olarak tespit etmeyi doğru görüyorum ki , bu olguyu çok daha önce çalıştığım parti hücresinde tespit ettim. C, görüş ayrılıklarından dolayı yani görüş ayrılıklarından dolayı , felsefeyi öne almayı gerektiğine inandığından dolayı ayrılan bir arkadaştır , yoldaştır . M ise biraz daha değişiktir . Bu anlamda bağımsız işte bağımsız çalışma , ya da geri çekilme anlamındaki tespitler kullanırken ben ikisinin ayrılması gerektiği görüşündeyim . Ki bu görüşü mü de yeni söylemiyorum . Ben , çok, 1 sene , 1.5 sene önce en azından yazı kurulu hücresindeki tartışmalarda bu konu gündeme geldiğinde belirtmiştim. Bir kere daha belirtmekte yarar var .

Bu özel kararlarla ilgili de , yoldaşın dediğine bir şey eklemek istiyorum. Ben notlarda da belirttiğim gibi özel kararlara, alınamaz , belirli konuların bilince çıkması için , özel kararlar alınamaz anlayışında değilim . Ama bu bilinçle alınması şarttır . Benim karşı çıktığım şey Konferans belgelerinde , taslaklarda , Konferans sonrası çıkan şeylerde bizzat bu kararlar alınırken , biz bunu bilince çıkartmak için , özel önem verdiğimizden dolayı alıyoruz diye bir emareyi rastlamadığımdan dolayı ben belirli bir sorunu tartışıyoruz , yoksa bir başka nedenden dolayı değil . Diyeceğim bu kadar .

Leyla: Ben aslında bir noktada görüş belirtmek istiyorum . (...) düzeltmelerin bazılarını doğru buluyorum . Düzeltme önerilerinin burada olmayan , örneğin bu istatistik buraya yanlış bir şekilde girdiğini . Öbürlerini tek tek , yani şu anda tavır takınabilecek durumda değilim . Mustafa'nın ufak bir şeyine, yazısına , bu T ile ilgili söylenen şeyler var . Şunu diyor : " T ile ilgili söylenen şeyler doğru bulduğum şeylerdir fakat bunlar aklımıza ayrılık olduğunda gelmemeli . Butün dönemlerde gelmeli ve uygulanmalıdır . Sempatizan hücrelerden zamanında rapor getirmeyen ne ilk ne de son T olmuştur . Mesela benim elime var olduğunu bildiğim bir çok sempatizan komitenin raporları geçmemektedir " . Benim anladığım kadarıyla Ali de bunu destekledi . Yani , dedi , gerçekten de çelişkiler varsa , o zaman öyle şeylere daha da önem veriliyor . Şunu söylemek istiyorum . Belli bir şeyi, belli bir etkilenme olabilir . İnsanın siyasi çelişkileri varsa daha önce o kadar önemli görülmeyen şeyler daha da bir önem kazanabilir . Ama bence yani ikincil şeylerdir bunlar . Somut olarak T ile şunu diyorum , yani T'yi hücrede başlangıcından itibaren yani daha ayrılık hiç bir şekilde gündem de değilken , hatta 1 Mayıs öncesinde de, böyle noktalarda eleştirildi . O zaman , örneğin Neriman yoldaş eleştiri olarak aynı eleştirileri getiriyordu . Yani, aynı değil ama kardeşleri doğru bulduğu noktada benzer en azından eleştiriler getiriyordu. Ona rağmen ,mesela ona karşı böyle bir eleştiri getirilmedi . Bir de öyle bir problem yoktu . Yani, bu bence yanlış

bir tespittir. Yani ayrılık gündeme geldiği zaman aklımıza geldi. Eğer başka yerlerde şöyle bir durum varsa, sempatizan hücreler, hatta parti hücreleri zamanında raporla gelmiyor, o zaman bence ondan şu sonucu çıkarmak lazım. Ve şöyle bir sonuç, yani görüş ayrılıkları olduğu zaman bunları ön plana koymamak sonucu bence yanlış. Şu sonuç olması lazım. Yani başlangıçtan itibaren herkesten de gerçekten istenmeli. Bu kadar yani." (Tutanak, s. 858-878)

Bu tartışma bu şekilde kapandı. Mali Rapor sunuldu. Oybirliği ile onaylandı. Ve şu karar alındı:

"Konferansımız Merkez Komitesi'nin yazılı olarak Divan'a sunduğu Mali Raporu dinledikten sonra, bu konuda özel araştırma ihtiyacı duymadığını tespit ederek, hesapla ilgili makbuzların yokedilmesi kararını alır."

*

EYLEMBİRLİĞİ SORUNU ÜZERİNE

Bu noktada tartışma, DERVİŞ'in sunduğu şu karar tasarısı üzerine yürütüldü:

"Biz, içerik ve yönelimi devrimci olan eylemleri, eylemde birlik, ajitasyon-propagandada serbestlik temelinde gücümüz oranında destekleriz. Böyle eylemlerde, devrimci örgütlerle eylembirliği yapmaya hazırız. Eylembirliği platformundan beklediğimiz, onun devrimci bir niteliğe sahip olmasıdır. Platformda Komünizmin propagandasını eylembirliğinin önşartı olarak görmeyiz. Çünkü böyle bir anlayış, bizim yalnızca komünistlerle eylembirliği yapmamızı mümkün kılar. Yanlıştır.

Kendiliğinden niteliği ağır basan eylemlere, bu eylemler gerçekten kitle eylemi niteliğini taşıyorsa —mesela bir grev eylemi gibi—, çizgisi devrimci olmasa da gücümüz oranında katılıp doğru görüşleri bu gibi eylemlerin içine taşımaya çalışırız.

İçeriği ve yönelimi devrimci olmayan eylemlere karşı tavrımız, bu eylemlerin karşısında gücümüz oranında devrimci alternatifini somut olarak koymak, bu gibi eylemlere katılan devrimci örgütleri devrimci bir platform temelinde yapılacak bir eylem için eylembirliğine kazanmaya çalışmaktır. Eğer devrimci bir platform temelinde, devrimci bir eylembirliği sağlanamıyorsa ve eğer devrimci güçler karşı-devrimci güçlerle eylembirliği yapıyorlarsa, güç varsa devrimci eylem alternatifini tek başına da olsa koymak, pratik olarak göstermek doğrudur.

Devrimci güçler tarafından karşı-devrimci güçlerle eylembirliği içinde gerçekleştirilemeyen ve fakat platformu devrimci olmayan eylemlere katılmak mümkündür. Böyle bir eyleme katılmanın mı, yoksa alternatif bir eylemin mi daha doğru olduğuna, her somut durumda, bütün faktörler gözönüne alınarak somut olarak karar verilmelidir. Bu bağıntıda her somut durumda somut cevap gerilmesi gereken soru, hangi eylem biçiminin, içinde bulunulan anda, bilinç ve örgütlenme seviyesinin yükseltilmesine daha fazla hizmet edeceği sorusudur.

Alternatif konsa bile, yönelimi ve içeriği devrimci olmayan eylem sırasında güç oranında doğru çizgideki eylemin propagandası yapılmalıdır. İçinde bulunulan durumda karşı-devrimci güçlerle eylembirliği reddedilmelidir. Bunun

nasıl yapılacağı sorunu; eylembirliklerinde en baştan, şunlar olursa biz yokuz mu denecek, yoksa içerik üzerine yürütülen tartışmada karşı-devrimcileri dışlayan bir içeriğin savunulmasıyla mı yapılacak, taktik bir sorundur. Belirleyici olan, bu konuda kafanın açık, çizginin berrak olmasıdır.

Bizim bu çizgiyi bu berraklıkta formüle etmemiz süreç içinde olmuştur. Ve bu süreç içinde somut eylemlerde bir dizi yanlışlar yapılmıştır. Mesela 1 Mayıs 1982'de doğru olarak ayrı bir eylem yapılmasına rağmen, bu eylemi yalnızca komünistlerin bir ortak eylemi olarak planlayan düşünce yanlış idi. Bunun sonucu olarak birbiriyle çelişen şeyler savunuldu ve yapıldı. Doğru olan eylem biçimi, merkezinde komünistlerin eylembirliğinin bulunduğu ve fakat devrimci bütün güçleri de içeren bir eylemdi. Mesela 8 Mayıs 1982'de HK'nın DHB ve Partizan'la Köln'de düzenlediği eyleme somut katılımımız yanlıştı. Mesela 12 Eylül 1982'de ayrı bir yürüyüş düzenlememiz yanlıştı. Gücümüzü yanlış değerlendirme, doğru kullanmama anlamına geliyordu. Mesela 12 Eylül 1982 ile ilgili çıkarılan genelgede, eğer oportünistler içinde devrimci gördüğümüz kesim ayrı yürüyüş yaparsa, yürüyüşe karşı tavrımızın, açık karşıdevrimcilerle birlikte yapılan yürüyüşle aynı olması gerektiği biçimindeki, ayrım yapmayan görüş yanlıştır.

Önümüzdeki dönemde yukarda formüle ettiğimiz eylem çizgisi izlenirken, özellikle devrimci grupları, açık karşı-devrimcilerle eylembirliklerinden koparma yönünde, devrimci eylembirlikleri yönünde daha fazla çaba sarfedilmeli, bu soruna daha çok önem verilmelidir. Bu, bugünkü gücümüz gözönüne alındığında, oportünist-revizyonist cephenin her eyleminde tavır takınma, vb. biçiminde uygulanamaz. Önemli, merkezi eylembirliklerinde daha aktif, daha insiyatifli davranma anlamına gelir." (s. 850-851)

Derviş bu karar tasarısı ile ilgili şu açıklamayı yaptı:

"Esasında bu, Merkez Komitesi'nin Faaliyet Raporunda "Eylem Çizgimiz" başlıklı bölümün, gelen eleştiriler, yapılan tartışmalar ışığında bir temel noktada düzeltilmesi ile ortaya çıkan bir karar tasarısıdır. O temel nokta da şudur: Merkez Komitesi Faaliyet Raporu'nda, devrimci olarak değerlendirdiğimiz oportünistlerin eylemlerine, bunların eylemlerinin içeriği devrimci olmadığı şartlarda, hiçbir şekilde katılmayız şeklinde yoruma açık tespitler vardır. Bunlar çıkarılmıştır. Diğer ekler, düzeltmeler öze ait değildir." (s. 851)

Mustafa yoldaş bu karar tasarısına iki noktada düzeltme önerisi getirdi:

1- "... devrimci teşkilatların, devrimci bir platform temelinde yapmadıkları yürüyüşe katılmak mümkündür..." dendikten sonra, "onların platformunun eleştirisi temelinde" cümlesi eklensin.

2- Yaptığımız yanlışlarla ilgili örnekler çıksın. Bunlar kararda gereksizdir.

Yoldaşın bu düzeltme önerileri, karar tasarısının sunucusu tarafından kabul edildi. Ayrıca, <u>ALİ</u>'nin önerisi üzerine, bu karar tasarısının en başına şu ek kondu:

"Konferansımız, bugünkü durumumuzda eylem çizgimiz hakkında şu tespitleri yapar:" (s. 857)

Karar tasarısına başka bir somut eleştiri gelmedi. Bu konudaki tartışma daha çok tek tek şehirlerde, bölgelerde yapılan somut birtakım eylemlerin doğruluğu-yanlışlığı üzerine bir tartışma biçiminde geçti.

Karar tasarısı, yapılan düzeltmelerle oybirliği ile onaylanarak karar haline geldi. (s. 857)

*

C. YENİDÜNYA'NIN KONFERANSA TALEBİ ÜZERİNE TARTIŞMA

Bir bölgede çalıştığı sırada Parti üyeliğinden geri çekilen C. Yenidünya, kendisi hakkında Merkez Komitesi Faaliyet Raporu'nda yapılan bazı tespitlerin kaldırılması için Konferansa şu yazıyı göndermişti:

TKP/ML(B) III. KONFERANSINA

Yoldaşlar,

MK'nın, Parti'nin III. Konferansında, üzerinde tartışıp onaylanmak üzere Konferansa sunacağı "FAALİYET RAPORU" adlı belgede benim -bir ölçüde bizim de diyebilirim- ile Parti arasındaki ideolojik ve örgütsel ayrılıklarla ilgili olarak ileri sürülen görüşler le ilgili olarak tavır takınmak istiyorum.

Örgütsel ayrılıkla ilgili olarak biz, ayrılığımızı müteakiben bu ayrılığımızı gerekçelendirdiğimiz ve kamu oyuna açılan iki yazı yayınladık: "BARDAĞI TAŞIRAN SON DAMLA: BİR AÇIKLAMA", "REZİLLİĞİN ABİDELEŞMESİ VEYA PH'nin DİĞER ÜYELERİNİN 'AÇIKLAMA' YAZISI". MK ise bizim bu yazılarımıza, kendi kuralını bozarak bizim 'özgürlük savaşçıları', 'bağımsız devrimcilik akımının temsilcileri' vs. olduğumuz şeklinde, somut gerekçelerimizi eleştirmeyip, devrimci hareketteki genel olumsuzlukların ardına saklamaya çalıştıkları iddialar yada iftiralarla karşılık vermiştir. Ve bu konudaki iftira kampanyası, yazılarımıza cevap verileceği çeşitli defalar ilan edilmesine rağmen şimdilerde hızı zayıflamış olsa da sorumlular tarafından çeşitli fırsatlarda ideolojik mücadelenin alternatifi olarak devam edegelmektedir. Bunun en açık örneği bu olumsuzluğu Parti'ye de onaylatmak üzere "FAALİYET APORU'nda tekrar ortaya konmasıdır.

Aramızdaki ideolojik ayrılıklarla ilgili olarak, takınılan son tavırda bize ümit veren; bazı "noktalarda" yapılan hatalardan, başlattığımız tartışmanın "ilerletici" olduğundan, vs. şeklinde bahsedilmesine rağmen, gerçekte yapılan; en kaba hataları kabul eder görünmekle yetinmenin ilerisine geçmemekte ayak diremek; hataların siyasi sonuçları ve bunların siyasi sonuçları ve Partinin eylemindeki yansımaları sorununu geçiştirmenin edebiyatını yapmaktan ibarettir. Ve bizler bugün, çevremizdeki kişilerden, sorumluların yazdıklarımıza cevap vermek niyetinde olmadıklarını öğreniyoruz. .

Sonuç olarak ben, partinin, MK'nin bu tavırlarını ve bu tavırları Partiye de resmen onaylatmak için "FAALİYET RAPORU"ndaki ilgili bölümünü red ve mahkum etmesini, tekrar ideolojik ve örgütsel bir birliğe kavuşabilmemiz veya ayrılıklarımızı gerçek bir temelde ortaya koyabilmemiz için bizimle olan tartışmanın ML bir temelde yürütülmesi kararının alınmasını Parti III. Konferansından talep ediyorum.

ÇALIŞMALARINIZDA BAŞARILAR DİLERİM.

-YAŞASIN MARKSİZM-LENİNİZM

-YAŞASIN KOMÜNİZM

C.Yenidünya

9 Aralık 1985

Bu yazı üzerine yürütülen tartışmalarda çeşitli yoldaşlar şu görüşleri savundular:

Ermiş: C. Yenidünya örgütsel baskıdan korktuğu, küçük-burjuva bireycisi olduğu için çekip gitmemiştir. Teorik tıkanıklığı görmüştür. Partinin çalışma yöntemi ile bu teorik tıkanıklığın aşılamayacağı düşüncesindedir. Onun için ayrılmıştır. (s. 880-881)

Ali: Yapılan tespitlerin kaldırılması talebi reddedilmelidir. Bir dizi ideolojik-siyasi sorun varken, bu tartışmayı kişisel sorunlar üzerine tartışmaya çekmesi yanlıştır. (s. 881-883)

Cafer: M. ve C.'nin konumları ayrıdır. M. için geçerli olan tespit, C. için geçerli değildir. (s. 383-385)

Mustafa: — Felsefeden başlayalım demek, Marksist-Leninist bilimin diğer alanlarını sorun olarak görmek demek değildir.

— İzin istemesi mahkum edilmelidir. Çünkü gelişme başka yönlere olacaktır.

— C. ve M. birbirinden ayrı olarak ele alınmalıdır.

— Bütün tartışmaya "aydın" sorununu hiç katmamak doğru olurdu.

— Yapılan tespitlerin yeniden birlikte iş yapmak için kaldırılmasını önkoşul olarak getirmesi mahkum edilmelidir. (s. 885-886)

Bu konuşma üzerine NERİMAN, ALİ ve CAFER'in sorduğu sorulara verdiği cevap içinde MUSTAFA yoldaş, kendisinin eğitime felsefeden başlanması gerektiğini savunmadığını, ama tüm tartışmayı da tam incelemediğini belirtti.

Tartışma içine kişisel özelliklerin tartışılmasının katılmasına kökten karşı olduğunu; izin isteme tavrına ise, gelişme ayrı yönde olacağı için karşı olduğunu belirtti. (s. 887)

DERVİŞ: Yapılan tespitlerin hepsi doğrudur. Geri alınacak birşey yoktur. (s. 887-890)

İRFAN: C'il yazıdaki tavrı kötüdür. Kendisinde herhangi bir hata görmemektedir. (s. 890-891)

NERİMAN: Merkez Komitesi Faaliyet Raporu'ndaki tespitler doğrudur. Yazılarına cevap verilmelidir. Tavır takınılmalıdır. (s. 891-892)

ERMİŞ: Ayrılığın sebebinin ne olduğuna kafa yorulmalıdır. Aydın yenilgiciliği midir? Bence değildir. (s. 892)

Ali: – C.'nin 'şöyle oldu, böyle oldu' üzerine yazısı ilerletici olmadığı için cevap vermedim.

– Mustafa'nın izin tavrını yanlış görmesinin gerekçesi yanlıştır. O izin talebini, ayrı ayrı yönlere gelişme olacağından yanlış buluyor. Bu yaklaşım ile, örgütsüzlüğü savunma tavrının mahkum edilmesi önplana çıkarılmıyor. (s. 893)

Tartışmalar sonrasında DERVİŞ şu karar tasarısını sundu:

"A) Konferansımız, C. Yenidünya'nın 9 Aralık tarihli yazısındaki Faaliyet Raporundaki kendisi ile ilgili bölümü, C. ve M. ile ilgili bölümü red ve mahkum etme talebini görüştü.

Tartışmalar sonrasında Konferansımız, yapılan: "C. ve M.'nin tavırlarının ortak noktası, yenilgi gerçeği karşısında Marksizm-Leninizm bilimine duyulan aydın güvensizliği, köktenci olmak adına Marksizm-Leninizmin sınıf mücadelesi alanındaki ilkelerini sorun haline getirme, bireylerin özgürlüğünü sınırlayan örgütlü çalışmaya düşmanlıktır. Bunlar yenilgi döneminin tipik aydın hastalığının örneği olan şeylerdir" tespitlerinin doğru olduğunu tespit eder ve onaylar.

B) Bizim bu tespitlerimiz, karşılıklı ideolojik-siyasi tartışmanın engeli değildir, olmamıştır; bundan sonra da bizim açımızdan olmayacaktır." (s. 894)

ERMİŞ bu karar tasarısını doğru bulmadığından karşı oy kullanacağını açıkladı. MUSTAFA A) bölümünde belli problemleri olduğunu belirtti.

Ermiş'in red; Mustafa'nın çekimser oyuna karşı; diğer delegelerin tümünün oyu ile karar tasarısı çoğunlukla kabul edilerek, karar haline geldi. (s. 894)

*

TEORİK ÇALIŞMA PLANI ÜZERİNE

Teorik çalışma planı üzerine tartışma, DERVİŞ tarafından Konferans öncesi Partinin tartışmasına sunulan şu karar tasarısı metni üzerinde yürütüldü:

"III. KONFERANS SONRASI İÇİN ÇALIŞMA PLANI (TASLAK)

I. TEMEL EĞİTİM: SBKP/B TARİHİ- Kısa Ders'in (kaynakları ile) eğitimine devam

4. Bölüm Stolipin gericiliği döneminde Menşevikler ve Bolşevikler

Kaynak eğitimi: Bütün Parti için

Lenin: "Materyalizm ve Ampriyokritisizm"

MK/YK için:

Lenin: "Tasfiyecilik Üzerine"den 1907-1912 arası yazılar

Stalin: Bütün Eserler cilt 2

Engels: "Doğanın Diyalektiği"

5. Bölüm Birinci Dünya Savaşından önce işçi sınıfı hareketinin yeniden yükselişi sırasında Bolşevik Partisi

Kaynak eğitimi: Bütün Parti için:

Stalin: Milli Mesele

Lenin: UKKTH tartışması üzerine

(O zamana kadar çevrilip çıkarılırsa: Leninizm Dizisi'nde Milli Mesele)

Stalin'in Semiç'le tartışması

MK/YK için:

Lenin/Stalin: "Milli Sorun ve Sömürgeler Sorunu" üzerine derlemele

Stalin: "Milli Demokratik Devrim"

6. Bölüm Emperyalist Savaş döneminde Bolşevik Partisi. Rusya'da İkinci Devrim

Kaynak eğitimi: Bütün Parti için:

Lenin: Sosyalizm ve Savaş
II. Enternasyonal'in Çöküşü
Yabancı Bayrak Altında
Marksizmin Bir Karikatürü ve Emperyalist Ekonomizm
Emperyalizm

MK/YK için:

Stalin: Cilt 3'te döneme ait yazılar

Lenin: Döneme ait diğer bazı makaleler.

Temel eğitim şimdiye kadar yaptığımız gibi hücrelerde yapılmalı, hücre çalışmalarının önemli bir alanını oluşturmalı; II. Konferans ile III. Konferans arasında yapılan hatadan da öğrenilerek Temel Eğitim çalışmasının uzun süre askıya alınması kesinlikle reddedilmelidir.

Temel eğitimde Merkez Komitesi yönlendirici bir rol oynamalı; II. Konferanstan sonra başlangıçta yapılmış olduğu gibi, yaptığı temel eğitimden çıkardığı sonuçları Partideki eğitime yazılı olarak taşımalıdır. Daha sonra bu notlar "Eğitim Notları" olarak yayınlanmalıdır. Eğitimin canlılığı, öğreticiliği açısından bugünkü ideolojik-siyasi sorunlarla bağ kurulması çok önemlidir. Eğitimde bu yapılmaya çalışılmalıdır.

II. DİGER TEORİK ÇALIŞMA

Temel eğitime bağlı olarak bugünkü devrimci pratiğimizin çözümlerini acil sorun olarak dayattığı teorik-ideolojik-siyasi sorunlarla ilgili olarak da bir teorik çalışma yürütülmelidir.

Bu konuda şöyle bir yöntem izlenmelidir:

Önümüzde çözüm bekleyen sorunlar tespit edilerek, bunlar bir sıraya konur. Tespit edilen sıraya göre, sorunlar çöze çöze ilerlenir. Bunun yöntem olarak nasıl yapılması gerektiği konusunda, Parti inşası ile ilgili olarak yürüttüğümüz çalışma bilgi vericidir. Şöyle hareket edilir:

Çözümünü önümüze birinci sıradaki görev olarak koyduğumuz konuda:

a) Bütün Parti: - Temel Eğitim çalışmasının yanında
- Tespit edilen konudaki tespit edilen temel yazıları inceler, tartışır.

b) Partinin bir bölümü aynı konuda (MK/YK düzeyinde şimdilik) daha derinlemesine, daha kapsamlı bir inceleme yürütür.

c) Tartışmalar ışığında, tartışılan konuda bugün düşündüklerimiz, yani bugünkü çizgimiz olumlu olarak ortaya konur. Bu görevi yerine getiren bir taslak, bu konuda görevlendirilen yoldaşlarca hazırlanarak Partinin tartışmasına (aynı zamanda devrimci kamuoyuna) tartışmaya sunulur.

d) Uygun yöntemlerle tartışma sonuçlandırılır.

e) Bugün için olumlu olarak ortaya konmuş olan bu görüşler temelinde aynı konuda Kruşçev modern revizyonistlerinin; 1957-1960 deklarasyonlarının; 1963 polemiklerinin; kendi geçmişimizin; ve Türkiyeli Marksizm-Leninizm adına konuşan diğer grupların söylediklerinin değerlendirilmesi için taslaklar hazırlama görevi belli yoldaşlara, hücrelere vb. verilir.

f) Bunların hazırladığı taslaklar tartışmaya sunulur.

g) Uygun yöntemlerle sonuçlandırılır.

(e, f, g bölümünde, Parti genel çalışması açısından, bir başka sorunun çözülmesi çalışmasına geçer.)

Bu yöntemle yürütülecek çalışmalarda III. Konferans sonrasındaki çalışma döneminde sıra şöyle olmalıdır:

1. Devrim aşamaları sorunu... (buna bağlı olarak faşizm sorunu)

Temel yazılar — Bütün Parti için:

İki Taktik (zaten yapılmış olacak)

Nisan Tezleri/Ekim Devrimi, Tarih, 7. Bölüm

Ekim Devriminin 4. Yıldönümü Konuşması

Komintern Programının ilgili bölümleri

Dimitroff: VII. Kongreye Rapor

MK/YK düzeyinde:

Komintern'deki tartışma (6. Kongre)

Komintern'deki tartışma (7. Kongre)

2. Milli Mesele

Bu sorun devrim aşamaları sorununun çözümü için incelenmek zorundadır. Emperyalizme bağımlılık olgusunun devrim aşaması konusunda oynadığı rol; bir ülkenin kendi içinde milli sorunun devrim aşamasında oynadığı rol... vb. sorunlar teorik olarak çözülmelidir. Bu konu, Temel Eğitim'de 4. Bölümün eğitiminde ele alınacaktır.

Nasıl ele alınacağı konusunda bkz. Temel Eğitim bölümü.

3. Devrimin Yolu

Bu sorun özellikle son onyıllarda Marksist-Leninist hareket içinde en çok tartışılan sorunlardan biri olmuştur.

Özellikle Strateji/Taktik; Genel Ayaklanma/Halk Savaşı konusunda Marksist-Leninist ilkelerin ne olduğu Lenin, Stalin ve Mao Zedung'un bu konuda yazdıkları incelenerek teorik olarak çözümlenmek zorundadır.

MK/YK düzeyinde ayrıca Komintern'de bu konuda yürütülen tartışmalar da incelenir.

Bu konularda teorik berraklığa ulaşıldığında; hem Türkiye'de, hem bütün ülkelerde devrim aşamasının ne olduğu, devrimin hangi yolu izleyeceği konusundaki sorulara bilimsel cevaplar verebilmek için <u>teorik temel</u> ortaya çıkarılmış olacaktır. Bundan sonraki iş, ülke somutunun incelenmesi, ülkenin sosyo-ekonomik yapısının bilimsel bir biçimde çözümlenmesidir.

Açıktır ki, böyle bir çalışmayı yapacakların "Kapital" eğitiminden de geçmiş olmaları gerekir."

*

Bu karar tasarısı metni üzerinde daha önce yürütülen tartışmalar ertesinde Konferans öncesinde <u>DERVİŞ</u> ayrıca bu karar tasarısına ek bir yorum yazısı yazarak Konferansa sunmuştu. Sözü geçen yazı da şöyle idi:

"<u>TEORİK ÇALIŞMA PROGRAMI İLE İLGİLİ:</u>

Teorik çalışma programı ile ilgili olarak, şimdiye kadar yaptığım bir dizi tartışmanın ışığında bazı açıklamalar yapmayı gerekli görüyorum.

Önce bu alandaki çalışma bizim içinde bulunduğumuz durumda, çözeceğimiz görevler zinciri gözönüne alındığında, bütün Parti inşası çalışmasında kavrayacağımız esas halka olmak durumunda ve zorundadır. Ve esas olarak bu bizim durumumuzda Partinin <u>bütününün</u> çalışmasının merkezinde (özel görevli ~~kesimler hariç)~~ bu ~~çalışmanın durması (Parti içinde MK/YK~~ düzeyinde bu çalışmaya daha fazla ağırlık verilmesi bu genel durumu değiştiren birşey değildir), teorik çalışmanın durması biçiminde uygulanmak zorunda.

Bugün sistemli, ilkeli bir propaganda-ajitasyon çalışması yürütebilmek için de kavranacak esas halkanın teorik çalışma halkası olduğunu kavramamız, ve bu konuda kararlı olmamız gereklidir. Karar tasarısının başına bu konuda bazı kısa tespitlerin konmasında yarar vardır.

İkinci olarak, temel eğitim dışındaki "Diğer Teorik Çalışma" başlığı altında ele aldığım bölümde yapılacak çalışmanın merkezinde modern revizyonizme ve her türden oportünizme karşı mücadele içinde Dünya Komünist Hareketinin platformunun yaratılması görevinin çözümü durmalıdır.

Bu görevin çözümü, modern revizyonistler tarafından çarpıtılarak tanınmayacak hale getirilmiş olan bir dizi Marksist-Leninist ilkenin öğrenilmesi, kavranılması ve mücadele içinde savunularak kendi temelimiz haline getirilmesi görevi ile içiçe girmiştir. Bu bağıntıda yapılması gerekli olan şey, gerek bir bütün olarak Dünya Marksist-Leninist Hareketi içinde, gerekse bizim içimizde Marksizm-Leninizmin modern revizyonizme, her türden oportünizme karşı savunulması mücadelesinde eksikliği en fazla duyulan, bir anlamda en zayıf olduğumuz temel noktaların tespit edilmesi, bunların bir sıraya konarak, sistemli bir çalışma ile çözülmesidir.

Konferansa sunduğum karar tasarısı bu soruna bu bakış açısı ile yaklaşmakta; özellikle II. Konferanstan bu yana yürüttüğümüz bütün tartışmaların tecrübelerini de gözönüne alarak; ve diğer yandan bizim dışımızda Dünya Marksist-Leninist Hareketinin geçmişte ortaya koyduğu görüşleri, ve yürüttüğü tartışmaları da gözönüne alarak, önümüzdeki dönemde bizim teorik çalışmamızı "devrim aşamaları" sorununun çözümü üzerine yoğunlaştırmamız gerektiğini tespit etmektedir. Ve bu sorunun nasıl çözüleceği konusunda somut hangi adımların atılması gerektiğini de açıkça adlandırmaktadır.

Teorik çalışmanın önümüzdeki dönemde yoğunlaşması önerilen diğer alanları, doğrudan doğruya bu genel sorunun, devrim aşamaları sorunun, köklü çözümü için çözülmesi gerekli olan sorunlardır.

Açıktır ki, bu konuda yürütülecek teorik çalışmanın ilkesel düzeydeki genel sonuçları, bizim bu konuda Dünya Komünist Hareketinin platformunun ne olması gerektiği konusundaki görüşlerimiz olma anlamına gelecektir.

Bu bağıntıda, teorik çalışma programında getirilen, tartışılan, çözümü istenen konuda görüşlerin önce olumlu ortaya konulması talebi var. Bir yoldaş sorunun böyle konmasının yanlış olduğu, doğru görüşlerin modern revizyonizmin çarpıtmalarından bağımsız olarak ortaya konma çabasının "akademist", "teorist" bir yaklaşım olduğu şeklinde bir düşünce getirdi.

Kanımca bu düşünce yanlış. Ve bizim esas eksikliğimizin ne olduğunu doğru değerlendirmeyen bir düşünce. Benim kavrayabildiğim kadarı ile bizim temel eksikliğimiz, tartıştığımız bir dizi sorunda sağlam bir teorik temele, — Marksist-Leninist klasiklerin tartışılan konuda bütünlük içinde ne söylediklerini kollektif bir eğitim sonucu malımız haline getirmeme anlamında— sahip olmamamızdır. Biz tabii ki boşlukta tartışmayacağız sorunları. Tabii ki eğitimini yaparken klasiklerin bugünle, bugünkü aktüel mücadele ile bağını kurmaya çalışacağız; ama şunu bilmeliyiz ki, modern revizyonist görüşlerle tam bir hesaplaşma —ki bu aynı zamanda bizim kendi yanlışlarımız, geçmişimizle de tam bir hesaplaşma görevini de içerir— ancak, hesaplaştığımız konuda Marksist-Leninist klasiklerimizin görüşlerini, yaklaşımlarını bütünlük içinde incelemek, kendi malımız haline getirmek temelinde, yani bu görüşlerin olumlu bir biçimde ortaya konması temelinde yapılabilir. Böyle yapılmadan yapılacak hesaplaşmalar, her zaman 'yarım hesaplaşma' olarak kalmaya mahkumdur.

Bu teorik çalışma planının bir de II. Konferansta tespit ettiğimiz planla birlik-ayrılık noktalarının ne olduğu üzerinde durmak gerek.

İkinci Konferanstaki planımız —temel eğitim dışında—, teorik çalışmada Dünya Komünist Hareketinin platformunu yaratma çalışmasını merkeze koyuyordu. Bu noktada II. Konferans ile bu Konferansa sunduğum tasarıda yaklaşım, anlayış farklılığı yoktur.

İkinci Konferanstaki plan, öncelikle çözülmesi gerekti temel sorun olarak parti inşası-parti meselesi sorununu tespit ediyordu. Ve görüşümce bu o dönemde doğru idi. Şimdi bu sorun genel teorik önermeler açısından bizim için esasta çözülmüş durumdadır. Çözülmemiş olan sorunlar bence a) detay

sorunlarıdır, b) bu konuda modern revizyonizmin, oportünizmin çarpıtmaları ile ve kendi geçmişimizle köklü hesaplaşmadır.

Bundan sonrası için, hatta bu noktada bile ayrılıklar başlamaktadır.

İkinci Konferanstaki plan, parti inşası sorunundaki tartışmanın derinliğini görmemiş, tespit etmemiştir. Bu tartışmanın 6 ay içinde halledilebileceği görüşünde idi. Ondan sonrasi için ise uluslararası komünist hareketin platformunu yaratma çalışması konusunda eski kardeş örgütlerin yaptığı çalışmanın gözden geçirilmesini; Türkiye ile ilgili ise İbrahim Kaypakkaya'nın tüm eserinin değerlendirilmesini görev olarak tespit ediyordu.

Üçüncü Konferansa sunduğum karar tasarısı, Dünya Komünist Hareketinin platformunun yaratılması konusunda yapacağı çalışmada önüne devrim aşamaları dışında bir görev koymamaktadır. Nedeni, bu görevin köklü bir şekilde çözümünün bütün enerjiyi bu görev üzerine yoğunlaştırmayı zorunlu kılmasıdır. Bu görevin bütün yönleri ile temel özellikleri içinde teorik olarak çözülmesi onca kolay bir iş değildir. Ve kuşkusuz bu görevin çözülmesi, yeni bir çalışma planının gündeme getirilmesini gerekli kılacaktır. Hal böyle olduğu için, yapılmayacak olan, yapma imkanımızın olmadığı görevleri tespit etmek bana yanlış görülüyor.

Eski kardeş örgütlerimizin yapmış olduğu —bizim de belli ölçülerde katıldığımız— platform çalışması sonuçları ne olacak? Bu soruya benim cevap eğilimim: Şimdilik yerinde duracak yönünde. Ben bu çalışmalarda (Modern revizyonizme karşı mücadelenin tarihi... Yöntemi... İlkelerin çıkış noktası alınması... Proleter dünya devriminin güçleri ve gelişmesi... Uluslararası karşı-devrimin güçleri... Barışçıl geçiş şeması üzerine) köklü bir yanlış görmüyorum. (En sonuncusunda olan teorik karmaşa hakkında B. sayı 12'de durduk.)

Ve bu noktalarda onlar tarafından takınılmış olan genel tavırların modern revizyonizme karşı Marksizm-Leninizmin savunulmasında şimdilik yeterli görülebileceğini düşünüyorum. Bizim eski kardeş örgütlerin polemik değerlendirmesi yazılarında ortaya koyduğu konuların hiçbirinde bugün geldiğimiz yerde köklü bir sorunumuz olduğunu da düşünmüyorum. Geçmişte gerek yöntem konusunda, gerek 'ilkeleri çıkış noktası' alma konusunda çok yanlış pozisyonlarımız vardı. Bunları mücadele içinde esasta aşmış olduğumuzu, genel pozisyonlarımızın bu noktalarda esasta doğru, ve bugün için yeterli olduğunu, bu noktalarda bugün sağlam temellere sahip olduğumuzu düşünüyorum. Bu yüzden de bunları teorik çalışmanın bugün merkezine koymayı doğru görmüyorum.

Bir başka sorun, özellikle son dönemdeki tartışmalar içinde, Dünya Komünist Hareketinin Marksist-Leninist bir platformunun yaratılması çalışmasında geçmişte izlediğimiz, bir anlamda polemiğin konuları sınırı içinde hareket eden yöntemin doğru olmadığı, böyle gidildiğinde, birçok noktada bugünün ihtiyaçlarına cevap verecek yeterli bir platform çıkarılamayacağı yönünde düşüncelerin bende gelişmiş olmasıdır. Mesela devrim aşamaları sorununun çözümü, köklü çözümü için bence mutlaka gerekli görülen faşizm tartışması, bunun yanında milli sorunun tek tek ülkelerdeki (bir anlamda iç sorun olan) yanı, polemik temel alındığında, onun sistemine bağlı kalındığında, tartışma dışında kalacaktır.

Onun ötesinde III. Konferansa sunduğum teorik çalışma planında, II. Konferanstakinin tersine, İbrahim Kaypakkaya'nın tüm eserinin tam bir değerlendirmesi çalışması da öngörülmüyor. Bu noktada da tartışmalar göstermiştir ki, böyle bir çalışma, sağlam temellere dayandırılmak isteniyorsa, III. Konferansa sunulan karar tasarısında öngörülen sorunlarda açıklığa kavuşmuş olmak önşarttır. Bu önşart yerine getirilmeden, bugün söylediklerimizin ötesinde birşeyler söylemek, daha doğru değerlendirmeler yapmak boş hayaldir.

Çalışma planının modern revizyonizme karşı mücadele, ve bizim geçmişimizin değerlendirilmesi çalışması ile bağına gelince, bu bağ, teorik olarak açıklığa kavuştuğumuz her alanda, gerek modern revizyonistlerin temel belgesi olan XX. Parti Kongresinin, gerek ondan sonraki dönemde dönüm noktaları olan 1957-60 Deklarasyonlarının, gerekse 1963 polemiklerinin, ve gerekse kendi

geçmişimizin değerlendirilmesi çalışmasının yapılması Partinin önüne görev olarak konmakta, bunun yöntemi konusunda görüşler getirilmektedir."

Konferansa bu karar tasarısına yazılı itiraz ve eleştiri yalnızca NERİMAN'dan gelmişti. NERİMAN'ın bu konudaki yazılı eleştiri ve itirazları şöyle idi:

"ÇALIŞMA PLANI ÜZERİNE

(Buna ilişkin olarak Parti inşasına ilişkin karar tasarısına olan eleştirim de gözönünde bulundurulmalıdır.)

"Diğer Teorik Çalışma"nın ele alındığı noktada, başlangıçta, teorik çalışmanın içeriği ve amacı üzerine açık bir görev tespiti yapılmamakta, aksine başlangıca "teorik çalışma, pratiğin önümüze koyduğu görevleri çözer" lafta baş formülü olarak konmaktadır. Eğer bu gerçekten, kendi saflarımızdaki tüm sağ oportünist sapmalara karşı bugünkü durumumuzdan dolayı ideolojik olarak sivriltilseydi, o durumda, devrimci pratiğin önümüze bir yığın sorunu koyduğu ve artık bunların çözülmesi gerektiğinin eklenmesi gerekirdi.

Daha sonra, (belirtildiği gibi, ne bileşenleri ne de içeriği bakımından ayrılmayan) bu teorik çalışmanın nasıl ele alınması gerektiği yöntemi ortaya konmaktadır.

Ve burada tümüyle akademik ve revizyonist bir taslak geliştirilmektedir. (Yoldaşlar bağışlasınlar. Ama burada abartmıyorum. Bu nitelendirme ile yalnızca, çok açık bir şekilde, burada sözkonusu olanın bir gaf, yani küçük, tali bir hata olmadığını, görüşümce başka bir yöne işaret eden ağır bir hatanın sözkonusu olduğunu göstermek istiyorum.)

Bu tasarının temel ideolojik hatası, onun teorinin yaratılması konusunda yapılmaması gereken yanlış bir bölüştürme yapmasıdır.

Buna göre:

Marksizm-Leninizmin klasikleri, modern revizyonistlere karşı mücadele ile bağıntı içinde —yani klasiklerin metinlerinin incelenmesi yanında modern revizyonistlerin metinlerinin de incelenmesi biçiminde— incelenmeyecektir. Bir nevi akademik aşama planına göre, önce "olumlu" bir klasikler incelemesi, ve ideolojik tartışma yürütülecektir; bu tartışmalar sonrasında, yani eğitimin sonunda ortaya çıkarılmış olan sonuçlar modern revizyonizmin çeşitli akımlarına uygulanacaktır.

Bu plan, —bunu bu aşamalı plan teorisinin savunucuları bilince çıkartmalıdır ki— bizim şimdiye kadar çizgimizin yaratılması çalışmasına da —ister Mao Zedung konusunda olsun, ister Stalin Açıklamasında olsun, ister polemik sayılarında olsun— tümüyle terstir. Ama tam da bu ideolojik temel belgelerin yaratılmasında yürüttüğümüz çalışmaya benzer bir çalışma yürütülmelidir. Bu çalışmanın ilerletici olduğu pratikte görülmelidir.

İkinci Konferansın, ana noktalarında şimdiye kadar yerine getirilmeyen çalışma programı, eleştiri ve özeleştiri olmaksızın düzeltilmektedir. II. Konferansın koyduğu ve yerine getirilmeyen önemli görevler, teorik çalışma, ideolojik ve politik çizginin oluşturulması alanındadır. Yani şimdi üzerinde konuştuğumuz alandadır.

Zihinlerde canlandırmak için: II. Konferans, Parti İnşası üzerine önemli yazıların eğitimi ve incelenmesinin yanısıra (bu görevler yerine getirilmiştir), aşağıdaki görevleri önümüze koymuştur:

"2. Ortak Açıklamalar,

Şimdiye kadar yayınlanan Polemik yazıları ve bizzat Polemik'in kendisi

Mao Zedung'la ilgili ortak açıklama. Mao Zedung cilt I-V.

3. I. Kaypakkaya'nın varolan bütün yazılarının incelenmesi,

Şimdiye kadar yayınlanan yayınlar üzerine tartışma

Türkiye devriminin programatik sorunları üzerine tartışma

Ulusal sorun,

Kemalizm,

Sosyo-ekonomik yapı, özellikle de çeşitli devrim tipleri sorunu."

Ben, bu çalışma planının değiştirilmeksizin üstlenilmesi gerektiği görüşünde değilim. Ama bu değişiklik bilinçli, ve doğru bir gerekçelendirme ile yapılmalıdır.

Benim için ayrı bir ağırlığı bulunan çalışma planındaki sıralandırmayı oldukça önemli görüyorum. Şimdi önerilen çalışma planında bunun ağırlığı alınmakta ve karıştırılmaktadır.

Ön planda, Dünya Marksist-Leninist Hareketinin çizgisinin oluşturulması problemleri durmak zorundadır. III. Konferansın çalışma planında da bu böyle olmalıdır.

Ama bunu oluşturma çalışmasını şimdi artık eski kardeş örgütlerle yapmadığımız için, bu yük şimdi tümüyle bizim omuzlarımıza binmektedir.

Bu benim görüşüme göre, Konferansın bu noktada yapılması gereken çalışma olarak şunları kararlaştırması gerektiği anlamına gelir:

a) Şimdiye kadarki polemik sayılarının incelenmesi, tartışılması ve toparlayıcı eleştirisi

b) Gelecek Polemik sayısının oluşturulması: Devrim Tipleri

Mao Zedung sorunu şimdilik geri atılmalı, ancak gözönünde bulundurularak, yeniden ele alınmalıdır.

Teorik çalışmanın ikinci bileşeni olarak, birinciye ağırlık olarak tabii (bu çalışmanın kapsamını da ilgilendirir), ama asla birbirinin peşisıra, yani önce birinci noktada teorik çalışma ve bu bittikten sonra ikinci noktada teorik çalışma şeklinde değil de, tümüyle paralel olarak ele alınması biçiminde, ideolojik ve politik çizginin, Türkiye'deki devrimin programatik sorunlarının ele alınması gerekir.

Burada II. Konferansın çalışma planında tespit edildiği gibi, İ. Kaypakkaya'nın yazılarından yola çıkılmalı ve buna bağlı olarak da klasiklerin bunlarla ilgili yazıları incelenmelidir.

İkinci Konferansın çalışma planında ortaya konduğu şekliyle yalnızca konuların sıralanması değiştirilmelidir.

Birinci sırada devrim aşaması sorunu durmalı, daha sonra ulusal sorun/Kemalizm ve daha sonra da Türkiye'deki devrimin önerilen yolları üzerine yeni taslaklar gelmelidir.

III. Konferansla ilgili taslaklarda çalışma planı ile ilgili, tek tek konulara ayrılan belgeler, şimdi de yeni sıralanmaya uygun olarak düzenlenmelidir. Burada oluşturulan öneri ile esasta hemfikirim.

Kısaca söylemek gerekirse:

1. Teorik çalışmanın alanları açık bir şekilde birbirinden ayrılmalı, ağırlıklandırılmalı ve birbirinden sınırlandırılmalıdır.

2. Genel çizginin ve kendi devriminin programatik sorunlarının ortaya çıkarılması birbirinden ayrılmalı ve ağırlıklandırılmalıdır."

*

Derviş tartışmanın başında planla ilgili, bunun uygulanmasının nasıl olacağı konusunda görüşlerini şöyle ortaya koydu:

<u>Derviş</u>: Teorik çalışma planıyla ilgili olarak,birtakım şeyleri teorik
çalışma programıyla ilgili başlıklı bölümde,5 sayfalık ekin 3-4-5.
sayfalarında yazdım.Bütün yoldaşların onu okumuş olduğundan yola çıkarak
orada söylediklerimi,yazdıklarımı tekrarlamak istemiyorum.Ona ek olarak
birtakım şeyler söylemek istiyorum.
O ~~yazıda ben II. konferansa sunulan~~ çalışma planıyla kabul ettiği çalışma
planıyla,III. Konferansa sunduğumuz çalışma planı arasında bir takım ben-
zer özellikler ve benzerlikler üzerinde durdum.Bununla bağıntılı olarak
şunları eklemek lazım,yada şunlar üzerine,yani bilince çıkararak durmak
lazım.Dünde konuştuk,MK Raporunda UKH'nin programının yada çalışma şeyin-
de de genel konuştuğumuzda,parti inşası meselesinde içinde bulunduğumuz
durumda görevlerlede ilgili konuştuğumuzda bugün UKH'nın programının çı-
karılması çalışmasının teorik çalışmanın merkezinde durması gerektiğini
tesbit ettik.Bu somut olarak nasıl uygulanacaktır.Sorun budur.Açıktır ki
UKH'nin bir platformunun çıkartılması çalışması ancak Modern Revizyonis-
min çarpıtmalarına karşı mücadele içinde ve kesinlikle onların yaptığı
çarpıtmalardan bağımsız filan bir şekilde olamaz.Ancak ona karşı mücade-
le içinde olur.Bunu nasıl yapacağız.Bir yandan diyoruz olumlu olarak gö-
rüşleri önce koymamız lazım,çünkü bizim temelimiz pek sağlam değil.Diğer
yandan da ama,mücadele içinde çıkacak bu platform.Bunu yapmamız da iki
şey var.Birincisi,a) olumlu olarak koyduğumuz her noktada o noktayı derhal
şeyle,Modern Revizyonistlerin o noktada yaptığı çarpıtmalarla bağını
kurmamız lazım.Mesela somut önümüzdeki dönemde Parti inşasıyla ilgili
olarak benim önerdiğim şey,çeşitli makaleler yazarak,ya da gerekirse
hepsini bir broşür içinde 20. Parti Kongresi ve parti inşası,57-60 ve
parti inşası,TKP/ML'in geçmişi ve parti inşası,Polemikler ve parti inşası
gibi çeşitli değişik makaleler yada hepsi gerekirse bir şey içinde olabi-
lir.Bir bunu yapmamız lazım.
İkincisi;daha çıkış noktasında,yani biz daha şey yaparken,diyelim ki şim-
di önümüzdeki dönemde şeyi tesbit ettik,devrim aşamaları sorunun tesbit
ettik.Tabiiki bizim kafamızda devrim aşamalarıyla ilgili bir takım prob-
lemler var,yani boş değil.Bu problemler ışığında ve bu problemlerle bağ-
ıntı içinde,bu problemleri çözmek için yaklaşacağız soruna.Mesela Modern
Revizyonistlerin bu alanda öncelikle faşizm meselesiyle bağıntılı olarak
bir ara aşama,emperyalist ülkelerde de bir ara aşama soktukları araya,
artı,ondan bağımsız bir anti-monopolist,anti-tekelci aşama soktukları
araya,anti-tekelci devrim vs. gibi sosyalist devrimle esasında ilişkisi
olmayan bir takım şeyler soktukları,biz daha bu araştırmanın başındayken
kafamızda olan şeylerdir..Bu bakış açısıylanda bu noktada acaba dayandık-
ları bir yer varmı falan vs. şeklinde de tabiiki yaklaşacağız soruna.Bu
bağıntıda eski kardeş örgütlerin yaptığı çalışmalar meselesi var,bir.İki,
Modern revizyonistlerin temel tekstinin,20. Parti Kongresinin bizim tara-
fımızdan şimdiye kadar tam olarak tanınmaması problemi var.20. Parti Kong-
resinin tekstiyle ilgili olarak şu anda bu tekst hazırlanıyor,baskıya ha-
zırlanıyor.Konferanstan hemen sonra,15-20 gün sonra en azından parti için-
de foto kopi olarak dağıtılabilecek durumda.Bununla ilgili plan hazırlığı -
mız şey,bunu parti içinde dağıtmak,ilk önce,artı,bununla ilgili biliyorsu-
nuz bir eleştirimiz var bizim 57-60 deklarasyonlarının şeyinde,değerlendi-
rilmesi yazısı içinde.Bu yazı ile birlikte,yoldaşların bunu okumasını ve
şeyi talep etmek,gelen eleştiriler ışığında 2-3 ay sonra yapılacak bir
genişçe toplantıyla,ya şeyi,söyleyim,20. Parti Kongresini o önsözle,yani
şeyi ön söz olarak koyarak,daha önce çıkardığımız eleştiriyi önsöz olarak
yada onu biraz daha,gelen eleştiriler,ekler mekler yapılacaksa onlarla
çıkarmak diye bir planımız var.Bu plan şey içinde yok,yani çalışma planı
programı içinde.İyi ama yayın meselesi ile ilgili olarak çıkarılan program-
da planlanmamış bir şey bu.
Kardeş örgütlerin şeyine gelince,şimdiye kadar yaptıkları polemik çalış-
malarına gelince,ben burada da yazdığım gibi,bunlarda önemli bir problem
görmüyorum.Bunların bir dizi temel tezini zaten biz,bugün biz kendi çiz-

gimizin parçası haline getirmiş durumdayız.Mesela Modern revizyonizme karşı mücadelenin tarihiyle ilgili olarak,esasında 57-60 Deklerasyonlarının değerlendirilmesi,63 Deklarasyonlarının platform olamayacağı,57-60 Deklärasyonlarının uzlaşma,belli bir noktada uzlaşma belgeleri olduğu ve bugün görevin,evet,Modern Revizyonizmle köklü hesaplaşma olduğu,ki bunlar temel tezlerdir mücadelenin tarihiyle ilgili.İkinci sayısı,mücadelenin yöntemiyle ilgili sayısı ise açık ideolojik,açık ve kamu oyu önündeki ideolojik mücadeleyle ilgili,esas olarak bu noktadadır.Ve bu noktada da bizim bir dizi temel belgelerimizde,orda savunulan görüşler evet,bizimde görüşlerimiz olarak savunulmakta ve uygulanmaktadır.da bugün.Şey meselesinde,ilkelerin çıkış noktası alınması konusunda da bildiğiniz gibi yine bizim ilkelerimiz somut durumun somut tahlilini meselesinde çizgimizin temel unsurlarından biri haline gelmiştir.ilkelerin temel alınması.Aynı şekilde proleter dünya devriminin güçleri ve gelişmesi ve karşı devrimci güçler meselesinde 3 Dünya teorisinin eleştirisiyle bağıntılı olarak Proleter dünya devriminin güçlerinin ne olduğu,karşı devrimin güçlerinin ne olduğu bağıntısında bizim çizgimizin temel taşları bu yoldaş,arkadaşların çıkardıkları şeylerle uyum içindedir.Ben,sorun böyle olduğu için bunlar üzerine yeniden,yani bence detay sorunları olduğu için,bunların üzerinde şimdilik fazla durmayı gerekli görmüyorum.Ancak eğer ihtiyaç duyulursa, denilirse henüz biz bunları parti olarak incelemedik ve evet o zaman onları bir şeyinde önüne almak lazım,iki aşamalı parti inşası yönündeki yapacağımız çalışmanın önüne de bir tur,yani şey yapmak lazım,tartışmak lazım . Ama dediğim gibi ben a) hepimizin bunları okuduğundan yola çıkıyorum,b) okunduğunda da detay,anca detayda şey olabileceğini yani problemler olabileceğini ve zaten çizgimizin şu anda,zaten ..." (s. 895-896)

Bu tartışmada çatışan esas pozisyonlar, DERVİŞ ile NERİMAN'ın pozisyonları oldu.

Tartışma içinde çeşitli yoldaşlar şu görüşleri savundular:

Neriman:

— Teorik çalışma planı —Temel Eğitim dışındaki bölüm— teorik sorunların çözümünü modern revizyonizmin teoriyi çarpıtmalarına cevap verme içinde ele almıyor. (s. 898)

— Parti İnşası üzerine yapmış olduğumuz teorik çalışma, yapacağımız diğer çalışmalara örnek olamaz. Çünkü bu bağıntıda —özellikle bizim tartıştığımız iki aşamalı parti inşası öğretisi konusunda— modern revizyonistlerle Marksist-Leninistler arasında önemli bir polemik yürümemiştir. Bu yüzden de bu noktada tartışırken, modern revizyonistlerin çarpıtmalarından, buna karşı Marksist-Leninistlerin tavırlarından yola çıkmamak mümkün idi. (s. 898)

— Eski kardeş örgütlerin polemik çalışmalarının ürünleri üzerinde Parti içinde en azından bir tur tartışılmalıdır.

— Polemik konusunda tavır tabii ki uluslararası komünist hareketin platformu için yeterli değildir. Ama bu eski kardeşler açısından en baştan bilinçte idi. (s. 899)

— Programda faşizm sorununa gerektiğinden fazla ağırlık veriliyor. Devrim aşamaları açısından cevap verilmesi gerekli olan soru, faşizmin devrim aşamasının tayininde belirleyici rol oynayıp oynamadığı, faşizmin varlığının bir ara aşamayı gerekli kılıp kılmadığı sorusudur. Faşizm sorunu yalnızca bu soruya cevap vermek için, sınırlandırılarak ele alınmalıdır. (s. 900)

— Ayrıca bu teorik çalışma programı çok geniş bir programdır. Yalnızca aşamalar, artı milli sorunun alınması yeterlidir. (s. 900)

— Temel eğitimle ilgili olarak, anladığım kadarı ile Merkez Komitesi ve Yazı Kurulunun birlikte temel eğitimi planlanıyor. Ben Yazı Kurulunun özel bir konumu olmadığı şartlarda bunun nedenini anlamıyorum. (s. 900)

Derviş, Neriman'ın bu tezleri üzerine, kendi kavradığı kadarıyla arada kökten bir çelişme olmadığını düşündüğünü belirtti. Somut plan üzerine tartışıldığında, Neriman'ın tek farklı önerisinin, eski kardeşlerin polemik yazıları üzerine bir tur tartışılması olduğunu; kendisinin ise bunun eğer gerekli görülüyorsa yapılmasından yana olduğunu açıkladığını belirtti. (s. 901-902)

Neriman'ın "modern revizyonist çarpıtmalara karşı mücadeleden bağımsız bir teorik çalışma" planlandığı görüşünün doğru olmadığını belirtti. (s. 902)

Bizim açımızdan şimdiye kadarki bütün pratiğin gösterdiğinin şu olduğunu belirtti:

Teorik sorunlarda, çalışmada esas derdimiz, tartıştığımız konuda modern revizyonistlerin ne dediğini bilmemek, onlara karşı mücadeleden kopuk sorunlara yaklaşmak değil; Marksist-Leninist klasiklerin incelediğimiz, araştırdığımız, tartıştığımız bir konuda bütünlük içinde ne dediğini bilmememizdir. En azından bunların kollektif bir çalışma ile bizim malımız haline getirilmemiş olmasıdır. (s. 902)

DERVİŞ, faşizm konusunda, bu sorunun bütün detayları ile tartışılıp çözülmesinin planlanmadığını, bu konuda planın devrim aşamaları sorununda faşizmin varlığı ya da yokluğunun oynadığı rol bağıntısının incelenmesi olduğunu belirtti.

Ayrıca planın genişliği sorununda da, bu planın yalnızca konuları tespit eden, zamanı tespit etmeyen bir plan olduğunu belirtti. (s. 904-905)

Ali:

– Temel eğitim MK/YK düzeyinde daha kapsamlı yapılmalı, bu program daha detaylandırılmalıdır.

– Yazılı planda, Kruşçev modern revizyonizmine karşı mücadele öne çıkarılmıyor. Derviş'in sözlü konuşmasında yapıldı bu. (s. 909)

– Bizim burda önerdiğimiz plan, eski kardeşlerin planı ile uyum içinde değildir. Ve eski kardeşlerin uygulamasına bu bağıntıda eleştiri getirmemiz gereklidir.

Bu konudaki tartışmada esas çelişme noktası, planın modern revizyonizme karşı mücadeleden bağımsız bir teorik çalışma öngörüp görmediği noktasında eleştiriyi getiren Neriman yoldaş dışındaki yoldaşlar, bu eleştirinin doğru olmadığı, aradaki çelişmenin kendilerine onca derin görünmediği; Neriman'ın biraz da durumumuzu yanlış değerlendirdiği; ve planın esasta durumumuza uygun, doğru bir plan olduğu görüşlerini savundular.

NERİMAN, ikna edemediğini gördüğünü, ve fakat pozisyonunun doğru olduğunu düşündüğünü belirtti. Bu çelişme çözülmedi. (s. 909)

Planla ilgili diğer değişiklik önerilerine gelince:

Temel Eğitimle ilgili olarak NERİMAN, "Materyalizm ve Ampriyokritisizm"in bütün Partide aynı düzeyde incelenmesini verimsiz gördüğünü; belli bölümlerin ortak eğitiminin, ve tümü hakkında çıkarılacak bir özetin yeterli olacağını düşündüğünü belirtti.

Aynı yoldaş neden mesela "Anti-Dühring" yerine "Doğanın Diyalektiği"nin yapıldığını da anlamadığını belirtti.

Bu bağıntıda, planı sunan DERVİŞ, "Materyalizm ve Ampriyokritisizm"in eğitiminin Neriman'ın önerdiği biçimde yapılabileceğini, bunda bir sorun görmediğini, Neriman'ın önerdiği biçimde yapılırsa daha verimli olacağını düşündüğünü belirtti.

"Doğanın Diyalektiği"nin doğrudan doğruya "Materyalizm ve Ampriyokritisizm"in eğitimine bağlı olarak plana alındığını, atıfta bulunulan esas eser bu olduğu için plana alındığını açıkladı.

"Anti-Dühring"in de eğer istenirse plana alınabileceğini, en azından Merkez Komitesi düzeyinde eğitiminin doğru olacağını düşündüğünü belirtti.

Eski kardeşlerin polemik yazıları konusunda, NERİMAN bir tur tartışılmasını önerdi; CAFER yalnızca "silahlı mücadele" ile ilgili son sayının bir tur tartışılmasını önerdi; konuşan diğer yoldaşlar bunların çevrilip yayınlanmasının, kişisel olarak incelenmesinin doğru olduğu, ve fakat özel olarak eğitim-teorik çalışma planı içine alınmasına gerek olmadığını belirttiler.

XX. Parti Kongresinin Stalin ile ilgili "Gizli Rapor" bölümünün kamuya yayınlanmasının —her noktada cevap vermeden— yanlış olacağını NERİMAN getirdi. Parti içinde yayınlanmasının yeterli olacağı konusunda fikirbirliğine varıldı.

Merkez Komitesi'nin eğitim notları konusunda, bunların hazırlanıp Parti içine sunulmasının doğru olacağı konusunda konuşan yoldaşların çoğunluğu fikir belirtti.

Tartışmalar sonrasında karar tasarısı iki bölüm olarak oylamaya sunuldu. Karar tasarısını sunan DERVİŞ, bu karar tasarısının başına şu eki ekledi:

"Bu alandaki çalışma, bizim içinde bulunduğumuz durumda çözeceğimiz görevler zinciri gözönüne alındığında, bütün parti inşası çalışmasında kavrayacağımız esas halka olmak durumunda ve zorundadır. Ve esas olarak bu bizim durumumuzda Partinin çalışmasının merkezinde teorik çalışmanın durması biçiminde uygulanmak zorundadır."

Karar tasarısının birinci bölümü bu ekle oylamaya sunuldu, oybirliği ile kabul edilerek karar haline geldi.

Karar tasarısının ikinci bölümünün başına DERVİŞ şu eki yaptı:

"Bu alanda yapılacak çalışmanın merkezinde modern revizyonizme ve her türden oportünizme karşı mücadele içinde Dünya Komünist Hareketinin platformunun yaratılması görevinin çözümü durmaktadır. Bu görev çözümü, modern revizyonistler tarafından çarpıtılarak tanınmayacak hale getirilmiş olan bir dizi Marksist-Leninist ilkenin öğrenilmesi, kavranılması, mücadele içinde savunularak kendi temelimiz haline getirilmesi görevi ile içiçe girmiştir. Bu bağıntıda yapılması gereken şey, bir bütün olarak Dünya Marksist-Leninist Hareketi içinde, gerekse kendi içimizde, Marksizm-Leninizmin modern revizyonizme, her türden oportünizme karşı savunulması mücadelesinde eksikliği en fazla duyulan, bir anlamda en zayıf olduğumuz temel noktaların tespit edilmesi, bunların bir sıraya konarak sistemli bir çalışma ile çözülmesidir."

Bu ek dışında, ayrıca bu bölümde, "Devrim aşamaları sorunu, buna bağlı olarak faşizm" çıkarıldı. Bunun yerine, "Devrim aşamaları sorununda faşizmin oynadığı rol bağıntısında faşizm sorununun tartışması" getirildi.

Bu bölüm bu ek ve düzeltme ile oylamaya sunuldu.

%70 kabul, %10 red, %20 çekimser oyla, çoğunlukla kabul edildi.

Teorik Çalışma ile ilgili tartışmada, ayrıca Parti İnşası ile ilgili bölümdeki tartışmada geriye bırakılan bir sorun üzerine de tartışıldı. Parti inşası ile ilgili alınan kararın, Teorik Çalışma ile ilgili tespitlerin yapıldığı bölümüne NERİMAN şu ekin yapılmasını önerdi:

"Bu görevlerin sıralanması aynı zamanda teorik çalışmada çıkış noktasının ve ağırlığın ne olması gerektiğini göstermektedir. Sıralama önce biri bitecek, sonra diğeri başlayacak biçiminde anlaşılmamalıdır. Yalnızca çıkış noktasının Marksist-Leninist ilkeler olması ve Uluslararası Marksist-Leninist Hareketin

platformunun yaratılması çalışmasının öncelikli olarak ele alınması biçiminde anlaşılmalıdır."

Bu karar tasarısı sunulduktan sonra, Divan adına açıklama yapan CAFER, bu eki doğru bulsalar bile, Parti inşası ile ilgili karar tasarısı hakkında olumsuz oy kullanmış olanların, olumsuz oy kullanmaları gerektiğini, kendisinin böyle davranacağını açıkladı.

MUSTAFA da bu öneri ile ilgili problemleri olmadığını, ama bu önerinin ekleneceği kararı reddettiğini belirtti.

Bu tasarı da %60 oyla, oy çoğunluğu ile Parti İnşası kararının bir bölümü olarak karar haline geldi.

*

GENEL OLARAK AJİTASYON-PROPAGANDA ÖZEL OLARAK YAYIN ORGANLARI SORUNU ÜZERİNE

AÇIKLAMA:

Konferans duyuru belgesinde (BOLŞEVİK PARTİZAN No: 27) bu konuda alınan kararın bir parçası (Ortak Tartışma Yayın Organı = OTYO) üzerine bilgi verilirken, alınan kararın 'Tavsiye Kararı' olduğu belirtilmektedir. (s. 46)

Bu bilgi, Konferansın hemen ertesinde BP 27'yi hazırlayan yoldaşların elinde henüz Konferans söz tutanağının olmadığı şartlarda hatırlama temelinde verilmiş bir bilgi idi.

Konferans söz tutanaklarının çözülmüş şekli, Ajitasyon-Propaganda-Yayın Organları konusunda alınan kararın tavsiye kararı olmadığını, "normal" kararlardan biri olduğunu göstermektedir. Ve bu konudaki bilgi Mayıs 1986 başında bu bölümle ilgili Rapor taslağını hazırlayan yoldaş tarafından Merkez Komitesine duyurulmuştur.

Bu sorunda tartışma, DERVİŞ'in Konferans öncesi sunduğu şu karar tasarısı üzerinde yürütüldü:

Genel olarak ajitasyon/propaganda

Özel olarak Yayın Organları sorunu üzerine:

Önümüzdeki dönemde de ajitasyon/propaganda çalışmamızda yazılı propaganda faaliyeti, çalışmamızın esasını, ağırlığını oluşturacaktır. Bunun için şu organlar çıkarılacaktır:

Merkez Yayın Organı (MYO):

( ) daha çok güncel siyasi konularda tavrımızı ortaya koyan, düzenli ve geçen çalışma döneminden daha sık aralıklarla çıkan, ağırlıklı olarak dışta propagandamızı yapmanın aracı olan bir yayın organı haline getirilmelidir.

Açıktır ki, parti içinde ideolojik mücadelenin ve tartışmanın bütün çalışmamızda belirleyici bir rol oynadığı gerçeği, [illegible]-da da yansımalıdır. Ama bunun biçimi şimdiye kadarkinden biraz değişik olmalıdır.

BP daha az sayfalı, şimdikinden daha aktüel olarak önce bir buçuk ayda bir düzenli çıkarılmaya çalışılmalıdır. Bu sürenin güce göre giderek kısaltılması hedef olmalıdır.

Bildiriler:

BP'nin şimdiye oranla biraz aktüelleştirilmesi halinde bile, bildiriler aracılığı ile propaganda (öncelikle) ve ajitasyonun önemi ortadan kalkmaz. Anında merkezi olarak müdahale edilmesi gereken önemli siyasi gelişmelerde ve günlerde (1 Mayıs gibi) bildiri - ler çıkarılmalıdır.

Merkezi bildiriler yanında, özellikle bölgelerde yapılan eylemler vb. de bölgesel bildiriler çıkarılmalı, bu konudaki atalet, çekingenlik aşılmalıdır.
Her bölgedeki yoldaşlar, somut olaylar karşısında, yazılı propaganda-ajitasyon yürütebilecek yönde gelişmelidir.
Özellikle T.de örgütlenme ve çalışma açısından bu çok önemli bir sorundur.

Teorik Organ (TO)
ve Ortak Tartışma Yayın Organı (OTYO) :

Teorik Organ ( ), öncelikle içimizde sürdürdüğümüz teorik inceleme, araştırma ve tartışmaların organı; içimizdeki tartışmayı ilerletecek esas organ olmalıdır.

Bu organ öncelikle bizim araştırma/inceleme/tartışma planımız içinde yer alan konulardaki araştırma, inceleme, tartışma yazılarının yayınlandığı bir organ olmalıdır.

Bunun yanında, bizim sonuçlandırdığımız teorik sorunlarda da, bu sonuçları ortaya koyan ve uygulayan, kapsamı, genişliği itibarı ile MYO çerçevesini aşan yazılar da bu organda yayınlanır.

Yani bugünkü yapısı ile bizim çıkaracağımız bir TO, bizim bugünkü teorik çalışmamızın içeriğine uygun olarak öncelikle bir Tartışma Yayın Organı olur.

Konferansımız TO konusunda II.Konferansın aldığı karar ile, bu aldığımız kararın çelişme içinde olduğunun bilincindedir. Ve II.Konferansın kararının yanlış olduğu düşüncesindedir.

Biz, bizim kendi içimizde yürüttüğümüz tartışmayı mümkün olduğunca ML veya ML'e yakın gördüğümüz örgütlere de taşımalı, ve onları bu tartışmanın içine çekmeye çalışmalı, evet bu tartışmayı mümkün olduğu ölçüde onlarla birlikte yürütmeye çalışmalıyız. Bunun gerekçeleri doğru bir biçimde BP sayı 24'de 'Tartışma Yayın Organı Üzerine' başlıklı yazıda konmuştur.

Bizim araştırma/inceleme/tartışma (Teorik çalışma planımızın 'Diğer Teorik Çalışma' bölümündeki plan) planımızın kabul edildiği şartlarda, bizim TO'mızın görevlerinin esasını çözecek olan bir Tartışma Yayın Organının, bu planı kabul eden örgütlerle birlikte çıkarılmasının yararı vardır.

Böyle bir yayın organının ortak çıkarılmasında bizim açımızdan esas sorun tartışılacak konular ve bunların sırası üzerinde anlaşma sağlanması sorunudur.

Böyle bir yayın organının tartışacağı konular ve bunların sırası bizim teorik çalışma planımızla çakışmadığı şartlarda çıkarılacak bir TYO bugün bize fazla bir yarar sağlamayacak, tersine zaten sınırlı olan gücümüzü de önümüze koyduğumuz esas çalışma programı üzerinde yoğunlaşmaktan çekecek bir rol oynayabilecektir.

Konferans bu konuda MK'ne, OTYO önerisini -bunun program içeriği ile birlikte- ML'e yakın görülen örgütlere götürme; program üzerinde anlaşma sağlanması halinde, anlaşma olanlarla birlikte bu yayını ortak çıkarma; programda hiçbir grupla anlaşmanın mümkün olmadığı şartlarda ise o zaman bizim TO'mızda, tartıştığımız her konuda diğer, ML'e yakın görülen örgütlerden yazı talep etme, vermemeleri halinde de, onların yayın organlarında bu konuda daha önce çıkmış olan yazıları kullanma görev ve yetkisini verir.

OTYO'nın çıkarıldığı şartlarda da, B. çıkarılmaya devam edilmeli-

dir. P.'de bu şartlarda bizim daha önce sonuçlandırmış olduğumuz konularda, bunları açıklayan, gerekçelendiren, uygulayan ve kapsamı itibarı ile MYO'nın çerçevesini aşan yazılar yer alır.

Gerek TO'da, gerekse CTYG'nınca yayınlanan yazılar bizim içinde bulunulan anda bütün parti olarak tartıştığımız konulardaki araştırma-inceleme-tartışma yazıları olmalıdır.

İçinde bulunulan anda bütün partinin tartışmadığı konulardaki inceleme-araştırma-tartışma yazıları için ise kural olarak ayrı bir yayınlama biçimi bulunmalıdır.

İç Yayın Organı:

Bu yayınların dışında bir de MK ile PH'leri arasındaki karşılıklı ilişkilere, PH'leri arasındaki tecrübe aktarımına, karşılıklı denetime hizmet edecek, öncelikle dışta yayınlanması sakıncalı görülen örgütsel sorunlarla ilgili yazı, direktif vb.nin yayınlandığı bir İYO ( ) çıkarılmaya devam edilmelidir. Bunun çıkışı ihtiyaca göre olmalıdır.

Diğer yazılı ajitasyon/propaganda araçları:

Bunlar dışında afiş, fırlatma ve yapıştırma için pullar, yazılama vb. de bundan sonra da yazılı ajitasyonun ve propagandanın araçları olarak kullanılmalıdır.

Kitap/Broşür:

Özellikle bizim teorik çalışmalarımızda doğrudan ihtiyacımız olan ML klasiklerin yazıları tarafımızdan kitap/broşür olarak basılmalı, bu sorunun uzun süreli çözümü yönünde somut adımlar atılmalıdır.

Konferansımız, Yayın Organlarımızın başlıklarının Kürtçe yayınlanacağını; temel sloganlarımızın da Kürtçeye çevrilerek, ajitasyon-propagandada Kürtçe olarak da kullanılacağını; yayın organımızda gücümüz oranında Kürtçe yayın yapılacağını da karara bağlar.

Konferansımız, MK'nin MYO'nun içeriği ile ilgili olarak Spartaküs-Kardeşler polemiği döneminde, tartışma ağırlıklı bir yayın organı haline gelmesinin yanlışlığı ile ilgili tespitini bir kez daha vurgular."

Bu karar tasarısı hakkında NERİMAN şu yazılı tavrı getirmişti:

YAYIN ORGANLARI ÜZERİNE

Şu andaki güncel parti tartışması ile ilgisi olmayan yazılarla ilgili paragraf, o şekilde çıkarılmalı. Bunun yerine, bunların Teorik Organ'da ve Merkez Yayın Organı'nda, elbette ki ciddi ideolojik eleştirilerle birlikte yayınlanacağı söylenmelidir. Ama yüzlerce soruna ilişkin pratik, yer yer gerçekten tek tek yoldaşların hevesleri, MO'da ya da TO'da buna ilişkin yazıların yayınlanmasının reddedilmesi, MK'ya ya da Yazı Kurulu'na, ideolojik ve politik olarak çok önemli ve ikinci derecede tali ve sık sık da güncel olmayan eleştirilerin bir başka yayınlanma biçiminin seçilmesi.

Ayrıca iki sempatizan yoldaş da şu yazılı tavırlarını Konferansa iletmişti:

BAZI KONULAR ÜZERİNE KISACA GÖRÜŞLERİM

Yoldaşlar! En başta şunu belirtmek isterimki, bizim yayın organlarımız (K, B, BP) yayın hayatına başlarken tespit ettiği görevler kısa süre içinde terk edilmiş ve pratiğe uygulanmamıştır. Yani bir başka deyimle teorimiz ile pratiğimiz uyum içinde değildir. Bugüne kadar da MK tarafından bu teori pratik uyumsuzluğu üzerine (Bhariç o da tam değil) bildiğim kadarıyla hemen hiç bir şey söylenmedi. Görüşümce bu teori pratik uyumsuzluğunun yani ilk başta tesbit edilen görevlerin pratiğe uygulanmayışının sebepleri mutlaka ortaya çıkarılmalı ve üzerine tartışılmalıdır.

Bu sorunun sebeplerini ne yazık ki ortaya koyabilecek durumda değilim. Fakat burada her üç yayın organının da çıkarken tespit ettiği görevlere uygun davranmadığımı kısaca örneklemek istiyorum.

A KOMÜNİST: 1. Sayıda "Komünist Çıkarken" başlığı altında Komünist'in yayın hayatı boyunca görevleri tespit ediliyor ve şöyle deniyor. " 'Komünist' parti içinde eğitimin, tartışmanın, idolojik birliği sağlamanın ve sağlamlaştırmanın bir aracı olacaktır." Yine; " 'Komünist' daha sonra teorik organda yayınlanacak olan yazıların tartışıldığı bir araç; dışta savunulacak teorik görüş-

lerin parti içinde kollektif bir şekilde tartışılması ve eğitiminin bir aracı olacaktır " deniliyor. Fakat Komünist'in bugüne kadarki yayınlanan sayılarına baktığımızda yukardaki alıntı olarak yaptığım görevleri esasta yapmadığını her yoldaş tespit etmek zorundadır.

* BOLŞEVİK: Bolşevik'in yayın hayatındaki teori-pratik uyumsuzluğunu Bolşevik NR.9'da MK çoğunluğu esasta doğru olarak tespit ediyor. Fakat bu doğru tespiti gölgeleyen ve geri çevrilmesi gereken bir nokta var. MK çoğunluğu şöyle diyor: "...bunun yanında alınan kararın tam olarak ne anlama geldiğinin bilince çıkarılmaması da (abç) uygulama ile karar arasındaki bugünkü çelişmenin ortaya çıkmasında rol oynayan faktörlerden biri olmuştur." (B. 9, S. 34)

Söz konusu "bilince çıkarılamayan" 2. Konferans kararına bakalım. "Teorik organ (bolşevik bn) bugünkü durumda 3-4 ayda bir çıkar. Bundaki yazılar önceden (en azından yeni konuları inceleyen yazılar) parti içinde tartışılmalı, kollektif çalışmanın ürünü olmalıdır."(B. Nr.: 3, S. 112)
Kararı kısaca özetlediğimizde şu iki noktanın gayet açık ve "bilince çıkarılamayacak" hiç bir yanının olmadığı görülür.

a). Bolşevik'te çıkan yazılar (en azından yeni yazılar) kollektif bir tartışmanın ürünü olmalıdır.

b). Bolşevik 3-4 ayda bir çıkarılmalıdır. Peki uygulama ne? 3 ay içerisinde 5 sayı ve kollektif tartışmanın ürünü olmayan yazılar.

Görülen odur ki, sorun kararın bilince çıkarılıp çıkarılmaması değildir. Karar rafa kaldırılmış ve orda unutulmuştur. Ama nedense bu olgu tespit edilmiyor. Yoksa Bolşevik yayınını durdurma kararıda mı (bkz. B. Nr.:9, S. 35) "bilince çıkarılmadığı" için yayın hayatına devam etti. Neden?

* BOLŞEVİK PARTİZAN: Sayı 1'de "Çıkarken" başlığı altında görevlerini ve nasıl bir yayın hayatı izleyeceğini genişçe açıklanmaktadır. Ben burada sözü edilen görevler vs. üzerinde duracak değilim. Yalnızca bir kaç noktaya dikkat çekmek istiyorum.
1. İlk başta tespit ettiği GAZETE olarak yayın hayatına devam edeceği tespitini 2. Sayıdan itibaren terk etti ve bir DERGİ olarak yayın hayatına devam etti. Bu durum ISKRA olma iddaasında olan bir gazete için pek hafife alınmamalıdır.

2."Kollektif bir ajitatör, kollektif bir propagandacı, kollektif bir örgütleyici" olacağı üçlü görevi içerisinde "kollektif bir ajitasyon" çalışmasına gerekli önemi vermiyerek bu alandaki görevini tam olarak yerine getirmemiştir.

3. Yer yer bir örgütün görüşlerini dışa yansıtan bir dergi (gazeteyi zaten unuttuk) olma özelliğinden çok bir tartışma organı durumuna gelmiştir.

4. İlk başta bir buçuk ayda bir çıkacağını ve giderek bu zamanın kısaltılacağını ilan etmesine rağmen tam tersine giderek bu zamanın kısaltılması bir yana bir buçuk aydan üç aya çıkarıldı. (Şimdi karar tasarısında yine aynı şeyler söyleniyor, korkarım bu defa altı aya çıkmaz)

5. Hâlen bugüne kadar düzenli, zamanında bölgelere ulaşan bir dağıtım ağına sahip değiliz. (en azından bölge üzerinden bildiğim kadarıyla)

Yayın organları üzerine tartışılırken bu ve benzer sorular üzerine ve tabiki bir dizi olumlu yanlarımız ve teorik hatalarımızda gözönüne alınarak şu sorun üzerine ciddi bir şekilde durup bir değerlendirme yapılmalı. BP ilk başta ortaya koyduğu; "HEDEFİMİZ LENİN'İN ISKRA'SIDIR" hedefine ne kadar ulaşabildi? Ya da şu anda BP bir <u>Lenin'in Iskra'sı mıdır</u>? Yok eğer değilse daha hangi adımların atılması gerekir vs.? Bu sorun üzerine kendi adıma fazla bir şey söyleyebilecek durumda değilim.

*** III. Konf. sunulan "...yayın organları üzerine" karar taslağındaki biriki nokta üzerine:

* "BP daha az sayfalı" şeklinde belirsiz olmamalı en fazla 40 sf. olmalı.

* BP "...önce bir buçuk ayda bir" değil (daha öncede aynı şey söyleniyordu) bir ayda bir çıkarılmalıdır. Eğer gerçekten <u>"güncel siyasi konularda"</u> tavır takınmak isteniyorsa en azından ayda bir çıkarmak zorunludur. Onun ötesinde kadroların ve taraftarların dışımızdaki insanlarla ilişkiye geçmesinde önemli yeri olduğu açıktır. Daha başka faydaları yanında BP'ı ayda bir çıkaracak gücümüzün de olduğu kanısındayım.

** Bildiriler: "bildiriler aracılığı ile propaganda (önçelikle) ve ajitasyonun önemi ortadan kalkmaz" deniyor. Peki ama

neden bildiriler aracılığı ile "öncelikle propaganda? Ve bu bildiriler genellikle kimlere yönelik, hangi eylemler için vb. soruları çok önemli ve gözardı edilmiyecek sorulardır.

Görüşümce bildiriler aracılığı ile bugüne kadar yaptığımız propaganda ve ajitasyon esas ağırlığında propagandaya verilmesi konusunda önemli bir açmazımız söz konusudur. Yani teori pratik uyumsuzluğu vardır. Bunun temelinde kavrayabildiğim kadarıyla Lenin'in Ne Yapmalı da ortaya koyduğu propaganda-ajitasyon sorununu ve genel olarak propaganda-ajitasyon ilişkisini (pratikte) tam olarak kavramamak yatıyor. Önce Lenin'e bakalım.

> "...kısacası propagandacı 'bir çok fikirleri' birden savunmalıdır, o kadar çok ki, bu fikirler birbirleriyle bağlantılı bir bütün olarak ancak (nisbeten) az sayıda kimseler tarafından anlaşılabilir olsun (abç).

Aynı konu üzerine konuşan ajitatör ise bir örnek göstererek konuyu ele alacaktır. Dinliyecilerin kolayca anlıyabileceği ve iyi bildiği bir gerçek üzerinde duracak, .. "yığınlara" tek bir fikri aç L) verecektir".(Ne Yapmalı, S. 87, 88)

Eğer propaganda "bir çok fikri" bir arada veren ve "nisbeten az sayıda kimseler tarafından anlaşılabilirse" (ki Lenin böyle diyor.). O halde bizim binlerce propaganda bildirileri çıkarıp pratikte 'yığın' eylemlerinde ileri geri gözetmesizin (bu mümkün değildir) dağıtmamız ne anlama geliyor? Lenin'i doğru kavradığımız anlamına mı geliyor? Hayır. Yada genelde propagandayı esas almak demek kitle eylemlerinde bildiriler aracılığı ile 'öncelikle' propaganda yapmak mı demektir? Bence yine hayır. Kitleleri harekete geçirmek için yürütülen kampanya bildirileri ya da başkaları tarafından düzenlenen büyük kitle eylemleri için çıkarılan bildiriler 'öncelikle propaganda' bildirisi değil, 'öncelikle ajitasyon' bildirisi olmalıdır. Çünkü o eylemde yada eylemlerde "az sayıda kimselere" değil kitlelere hitap ediyoruz.

Biz bugüne kadar propagandanın öncü -ileri- kesime yönelik bir çalışma olduğunu teorik olarak belirtmemize rağmen, pratikte bu propaganda araçlarını (bildiriler) kitlelere yönelik bir araç olarak kullandık. Halbuki kitle eylemlerine yönelik esas araç ajitasyon olmalıydı. Çünkü kitleler propaganda yoluyla değil ajitasyon yoluyla kazanılabilir ve kazanılacaktır. Ayrıca bu eylemlerde 'öncelikle ajitasyon' bildirileri dağıtmak demek ne ge-

nelde propagandanın esas alınmasını engeller ne de o eylemlerde propaganda yapmayı engeller. Tam tersine yayın organları aracılığı ile yada konu üzerine özel bir propaganda broşürü ile vs. vs. yaparsın. Zaten eeylemde bulunan herkesi propagandanın hedefi içerisine almak sakattır.

Burada şöyle bir soru sormak istiyorum. Propagandaya gereken önem haklı olarak verilirken acaba ajitasyona da gereken önem veriliyor mu? Ya da ajitasyona bugün gerekli önemi vermek ne demektir? vs. sorularına açık cevap verilmelidir. Ve ayrıca biz bir bütün parti olarak propaganda yapabilecek durumda mıyız? Yada bütün parti üyeleri propaganda yapabilecek yetenektemidirler? Yok eğer bu durumda değilse -yine propagandayı bir kaç insan yapıyorsa- propagandayı bütün partinin esas görevi olarak koymak ne anlama geliyor? Ve bugüne kadarki pratiğimiz bize neyi gösteriyor? vs. sorularıma da cevap verilmelidir.

** BP özel sayılar: Özel sayılarda dergiler gibi numaralı ve aynı tipte olursa (mesela 12 Eylül özel sayıları gibi) daha iyi olur. Bugüne kadar çıkan özel sayıların hangisi neyle ilgili, hangi konu nerededir belki yazanlar bile bilmezler.

** OTYO: Ortak tartışma yayın organı çıkarma düşüncesi "olmayacak işe amin demektir". Çünkü bunun bugün şartları yoktur. Dolayısıyla uğraşmaya değmez kanısındayım.

XX "Bolşevik parti inşası sorunu üzerine" karar taslağında açık ve net bir şekilde ortaya konmayan ("örgütümüz".."gruptur", bolşevik parti adlandırması", "parti öncesi örgüt" vs. vs. bkz,kt.) biz bugün partimiyiz, grupmuyuz düşüncesi Orhan yoldaş tarafından işçi sınıfı ile bütünleşmediğimiz esas gerekcesi ile parti olmadığımız, grup olduğumuz tezi savunulmaktadır. Bu tezle birlikte bugünkü örgütsel yapımızında devam etmesinden yana olduğunu belirtmektedir.

Bugün bizim işçi sınıfı ile bütünleşmediğimiz bir olgudur. Fakat bunun olgu olduğu kadar bizim geçmişte (belli hatalar, eksiklikler olsada) ve bugünde leninist bir partinin örgütlenme kurallarını uyguladığımız ve uygulamaya devam ettiğimizde bir olgudur.

Lenin'e göre bir partinin örgütlenme kuralları, ilkeleri vs. .. ile bir grupun oluşması tamamen ayrıdır. (bkz. Lenin, Ne yapmalı) Bence grup olduğumuz ve olmamız gerektiğini savunan yoldaşlar eğer tutarlı olmak istiyorlarsa ve Lenin'i bu konuda tutarlı sa-

vunmak istiyorlarsa şu öneriyi birlikte getirmelidirler. BİZ HER ŞEYİMİZLE GRUP OLMALIYIZ. Yani örgütsel alanda da grup olmalıyız. Bu öneri bugün bulunduğumuz yerden bir ADIM GERİ gitmemiz anlamına gelir. Ayrıca bugün içinde bulunduğumuz toplumsal koşullar yani sınıf mücadelesinin genel durumu, devrimci ve komünist hareketteki ruh hali, idolojik kaos vs. ..de gözönünde bulundurulduğunda böyle geri bir adım mümkünkü belli bir dağılmaya, moral bozukluğuna, akademizme vs. vs. götürebilir.

Görüşüme göre parti olduğumuz tezi savunulmaya devam edilmelidir. Fakat bu hiç bir zaman görevlerimizin ağırlığını ve henüz işin başında olduğumuzu küçümsemeye götürmemelidir. Bu bilinçle hareket ettiğimiz sürece kendimize parti dememizin pek bir zarar vermiyeceğini düşünüyorum.

"Örgütleme üzerine" karar taslağında "ileri sempatizanlar, şimdiye kadar olduğu gibi bundan böylede İSH'ler içinde birleştirilir. Bunlarda PH'lerindekine paralel bir çalışma yürütülür (abç) şeklinde ileri sürülen bu tez ileri sempatizanları olduğundan iyi görmek (ben bütün sempatizan hücrelerin durumunu bilmiyorum ama yapılan merkezi legal toplantıları ve kendi bölgemi biliyorum) ve bugüne kadarki pratikten ders çıkarmanın sonucu ileri sempatizanlar yine parti çalışmasına paralel bir çalışmanın içine sokuluyor. Mesela; bizim hücrenin (İSH) geçmişteki pratiği, parti çalışmalarına yetişebilmek için bazı eser, makalelerin eğitimi hiç yapılmamakla beraber daldan dala sekmek zorunda kalmıştır. Bunun pek verimli olmadığı bir yana yinede partinin çalışmalarına yetişmek bizim açımızdan mümkün olmamıştır. Diğer bölgelerdeki İSH'lerinde bizden pek farklı olmadığını düşünüyorum. (en azından verilen sözlü bilgilere dayanarak) İSH'lerin parti çalışmasına yetişememelerinin birden fazla nedeni olduğunu düşünüyorum. Siyasi seviyenin önümüze konulan ağır görevlerle uyum içinde olmaması, pratik işlerin esasta bu hücrelerin üstünde olması ve bu hücrelerde yer alan yoldaşların gösterdiği ve göstereceği çabalar vs. dir.

Görüşüme göre PH'lerinin çalışmaları ile İSH'lerin çalışmaları birbirinden ayrılmalıdır, paralel yürütülmemelidir. İSH'ler partinin yaptığı hem temel eğitim, hem de diğer teorik sorunların eğitimini değil (düzenli bir şekilde yapılabilse tabii ki iyidir) diğer teorik sorunların eğitimini esas almalı, bunun dışında her hücre başka şeyler yapabilecek durumları var ise kendisi somut olarak tespit etmelidir. Az olsun, temiz olsun.

Cem Yıldız

T'de yayın faaliyeti üzerine

Kongreye!

Yoldaşlar,

MK'nin sizlere sunmak için hazırladığı; gerek T ile ilgili karar tasarısında, gerekse "örgütlenme şeması" içinde yer alan yazı kurulu, teknik büro, baskı-dağıtım vb. konuların geçtiği ve tartışıldığı yerde, gerekse "genel olarak ajitasyon propaganda özel olarak yayın organları sorunu üzerine" başlıklı yazılarda T'de nasıl bir yayın faaliyetinin yürütülmesi gerektiği konusunda tavır takınılmamaktadır.

Görüşümce bu anlayış T'deki çalışmanın önemini kavramayan, ordaki çalışmaya gereken önemi vermeyen ve bu anlamda da bu işe doğru dürüst kafa yormayan ya da yormak istemeyen ve kendini YD örgütlenmesiyle esasta sınırlayan, T'de işçi sınıfı içinde azda olsa gücümüzün olduğu yerlerde; özellikle önemli olaylara tavır takınmayı, propaganda ajitasyonu dar bir çevreye de olsa yapmayı kavramayan yada onu savsaklayan bir anlayıştır.

Aksi halde T'ye kadro göndermeyi görev olarak koyanlar orada nasıl yazılı propaganda, ajitasyon çalışmasının yapılması gerektiğine de kafa yormak zorundadır. Hele hele kendimizi tüm oportünistlerden ayırmak istiyorsak ve de onların ve revizyonistlerin işçi sınıfının içindeki etkisini kırıp atmak istiyorsak bu konuda kafaları yormak gerekir.

Görüşüme göre T'de bugün bile çok az bir kesime de olsa çıkaracağımız bölgesel bildirilerle propaganda-ajitasyon yapabiliriz. Ve yapmalıyız. Daktiloda yazılan bir yazıyı çeşitli araçlarla çoğaltmak zor olmasa gerekir. Sorun; bunun öneminin kavranması ve ordaki yoldaşlara direktif verilmesidir. Hele YD'den yoldaşlar gönderiyorsak, bu yoldaşların aracılığıyla bu iş daha kolay yapılabilinir.

<u>Önerim</u>: Kongrenin yeni seçeceği MK'nin, bu konuda gereken kararlara alması ve uygulamaya koyması için kongre tarafından görev ve yetkinin verilmesi.

Os. 12.12.85

*

Tartışma içinde çeşitli yoldaşlar, bu karar tasarısının konusu olan değişik noktalarda kısaca şu görüşleri savundular:

Neriman:

- "İçinde bulunulan anda bütün Partinin tartışmadığı konulardaki inceleme-araştırma-tartışma yazıları için ise ayrı bir yayınlanma biçimi bulunmalıdır" tespiti bu genellikle yanlıştır. Öyle bir durum olur ki, böyle bir yazı Merkez Yayın Organında da yayınlanabilir. (s. 937)
- İç organ, burdaki içerik ile dağıtım Parti ile sınırlandırılmalıdır.
- MYO'nun birbuçuk ayda bir çıkarılması önerisi bağıntısında, bu ancak bugünkünden daha fazla emek gerektirmediği şartlarda katılırım. Görüşüme göre dışta

propaganda için bugün harcadığımızdan daha fazla emek harcamak, bizim durumumuzda yanlıştır. (s. 937)

Cafer:

— İç Yayın Organının, içeriği bu karar tasarısında doldurulduğu biçimde doldurulduğunda, dağıtımın sınırlandırılması doğrudur.

— MYO'nun sayfa sayısı sınırlandırılmalıdır. 30-40 sayfa olmalıdır.

— Çıkardığımız bildirilerin —geniş kapsamlı propaganda bildirilerinin, özel sayı olarak çıkarılması doğru olur. Bunlar daha az sayıda çıkarılıp dağıtılmalıdır.

— Bunun yanında geniş ajitasyon bildirileri de çıkarılmalıdır.

— YD'nda hemen her yürüyüşte el pulları atılıyor. Bu da gereksiz. Seçerek yapılmalıdır. El ilanları ile ajitasyon, özellikle Almanların çok sayıda katıldığı kitle eylemlerinde yapılmalıdır, kendiliğinden unsurun ağır bastığı kitle eylemlerinde kullanılmalıdır. (s. 941)

— TYO ile ilgili olarak Neriman'ın getirdiği öneriyi doğru buluyorum. 'Kural olarak' ifadesini eklersek, kuraldışı olarak merkezi tartışılmayan bazı şeylerin de yayınlanması mümkün olar. (s. 941)

— Kamp tutanakları bundan böyle basılmamalıdır. Kamp sonrası tartışmayı aktaran bir makale yazılmalı, buna itirazı olanlar varsa, itirazları ile birlikte yayınlanmalıdır. Tutanak'ın Parti arşivinde olması yeterlidir.

— Konferans söz tutanaklarının basılması doğrudur, çünkü tartışmanın seviyesi biraz daha ileridir. (s. 942)

Ali:

— Bildiriler konusunda Cafer'in dediklerine genel hattı ile katılıyorum. (s. 943) Konferans bence yayın organlarının içeriğini kesin bir şekilde tespit etmelidir. Şu, şu, şu çıkacaktır diye.

— MYO'nun çıkışı, yayınlanma süresi MK/YK'nın toplantılarına paralel olarak düzenlenmelidir. Tek tek yoldaşların üzerinden bunun bütün ya da önemli sorumluluğunu almak mutlaka gereklidir. Sayfa sayısı için 35-40 yeterlidir. (s. 943)

İçeriği bugünkü biçimiyle olmamalıdır. İçeriği temel amaç belirlemelidir.

> "Nedir temel amacımız? Dışımıza, özellikle bu yayın organı aracıyla ajitasyon-propaganda yapmak bir tek amaç. Belirlediğimiz amaç bu. Bugünkü içerik bu amacı tam olarak gerçekleştirmeye hizmet etmemektedir. Buna hizmet edecek tarzda ele almamız için, bir Dünyada ve Türkiye'de gelişmeleri değerlendiren bir bölüm olmalı. Bu hemen her sayıda zaten vardır. Bundan sonra da olmalıdır. Her sayıda bir özel siyaset, bence öncelikle de bize yakın görünen siyasetler ele alınmalı, bizim açık olduğumuz noktalarda, açık olduğumuz oranda onlarla hesaplaşma gerçekleştirilmeye çalışılmalıdır." (s. 943)

— Yazı Kuruluna gelen mektupları düzenleme, belli ölçüde düzeltme yetkisi verilmelidir. Yayın organında da bu ilan edilir.

— Aramızdaki tartışmaların MYO'na yansıtılması konusunda: Ben ilke olarak yasaklayalım demiyorum, fakat bu konuda çok dikkatli olalım ve çok önemli sorunlarda, gerçekten çok tayin edici sorunlarda bu işi o organda yansıtalım. (s.944)

— Teorik Yayın Organı konusunda yazılanlara itirazım yok.

— İYO ile fazla problemim yok.

— OTYO konusunda:

> "Ben burada yaptığımız çalışma planını uygulamamıza, daha iyi uygulamamıza hizmet edeceği yönünde bir; dışımızdaki güçlerle bu çalışma planımızı daha iyi uygulamamıza hizmet ederken bir ortak tartışma forumu yaratma bakımından, bunun gerekçelerini filan ben epey geniş olarak anlattığımı zannediyorum geçen kampta. Orada söylediğim gerekçelere de bağlı olarak, kesinlikle bir

ortak tartışma yayın organı fikrini örgütlemek gerekli olduğunu düşünüyorum. Bunu uluslararası planda da ele almalıyız. Bizim bir dizi belgemiz zaten Almanca olarak mesela tercüme ediliyor. Bazı belgelerimiz İngilizce olarak tercüme ediliyor. Bazı belgelerimiz Fransızca olarak tercüme ediliyor. Bunları derli-toplu bir yayın içinde gerekirse yanyana biraraya getirmek, bir kere verim açısından kalıcı bir verime sahip olacaktır. İkincisi, mesela Kıbrıslı yoldaşlarla olsun, başka bazılarıyla bu yönde anlaşma yapma imkanımız vardır. Birbirimize söylediğimiz şeyleri iletme vs. bakımından da ben böyle bir yayın organını çıkaralım diyorum. Gerekçeleri üzerine uzun boylu durmayacağım.

İçeriğiyle ilgili olarak, denildiği gibi, diyelim burada devrim aşamaları sorununu tartışıyoruz. Bu konuda özel makalelerin (...) geçmişte başkalarının bu konuda yazmış olduğu şeyleri basan, bugün bu konuyu tartışanların görüşlerini aktaran, bizim bu konudaki görüşlerimizi aktaran birşey, hepsi birbirini etkilediği anlamda faydalı olacaktır. (...) Güç olarak ben çıkarabileceğimizi düşünüyorum." (s. 944-945)

Yoldaş, DERVİŞ'in kendisine, MYO konusunda karar tasarısına değişiklik önerisi olup olmadığını sorması üzerine, önce karar tasarısından alıntılar yaptıktan sonra, "Burada söylenenler amaç bakımından bütünüyle yanlış şeyler değil, ama bence belirtmek, sınırlamak lazım olur diyorum. Aksi taktirde gelişme içinde kaybolabiliriz" şeklinde cevap veriyor. (s. 945)

Daha sonra Osman imzalı bir yazı, Cem Yıldız imzalı bir yazı okunuyor.

Leyla:

— Neriman'ın getirdiği düzeltme önerisini doğru bulmuyorum.

— İYO'nun dağıtım sınırı konusunda: Parti ile sınırlandırılmalıdır.

— MYO'nun sayfa sayısını sınırlama konusunda mutlaka karar alınmalıdır. Kırk sayfa yeterlidir.

— MYO'da içimizdeki tartışma da yansımalıdır. Ancak hangi yazının yayınlanıp yayınlanmayacağı konusunda yazının kapsamına bakmalıdır.

— Dışardan gelen her yazı basılacak diye bir kural yoktur. Yazı Kurulu'na düzeltme, basıp basmama yetkisi vermek doğrudur.

— Bildirileri, bunlar uzun olduğunda özel sayı olarak çıkarmaya taraftar değilim. Çünkü o zaman ulaştığı çevre daha da sınırlanacak. (s. 947)

— Dağıtım yaparken belli gruplar hedeflenerek yapılırsa doğru olur.

— Kısa ajitasyon bildirileri de çıkarmak önerisi iyi, ama yapabileceğimizden fazla planlıyoruz gibime geliyor.

— Her sayıda bir örgüt alınsın, onunla bir alanda hesaplaşılmaya çalışılsın önerisi ile ilgili: Bunun şart olmadığını, başka türlü yapılabileceğini, kapsamlı hesaplaşmaların özel broşürler üzerinden de yapılabileceğini düşünüyorum.

— T'deki yayın faaliyeti ile ilgili getirilen eleştiri esas olarak yanlıştır. Sorun bir başka yerde tartışılmaktadır.

— Bir de II. Konferansta teorik organla ilgili aldığımız karar hakkında, bu kararın yanlışlığını tespit eden bir karar olmak doğru olacaktır. (s. 947-949)

Neriman:

— MYO'nun içeriğinin ne olması gerektiği konusunda büyük problem olmadığını düşünüyordum. Tartışma içinde de olup olmadığını tam kavramış değilim. Pozitif olarak benim düşüncem şudur: İdeolojik mücadele (Parti içindeki) MYO'ya şu veya bu şekilde yansıtılmalıdır. Mesela diyelim ki 'Parti mi/Parti-öncesi örgüt mü' şeklinde bir makale MYO'da yayınlanmalıdır.

— Ajitasyon-Propaganda sorunuyla bağıntılı: Yd'da yaptığımız yeterlidir. Yd'da şimdikinden daha fazla yapılmamalı, eğer fazla güç varsa, bu güç T'de ajitasyon-propaganda çalışmasını arttırmak için kullanılmalı. Burda daha az, T'de daha çok! Ajitasyon-propagandayı yapanlar da sınırlıdır. Mesela bir dizi ajitasyon bildirisi de Derviş tarafından yazılmaktadır. Yanlıştır bu yoldaşın yaptığı. Bu tavır, diğerlerini eğitmeyen bir tavırdır. (s. 949)

— Eylemin karakterine uygun olarak, çıkarılacak ajitasyon-propaganda malzemesinde ayrım yapılması talebi (Cafer'in) doğrudur.

İrfan:

— Neriman'ın Derviş'in tavrı konusunda yaptığı tespit doğru. Yoldaş, işin yapılması kaygusu ile, bazen başkalarının yapabileceği işleri de üstleniyor.

— Tartışmada çok detaya iniliyor. Bunu doğru bulmuyorum.

— T. ile ilgili yayın sorunu, eleştiren yoldaşın yazısında konduğu gibi değil.

— Şimdiye kadarki yayınların dışında bir de TYO konusunda, gücümüz dikkate alınmalı, iyi değerlendirilmelidir. (s. 950)

— İYO'nu örgütlü sempatizanlara da vermek doğrudur.

Selami:

— MYO'nun sayfa sayısının azaltılması; güncel konuların dışında Neriman'ın dikkat çektiği, önerdiği biçimde yazıların da MYO'da yeralması doğrudur.

— Bildirilerle ilgili, Cafer'in getirdiklerini doğru bulmuyorum. Bence bildirilerde değişiklik değil, dağıtım alanında değişiklik yapmalı. Belli gruplar hedef alınarak onlar içinde dağıtılmalı.

— El ilanları da, benim şimdiye kadarki tecrübelerimde gördüğüm, en iyi ajitasyon araçlarından biri. Dikkat çekiyor.

— Bizim bütün yayınlarımızın tam bir dökümünün yapılmasını, nerde hangi yazının olduğunun tespit edildiği bir kataloğun çıkarılmasını talep ediyorum.

— Bildirilerin MYO'da basılması pratiğine son vermek gerek.

— İYO sempatizanlara da verilmelidir. (s. 951-952)

Mustafa:

— MYO ile ilgili alınmak istenen karar, belli ölçülerde şimdiye kadarki uygulamalarımızla çelişen bir karar olacaktır. Bu bilince çıkartılmalıdır. (Daha çok tartışma içerikli idi MYO bağıntısında) (s. 954)

— Oportünistlere geçerken vurma pratiği terkedilmeli, köklü hesaplaşma yürütülmelidir. (s. 954)

— MYO'da çıkan tartışma yazıları konusunda iyi düşünüp karar verilmeli, gelen her tartışma yazısı basılmamalı, sınırı doğru dürüst tespit edilmelidir.

— Özel sayılara numara konmalıdır. (s. 955)

— Çıkardığımız bildiriler —bazı önemlileri dışında— MYO'da basılmamalıdır.

— Kitaplar bağıntısında, bunların T'de legal basılma imkanlarının olup olmadığı araştırılmalıdır. (s. 955)

— Bölgesel bildiri çıkarılması teşvik edilmelidir. (s. 956)

— Tartışma yayın organı çıkarılabilir, fazla özel bir güç gerektirmez.

— Bildirilerin başlığında kime ait olduğu görünür biçimde olmalıdır. (s. 956)

Ermiş:

— OTYO hakkında belli kuşkularım vardır. Tartışmanın amacı, belli mevcut

bir fikrin başka adamları kazanmasıdır. Esas amacı tartışmanın budur. Hal böyle olunca, özellikle Türkiyeli gruplar açısından OTYO konusunda fazla umutlu olmamak gerekir. (s. 957)

Eğer başarılı bir girişim yapılmak isteniyorsa, dışımızdaki grupları hiçbir örgütsel zorunluluğa sokmayacak bir metot bulmak gereklidir.

Ama OTYO enternasyonal alanda bir zemin sağlayabilir. Çünkü onların içinde siyasi çalışma yaptığı kitle ile, bizim siyasi çalışma yaptığımız kitle ayrıdır. (s. 957)

Denemekte zarar yoktur. Deneyelim. Ama fazla umut bağlamayalım.Bence, gevşek bir koordinasyon komitesi kurulması önerilebilir. Bu tartışılan konularda çeşitli yazıları gruplar arasında dağıtma işini üstlenir. Böylece kamuoyunda tartışmadan önce araya tampon bir dönem konulmuş olur. Yararlı olur. (s. 957)

— MYO ile ilgili olarak, popülerliğe doğru bir gelişme olduğuna dikkat çekmek istiyorum. Bu Iskra-Pravda tipinde bir yayın organından uzaklaşmadır. Ama bizim durumumuz sonucu böyle olmaktadır. Bu bilince çıkartılmalıdır. (s. 958)

Faruk:

— Bildiriler konusunda Cafer'in görüşleri doğrudur.

— Bildirilerin başlığı ilk anda korkutucu olmamalı. Özellikle geniş kitlelerin katıldığı eylemlerde. (Yoldaş DGB ile ilgili çıkarılan bir bildiri başlığını örnek verdi: "DGB'li sendika ağalarının planı Batı Alman emperyalistlerinin planıdır.") (s.958)

— İYO'nın dağıtımının daraltılması doğrudur.

— Teorik yayın organında gelen her tartışma yazısının yayınlanması doğru değildir. Kaliteyi de düşürüyor.

— MYO'nın sayfasının azaltılması-sınırlandırılması önerisi doğrudur. 1,5 ayda bir çıkarılması da doğrudur.

— Oportünistlerle ilgili geçerken değinmek yöntemi yerine, köklü hesaplaşma yöntemi seçilmelidir. (s. 960)

Derviş:

— Burdaki tartışmada detay sorununa girmemek gerek. Yapılması gereken, genel yayın siyasetinin tespitidir. Karar tasarısında da bu yapılmaya çalışılmıştır.

Karar alırken, aldığımız kararların Konferans kararı olduğunun bilincinde, detay sorunlarında kendimizi cendereye sıkıştıracak kararlar almamalıyız. Burda yapılması gereken, genel çerçevenin tespitidir. (s. 960)

— Oportünistlerle sistemli hesaplaşma talebi doğrudur. Ancak bu hiçbir şekilde MYO'nında bir konuda geçerken tavır takınmayı da engellememelidir. O da mücadeledir. (s. 961)

— MYO'nın içeriğinde görüşüme göre —özellikle 9-26. sayılar arasında olanlar temel alındığında— değişecek fazla birşey yoktur. Şekilde, çıkış periyodunda vb.dedir yapılacak değişiklikler. (s. 961)

— İdeolojik mücadelenin nasıl yansıtılacağı ile ilgili olarak da MYO'nın 9. sayıdan itibaren olan sayıları doğru örnektir.

— Merkezi olarak tartışmadığımız konulardaki tartışma yazıları, kural olarak toplanıp, ayrı bir yayın olarak yayınlanmalıdır. (s. 962)

— Bildiriler konusunda karar tasarısında söylenenin ötesinde birşey söylenmemesi gerektiğini düşünüyorum. (s. 962)

— İYO'nın içeriği değişti. Buna bağlı olarak dağıtım sınırı da değişmek, daralmak zorundadır. İYO her sayının içeriğine göre dağıtılmalı, esasta Parti dışında ancak çok güvenilir kişilere verilmelidir.

— TYO, bugünkünden daha fazla güç gerektirmemektedir. Pratikte B'de, bizim

dışımızdaki birtakım başka yazıların da yayınlanması şeklinde olacaktır. (s. 963)

İRFAN:

— Kürtçe yayın sorunu ne olacaktır?

DERVİŞ: Karar tasarısına başlıkların, ve yapabildiğimiz ölçüde bazı yazıların MYO'da Kürtçe basılacağı eklenmelidir. (s. 963)

— Bildirilerin MYO'da yayınlanması bağıntısında: Somut bakmak gerekir. Genel bir konuda tavır takınan —makale niteliği taşıyan— bir bildiri (mesela Güney Afrika ile ilgili bildiri) MYO'da basılabilir, basılmalıdır. Ama bizim yaptığımız, mesela Yd'da şu veya bu bölgenin özel sorunları ile ilgili bir dizi bildiriyi de basmak biçiminde bir uygulama. Bu uygulama kaldırılmalıdır. Bu gibi bildiriler yıl sonunda toplanıp özel cilt halinde yayınlanabilir vb. (s. 964)

Ali:

— MYO ağırlıklı olarak dışta propaganda yapacak yayın organıdır demek, onda hiç tartışma yazısı yayınlanmayacaktır demek değildir. Ben böyle savunmadım.

Ama belli sınırlamalar getirilmezse, MYO tartışma yayın organına dönüşebilir. Bu engellenmelidir. Parti içindeki tartışmaları kamuya yansıtmanın tek aracı MYO değildir. (s. 965)

— Tek tek oportünist grupların bir konudaki tavrını eleştiren makaleler de yazılabilir. Ben bunu reddetmiyorum. Talep ettiğim, bilinçli olarak her sayının ağırlığının —kime vuracağız anlamında— tespit edilmesidir. (s. 965)

— TYO bağıntısında sorun yaklaşım sorunudur. Bugünkü Dünya Komünist Hareketinin platformunun yaratılması dünya çapında komünistlerin birliğine giden yolda yapılması gereken işlerin ne olduğuna yaklaşım sorunudur bu. (s. 966)

Türkiye bağıntısında birtakım güçler bu işe seferber edilebilir.

Cafer:

— Genel kural olarak MYO dışta propaganda ağırlıklı yayın organıdır. TO, merkezi tartışmalarla ilgili yazıların yayınlandığı organdır.

Bu tartışmalar sonrasında, NERİMAN'ın önerisi üzerine:

"İçinde bulunulan anda, bütün Partinin tartışmadığı konulardaki inceleme-araştırma-tartışma yazıları için kural olarak başka bir yayınlanma biçimi bulunmalıdır" düzeltilmesi;

İRFAN'ın önerisi üzerine:

"Konferansımız yayın organlarımızın başlıklarının Kürtçe yayınlanacağını, temel sloganlarımızın da Kürtçeye çevrilerek ajitasyon-propagandada kullanılacağını, yayın organımızda gücümüz oranında Kürtçe yayın yapılacağını da karara bağlar". eki;

LEYLA'nın önerisi ile:

"Konferansımız, Teorik Organ konusunda II. Konferansın aldığı karar ile, bu aldığımız kararın çelişme içinde olduğunun bilincindedir. Ve II. Konferansın aldığı kararın yanlış olduğu düşüncesindedir" eki;

ALİ'nin önerisi ile:

"Konferansımız, Merkez Komitesi'nin MYO'nın içeriği ile ilgili olarak Spartakus-Kardeşler polemiği döneminde tartışma ağırlıklı bir organ haline gelmesinin yanlışlığı ile ilgili tespitini bir kez daha vurgular"

eki yapılan karar tasarısı, bu ekler ve düzeltmelerle birlikte oylamaya sunuldu.

Ermiş'in karşı oyuna karşı; diğer yoldaşların olumlu oyları ile, çoğunlukla karar olarak kabul edildi.

ERMİŞ karşı oyunu şöyle gerekçelendirdi:

"Genel olarak eğilimine bir itirazım yok kardeşim! Partinin bugünkü şartlarında bunun böyle olacağını görüyorum. Açık çek vermeye hazırdır. Ama şeyler devreye giriyor, TYO'nun yaşatılacağı öne sürülüyor. Yani deyim yerinde ise, Partinin yayın faaliyetlerini sekteye vurma yönünde çabalarımız olabileceğinden bahsedildi. Muhalefet de olduğumuz için. Ben bu meyanda reddettim. Yoksa genel birşeyine, Partinin bugünkü durumunda doğru birşey olduğu görüşündeyim." (s. 968)

*

GÖREVİNİ AKSATANLARA KARŞI TAVIR SORUNU

Bu sorun üzerine tartışma, Konferans hazırlık belgelerinde sunulan karar tasarısı temelinde yürütüldü. Sunulan karar tasarısı şöyle idi:

Görevini aksatan yoldaşlara tavır:

Geçmiş dönemde de aşamadığımız en önemli hastalıklardan biri alınan görevlerin zamanında yerine getirilmemesidir.

Konferansımız bu hastalığın mutlaka aşılması gerektiğinin bilincinde olarak bu konuda şu kararı alır:

* Hangi kademede çalışırsa çalışsın, kim olursa olsun, görev alanlar üzerinde görev verenler tarafından sıkı bir denetim uygulanmalıdır. Görev verildikten sonra, görevin peşi, görevin yerine getirilmesi için tanınan son tarihe kadar bırakılmamalı, görevin nasıl yerine getirildiği, ne durumda olduğu arada da kontrol edilmelidir.

Görevin yerine getirilmesinin önündeki engeller zamanında tespit edilip bunların ortadan kaldırılmasına yardımcı olunmalıdır.

Görevin çözümünün son günlere bırakılması en baştan -sıkı denetim ile engellenmeye çalışılmalıdır.

* Görevi küçümseyen ve önemsiz görenlere karşı mücadele edilmeli, disiplin ve örgütsel açıdan görevlerin önemi, görevin bütün içindeki yeri, rolü kavratılmaya çalışılmalıdır.

* Görevin yerine getirilmemesi, zamanında yerine getirilmemesi, aksatılması vb. hallerde eleştiri ve tartışma öncelikle yazılı olarak yürütülmelidir.

* Hata yapan yoldaşların özeleştirisi pratik içinde denetlenmelidir. Benzeri hataları -özeleştiriye rağmen- pratikte tekrarlayan yoldaşlara karşı idari tedbirler de alınmalıdır.

*

Bu konuda MUSTAFA'nın Konferansa getirdiği yazılı tavrı şöyleydi:

Görevini aksatan yoldaşlara karşı tavır:

Bu sorunda yukarda tartıştığım gibi, geçmişte bu sorunla ilgili yaptığımız hatalar ya da varsa hatalı uygulamalar, bunlar tespit edilip iyice kaynaklarıyla birlikte tahlil edilmelidir. Yoksa yine iyi niyet dileğinden öteye geçmez.

Çünkü, görevini yapmayan yoldaşlar, aynı yoldaşlar olacak -büyük ihtimalle- yine uyarıyı ya da görev takibini yapacak olan yoldaşlar da büyük olasılıkla aynı yoldaşlar olacak.

Geçmişte bu sorun üzerine gidilmedi ise, ya da gidilip bu sorunlar çözülmedi ise, bunun nedenleri üzerine yoğun bir şekilde tartışmalı, yaptığımız hatalardan doğru dersler çıkarmalıyız.

Bana göre geçmişte, görevini yapmayan yoldaşların önemli ölçüde görevlerini yerine getirip getirmedikleri takip edildi. Sadece takip edilmekle de kalmadı. Bu yoldaşlara uyarılar da yapıldı. Ben bunu kendi dolaysız pratiğimden biliyorum. Bunun ötesinde parti hücreleri raporları da incelendiğinde -hepsini yansıtmasa da- bu görülebilir.

Bizim geçmişte görevlerin yerine getirilip getirilmemesini takip etmek uyarmak görevini yerine getirmeme hatalarımız olmuş olabilir. Ama bunlar bana göre talidir. Bizzat konferans delegeleri kendi parti hücrelerinde bu sorunla ilgili tartışmaları hatırlarlarsa sorun ortaya çıkar.

Biz geçmişte, aman insan kaybetmeyelim kaygusuyla bu konuda yaptırımcı uygulamalara gitmedik. Örgütsel olarak kopma vs. gibi.

Aman insan kaybetmiyelim kaygısı doğru ve yerinde bir kaygıdır. Ama bu kaygu bizi disiplinsiz, herkesin istediğini istediği zaman yapan bir örgüt haline dönüştürmesine kesinlikle yol açabilecek bir uygulamaya götürmemelidir.

Görevini zamanında yerine getirmeyenlerin ya da hiç yapmayanla - rın durumu objektif olarak gözden geçirilmeli, eğer görevlendirmede bir yanlışlık yok ise o zaman bir iki uyarı yine yapmazsa ondan kopulacağı açık ve berrak bir şekilde ortaya konulmalıdır. Ve yine yerine getirmezse kopulmalıdır. Geçmişteki uygulama bu değildir. Uygulama bu olmadığındanda herkesin istediğini istediği zaman yapan bir örgüt haline dönüşmenin kapısı açık bırakılıyordu.

Bütün bu sorunlar detaylı bir şekilde konferansta tartışılmalı ve alınan karara niye gerek duyulduğu, geçmişte bu kararda önerilenlerin yapılmasının engelleri nelerdi vb. sorunlar tartışılmaz ve bu karar çıkarsa, bu karar bana göre hemen hemen hiç bir işe yaramaz.

*

Ayrıca aynı bağıntıda bir Parti Hücresinde Konferans delegesi olarak seçildiği halde (...) gerekçesi ile Konferansa katılmayan yoldaş hakkında da bir kez daha tartışıldı. Yoldaşların bir bölümü bu konuda da, gelmeyen yoldaşın tavrının "Parti üyeliği ile bağdaşmayan bir tavır" olduğunun karara bağlanmasını talep ettiler.

Bu iki tartışmada da tartışmaya katılan yoldaşlardan biri (MUSTAFA yoldaş) son çözümlemede karar alınmasına karşı çıktı.

Yoldaşın birinci noktada karar alınmasına karşı çıkmasının temel gerekçesi, bu yönde bir uygulama için gerçekte elde dayanılacak araç olduğu (Tüzük), ve fakat geçmişte kullanılmadığı; böyle bir kararın da "iyiniyet gösterisinden ileri geçemeyeceği" konusunda duyduğu kuşkulardır. (s. 969)

İkinci noktada yoldaşın temel gerekçesi, Konferansa delege seçildiği halde gelmeyen yoldaş ile, mesela aynı hücrede özel durumu nedeni ile kendisi delege olmak istemeyen bir yoldaşın durumunun "özde aynı olduğu", "herkesin istediğini istediği zaman yaptığı" şeklindedir. (s. 970)

Bu ikinci noktada talep edilen biçimde bir karar alınması konusunda bir başka yoldaş da (ALİ) 'problem görmekte'dir. Onun gördüğü problem de şudur: Gelmeyen yoldaş konusunda üyelik sorunu, talep edilen bir biçimdeki kararla yalnızca Konferansa gelmeme noktası ile sınırlandırılmaktadır. Halbuki Konferansa gelmeme dışında daha bir dizi noktada üyelik konusunda sorun vardır. Talep edilen biçimde bir karar, diğer sorunların üzerini örten, ve benzer hataları yapanların bu hatalarını hoş gören bir durum çıkabilir. (s. 970)

Birinci noktanın tartışılması içinde, MUSTAFA yoldaş konuşmalarında daha çok geçmişte neden idari tedbir uygulanmadığı sorunu üzerinde yoğunlaştı. Geçmişte sorunun alınan kararların uygulanıp uygulanmadığının peşinin izlenmemesi olmadığını, bunun yapıldığını, ama buna rağmen kişileri kaybetmeme istek ve gerekçesi ile idari tedbire başvurulmadığı görüşünü savundu. Durumu "herkesin istediğini istediği zaman yaptığı bir durum" olarak tespit etti. Bu noktada alınacak kararla birşey değişmeyeceğini düşündüğünü savundu. Kararın uygulanacaksa alınması gerektiğini savundu. (s. 969)

ALİ yoldaş, alınan kararların uygulanması konusundaki kötü durum ve hastalıkların "içinde bulunduğumuz koşullarla açıklanması gerektiğini", "devrim dalgasının geriye çekilmesine bağlı olarak yılgınlığın geliştiğini", bizim bu noktada "eğitimi-

mizin de belli hastalıklara sahip olduğunu" belirtti. Bu noktada kararın "gözümüz kara ise" alınmasını talep etti. İçinde bulunduğumuz durumda böyle bir kararı uylarsak "durumun kötü olacağı" tespitini yaptı. Bu yüzden de bu kararın daha çok "ideolojik eğitim aracı olarak kullanılan", "uyaran, dikkat çeken" bir karar olmasını istedi. (s. 970)

NERİMAN yoldaş, her Parti üyesinden istediğimiz minimal taleplerin berrak bir şekilde tespit edilmesini, bu taleplere uymayanların Parti üyesi olarak çalışmasının anlamsız olduğunu belirtti. Minimal talepler olarak: a) Temel eğitime mutlaka hazırlıklı gelmek; b) Partinin yürüttüğü teorik çalışmalara aktif katılım; c) Verilen pratik görevleri düzenli, zamanında yerine getirme'yi ileri sürdü. Özellikle pratik görevlerin yerine getirilmesinde tavizsiz davranılması gerektiğini savundu. (s. 971)

MUSTAFA yoldaş, durumun kötülüğünü ve geçmişte idari tedbir konusunda nasıl davranıldığını göstermek için, ve alınacak bir kararın uygulanması noktasında duyduğu kuşkuları gerekçelendirmek için, kendisinin önderlik ettiği ve sonradan dağıtılan bir hücredeki durumu anlattı. Bu hücrede 5 hücre toplantısı arka arkaya temel eğitime hazırlıksız gelenler olduğunu, eleştirildiklerini, ancak Parti üyeliklerinin gündeme getirilmediğini belirtti. (s. 972)

Karar tasarısının sunucusu olan DERVİŞ yoldaş, geçmişteki tavırlara atıfta bulunularak karar alınmasına karşı çıkılmasının yanlış olduğunu; yoldaşın sözünü ettiği hücrenin de dağıtılmış olduğunu, ve hatalı davranan yoldaşlara bir anlamda "son şans" tanındığının kendilerine açıklanmış olduğunu, liberal bazı hataların olduğunu, ancak bunların şimdi doğru bir adımı atmanın önüne engel dikilmemesi gerektiğini belirtti.

Yoldaş ayrıca, aslında görevlerini yapmayanlara karşı idari tedbirin de uygulanabilmesi için elde Tüzüğün olduğunu, bu gibi tedbirlerin böyle bir karar alınmadan da alınabileceğini, bu anlamda böyle bir kararın, yalnızca Tüzükte varolan belli bir hükmü bilinçlere çıkarma, yoldaşları eğitme ve uyarma anlamını taşıyacağını, kendisinin gelinen yerde bu anlamda bir kararın alınmasını gerekli gördüğünü belirtti.

Uygulama konusunda da, bu kararın alınmasının hemen ertesinde, derhal idari tedbirin gündeme getirilmesi şeklinde bir uygulama düşünmediğini, yeni çalışma döneminde hata yapanlar ve bunları aşmayanlarla süreç içinde Parti saflarında örgütsel bağı kesmeye kararlı olduğumuzu gösteren, ve buna uygun bir uygulama geliştiren bir tavır düşündüğünü belirtti.

Neriman'ın önerisi konusunda da, bu gibi minimal taleplerin de aslında Tüzükte varolduğunu, yine de eğer istenirse, belli şeyleri bilince çıkarmak için yeniden tespit edilmesinde bir sorun görmediğini belirtti. (s. 973-974)

Konuşan İRFAN, LEYLA, CAFER, FARUK, ERMİŞ yoldaşlar, esasta karar alınması yönünde tavır takındılar. İRFAN yoldaş, belli noktada "dur" demesini bilmemiz gerektiğini, "gözü kara" davranmasını da bilmemiz gerektiğini belirtti. Hataların "objektif durumla açıklanması"na karşı çıktı.

Tartışmalar sonrasında DİVAN, Derviş'in sunduğu karar tasarısında herhangi bir değişiklik yapmadan karar tasarısını oylamaya sundu.

Mustafa dışındaki yoldaşların tümünün oyları ile karar alındı.

MUSTAFA, kararın doğru olduğu ve fakat "iyiniyet gösterisi olarak kalacağı" için çekimser kaldığını açıkladı.

İkinci tartışma noktasında, tartışmanın başlangıç noktasında, yukarda aktardığımız gerekçelerle, Mustafa karar alınmasına karşıdır. Ali'nin ise problemi vardır.

Tartışma içinde, bu iki yoldaş dışındaki yoldaşlar, aslında gelmeyen delege yoldaşın bu tavrının "Parti üyeliği ile bağdaşmayan" bir tavır olduğu şeklinde bir de-

ğerlendirmenin Konferans tarafından yapılmasının doğru olduğu, bu yönde bir karar alınmasının doğru olduğu görüşünü savundular. Mustafa'nın, bu tavırla bir dizi diğer tavrın "özde" aynı olduğu tezine karşı; Derviş, İrfan, Neriman, Cafer, Faruk ve Selami, yoldaşın benzemezler arasında benzerlik kurduğu, yaptığının sonuçta varolan hatayı küçük göstermeye yaradığı temel görüşünü savundular.

ERMİŞ, ilerde gelmeyen delege yoldaşla aynı hücre içinde çalışma, ve üyeliği konusunda karar alıcı pozisyonda olma bağıntısında, kendisinin bunu istemediğini, bunu yapacak durumda olmadığını açıkladı. Soru üzerine, bundan bağımsız olarak delege seçilip de yoldaşın getirdiği gerekçe ile gelmeme tavrının "üyelikle bağdaşmayan bir tavır olduğu" görüşünde olduğunu açıkladı.

Oylama aşamasında şu karar tasarısı oylamaya sunuldu:

> "Konferansımız, seçildiği halde tutarsız bir gerekçe ile Konferansa gelmeyen delege yoldaşın tavrının Parti üyeliği ile bağdaşmayan bir tavır olduğunu tespit eder. Seçilecek Merkez Komitesi'ne bu yoldaşın üyeliğini sorun olarak gündeme getirme görevini verir."

Oylamada önce oybirliği ile bu karar tasarısı oylandı.

MUSTAFA yoldaş kendisinin bir ek ile bu karara katıldığını belirtti. "Ek'im de şu" dedi:

> "Benzer hataları, Parti üyeliği ile bağdaşmayan hataları yapanlara da aynı şey uygulanmalıdır."

Bu noktadan itibaren şu tartışmalar geçer:

ALİ:

> "Mustafa yoldaş, Konferansın yapamayacağı birşeyi Konferanstan talep ediyor. Bence yanlış birşeydir. Konferans çok somut bir olaya tavır takınıyor, kendisini doğrudan ilgilendiren. Bence yoldaşın tavrı çekimser filan olmalıdır, gerekçesini açıklayarak. Ben de şahsen o gerekçe ile çekimser oy kullanacağım, anlattığım gerekçelerle."

MUSTAFA:

> "Eğer benim düştüğüm not Konferans kararının dışında ise, o anlamda çekimserim."

DİVAN:

> "Şu anlamda dışında Konferans (kararının —BN)... Kim bu durumda, kim değil biz bilemiyoruz. Onun için bir anlamda dışında tabii."

Sonuçta karar Ali ve Mustafa'nın çekimser oylarına karşı çoğunlukla alındı.

AİDATLAR/BAĞIŞLAR SORUNU

Bu konudaki tartışma da Konferans hazırlık belgelerinde yer alan şu karar tasarısı üzerinde yürüdü:

Aidatlar/Bağışlar konusunda:

Merkezi olarak çözmeyi önümüze koyduğumuz bir dizi görevin layıkı ile çözülebilmesi profesyonel devrimciler yaratabilmemize bağlıdır. Profesyonel devrimci yaratabilmek, diğer bir dizi şeyin yanında, profesyonel devrimci olarak çalışmaya hazır olan yoldaşların zorunlu giderlerinin parti tarafından karşılanmasına, partinin bu mali güce sahip olmasına bağlıdır. Bunun yanında çözülmesi gereken bir dizi merkezi görev, merkezi harcama yapabilecek bir mali gücü gerektirmektedir. Mali güç konusunda birinci derecedeki dayanağımız üye aidatları ve sempatizanlardan alınan düzenli aidat ve bağışlardır.

Bu gerçeğin ve bu konudaki belirli bir umursamazlığın bilincinde olan Konferansımız, önümüzdeki çalışma döneminde aidatlarla ilgili tüzük maddesini kararlı bir şekilde uygulama görevini MK'ne verir.

Bütün yoldaşları, partiyi maddi yönden güçlendirmenin de bir üyelik görevi olduğunun bilincinde davranmaya çağırır.

Bu karar tasarısı hakkında MUSTAFA Konferansa şu yazılı tavrı getirmişti:

Aidatlar/Bağışlar konusunda:

Bu sorunla ilgili de söylenecek olanlar bir yukarıda söylendi. Ama yine de bu konuda tüzük maddesinin geçmişte kararlı bir şekilde uygulanmamasının nedenini yoldaşlarla uzlaşma olduğunu belirteyim. Bu konuda da geçmişteki sorunlar bilince çıkartılmalı ve alınan kararın getireceği sorunlar da bilince çıkartılmalı ve böylece karar alınmalıdır. Kararın alınması doğrudur; ama bilinçli olarak.

MUSTAFA yoldaş tartışma içinde mali durum üzerine bilgi verdi, karar tasarısını savundu.

DERVİŞ yoldaş, aslında bu karar tasarısının da, bir önceki karar tasarısında olduğu gibi, aslında Tüzükte varolan bir hükmün bilince çıkartılması, bunun uygulanması yönünde kesin kararlılığın ifade edilmesi, yoldaşların uyarılması, eğitilmesi öncelikli amacını taşıdığını açıkladı.

ALİ yoldaş, aslında geçmişte özellikle Türkiye bağıntısında "Parti giderlerinin birincil derecede kaynağının Parti üyelerinin ya da yakın sempatizanların aidat ve bağışları" olmadığını, "belli bir noktada da kesinlikle yapılabilecek başka birşey olmadığı", bu anlamda aidat-bağış'ın bir üye veya taraftarın "Partiye/devrime bağlılığının bir ölçütü" olarak kavranması gerektiğini belirtti. Bu görüşlere itiraz getiren olmadı.

***

LEGALİTE/İLLEGALİTE SORUNU

Bu sorun daha önce Partiye sunulan Konferans gündem taslağında yeralan bir sorun değildir. NERİMAN yoldaşın önerisi üzerine Konferans gündemine dahil edilmiştir. Tartışma NERİMAN yoldaşın sunduğu şu karar tasarısı üzerinden yürüdü:

Legalite / illegalite sorunu üzerine öneri

İllegal örgütlenme, bolşevik partinin örgütsel çalışmasının temel biçimidir.

TKP/ML(B) 3.Konferansı, MK'nin 3.Konferanstan sonra derhal ilkesel illegalite ve gizlilik kurallarının yerine getirilmesi bakımından bütün parti çalışmasının radikal bir şekilde değiştirilmesi doğrultusunda belirleyici tedbirler almasını karar altına alır.

Bunun pratikte uygulanması, bu sorunda taspit edilen yönergeleri denetlemek ve eleştirmek, denetleme komisyonunun bir ana görevi olacaktır.

Bu yönergelerin temelinde aynı görev çerçevesinde parti üyelerinin pratikleri yönlendirilmeli, denetlenmeli ve eleştirilmelidir. Parti üyelerinin bu sorunda devam eden ağır hatalarına karşı kararlı bir ideolojik-siyasi mücadele yürütülmek zorundadır. "Gizlilik kuralları yoldaşların et ve kanına işlemelidir."

TKP/ML(B)'nin gerek birinci, gerekse ikinci konferanslarında (2. konferanstaki örgütlenme üzerine karar, bu sorunda 12 Eylül'ün tecrübelerinden öğrenilmesini özellikle vurgulamıştır) genel olarak illegal çalışma ve gizliliğin önemi vurgulanmış olmasına rağmen,bu konferanslardan sonra;bu tezleri bizim çalışmamıza uygula-

yan,hataları eleştiren,sağlam yönergeler temelinde parti çalışmasını değiştiren pratik ve siyasi adımlar atılmamıştır.

Yd.Da örgütsel-pratik çalışmada ana eğilim, illegal çalışmayı korumak için legal imkanlardan yararlanmak değildir.

Tersine legal imkanların kullanılması ile illegal çalışma buna uydurulmaktadır.
Legalist geçmişten niteliksel bir kopuş olmamıştır.

Konferansımız; yeni örgütlenme sonrası, bütün hücrelere, ilk toplantılarından birinde, bu konuyu özel bir gündem maddesi olarak ele alma ve MK'nin direktifleri doğrultusunca somut tedbirler sorununu çözümleme görevini verir.

•

Bu karar tasarısına hiçbir yoldaşın köklü bir itirazı yoktur. Tartışmalar içinde bir dizi yoldaş somut örneklerle illegal çalışma konusunda varolan laçkalığa, bu noktada hiç önem vermemeye dikkat çekti.

Tartışma içinde ALİ yoldaş, genel illegalite konusunda konuşmaktan çok, somut olarak hangi tedbirlerin alınması gerektiği konusunda konuşulmasını talep etti.

Bu bağıntıda da NERİMAN yoldaş kendisinin bir dizi çok somut tedbir önerisi olduğunu açıklayarak, bunları: haberleşme alanı, yoldaşlar arası kişisel ilişki alanı, evlerde varolan yazı-çizi alanı, legal eylemlerde tavır alanı başlıkları altında ortaya koydu. Konferansın Merkez Komitesi'ne görev vermesinin, Merkez Komitesi'nin ilk toplantılarından birinde tartışarak kesin kurallar tespit etmesinin doğru olacağı görüşünü savundu.
Ayrıca Tr. bağıntısında da sorunun özel olarak ele alınması gerektiğini savundu.

İRFAN yoldaş ve ALİ yoldaş, karar tasarısındaki genel "legalist geçmiş" tespitinin Yd. için yapılmasının doğru olacağını, Tr. için böyle bir genel tespitin doğru olmayacağını belirttiler.

NERİMAN pratiğin ne olduğunu bilmediği için, böyle bir sınırlamayı kabul ettiğini açıkladı.

DERVİŞ, bu kuralların tespitinin, aynı zamanda bu konuda Komintern belgelerinin ve klasiklerin incelenmesi çalışması ile de bağlanması gerektiği görüşünü savundu.

Tartışmalar içinde bu konuda laçkalığın en üst kademeden başladığı tespit edildi. Bu konuda en üst kademelerde laçkalık olursa, teşkilatın geri kalan kesiminden birşey beklemenin mümkün olmadığı tespit edildi.

Bu tartışma bağıntısında, MUSTAFA'nın verdiği bir örnek üzerinde de tartışılırken, Yd.da legal yaşama durumunda olan ileri yoldaşların, gerçek anlamda illegale geçmedikleri sürece, alınan bütün tedbirlerin yalnızca geciktirici-zorlaştırıcı tedbirler olduğunun bilince çıkartılması gerektiği; bugün Yd.da gerçek anlamda illegal yaşamanın gereği ve şartları olmadığı da özellikle DERVİŞ ve NERİMAN yoldaşlarca savunuldu.

Karar tasarısının oylanması aşamasında önce kararın genel tespit bölümlerinin Yd. ile sınırlandırılması kabul edildi. Ardından ALİ'nin önerisi ile şöyle bir

bölüm karara eklenir:

"Konferansımız yeni örgütlenme sonrası bütün hücrelere ilk toplantılarından birinde bu konuyu özel bir gündem maddesi olarak ele alıp, eğitim ve somut tedbirler sorununu (çalışma alanı ile ilgili olarak) ele alma görevini verir."

Bu düzeltme ve ekle, karar tasarısı oybirliği ile onaylanarak karar haline geldi.

*

KİŞİLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ SORUNU

DİVAN, örgütlenme sorununun tartışılmasına geçilmeden önce, NERİMAN'ın getirdiği ve kendinin de katıldığı, —kimin nerde örgütlenip, hangi görevleri alabileceğinin daha iyi bilinebilmesi, sorunun daha somut tartışılabilmesi için— kişi değerlendirmelerinin öne alınması önerisini tartışmaya sunar.

Bu tartışma içinde ALİ yoldaş bu teklife karşı çıkar, üç gerekçe ile: Birincisi, örgütlenme şeması üzerine, kişilerden bağımsız olarak tartışılabilir, "Ne yapmalıyız" sorusuna, kişilerden bağımsız olarak cevap verebiliriz. İkincisi, bugün yeni Merkez Komitesi'ne seçilecek birinin yarın istifa etmeyeceği diye bir garanti yoktur. Üçüncüsü, kişilerin önplana alınması birtakım karşılıklı çelişmeleri filan öne çıkarabilir.

Bütün bunlardan dolayı Ali yoldaş, örgütlenme sorununun sağlıklı tartışılmasının etkileneceği konusunda kuşkuya sahip olduğunu belirtir.

Konuşan diğer yoldaşlar, her iki türlü de tartışılabileceğini, kişilerin değerlendirilmesinin önce yapıldığı tartışmanın daha doğru olacağını belirtirler. Divan bu tartışmalar sonrası, genel eğilim kişilerin değerlendirilmesinin önce olduğu için öyle yapılacağını açıklar.

Kişilerin değerlendirilmesi ile ilgili bölümde, önce her yoldaş kendi kendini değerlendirir. Bu değerlendirme üzerine sorulara tavır takınır. Ardından diğer yoldaşlar, kendini değerlendiren yoldaş hakkında değerlendirmeler yaparlar.

Kişilerle ilgili değerlendirmeler bölümünde, yönetici kademeye seçimler konusunda da tartışmalar oldu. Konuşanlar bu konuda da neler düşündüklerini belirttiler.

Bu tartışmalar içinde, eski Merkez Komitesi üyelerinden birinin yeni Merkez Komitesi'ne seçilip seçilmemesi noktasında çelişme çıktı. Bu çelişme bir başka eski Merkez Komitesi üyesinin, sözkonusu kişinin seçilmesinin kendisi için veto noktası olduğunu açıklaması, yani sözkonusu yoldaş seçilmez ise, ben de seçilsem Merkez Komitesi'nde çalışmam yönünde açıklamasına kadar vardı.

Çelişmenin bu noktaya vardığı yerde Konferans delegelerinden bazıları uzlaşma yapılmasını önerdiler.

Konferans içinde bir uzlaşma sağlanmadı.

*

ÖRGÜTLENME SORUNLARI

Kişi değerlendirmeleri sonrasında, seçim öncesinde, örgütlenme sorunları üzerine tartışıldı.

Bununla ilgili olarak Konferans öncesinde Parti içi ve çevresine sunulan karar tasarısı üzerine tartışıldı.

Bu karar tasarısı ile ilgili olarak NERİMAN, MUSTAFA ve bir sempatizan yoldaş yazılı görüşlerini Konferansa ilettiler.

Bu konudaki karar tasarısı ve diğer yazılı tavırlar daha çok somut örgütler konularla ilgili olduğu için yayınlamıyoruz.

Bu tavırlar temelinde yapılan tartışmalarda, —tartışmalar yetersiz bulunduğundan— sunulan karar tasarısı, tavsiye kararı olarak kabul edildi.

Örgütlenme ile ilgili olarak MUSTAFA'nın getirdiği, Yazı Kurulunun da Konferans tarafından seçilmesi önerisi, Mustafa'nın karşı oyuna karşılık, çoğunlukla reddedildi.

Daha sonra seçimlere geçildi. İki kişilik bir Seçim Komisyonu seçildi. Bu aşamada bir yoldaş, Merkez Komitesi seçimleri konusunda taraflar arasında uzlaşma sağlanmadığı için oylamaya katılmayacağını, sorumluluk taşımak istemediğini belirtti.

Yapılan seçimlerle Konferans çalışmaları son buldu.

**